05
F

FLACĂRA

Nr. 1 — 1 IANUARIE 1954

Bibliotheca Judeteana
Bibl Regional Palatului
Str Eminescu Nr 2.

P
23208

La secția de votare Nr. 21, raionul N. Bălcescu s'a prezentat Dragomir Virgil, salariat P. T. T. împreună cu soția și copilul său. Tinerii soți care vor să-i făurească copilului o viață fericită, așa cum ei n'au avut în copilărie, își dau cu bucurie votul viitorilor conducători ai treburilor obștești.

Numeroși artiști au candidat pe listele F. D. P. Candidata circumscripției a 2-a regională, artista Erdos Irma, dela Teatrul Maghiar de Stat, votând la secția 22-a din Tg. Mureș.

ȚARA A VOTAT

E dis de dimineață. Orașul se trezește, sprinten și vesel. Au început să cadă fulgi de zăpadă, care plutesc prin văzduh încet, cu o lenească grație. Incetul cu încetul trotuarele prind o poleială fină și străvezie, pe care pașii alunecă iuți. Pașii! De unde puhoiul acesta de trecători, așa de zgomotoși și așa de zoriți? Să-i urmărim puțin, măcar că n'o să fie lucru ușor; la fiecare răspântie câțiva dintre ei se desprind și pleacă pe alte străzi, și dela fiecare răspântie apar mereu alții. Iată un grup, pe Calea Dudești. Se îndreaptă spre localul secției de vot Nr. 44, așezat în fața depoului de tramvaie. Înăuntru nu stau prea mult; ies, după scurtă vreme, cu obrajii îmbujorați, cu ochii strălucitori. Stau de vorbă două fete:

— Ai votat, Nuți?

— Am votat. Dar tu?

— Și eu!...

Se îmbrățișează. Una dintre ele e studentă la filologie, cealaltă e funcționară. E primul lor vot. O tânără gospodină a venit cu amândoi copilașii la vot. „Cu cine era să-i las acasă? — explică gospodina Toni Croitoru unei vecine. Bărbatul meu s'a sculat și el de dimineață. Ținea morțiș să voteze printre cei dintâi. Mi-a luat-o el înainte, dar, cum vezi, nici eu nu m'am lăsat!"...

Responsabila străzii Unirea are mult de furcă cu un elev. Să vedeți. Gheorghe Filip este elev în ultima clasă a liceului 9 din București și împlinește, peste 10 zile, 18 ani. La 18 ani ai dreptul la vot. La 18 ani fără zece zile n'ai însă dreptul. Filip stăruește, cât poate: „Haide, tovarășă, zău. Pentru zece zile!" Femeia zâmbește îngăduitoare, dar se străduește să-l convingă că n'are încotro... Filip pare însă neconsolat, și tot mai murmură ca pentru sine: „Dar dacă alegerile erau la 30! Dacă erau..."

La secția 51 din cartierul Herăstrău este un dute-vino necontenit. Electricianul Ion Olteanu dela „Electromagnetica" iese surâzător din camera de vot. După el câțiva tovarăși ies din camera de vot cu o urnă specială. Ce s'a întâmplat? Una din alegătoare a anunțat că părinții ei, Constantin și Elena Fota — oameni trecuți de 70 de ani — ar vrea să voteze acasă. „Sunt bătrâni, sunt bolnavi, a explicat fata. Nu s'ar putea?" „Ba da, se poate" a fost răspunsul. Și iată că doi tovarăși se îndreaptă de zor spre locuința bătrânului Fota...

★

Milioane de cetățeni s'au înfățișat la 20 Decembrie în fața urnelor și și-au dat votul candidaților Frontului Democrației Populare. Poporul nostru și-a arătat astfel încrederea în noii deputați ai Sfaturilor Populare, aleși dintre fiii lui cei mai devotați și mai capabili, și-a manifestat hotărîrea de-a păși mereu înainte sub îndrumarea partidului, pentru făurirea unei vieți îndestulate, pentru înflorirea patriei noastre, pentru pace și socialism.

Intâiul lor vot! Mândri și bucuroși au votat pentru prima oară, tinerii elevi ai școlii profesionale de construcții S. F. U. Nr. 5, Dobre Dumitru, Alena Georgeta, Alexandru Ilie, Alena Ioana și Crăuloșu Petre.

Adevărate hore ale bucuriei au fost jocurile cetățenilor din raionul Grivița Roșie. In clișeu: aspect dela centrul de votare Nr. 15 din raionul Grivița Roșie.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 1 (26) 1 IANUARIE 1954 ANUL III

REVISTĂ SOCIAL — POLITICĂ ȘI LITERAR — ARTISTICĂ

TOTUL PENTRU FERICIREA OMULUI

30 Decembrie 1953. Încă o filă ruptă din calendar, cititorule drag și iată-ne în pragul Noului An. Prilej bun pentru un scurt popas, așa cum se și cuvine celui pornit să meargă spre noi înălțimi. Zilele acestea sunt pentru cetățenii patriei noastre un prilej de caldă sărbătoare. Încheiem pe de o parte un an rodnic și serbăm în același timp cea de-a 6-a aniversare a zilei în care poporul muncitor îndrumat de partid a lepădat pe veci depe grumazul său jugul secular ce i-l atârnase nesățioasa dinastie a Hohenzollernilor.

Așa că, la-ți de mână copilașul, tovarășe, și vino cu el în Piața Republicii. Sau, în fața Gării de Nord sau în Piața 28 Martie, în fața uriașului Moș Gerilă, crescut peste noapte, spre desfătarea celor mici. Privește la ochii albaștri larg deschiși ai copilului tău, fermecați de feeria celor văzute. Sau, dacă-ți place mai mult, rămâi acasă cu el lângă pomul încărcat de globulețe și jucării, împodobit de mâna ta și a nevestei în chiotele de bucurie ale copilului. Joacă-te cu el și după ce va adormi în pătucul său visând fericit o lume de basme adevărate, ți se va întâmpla desigur ceeace se întâmplă multora dintre noi. Vei rămâne puțin pe gânduri, vei privi spre pătucul copilului tău fericit și te vei gândi desigur la anii copilăriei tale, la anii copilăriei noastre necăjite, trăite sub semnul mizeriei, bolii și sărăciei. Pom se făcea pe atunci numai în casa bogatului. Darurile numai pentru copiii lui erau. Bucuria, viața îmbelșugată doar lui și familiei sale le erau rezervate. Viața aceea păcloasă, neagră, în care bucuria cea mai mare ți-o dădea un ciorap nou sau o gheată cumpărată la negustorii de haine vechi. Și leafa de nimic ce-o primeau părinții la sfârșit de chenzină și munca lor de robi fără drepturi elementare, totul, totul în jurul tău respira mizerie, sărăcie fără margini. Și țara parcă era pustiită cum pustiite erau și inimile noastre. Necazuri fără număr, zile amare împletite cu lupta împotriva exploatatorilor, aceasta era viața oamenilor muncii. Și faptul că nu dai uitării acele timpuri și că-ți mai amintești din când în când de ele, aceasta e bine. Căci nu trebuesc niciodată uitate acele vremuri. Vom învăța astfel a prețui și iubi nemăsurat viața noastră nouă din ce în ce mai fericită pe care o făurim azi în Republica noastră Populară.

Mai sunt, fără îndoială, greutăți și nu dintre cele mai mărunte. Dar au fost ele și mai multe și mult mai mari, și totuși le-am biruit. Partidul ne-a învățat cum să trecem peste ele, partidul ne-a condus dârz în luptă. Partidul stă neclintit în primele noastre rânduri călăuzindu-ne cu înțelepciune pe drumul spre o viață fericită.

Omul și nevoile sale, grija pentru traiul oamenilor muncii, pentru satisfacerea nevoilor materiale și culturale mereu crescânde ale celor ce muncesc, iată esența politicii partidului nostru. În slujba omului muncitor își pune partidul și statul nostru popular toate forțele sale. Grija pentru om a partidului și guvernului o simt cetățenii patriei noastre zi de zi, ceas de ceas. Să luăm bunăoară doar lunile ce s'au desfășurat dela Plenara C.C. al P.M.R. din August. Comitetul Central al Partidului a luat atunci o seamă de hotărîri privind îmbunătățirea traiului oamenilor muncii. Și iată doar patru luni au trecut. Și câte măsuri n'au fost ele luate în această perioadă? Am simțit cu toții grija partidului și guvernului și în reducerea impozitelor și în eftinirea curentului electric, apei, canalizării, etc.; și în îmbunătățirea salariilor unor categorii de muncitori, tehnicieni și ingineri și în cedarea de către Stat a unor pământuri către gospodăriile agricole colective și către țăranii cu pământ puțin. Au simțit bătrânii mărirea pensiei și s'au bucurat tinerii ce vor să-și întemeeze un cămin, de noua lege care le dă dreptul să-și clădească cu ajutorul creditelor pe termen lung dela stat, case de locuit. Și câte alte măsuri nu s'au luat în această perioadă de către partid și guvern în folosul oamenilor muncii?

Iată acum, la închiderea ediției noastre, Marea Adunare Națională își continuă lucrările sesiunii sale. Ce discută deputații poporului și ce legi vor vota ei în această sesiune? Voi pomeni doar două dintre aceste legi, care vorbesc dela sine despre grija regimului nostru pentru poporul muncitor. Una este legea numită Codul Familiei. Ea desființează o seamă de măsuri retrograde, rămășițe ale orânduirilor feudale și burgheze, lichidează pe vecie inegalitatea dintre soț și soție, creind premizele unei egalități depline în căsătorie și familie; însfârșit, legea are numeroase capitole care prevăd măsuri pentru ocrotirea copiilor, pentru asigurarea dezvoltării lor fizice și morale. Legea fericirii familiei — așa putem numi noi pe bună dreptate Codul Familiei votat de Marea Adunare Națională.

Sau ce altceva decât grija pentru nevoile omului, pentru belșugul său, reprezintă legea planului trienal (1954 — 1956) pentru dezvoltarea creșterii animalelor în R. P. R.? Această lege care prevede un complex de măsuri pentru creșterea numerică și calitativă a șeptelului va duce în următorii doi-trei ani la satisfacerea într'o măsură din ce în ce mai mare a cerințelor oamenilor muncii la ridicarea nivelului lor de trai, la aprovizionarea cu tot mai multe materii prime, a industriei noastre de bunuri de larg consum.

În prag de An Nou, privind spre realizările poporului nostru, spre termocentralele și fabricile noastre noi, spre șoselele și parcurile amenajate, spre blocurile muncitorești înălțate în acești ani, spre teatrele și cinematografele, spre creșele și căminele clădite, să păsim înainte încrezători în viitorul nostru fericit. Avem prieteni buni și de nădejde, în frunte cu marea și puternica Uniune Sovietică. Avem o țară bogată și un popor harnic. Partidul ne conduce cu înțelepciune pe drumul păcii și al bunei stări și noi vom ști să ne făurim și să ne apărăm viitorul fericit.

La mulți ani, tovarăși!

Aspect dela sesiunea a doua a Marii Adunări Naționale

1953

FILE DE CALENDAR

A mai trecut un an. Încă o bucată de drum străbătută de poporul nostru pe calea luminoasă spre socialism!

Dacă ai străbate țara, iubite cititor, în inima ta s'ar naște un adânc sentiment de mândrie. Chipul patriei tale dragi s'a schimbat și el în acest an. Multe orașe și-au schimbat fața, împodobindu-se cu noi parcuri și clădiri, cu străzi, cu școli, clinici, cluburi și cinematografe. In sate și comune au apărut noi așezăminte de cultură, s'au amenajat maternități, dispensare. Lumina electrică pătrunde pe zi ce trece tot mai mult în casele țăranilor muncitori, acționează fabrici și uzine care altădată nici nu existau, fabrici care produc tot mai multe bunuri pentru poporul muncitor. In anul care a trecut, numărul muncitorilor, țăranilor muncitori și intelectualilor care și-au petrecut concediul de odihnă în frumoasele stațiuni climaterice din Carpați ori pe litoralul Mării Negre, a crescut considerabil. Grija partidului, a statului democrat-popular pentru oamenii muncii se face simțită până în cel mai îndepărtat colț al țării.

In anul care a trecut, în viața țării noastre, a poporului nostru s'a petrecut un eveniment deosebit de însemnat: la 19 și 20 August a avut loc plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului nostru, care a adoptat Hotărîri de mare importanță privind creșterea nivelului de trai material și cultural al celor ce muncesc.

Răspunzând grijii părintești a partidului, oamenii muncii din toate domeniile de activitate au pornit cu însuflețire lupta pentru transpunerea în viață a Hotărîrilor din August.

In aceste pagini sunt cuprinse doar câteva imagini din bogata viață trăită de țara noastră în anul care a trecut și din realizările nenumărate ale oamenilor muncii puse în slujba păcii, a construirii socialismului, a făuririi unei vieți din ce în ce mai frumoase.

Încă din primele zile ale anului a pornit în fabricile noastre bătălia pentru îndeplinirea planului înainte de termen. Făcând din întrecerea socialistă o metodă permanentă de lucru, folosind metodele sovietice înaintate, învingând greutățile, nenumărați muncitori și colective de întreprindere au izbutit să-și îndeplinească cu mult înainte de termen sarcinile ce le reveneau din planul de stat pe 1953. Unii au lăsat chiar ani întregi în urmă. Printre ei se numără și echipa minerului stahanovist Kopetin Geza de la Jieți—Lonea. In ziua de 16 Aprilie echipa și-a îndeplinit sarcinile ce-i reveneau din planul cincinal!

Rodnele marii prietenii care leagă poporul nostru de marele popor sovietic, constructor al comunismului, se văd la tot pasul în țara noastră. Cu ajutorul frățesc și multilateral al Uniunii Sovietice, construește poporul nostru socialismul. Bogata experiență de muncă și luptă a oamenilor sovietici este pentru oamenii muncii din toate domeniile de activitate din țara noastră un nesecat izvor din care-și trag vigoare, avânt. Un prețios prilej pentru cunoașterea mai adâncită a realizărilor dobândite de știința și tehnica sovietică l-au constituit „Zilele tehnicii sovietice" care s'au desfășurat în cadrul Lunii Prieteniei Româno-Sovietice, sărbătoare intrată adânc în tradiția poporului nostru.

In plină bătălie a recoltării, la gospodăria agricolă de stat Fundulea, raionul Lehliu... Ajutați de cele patru puternice combine sovietice, dintre care trei le-au sosit anul acesta, muncitorii gospodăriei au putut strânge la timp și în cele mai bune condițiuni bogata recoltă a nesfârșitelor lanuri cu grâu.

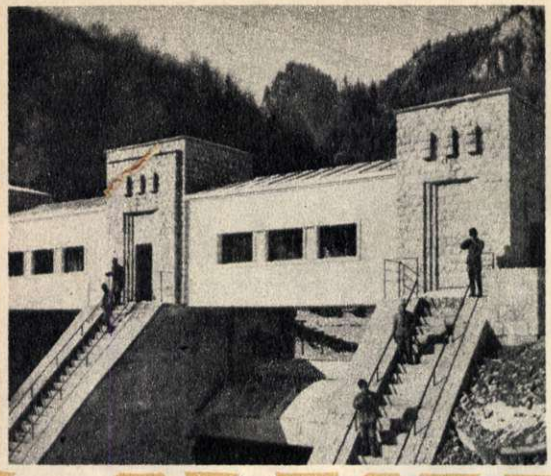

Noi succese s'au obținut în anul care a trecut și în domeniul electrificării țării. A intrat în funcțiune puternica hidrocentrală dela Moroeni, s'au instalat noi grupuri electrogene la termocentralele dela Doicești și Ovidiu II, intrate în funcțiune în 1952, au înaintat mult lucrările de construcție ale termocentralei dela Săngeorgiul de Pădure. În fotografie: construcția ← masivă a hidrocentralei dela Moroeni.

În luna Mai a avut loc un eveniment de seamă în viața țării noastre: Congresul fruntașilor din gospodăriile agricole colective. În cuvântarea sa rostită cu acest prilej, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a trasat programul măreț pentru întărirea gospodăriilor colective și întovărășirilor agricole existente, pentru înființarea de noi gospodării și întovărășiri, pentru înflorirea agriculturii noastre în vederea îmbunătățirii aprovizionării populației, a creșterii nivelului de trai al tuturor celor ce muncesc.

Frumoase succese s'au dobândit în 1953 și în industria constructoare de mașini. Un asemenea succes îl constituie realizarea, în cinstea zilei de 1 Mai, a primului autocamion românesc de mare tonaj. Pentru construirea lui, colectivul de proiectare dela Uzinele „23 August" din București, condus de inginerul H. Holban a folosit documentația tehnică sovietică.

Sănătatea și odihna oamenilor muncii și a copiilor lor, se bucură în țara noastră de o deosebită grijă. În fiecare an crește numărul celor trimiși să se odihnească și să-și îngrijească sănătatea. 443.000 — aproape o jumătate de milion de oameni ai muncii dintre care 118.000 copii, au fost trimiși la odihnă și cură în diferitele stațiuni balneo-climaterice, în cursul anului 1953.

În vara lui 1953, Capitala patriei noastre a găzduit cel de al treilea Congres Mondial al Tineretului și cel de al patrulea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru Pace și Prietenie. Treizeci de mii de tineri din 111 țări ale lumii și-au dat întâlnire la București și și-au rostit cu tărie hotărîrea de a apăra pacea, de a lupta pentru ca problemele litigioase internaționale să fie rezolvate pe cale de tratative.

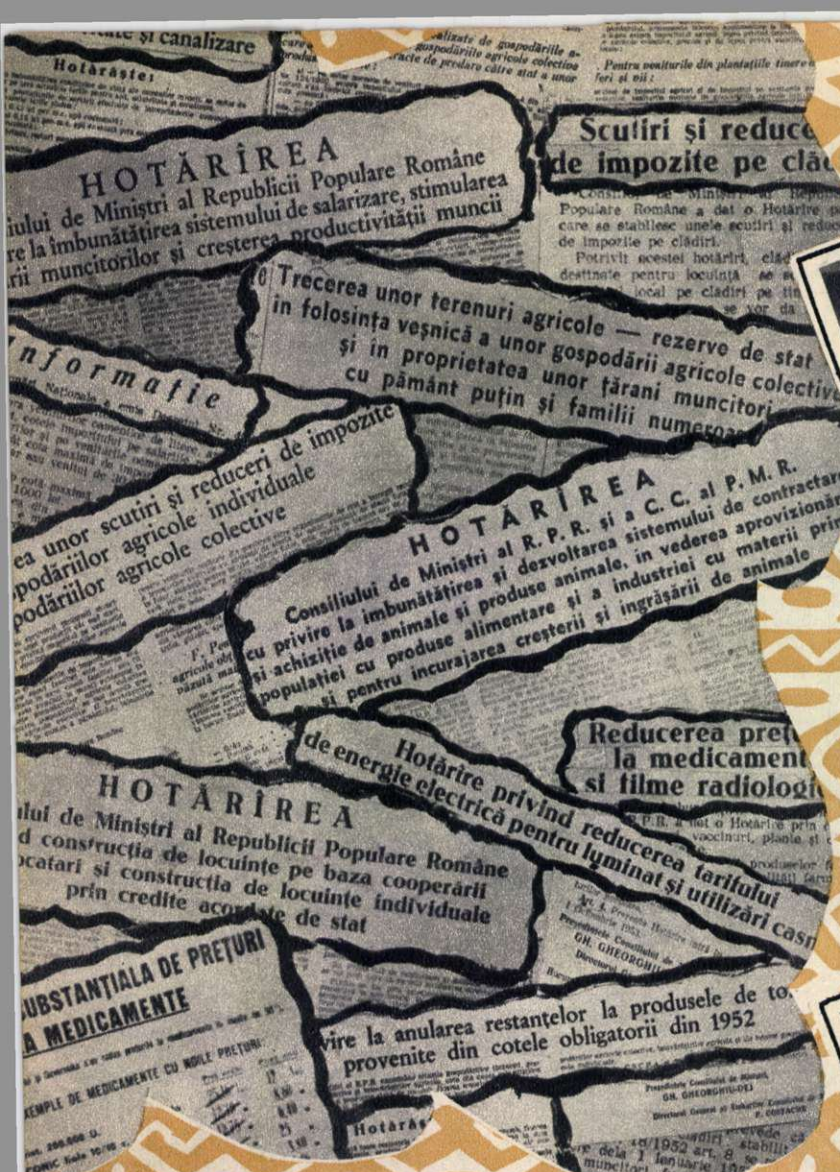

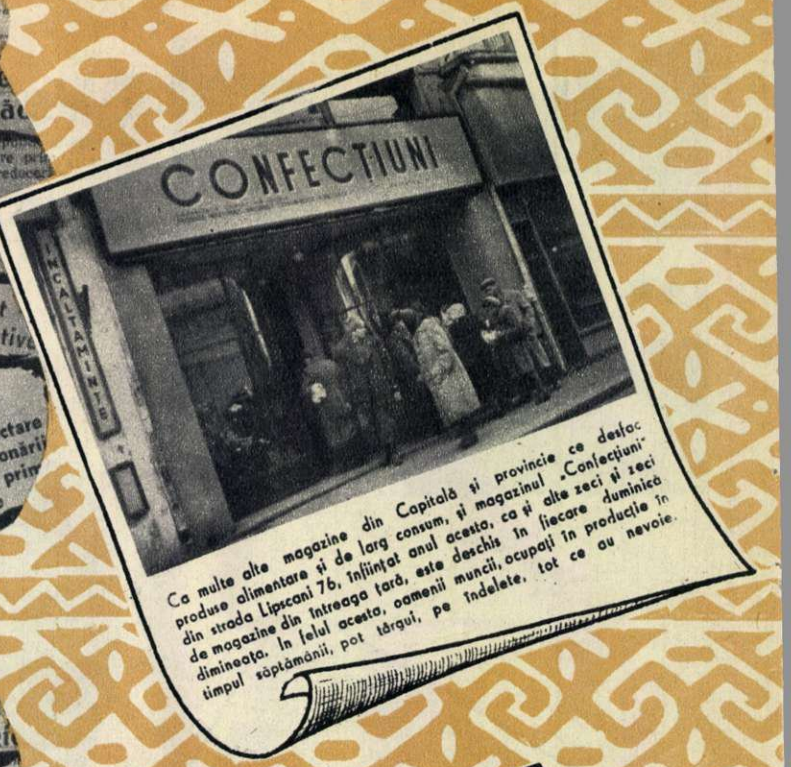

Ca multe alte magazine din Capitală și provincie ce deservesc populația cu produse alimentare și de larg consum, și magazinul „Confecțiuni" din strada Lipscani 76, înființat anul acesta, ca și alte zeci și zeci de magazine din întreaga țară, este deschis în fiecare duminică dimineața. În felul acesta, oamenii muncii, ocupați în producție în timpul săptămânii, pot târgui, pe îndelete, tot ce au nevoie.

Hotărîrea guvernului și partidului cu privire la îmbunătățirea și dezvoltarea sistemului de contractare și achiziții de animale și produse animale a fost primită cu bucurie de țărănimea muncitoare, prin ea sunt acordate numeroase avantaje producătorilor agricoli care încheie contracte pentru creșterea de animale în vederea îmbunătățirii aprovizionării populației dela orașe. Iată un grup de țărani muncitori la baza de recepție din comuna Chiriacu, raionul Giurgiu, cântărindu-și vițele înainte de a încheia contracte pentru îngrășarea acestora.

Aprovizionarea oamenilor muncii cu produse industriale și alimentare se bucură de o grijă deosebită din partea partidului și guvernului. Anul acesta, s'au construit numeroase întreprinderi pentru industria ușoară și alimentară. La Orașul Stalin a intrat în funcțiune noua întreprindere de panificație Nr. 1 cu o mare capacitate de producție, înzestrată cu utilaj modern, perfecționat.

Plenara lărgită a C. C. al P.M.R. din 19—20 August 1953 a adoptat un vast program de măsuri economice în vederea ridicării nivelului de trai material și cultural al celor ce muncesc. N'au trecut de atunci, dela Hotărîrile din August, decât câteva luni, și fapte bogate vin să întărească adevărul pe care îl cunoaște bine poporul nostru, acela că în politica partidului nostru nu există deosebire între vorbe și fapte. Iată câteva dintre măsurile luate de partid și guvern după plenara din August a C. C. al P. M. R.: Hotărîrile cu privire la acordarea unor scutiri și reduceri de impozite și taxe gospodăriilor agricole individuale și gospodăriilor colective; cu privire la reducerea tarifelor la apă, salubritate și canalizare; cu privire la îmbunătățirea și dezvoltarea sistemului de contractare și achiziții de animale și produse animale, pentru încurajarea creșterii și îngrășării de animale; reducerea prețurilor la medicamente și filme radiologice; cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare, stimularea calificării muncitorilor și creșterea productivității muncii; cea prin care se stabilesc unele scutiri și reduceri de impozite pe clădiri; Decretul Prezidiului Marii Adunări Naționale prin care se reduce impozitul asupra salariilor muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și funcționarilor și impozitul asupra veniturilor oamenilor de litere, artă și știință; cu privire la trecerea unor terenuri-rezerve de stat în folosință veșnică a unor gospodării colective și în proprietatea unor țărani muncitori cu pământ puțin și cu familii numeroase; cu privire la reducerea tarifului de energie electrică pentru luminat și utilizări casnice; cu privire la acordarea de credite pentru construirea de locuințe pe baza cooperării între locatari și pentru construcția de locuințe individuale, etc.

Aceste măsuri au fost primite cu bucurie de oamenii muncii din țara noastră. Ei văd oglindită în ele grija permanentă, părintească pe care partidul și guvernul o poartă îmbunătățirii continue a vieții lor și a familiilor lor. La grija pe care le-o poartă partidul, oamenii muncii răspund prin fapte, prin lupta de zi cu zi pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin, în crearea unui belșug de produse pentru popor.

Alături de noul edificiu al „Teatrului de Operă și Balet", de teatrele în aer liber „Nicolae Bălcescu" și „23 August", din București, și atâtea noi locașe de cultură construite în acest an în întreaga țară, se ridică semeață și clădirea noului cinematograf „Înfrățirea între popoare" din cartierul Bucureștii Noi.

Pentru aprovizionarea populației cu cât mai multe produse alimentare, se înființează, prin grija partidului, noi și noi fabrici. Iată în fotografie, noua secție de umplut borcane la fabrica de conserve Mureșeni din Tg. Mureș, construită în acest an.

„Matei Millo" de M. Ștefănescu, „Furtună în munți" de Kiss și Kovács, „Simeon Albac" de S. Andreescu și T. Mănescu, „Schimbul de onoare" de M. Davidoglu, „Afaceriștii" de Tudor Șoimaru, „Cazul Benett" de R. Boureanu și H. Deleanu, „Logodna" de Ianoș Molnar, „Nepoții gornistului" de S. Coroamă după scenariul lui M. Novicov și Cezar Petrescu, „Familia Grünwald" de L. Bruckstein, — iată numai câteva din numeroasele piese valoroase montate pe scenele a diferite teatre din Capitală și provincie, în 1953. În fotografie: o scenă din piesa „Schimbul de onoare".

Anul 1953 a fost bogat în inițiative patriotice, pornite din dorința de a da celor ce muncesc produse tot mai multe, mai ieftine și mai bune. Inițiativa Elenei Chișiu, pornită sub lozinca „să dăm fire de calitate superioară, pentru țesături de calitate superioară", inițiativa stahanovistului Niculae Militaru, cea a stahanovistei Victoria Doroftei dela fabrica „Flora" — precum și alte numeroase inițiative sunt aplicate cu succes de mii de muncitori. În fotografie: stahanovista Elena Chișiu dela „Industria Bumbacului A", expunându-și inițiativa în fața colegiului Ministerului Industriei Ușoare.

În regiunea Pitești au fost descoperite și date în exploatare în acest an bogate zăcăminte de petrol. Pe aceste meleaguri, chemate la o viață clocotitoare, au apărut noi așezări omenești, așa cum au apărut în atâtea alte regiuni ale țării. În noile așezări se construiesc, datorită grijii partidului pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai ale celor ce muncesc, locuințe pentru oamenii muncii. Fotografia noastră reprezintă un aspect al noului orășel al petroliștilor dela Valea Caselor.

Sportul capătă în țara noastră o dezvoltare din an în an tot mai puternică. În 1953, numai în competițiile atletice de masă au fost atrași peste două milioane de tineri și tinere. Iată o cifră cu care nu s'ar putea mândri nicio țară capitalistă! În fața diferitelor echipe reprezentative de peste hotare, atleții noștri — în frunte cu Ilie Savel, Ion Söter, Petre Zâmbreșteanu, Iolanda Balaș și alții — au dovedit o înaltă măestrie. În fotografie: aspect dela campionatele internaționale de atletism ale R. P. R. pe anul 1953.

PRIN LUMEA LIBERTĂȚII

de Eugen FRUNZĂ

Așadar pornim. Străbătând împărăția văzduhului, vom coborî peste câteva zile la capătul celălalt de lume, ne vom scoate șepcile și, rotindu-ne privirile peste acel pământ de necuprins, vom saluta soarele marii Chine libere...

O scurtă smucitură... Și o ultimă încercare de a comunica, prin semne, cu cei ce ne-au petrecut pe aeroport. Când privești pe gemulețele scunde, în adâncimi însorite, se desfășoară panorama Bucureștilor. Apoi, câmpiile, sforile de argint ale pâraielor, iarăși câmpii, punctate din când în când de așezări omenești străjuite de verdeața tomnatecă a pomilor... Așadar am plecat!

Să-ți descriu, cititorule, ce a urmat? Să desfășor înaintea ochilor tăi harta vie a nesfârșitelor întinderi pe care le-am străbătut? Nu mă încumet s'o fac. M'am așezat la masa de scris cu sfiala și—iartă-mi cuvântul — amărăciunea pe care le simți în fața unor sarcini ce te depășesc. Dar și cu sentimentul că totuși, măcar o frântură, o mică frântură din ceeace am adus cu mine din marea călătorie, voi fi în stare să-ți dăruiesc.

București — Moscova — Pekin. Cândva, în anii copilăriei, răsfoiam cu plăcere atlasele. In fața ochilor mei uimiți răsărea, ca în basme, imensitatea lumii căreia oamenii i-au împrumutat în cursul miilor de ani istoria lor zbuciumată.

Poate odraslele foștilor diplomați burghezi sau călătorii obezi, pe care plictiseala trândăviei îi chema spre depărtări, priveau atlasele cu ochi mai reci, mai voluntari. Poate atlasul se scufunda sub ochii lor cuprinși de somn după ce lua forma unui uriaș fișic de aur. In fond, burghezia a știut să se elibereze de toate visurile mari, omenești. Și de visul marilor călătorii fără procură comercială și fără cătușe în valiza diplomatică. Eu însă adormeam adeseori cu gândul la palmierii pe care — așa credeam — n'aveam să-i văd niciodată aevea.

Și totuși... București—Moscova—Pekin. După câteva ore de zbor mă aflam într'o odaie liniștită a hotelului „Național" din capitala Uniunii Sovietice. Dacă ar fi să spun într'un cuvânt ce mi-a plăcut mai mult la Moscova — aș spune: aerul. Da, aerul acela pe care îl aspiri cu o ciudată plăcere; aerul pe care, împreună cu milioanele de moscoviți, îl sorbi în voie, mult și adânc; aerul în care plutesc parcă aromele marilor bătălii și victorii închinate fericirii oamenilor; aerul în care calmul și siguranța se împletesc cu o voioșie fără seamăn. In aerul Moscovei pare că și-au dat întâlnire toate cântecele omului. Da, prieteni, aerul Moscovei e de neasemuit.

La geamul hotelului poți sta ceasuri multe, ca vrăjit. In fața ta, la câteva zeci de metri, se înalță zidurile Kremlinului. Seara, stelele din vârful turnurilor moscovite domină strălucirea stelelor cerești. Scufundă-te în liniștea nopții și vei simți parcă, înviind din adâncuri, glorioasa istorie a acestui oraș. Privește,

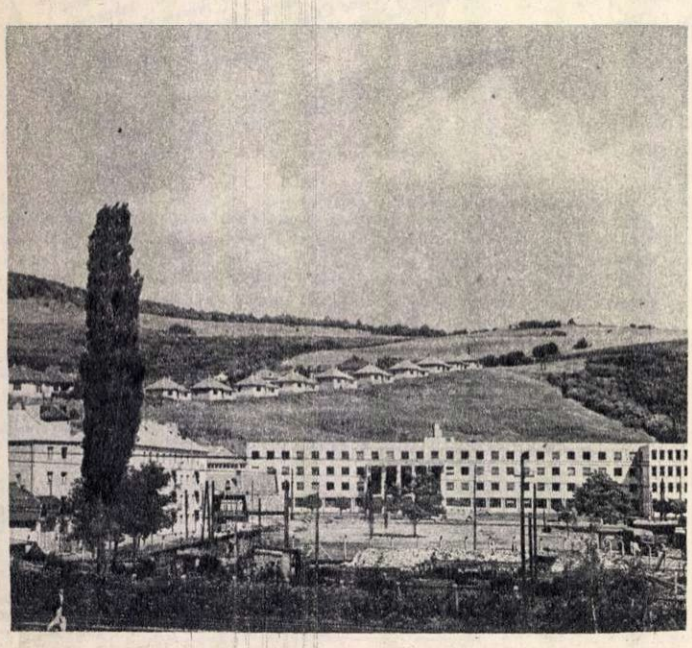

Partidul celor ce muncesc din Ungaria ca și celelalte partide comuniste și muncitorești din țările de democrație populară, a luat în cursul anului 1953 o serie de măsuri deosebit de importante în vederea îmbunătățirii multilaterale a condițiilor de trai ale oamenilor muncii. Pe linia acestor măsuri s'au lărgit și s'au intensificat construcțiile de locuințe, atât la oraș cât și la sate. Iată, în fotografie, unul din minunatele aspecte ale grijii față de om a partidului și guvernului în R. P. Ungară. Alături de clădirea Sfatului Popular (în stânga) din localitatea Solnoktarjani, s'au construit noi locuințe muncitorești. Pe planul al doilea al fotografiei pot fi văzute locuințele individuale, pentru construirea cărora statul a acordat muncitorilor împrumuturi de lungă durată și materiale de construcție ieftine. In cursul anului 1954, guvernul ungar va cheltui pentru construirea de locuințe cu 800 milioane forinți mai mult decât în 1953.

noaptea, departe în jurul tău, și vei zări o sclipitoare diademă așezată pe fruntea Moscovei. Sunt clădirile înalte, soli ai comunismului, vestind lumii propria-i strălucire de azi și cea de mâine. Pășește, așa, de unul singur, printre oamenii sovietici, pe străzile largi și parcă nesfârșite, coboară în stațiile metroului, așează-te în rând cu moscoviții în sala de spectacol a Teatrului Mare, ocupă un loc la masa rotundă din colțul primului „Gastronom" întâlnit în cale — și vei avea senzația că ai depășit timpul tău, că ai intrat pe poarta unor vremuri viitoare, pline de frumusețe și de lumină pentru om. Trezește-te în zori și, după ce ți-ai luat rămas bun dela liftier și portar, îndreaptă-te, cu inima grea de păreri de rău, spre aeroportul situat lângă Moscova.

Afară e răcoare și liniște. Puținele ferești luminate pare că-ți zâmbesc la despărțire. Noua Universitate „Lomonosov" te petrece din înălțimea cerului, ca pe un bun și vechi prieten. Fără să vrei, întorci adeseori capul și aduni în tine, în aceste ultime clipe, imaginea caselor mărginașe ale marelui oraș. Și pe urmă — ce păcat!— toate acestea trec în amintire. Dar, oricât ai trăi și călători de aci înainte, vei purta în tine marea forță a unei încrederi nelimitate. Vei purta în tine mândria de a fi fiul unei țări asupra căreia se revarsă, în libertate, luminile Moscovei. Vei purta în tine siguranța că aceste lumini sunt și vor fi puterea biruitoare a vremii noastre. Cine și ce ar putea să le stingă vreodată? Nimeni și nimic! Viitorul fericit al omenirii a ancorat definitiv în portul de avantgardă al lumii.

Orele se scurg alene, topindu-se undeva în spațiile nesfârșite ale cerului sovietic. Urcat deasupra norilor, avionul pare că lunecă pe o uriașă plapomă de mătase argintie. Privirea cată în zadar să atingă pământul. Dar cine dintre noi nu simte, adânc în suflet, mireasma acestui pământ binecuvântat de poporul erou care, pentru prima oară în istorie, a sfărâmat lanțurile opresiunii și ale exploatării omului de către om.

Cazan — Sverdlovsc — Crasnoiarsc — Novosibirsc — Omsc — Irkuțc. Dela plecarea noastră din Moscova au trecut mai mult de 24 de ore de zbor. Și totuși ne aflăm încă pe teritoriu sovietic. Am străbătut o distanță mai mare ca jumătate din diametrul globului pământesc. Și încă ne aflăm pe teritoriu sovietic. Am ieșit în întâmpinarea soarelui cu nu mai puțin de patru ore. Uitându-te la ceas, cauți să reconstitui în minte poziția acelor de pe cadranul deșteptătorului de acasă. Ce distanță am parcurs, tovarăși, ce distanță colosală! Și încă ne aflăm pe teritoriu sovietic.

Deasupra Siberiei bate vântul toamnei târzii. In aerogara dela Irkuțc e cald și plăcut. Aparatul de radio umple odaia în care poposim cu o melodie născută în stepele Ucrainei. Și dincolo, dincolo de Ucraina?! Acolo e patria noastră. Și acolo răsună acum cântece de luptă și muncă. Și acolo oamenii își clădesc viața cea adevărată. Și mai încolo, dincolo de patrie?! Renaște din ruine mândra Varșovie; strălucesc turnurile aurite ale Pragăi: flutură steagurile roșii deasupra Dimitrovgradului. Se zbenguie în apa limpede a Balatonului copiii Ungariei noi. Pe îngustele poteci de munte ale Albaniei răsună cântecele libertății. Și, poate chiar în acest moment, undeva, pe malurile Elbei s'au deschis pentru prima oară porțile unei noi maternități... O, depărtări, depărtări, încerc să vă adun în minte și nu reușesc. Ce distanță am parcurs, tovarăși, ce colosală distanță! E în suflet o mândrie și o siguranță netrăite până acum. Vedeți, toate acestea fac parte din lumea socialismului! Toate, toate! In curând vom părăsi pământul sovietic. Vom străbate noi spații imense în drumul nostru spre răsărit. Ce depărtări ne așteaptă, uriașe depărtări! Și toate acestea fac parte din lumea socialismului!

Pornim? Da, urcăm în avion! E încă noapte. Din când în când răsar din întuneric roiuri de lumini. Minunată e imaginea orașelor, noaptea. Orașe, orașe, niciodată să nu se stingă luminile voastre! Creșteți și vă înmulțiți sub steagul de purpură al păcii și vieții!

In zori, scânteind ca o nesfârșită oglindă, apare în adâncuri lacul Baical. Zburăm peste coifurile de argint ale bătrânilor munți Saian. Țara ce se întinde sub noi e leagănul unui popor străvechi de păstori: Republica Populară Mongolă. Femeile acestea îmbrăcate în șalvari de culoare verde, purtând lungi cosițe împletite cu migală, bărbații cu căciuli mițoase și pipe lungi măiastru încrustate, prietenii aceștia care ne zâmbesc din pragul aerogării dela Ulan-Bator au făcut, cu ajutorul poporului sovietic, un salt din noaptea secolară a feudalismului deadreptul în era socialistă. In țara lor, bogată în turme și pășuni, bătute când de vânturi aspre, când de biciul arzător al soarelui, flutură de mai mult de un sfert de veac steagul libertății. Ofițerul de serviciu ne întâmpină ca pe niște vechi cunoscuți. Își amintește de concertele Ansamblului de cântece și dansuri al Forțelor noastre Armate, care a poposit nu demult în capitala R.P. Mongole. Imi amintesc și eu de tânărul dramaturg mongol care ne-a vizitat țara cu ocazia centenarului Caragiale, de minunatele dansuri populare mongole din timpul Festivalului. Da, suntem într'adevăr vechi cunoștințe...

Zborul deasupra unui deșert e desigur monoton, precum e deșertul însuși. E și trist. Poate deaceea am tăcut cu toții în timpul zborului deasupra pustiului Gobi. Dar dacă pământul acesta arid, acoperit doar pe-alocuri de petecele mușchilor galbeni-verzui, nu-ți dăruie emoția frumosului și nu-ți inspiră cântece de veselie, totuși conștiința că te găsești într'o lume în care văzând cu ochii deșerturile devin, din voința omului liber, grădini înfloritoare, te face să fii mândru de frumusețea viitoare a acestor ținuturi.

Inchipuiește-ți acum, cititorule, că — după ce ai poposit un ceas la aerogara Sain-Șanda, în mijlocul pustiului, după ce ai urmărit cu privirea un șir de cămile legănându-se agale către miază-noapte și după ce ai strâns în brațe un copilaș mongol, greu ca un pui de urs—te salți în zbor peste niște munți îngemănați, de culoarea toamnei, și intri, la 2000 metri deasupra pământului, în marea Chină liberă. Peste puțin avionul chinezesc care ne-a preluat, cu emoții cu tot, încă dela Irkuțc, începe coborîșul, în miez de zi, deasupra unui imens oraș

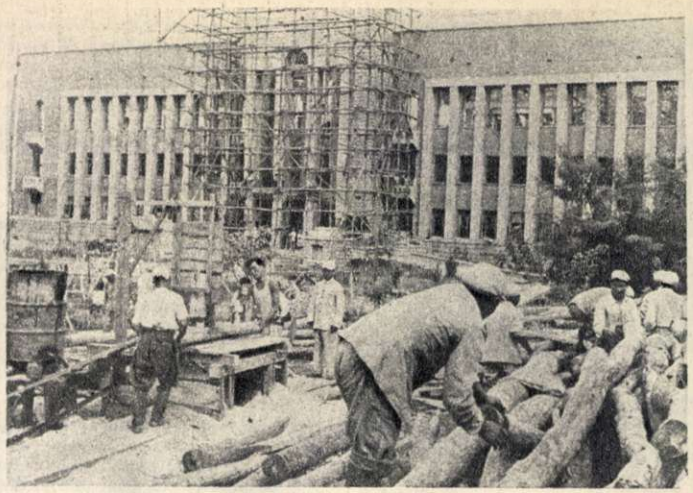

„Toate forțele pentru refacerea patriei!". Sub această lozincă se desfășoară în Republica Popu'ară Democrată Coreeană o vastă mișcare populară pentru refacerea și reconstrucția grabnică a țări'. Din ruine se înalță orașe și sate întregi, case de locuit, fabrici, școli, spitale, etc. Și în opera de reconstrucție a țării, poporul coreean se bucură de ajutorul generos al marelui popor sovietic, care a pus la dispoziția sa suma de un miliard ruble, de sprijinul frățesc al poporului chinez, ca și de ajutorul celorlalte țări de democrație populară. Deasemeni, un ajutor prețios îl dau voluntarii chinezi, care participă activ la muncile de reconstrucție, tot așa cum în zilele războiului au luptat cot la cot cu frații lor coreeni împotriva invadatorilor americani. In fotografie, un aspect al muncilor pentru reconstrucția Phenianului.

Pășiți înainte, tovarăși constructori ai Chinei Populare! Uzinele, fabricile, barajele, ogoarele marii voastre patrii vă aparțin. Voi le construiți, voi le stăpâniți, voi le folosiți pentru bunăstarea și fericirea voastră! Robii de ieri ai imperialismului sunt astăzi cetățenii liberi ai Republicii Populare Chineze. Cinci sute de milioane de chinezi luptă cu avânt revoluționar în rândurile uriașelor forțe care stau de strajă păcii în lumea întreagă.

Dela Elba până în pădurile Vietnamului luptător, opt sute de milioane de oameni luptă uniți pentru aceeași cauză: apărarea păcii. Bravul popor vietnamez rezistă cu eroism de mai mulți ani asalturilor furibunde ale colonialiștilor francezi, susținuți fățiș de către militariștii americani. Dar și în ceasurile cele mai grele ale războiului pentru apărarea patriei lor, patrioții vietnamezi nu încetează să lupte activ pentru pace. Fotografia noastră redă o scenă impresionantă: în spatele frontului de luptă, într'una din uzinele populare din pădurile Vietnamului liber, câștigătorii întrecerii în producție semnează Apelul pentru încheierea unui Pact al Păcii între cele cinci puteri.

Fericiți sunt copiii aceștia care cresc și se dezvoltă văzând cu ochii sub ocrotirea regimului democratic și pașnic al Republicii Democrate Germane. Tocmai deaceea milioane de germani conștienți din apusul și răsăritul Germaniei luptă din răsputeri pentru a zădărnici conspirația războinică a axei Washington — Bonn, care amenință din nou viața lor și a copiilor lor. Fotografia reprezintă un aspect din viața plină de bucurii pe care o duc copiii oamenilor muncii într'unul din căminele de zi din R. D. Germană.

Cătă mândrie și încredere în forțele sale se citește pe chipul acestui tânăr muncitor polonez! El știe că prin munca sa avântată de zi cu zi a contribuit la fabricarea în serie a minunatelor tractoare poloneze „URSUS". Curând aceste mașini puternice vor lua drumul satului, pentru a ajuta țăranilor muncitori la obținerea unor recolte cât mai bogate. În vederea dezvoltării pe mai departe a agriculturii, guvernul polonez a sporit investițiile capitale în acest domeniu, astfel încât în 1955 aceste investiții vor fi cu 45% mai mari decât cele de până acum.

îmbrăcat în flori și verdeață. S'a pierdut undeva în zare șerpuitorul trup de piatră al marelui zid chinezesc, răsărit parcă din negura unor vremi neînchipuit de depărtate. Apar acum acoperișurile viu colorate ale vechilor clădiri, ale palatelor și templelor pechineze. Plutim între pânzele de un albastru transparent ale cerului și covorul în mii de nuanțe așternut pe pământ. Așadar aceasta e marea republică a poporului chinez! Așadar am ajuns în țara celor cinci sute de milioane de oameni liberi! Ce distanță am parcurs, tovarăși, ce colosală distanță! Și încă ne aflăm în lumea socialismului! Dar ce vorbesc: încă?! În fața noastră se întind nu mai puțin de 11 milioane kilometri pătrați din suprafața globului pământesc. Europa întreagă s'ar putea adăposti cu ușurință în acest pătul gigantic. Și fiecare metru pătrat al acestui pământ eliberat înseamnă o nădejde mai mult și un mormânt mai puțin în lume.

Am aterizat?! Ciudat de repede s'au întâmplat lucrurile. Iată-ne încărcați cu buchete de flori, înconjurați de chipuri prietenești, zâmbitoare. Sunt gazdele noastre pentru următoarele șase săptămâni, tovarăși chinezi veniți în întâmpinarea noastră pe aeroport. Oare mai ai timp în asemenea clipe să cercetezi fețele oamenilor, să privești în ochii lor? Mâinile, doar mâinile ce se strâng frățește, privesc parcă adânc în suflete și se încarcă de o nespusă căldură. Dar e o mână care mi-o cuprinde pe a mea mai îndelung și mai stăruitor decât altele. E și un glas care mă îndeamnă parcă să-mi înving emoția și să privesc spre chipul omului din fața mea. Imi ridic privirea...

Și dacă doi oameni au stat îndelung îmbrățișați pe aeroportul din Pekin, e pentrucă între București și capitala Chinei populare e un drum al inimii care nu cunoaște depărtări.

— Să trăiești, Ian-So!

— Pace și prietenie!

Ian-So e scriitor, autor al unei minunate cărți despre Coreea. Pe Ian-So l-am cunoscut la București în timpul Festivalului. Acum stăm brațe în brațe la Pekin. Într'o clipă îmi răsare în minte imaginea străzilor bucureștene, răsunând de cântecele tuturor neamurilor pământului. Aud aplauzele nesfârșite ce însoțesc mândra coloană a tineretului chinez defilând pe Stadionul „23 August". Îi văd pe eroicii apărători ai Coreei, coreeni și chinezi, acoperiți de florile victoriei și ale prieteniei. Imi apare în față tabloul de neuitat din sala Congresului tineretului în clipa când se anunță marea biruință: încheierea armistițiului. Dealungul și dealatul Coreei însângerate, dar victorioase, văd cum se înalță schelele noilor construcții.

— Să trăiești, Ian-So!

— Pace și prietenie!

★

Voi încheia aceste rânduri, cititorule, la pragul marii țări în care chiaroși bătrâni de peste o jumătate de mileniu își scutură cu uimire frunzișul, când îi trezește în zori pasul celor 500 milioane de stăpâni, sclavi până mai ieri. Mii de kilometri despart capetele acestei țări. Imi va fi dat în curând să poposesc la umbra unui palmier și să ascult îndepărtatul zvon al Pacificului. Mă voi gândi atunci la toți aceia care, dela malurile Elbei și până în pădurile Vietnamului, și-au cucerit marele titlu de cetățeni ai lumii libere; la toți aceia care alcătuiesc uriașa forță de șoc a omenirii, în apărarea păcii și a dreptului la fericire.

La mulți ani tovarăși!

— Scrisoare din Moscova —

de E. RIABCICOV

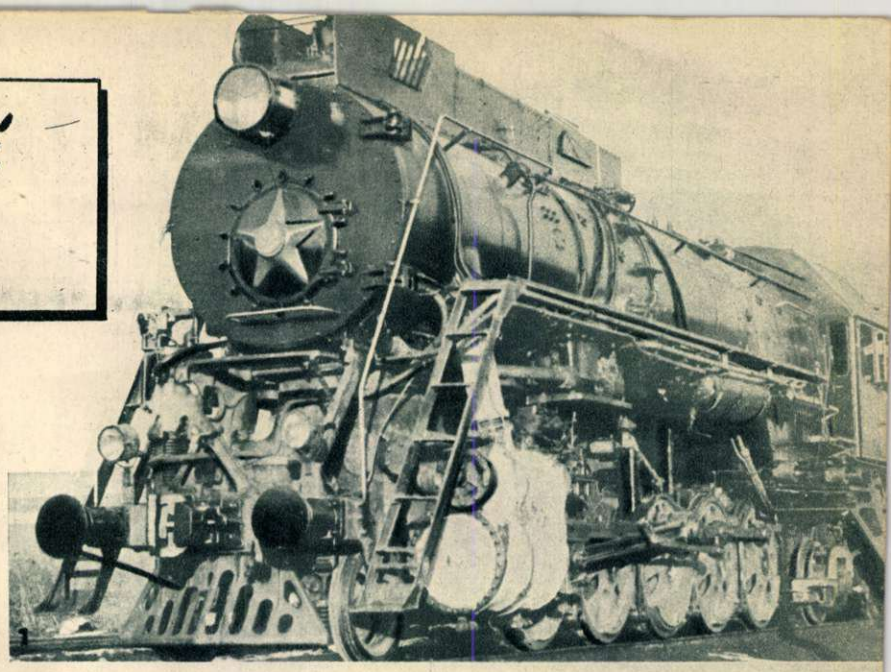
1

Soarele răsare la răsărit. Anul Nou vine peste munții Ciucotcăi, peste vulcanii din Camciatca, peste cețurile din Curile. La Vladivostoc se și aude clinchet de pahare, în satele Orientului îndepărtat se cântă cântece în jurul meselor, slăvind Anul Nou. Acum, la Moscova este deabia ora 4 după amiază și pregătirile pentru sărbătoare sunt în toi.

Anul Nou vine peste lanțurile munților, prin desișurile taigalei, vine în mii de orașe și sate și vede schimbările uimitoare din Țara Sovietelor. Iată Marea Irtiș, o mare artificială care se întinde între munții Altai; printre stâncile Irtișului se înalță, măreață și strălucitoare, hidrocentrala din Ust-Camenogorsc ; peste stepele și trecătorile Siberiei trece o nouă linie ferată — Iujsib (Siberianul de Sud). In această noapte de Anul Nou, vreunul dintre pasageri va aprinde probabil în compartimentul său, lumânările unui pom de iarnă și va ura tovarășilor săi de drum: „La mulți ani!". Scânteiază luminile în cartierele muncitorești și în magazinele de pe străzile noi ale noului oraș Angarsc...Și peste tot unde Anul Nou își va arunca privirea — peste tot va vedea o țară imensă, prinsă în vâltoarea construcției pașnice, va vedea bucurie și fericire.

Anul 1953 va rămâne mult timp întipărit în inimile și în amintirea noastră. A fost un an de măreț victorii ale poporului sovietic în lupta pentru comunism. In acest an industria socialistă a înregistrat noi și noi succese.

Priviți această realizare nouă, puternica locomotivă „1 — 5 — 1" (fotografia 1) construită de curând în uzinele metalurgice „Revoluția din Octombrie" din Voroșilovgrad. Minunata locomotivă a și pornit în prima sa cursă pe linia ferată. Mașina aceasta plină de forță întruchipează parcă transportul și întreaga industrie sovietică în necontenită dezvoltare, în mersul ei înainte.

Fotografia 2 vă prezintă limuzina sovietică „Pobeda" alături de gigantica remorcă cu descărcare automată „MAZ-5210". In anii de după războiul pentru Apărarea Patriei, orașul Minsc — capitala Republicii Bieloruse — a fost reconstruit . Pe lângă multe alte edificii grandioase s'a înălțat aci o uriașă uzină de automobile. Această uzină modernă „MAZ" produce giganticele autocamioane basculante de 25 tone. Nu de mult uzina a început să producă remorci uriașe cu capacitate de 40 tone.

Cu ajutorul unui mecanism hidraulic în numai 30—40 de secunde noua remorcă poate vărsa întreaga încărcătură de pământ. Ea înlocuiește mai mult de zece autocamioane mari, fiind condusă de un singur om.

Asemenea mașini mari și perfecționate sunt necesare țării noastre care desfășoară pe scară largă o uriașă construcție de hidrocentrale, uzine, orașe și canale, unice în felul lor. Una din aceste construcții se află în munții Jiguli, pe malul marelui fluviu rus Volga. Nu e departe ziua când peste aceste locuri va luci oglinda uriașă a apelor nesfârșite ale unei mări artificiale — Marea Cuibîșev. Va fi cea mai întinsă mare de acest fel din lume. Și tot aci va intra în funcțiune hidrocentrala Cuibîșev care deasemenea nu-și are seamăn. Constructorii giganticei centrale hidroelectrice vor petrece Anul Nou în orașul Jigulevsc de curând construit și nu de mult însemnat pe hartă.

Dar înainte de a se așeza la masa sărbătorească, fiecare om sovietic verifică: oare a făcut tot ce trebuia, tot ce a fost planificat de el, în 1953, nu a rămas cumva dator cu ceva față de țară? Și el își răspunde: a muncit cu cinste, munca a fost pentru el bucurie, mândrie și fericire.

Priviți fețele metalurgiștilor ruși, ucrainieni și chinezi (fotografia3) care au îndeplinit planul lucrând

3

2

laolaltă în uzinele din Zaporojie. Cât de satisfăcuţi sunt ei, ce mândri de succesele repurtate! Din îndepărtata Chină, îndepărtată în spaţiu dar atât de apropiată inimilor noastre, au sosit Ciu-Ci-Fan, Tsian-De-Van, Liu-In, Liu-Han-I şi tovarăşii lor. In Uniunea Sovietică ei au găsit prieteni dornici să le împărtăşească experienţa lor, ştiinţa şi măestria. Feţele prietenilor-tovarăşi sunt numai zâmbet, sunt luminate de bucuria victoriilor în muncă.

Mărfurile textile de tot felul abundă magazinele moscovite. Fotografia noastră (nr. 4) prezintă unul din raioanele bogat asortate ale unui magazin, de curând înfiinţat la Moscova. Multe asemenea magazine, saloane şi ateliere au fost deschise în 1953 la Moscova, Leningrad, Kiev, Odessa, Tbilisi şi în alte nenumărate oraşe şi sate din Ţara Sovietelor.

In Uniunea Sovietică ca şi în ţările de democraţie populară totul se face pentru om şi în numele omului. Partidul Comunist al Uniunii Sovietice şi Guvernul Sovietic au publicat în 1953 istoricele hotărîri cu privire la creşterea bunei stări a poporului sovietic, cu privire la sporirea producţiei mărfurilor de larg consum, cu privire la dezvoltarea agriculturii socialiste şi lărgirea prin toate mijloacele posibile a comerţului.

In acest an noi şi noi întinderi de pământ, odinioară pustii şi lipsite de rod, au fost înviorate de apele aduse din belşug prin canalurile de irigaţie. Şi aci a început să crească pâinea bogată, iar lacurile şi mările noi apărute pe harta ţării au început să fie populate de peşti.

Nu a trecut decât un an de când a început să funcţioneze canalul Volga-Don — cea mai mare construcţie hidrotehnică din lume — şi locuitorii din regiunile Rostov şi Stalingrad au şi început să culeagă roadele acestei măreţe realizări.

Să ne mutăm acum de pe malurile Donului liniştit în Gogolevo, un obişnuit sat ucrainian. Acest sat nu este însemnat pe orice hartă. Cu atât mai interesant este să-i cunoşti viaţa de toate zilele. Pe uliţa principală a satului se ridică o casă de piatră în care s'a deschis nu de mult un restaurant. Menu-ul numără 10—12 feluri de bucate şi se pregătesc zilnic sute de porţii de mâncare.

Magazinele din Gogolevo au o activitate intensă. Numai un singur magazin a vândut într'o lună produse textile în valoare de 50 de mii de ruble, 3 televizoare „Leningrad", mobile, articole de menaj, instrumente muzicale. De

curând contabilul colhozului „Ucraina Roşie", Andrei Ilarionovici Ivaniţki, a cumpărat un pian. Iată, (în fotografia 5) întreaga familie Ivaniţki adunată la o seară de muzică. La pian fiica lui Andrei Ilarionovici, Vera. In noaptea de Anul Nou, mulţi colhoznici ai artelului „Ucraina Roşie" vor viziona la ei acasă prin televizor transmisiunile festive din Kiev.

La Penza, în ajunul Anului Nou, vânzarea de automobile este în toi (fotografia 6). Colhoznicii care au prestat multe zile-muncă cumpără automobile confortabile „ZIM". Pe şoselele înzăpezite, vor trece în noaptea de Anul Nou nenumărate limuzine „Pobeda", „ZIM", „MOSCVICI" şi departe, departe, prin păduri şi câmpii, se vor revărsa cântecele pline de bucurie şi fericire ale acelora care dau ţării pâinea.

Ne-am plimbat pe aripile gândului aproape prin întreaga Ţară Sovietică. Anul Nou a venit din Răsărit, iar în turnul Spaschi dela Cremlin bat acum orologiile... Arătătoarele de aur ale ceasurilor vestesc miezul nopţii.

La mulţi ani, prieteni!

Dar dece — vă veţi întreba — a pus autorul aici fotografia sculpturii fetei ruse (fotografia 7) care îşi întinde mâna cu un gest plin de hotărîre şi totodată de chemare? Această statuie este întruchiparea minunatului şi puternicului fluviu rusesc — Volga. Acum, de Anul Nou, Volga se află sub povara sloiurilor de ghiaţă. Dar primăvara va topi ghiaţa şi rupând zăgazurile iernii va aduce pe valurile Volgăi vapoare fără număr, va adăpa ogoare şi livezi şi multe prefaceri miraculoase vor avea loc pe malurile ei. Canalul Volga-Don a unit râul Moscova cu Dunărea. La primăvară vapoarele prieteniei vor porni iar dela zidurile Cremlinului până în România frăţească. Şi noi ştim bine că aşa cum Volga şi Dunărea vor învia din nou la primăvară, tot aşa Noul An ne va aduce nouă tuturor — oamenilor de bună credinţă, oamenilor muncii şi ai păcii — soare, victorie şi fericire.

Mihai BENIUC

Slavă

Ştiu drumul meu, dar important e
Nu când şi cum se va sfârşi,
Ci pe spinarea grele-i pante
Mereu în frunte a sui.

Hai, tineret, şi ne-om întrece!
Cu voi mi-e drag acest suiş.
De-ajunge la izvorul rece
Unul din voi, — nu cat pieziş.

Şi n'am să rup cu lăcomie
Întâiul edelvais brumos —
Nu-mi trebue podoabe mie,
N'am fost nicicând un om fălos.

— Să fie fala a cui se cade,
A celor ce-au pierit în lupte,
Ca din truditele noroade
Duşmani să nu se mai înfrupte.

A celor ce-au purtat făclia
Şi flamura dreptăţii noastre,
Să fie-a noastră casa, glia
Şi slobozi noi sub zări albastre.

— Să fie fala a cui se cade,
A celor ce' nfrăţiţi cu noi
Tiranii au zdrobit sub spade,
Să pună capăt la nevoi.

A celor ce pe Criş, pe Someş,
In drumul lor către Berlin,
Cu drag te-au învăţat că om eşti,
Şi nu-i drept să trăieşti în chin.

— Să fie fala a cui se cade,
A celor ce-au făcut, luptând,
Ca ţara domni să n'o mai prade,
Să nu mai fie robi nicicând.

A celor ce-i numim doar simplu
Cu-acest cuvânt măreţ: Partid!
A celor ce subjugă timpul
Şi porţi vieţii noi deschid.

— Să fie fala a cui se cade,
A celor ce muncesc, vezi bine,
A omului ce-aduce roade
Din câmp, din mină, din uzine.

A celor ce dau pânea, vinul,
Cărbunele, petrolul, sarea,
Oţelul, cânepa şi inul,
Şi ţării noastre apărarea.

Iar nouă, tineri sau bătrâni,
Fremătători ca o dumbravă,
Destul ni-i că ni-i dată 'n mâni,
Ca s'o cântăm, a vremii slavă!'

Nou meşter Manole

Cuvinte sânt optzeci de mii
Cu rădăcini pierdute'n ceaţă,
Şi ţară e şi oameni vii —
Păcat că eu am doar o viaţă.

Cum aş putea s'o 'ntind, s'o pun,
Pe ea să treacă 'ntreg poporul,
S'o 'mpart la toţi, s'o 'nalţ, s'o sun,
Ca 'n ea să cânte viitorul?

Cu cât cobor mai în apus,
Cu-atât mai dragi mi-s
munţi şi ape,
Pe toate le iubesc nespus
Şi omul mi-e tot mai aproape.

Carpaţii mei cu mândre creste
Şi Dunăre, tu apă dragă,
De-ar fi pe-alese, cum nu este,
Cu voi aş sta vecia 'ntreagă.

Şi cum n'aş sta eu cu aceea
Ce inima-i mi-a dăruit-o,
Să-i spun cu drag:
Tu-mi eşti femeia,
Lumina casei eşti, iubito!

Tovarăşi, stare-aş totdeauna
Cu cei ce storc din visuri faptă,
Cu cei ce-au înfruntat furtuna
S'aducă-oânduire dreaptă.

Cu cei ce aşezarea sfântă
A ţării trainic o ridică,
Cu cei ce dinamită 'mplântă
In stânci şi drumuri noi despică.

— Da, tare dragă mi-e viaţa,
Cum n'am crezut că-i cu putinţă,
Când îmi mijise dimineaţa
Prin anii grei de suferinţă.

Dar de clădirea vieţii noi
Ca să se'nalţe — ar cere viaţă,
Un suflet cere, pus de noi,
In temelia ei măreaţă,

Atuncea, nou Manole, eu
Pe mine m'aş zidi anume,
Deşi să mă despart mi-e greu
De-această tare dragă lume.

Tragic

Ca helgea-i ţara sub zăpadă,
Mai cade încă? Las'să cadă!
Sânt puse boabele 'n ogoare,
Şi sânt bucate în hambare.

Pe masă este pâne dalbă,
In cană-i vin şi-i sărbătoare.
Şi ai o fată ca o nalbă,
De n'are seamăn pe sub soare.

Feciorul ţi s'a 'ntors acasă,
A învăţat la Leningrad —
Un loc stă numai gol la masă,
Nu vine cel întârziat...

— Ce ger o fi acum prin Tatra!
Gândeşti în sinea ta şi taci...
Invâlvorată arde vatra,
Nevasta intră cu colaci.

Inchini, cu ochii tăi de tată
Privind copiii amândoi,
Şi spui cu vorba 'nduioşată:
„Să nu mai fie 'n veci război!"

Steaua

Stelele ca altădată,
Fiecare câte-o pată,
Ce-i drept, pată de lumină,
Ies pe bolta cea senină.

Tinerii, ca altă dată,
Ce-i drept, astăzi altă fată
Şi un alt băiat, s'alintă
Pe o pajişte cu mintă.

Hai şi noi de mână, dragă,
Mai de drag şi mai în şagă,
Poate iar o să ne pară
Că-i întâia primăvară.

Să ne-aducem iar aminte
Stelele de mai 'nainte,
Mai ales pe-aceea care
O chemam din depărtare.

Şi să ne-amintim de flori,
Dalii, trandafiri, bujori,
Şi garoafe mai ales, —
Purpurii bine-înţeles.

Nu că-mi pare rău de ele,
Nici de flori şi nici de stele, —
Astăzi peste tot se-arată
Flori visate altădată.

Iară steaua de departe,
Steaua vârstei fără moarte,
Ce-o'nvelea pe-atunci un nor,
Azi e semnul tuturor.

Şi-i aproape şi e caldă
Şi'n lumina ei ne scaldă
Şi e caldă şi-i aproape,
Luminând şi munţi şi ape.

Gândul însă nu-mi dă pace
Şi mă'ntreabă cum am face
Ca s'avem de-apururi parte
Noi de steaua fără moarte,
Eu şi tu, doi muritori,
Beţi de soare şi de flori.

În țara noastră, în anii puterii populare producția industrială a atins un volum ce întrece cu mult cea mai înaltă producție realizată în vremea regimului burghezo-moșieresc. În 1953 volumul producției industriale a fost de 2 ori și jumătate mai mare decât în 1938 și de 3 ori și jumătate mai mare decât în 1948. Asemenea ritm nu este posibil în nicio țară capitalistă!

Față de 1938, industria bunurilor de larg consum produce cantități de mărfuri incomparabil mai mari. Astfel, în 1952 s'au produs cu 90 la sută mai multe țesături de bumbac, cu 110 la sută mai multe țesături de lână, cu peste 180 la sută mai multe tricotaje de lână.

Patriei

Potecile mi se așternîn cale.
Sub pașii mei noi drumuri se întind.
Mă'nalț în piscul frumuseții tale,
O, țara mea, adâncul să-ți cuprind.

De pieptul tău când îmi lipesc obrazul,
Bătaia clipelor să o ascult,
Auzul meu îți deslușește glasul
Ce din strămoși ne vine, de demult.

Atâta soare e și-atât de bine
Sub cerul tău blajin, primenitor!
În tine m'am născut, trăiesc în tine
Și pururea de tine mi-este dor.

Te simt zvâcnind în ierburi și în muguri,
În fiecare sondă de țiței.
Cu freamătul pădurilor mă bucuri,
Ca pe-un copil de mână tu mă iei.

Și-mi dărui mie boarea primăverii,
Pe câmp îmi faci să-mi crească grâu'nalt
Tu pâinea-mi rumenești în țestul verii,
Pe prispă îmi așterni culcușul cald.

TRACTOARE	
218 S.M.T.	cu 9.680
G.A.S.	cu 4.400
Total	14.080

Mașini puternice — multe din ele fabricate în uzinele noastre, multe sosite din Uniunea Sovietică — iau treptat, treptat, pe ogoarele patriei, locul uneltelor primitive. În anii puterii populare au fost înființate 218 SMT-uri dispunând de 9680 tractoare și alte numeroase mașini agricole. Gospodăriile noastre agricole de stat dețin și ele 4400 tractoare.

6669 de cămine culturale și case de citit, construite pentru țărănimea muncitoare în numai cinci ani!

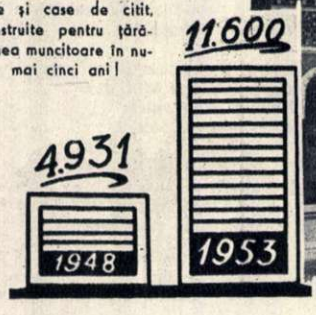

În anii regimului de democrație populară s'au construit locuințe muncitorești cu o suprafață totală de 1.730.000 de mp. În urma recentei Hotărîri a guvernului și partidului, în anii ce vin construirea de noi locuințe se va desfășura cu și mai mare amploare.

În țara noastră, partidul și guvernul poartă o grijă deosebită copiilor. Înființarea numeroaselor maternități, case de nașteri și creșe, precum și ajutorul multiplu dat mamelor cu copii mici, au făcut ca mortalitatea infantilă să scadă în anii regimului nostru dela 17,9 la sută cât era în 1938, la 10,5 la sută în 1952.

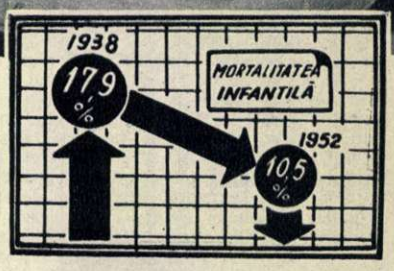

mele

La praznicul culesului de struguri
Imbii cu cofe pline anii mei.
Te desluşesc şi 'n plopii din amurguri
Şi 'n părul drag şi în ochii ei.

Când pleci din bărăganele arşiţei
Cu turmele spre munţi, cântând din nai,
Unchieş îmi este baciul Mioriţei
Şi-mi sui poemul pe-un picior de plai.

Aprinzi o stea de flăcări pe cupole,
În orice cărămidă pui un cânt,
Pe schele urci cu Meşterul Manole
Şi zidul nu se surpă la pământ.

Sub colţul ierbii m'oi culca odată,
Cu holda ta m'oi contopi deplin.
O viaţă doar pe lume ne e dată
Chiar viaţa de ţi-o dărui e puţin.

Oriunde-aş fi te întâlnesc în cale
O, ţara mea, cu tâmple de argint!
Mă'nalţ în piscul frumuseţii tale,
Te apăr şi te laud şi te cânt.

Victor Tulbure

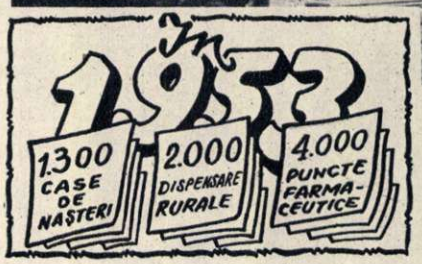

Graficul alăturat vorbește despre grija ce o poartă statul nostru democrat-popular sănătății oamenilor muncii dela sate. În anii puterii populare s'au înființat în mediul rural 1300 case de nașteri, 2000 de dispensare și 4000 puncte farmaceutice.

Aproape 300.000 de familii de țărani muncitori s'au unit de bună voie în cele 4000 de gospodării agricole colective și întovărășiri agricole ce au luat ființă până acum. Lucrate cu mijloace mecanizate, după reguli agrotehnice înaintate, ogoarele înfrățite dau rod bogat.

4.000 GOSPODĂRII AGRICOLE COLECTIVE ȘI ÎNTOVĂRĂȘIRI

Pe lângă graficele ce urcă, iată unul care coboară... În timpul stăpânirii exploatatorilor existau în țară peste 4.000.000 de analfabeți; în 1951 numărul lor a scăzut la 1.021.624; în 1953 au rămas mai puțin de un milion. Iată cum se risipește zi de zi întunericul lăsat de burghezie.

Peste 3.000.000 neștiutori de carte, alfabetizați

EXPOZIȚIA REGIONALA DELA CLUJ

Așteptată cu mult interes de către iubitorii de arte plastice, expoziția regională dela Cluj a adus mărturia grăitoare a progresului înregistrat de artiștii plastici clujeni — ca și de cei din Oradea și Baia Mare — pe calea promovării unei arte realiste pusă în slujba luptei pentru pace și progres.

Ceeace impresionează pe vizitatorul acestei expoziții — în care un număr de peste 100 de artiști expun aproape 300 de lucrări — este bogăția ei. Și această bogăție se referă nu numai la aspectul ei cantitativ ci, în aceeași măsură, și la tematica lucrărilor, la diversitatea tehnicii folosite de artiști. Pe lângă picturile în ulei, care, natural, prevalează numeric, găsim și lucrări în tempera, aquarelă și pastel. Deasemeni, putem admira o bogată colecție de gravuri în lemn, linoleum, aquaforte, desene în cărbune, creion și peniță. Sculpturile sunt, în marea lor majoritate, lucrate în gips, dar se face simțită la sculptorii noștri și tendința sănătoasă de a lucra în marmoră, teracotă, lemn.

Grupând lucrările expuse din punct de vedere al tematicei lor, am putea face observația că, în mare, artiștii expozanți s'au străduit să aducă o imagine cuprinzătoare a vieții noastre noi, surprinzând aspecte semnificative din avântata muncă desfășurată în uzine și pe ogoare, din viața culturală a celor ce muncesc, din viața sportivă. Intâlnim, deasemeni, în diferite lucrări de artă plastică, redate chipurile clasicilor marxism-leninismului, precum și momente importante din istoria poporului nostru, din lupta partidului clasei muncitoare.

Harșia Teodor, Mottl Roman, A. Mentzel și Anton Lazăr și-au consacrat lucrările lor zugrăvirii unor aspecte ale muncii din uzine și fabrici, izbutind unele compoziții de calitate. Remarcăm lucrarea lui Anton Lazăr, care aduce imaginea unei brigăzi stahanoviste dintr'o uzină metalurgică, reliefând ce este nou și înaintat în felul de a munci al stahanoviștilor. Conținutul de idei al tabloului nu este însă suficient susținut de realizarea lui artistică, compoziția suferind de o insuficientă studiere a mișcărilor și de o slabă rezolvare a problemelor de culoare și lumină.

O interesantă compoziție — considerată însă și de autor ca neterminată — compoziție ce redă febrilitatea muncii de pe un mare șantier de construcții, a expus pictorul Nagy Imre. In acest tablou cu o perspectivă îndrăzneață, omul, semnificația prezenței lui pe un asemenea șantier, cade însă pe planul al doilea, pictorul scăpând din vedere tocmai esențialul muncii de pe șantier: avântul constructorilor socialismului.

Reprezentarea vieții țărănimii de pe ogoarele socialiste ale patriei noastre a preocupat mulți artiști plastici. Aquarelele lui Bene și Andrasy și, mai ales, compoziția plină de naturalețe, luminozitate și optimism, de o valoroasă factură picturală, a lui Feier Petru, intitulată „Distribuirea avansurilor în gospodăria colectivă", sunt printre cele mai reprezentative în acest sens.

Și sculptorii și-au cules temele lucrărilor lor din viața în plină transformare a țărănimii noastre muncitoare. „Viață nouă", așa și-a și intitulat statuia sa sculptorul Kós András, lucrare ce înfățișează un flăcău, îmbrăcat în vestminte specifice regiunii Clujului, sugerând prin întreaga sa atitudine sentimentul libertății de care se bucură și al mândriei în fața roadelor muncii sale libere. Sculptura, realizată cu mijloace realiste, constituie una din lucrările de valoare ale expoziției.

Figurile unor oameni de cultură din trecutul și prezentul patriei noastre au inspirat deasemeni mai mulți artiști plastici. Sculptorul Irimescu Ion a realizat pe această linie două lucrări valoroase: portretul pictorului progresist Octav Băncilă, în care se relevă forța de caracter și atitudinea de luptător a artistului, și portretul artistului emerit al R.P.R. Antonin Ciolan. Realizând portretul lui Antonin Ciolan, sculptorul nu s'a mărginit doar la redarea trăsăturilor fizice ale artistului, ci a subliniat personalitatea creatoare a dirijorului, bogata sa viață lăuntrică.

Tema luptei pentru pace este deasemeni abordată cu succes, printre alții, și de tânăra absolventă a Institutului de Arte Plastice din Cluj, Pallos Iutta, care arată cu multă veridicitate și forță de convingere în tabloul său „Docherii francezi luptă împotriva înarmării", hotărîrea muncitorilor francezi de a se împotrivi pregătirilor unui nou măcel mondial.

Trebuește subliniată prezența, în cadrul expoziției, a portretului lui Engels, realizat de pictorul Zoltan Kovács, a bustului marelui Lenin, lucrat cu mult talent de sculptorul András Kós și a lucrării sculptorului Arthur Vetro, închinată figurii lui I. V. Stalin.

Evocarea unor momente reprezentative din lupta ilegală a partidului nostru a preocupat pe mulți din artiștii participanți la expoziție. Dintre lucrările realizate pe această temă, cea mai valoroasă este, fără îndoială, compoziția lui Abody Nagy Béla, intitulată „Arestarea lui Fonagy Ianós". Marea calitate a pictorului este de a fi știut să scoată în relief tăria de caracter a comunistului, eroismul său, dârzenia și curajul lui de nebiruit chiar în momentul arestării sale. Prin contrastul izbitor dintre eroul pozitiv, comunistul Fonagy, și personagiile negative, agenții siguranței, prin crearea unei atmosfere psihologice pline de dramatism, prin justa rezolvare a unor grele probleme picturale, compoziția lui Abody Nagy Béla este una din cele mai valoroase lucrări din expoziție.

In cadrul expoziției mai pot fi văzute unele lucrări cu subiecte istorice semnate de sculptorii Vetro și Fulicea și de pictorul Szopós. Remarcăm îndeosebi grupul sculptural al lui Vetro Arthur, care înfățișează momentul important al întâlnirii lui Bălcescu cu Kossuth. Figurile și atitudinea celor doi mari luptători pentru libertate, atmosfera de prietenie care se degajă din lucrare, sunt incontestabile părți pozitive ale sculpturii.

In ce privește peisajele expuse, se poate observa că artiștii clujeni s'au apropiat mult de tratarea realistă a frumusețiilor naturii patriei noastre, realizând lucrări izbutite ca „Valea roșie" a lui Ciupe Aurel și „Pe malul Someșului" de Feier Petru.

Excelentul gravor Gy. Szabó Béla prezintă frumusețí inedite ale râurilor și pădurilor noastre, trezind și de astă dată admirația vizitatorului prin înalta măiestrie a lucrărilor sale. Printre admirabilele sale gravuri în lemn citâm, ca deosebit de expresive și impresionante prin meticulozitatea și finețea execuției, lucrările: „Podeț înzăpezit", „Plopi pe malul apei", „Autoportret în pădure", „Mierle".

Fără îndoială că expoziția regională de artă plastică dela Cluj prezintă încă o serie întreagă de lipsuri ce reflectă însești lipsurile cele mai de seamă ce persistă în activitatea creatoare a multor din valoroșii noștri artiști plastici din aceste regiuni.

Este vorba mai ales despre o insuficientă cuprindere tematică a noilor realități din patria noastră — fapt ce oglindește o cunoaștere neadâncită de către artiști a acestor realități și o slabă preocupare de a găsi amănuntul caracteristic, tipic, ce aduce imaginea noului.

Pictura de gen, de pildă, este foarte puțin reprezentată în expoziție (și aici trebue totuși să amintim valoroasa lucrare a sculptorului Fekete Iosif: „Pionierul jucându-se cu mânzul") și, adeseori, artiștii noștri, în intenția de a face pictură de gen, se opresc asupra unor aspecte neînsemnate, realizând opere minore din punct de vedere tematic.

Aceste lipsuri nu reușesc însă să acopere marile calități ale expoziției: promovarea curajoasă și afirmarea unei întregi serii de tinere talente, o evidentă creștere a calității artistice a execuției, un serios progres spre însușirea mijloacelor de expresie realist-socialiste.

E. DITRÓI

Gy. Szabó Béla: „Plopi pe malul apei" (gravură în lemn).

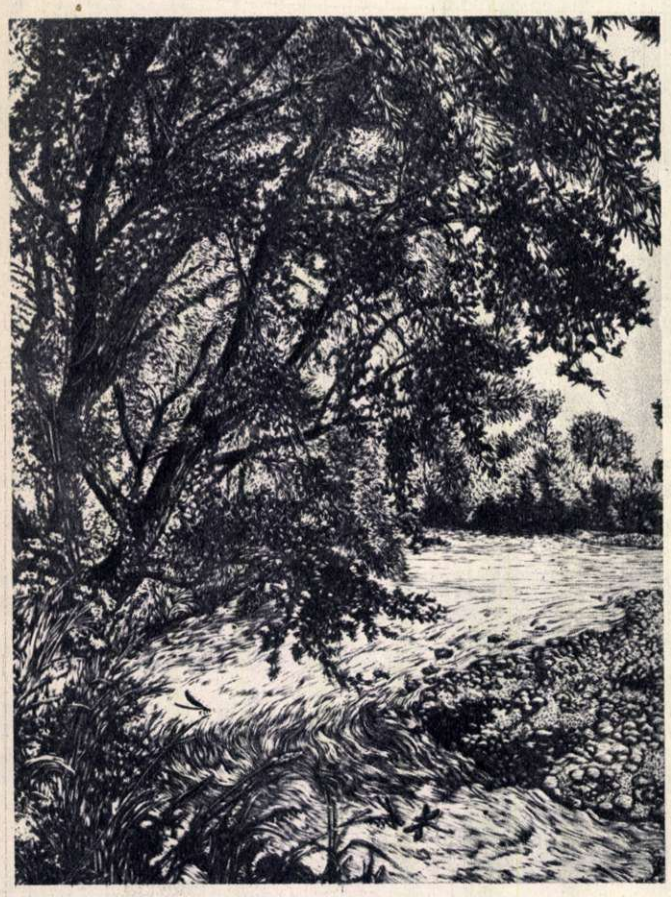

ABODY NAGY Béla „Aresfarea lui Fónagy

FEIER Petru: Distribuirea avansului în gospodăria colectivă".

Intâlnire în faţa lui Moş Gerilă din oraşul copiilor... Acum sunt încă mici şi nu pricep multe din cele ce văd. Dar la anu, cu siguranţă că vor fi mult mai pretenţioşi când vor vizita această lume a basmelor...

Străbătând Regiunea Autonomă Maghiară

Note de drum

de Silviu PODINĂ

Privită de sus, înlănțuirea munților Gurghiului cu Harghita și Baraoltul — gigantică tălăzuire încremenită de pământ și piatră — pare o uriașă spinare de care se sprijină plaiurile acestea din inima țării. In dreapta spinării — năpădită până sus pe creste de coama deasă a codrilor — se întind, netede ca niște crâmpeie de bărăgan azvârlite aici dintr'un capriciu al naturii, depresiunile prin mijlocul cărora își poartă apele repezi cei doi gemeni ai Hășmașului: Mureșul și Oltul. In stânga, până'n depărtările necuprinse, unduiesc dealurile cu coaste domoale...

Aici, în această nesfârșită geografie plină de bogăție și farmec, de clocot și de culoare, se află Regiunea Autonomă Maghiară. De vitregiile prin care au trecut dealungul veacurilor oamenii acestor ținuturi, îți vorbesc locurile, monumentele istorice și acele monumente, neclădite, de luptă pentru libertate, de vitejie, care trăiesc în amintiri și sunt moștenite din străbuni... Despre viața de azi, despre istoria care se petrece sub ochii noștri, grăiesc mii de fapte. Ele vorbesc despre o treptată dar stăruitoare smulgere din înapoierea și sărăcia în care au fost scufundate de veacuri aceste meleaguri; ele vorbesc despre viața nouă a oamenilor eliberați de sub povara exploatării capitaliste, despre libertatea și drepturile de care ei se bucură deopotrivă cu toți cei ce muncesc în țara noastră; ele vorbesc despre imensa forță pe care o are energia lor creatoare, descătușată și pusă în slujba patriei.

Și toată această înoire a vieții oamenilor și locurilor, toată această chemare la viață, toată munca uriașă de prefacere, de învingere a greului, se datorește forței partidului nostru iubit, care a condus pe cei ce muncesc în lupta pentru eliberarea de sub asuprirea națională și exploatarea burghezo-moșierească.

TÂRGU MUREȘ — centrul Regiunii Autonome Maghiare te întâmpină prietenos, cu bătăile rari ale ceasornicului din turnul clădirii sfatului popular orășenesc; te întâmpină cu scânteierile multicolore ale solzilor de țiglă smălțuită ce acoperă Palatul Cultural, cu coșurile de fabrică ce se înalță, semețe și zvelte, spre cerul plumburiu de toamnă târzie.

Călătorul care n'a mai văzut de ani de zile acest oraș rămâne uimit de prefacerile prin care el a trecut, și trece. Periferiile, contrastând atât de puternic în trecut cu centrul locuit de bogătași, se schimbă zi de zi, se înfrumusețează. In anii puterii populare s'au croit străzi noi, s'au amenajat parcuri, s'au ridicat clădiri. Iată fabrica de mecanică fină „Encsel Maurițiu". In locul pe care se află azi clădirile ei impunătoare, era înainte un maidan... Iată fabrica de mobile „Simó Géza"... Dacă ai fi trecut cu câțiva ani înainte pe lângă aceste locuri, abia ai fi băgat de seamă atelierul mizer de panele, care era în locul ei, și în care trudeau muncitorii exploatați... Iată întreprinderea metalurgică „Ludovic Minschi"... A fost lărgită, utilată, modernizată... Iată întreprinderea locală „Lazăr Ödön" a sfatului popular orășenesc; zeci de ateliere risipite ca ciupercile prin oraș, lăsate în paragină de foștii patroni, au fost reorganizate în cadrul acestei întreprinderi, înzestrată cu utilaj modern, repusă în funcțiune și aprovizionată prin resurse locale. Iată policlinica nouă Nr. 1 de pe strada Universității; iată școlile noi în limba maternă; iată complexul sportiv de vară cu arena lui frumoasă, „Casa Copilului" unde micuți români și maghiari, cresc îngrijiți ca florile...

Câte nu s'au mai făcut în anii aceștia! Îți trebue timp mult să vezi, să asculți tot ce ți se povestește despre nașterea fiecărui lucrușor. Nimic nu s'a făcut dela sine și nici cât ai bate din palme. Au fost destule greutăți — aceasta pot să ți-o spună cu amănunte tovarășii dela sfatul popular orășenesc. Dar în luptă, în fiecare acțiune, oamenii muncii români și maghiari uniți în strădaniile lor au fost tot timpul alături de deputații lor, au pus umărul pentru înflorirea orașului...

CÂȚIVA OAMENI. Iată-mă în fabrica „Simó Géza", de a cărei statură impunătoare mi-am dat seama încă din avion... Fostul atelier de panele este doar un colțișor mărginaș al marii fabrici de astăzi... Aici, în halele acestea mari și luminoase, tâmplari iscusiți îmbină scândurile de brad și de fag, făcând să iasă pe poarta fabricii nenumărate piese de mobilă, pentru apartamentele oamenilor muncii din întreaga țară.

In hala de montaj, acolo unde piesele de mobilă asamblate încep să capete înfățișarea lor din magazin, l-am cunoscut pe unul din stahanoviștii fabricii, comunistul Nagy Iosif. Trebăluia la câteva uși de dulap, le cerceta pe rând funirul, dădea nemulțumit din cap și lua treaba dela început...

— Măi, să fie... că nu se potrivesc apele funirului cum vreau eu — spunea, poate pentru sine, scărpinându-se în ceafă.

— Și cum ai vrea dumneata? — l-am întrebat dintr'odată, apropiindu-mă de el.

M'a privit o clipă stânjenit, apoi ne-am cunoscut și mi-a spus că ușile dulapului trebue să fie simetrice; apele funirului să arunce aceleași lumini din ambele părți...

— Să placă dulapul, muncitorului care-l cumpără. Să știe pe ce-a dat banii, când l-a luat...

Am stat mai mult de vorbă cu Nagy Iosif. Mi-a spus că tot colectivul lor s'a angajat să dea pe trimestrul IV al anului cu 30 la sută mai multă mobilă decât prevedea planul.

— Doar ne-a chemat partidul să dăm produse mai multe poporului. Să vezi cum răspund tovarășii. Uite-l pe Sárosi Albert... Își depășește zilnic planul... Sau uite-i

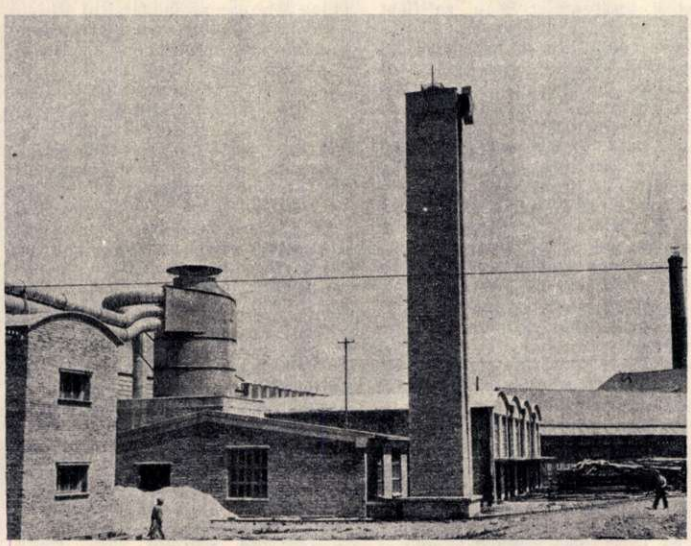

Aci, la marginea orașului, până în 1949 era doar un atelier scund de panele. Astăzi atelierul acesta a rămas pierdut într'un colț al marii și modernei fabrici de mobilă „Simó Geza" din Târgu-Mureș.

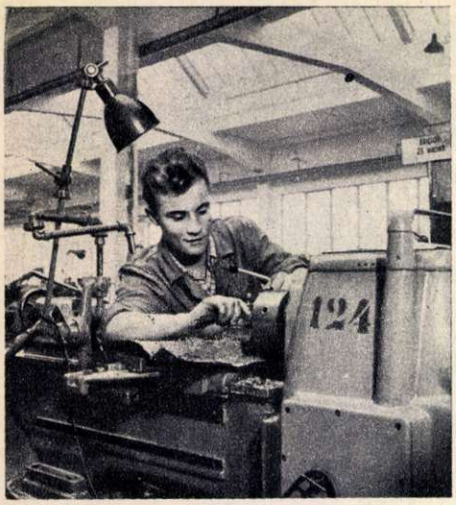

Strungarul Dumitru Drugă, prietenul lui Zólyomi Marton, e tânăr, dar felul în care lucrează arată că are o calificare înaltă.

Konya Maria a fost până nu demult coafeză, dar nu i-a plăcut meseria aceasta. S'a hotărît să ajungă țesătoare. A și ajuns si încă una fruntașă.

Absolvind școala profesională, Zólyomi Marton a venit să lucreze la „Encsel Mauriţiu" și Marton este unul dintre cei mai buni frezori ai fabricii.

pe „bobocii" noștri — mi-a spus, arătându-mi câțiva tineri din hală. Abia de trei luni au venit în fabrică dela școala pofesională... Da, da, de trei luni. Și Hadnagy Ion și Péter Albert și Tarczafalvi Dezsö... Și dau azi câte 2—3 norme pe zi. La munca asta, care cere calificare, nu glumă, e foarte mult...

De el, de munca lui nu mi-a spus nimic. Mi-au arătat însă cei despre care îmi vorbise, că Nagy Iosif, comunistul, nu e străin de succesele lor în muncă...

Pe urmă am stat de vorbă cu Farczádi Márton, șeful brigăzii din secție. Și el e comunist — și-ți spune acest lucru cu mândrie. Mi-a povestit despre inovațiile lui Török Arpad, despre viața muncitorilor fabricii, despre preocupările lor culturale... Parcă-l aud: — E o plăcere să-i vezi cum își istorisesc piesele văzute la teatrul nostru secuesc de stat, cum comentează jocul actorilor...

Tot Farczádi Márton mi-a vorbit și de unele necazuri ale colectivului.

— Să vezi... Orașul nostru a crescut, s'au înființat fabrici noi... Uzina electrică a ajuns să nu mai poată face față cererilor crescânde. Până s'or lua măsuri să avem o sursă nouă, se întrerupe adeseori curentul... Stăm din lucru... Timp prețios...

M'am despărțit de Márton și am pornit-o prin secțiile înzestrate cu un ingenios sistem de purificare a aerului și de captare a rumegușului. Pretutindeni se lucra cu însufleţire.

La vopsitorie am cunoscut-o pe stahanovista Gál Rozalia. Are părul nins pe la tâmple, dar când e vorba de muncă, n'o întrece nimeni. Dela una din tovarășele ei am aflat că are trei decorații.

— Da, mi-a adeverit Gál Rozalia. Trei am... Mă crezi, tovarășe, uneori parcă nu-mi vine a crede c'am apucat vremea când munca unei unguroaice este prețuită și răsplătită. Ei, dac'ai ști dumneata câte-am tras pe vremuri pentrucă eram unguroaică...

„INTREPRINDEREA NOASTRĂ FABRICĂ DE TOATE". Aceste cuvinte mi le-a spus cu mândrie inginerul șef al întreprinderii „Lazăr Ödön", a sfatului popular orășenesc.

Intr'adevăr, această întreprindere oferă cumpărătorilor cele mai variate mărfuri: dela cărămizi, țiglă, sobe de teracotă și obiecte de ceramică — până la săpun și mezeluri; dela capete de sifon și nasturi de sidef — până la sticlă, sodă caustică și hârtie foto-sensibilă...

La țesătorie (secție înființată anul acesta) se lucrează stofe fine de lână, în cele mai variate modele și culori. Vreo șase războaie mecanice de țesut, care urmează să fie puse în mișcare în câteva zile, vor face ca atelierul să-și crească considerabil capacitatea. Majoritatea țesătoarelor s'au calificat aici, la locul de muncă. Konya Maria, de pildă, a fost până nu de mult coafeză. Nu i-a plăcut meseria. Socotea că poate da patriei mai mult. Acum țese stofe fine de lână pentru năframe. E o treabă care cere multă pricepere căci trebuesc schimbate des suveicile, pentru ca năframele să iasă frumoase. Konya Maria îmi spune că la războaiele mecanice se vor țese în curând și pături...

M'am dus apoi la secția de biscuiți. Deocamdată întreaga secție încape în două cămăruțe, dar cocătorul Orbán Vilhelm m'a încredințat că, dacă voi mai veni pe aici și la anul, voi avea ce să văd.

— Va fi o adevărată fabrică, ce mai calea—valea!

S'a uitat la ceas apoi și-a tras boneta albă pe o ureche și mi-a spus:

— Acu'o să mă iertați o leacă, trebue să-mi scot „șarja" din cuptor...

Și la vorbele astea a și apucat lopata cu coadă lungă, a deschis ușa cuptorului și a început să scoată cu repezicíune, una după alta, tipsiile cu biscuiți rumeni. Muncitoarea de lângă el abia prididea să le golească într'un coș mare. După ce a încărcat din nou cuptorul, năduşit, dar plin de voie bună, a venit și m'a poftit să gust din „șarja" lui.

— Eu dau „șarje" extra-rapide, mi-a spus zâmbind. Trei, patru minute și gata, biscuiții s'au și copt exact cât trebue.

Am luat un biscuit să-i verific calitatea. Și m'am încredințat că Orbán Vilhelm nu se laudă...

CEI DOI PRIETENI. — I-am cunoscut pe amândoi la fabrica de mecanică fină „Encsel Mauriţiu". Dumitru Drugă e strungar, Zólyomi Marton, frezor. Unul e român moldovean, celălalt maghiar, dintr'un sat de lângă Tg. Mureș. Niciunul n'are mai mult de 20 de ani, amândoi lucrează în aceeași hală și amândoi își depășesc zilnic planul... S'au împrietenit în fabrică, în timpul muncii, și și-au călit prietenia în toiul luptei pentru înfrângerea greutăților, ajutându-se, criticându-se, sfătuindu-se. Merg împreună la cantină, pleacă împreună la sfârșitul schimbului, împreună merg la teatru. Acum sunt în întrecere socialistă.

— Să vedem care dă piese mai multe și mai bune — mi-a spus fiecare din ei, cu alte cuvinte dar cu aceeași hotărîre și aprindere. Și în această hotărîre am simțit că sunt însufleţiți de același gând, de aceeași dragoste de țară.

Dar, am uitat să spun ceva: cei doi prieteni mai fac o întrecere. Dumitru Drugă învață ungurește dela Marton, iar Marton învață românește dela Drugă... Oare care o să știe mai curând limba celuilalt?

DE VOBĂ CU SCULPTORII CSORVASSY ȘI IZSAK — Unul era urcat pe scară și modela din nou în argilă o cută a hainei unei împunătoare statui; celălalt, la vreo opt metri depărtare, cerceta cu mâna streașină la ochi fiecare amănunt al trăsăturilor feței statuii, al faldurilor mantăii, al mâinii întinse.

Cei doi sculptori din Târgu

Degetele bătucite de-o viață întreagă de muncă țin cu greutate creionul... Totuși, Siklodi Carolina din comuna Ditrău, raionul Gheorgheni, înviorată de suflul de viață nouă din satele Regiunii Autonome Maghiare, s'a hotărît să învețe și ea carte.

Mureș au ajuns la capătul unei munci de aproape doi ani, terminând statuia aceasta monumentală, înaltă de peste trei metri, a lui I. V. Stalin. La 30 Decembrie, ridicată pe un soclu de marmoră, statuia discipolului și continuatorului operei lui Lenin va împodobi piața din mijlocul orașului Tg. Mureș.

Am stat îndelung de vorbă cu sculptorii despre creația lor, despre ajutorul ce-l primesc, despre proiectele pe care le au.

Csorvassy, muncitorul cioplitor de ornamente din lemn de altădată, astăzi sculptor laureat al Premiului de Stat și distins cu Medalia de Aur a Păcii, mi-a vorbit cu pasiune despre viitoarea sa lucrare: un grup sculptat în lemn de nuc și care va simboliza înfrățirea poporului român cu minoritățile naționale.

La întrebarea mea asupra izvorului acestei tematici, Csorvassy a surâs și mi-a spus gânditor:

— Izvorul este viața însăși. Viața din orașele și din satele noastre unde oamenii muncii români, maghiari, evrei, sași, muncesc împreună, luptă împreună...

Izsák este directorul Școlii Medii de Artă Plastică din Târgu Mureș. La cea de a șasea aniversare a Republicii, școala va împlini cinci ani de existență, de activitate creatoare. Expoziția ce-o vor organiza elevii cu acest prilej va arăta că școala a crescut talente tinere — sculptori, pictori și graficieni ale căror lucrări fac cinste tinerilor artiști formați în anii democrației populare.

PE CĂI PAVLOVISTE. Una din sălile de experiențe științifice ale Institutului Medico-Farmaceutic din Târgu Mureș... In jurul unei mese speciale stau, îmbrăcați în halate albe, asistentul universitar Fal Alexandru și preparatorii Nemeș Ștefan, Vass Eugen, Imrei Etelka... Pe masă e un câine pregătit pentru operație... Asistentul și preparatorii fac asupra lui o experiență ce pornește dela descoperirile marelui savant rus Pavlov. Mergând cu curaj pe căile indicate de marele cercetător, discipolii lui dela Institutul Medico-Farmaceutic lucrează neobosit în vederea unor noi descoperiri care să demonstreze rolul primordial al sistemului nervos în toate procesele biologice. Rezultatele cercetărilor lor, înfrățite cu rezultatele dobândite de toți oamenii de știință din țara noastră, vor fi puse în slujba poporului. Gândul acesta îi umple de mândrie pe cercetătorii Institutului.

IN LUMEA CĂRȚILOR, A TEATRULUI. Printre cărțile în limba maghiară din vitrinele librăriilor capitalei Regiunii Autonome Maghiare am văzut multe cărți și publicații ale unor scriitori născuți și crescuți pe aceste meleaguri. Și, fără să vreau, m'am gândit la trecut. M'am gândit la cătușele în care era ținturită — în timpul stăpânirii burghezo-moșierești — creația literară în limba maghiară... M'am gândit la acei oameni de talent care în trecut au-și puteau publica lucrările pentrucă se izbeau de zidul politicii șovine a claselor stăpânitoare. Și iată, acum, librăriile pline cu cărți în limba maghiară... Iată cărțile lui Kovács György, Sütő András, Asztalos István, Horváth Imre... Iată cărți de literatură clasică maghiară, traduceri din literatura română, din literatura sovietică...

Mi-a atras luarea aminte o revistă al cărei prim număr a apărut în luna Iulie a acestui an. Este vorba de „Igaz Szó" (Cuvânt adevărat) revista filialei din regiune a Uniunii Scriitorilor din R.P.R.

In ea am văzut, alături de numele unor scriitori cunoscuți astăzi în întreaga țară, numele multor mânuitori noi ai condeiului.

In cele câteva zile petrecute în Târgu Mureș am ascultat un concert simfonic al Filarmonicei și unul dat de Orchestra Populară; la Teatrul Secuesc de Stat am văzut „Furtună în munți", de Kis László și Kovács Dezső, piesă care evocă crâmpeie din viața de chin a oamenilor muncii secui în anii de stăpânire hortistă.

Ce mult mi-au vorbit toate acestea despre înflorirea culturii din Regiune, națională în formă, socialistă în conținut! De dezvoltarea ei se îngrijește însuși partidul.

MÂNDRIA LUI IÁNOȘ-BACI. Pe Iánoș-baci l-am întâlnit în gara comunei Gornești din raionul Mureș. In mână cu biciul împletit din mai multe scorzi, cu clopul*) tras pe o ureche, Iánoș-baci stătea, în fruntea unui convoi nesfârșit de care încărcate cu sfeclă de zahăr, în fața bazei de recepție. Aștepta să-i vină rândul la cântar. Stând de vorbă cu el am băgat de seamă că se mândrește nu numai cu recoltele pe care le-a strâns de pe cele câteva iugăre ale lui ci și cu recoltele celorlalți țărani muncitori din sat.

— Noi, toți câți ne vezi aici — din Periș, Volvodeni, Iara de Mureș, Petrilaca, Petelea, Pădureni, avem contract de cultură cu fabrica de zahăr din Tg. Mureș,— mi-a spus apoi. Aducem aici în fiecare zi câte 30—35 vagoane cu sfeclă... După cum vezi, nu se pot plânge muncitorii fabricii de zahăr că nu ne facem datoria...

Pe urmă, ne-am tras lângă roata căruții și am stat pe îndelete de vorbă. Iánoș-baci mi-a povestit despre cât a scos de pe hectarul semănat cu grâu.

— Douăzeci și cinci de măji*), de grâu curat... Mi-am dat din el și cota care fiind socotită calitatea prima, a fost trecută ca grâu de sămânță...

Mi-a vorbit Iánoș-baci și de viața lui.

— Acum îmi fac casă nouă, am dat grâu și legume la cooperativă și ne-am luat de-ale îmbrăcăminții...

Dar mai ales de drepturile lui mi-a vorbit unchiașul. Și-a dus instinctiv mâna în șold, într'un chip care i-a dat semeție, și mi-a spus:

— Acum am și eu drepturi. Nu mai mi-e rușine că m'a făcut mama ungur. Pot să-mi spun părerea — că asta merge bine, că asta merge rău — căci vorbesc în urechi care mă ascultă...

COPII SMULȘI TUBERCULOZEI. Vechiul castel din comuna Gornești al contelui Teleki, pe vremuri cuib de chefuri și destrăbălări, a fost prefăcut în preventoriu T. B. C. pentru copii. 120 de copii salvați din ghiarele grelei boli își petrec aici lunile de convalescență; au îngrijire atentă, aer curat, alimentație specială, medicamentele trebuincioase, lapte proaspăt, muls în fiecare dimineață dela vacile gospodăriei anexe a preventoriului...

*) clop — pălărie.

*) măjă = 100 kgr.

Impunătoarea statuie a marelui Stalin este aproape gata.

E ora mesei.

Sunetul clopoțelului i-a adunat pe micii locatari în fosta sală de primire a contelui Teleki, acum sufrageria preventoriului. Uși și mobile sculptate, pardoseală și coloane de marmoră, candelabre

Un nou lăcaș pentru sănătatea oamenilor muncii — Policlinica Nr. 1 din Târgu Mureș, construită în 1951.

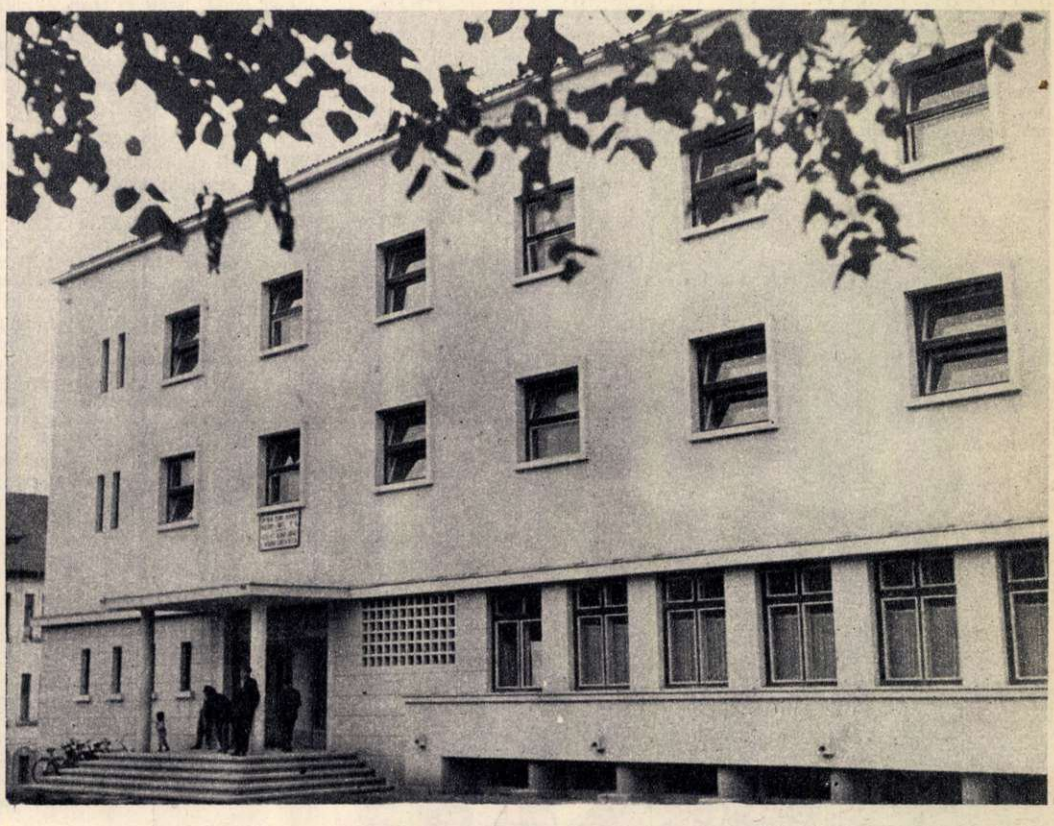

In parcul fostului castel al contelui Teleki, din comuna Gornești, raionul Mureș, astăzi Preventoriu T. B. C. pentru copii, se spune o poveste...

de cristal gălbui de Veneția... Pe lespezile albe stau înșiruite măsuțe; în sala recepțiilor somptuoase de altădată e acum un murmur de voci tinere și un clinchet sprinten de tacâmuri...

CIFRELE DOCTORULUI BOROSNYAI. Mă plimbam prin parcul cu castani străvechi în tovărășia directorului preventoriului, când l-am cunoscut pe doctorul Borosnyai, dela Sfatul Popular Regional. Venise să vadă ce le mai trebue micuților, cum sunt îngrijiți. Doctorul Borosnyai mi-a povestit despre multe lucruri înfăptuite în anii aceștia, pentru populația din regiune. Vorbea lapidar și nemeșteșugit, dar dădea date impresionante:

— In satul Zăbala de lângă Târgul Secuesc s'a ridicat un sanatoriu T.B.C... Au fost înființate: un spital raional la Topliță, două spitale noi la Covasna și Cristur, un dispensar la Miercurea Ciuc, unul la Târgul Secuesc... S'au înființat în fiecare raion zeci de case de nașteri... In Sângeorgiul de Pădure sunt acum două dispensare cu staționare pentru copii, cu case de nașteri... Pentru lucrătorii forestieri din regiune au luat ființă cinci stații de prim-ajutor la: Topliță, Sângeorgiul de Pădure, Covasna, Sân-Martin, Vlahița...

In una din sălile de experiență ale Institutului Medico-Farmaceutic din Târgu Mureș.

Bolnavii grav sunt aduși la Târgu Mureș din orice parte a regiunii cu avionul sanitar.., S'au înființat puncte farmaceutice în mai toate comunele mari... Capacitatea spitalelor este de trei ori mai mare decât cea din 1944... Regiunea are astăzi de trei ori mai mulți medici decât în 1944, iar personalul mediu sanitar a crescut de patru ori...

In fața acestor date îmi răsar în minte cele din trecut... Pe atunci nu exista în ținuturile acestea nicio casă de naștere. Acum zece ani nu exista niciun staționar — nici pentru adulți, nici pentru copii; nu erau nici dispensare T.B.C; puncte farmaceutice la sate nu se pomeneau, bântuiau în voie tuberculoza, pelagra și tifosul... Nu le păsa domnilor guvernanți, bancheri și moșieri, nici de sănătatea populației din regiunile „neaoș românești"—dar-mi-te de sănătatea și viața „minoritarilor"...

CORIȘTII. Stau de vorbă cu Szarvas Dénes, responsabilul echipei culturale dela întreprinderea forestieră de industrializare a lemnului din Topliță. Tot el este și dirijorul corului întreprinderii.

— Să-mi auzi elevii, ai spune că de când lumea n'au făcut altceva decât au cântat... Ei, dar ca s'ajungem aici s'a muncit, nu glumă. In raionul nostru sunt și români și unguri. Deaceea dăm programe în amândouă limbile... Am umblat mult cu corul nostru, dar cea mai mare bucurie am avut-o la Țibleș, sus la pădure, când le-am cântat tăietorilor. In cabană mirosea a brad și era liniște. Noi cântam... Când am isprăvit, din fundul sălii s'a ridicat deodată un om mai în vârstă. A făcut semn cu mâna că vrea să vorbească și a zis: „Stați oleacă, tovarăși!" Lumea care da să iasă s'a oprit. Omul și-a dres glasul: „Apoi, vă mulțămim... din inimă... iacă de când mă știu... și am 53 de ani și de 27 mi-s tăietor... încă niciodată n'a venit pe la noi nicio echipă să ne veselească. Iar acum ați venit de ne-ați cântat cu voie bună. Și încă și pe românește și pe ungurește. Așa, da..."

COLECTIVIȘTII DIN VALEA CRIȘULUI. Satul Valea Crișului e ca la cinci kilometri depărtare de Sfântu Gheorghe. Sediul gospodăriei „Brazdă nouă" e într'un fost conac grofesc. Cum intri pe poartă vezi că alături de clădirile înegrite de vreme s'au înălțat altele noi, din cărămidă, pe fundații trainice de beton, un grajd lung de câțiva zeci de metri, un siloz pentru nutreturi verzi, un turn de apă... In spatele castelului, grămezi de cărămizi arse își așteaptă folosirea la viitoarele construcții.

Primul colectivist care mă întâmpină e un bătrânel adus de spate, cu o barbă pletoasă și rară. M'a întrebat cine sunt, dece am venit, mi-a cerut „documentele" și abia după ce a aflat tot ce-a vrut a început să-mi grăiască mai puțin „oficial":

— Nu vă fie cu supărare, dar eu socotesc că odată ce adunarea a hotărît să mă pună paznic, înseamnă că trebue să știu cine vine și cine pleacă. Nu-i așa?

Pe urmă l-am cunoscut pe Tóth Dénes, secretarul organizației de bază a colectivei. Am vizitat împreună acareturile înălțate de colectiviști anul acesta. Maternitatea de porci e în fundul curții. O construcție lungă, cu nenumărate obloane. Înăuntru, porcii, scroafele, purceii sunt despărțiți după vârstă și greutate. 117 porci a căror grijă o poartă două fete harnice. Una din ele, Földes Elisabeta, îmi spune cu însuflețire cum îngrijesc ele animalele, cum le îngrașă, cum săptămâna ce-a trecut colectiva a vândut la târgul din Sf. Gheorghe 48 de șoldani de peste 150 kilograme fiecare... Munca ei este, fără îndoială, o contribuție la îndeplinirea hotărîrilor partidului pentru ridicarea nivelului de trai al poporului.

— Astea sunt, cum s'ar spune, unele din lucrurile cu care ne putem mândri — a intrat în vorbă secretarul. Dar din păcate, sunt și altele de care ne cam roșește obrazul... Știi, tovarășe? Nu toți înțeleg încă să-și împlinească datoria atunci când gospodăria are mai mare nevoie... Or fi aici și uneltirile dușmanilor colectivei, care nu se astâmpără... Iacă, din pricina asta în primăvară n'am fost în stare să ne îndeplinim toate sarcinile. Unii colectiviști nu și-au ținut angajamentele, au lipsit dela lucru și au rămas părți din ogor neprășite. Au venit apoi ploile și au năpădit buruienile peste porumb... Asta e o mare rușine pentru colectiva noastră... Dar la anul n'o să se mai întâmple... Au văzut ăi care nu și-au făcut datoria câtă pagubă au adus... S'au păgubit și pe ei înșiși.

Am plecat apoi cu Tóth Dénes la câmp. M'am convins că cele petrecute în primăvară au arătat majorității colectiviștilor care le e interesul. La tarlaua cu sfeclă de zahăr munca era în toi. Mai ales fetele se dovedeau harnice, și la treabă și la cântec. Melodia lor cristalină era purtată de ecou până departe, către crestele Baraoltului:

„Hei pădure, pădure
Din preajma Mureșului..."

Și sfeclele, curățate de frunze, zburau din toate părțile spre grămada mare din mijloc...

Când am ajuns la brigada a doua de semănători, Hegedüs Dezső, Szantó Iosef și Ștefan, feciorul brigadierului Duka, se îndreptau tocmai cu două semănători spre marginea tarlalei.

— Gata. Dénes-baci! strigară ei tovarășului meu. Am isprăvit!

...Dinspre câmpul de sfeclă din apropiere răzbătu un crâmpei de melodie; cei trei semănători îl prinseră îndată din zbor și cântecul răsună cu nouă putere peste tarlaua, semănată cu grâu și secară, ce se întinde pe 125 de hectare la poalele Baraoltului.

„Hei pădure, pădure
Din preajma Mureșului..."

★

Asupra Regiunii Autonome Maghiare de astăzi s'au abătut multe furtuni aprige, au trecut năvălitori și s'au statornicit mai apoi, unii după alții, stăpâni mai răi ca năvălitorii din vechime; ei au jefuit ogoarele și munții, au asmuțit frații de muncă unul împotriva celuilalt, i-au exploatat și asuprit... Dar după noianul de suferințe din trecut, trudtorii de pe aceste meleaguri sunt astăzi oameni slobozi și uniți între ei. Laolaltă cu întreaga țară, oamenii aceștia își făuresc conștient fericirea. Și nimic nu le poate sta în cale, căci nimic nu e mai puternic în lumea asta decât frăția în muncă a oamenilor liberi conduși de partidul clasei muncitoare.

55.000.000 KILOMETRI

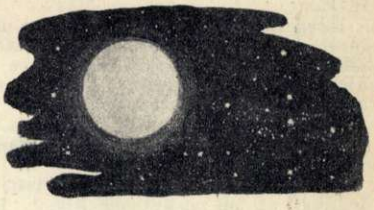

Schiță științifico – fantastică

Desene de A. POCH

Vocea crainicului răsună limpede:

— Atenţiune!... Start!

Huruitul strident al exploziei motoarelor atomice, şi racheta s'a ridicat ca un bolid peste marea de capete de pe aeroport. Uriaşa navă interplanetară se înalţă, sprintenă ca o rândunică, aproape vertical, spre ţinta călătoriei. Inginerul Perusin, aşezat pe scaunul de comandă, manevrează cu îndemânare zeci de butoane şi întrerupătoare. In spatele lui, şeful expediţiei, astronomul Rusalin şi nepotul său, tânărul medic Trif, legaţi zdravăn de scaune, privesc pământul prin telescop. Perusin se apleacă peste microfonul de bord:

— Aerul se rarifică. Suntem la graniţa între atmosferă şi vid!

Trif întinde mâna, deschizând aparatele de oxigen şi pe cele de captat bioxid de carbon. Racheta se înalţă nepăsătoare, în spaţiul lipsit de atmosferă.

Viteza creşte. Aerul a încetat de a opune rezistenţă. Cu fiecare kilometru parcurs, gradele termometrului scad iar gerul muşcă blindajul pereţilor, făcându-se simţit în interiorul navei. Perusin apasă pe un buton şi caloriferele atomice răspândesc o căldură plăcută în toată încăperea. Astronomul pare frământat de ceva.

— Spune-mi cât am parcurs?

— 3.000 de kilometri; încă 185 şi eşim din sfera de atracţie a pământului...

In curând se aude vocea astronomului:

— Opreşte motoarele. Vom înainta cu ajutorul inerţiei.

— Ce viteză avem acum? — întrebă Trif.

— Doi kilometri pe secundă, — îi răspunde Perusin.

— Câât?! — Dar Trif n'are timp prea mult să se gândească la aceasta, căci deodată se petrece un fenomen ciudat. Până adineauri stătea pe scaun, iar acum simte că deabia îl atinge şi că, dacă n'ar fi curelele care îl ţintuesc de el, ar începe să plutească.

— Sunt mai uşor decât îmi închipuiam!

— Desigur, spune zâmbind astronomul. — Pământul nu-şi mai exercită atracţia asupra ta.

Trif clătină capul. Gândul c'ar putea pluti, îi strecoară în suflet un sentiment ciudat...

... A treia zi de zbor... Au rămas în urmă 380.000 de kilometri!

Nerăbdarea pune stăpânire pe navigatorii astrali. După câteva mii de kilometri. Luna va fi sub picioarele lor.

... Privesc atenţi prin telescop. Vor să prindă totul. Spectacolul e unic. Astronomul trăieşte clipe de intensă încordare. In câmpul vizual al obiectivului, apare un platou brăzdat de crăpături. Vidul care domneşte în jurul Lunii îi oferă claritate şi precizie; vederea străbate fără obstacole la mari depărtări. Lanţurile muntoase ale Lunii, cu cratere mari, cu piscuri înalte, de o configuraţie ciudată, pot fi studiate până în cele mai mici amănunte. Trif priveşte în toate părţile în dorinţa de a vedea apă, vegetaţie, viaţă. Nimic din toate acestea. Absorbit de privelişte, Perusin tresare deodată: aparatele indicatoare arată că nava şi-a schimbat direcţia...

— Suntem prinşi în spaţiul de atracţie a Lunii, strigă astronomul! Porneşte motoarele! Trebue să trecem de el; apoi le oprim din nou.

Luna a rămas în urmă...

Fără să-şi dea seama, astronomul se trezeşte cu gândul zburat pe firul amintirilor... Ani de zile a aşteptat această călătorie căci numai odată la 15 ani, Marte e „aproape" de pământ la numai... 55 milioane de kilometri.

Trif priveşte preocupat prin telescop. Ce-ar fi să privească pământul dela această distanţă? In obiectivul telescopului apare un fel de disc care emană o lumină verzue, plăcută. Acesta e pământul — îşi spune — şi o bucurie caldă, copilărească, pune stăpânire pe el. Intoarce obiectivul în altă parte. Privirea-i fuge acum pe un cer negru de cărbune, în care soarele şi stelele strălucesc orbitor.

Dezorientat de această nouă descoperire se întoarce spre unchiul său.

— Ce-i bezna asta din jur? Şi unde-i frumosul cer albastru?

— Jocul moleculelor, pulberilor şi vaporilor de apă, face pe pământ cerul albastru. In vid e noapte adâncă, de catran. Aici nu se poate vorbi nici de amurg, nici de zori...

— Păcat. Imi plăcea albastrul cerului...

Zilele trec una după alta. Racheta e foarte aproape de Marte. Astronomul studiază prin telescop planeta, notându-şi diferite observaţii. Alături de el, Trif le citeşte cu interes.

— Scrie că în Marte anotimpurile şi anul sunt de două ori mai mari...

— Exact. Fiindcă timpul de rotaţie a planetei în jurul soarelui e aproape de două ori mai lung ca al pământului.

— Cu alte cuvinte, eu, care am 25 de ani pământeni, pe Marte voi avea doar 13?

— Da, da. Vei fi mai copil decât eşti...

Trif nu pare încântat de spusele unchiului său.

Atracţia planetei se face puternic simţită, obligându-l pe Perusin să pornească motoarele speciale pentru a o neutraliza. Racheta sboară pe lângă cei doi sateliţi ai planetei. Cel mai apropiat, la numai 6.000 de kilometri trece prin fazele de zi şi noapte în numai şapte ore şi jumătate...

...Racheta aterizează lin, după câteva ocoluri, pe solul marţian. Astronomul notează în jurnalul de bord ora aterizării.

Trif, furnicat de nerăbdare, îşi desface curelele care-l leagă de scaun şi se repede să deschidă uşa navei.

— Stai! — îl opreşte astronomul. Mai întâi să stabilim compoziţia aerului.

Aparatele intră în funcţiune analizând aerul până la cele mai mici componente. Perusin deschide o supapă, dând drumul unul după altul la cinci cobai pentru o contraverificare a aparatelor. Apoi notează în jurnalul de bord rezultatele analizei. In timp ce scrie, citeşte cu glas tare:

— Aer foarte transparent, din cauza cantităţilor mici de oxigen şi vapori de apă... adaptare posibilă.

— Priviţi! — strigă pe neaşteptate Trif.

Cobaii aleargă grăbiţi, oprindu-se din loc în loc, apoi pornind iar, se pierd după o colină.

Astronomul sare primul din rachetă.

Se trezeşte făcând salturi acrobatice, de câţiva metri, spre mirarea lui Trif, care ştie că unchiul său se ocupă numai de astronomie... Perusin face semn tovarăşilor săi:

— Ajutaţi-mi să cobor aparatajul necesar cercetărilor. Am pregătit macaraua...

— Nu-i nevoie de ea, îi răspunse astronomul.

— Ai dreptate! Pierdem numai din greutate, nu şi din forţa musculară.

Intrigat de această explicaţie, Trif se repede pe bord şi se cântăreşte pe cântarul cu arc; spre surpriza lui, constată că are 26 kg. în loc de 70.

— Ştiţi, am numai 26 de kilograme! — Dece oare aşa puţin?

— Fiindcă atracţia planetei asupra noastră e de trei ori mai mică decât a pământului, iar greutatea unui corp e condiţionată de această atracţie.

— Deci am 13 ani, 26 de kilograme, 1,90 înălţime...

Incepe descărcatul lăzilor. Par aşa de uşoare încât cu greu le vine acum exploratorilor să creadă că pe pământ le-au urcat pe bord cu ajutorul macaralei. După această operaţie. astronomul împarte munca.

— Trif, mergi cu mine. Pregăteşte aparatul de filmat. Tu, prietene Perusin, rămâi lângă rachetă. Acum la treabă.

Astronomul porneşte urmat de Trif, care s'a înarmat cu un aparat de filmat. Peisagiul puţin accidentat îi încântă. Inaintea lor, o vale străjuită de numeroase coline, îmbrăcată într'o vegetaţie ciudată, pare îngropată în linişte. Flori uriaşe, de câţiva metri, cu petalele atârnate pe sol şi colorate în zeci de nuanţe, formează un covor pestriţ, răspândind un parfum îmbătător. Vântul strecurat prin iarba înaltă, de o culoare bizară, argintie, pe alocuri cu reflexe de alamă, scoate melodii stranii, abia auzite. Gângănii uriaşe—cât un cocoş pământesc — desmorţite de soare, bâzâie învârtindu-se jucăuşe prin văzduh. Ceva mai departe, în coastele unor coline, se află o văgăună, ca un fund de albie, plină cu apă. Rusalin se opreşte în faţa mlaştinei.

— Trif, eu rămân să cercetez apa. Tu du-te înainte.

Trif porneşte uitându-se atent în jurul său. Dintr'o floare uriaşă cu petalele cât un cearceaf răbufneşte la răstimpuri o ceaţă gălbuie. Deodată, liniştea e spartă de un zbârnâit puternic. Trif tresare, şi simte un fior rece dealungul spinării. O muscă gigantică, cu cioc şi dinţi, se îndreptă spre el, bătând repede din aripi. Dintr'o săritură, tânărul se ascunde sub petalele florii. In emoţia deabia stăpânită, reuşeşte cu greu să prindă dihania în obiectivul aparatului de filmat. Când, iată că se întâmplă o nouă minunăţie. Petalele care-l umbresc, ascunzându-l de duşman, dispar ridicându-se deodată, iar zbârnâitul se aude acum în tulpina plantei... Filmând lupta acestei plante carnivore cu prada, Trif se înfioră de pericolul prin care a trecut. Incercă să se liniştească şi se urcă pe o colină, cercetând orizontul. Peste tot numai coline, câmpii întinse, văi mlăştinoase, pline de vegetaţie, platouri pustii, pline de nisip; munţi, nici urmă.

Au trecut mai bine de trei ceasuri şi Trif hotărăşte să se întoarcă.

... Ajuns pe malul mlaştinei, astronomul se aşează pe un muşuroi, privind apa vânătă, plină de sumedenie de ierburi, ondulată uşor de adierea vântului. Tresare... Nistre tropote de turmă fugărită se aud din ce în ce mai aproape, urmate de mugete asurzitoare. Pe malul celălalt, apar deodată nişte animale fantastice — aidoma elefanţilor pământeni — fugărite de altele mult mai mici. Astronomul duce arma la ochi şi trage. O detunătură, apoi altele şi două animale cad ca fulgerate. Trif, care e foarte aproape, soseşte în fugă.

— Ce s'a întâmplat?

— Priveşte.

Animalele se mai zbat încă, horcăind înfundat; celelalte, speriate, au dispărut.

— Să mergem să le vedem.

— Nu mai avem timp... E târziu, aici noaptea vine repede. Hai să ne întoarcem.

Când ajung la rachetă, îl găsesc pe Perusin scormonind încă solul, ca o cârtiţă, şi umplând eprubete mari cu mostre.

Soarele fuge spre asfinţit. Lumina devine din ce în ce mai slabă. Temperatura începe să scadă şi ea. Apoi, în câteva minute lumina zilei se preface într'un întuneric ameninţător.

Se culcă târziu; fiecare are să-şi noteze, la lumina lămpii de acetilenă, observaţiile zilei. In zori, Trif se sculă primul. Privind din rachetă solul, are impresia că trebue să se trezească din clipă în clipă dintr'un vis urît... Un muget, apoi altele îi fac să înţeleagă că nu visează şi că sunt, în realitate, asediaţi de nişte animale ciudate. Răgetele îi trezesc şi pe ceilalţi doi. Racheta e înconjurată. Deodată se face linişte, o linişte sfâşietoare. Apoi, începe o hărmălaie de nedescris: animalele ţopăie, urlă, învârtindu-se neputincioase, în jurul rachetei.

— Trif, dă-mi arma, îi şopteşte astronomul.

Perusin îl opreşte:

— Uitaţi-vă!...

Animalele s'au încăerat între ele cu o furie de nedescris. Unele, cele mai firave, o iau la fugă, celelalte se lovesc rostogolindu-se pe sol. O detunătură şi toate dispar afară de una care, lovită, se svârcoleşte în agonie. Trif sare primul din rachetă.

Se apropie toţi trei cu emoţie de acest animal marţian. Incep să-l cerceteze. Capul rotund, cu păr bogat, fruntea mare şi bombată, ochii strălucitori vădesc oarecari asemănări cu oamenii de pe pământ. Faţa-i e acoperită cu o piele groasă şi netedă; în locul urechilor are două orificii mici. Gura în formă de cioc e lipsită de buze şi maxilare. E înalt de aproape trei metri, bine legat, cu corpul plin de păr.

Il târăsc cu greu până la rachetă, căci cântăreşte nu mai puţin de 300 de kilograme. Trif începe imediat disecţia...

După amiază atmosfera devine din ce în ce mai transparentă; aparatele arată că nu se poate sta prea mult pe sol. Totuşi exploratorii hotărăsc să mai rămână. Spre seară, Trif, terminându-şi disecţia, porneşte să filmeze. Nu mică-i e surpriza când, trecând pe malul mlaştinei, constată dispariţia fără urmă a animalelor împuşcate ieri. Degeaba le caută; par înghiţite de sol. Pe urmă îşi dă seama că au fost consumate de semenele lor. Reîntorcându-se spre rachetă, constată că temperatura scade mereu. Deodată, se opreşte locului: toate florile se strâng spre baza tulpinelor, formând până în orizontul larg un fel de câmpie plină de gheme de o ciudată formă geometrică...

...A doua zi, astronomul Rusalin se simte slăbit. Perusin are şi el o tusă asfixiantă, din cauza transparenţei aerului. După o nouă analiză a aerului, Trif porneşte singur, hotărît să ia nişte probe de apă. La marginea mlaştinei se opreşte. Câteva vieţuitoare, asemănătoare crocodililor pământeni, se bălăcesc în apă. Incepe să filmeze. Soarele care a apărut brusc îi strică socotelile: încălzind solul, face să reapară brusc toată vegetaţia dispărută aseară, împiedicându-i vizibilitatea.

Hoinăreşte degeaba toată ziua în speranţa că va întâlni alte vieţuitoare. Toate au dispărut însă.

... Trec câteva zile. Astronomul se simte din ce în ce mai slăbit. Conştient că fiecare clipă în plus rămasă pe Marte agravează boala unchiului său, Trif hotărăşte împreună cu Perusin plecarea, împotriva dorinţei astronomului.

... In zori, cu racheta plină de plante, cu scheletul animalului marţian, cu clişee fotografice şi diverse însemnări ştiinţifice, călătoria reîncepe. Racheta se ridică lin, face câteva ocoluri deasupra fostei tabere de pe Marte — apoi ca o săgeată porneşte în direcţia pământului.

Tabăra, drapelul şi placa pe care cei trei îndrăzneţi pionieri pământeni îşi scriseseră numele alături de anul calendaristic 2002 al planetei lor, se micşorează şi pier din câmpul vizual al telescopului...

Mihai STOLERU

PROIECTELE NOASTRE DE VIITOR

„Suntem în prag de an nou. Avem în faţă bilanţul realizărilor noastre, ne facem proiecte pentru viitor. Oamenii de artă au şi ei în faţă, larg deschisă, perspectiva viitorului. Şi-au făcut, desigur, proiecte pentru munca lor de creaţie. Vrem şi noi să le cunoaştem. Vrem să ştim ce cărţi noi vor sosi la biblioteca noastră în anul viitor, ce piese noi vom viziona pe scenele teatrelor, ce cântece pregătesc compozitorii noştri, cu ce vor îmbogăţi sculptorii şi pictorii — arta noastră plastică" — ne scrie tov. Gheorghe Păruş, stahanovist la uzinele „Republica".

Satisfacem dorinţa transmisă de tov. Gh. Păruş, publicând răspunsurile de mai jos, scrise de câţiva cunoscuţi oameni de artă.

Scriitorul

Anul care a trecut a fost pentru mine, ca şi pentru mulţi alţi scriitori, un an de muncă stăruitoare. Cititorii ne cer să dăm opere temeinice, în care măestria artistică să fie la înălţimea marilor teme pe care le abordăm. M'am străduit deci să adun pentru lucrările mele un bogat material şi apoi să-l cern şi să-l torn într'o formă cât mai perfectă. Viaţa mi-a oferit din plin acest material. Rămâne de văzut dacă eu am izbutit sau nu să-l folosesc bine.

Prima carte pe care o voi publica în 1954 se numeşte „Scara vieţii" şi conţine şase povestiri, dintre care trei înfăţişează aspecte din viaţa de azi a poporului nostru. Voi publica apoi un roman intitulat „Eftimie Croitoru". Acţiunea acestui roman începe în ultima zi a războiului din 1916-1918, pe frontul Moldovei, şi se termină pe Tisa, în toamna lui 1945. Adunarea materialului mi-a luat multe zile şi multe nopţi. Şlefuirea cărţii îmi va mai cere câteva luni. Mai am încă de lucru la „Lingura", care este o continuare a romanului „Dulăii", apărut de curând în a doua ediţie. Nădăjduiesc deasemeni ca până la toamnă să tipăresc volumul II al romanului „Desculţ".

In 1953 am mai adunat material pentru o carte privind viaţa grănicerilor şi pentru o lucrare la care mă gândesc mai demult, în care vreau să înfăţişez viaţa de azi a satelor noastre şi procesul de transformare socialistă a agriculturii. Am, aşadar, pe masa de lucru, multe manuscrise, în sertare foarte mult material, iar în minte şi mai multe proiecte. Printr'o muncă încordată, câteva din aceste manuscrise vor deveni în 1954 lucrări pe care le voi da editurilor. Dacă vor fi socotite vrednice de a vedea lumina tiparului, ele vor ajunge şi în mâinile publicului. Cititorilor revistei „Flacăra" le făgăduiesc pe curând fragmente din scrierile mele.

Zaharia STANCU

ACTORUL

Proiectele mele pentru viitor... Deobicei, visele, perspectivele, planurile îndrăzneţe, sunt legate de vârsta tinereţii. Atunci când în faţă se aşterne şirul lung al anilor, când necunoscutul viitorului, cu farmecul său, face să fremete inima oricărui tânăr, atunci se făuresc cele mai frumoase proiecte, cele mai semeţe planuri.

Ei bine, eu vreau să arăt că, în ce mă priveşte, sfidând mulţimea anilor ce vor să-mi încovoaie umerii, am şi eu proiectele mele de viitor. Sunt proiecte care cer forţă şi elan tineresc, dăruire şi perseverenţă. In anul ce vine va trebui să dau viaţă scenică uneia din cele mai impresionante figuri din dramaturgia clasică universală, cea a regelui Lear.

Regele Lear nu este un rol pe care să te mulţumeşti a-l studia acasă, la birou, să-l construieşti apoi pe scenă. Personagiile lui Shakespeare — şi poate aceasta este explicaţia că ele şi-au păstrat nealterată valabilitatea dealungul secolelor — sunt uluitoare prin adâncul lor omenesc, prin materia vie, nemuritoare, din care au fost plămădite. Astfel de personagii se cer interpretate nu numai cu meşteşug, oricât de şlefuit ar fi el dealungul anilor, ci cu cea mai autentică şi intensă trăire lăuntrică, cu cea mai desăvârşită identificare a actorului cu personagiul. In perioada asta — de gestaţie i-aş putea spune, a rolului regelui Lear — personagiul mă însoţeşte, obsedant aproape, pretutindeni, pe stradă, în micile mele plimbări, în tramvai, la teatru, pretutindeni. Imaginea bătrânului rege care, neştiind a aprecia sinceritatea şi calda dragoste filială a Cordeliei, preferă vorbele goale, de o falsă strălucire, ale celor două fiice mai mari, pentru ca apoi să suporte consecinţele cumplitei sale greşeli — mi se limpezeşte tot mai mult. Pe acest rege Lear eu îl văd un om, cu înălţările sale sufleteşti şi cu căderile sale, cu pete de umbră în plină lumină. Vanitatea, cuvintele sunătoare îl orbesc pe Lear şi aceasta îl va duce la pieire.

Tragedia lui Lear are mult patetism, dar mă gândesc cu grijă la dozarea lui, la folosirea lui doar atunci când este imperios necesar. Voi căuta să-i păstrez umanitatea adâncă, demnitatea omenească, chiar şi în scenele de nebunie. Lear nu va urla, nu va ţipa, nu se va agita de prisos în scenă. Zbuciumul său, zguduirea puternică a întregii sale fiinţe, vor trebui redate printr'o intensă interiorizare; voi căuta în această interpretare, firescul, veridicul, simplitatea.

Aş vrea să închei cu câteva minunate cuvinte pe care le-a spus unul din marii interpreţi ai eroilor shakespearieni — în speţă a lui Othello — actorul sovietic Mordvinov, pe care l-am avut nu de mult în mijlocul nostru. Dând grai parcă propriilor mele gânduri, el spunea: „Noi îl iubim pe Shakespeare pentru credinţa sa în om, ca fiind cea mai minunată, mai desăvârşită creaţie a naturii; îl iubim pentru încrederea lui faţă de om, pe care a întruchipat-o în operele sale nemuritoare; îl iubim pentru încrederea sa în bogăţia sufletului omenesc..."

Gh. STORIN
artist al poporului din R.P.R.

PICTORIŢA

Imi amintesc că în tot timpul călătoriei mele în China încercam sentimentul de regret de a nu putea reţine pe coala de desen tot ceeace vedeam în jurul meu. Şi cred că lucrul acesta ar fi fost cu adevărat imposibil. Pentrucă China Nouă oferă atâtea minunate şi variate aspecte demne de a forma obiectul unor opere de artă, încât ceeace poate fi văzut în numai cinci săptămâni — atât cât am poposit eu în străvechea ţară — oferă unui artist plastic material pe care nu-l poate epuiza nici în cinci ani de lucru susţinut.

Pe cât am reuşit însă să-mi iau schiţe, să-mi notez în fugă aspectele ce mi s'au părut mai impresionante şi mai specifice Chinei populare, mă voi strădui să le fac cunoscute, în cadrul unei expoziţii personale ce o voi deschide în cursul anului viitor.

Am lucrat întâi peisagiile pentru a face cunoscut în primul rând cadrul geografic, condiţiile naturale în care trăieşte poporul chinez, acel care va forma obiectul majorităţii lucrărilor mele. In planul meu de lucru sunt trecute câteva cicluri de lucrări inspirate din patosul muncii desfăşurate pe marile şantiere, din viaţa copiilor, din viaţa de zi cu zi a cetăţeanului liber chinez, până ieri înăbuşit sub o cumplită exploatare. Mă voi strădui să redau în aquarelele mele noul pe care îl afli în China, la fiecare pas, în fabrici şi în parcurile de odihnă (odinioară domenii princiare, interzise cu desăvârşire omului simplu, care risca să fie împuşcat dacă se apropia de zidul exterior al parcului), în creşe şi pe uriaşul şantier, Fuzelin, pe ogoarele nesfârşite şi în magazinele cu mătăsuri.

In câteva compoziţii voi încerca să redau viaţa intensă de pe şantie-

rul unei gigantice construcţii hidrotehnice pe care câteva milioane de oameni muncesc pentru îmblânzirea fluviului Huai, salvând astfel de pericolul inundării 3.500.000 hectare!

Ceeace este impresionant în China, în afara pasiunii cu care oamenii muncesc pentru înfăptuirea unei vieţi noi, este extraordinarul lor optimism şi dragoste de viaţă, veselia lor, setea lor de cultură. Câteva din lucrările mele vor arăta parcurile întesate de oameni care se plimbă, râd, sunt fericiţi, vor arăta librăriile în care copilaşi de-o şchioapă stau ore întregi pe nişte scăunele citind cărţi frumos ilustrate, vor arăta alţi copii care, mânând bivolii la păscut, s'au întins frumuşel pe spatele unuia din animale, citind cu nesaţ o carte.

Trebuie însă să mărturisesc că pe măsură ce avansez în lucru, mă lovesc de limitatele mele posibilităţi plastice. Viaţa în China Nouă este infinit mai frumoasă şi mai bogată decât pot eu să o redau.

Aş fi fericită dacă lucrările mele vor putea transmite celor ce le vor vedea măcar o mică parte din puternicele impresii ce le-am cules în călătoria prin China populară.

Ligia MACOVEI
laureată a Premiului de Stat

Compozitorul

Aş dori să le spun cititorilor „Flacării" — şi nu numai acelor care şi-au manifestat dorinţa de a afla câteva din proiectele de viitor ale unor oameni de artă — că acest interes al lor m'a făcut pe mine să încerc un simţământ de adâncă bucurie. Intr'adevăr, ce poate oare aduce unui creator o mai puternică mulţumire ca interesul marelui său critic — poporul — pentru lucrările sale? Ce stimulent mai puternic poate exista în creaţie ca această dorinţă a oamenilor muncii de a afla proiectele tale, de a-ţi aştepta cu drag realizările?

Şi faptul că un om simplu din patria noastră poate cere şi afla printr'o revistă ca „Flacăra" proiectele de viitor ale unor artişti, ca şi faptul că un compozitor tânăr — ca mine — poate vorbi în paginile unei reviste despre planurile sale, acestea sunt mici mărturii ale unei mari şi minunate realităţi pe care o trăim astăzi noi toţi. Aşa că răspund cu mult drag la întrebare.

In planurile mele pentru anul ce vine sunt trecute două lucrări — un quartet de coarde, început mai demult, şi o piesă simfonică.

Ceeace mă frământă pe mine tot timpul în legătură cu aceste lucrări este de a izbuti să exprim ideile şi simţămintele ce le vor străbate cu o măestrie demnă de epoca noastră, de temele lucrărilor.

Din experienţa muzicienilor sovietici am învăţat că, de felul în care transmiţi auditorilor ceeace ai de spus, de măestria artistică a lucrării tale, depinde în mare măsură capacitatea de a emo ţiona şi educa. Iar această măestrie nu poate fi cucerită decât printr'o muncă susţinută de ani şi ani de zile, prin studierea temeinică a valorilor muzicale naţionale şi universale. In planurile mele pentru anul viitor, un punct foarte însemnat îl reţine tocmai această problemă: munca intensă pentru îmbogăţirea mijloacelor mele de expresie muzicală.

Numai dacă această condiţie va fi îndeplinită, voi izbuti să dau, aşa cum doresc, un quartet de calitate, lucrare care prin însăşi natura sa este deosebit de pretenţioasă şi dificilă, cerând compozitorului multă măestrie. Numai printr'o formă de înaltă calitate artistică va putea acest quartet să exprime limpede şi să transmită auditorilor acel clocot de viaţă, acea tendinţă spre lumină şi fericire pe care doresc să le imprim lucrării. Numai izbutind să-mi însuşesc un limbaj muzical bogat, expresiv, puternic realist, bazat pe folclorul nostru, voi putea realiza un poem simfonic care să aducă imagini grăitoare din noile realităţi ale vieţii noastre

Radu PALADI

Regizorul de film

Ce proiecte am pentru anul viitor? Iată o întrebare care cam pune în încurcătură un regizor de film. E greu să spui că ai „proiectele" tale proprii în cinematografie şi să vorbeşti ca atare despre ele. Un scriitor, de pildă, poate răspunde mai uşor acestei întrebări, pentrucă el lucrează singur asupra operei lui, iar „instrumentele", materiale cu care are deaface, sunt coala de hârtie şi condeiul.

Un film însă are doi autori principali : scenaristul şi regizorul. Pentru ca regizorul să poată să creeze, are nevoie în primul rând de un scenariu literar bun, apoi de o echipă întreagă de colaboratori: operatorul de imagini şi operatorul de sunet, scenograful, pictorul de costume, compozitorul, monteurul, fără să mai vorbesc de principalul element al imaginii: actorul. „Instrumentele" artei cinematografice cu care regizorul dă formă concepţiei lui, aparatele de filmat şi cele de înregistrat sunetele, reflectoarele, macaralele, maşinile de developat şi pelicula, reprezintă o masă copleşitoare în raport cu condeiul şi hârtia scriitorului, penelul, vopselele şi şevaletul pictorului, instrumentul muzicianului.

„Proiectele" mele nu pot exista prin urmare în afara zecilor şi sutelor de colaboratori, dintre care am amintit mai sus un număr mic, colaboratori care au o parte mai mare sau mai mică de contribuţie creatoare, artistică sau tehnică, în filmele la care lucrez. Deaceea, în răspunsul meu vorbesc şi în numele lor.

Am primit cu bucurie sarcina să regizez în anul 1954, împreună cu Sorana Coroamă, filmul „Niculae Bălcescu". Prin însemnătatea temei şi prin proporţiile lui, acest film întrece tot ceeace s'a încercat până acum la noi. Este vorba de a evoca, cu o deosebită grijă pentru adevărul istoric, o strălucită pagină din istoria de luptă a poporului nostru, cea a revoluţiei burghezo-democratice dela 1848.

Pentru a da o expresie convingătoare şi emoţionantă figurii marelui Bălcescu şi acelor eroice zile dela 1848, noi vom reconstitui mediul, ambianţa social-istorică, şi vom face să trăiască din nou mii de eroi, cunoscuţi şi necunoscuţi. Aceasta e o treabă grea, care nu poate fi făcută numai de mine şi de Sorana Coroamă. Cu ajutorul tuturor celor care lucrează în echipa de filmare şi în studio suntem siguri însă că filmul acesta va fi încă o realizare a cinematografiei noastre, care are dreptul să nu se mai numească aşa de „tânără".

Victor ILIU
laureat al Premiului de Stat

CARICATURISTUL

Ca şi oricare artist, doresc mult ca prin mijlocirea artei plastice în care mă exprim — caricatura — să ajut cetăţeanului patriei noastre să cunoască mai bine vechiul din viaţa noastră şi să-i trezesc, odată cu râsul usturător, indignarea şi protestul activ în faţa diferitelor forme pe care le îmbracă vechiul în descompunere.

In planurile mele pe anul 1954 este trecută organizarea unei expoziţii personale de caricaturi — numai cu teme interne — care va purta tocmai acest titlu: „In lupta cu vechiul." Străduinţele mele se vor îndrepta spre o cât mai cuprinzătoare şi critică oglindire satirică a multor racile care mai persistă încă în viaţa noastră socială, economică, culturală.

Il cunoaşteţi cu toţii, cred — lucraţi poate în acelaş birou cu el sau e chiar superiorul vostru — pe acel cetăţean căruia îi place să arate în rapoarte că nicăeri nu merg treburile atât de bine ca în întreprinderea lui, că toate lipsurile au fost lichidate de mult şi că lucrurile merg ca pe roate. Mă voi strădui să-l arăt, aşa cum el este.

Sau poate veţi dori să-l vedeţi pe domnul gură-cască, naivul şi nevinovatul gură-cască, ce nu reuşeşte să cunoască şi el — sărmanul — pe duşmanul de clasă şi uneltirile lui, deşi acesta se află, cum se spune, chiar sub nasul său? Il veţi cunoaşte şi din caricaturile mele, după cum veţi putea face acolo cunoştinţă şi cu directorul îngâmfat, şi cu birocratul ruginit, şi cu veşnicul întârziat, şi cu iubitorul de ...bacşiş, şi cu maistrul înţepenit în rutină, şi cu funcţionarul servil...

Vreau ca în desenele mele să-i arăt pe toţi aceştia în toată goliciunea lor, dezbrăcaţi de toate aparenţele înşelătoare în spatele cărora ei vor deobicei să se ascundă.

Acestea sunt planurile mele de viitor: să ajut oamenilor să cunoască urîtul în toată hidoşenia lui, pentru a ne ridica astfel deasupra lui, pentru a-l zdrobi.

Ion DORU

Clipe de extaz... Dar nu acel extaz dureros din trecut, trăit de micuţii flămânzi şi goi în faţa vitrinelor cu jucării şi a geamurilor caselor bogate... Ci un extaz la capătul

SZERVÁTIUSZ Tibor: „Muncitor forestier".

IRIMESCU Ion: „Pictorul Octav Băncilă"

DECADA CĂRȚII

A devenit o tradiție scumpă poporului nostru ca în zilele de 22—31 Decembrie să sărbătorească „Decada Cărții", minunat prilej de analizare a activității scriitorilor și editurilor noastre. Niciodată cartea românească n'a putut să se bucure de o asemenea prețuire ca astăzi, când ea a devenit prieten și sfătuitor drag al oamenilor muncii. An de an, lupta partidului nostru pentru desăvârșirea revoluției culturale duce la sporirea numărului de cititori și ca atare, la necesitatea sporirii considerabile a tirajului cărților publicate. Cifrele furnizate de edituri sunt edificatoare în această privință. Numai în cinstea acestei sărbători a cărții, editurile noastre pun la dispoziția maselor largi de cititori peste o sută de titluri de cărți literare, tehnice și științifice într'un tiraj total de aproape 2.000.000 de exemplare.

„Decada Cărții" constitue pentru scriitorii noștri un prilej de strângere a legăturii lor cu masele. Zeci de scriitori, „ingineri ai sufletelor omenești", se deplasează în zilele decadei în multe orașe și sate ale țării, unde se organizează conferințe și consfătuiri cu cititorii. Astfel scriitorii vor putea afla ce așteaptă oamenii muncii dela ei în viitor, iar aceștia vor putea fi puși în curent cu planurile de creație ale scriitorilor.

Cărțile editate, cu prilejul „Decadei Cărții", constitue o mărturie a creșterii forțelor creatoare ale culturii noastre socialiste. Pentru scriitorii noștri legați de popor „Decada Cărții" constitue un imbold puternic pentru munca lor de creație în viitor.

Anul 1954 nu se anunţă de bun augur pentru monopoliştii americani. Semnele de criză care au devenit tot mai accentuate în economia americană, mai cu seamă în ultimele luni ale anului 1953, provoacă o neliniştе sorâ cu panica în lumea businessmenilor de peste ocean. „Toţi până la unul — scrie observatorul financiar al ziarului „New-York Post" — experţii în industrie, economiştii dela Washington experţii financiari din Wall-Street — consideră că în activitatea de afaceri se anunţă o tendinţă de declin".

Îngrijorarea cercurilor monopoliste devine cu atât mai vădită cu cât perspectivele evitării acestui declin, în condiţiunile continuării actualei „politici de forţă" dusă de guvernul S. U. A., lipsesc cu desăvârşire.

Şi acum, la începutul anului 1954, zeii dolarului scrutează cu înfrigurare viitorul.

„Wall-Street-ul îşi pune întrebări" — scria deunăzi ziarul francez „Tribune des Nations". Cele câteva grafice şi titluri reproduse în montajul de mai jos sunt extrase din presa burgheză americană. Fiecare din ele trădează panica ce domneşte în rândurile patronilor din Wall-Street. Se pot cita astfel de titluri: **„Cât de jos vor cădea afacerile?"; „Costul vieţii a atins nivelul maxim în S.U.A."; „Când fermierii cumpără mai puţin: ştiri proaste pentru business"**, etc.

Sub presiunea opiniei publice mondiale, conducătorii americani au fost siliţi să încheie acordul de armistiţiu în Coreea. Aceasta a constituit cea mai mare victorie obţinută în cursul anului 1953 de popoarele iubitoare de pace din toate ţările.

În fotografie: generalul american Harrison, semnând acordul de armistiţiu în Coreea. ↓

Iluzii şi

Potrivit tradiţiei, la banchetele organizate cu prilejul fiecărui An Nou, în sferele înalte ale lumii vechi se face paradă de optimism. Miniştri cu venituri multe, dar cu cinste puţină, generali plini de decoraţii, dar lipsiţi de glorie şi tot soiul de politicieni îmbătrâniţi în slujba trusturilor ridică paharele de şampanie şi toastează, fac pronosticuri vesele şi făgăduieli îmbucurătoare. Luându-şi înfăţişări mieroase, ei fac declaraţii „de forţă", presărate cu versete biblice, garantând magnaţilor pentru anul ce vine profituri ridicate şi promiţând poporului râuri de lapte şi munţi de pilaf. Aşa au făcut anul trecut, aşa fac şi anul acesta.

Cu un an în urmă ei vorbeau de o apropiată şi „decisivă victorie" a trupelor S.U.A. în Coreea, se lăudau cu bomba H şi preziceau o grabnică încheiere a coaliţiei agresive sub firma: „comunitatea defensivă europeană". În imaginaţia lor înfierbântată, se şi vedeau cucerind primii lauri în goana besmetică după dominaţia mondială.

Şi ce a rămas din iluziile, făgăduielile şi lăudăroşenia lor? Anul 1953 le-a adus înfrângeri peste înfrângeri, turnându-le pe gât o înghiţitură zdravănă din cupa amară a dezamăgirii.

„Victoria decisivă" asupra Coreei s'a transformat într'un eşec militar, politic şi moral al intervenţioniştilor. Bilanţul lor e grăitor: pierderi în oameni — peste un milion de soldaţi şi ofiţeri, între care 400.000 americani; teritoriu cucerit — nicio palmă de pământ. Convingându-se că opinia publică mondială a hotărît să nu mai tolereze continuarea agresiunii şi că ostaşii Armatei Populare Coreene şi voluntarii chinezi au un pumn năpraznic — intervenţioniştii s'au văzut nevoiţi să semneze acordul de armistiţiu.

Ca o adevărată bombă a căzut în cercurile războinicilor din Wall-Street ştirea că Uniunea Sovietică, bastionul păcii în lume, posedă bomba cu hidrogen. S'a prăbuşit cu zgomot pretinsul „monopol american" asupra acestei bombe — pe baza căruia marii fabricanţi de armament au alcătuit politica Washingtonului, politică de şantaj, intimidare şi ameninţare a lumii.

Spulberând şantajul atomic şi hidrogenic al imperialiştilor americani, U.R.S.S. a dat o lovitură sdrobitoare tuturor acelor cercuri care, pe temeiul acestui şantaj, caută să extindă măcelul din Coreea şi vor să atâţe para războiului pe întregul pământ. Politicienii corupţi şi generalii făloşi de dincolo de ocean au trebuit să bată în retragere. „Potrivit unei telegrame A.F.P. — scria ziarul francez „Le Monde" — posesiunea de către U.R.S.S. a bombei H. ar fi modificat „planurile strategice ale comitetelor şefilor de stat-major" şi a determinat cercurile conducătoare americane „să procedeze la o reevaluare a situaţiei internaţionale şi a posibilităţilor de a discuta cu U.R.S.S."

Trustmenii belicoşi au sperat să desăvârşească, în cursul anului care a trecut, punerea la punct a combinaţiilor lor agresive, îndeosebi a „armatei europene", să-i înhame pe soldaţii francezi, belgieni, olandezi, etc. la carul american al asasinilor cu svastică, comandaţi ieri de Hitler, azi de Adenauer. Se vede însă că nici această treabă nu a fost lesne de făcut. Pe tot cuprinsul Europei apusene s'au ridicat ameninţători pumnii popoarelor. Şi, sub presiunea lor, zeci şi sute de politicieni şi parlamentari burghezi se dezic de această afacere sângeroasă, care pune în primejdie însăşi securitatea şi „independenţa" (în măsura în care mai există) Franţei, Belgiei, Olandei şi a celorlalte ţări din apusul Europei.

Sunt multe evenimentele şi faptele care arată

FAPTE

că în 1953 senila lume a capitalului, lume a mizeriei şi războiului, a devenit mai slabă, mai neputincioasă. O dovadă concretă în această privinţă o oferă faptul că diriguitorii americani ai acestei lumi sunt nevoiţi să lepede cu totul înfăţişarea lor de „democraţi" şi să-şi asocieze făţiş pe hitleriştii de ieri, pe călăii franchişti, pe fasciştii fugiţi din ţările democrat-populare şi adăpostiţi în ţările apusului. Cercurile conducătoare din oraşul de pe malurile Potomacului au văzut în politica lor de „forţă" începutul unei afaceri grase, cu aur şi sânge. Eşecul acestei politici i-a înfuriat peste măsură. Pentru a redresa poziţiile pierdute, pentru a tulbura şi învenina atmosfera internaţională, ei au intensificat ceeace se numeşte în limbajul scribilor apuseni „operaţia pelerinei şi a pumnalului", adică provocările împotriva ţărilor democrate. Dar şi în această direcţie promotorii relaţiilor internaţionale gangstereşti au primit o serie de lecţii usturătoare.

In Republica Democrată Germană, în Polonia, în România şi în alte ţări ale puternicului lagăr al păcii şi socialismului, popoarele au făcut primirea cuvenită agenţilor paraşutaţi ai Wall-Streetului, demonstrând încăodată diplomaţilor miopi ai lumii vechi că nu numai cele 100 milioane de dolari plătiţi spionilor americani dar şi tot aurul din Wall-Street nu poate impune viitorului omenirii ziua ei de ieri.

*

„Prosperity" e un cuvânt englezesc. In 1953 în limbajul economiştilor şi ziariştilor burghezi acest cuvânt a dispărut aproape cu totul, fiind înlocuit cu expresia „criză". Aplicarea în ţările burgheze a sloganului hitlerist „tunuri în loc de unt" şi refuzul guvernanţilor capitalişti de a da curs propunerilor sovietice cu privire la reluarea comerţului între Est şi Vest a dus la închiderea a numeroase întreprinderi, îndeosebi a celor producătoare de bunuri de consum, la creşterea şomajului şi a mizeriei maselor în ţările capitaliste. In S.U.A., industria textilă produce astăzi cu 35 la sută mai puţin decât înainte de război, iar în Anglia, această ramură a industriei lucrează cu numai jumătate din capacitatea sa de producţie. Masele aruncate pradă şomajului, scumpetei, politicii de pregătiri de război, nu sunt capabile să cumpere ceeace au nevoie. Pentru a menţine ridicate preţurile mărfurilor, capitaliştii dau pradă focului sau aruncă în ocean cantităţi imense de produse — îndeosebi alimente — în timp ce milioane de oameni din ţările lor se sting de foame.

„Ne iubesc sau nu ne iubesc?" — iată o întrebare referitoare la sentimentele popoarelor din ţările capitaliste, întrebare pe care cercurile conducătoare americane şi-o pun de multă vreme. „Nu vă iubeşte nimeni!" — răspund popoarele. Iar evenimentele şi faptele anului 1953 confirmă acest răspuns.

Intors în America dintr'un raid prin ţările vest-europene, observatorul american Walter I. Kennedy (oraşul New-Castle — statul Indiana) a declarat cu reproş amar: „Anglia este flămândă, prost îmbrăcată şi supraîncărcată cu impozite... Germania occidentală este o ţară a speranţelor pierdute, a disperării şi mizeriei... Parisul nu mai este decât o imitaţie a unui oraş cândva strălucitor... Niciuna din aceste ţări nu ne iubeşte" constată cu amărăciune Kennedy. „Pretutindeni unde v'aţi duce — în Europa, în Orientul Mijlociu, în Asia, americanii inspiră teamă şi sunt urîţi mai mult decât orice pe lume" — scrie în ziarul „Times" americanul Paul R. Barton, înapoiat şi el dintr'o călătorie în străinătate. Starea de spirit

Şi în 1953, bravii muncitori dela uzinele franceze de automobile „Renault" au fost în primele rânduri ale bătăliei împotriva reacţiunii.

Fotografia noastră prezintă un aspect din zilele când grevistii dela „Renault" au ocupat uzina pentru a sili autorităţile să dea curs revendicărilor muncitoreşti.

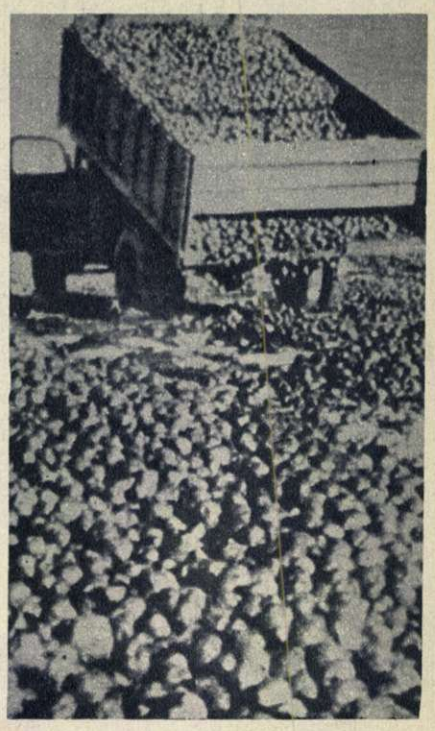

In timp ce în 1953 milioane de oameni simpli din S.U.A. au îndurat chinurile cumplite ale foamei, din ordinul patronilor din Wall-Street, milioane de busheli de cartofi au fost distruşi pentru a se evita... scăderea preţului cartofilor.

Mormanele de cartofi din fotografie sunt pregătite pentru distrugere.

Mişcarea grevistă este în continuă creştere în „paradisul" lui Adenauer. In semn de protest împotriva condiţiilor de trai din ce în ce mai grele şi a pregătirilor de război ale clicii dolarizate dela Bonn, muncitorii germani au organizat puternice acţiuni greviste.

După cum arată această hartă a grevelor, numai în cursul primelor două luni ale anului 1953 un număr de 607.810 de muncitori au declarat grevă. Faptul că în 1951 numărul mediu al grevistilor în două luni era numai de 40.418 denotă avântul impetuos al mişcării greviste în Germania de Vest. →

Iată cum înţeleg colonialiştii britanici să-şi îndeplinească „misiunea civilizatoare" în Kenia. După ce detaşamentele de pedepsire ale lui Lyttleton au săvârşit adevărate masacre în rândurile populaţiei băştinaşe, au intrat în acţiune buldozere engleze pentru a rade de pe faţa pământului zeci şi zeci de aşezări omeneşti, lăsând pe drumuri mii de familii de negri, a căror singură „vină" este aceea de a fi dorit să scape de robia britanică, să trăiască ca oameni liberi într'o ţară liberă. ↓

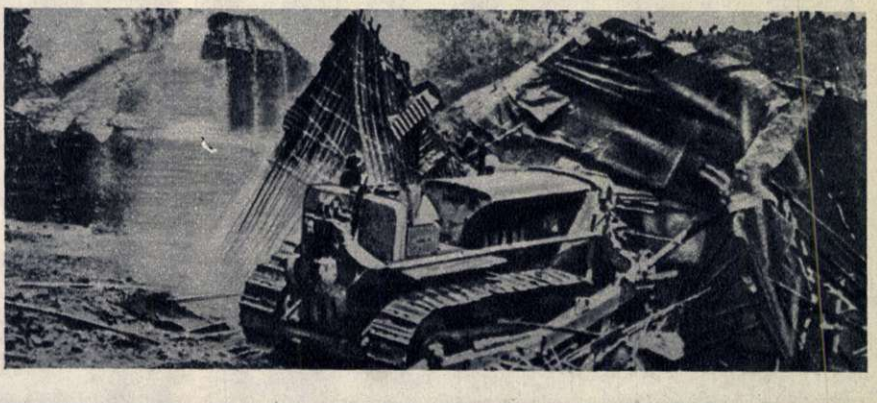

Anul 1953 a fost pentru țăranii italieni lipiți de pământ un an de luptă dârză pentru o brazdă de ogor.

Bătălia aceasta s'a desfășurat sub semnul creșterii mișcării pentru pace și libertate a întregului popor italian. In fotografie: un aspect dela o demonstrație de masă a țăranilor italieni.

Sfidând baionetele poliției lui Yoshida și armele automate ale ocupanților yankei, japonezii iubitori de libertate și pace organizează rezistența activă împotriva agresorilor imperialiști.

Iată, în fotografie, un puternic picket de grevă postat la intrarea într'un depozit militar american din Tokio.

antiamericană crește nu numai în rândurile maselor populare; ea încolțește și se dezvoltă chiar și în păturile burgheziei, oglindind contradicțiile adânci ce sfâșie lagărul imperialismului.

1953 a fost un an în care a continuat să se desfășoare impetuos lupta maselor din țările capitaliste împotriva mizeriei și războiului. Pretutindeni zeci și sute de mii de oameni s'au unit sub steagul partidelor comuniste și muncitorești, al căror prestigiu și influență cresc văzând cu ochii. Numai în cursul acestei veri, 4 milioane de oameni ai muncii în Franța, 8 milioane în Italia, alte milioane în S.U.A., Anglia, Germania occidentală, Japonia, etc. au organizat greve uriașe, încununate de succes. Alte milioane de oameni ai muncii din țările capitalului au luat parte, cu ocazia sărbătoririi zilelor de 1 Mai și 7 Noembrie, la mari meetinguri și demonstrații de masă, dovedind sporirea unității și combativității forțelor cărora le aparține viitorul.

1953 a fost anul în care steagurile albastre ale partizanilor păcii s'au înălțat tot mai sus, strângând în jurul lor noi mase mari de oameni aparținând celor mai diferite clase și pături sociale. Reafirmată cu tărie de marea Uniune Sovietică, ideia luptei pentru slăbirea încordării internaționale prin organizarea de tratative pentru rezolvarea pașnică a problemelor litigioase s'a înrădăcinat adânc în conștiința majorității covârșitoare a omenirii. Atât de uriașă s'a dovedit forța mobilizatoare a acestei idei, încât pentru a înșela lumea și a-și ascunde colții, imperialiștii americani și complicii lor s'au văzut nevoiți să folosească de ochii lumii, tot mai des, cuvintele „tratative" și „destindere".

Ideia posibilității destinderii în relațiile internaționale, ideia nobilă a apărării păcii a făcut înconjurul lumii, mobilizând la luptă sute de milioane de oameni. Și oricâte încercări ar face imperialiștii năimiți, ei nu vor putea convinge popoarele să renunțe la bunul cel mai de preț: pacea.

Anul 1954 deschide noi perspective pentru întărirea și lărgirea impetuoasă a uriașelor forțe care sunt pentru pace în lumea întreagă.

B. STOIAN

Pe zi ce trece crește și devine mai activă starea de spirit antiamericană în țările cotropite de cavalerii dolarului. In fotografie: una din zecile de demonstrații antiamericane care a avut loc în Anglia, în cursul anului trecut.

Demonstranții poartă pancarte cu inscripții ca: **„Trimiteți pe yankei acasă"; „Trimiteți acasă bombardierele americane"!**

Intervenția în Coreea n'a adus poporului american decât noi suferinți.

Iată una din zecile de mii de familii americane care plânge pierderea fiului căzut în Coreea. Tragedia acestei familii este cu atât mai mare, cu cât fiul lor, David Tom Valejio, marinar în vârstă de 23 ani, a căzut pe frontul coreean chiar în ziua de 27 Iulie 1953, cu câteva ore înainte de încheierea armistițiului.

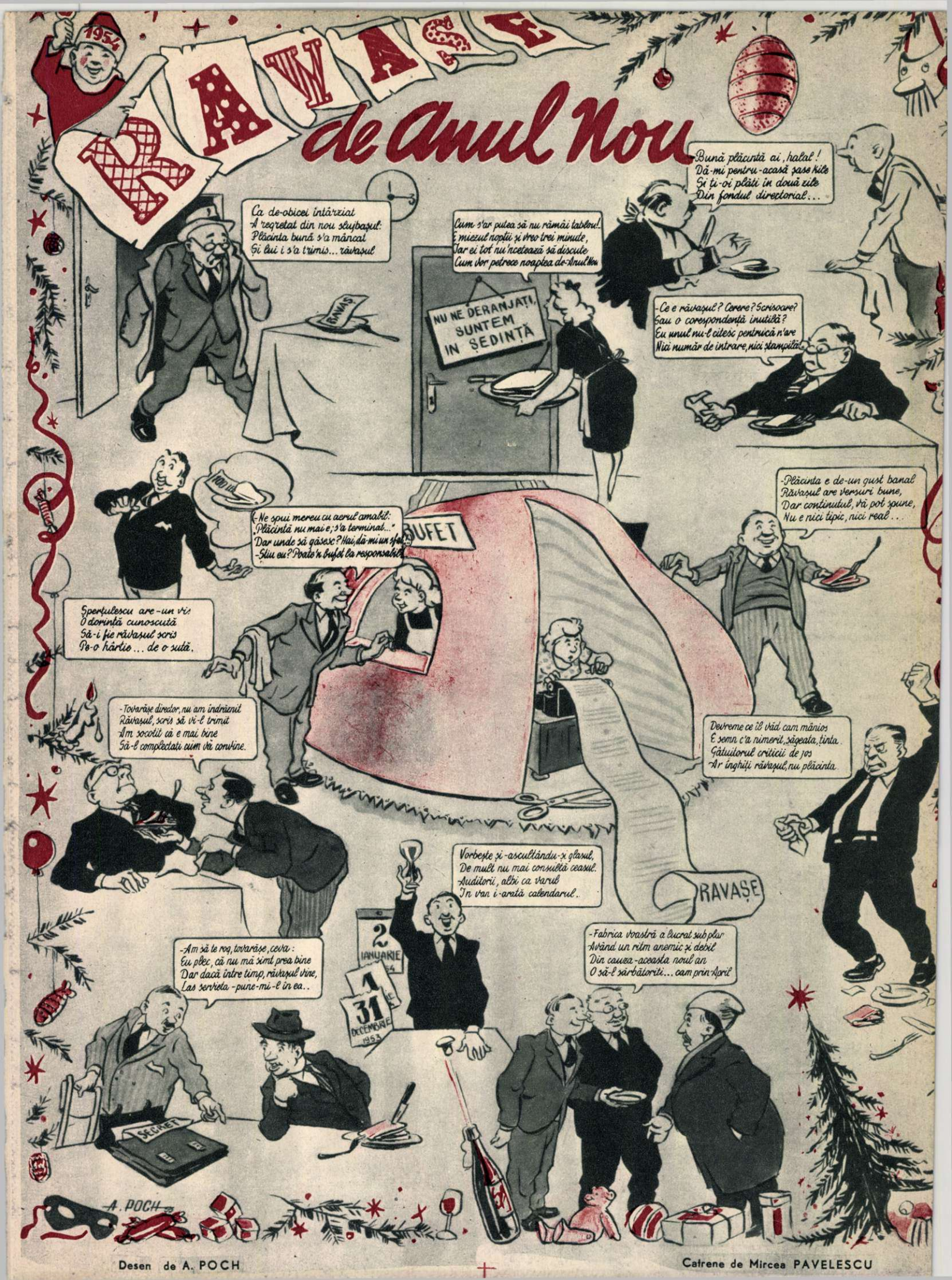

Desen de A. POCH

Catrene de Mircea PAVELESCU

DIN ÎNTÂLNIRILE MELE

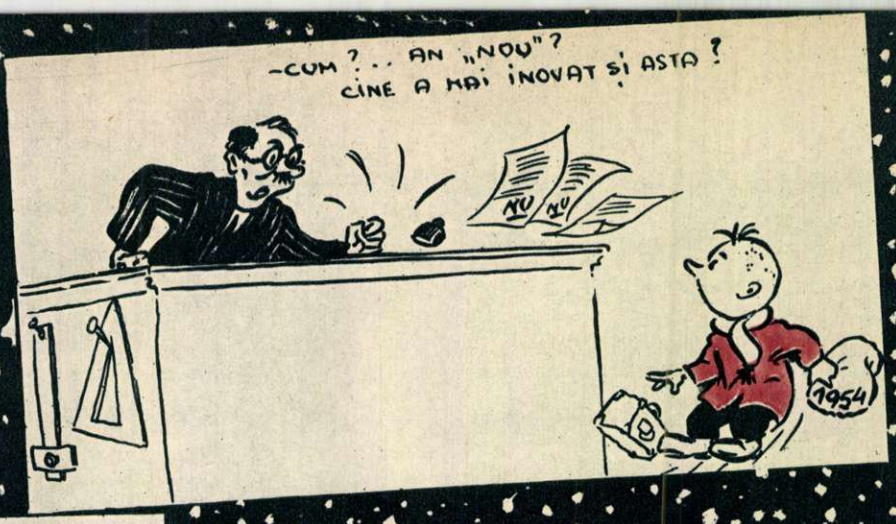

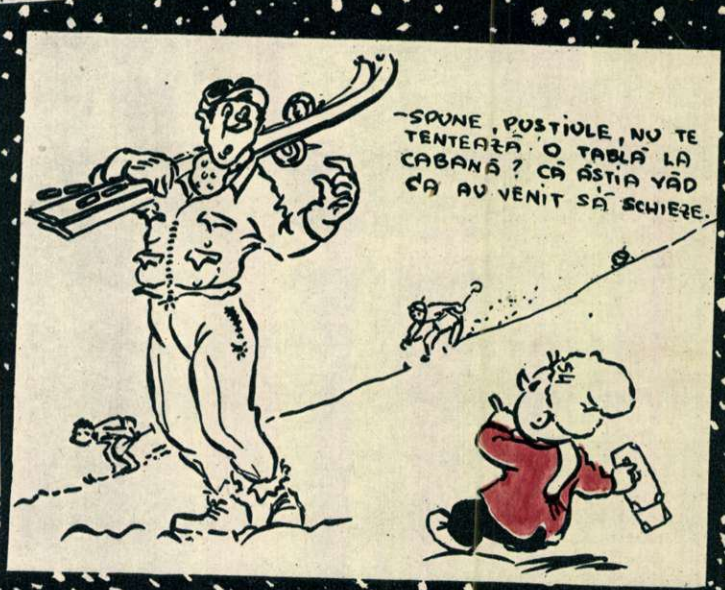

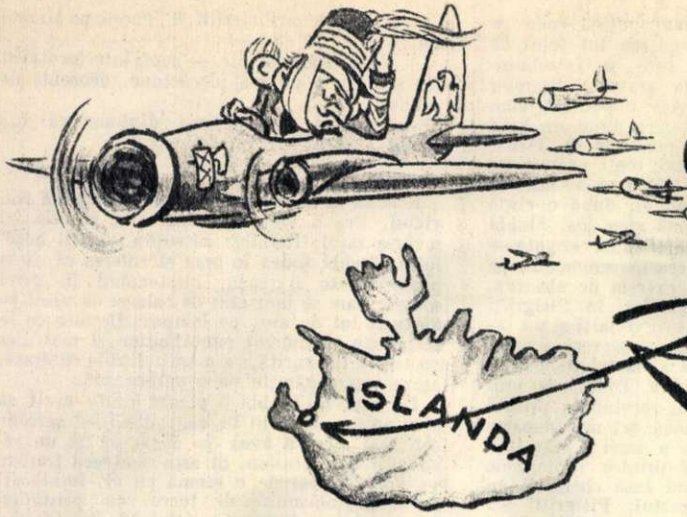

O întâmplare la Reykjavik

povestire

de **Halldor Killjan LAXNESS**

Laureat al Premiului Internațional al Păcii

Desene de JURĂSCU

Publicăm mai jos traducerea povestirii lui H. K. Laxness „O întâmplare la Reykjavik". În această povestire, autorul, cu umorul fin și cu ascuțimea satirică ce-i sunt proprii, povestește cum, mai demult, poporul islandez iubitor de libertate a reacționat la apariția aviației fasciste italiene în frunte cu mareșalul Balbo. Vorbind despre trecut, această povestire oglindește și prezentul când tot poporul islandez însuflețit de dorința de pace, se ridică la lupta împotriva ocupației americane.

HALLDOR KILLJAN LAXNESS

Acum un an, în Suedia, un literat progresist de seamă mi-a spus că fără să cunoști lucrările lui Laxness, nu poți spune că cunoști literatura scandinavă contemporană. Mai târziu am avut posibilitatea să mă conving că a avut într-adevăr dreptate.

Romancierul islandez Halldor Killjan Laxness este unul dintre cei mai mari scriitori ai Scandinaviei contemporane. Romanele lui, „Salka Valka", „Oameni independenți", „Fecioara cu ochii de culoare deschisă", „Clopotul Islandei", „Stațiunea atomică" — care tratează tema ocupării de către americani a aerodromurilor islandeze — și, însfârșit, romanul său de curând publicat în care, vorbind despre evenimente din secolul al XII-lea, autorul, cu pasiunea proprie lui, condamnă războiul — se bucură de un mare succes nu numai în patria scriitorului, dar în toate țările nordice.

De curând am avut prilejul fericit să-l cunosc pe Halldor Laxness la el acasă, în Islanda. Om de mare talent, progresist, patriot înflăcărat și tot atât de înflăcărat iubitor de pace, om îngrijorat pentru viitorul poporului său și care luptă cu pasiune pentru libertatea și fericirea lui, Laxness este un luptător de seamă pentru marea cauză a păcii și prieteniei între popoare. El luptă pentru această cauză nu numai cu forța cuvântului său artistic, dar și cu pana sa de publicist și cu cuvântul său înflăcărat de orator. El este unul dintre cei mai de seamă luptători pentru pace din Scandinavia și, de curând, Consiliul Mondial al Păcii a distins activitatea lui cu Premiul Internațional al Păcii.

Mare prieten al Uniunii Sovietice, H. K. Laxness a fost unul din inițiatorii înființării asociației pentru legături culturale „Islanda — U.R.S.S." și este președintele permanent al acestei asociații.

B. POLEVOI

Există pe lume o țară care nu are armată: Islanda. Nu-i de mirare deci că oamenii simpli de aci n'au cunoscut vreme îndelungată strălucirea uniformelor militare și au deosebit cu greutate gradele și semnele distinctive care împodobesc aceste haine.

Dar nu s'ar putea spune că uniforma ar fi un lucru nemaivăzut în Islanda. Trebue să mulțumim Armatei Salvării; ea a fost aceea care a introdus pe insulă trompete și alte instrumente de suflat și a dat prilej locuitorilor să cunoască ceeace se numește în mod obișnuit uniformă. Nu peste mult timp, polițiștilor islandezi li s'a ordonat să îmbrace o uniformă asemănătoare cu a Armatei Salvării. Apoi veni rândul factorilor poștali, care au fost îmbrăcați cu un echipament de campanie asemănător cu al răsculaților din Cuba. Peste puțin timp, în Islanda au fost deschise primele hoteluri. Patronii, oameni care trecuseră prin multe în viața lor, au înființat o nouă funcțiune: aceea de „piccolo". Acest răsunător titlu de origină italiană a fost onorat cu un înveliș corespunzător, sub forma unei livrele pompoase.

Drept să spun, această minunăție apărută la ușile hotelurilor n'a stârnit o admirație deosebită în rândurile islandezilor. Aceștia erau oameni care, trăind în mijlocul unei naturi aspre, erau mai curând obișnuiți — asemenea pescărușilor sau balenelor — să înfrunte greutățile vieții printre stâncile primejdioase și printre bancurile de nisip unde se pescuiesc scrumbiile.

In Italia însă lucrurile stăteau altfel. Acolo — să tot fie douăzeci de ani de atunci — dacă nu purtai uniformă, nici nu erai considerat om. Cu cât uniforma era croită mai ingenios, cu cât coloritul ei era mai apropiat de al păunului, cu cât era mai înzorzonată cu ciucuri, ceaprazuri și epoleți, cu atât purtătorului ei i se cuvenea mai mult respect. Pe atunci gurile rele vorbeau despre avuțiile naționale ale Italiei care erau, cică, amenințate să se epuizeze în întregime și în cel mai scurt timp din cauza pasiunii exagerate a stăpânitorilor ei pentru costume de mascaradă, pentru parăzi și campanii militare duse de preferință în ținuturi îndepărtate, dacă se poate chiar în deșerturi. Și când vreunui străin crodul îi trecea prin minte să facă o plimbare pe Via Veneto sau pe Via Nazionale din Roma, i se părea că aici fiecare al doilea om întâlnit era un mic „piccolo" dela vreun hotel de lux. Bineînțeles că lucrurile nu stăteau tocmai așa. Indivizii împodobiți cu uniforme erau fasciști de-ai lui Mussolini și mari amatori de războaie în deșerturi. Călătorului străin nu-i rămânea decât să se mire: cum se face că un om care poartă pe umeri o haină atât de ciudată încât pare un personaj de operetă, poate să mai păstreze o ținută atât de solemnă și de bătoasă!...

Dar povestirea noastră cere să ne întoarcem în Islanda. Să revenim, așadar, la blajinii insulari care nu vor să prieapă înalta însemnătate a uniformelor, a livrelelor, a gradelor și titlurilor de tot felul care se ascund îndărătul lor. E posibil ca toată această frământare să-și afle explicația în următoarea cauză: islandezii s'au obișnuit atât de mult cu balenele și cu alți pești mari de coloratie modestă, încât dintre toate ființele vii care trăiesc în mările nordice, cea mai pestriță la înfățișare le pare a fi totuși respectabila scrumbie...

*

Povestea noastră începe într'o vară, când pe bancurile de nisip din preajma Nautholsvikului se vânau foarte mulți delfini. Pe vremea aceea hotelul „Geizer" angajase un curier, pe nume Stephan Johnson. O fată care spăla vasele la bucătărie făcuse un cântec provocator la adresa lui:

Acolo jos, pe țărm, Stebbi melițâ cânepă...
O melițâ mereu, dar cânepa nu se melițâ...
Bietul Stebbi, cânepa nu se melițâ deloc!...

Dacă n'am ține seama de livreaua și de răsunătorul lui titlu de „piccolo", împrumutat de peste ocean, Stebbi ar fi fost un băiat oarecare. Împlinise în primăvară paisprezece ani. Era destul de bine făcut pentru vârsta lui și se hrănise întotdeauna în mod normal; într'un cuvânt, era un băiat cum găsești mulți în Islanda. Indiferent față de orice fel de ceremonii, se simțea pe picior de egalitate cu toată lumea și căuta să te servească totdeauna, așteptând ca și dumneata. La prima ocazie, să-i plătești cu aceeași monedă.

Din păcate, trebue acum să mai adăugăm iar câteva cuvinte despre fasciștii italieni. În patria lor, — cel puțin așa credeau ei — erau foarte respectați, ba chiar adorați. Băieți unul și unul, viteji nevoie mare, încrezuți și îngâmfați, își închipuiau că nu au altceva mai bun de făcut decât să învețe pe negrii din Africa — cu ajutorul gazelor otrăvitoare — să se poarte cuviincios. Lumea urmărea, firește, veștile despre nemaipomenitele isprăvi ale acestor băieți. Și iată că într'o zi, înainte de a merge în vizită „de curtoazie" la negrii din Etiopia, băieții noștri au simțit arzătoarea dorință de a-și arăta neîntrecutele lor uniforme unor oameni pe care-i considerau — probabil — un fel de africani albi. S'au gândit desigur că nu e rău să le dea și acestora prilejul să admire ce bărbați frumoși sunt fasciștii și cât de bine le șade să poruncească locuitorilor din deșerturile aride și reci!

Și într'o bună zi, băieții și-au pregătit avioanele și au plecat în când spre țărmurile diferitelor țări unde țineau morțiș să prezinte toată strălucirea uniformelor lor de comedianți. Așa au ajuns ei în îndepărtata Islandă, făcând poporului acestei insule onoarea unei vizite.

O întreagă flotă aeriană a aterizat la Vatnagardar și din fiecare avion au coborît cel puțin două uniforme noi și elegante. Oaspeții veniseră într'o vreme cu nopți luminoase și cu pajiști înflorite. Chiar înainte de aterizare, s'au grăbit să înștiințeze prin radio că, în cinstea sosirii lor, capitala Islandei a fost inundată de flori și luminată ca niciodată. Un scriitor, islandez de origine, stabilit însă în Danemarca, și care purta o dragoste nestăvilită marilor puteri din acea vreme, a scris o carte întreagă în limba daneză pentru a confirma raportul menționat. Atestând comportarea exemplară a islandezilor față de reprezentanții aerieni ai unei mari puteri, acest scriitor cita următoarele fapte: „De îndată ce locuitorii insulei au auzit zgomot de avioane deasupra capului, au fost cuprinși de un acces de entuziasm atât de mare, încât, acolo, pe străzi, au început să se

arunce unul în braţele celuilalt, să se sărute şi să plângă de bucurie".

Dar glorificarea este una, iar faptele sunt cu totul altele.

N'a fost niciun fel de iluminaţie, entuziasm şi sărutări. Pur şi simplu, a doua zi după sosirea oaspeţilor, nu puteai face un pas pe East Street, strada principală a Reykjavikului, fără să te izbeşti de oameni care semănau ori cu postaşii ori cu portarii. Zeci de uniforme staţionau pe

trotuare, vorbind cu glas tare şi gesticulând de zor. Mohorîţii cetăţeni ai oraşului reuşeau numai cu mare greutate să se strecoare spre prăvăliile sau birourile lor, mârâind supărați:

— Ce naiba caută aici aceste creste de cocoşi?

Aceasta a fost realitatea.

Ofiţerii armatei aeriene au fost repartizaţi pe la toate hotelurile din oraş. Tocmai în ziua aceea Stebbi îşi luase în primire postul la uşa hotelului „Geizer", mândru de titlul său de „piccolo" şi de noua şi eleganta sa livrea. Ofiţerii intrau grămadă pe uşa hotelului, iar Stebbi observa cu satisfacţie că fiecare din ei e îmbrăcat aproximativ ca şi dânsul. Stebbi privea cu un sentiment de îngăduinţă uniformele ce se perindau prin faţa lui. Locotenent, căpitan, maior, aşa îşi spuneau între ei ofiţerii, iar Stebbi, care purta un titlu italian veritabil îşi spunea că acest titlu nu sună mai rău, ba chiar că este mai ingenios decât titlurile lor.

Toţi aceşti „tenente, capitano, maggiore" au produs la hotel o zarvă enormă. Vorbind între ei, ţipau atât de tare, de parcă niciunul n'ar fi auzit bine, iar mâinile şi picioarele lor păreau că se află într'o continuă şi înfrigurată mişcare. Curând, chelnerii care-i serveau au făcut o nouă descoperire: împotriva regulilor bunei cuviinţe, oaspeţii îşi lingeau în timpul mesei mustăţile, scuipau printre dinţi sâmburii fructelor şi înfulecau mâncarea de pe lama cuţitului cu atâta furie, de parcă ar fi avut de gând să-şi taie limba cu tot dinadinsul. Când li se ofereau ţigări de foi, ei nu ştiau care vârf anume trebue rupt şi muşcau din greşală tocmai pe acela care nu trebuia. Chelnerii şi-au zis că oaspeţii seamănă cu nişte vagabonzi adunaţi de prin şanţurile pe unde hoinăreau şi, îmbrăcaţi pentru o zi în costume de carnaval, cu prilejul unei sărbători.

Ofiţerii italieni mâncau în jurul unei mese lungi, aşezate în mijlocul sălii. Gălăgia pe care o făceau acoperea şi înăbuşea totdeauna discuţiile celorlalţi clienţi. Intrau în sală perechi, perechi, şi ocupau locurile potrivit unui aranjament dinainte stabilit cu severitate: culorile pestriţe şi scânteierea în aur a uniformelor creşteau mereu dela un capăt al mesei la celălalt. Ultimul care şi-a făcut apariţia în sală a fost un om cu numele de Pitigrilli. Avea nişte ochi negri ca tăciunele şi se ţinea atât de băţos, încât părea că dacă se mai îndoaie numai puţin, cade pe spate. Pe uniformă îşi agăţase tot felul de foi metalice din acelea care se întrebuinţează în mod obişnuit la gravarea literelor de pe coperţile cărţilor. Aşa împodobit cum era, putea foarte bine să treacă drept un brad încărcat pentru serbarea pomului de iarnă. De îndată ce a apărut în uşă, toate uniformele s'au ridicat, şi-au lipit călcâiele şi au stat ca nişte manechine până când el, după o clipă de gândire, le-a ordonat să stea jos. Stebbi — care habar n'avea ce înseamnă armata — privea cu ochii holbaţi această ceremonie, pe care o considera ca fiind extrem de absurdă.

Chelnerii au văzut imediat în Pitigrilli pe omul care cinsteşte pe toţi ceilalţi şi au început, după obiceiul locului, să servească supa, luând-o dela capătul opus al mesei în aşa fel ca să-l lase pe stăpân la urmă. Tot aşa au procedat şi cu felul al doilea, servind în primul rând pe ofiţerii care stăteau cel mai departe de Pitigrilli. Acest fel de a servi a stârnit o zăpăceală nemaipomenită printre uniformele ce se aflau la masă. Când însă chelnerii au repetat figura şi cu desertul, Pitigrilli s'a ridicat în picioare şi odată cu el câţiva ofiţeri din anturajul lui. Pitigrilli a cerut să vină oberul şi a început să ţipe la el — într'o italiană probabil extrem de aleasă — cu o viteză de patru sute de cuvinte pe minut, însoţindu-şi vorbele cu o serie întreagă de gesturi fulgerătoare.

— Vă mulţumesc, Sir, — spuse mai marele chelnerilor, care nu înţelesese nimic, şi se înclină.

Atunci fu chemat directorul şi erupţia de cuvinte mitraliate reîncepu cu o nouă putere. Până la urmă, oaspeţii se aşezară la masă şi continuară să mănânce.

A doua zi, chelnerii serviră ca deobicei dela capătul cel mai îndepărtat al mesei. Pitigrilli sări din nou ca opărit şi ordonă oamenilor săi să părăsească imediat restaurantul. Buimăciţi, chelnerii îşi priveau clienţii care, aliniaţi în formaţie, începură să părăsească sala, fără să privească măcar farfuriile cu supă fierbinte.

Seara s'a prezentat la hotel chiar consulul Italiei în persoană. Il chemă pe ober şi-i ceru ca supa să fie servită în primul rând lui Pitigrilli, pentrucă, în caz contrariu, se va face o intervenţie corespunzătoare la ministerul afacerilor externe.

— Vă mulţumesc, Sir, — răspunse cel solicitat şi se înclină zăpăcit, făgăduind să discute de îndată cu chelnerii, ceeace şi făcu. Chelnerii au declarat însă că aşa este obiceiul la hoteluri şi nu ei sunt cei chemaţi să-l schimbe: cine plăteşte, acela primeşte farfuria la urmă. Ori, din moment ce Pitigrilli plăteşte...

— Mussolini, iată cine plăteşte! se răsti consulul supărat.

— Vă mulţumesc, Sir, — răspunse mai marele chelnerilor înclinându-se — dar de când au venit ai voştri, niciun englez nu mai intră în restaurantul nostru. Englezii, Sir, suportă greu pe indivizii care îşi ling mustăţile în timpul mesei...

— Asta nu mă priveşte, spuse consulul. Cine îl jigneşte pe Pitigrilli, îl jigneşte pe Mussolini!

— Vă mulţumesc, Sir, — şopti interlocutorul său şi făcu o ultimă plecăciune, deosebit de adâncă.

Cu aceasta, convorbirea diplomatică luă sfârşit.

*

A doua zi la amiază, Stebbi îşi termină serviciul. Era o vreme minunată şi soarele îşi revărsa razele fierbinţi deasupra intrării hotelului. Stebbi şedea în prag şi suferea că nu-şi poate scoate livreaua, blestemând în gând soarele care se juca atât de cald şi de vesel pe nasturii lui de aur, pe lampasurile late ce se întindeau dealungul pantalonilor şi mai ales pe tichia lui aurită, ca o cratiţă abia curăţată, aşezată strengăreşte pe o sprânceană.

De fapt, lui Stebbi îi plăcea foarte mult să stea acolo, cu nasul în vânt, dându-şi aere de şef, mai ales că avea pe deasupra şi un răsunător titlu italian. Şi asta pentrucă treceau pe acolo băieţi de o seamă cu el, îmbrăcaţi în haine obişnuite de lucru, cu pantaloni scurţi, cu o înfăţişare jalnică! Ba treceau chiar şi fete, faţă de care Stebbi nu era deloc indiferent.

Doi englezi ieşiră pe uşa hotelului şi se opriră aprinzându-şi câte o ţigară. Il salutară prietenește pe Stebbi şi-i oferiră şi lui una.

Zău că nu-i venea să plece de acolo, să-şi schimbe hainele şi să redevină dintr'odată un om obişnuit. Afară de aceasta, Stebbi avea o ţigară şi nu-i mai trebuia nimic pentru a putea apare în faţa oamenilor în toată măreţia sa... Dacă şi-ar putea procura de undeva un chibrit s'o aprindă! Eh! Să mai încerce acum cineva să cânte prostia aceea despre Stebbi care meliţă cânepă! Nu, el nu va mai meliţa cânepă, el va rămâne aici, pe trotuar, la soare, îmbrăcat în livrea şi, pe deasupra, posesor al unei ţigări!

Un om trecu pe trotuar, îndreptându-se spre hotel. Făcea paşi mari, mergând drept şi ţanţoş ca un baston. Purta o uniformă ce semăna grozav cu livreaua lui Stebbi. Ţinea între degete o ţigară, ca şi Stebbi, iar în mâna cealaltă purta un baston aurit. Stebbi îl recunoscu pe Pitigrilli. Probabil că în clipa aceea italianul se gândea la frumuseţea propriei sale uniforme. In orice caz, nu observă cât de splendid arată sub razele soarelui uniforma lui Stebbi.

— Hallo, Pitigrilli! spuse Stebbi, imitând maniera negustorilor americani, şi-l bătu prietenește pe umăr pe generalul fascist. Pentrucă amândoi purtau uniforme asemănătoare, Stebbi simţea că sunt oameni la fel de importanţi şi că amândoi împodobesc trotuarul, strada şi întregul univers...

— Un chibrit! spuse Stebbi vesel, arătând la ţigareta pe care italianul o avea în gură.

Stephan Johnson nu avusese niciodată prilejul — în cursul scurtei sale vieţi — să vadă un om cuprins de o furie atât de grozavă ca acest „piccolo" italian. Şi totul pe neaşteptate, după un salut atât de prietenesc şi într'o zi atât de minunată şi însorită!

Mutra fascistului italian se învineţi într'o clipă, oglindind un complex de sentimente: uimire, mânie, spaimă, ca şi cum un ucigaş ar fi ridicat deodată cuţitul asupra lui. Nu scoase nicio vorbă; pur şi simplu smulse ţigara din gura lui Stebbi, o aruncă furios la pământ, apoi ridică bastonul aurit şi începu să-l croiască vârtos pe băiat.

Aşa s'a pus capăt viselor pline de speranţe ale lui Stebbi. Sunt unii care-i consideră pe islandezi drept nişte oameni care au pătimit mai multe necazuri şi mai multă asuprire decât alte popoare. Timp de secole, până'n zilele noastre, ei au întâmpinat asuprirea cu răbdare, în spiritul împăcării, fără să facă măcar cea mai mică încercare de răzvrătire. Se spune că sunt puţine popoare care să fie atât de departe de ideea unei revoluţii.

Totuşi, oricât de necrezut ar părea acest lucru, au fost

cazuri când rezervatul și răbdătorul popor insular și-a lăsat obiceiul de a uita totul, și-a uitat spiritul concesiv și atitudinea sa împăciuitoare față de asupritori și a procedat așa cum procedează toți. Stebbi a suferit această rară dar binefăcătoare schimbare la față, prin care a trecut din când în când poporul său.

Nici n'a apucat bine Pitigrilli să lovească de câteva ori cu bastonul peste fălcile lui Stephan Johnson, că acesta sări asupra generalului, lovindu-l cu pumnul în pântecul rotofei. Ca rezultat al acestui atac neașteptat, Pitigrilli înlemni. In Italia oamenii de serviciu ai hotelurilor nu aveau obiceiul să se năpustească asupra persoanelor sus puse. Dar pe urmă, generalul își reveni și între el și băiat începu o bătaie serioasă. Arena luptei fu caldarâmul. Ba se strânse și lume, fiecare fiind curios să afle cum se va termina acest match neașteptat. Nu știm dacă încăierarea a ținut mult sau puțin, dar știm că Stephan Johnson a repurtat curând o victorie totală asupra „eroului deșerturilor".

— Mamma mia! — se văicărea generalul, zăcând în praf, chiar în mijlocul străzii.

Stebbi ședea călare pe el, ținându-l strâns bine în poziția lui de învins.

Islandezii care se adunaseră în jurul lor s'au convins astfel că „creasta cocoșului" ajunsese într'o situație fără ieșire. Unii dintre ei, datorită bunătății lor sufletești, hotărîră să-i vină în ajutor generalului: îl ridicară, îl puseră pe picioare și-l scuturară de praf. Alții îl traseră pe Stebbi la o parte și-l sfătuiră să plece de acolo. De notat că în caz de bătaie, islandezii sunt întotdeauna de partea celui doborît. Probabil că procedează așa pentrucă aproape întotdeauna ei s'au găsit în situația de învinși.

Stând în picioare și convins că „piccolo" nu-l mai amenință, „eroul deșerturilor" se desmetici, își recăpătă îndată ținuta și încrederea în sine. Se opri în ușa hotelului și începu să vorbească. Vorbi atât de tare și de elocvent, întinzând mâinile atât de spectaculos și mișcându-și sprâncenele, capul și picioarele într'un mod atât de sugestiv, încât la casele învecinate începură să se deschidă ferestrele. Mulțimea creștea: toți voiau să admire un spectacol interesant. Unii, mai naivi, au crezut chiar că însuși Mussolini binevoise să sosească în vizită în Islanda. Numai cei doi englezi au ascultat un minut, două, cu mâinile vârîte în buzunare, apoi au intrat repede în hotel pe scara din dos. Intre timp Stephan Johnson părăsise și el câmpul de bătălie.

Nimeni nu era în stare să înțeleagă ce voia să spună oratorul italian. Unora li se părea că cere ceva și îi ofereau politicoși apă rece sau un chibrit. In general lumea căuta să liniștească și să îmbărbăteze pe enervatul general fascist.

Seara, consulul Italiei veni din nou la hotel. Avea un aer și mai sever decât data trecută. Așa dar, în Islanda, Mussolini fusese grav ofensat. „La gloria della patria" fusese svârlită la gunoi aici, pe această stâncă singuratică, pierdută în ocean, și pe care armata sfântă a fascismului italian putea s'o facă să ajungă la fund în câteva minute! Omul cel mai vrednic de dispreț, cel mai josnic, un „piccolo" oarecare — spunea consulul, vorbind în spiritul uniformelor italiene — îndrăznise să insulte „la grandissima, eternissima patria della gloria". Nu numai că se va face o intervenție la ministerul afacerilor externe, dar Italia nu va ceda până când nu i se va da satisfacție deplină, chiar dacă acest lucru va costa coroana regelui Danemarcei.

— Vă mulțumesc, Sir! — răspunse mai marele chelnerilor, căruia îi vorbise consulul, închinându-se cu obișnuitul său zâmbet binevoitor.

Numai cei câțiva englezi au părăsit imediat hotelul, cu bagaje cu tot.

Incepură tratativele.

De fapt, marele stat major italian n'a insistat categoric ca regele Danemarcei — de care aparținea atunci insula Islanda — să părăsească tronul. In schimb s'a formulat cu hotărîre cererea ca, în numele guvernului, să i se aducă lui Mussolini scuze în public pentru cele întâmplate. Unul din mediatori observă însă că s'ar putea ca Mussolini să tragă concluzii prea largi din aceste scuze și atunci Pitigrilli s'a mulțumit cu mai puțin, cerând numai ca patronul hotelului să-i prezinte scuze lui personal. Patronul fu căutat vreme îndelungată, dar se constată că plecase undeva în interiorul insulei, la vânătoare de becațe, și că în general nu voia să se amestece în această afacere. Curierul Stephan Johnson nu fusese angajat de dânsul, ci de oberchelner, așa că acesta trebuia să se descurce singur în toată povestea asta.

Până la urmă Pitigrilli a mai făcut o concesie, declarând că nu mai are nicio pretenție dacă măcar Stephan Johnson va fi concediat neîntârziat.

— Vă mulțumesc, Sir, — zise mai marele chelnerilor și se înclină.

In momentul acela Stebbi se găsea acasă, în ziua aceea fiind liber. Nu bănuia că s'ar fi întâmplat ceva grav. Pur și simplu un străin îl lovise peste falcă, iar el nu-i rămăsese dator, ci-l făcuse knock-out. E adevărat că lunganul acela era în uniformă, dar și el, Stebbi, purta uniformă! „Piccolo"-ului nu-i trecea prin cap că alt „piccolo" poate să-i reproșeze că Stebbi l-a doborît. Insuși Stebbi fusese doborît de câteva ori în timpul încăierării și nu se supărase deloc. Când doi oameni se iau la bătaie, se întâmplă întotdeauna ca unul să se găsească lungit în praf, iar celălalt să șadă călare pe el. Așa și trebue să fie, așa-i drept. Nu s'a întâmplat nimic deosebit! Spre seară, Stebbi uitase toată povestea.

Dimineața următoare a fost și mai plăcută decât cea din ajun. Flota aeriană a lui Pitigrilli a decolat și s'a dus. Uniformele se îndepărtară la orizont și nu mai fură văzute în Islanda. In dimineața aceea Stephan Johnson își reluă postul în primire, își puse livreaua și își potrivi pe cap tichia-cratiță. La hotel totul își reluase cursul normal, și se părea că nu se întâmplase nimic deosebit. Dacă cineva i-ar fi spus lui Stebbi că în ajun flota aeriană italiană a suferit o înfrângere la Reykjavik, el n'ar fi înțeles nimic. Un singur lucru știa foarte bine Stebbi: Grunno, mica și vesela drăcoaică dela bucătărie, nu-i dădea pace deloc. Ca și înainte vreme, ea nu se gândea să respecte cum se cuvine pe tânărul gentleman, care, oricum, avea nasturi de aur și o tichie ce-i strălucea pe cap ca o cratiță de aur. Da' de unde! Fetișcana nu pierdea niciun prilej să-i spună băiatului „Stebbi-cânepă", oridecâteori se întâmpla să treacă pe lângă bucătărie, și să-i cânte același cântec absurd...

Din „OGONIOK"

M. ISACOVSCHI

LA RĂSCRUCE

Ziuă caldă, zi de vară,
Niciun nor pe-albastrul cer.
La volan, cu importanță,
Șade tânărul șofer.

Il ducea pe șef șoferul.
La răscruce o păți:
A zărit o fetișcană,
Și motoru-i amuți.

C'un oftat, șoferul spuse:
— Nu știu drumul cum s'aleg
Mă cobor — că n'am ce face —
Informații să culeg.

El coboară și culege
Amănunte despre drum:
Câți ani are, cum o cheamă,
Incotro, de unde, cum...

— Anii mei? Păi sunt în floare,
Împliniți — așa cum vezi.
Dar iubit? — Păi fata n'are,
N'are fata, zău, să crezi.

Mult au stat așa de vorbă:
Cum e vremea... cum e cerul...
Numai despre drumuri, frate,
Un cuvânt n'a scos șoferul.

El se'ntoarce la mașină.
Fierbe șeful de-așa zel:
— Cam prea mult aduni, băiete,
Informații — spune el.

— Mă iertați, vă rog să credeți,
Drumul are atâtea furci,
Cotituri atât de multe...
Nu-i ușor să le descurci!...

In românește de **Ion SAFIR**

PRINTRE LANURI, PE RĂZOARE*)

Printre lanuri, pe răzoare
O codană cântă-așa:
„Oameni buni, spuneți-mi oare,
Unde-o fi iubirea mea?
Am chemat-o — nu-mi răspunde,
O fot cat, — nu dau de ea,
Doar o vorbă de mi-ar spune
Ori adresa de mi-ar da..."

Merge fata pe câmpie
I se strânge inima,
Insă nici nu bănuește
Că frăiesc alăturea.
Și, desigur, nici nu știe
Că pe lume n'ar afla
O mai sigură adresă
Decât inimioara mea.

In românește de **Aurel COVACI**

*) Cântec liric din filmul „Intoarcerea lui Vasili Bortnicov".

Medalii de aur

Printre trofeele sportivului — cupe, plachete, medalii — a fost așezat și un nou premiu: o medalie de aur. E, poate, prima sau cine mai știe a câta de acest fel. Dar indiferent dacă e sau nu cea dintâi, locul pe care i l-a ales sportivul arată că este vorba de un premiu deosebit. Medalia aceasta este răsplata străduințelor sale, a antrenamentelor de ani și ani, a perseverenței, dârzeniei, voinței lui neclintite de a învinge. Strălucirea ei reflectă, parcă, toată bucuria marii victorii, a titlului de campion sau de recordman. Ea este în același timp și răsplata victoriei cucerite pentru gloria sportivă a patriei.

De această medalie de aur se leagă totdeauna amintirea unei clipe de neuitat: el, învingătorul, stătea pe cea mai înaltă treaptă a podiumului, pentru premiere; stadionul vibra în acordurile imnului patriei sale, în timp ce drapelul iubit urca, fluturând, spre vârful catargului; în suflet, bucurie fără de margini. Bucurie care aduce uneori și câte-o lacrimă de emoție în colțul ochilor...

*

In fruntea marilor biruințe obținute de sportivii noștri în anul ce a trecut se află și strălucitele victorii dobândite de jucătoarele de tenis de masă, în cadrul celei de a 20-a ediții a campionatelor mondiale.

29 Martie 1953. Au trecut nouă luni de atunci... In sala Floreasca se dispută ultimele jocuri ale acestor campionate. Maestra emerită a sportului Angelica Rozeanu, una din cele mai de seamă reprezentante ale sportului țării noastre luptă pe rând, în trei finale: simplu femei, dublu femei și dublu mixt. Și, rând pe rând, ea reușește, mai întâi singură, apoi împreună cu Gizi Farkaș și cu Ferenc Sido, să-și întreacă puternicii adversari. Incă trei titluri mondiale s'au adăugat celui cucerit în proba pe echipe împreună cu Sari Szasz și Ella Zeller, datorită unui minunat efort colectiv.

*

O activitate internațională bogată au avut și rugbiștii. După un joc cu echipa Italiei, căreia reprezentativa noastră i-a cedat la minimă diferență, rugbiștii români au repurtat o serie de victorii asupra cunoscutelor echipe franceze „U. A. S. Perpignan" și „Paris Université Club". In turneul desfășurat în cadrul întâlnirilor sportive internaționale prietenești, echipele noastre de rugbi „Locomotiva" și „Constructorul" s'au clasat pe primele două locuri. Vorbind despre jocurile celor două echipe franceze la București, care au fost întrecute la scoruri mari, ziarul francez „L'Equipe" consideră „rugbiul românesc, adversar tânăr și puternic al rugbiului din apusul Europei".

*

Un puternic prilej de afirmare a măiestriei la care au ajuns sportivii noștri au fost întâlnirile sportive din cadrul celui de al patrulea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru Pace și Prietenie. In clasamentul general pe țări, sportivii noștri au ocupat locul II, imediat după U.R.S.S. Ei au cucerit 38 de medalii de aur, 126 medalii de argint și 69 medalii de bronz.

Unul din câștigătorii medaliei de aur a fost maestrul sportului Ion Sôter, atlet care s'a clasat pe primul loc la proba de săritură în înălțime. Pe tabelul de onoare al celor distinși cu medalia de aur se află deasemenea numele boxerilor Ion Zlătaru și Dumitru Ciobotaru.

O comportare bună au avut și vâslașii noștri. Deși au înfruntat adversari de valoare ridicată, ei au reușit să aducă patriei 9 medalii de aur, terminând învingători în probele de skif simplu bărbați (Al. Ferenczi), skif 2 + 1 bărbați (Vitcovici, Kapler și Giurcăneanu) și la skif 4 bărbați (Măcean, Sângeac, Somogy, Pongracz).

Cei 21 de jucători care au format

Reprezentativa feminină a R.P.R. a devenit pentru a treia oară campioană mondială la tenis de masă. Angelica Rozeanu, Ella Zeller și Sari Szasz au toate motivele să fie fericite. Au adus patriei încă un titlu internațional.

lotul echipei de rugbi „Locomotiva" — București au obținut și ei medalia de aur reușind să se plaseze pe primul loc în competiția la care au luat parte.

La tenis de masă s'au regăsit mulți dintre participanții la campionatele mondiale. Și, întocmai ca atunci, Angelica Rozeanu a terminat victorioasă în toate probele la care a luat parte: simplu femei, dublu femei și dublu mixt. Numărul trofeelor câștigate de această valoroasă sportivă a crescut astfel cu încă 3 medalii de aur. Jucând alături de campioana mondială în proba de dublu femei, Ella Zeller a fost distinsă și ea cu medalia de aur pentru contribuția adusă la victorie.

*

Campionatele internaționale de atletism ale R.P.R. au ajuns în anul 1953 la a 6-a ediție, câștigând un loc de frunte în rândul competițiilor tradiționale ale sportului nostru. S'au întâlnit cu acest prilej pe Stadionul Republicii atleți și atlete din șase țări, tineri care și-au disputat cu dârzenie întâietatea. Atleții noștri au câștigat 12 medalii de aur. Ion Sôter, Ilie Savel și alții au realizat performanțe frumoase, confirmând înalta valoare arătată în întrecerile anterioare. Și nu putem — vorbind despre această ramură a sportului — să omitem întâlnirea cu reprezentativa de atletism a Belgiei, întâlnire pe care atleții noștri au câștigat-o cu scorul concludent de 189—126.

*

O altă competiție care a adus în capitala patriei noastre sportivi din alte țări, a fost Campionatul Internațional de călărie, desfășurat în toamnă pe hipodromul Băneasa-trap, în fața unor tribune pline de spectatori. Alături de călărețiі sovietici și maghiari, a căror măiestrie este bine cunoscută, sportivii noștri au avut o frumoasă comportare, câștigând șase medalii de aur, la proba de deschidere, viteză, durată, vânătoare nenumerotată, ștafetă pe echipe și vânătoare pe doi cai. O mențiune specială merită

Matchul de rugbi dintre „Locomotiva"-București și „Paris Université Club". O fază în care tabela de punctaj arată scor egal: 3 — 3. Conducând cu măiestrie balonul oval și asaltând continuu linia de țintă a francezilor, jucătorii noștri au câștigat această întâlnire cu 18 — 3.

Iolanda Balaș, cea mai tânără maestră a sportului din patria noastră, pe podiumul învingătorilor. Ea a câștigat medalia de aur la Campionatele Internaționale de Atletism ale R.P.R., clasându-se cea dintâi la proba de săritură în înălțime fete.

tânărul strungar din Sibiu, Oscar Recer, care prin succesul obținut și-a înscris numele printre învingătorii acestui campionat.

*

Intr'o dimineață de Octombrie, de pe aeroportul Băneasa, a decolat un avion de pasageri având pe bord un lot de boxeri de frunte ai țării noastre. După ore și ore de zbor ei au aterizat la Stockholm și dela aeroport s'au îndreptat direct spre sala unde urmau să susțină prima întâlnire cu fruntașii boxului suedez. In ciuda oboselii provocată de îndelungata călătorie, boxerii români au câștigat cu 5—2. In alte localități din Suedia, la Sundswall, Göteborg și Jönköping unde au mai boxat, ei au obținut victorii categorice, înapoindu-se în țară cu un bilanț excelent: 24 matchuri susținute — 21 de victorii.

Altă deplasare peste hotare, deasemenea încununată cu succes, a făcut-o reprezentativa de volei masculin a R.P.R. jucând la Paris cu echipa Franței, pe care o mai învinsese odată la începutul verii la București. Voleibaliștii noștri au obținut și de data aceasta victoria: 3—2. Jucătorii români au repurtat o altă strălucită victorie și la Marsilia, unde au susținut deasemenea un match.

*

In cursul anului 1953 activitatea internațională a sportivilor noștri nu s'a limitat, firește, numai la aceste întâlniri și competiții. Dealungul celor douăsprezece luni au avut loc și alte întreceri: la lupte, haltere, fotbal, tenis de masă, înot, etc. De fiecare dată sportivii noștri au fost însuflețiți de voința de a învinge, de a contribui cât mai mult la gloria sportivă a patriei. Și de fiecare dată ei au înscris în tabelele rezultatelor noi cifre ce reprezintă tot atâtea mărturii ale progresului necontenit realizat de mișcarea sportivă din patria noastră.

Dar, alături de aceste rezultate frumoase, există și altele mai slabe, care arată că în anumite ramuri sportive nu s'au obținut în anul 1953 succesele așteptate. Dacă pe plan internațional fotbalul nostru s'a făcut remarcat în câteva întâlniri spectaculoase, în ansamblu acest sport încă nu s'a dezvoltat în raport direct cu condițiile create și cu posibilitățile tehnice existente. Dintre performanțele înotătorilor noștri numai trei sunt de valoare europeană. Media primelor zece performanțe a scăzut cu foarte puțin față de anul trecut. La întrecerile sportive din cadrul Festivalului echipa masculină de natație a țării noastre n'a câștigat niciun punct. Situația este nesatisfăcătoare chiar și la unele probe de atletism. La sprint bărbați, 110 m. garduri și 10.000 m. plat, la disc, 800 m. plat și suliță fete există o mare diferență între rezultatele obținute de cei clasați pe locurile 1 — 2 și cele ale restului concurenților. Nu se poate spune că în anul care a trecut s'a obținut vreo performanță cât de cât valoroasă la proba de aruncare a greutății fete. Aceste rămâneri în urmă trebue să dea mult de gândit atât organelor îndrumătoare ale sportului, cât și sportivilor înșiși.

Cuceritorii medaliilor de aur — campioni ai țării și învingători în competițiile internaționale — formează un detașament de frunte al sportului nostru și, asemenea fruntașilor muncii din diferite domenii de activitate, ei pot și trebue să atragă și să ajute noi și noi cadre de sportivi din masa largă a tineretului patriei să urce spre treptele înalte ale măiestriei.

T. VORNICU
S. BONIFACIU

Al. Ferenczi, după câștigarea probei de skif simplu bărbați în cadrul competițiilor sportive ale Festivalului. Pe chipul surâzător al sportivului nostru se citește bucuria victoriei.

PRIMA OARĂ PRINTRE PRIMII DIN LUME

Dacă în multe alte sporturi rezultatele mai pot fi discutate și interpretate în funcție de o seamă întreagă de considerente, mai mult sau mai puțin valabile, în atletism etalonul cel mai sigur al valorilor este numai cifra performanței.

Acest lucru pledează în favoarea afirmației că în R.P.R. sportul a căpătat o largă dezvoltare. Intr'adevăr, în anii regimului democrat-popular, avântul impetuos pe care l-a luat activitatea sportivă în țara noastră se manifestă și printr'o serie de succese răsunătoare obținute de atleții noștri.

Nu există satisfacție mai mare pentru un sportiv decât cea pe care o are atunci când își întâlnește propriul său nume ori pe cel al unui compatriot pe tabelul celor mai bune rezultate obținute pe plan mondial. Dacă până acum s'a vorbit despre Ion Moina ca despre unul dintre cei mai buni vitezişti europeni, iată că, în acest an, statisticienii atletismului internațional au înscris pe tabelele celor mai bune rezultate mondiale și numele unor atleți români.

La 400 m. garduri, după Iurii Lituev, Anatolii Iulin, Cullbreath, Timofei Lunev și Carneiro, urmează românul Ilie Savel. O singură zecime de secundă îl separă pe sportivul nostru de locul cinci al clasamentului probei, iar față de următorii clasați, suedezii Eriksson și Ylander, are un avantaj de două zecimi.

Ilie Savel s'a făcut remarcat prima dată participând la o competiție populară organizată de asociația „Dinamo" în urmă cu patru ani. Iar în această toamnă s'a împlinit un an de când a participat pentru prima oară la întrecerea de 400 m. garduri. Cu rezultatul de 52,0 secunde obținut în toamna trecută, el a cucerit titlul de campion al R.P.R. pe 1953, stabilind totodată și un nou record național.

Dacă și realizarea unei performanțe de valoare mondială la o probă simplă reprezintă un motiv de justificată mândrie, atunci de bună seamă că un loc fruntaș în atletismul lumii la cea mai complexă și mai grea probă, decatlonul, este în măsură nu numai să ne facă să ne mândrim, dar și să ne ajute să întărim și mai mult cuceririle sportului nostru nou.

Maestrul sportului Petre Zâmbrești eanu este al șaptelea decatlonist al anului de pe întreg globul, fiind întrecut doar de patru atleți sovietici și de doi americani, lăsând în urma sa un alt american, precum și pe toți decatloniștii

Ilie Savel

din celelalte țări și continente. Petre Zâmbrești eanu oferă un minunat exemplu de perseverență, dârzenie și putere de luptă. După ani de zile de peregrinări prin aproape toate probele atletismului, fără a da vreodată înapoi în urma unor rezultate mediocre sau chiar a unor insuccese, el a urmărit cu tenacitate specializarea sa în vederea întrecerii complexe a celor zece probe ale decatlonului. Și până la urmă a reușit.

Cei care l-au văzut pe stadion participând la probele decatlonului n'au putut să nu remarce energia sa, voința de luptă, dorința de a obține un rezultat cât mai bun. A alergat 11,2 secunde pe 100 de metri. A sărit 6,45 m. în lungime. A trecut stacheta înălțată la 3,70 m. la săritura cu prăjina. A trimis sulița la 53,93 m. departe de prag. Și așa, cu răbdare, s'a apropiat pas cu pas de succesul final: 6288 puncte după tabela internațională, cifră care l-a situat printre primii zece decatloniști din lume.

Succesul celor doi atleți ocupă un loc de cinste în rândurile performanțelor pe care le obțin sportivii noștri, datorită condițiilor asigurate de regimul democrat-popular dezvoltării continue a sportului în patria noastră.

Em. VALERIU

Petre Zâmbrești eanu

Scrisoarea DE RECOMANDAȚIE

de Sadi RUDEANU

Ilustrații de A. POCH

L-am întâlnit ieri pe Nicu. Ca totdeauna, agitat, transpirat, cu nodul cravatei aproape de ceafă, părul vâlvoi și hainele în dezordine.

— Ce faci, Nicule?

A dat din cap și a oftat:

— Eh!...

— Dar ce-ai pățit, frate?

Am aprins amândoi câte o țigară și ne-am dat mai la o parte din drumul trecătorilor. Nicu a tras adânc în piept, apoi a început:

— Știi, am lucrat la „Inul" vreo doi ani și, ce să zic, până acum câteva luni, totul mergea bine! Eu n'aveam nimic cu nimeni, nimeni n'avea nimic cu mine! Dar uite că într'o zi, s'a dus liniștea de parcă nici n'ar fi fost! Au început, măi frate, cu critica!

Nu mi-am putut opri un zâmbet.

— Dar ce, până atunci nu începuse?

— Ba da! Începuse de mult. Dar acum începuse cu mine!

— Aha! Și... erai vinovat?

— Ce?

— Zic, erai vinovat?

— Dacă eram vino...? Mă băiatule, nu mă întrerupe, că-mi pierd șirul. Și cum îți spun, dă-i cu critica pe Nicu! Mai ales Stanciu, directorul... Și nu-mi părea rău, dacă aveau pe ce! Dar se luau de mine pentru orice fleac! Stai s'auzi. Mi-a dat șeful meu de secție să verific o situație. „In două zile să fie gata." Bine! Se face! A venit după două zile: „E gata?" Nu era! In definitiv, ce mare nenorocire, o întârziere de o zi? Vine iar după două zile. Nu știu cum naiba n'avusesem timp, și tot nu era gata! După alte două zile, o terminasem. Dar când a venit șeful s'o ia, n'am putut să i-o dau.

— Dece?

— N'o mai găseam! Își vârîse dracul coada, și situația nicăieri! Am căutat în sertare, în dosare, în registre, nimic! Deabia după cinci zile am descoperit-o: învelise nevastă-mea cu ea niște borcane cu gogoșari... Și la birou tot pe mine m'au criticat. Și dece frate? Că doar n'a fost nicio nenorocire! S'a pierdut o situație, s'a făcut alta! Degeaba însă! Mă criticau pentru orice mișcare!

— Dar ce altă mișcare ai mai făcut?

— Nimic, frate! Auzi, că dacă plec la minister pentru o oră, vin înapoi peste două! Adevărat! Intârziam puțin că mă mai opream și eu pe la unele treburi... Dar ce contează, omule, o oră într'o lună!

— Și zici că... n'aveau dreptate?

Nicu m'a privit lung o clipă, de parcă n'ar fi înțeles întrebarea.

— Cine?... Aa... Ascultă! Îți spuneam de Stanciu, directorul... Da, frate, pusese ochii pe mine! Ce crezi că a mai spus? „Nicu, zice, ar putea fi un funcționar foarte bun! E priceput, rezolvă orice lucrare, dar își dă în petec pentrucă nu s'a dezbărat de năravurile vechi, pentrucă n'a fost ajutat destul! E de datoria noastră să-l ajutăm să se schimbe". Și dă-i cu critica! Mă luase Stanciu în serie, de ieșeam din ședințe amețit! Ei bine! Răbd eu o săptămână, două, trei, până ce într'o zi îmi vine o idee!...

— ...Să te schimbi!

Nicu m'a privit mirat.

— De unde știi?

— Păi, era normal — făcui eu superior.— După atâta critică nu se poate să nu-i vină omului mintea la cap!

— Sigur! aprobă Nicu. Așa că am hotărît să mă schimb la altă întreprindere. Să mă transfer la...

— Ceee? Așa ai hotărît să... te schimbi?

— Păi, sigur! făcu Nicu. Ce, nu era o idee bună? Scap și de Stanciu, și de critică, și de toată beleaua. M'am gândit să mă duc la „Cărămida". Dar nu-l cunoșteam pe director!

— Cum, adică, nu-l cunoșteai?

— Stai, ai răbdare. Cum îți spuneam, nu-l cunoșteam pe director. Dar într'o zi vine mătușă-mea la mine. Și, ce să vezi? Știa ea pe unul Alexe, care-l cunoștea pe directorul dela „Cărămida". „Lasă, zice mătușă-mea, vorbesc eu cu Alexe să-ți dea o recomandație către directorul de-acolo". După două zile mătușă-mea mi-aduce scrisoarea de recomandație. Deschisă. O citesc. Băiat de zahăr, Alexe ăsta! Scria așa: „Dragă tovarășe. Ți-l recomand pe tovarășul Nicu Tânjală. Este un element capabil, conștiincios și nu se sperie de muncă. Este deasemenea foarte priceput și o să-ți fie de mare ajutor". Semnat: „Alexe". Ei, ce zici?

— Alexe ăsta... care a scris toate astea despre tine te cunoștea bine?

Nicu m'a privit iar lung.

—Măi frate, nu mă mai întrerupe. Ascultă mai departe! Iau scrisoarea deci și o bag în buzunar. Dar a doua zi, când vin la întreprindere primesc sarcina să plec pe teren, în țară. Că asta-i munca mea principală: pe teren. Ei, îmi zic, o să demisionez când mă'ntorc. Las' că-i arăt eu atunci lui Stanciu! Buun! Plec carevasăzică pe teren și stau vreo lună.

— Mult! făcui eu.

— Ei da, că m'am oprit și vreo două zile la Pitești s'o văd pe mama. Și dela Pitești la Iași, drum lung.

— Dar la Iași ce ai făcut?

— La Iași stă frate-meu. Și m'a rugat mama să-i duc un pachet. Că drumul tot nu mă costă nimic. De asta și acceptasem să plec pe teren: puteam să-mi mai văd familia! altfel demisionam pe loc!... Și, cum îți spun, în trecere prin Ardeal, hai să mă reped și la Iași, să-i fac mamei pe plac, și lui frate-meu un bine. Și uite așa, cu ce treburi am mai avut și pentru întreprindere, s'a făcut o lună. Vin, carevasăzică, după o lună în București. Merg direct acasă, scriu demisia și o trimit pe nevastă-mea cu ea la Stanciu. Eu, fuga la „Cărămida" cu recomandația. Știi, lovitură dublă! La „Cărămida" directorul lipsea. Am așteptat. După vreo oră îi dau nevestii un telefon. Venise acasă. Imi zice că nu l-a găsit pe Stanciu, dar că a lăsat demisia la cadre și că acolo i-a spus că sigur o să mi-o primească. Numai să vin să dau în primire. Bucurie mare! Acuma, mă gândeam eu: dacă nu mă primește la „Cărămida"? Dar mi-am zis apoi că nu-i nimic. O am pe mătușa și pe Alexe. După vreun sfert de oră, m'anunță secretara dela „Cărămida" c'a venit directorul. Îi dau plicul, îl duce înăuntru și iese după cinci minute: „Poftiți", zice. Imi așed cravata, îmi îndrept hainele și intru la director. Când mă uit la birou, mi se face negru. Am rămas înțepenit. Dela birou îmi zâmbea... Stanciu!

— Aoleu! exclamai eu fără să vreau.

— Da! Trei zile după ce plecasem pe teren, îl mutase pe Stanciu director la „Cărămida", că aici mergea treaba slab.

„Nu te cunoaște bine Alexe ăsta!", face Stanciu, și rupe scrisoarea. Eu tăceam. Așa ghinion, mai rar. Și-mi dădusem și demisia...

— Și acum ce faci? am spus eu, fără să-l mai întreb de urmarea pe care mi-o închipuiam.

— Ce să fac, — a spus Nicu, — lucrez!

Minte, mi-am zis, Bravează. Și apoi, ca să schimb vorba:

— Și... ce ți-a mai spus Stanciu?

— Nimic. Nu-ți spusei? A rupt scrisoarea.

— Ai scăpat ușor. Ascultă ce-ți spun eu. Puteai să capeți o bești eleală să-ți meargă fulgii!

Nicu a tăcut și m'a privit îndelung, cu un calm care prevestea furtună.

— Mă frate, știi tu ce mi-a făcut Stanciu?

— Ce ți-a făcut?

A urmat iar o pauză de câteva clipe, apoi, deodată, a explodat:

— M'a primit în slujbă, mă, la „Cărămida"!

— Stanciu?!

— Stanciu! Ei ce zici?

Am rămas câteva secunde uluit, apoi am exclamat:

— Mă, ce om Stanciu ăsta! Un om și jumătate!.

Nicu m'a privit gânditor. Apoi:

— Acu', stau și mă întreb: dece m'a primit, mă? Ce-o fi având de gând cu mine? La „Inul" mă critica de-mi mergeau fulgii și pe urmă... mă primește în serviciu! De trei luni lucrez la „Cărămida"! Să știi că nu-i de glumit! Și să vezi, al naibii, din toți funcționarii, mie îmi dă cel mai mult de lucru! O fi așteptând să-i spun că nu pot, sau să-i dau prilej să mă ia la rost. Aa, dar nu-i merge cu mine! Îi fac niște figuri, că-i trece pofta! Să vadă el cu cine are deafacе!

— Ce figuri?

— Păi îmi dă să-i fac o situație în trei zile, i-o fac în două! Plec pe teren pentru șase zile, rezolv treaba în trei! Plec la minister pentru două ore, mă'ntorc într'o oră! Ce mai, l-am omorît! Ii arăt eu lui!

— Arată-i, Nicule, arată-i... Să vadă cu cine are deafacе!...

Rezultatele primului concurs al „FLACĂRII"

Primul concurs de jocuri distractive organizat de revista „FLACĂRA" a stârnit un viu interes în rândurile cititorilor noştri. Ca urmare a acestui fapt, în ultimele luni a sosit pe adresa redacţiei un mare număr de scrisori conţinând deslegările jocurilor publicate, precum şi jocuri distractive trimise de cititori, sugestii pentru viitoarele concursuri, etc.

La primul nostru concurs au participat cititori, având cele mai variate vârste şi profesiuni. Spaţiul restrâns de care dispunem şi, mai ales, dorinţa de a răspunde pozitiv celor ce ne-au rugat prin scrisorile lor să organizăm cât mai curând al doilea concurs, nu ne permit să publicăm numele tuturor deslegătorilor, ci numai pe cele ale premianţilor.

In urma verificării soluţiilor trimise şi a calculării punctajului obţinut de fiecare participant, cele 16 premii acordate de revistă au fost atribuite următorilor deslegători:

Premiul I (500 lei numerar) : Eugenia Blaga, Bucureşti. A obţinut 297 puncte.

Premiul II (300 lei numerar): E. Dan, Timişoara (296 puncte).

Premiul III (200 lei numerar): Constanţa Marinescu, Moreni (295 puncte).

Câte un premiu în cărţi : Florentin Crep — Bucureşti ; Alèxandru Panaitescu — Ploeşti şi Mircea Gherman — Timişoara.

Câte un abonament pe un an la revista „FLACĂRA" cu începere dela 1 Ianuarie 1954:

Gheorghe Şerbănescu, Bucureşti; Ioan Chiţu, Moreni; Ion Tocan, Moreni; Octavian Chirilă, Bucureşti; Teodor Mărcuş, Brad,regiunea Hunedoara; Romana Simionescu, Timişoara; Adrian Saică, Ploeşti; Nicolae Gh. Constantin, Bucureşti ; Radu Stroe, Ploeşti; Petrică Velicu, Constanţa.

DESLEGĂRILE JOCURILOR DISTRACTIVE DIN PRIMUL CONCURS „FLACĂRA"

SERIA I

TREI GREŞELI : a) Bântuia cu furie vântul de nord-vest. b) Intre apusul şi răsăritul soarelui. c) Îşi continuară drumul spre răsărit.

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE: 1. Lope de Vega. 2. Nicolae Ursu.

STRICT GEOGRAFIC : Roaltă — Hârlău — Răcari — Oradea — Săveni — Agnita — Gaeşti — Brăila — Sinaia — Sărmaş — Reşiţa.

MONOVERB : Roman — aţi.

CLASICII NOŞTRI : 1. Alecu Russo — pentru lucrarea satirică „Jignicerul Vodră". A scris „Soveja". 2. Ion Păun Pincio — Ştefan O. Iosif.

SEMILUNA :

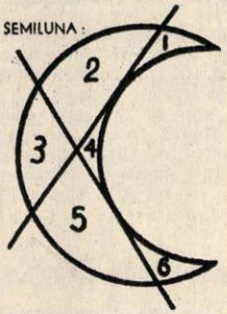

TRIVERB ARTISTIC : Zile şi nopţi.

BUCUREŞTI, ORAŞUL FESTIVALULUI: Bucureşti sub semnul păcii şi prieteniei.

GOLF DE CUVINTE : Rece — Rele — Cele — Cale — Cald.

CUVINTE INCRUCIŞATE

Orizontal:

călăreţ — Ieremia — ironic — încercat — uituc — intona — se — pe — las — teu — util — e — va — Emil — s — l — a — roa — asemenea — în — casap — nepoftite — alături — tri — ve — aleşi — s — i — pi — b — l — an — mior — surda — et — analfabeţi — t — nit — a — ir — rai — or — emis — acasă — nuca — sprîncenata — vin.

SERIA II

CLASICII NOŞTRI : 1. Al. Donici. 2. Costache Negruzzi.

STRICT ARITMETIC :

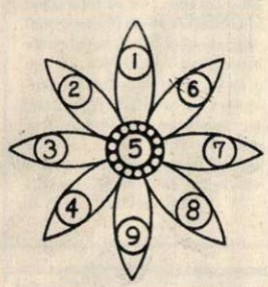

MONOVERB: sol — am — n.

MONOVERB: sens — i — bi — l.

MONOVERB LACRIMOGEN : ce — apa.

CRIPTOGRAFIE :un om de nimic.

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE: 1. Termopile. 2. 21 Iunie şi 21 Decembrie. 3. 1,293 grame. 4. Liliacul 5. Cu aceeaşi viteză. 6. Din celuloză.

TRIUNGHI: scamatori — comasare — amatori — matura — asori — tara — ori — re — i.

MONOVERB SPORTIV: ca — — n — o — e.

TRIVERB ZOOLOGIC :o albină mică.

CUVINTE INCRUCIŞATE

Orizontal :

brigadieri — stadioane — UIS — rea'i — p — azi — de — s — copii — şantier — emerit — uzine — în — insigne — al — r — ro — s — it — elev — pace — sasa — a — a — tact — rost — i — uo — t — ar — a — r — is — u — mari — vaal — ose — eram — ip — b — b — u — Neva — Suez — atol — t — ri — il — UTM — daruri — o — ac — a — auzi — polar — ştafeta — munca voluntară — banal.

INELE CU CIFRE:

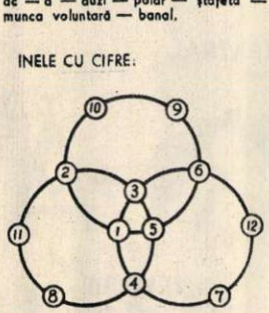

CAPCANELE:

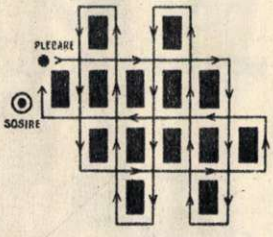

SERIA III

CUVINTE INCRUCIŞATE

Orizontal :

carnaval — ul — otava — cisi — lut — ştafeta — Bernini — sportivi — maro — atii — cupa — consul — pati — l — ett — v — Ciucarin — neo — re — Nemeth — Sôter — nn — Brăila — aaa — Zatopek — animate — ruse — aba — a — cit — r — Csermac — est — oc — sido — v — Anuştiev — v — bo — iub — adulat — la — teren — acru — plat — r — teatrul muzical — Lia.

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE : 1. A. S. Popov. 2. Matei Millo. 3. In America de Sud. 4. Leonardo da Vinci. 5. Ion Sôter — 2,03 metri.

CLASICII NOŞTRI : 1. Iaşii în carnaval. 2. Alexandru Lăpuşneanu.

MONOVERB ELECTRIC : re — bobinat.

MONOVERB ARITMETIC : de — in — mulţi — t.

MONOVERB : in — f — la — m — a — bi — le.

BIVERBUL INVENTATORILOR: perpetuum mobile.

TRIVERB GEOGRAFIC : albia Mării Negre.

TRIVERBUL TEHNICIANULUI : din muncitori ingineri.

MONOVERB : re — strâns.

MONOVERB : in — ca — l — cu — la — bi — l.

SERIA IV

DREPTUNGHI SPORTIV :

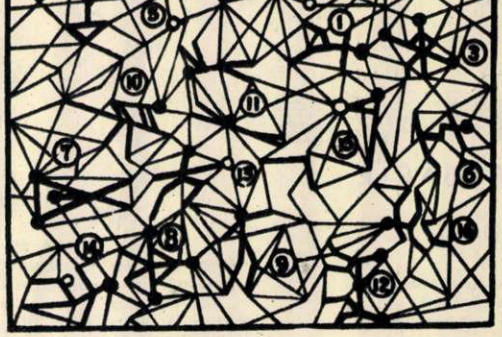

MONOVERB INDUSTRIAL : in — t — re — prin — de — re.

MONOVERB INDICATOR : in — a — in — t — e.

MONOVERB GEOGRAFIC : S — la — t — în — a.

CRIPTOGRAFIE : din una în alta.

PĂTRATELE LUI 125

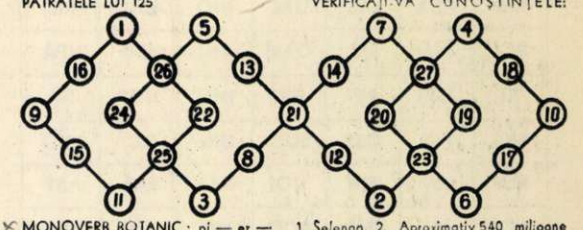

MONOVERB BOTANIC : pi — er — si — c.

CLASICII NOŞTRI : 1. Rică Venturiano în comedia „O noapte furtunoasă". 2. Scriitor satiric şi fabulist. O culegere din operele sale. 3. „Lăutarul" de N. Beldiceanu.

CUVINTE INCRUCIŞATE

Orizontal :

Vasu Nicolae — caval — inovator — nicovala — tine — et — regulator — a — ora — A.S.I.T. — menu — g — nart — ştiri — laur — oa — ot — hi — ro — vreme — rapid — era — ita — i — t — oni — secat — ani — n — a — eno — re — ev — na — drapel — sui — ala — orar — Băcov — n — oţet — Voroşin — Jandarova — amical — festival — t.

SERIA V

CUVINTE INCRUCIŞATE

Orizontal:

dirijor — cantata — colecţii — festival — Alpii — Scala — Socor — Sabin Drăgoi — Şostacovici — Boema — Boris — minor — melomani — analizez — corişti — Aculina.

Vertical:

binoclu — Robeson — Siberius — simfonie — poeţi — abisă — carte — încântători — Filarmonica — Faust — ogoit — Sadco — strigoii — iniţială — strămoş — solemnă.

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE:

1. Solenga. 2. Aproximativ 540 milioane locuitori. 3. Costăchel Gudurău.

CLASICII NOŞTRI: 1. In acea zi de Mart 1907. 2. G. Tattărăscu şi Th. Aman.

MONOVERBUL CELOR CE NU SUNT SINGURI: Intr'un — i — r — e.

MONOVERB TEATRAL: re — per — t — ori — u.

MONOVERB: de — forma — t.

CARTE DE VIZITĂ : Marian Georgeş, miner la Petrila.

MONOVERB VESEL: pe — r — in — i — t — a.

TRIVERB SPORTIV : uniţi prin sport.

MONOVERBUL CONTROLORULUI: In — s — pe — c — ţi — e.

MONOVERB : in — d — i — sol — u — bi — l.

MONOVERB TEXTIL: p — o — plin.

MONOVERB: pe — tr — e — ce — re.

MONOVERB : în — cerc — a — re.

METAGRAMĂ : Vară — pară — gară.

SERIA VI

POEŢII NOŞTRI: 1. „An bun" de Dan Deşliu. 2. „7 Noembrie" de Maria Banuş. 3. „Trecere" de Mihai Beniuc.

METAGRAMĂ : Roca — foca — coca.

BIVERBUL BIROCRATULUI : Vino mâine.

CRIPTOGRAFIE : ori una ori alta.

MONOVERB : opt — i — mi — st.

CRIPTOGRAFIE : plase de prins peşte.

METAGRAMĂ : fard — bard — gard.

MONOVERB: in — te — r — ca — la — re.

MONOVERB LOCATIV : în — c — ă — pe — re.

CUVINTE INCRUCIŞATE

Orizontal :

Eminescu — Schiller — Polevoi — Tolstoi — Aragon — Lermontov — semnez — Cocor — Cehov — Neculce — Ancuţa — animat — Bărăgan — Homer — Pegas — Deşliu — Sadoveanu — Balzac — Creangă — Mioriţa — Gorbatov — romantic.

Vertical :

Amintiri — Necrasov — monolog — Molière — scriem — romancier — Carlos — Golem — lângă — teatral — Coşbuc — Panova — scandat — Popov — antic — scoase — Cervantes — Crîlov — Cosevoi — savanţi — Meresiev — Tartarin.

Atenţiune! Al doilea concurs de jocuri distractive al revistei „FLACĂRA" începe cu Nr. 2/1954, care apare la 15 Ianuarie, şi va avea şase serii.

SIMBOL

Decupați cele patrusprezece fragmente negre. Dacă le veți așeza într'o anumită ordine veți obține un dreptunghi în centrul căruia va apare — în alb — o imagine plăcută. Ce reprezintă oare această imagine?

CRIPTOGRAMĂ

ICI	FEL	TAF	VIS	ULU	LAN	CUP
TAP	ARA	LAC	URE	INO	EJU	RIL
ECI	ISA	ISI	OAM	ENI	IDI	NPA
TIT	ORI	PET	OTI	IMU	NCI	TRI
ENT	TAP	CES	SUC	URE	ILE	ANO
RUP	LUP	EIN	NOI	AZA	RAS	AST
ACE	ALI	SMP	ECO	NTE	BUN	ATA
SIS	OCI	ENT	RUN	NIT	AIM	TIR
VAR	ITO	LAM	ESC	LOR	ICE	EAT
ASI	IAN	ULT	UNC	CEM	ULU	RAI

Pornind dintr'un colț și citind grupele de câte trei litere într'o anumită ordine, veți afla o urare a revistei noastre către cititori.

REBO
(4—10)

PALINDROM

Cuvântu-și are rostul atunci când vrei măsură
La vorbă fără normă sau la cumpărătură
Și-oricum l-ai dat citire, oricum l-ai pronunțat,
Acelaș lucru înseamnă, direct sau inversat.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

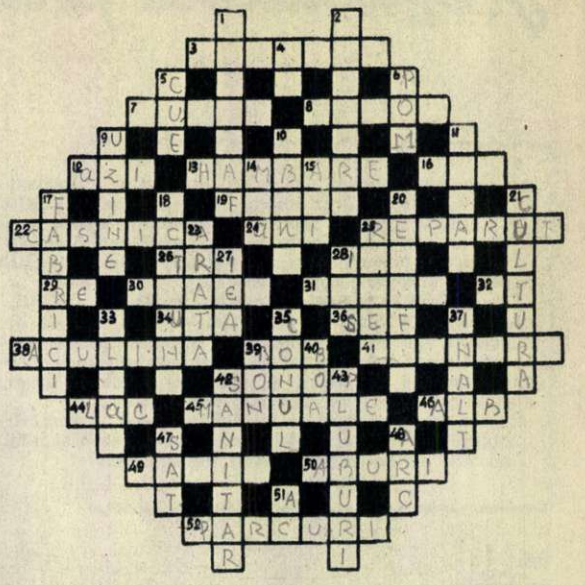

ORIZONTAL

3. Se înalță tot mai multe în orașele și satele patriei 7. Au fost construite pentru cei mai mici dintre cei mici 8. In anii puterii populare s'au construit mii și mii... 12. Ziua pe care o trăim 13. Construcții pentru depozitat cereale 16. Partea superioară a clădirii 19. Stânjeneii... ochilor 22. De profesie... gospodină 24. Din primul cincinal au trecut trei 25. Reconstruit 26. Prefix ce indică cifra 3. 28. Mijloc primitiv de transport 29. Una din cele șapte de pe portativ 30. Loc amenajat pentru desfacerea produselor alimentare 31. Cu el construește pictorul 32. Calul... de bătaie al autorilor jocurilor de cuvinte încrucișate 34. Uzinele Textile Arad 36. Prefectul poliției burghezo-moșierești de acum un veac 38. Operetă sovietică 39. Sămânță 41. Mângâiere 42. Termen 44. In mijlocul lui își construiau locuințele, bătute pe piloni, strămoșii noștri, cu mii de ani înainte 45. Cărți de școală 46. Ca zidul proaspăt văruit 49. Și-l clădește muncitorul care a primit împrumut dela stat pentru a-și construi o locuință individuală 50. Vapori 52. Zone verzi ce se amenajează în cartierele de locuit din orașele patriei noastre.

VERTICAL

1. Țesături de lână sau de mătase folosite în tapițerie 2. Aparate pentru ridicat greutăți 4. La cununie... 5. Doar câteva îți trebuesc pentru a monta pereții unei case prefabricate 6. Arbore 9. Le construește poporul muncitor pentru a întări forța economică a patriei 10. Localitate minieră în R.P.R. 11. Clădire monumentală 14. Papagal sud-american 15. Campioni 17. Acolo se transformă materiile prime în bunuri de consum (pl.) 18. Subiect, în plină desfășurare, al unei piese de teatru 20. Țărănimea noastră muncitoare aduce tot mai multe pe piață 21. Pe aceasta o construim prin munca artiștilor, poeților, muzicienilor, oamenilor de știință, etc. 23. Indică 25. Bâtă de metal — o folosesc constructorii pentru împins corpurile voluminoase 27. Parte componentă a războiului de țesut 28. Pronume demonstrativ 33. Ceeace este omul muncii de pe ogoare pentru cei ce muncesc în fabrici 35. Stejar de câmpie, dă un lemn bun și pentru construcții 37. Așa cum este turnul față de restul construcției 39. O chitanță mai simplă 40. Șarpe uriaș 42. Muncitor pe tărâmul apărării sănătății oamenilor muncii 43. Se construiesc pe lângă fabrici, uzine, S.M.T.-uri, etc. 47. Așezare mică 48. Resort de ceasornic sau patefon 51. Cine nu-l știe, să nu-l caute în carul cu fân, că tot n'o să-l afle.

TRIVERB TEATRAL
(3—4—4)

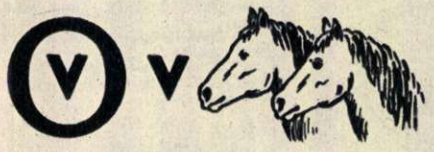

MONOVERB LITERAR
(3—5)

PROBLEMĂ:

Incercați să stingeți lumânarea, folosindu-vă de o pânie după cum se arată în figurile de mai sus. In care din cele două cazuri credeți că veți izbuti mai repede?

TRIVERB
(3—2—5)

MONOVERB MUZICAL
(4—7)

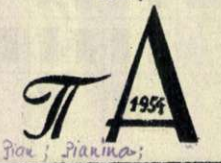

COPERTA I-a: Bucuriile Anului Nou în apartamentul lui Ludovic Văduva dela Întreprinderea textilă „Flamura Roșie" București.
—Mămico, spune-mi unde-i Moș Gerilă? Aș vrea să-i mulțumesc pentru tot ce mi-a adus!
COPERTA IV-a: Ne crâmpei dintr'o feerie... E Bucureștiul nostru în noaptea Anului Nou. La ora aceasta, când artificiile irump orbitoare pe cerul nopții de iarnă, în casele oamenilor muncii se ciocnesc paharele cu vin în cinstea succeselor obținute și a victoriilor ce vor fi cucerite în noul an.

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 56 PIAȚA SCÂNTEII Tel. 7.60.10 int. 1787 **ABONAMENTE:** la toate oficiile poștale din țară și la sectiile raionale de difuzare a presei. **PREȚUL ABONAMENTELOR:** 3 luni: 9 lei 6 luni: 18 lei un an: 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scânteii „I. V. Stalin". Reproducerile de picturi executate la Imprimeria de Bilete de Bancă și Timbre

PRIMUL GOL

AL DOILEA GOL

O VICTORIE STRĂLUCITĂ

Am avut prilejul să fiu printre zecile de mii de spectatori prezenţi la întâlnirea internaţională de fotbal dintre echipa R. P. Ungare, campioană olimpică, şi reprezentativa Angliei, deţinătoarea unui titlu puţin obişnuit, acela de echipă neînvinsă încă pe teren propriu. Jocul acesta a pasionat într'atât milioane de sportivi din lumea întreagă, încât a fost numit pe bună dreptate de cronicarii de specialitate: „matchul secolului".

E lesne de închipuit cu ce emoţie am aşteptat începerea jocului de pe vestitul stadion Wembley, din Londra, care a adăpostit Jocurile Olimpice de vară din 1948. Emoţionaţi erau şi spectatorii londonezi, care cu tot calmul lor proverbial şi cu toată încrederea pe care o aveau în echipa lor reprezentativă nu şi-au putut reţine îngrijorarea care începuse cu începutul să-i cuprindă atunci când fotbaliştii maghiari îşi executau încălzirea. Şuturile precise şi puternice ale lui Puskáş, Kocsis, Hidegkuti, Bozsik, Czibor şi ale celorlalţi jucători din echipa R. P. Ungare erau nu numai demonstraţii clare ale unui fotbal de înaltă valoare, fotbalul ţărilor din răsăritul Europei ci şi un preludiu neplăcut pentru aceia care contau pe victoria echipei Angliei. Ca specialist mi-am dat seama chiar dela început de diferenţele dintre cele două echipe, aşa cum în orice alt domeniu se poate deosebi noul de vechi.

In joc toate aceste observaţii aveau să se confirme: învingătorii au tras 25 de şuturi la poarta echipei Angliei, iar gazdele au tras doar de 7 ori (odată din 11 m) la poarta lui Grosits, fără să mai socotim cele 15 pătrunderi în careu ale atacanţilor maghiari sfârşite fără şuturi la poartă. Rezultatul a fost, după cum se ştie, 6—3 în favoarea echipei R. P. Ungare dar, eu cred că el putea fi mult mai categoric.

Jocul dela Londra a dovedit că fotbalul britanic s'a bucurat de nimbul invincibilităţii în virtutea unei tradiţii — ce-i drept foarte scumpă gazdelor — dar că soccerul insularilor este departe de valoarea presupusă de specialiştii occidentului şi că el apare foarte demodat. Jucătorii, deşi posedă înalte cunoştinţe tehnice şi cunosc destul de bine sistemele tactice de joc, sunt greoi, lipsiţi de viteză şi mobilitate, joacă doar în sistemul învechit şi rigid al WM-ului, atacă foarte sporadic şi sunt uşor de derutat prin feinte. Jucătorii maghiari şi-au depăşit net adversarii, şi prin pregătirea lor fizică, dar şi prin bagajul lor mult mai variat de cunoştinţe tehnice şi tactice. Astfel, ei au practicat schimbul de locuri, jucând când cu interii înainte şi cu centrul înaintaş Hidegkuti retras, când cu Hidegkuti între ultimii apărători englezi şi cu cei doi interi Puskás şi Kocsis înapoi. In acţiunile lor de atac jucătorii maghiari au reuşit să-şi depăşească adversarii datorită multiplelor lor posibilităţi tehnice: feinte de corp pe ambele părţi, simulări de şuturi, etc.

Comentatorii englezi — care sunt de părere că echipa Angliei a arătat tot ceeace poate — pun în urma acestui joc problema reorganizării sub toate aspectele a fotbalului lor naţional şi chiar renunţarea la tradiţia separatismului existent între echipa Angliei şi cele ale Scoţiei şi Ţării Galilor, pentru selecţionarea unei singure formaţii, mai puternice, ca şi problema alcătuirii unui program mai judicios al jocurilor internaţionale.

Se poate spune pe drept cuvânt că „rapsodia ungară" aşa cum au numit unii ziarişti evoluţia echipei maghiare de fotbal la Wembley, a avut darul să destupe chiar şi urechile celor care de mult încetaseră să mai vrea să audă ceva nou despre fotbal pe bătrâna insulă din vestul continentului nostru.

Gh. POPESCU
antrenor de Stat la fotbal

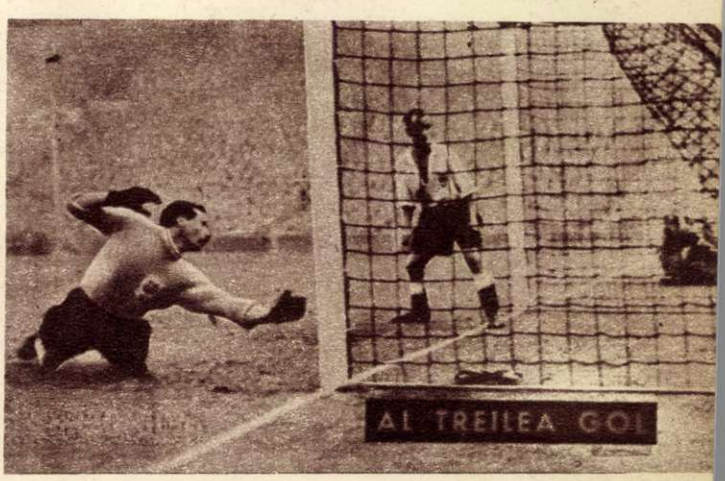
AL TREILEA GOL

AL PATRULEA GOL

AL CINCILEA GOL

AL SASELEA GOL

05
F

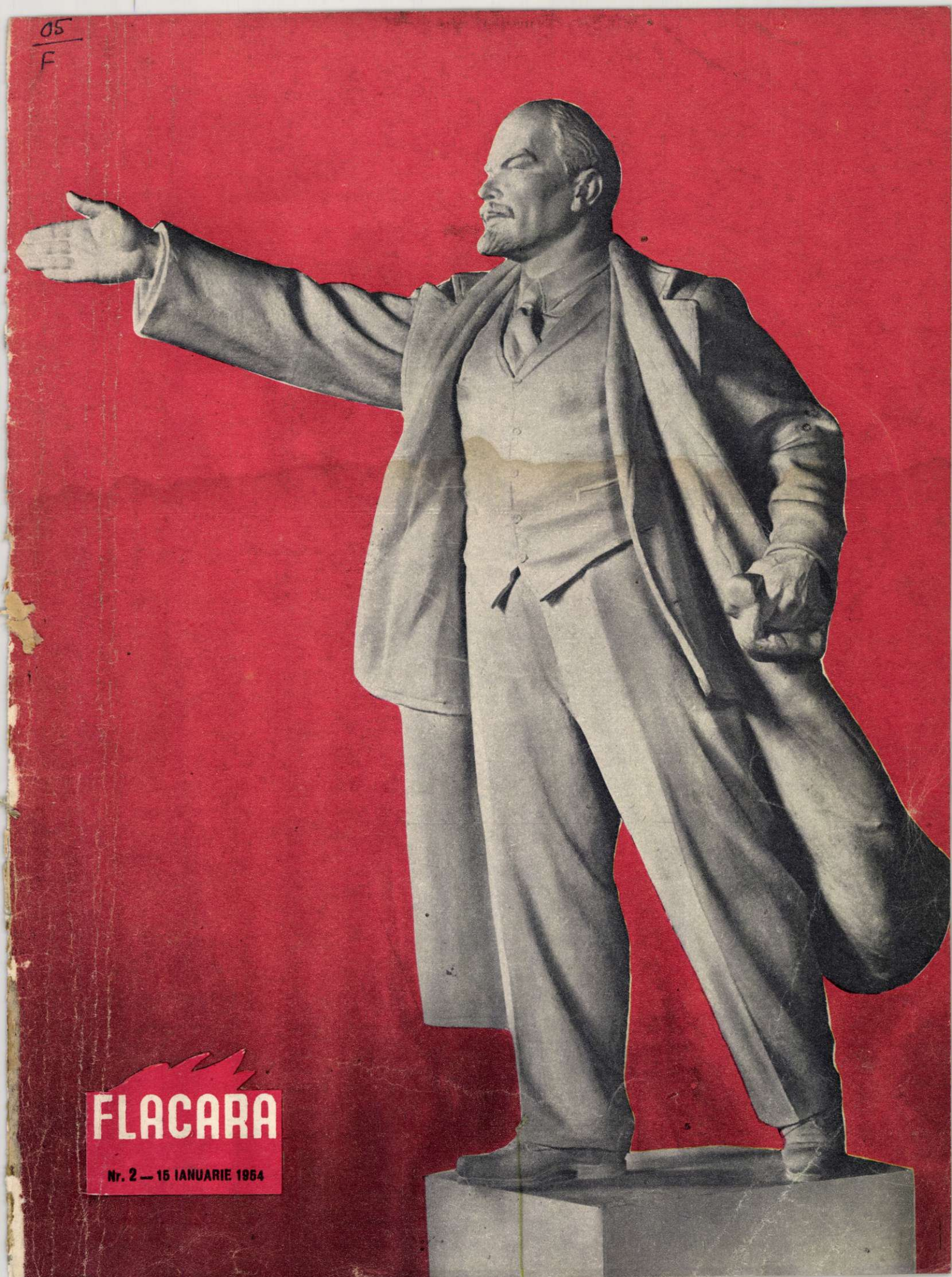

FLACĂRA

Nr. 2 — 15 IANUARIE 1954

Sergiu Badea îşi cântăreşte vagonul de grâne. A năduşit deabinelea din pricina atâtor saci. Nevesti-si, parcă nici nu-i vine a crede că acest potop de bucate e al ei.

E ceva să strângi 300 de zile — muncă atunci când 70 de ani îţi apasă umerii. Moş Toma Cârstea merită din plin dragostea cu care-l înconjoară colectiviştii. — Să te ţii tot aşa de zdravăn şi la anul, îi urează ei.

Cât rămâne pentru casă, cât pentru vânzare, ce să cumpere pe preţul prisosului... Toate astea-s socoteli importante şi deaceea Moş Toma a crezut de cuviinţă să le facă împreună cu nevastă-sa. Doar au muncit cot la cot...

Zile de SARBATOARE

Intr'una din rarele sale vizite la moşia Băileştilor, Barbu Ştirbei le spunea ţăranilor:

— Ei, n'ai ce să faci. Fiecare cu ce i-a căzut la masa vieţii. Aşa e cumpănită lumea şi aşa o rămâne în veacuri!

Şi când un ţăran i-a cerut câţiva dulapi din pădure să ridice podul casei, „prinţul" i-a răspuns sec:

— Nu te nelinişti. Niciodată n'o să aveţi nevoie de poduri înalte că tot n'o să aveţi ce pune în ele.

Aşa ar fi fost dacă ţăranii n'ar fi aflat că lumea nu-i înţepenită pe loc şi că stă şi în puterea lor s'o schimbe. In această lume schimbată, mulţi foşti robi de pe moşia lui Ştirbei au aflat cât de mincinoasă era profeţia „prinţului". Şi la gospodăria colectivă din Băileşti, dar mai ales la Catane şi la Rast, colectiviştii au luat atâtea produse, încât şi podurile cele mai mari au devenit neîncăpătoare.

...Catane. 17 Decembrie. De pe uliţele largi ale satului se scurg grupuri de oameni. Chipurile celor mai mulţi sunt vesele. Aceştia sunt colectiviştii harnici. Ale altora posomorîte. Aceştia dădeau la gospodărie din an în paşte şi atunci mai mult să dea bineţe. Insfârşit, pe feţele multora dintre drumeţi citeşti curiozitate şi parcă, un fir de invidie. Toţi se îndreaptă spre capul satului, la sediul gospodăriei. De departe se aude sunetul clarinetului lui Sică. El cântă, cât îl ţin plămânii, nişte bătute de să li se ducă buhul cale de şapte sate.

In uşa magaziei de grâu, Sergiu Badea îşi încarcă bucatele. De o oră îşi cântăreşte sacii cu grâu şi tot nu isprăveşte. Lenuţa, nevastă-sa, cară băniciorii, zâmbind mereu. Pare nedumerită. Potopul ăsta de bucate a uimit-o. Se uită mândră împrejur şi privirile parcă-i spun:

— Iată de ce suntem noi în stare!

In adevăr, la Catane, colectiviştii au belşug de bucate. Pentru fiecare zi-muncă le revine peste optsprezece kilograme de cereale. Şi din grâu şi din porumb li se cuvin câte 7,200 kilograme pentru ziua-muncă. Sergiu Badea a avut 613 zile-muncă pentru care a luat 11.000 kg. de bucate. Mai mult de un vagon! De asta e fericită Leana lui Badea. Până nu demult, încă din pragul iernii, număra băniciorele de făină, socotind cam câtă vreme o să-i ajungă.

— Să iei mereu din saci, fără să te gândeşti că primăvara te va găsi cu ei goi, să te simţi în rândul oamenilor, e ca şi cum în vremea crivăţului, ai sta într'o casă mare de piatră, la gura focului, spunea Ileana unui oaspete la sărbătoarea împărţirii veniturilor.

In ziua aceasta, mulţi au fost mândri de rodul muncii lor. Şi Moş Toma Cârstea mai mult decât toţi. Nu-şi mai afla locul. Nici iureşul sârbei, nici plimbările cu paşi iuţi prin curte, nu-i potoleau turburarea. Se opri în faţa lui Costică Badea.

— Ei, ai văzut ce poate un moşneag de 70 de ani? Mai zici şi-acum că mă treci la fondul de doi la sută, la neputincioşi? Nu mai zici, aşa-i?

Preşedintele zâmbea.

— Nu mai zic, vezi bine.

— Păi te cred şi eu! Un şef de echipă ca mine nu-i de lepădat. Bine zice proverbul „când n'ai bătrâni să ţi-i cumperi". Dar eu nu-s de vânzare. Vin, că aici mă trage aţa.

...Ziua trecu în joc şi voie bună. Prin faţa magaziilor se perindau necontenit căruţe. Uliţele satului erau străbătute de care pline vârf, împodobite cu steaguri. Şi seara, prin casele oamenilor, sărbătoarea împărţirii veniturilor se continua până în miez de noapte. Răzbătea în uliţe, miros de plăcintă caldă şi clinchet de pahare.

Marin VRÂNCEANU.

— Hai noroc, şi când ne-o fi mai rău, ca acuma să ne fie.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA Nr. 2 (27) (ANUL III)
15 IANUARIE 1954

REVISTĂ BILUNARĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

PRIMELE SUCCESE

Anul 1954 a fost întâmpinat, în lumea întreagă, cu nădejdea că el va aduce, prin lupta unită a popoarelor, slăbirea încordării internaționale, că el va îndreptăți speranțele de pace ale celor mulți.

Poporul nostru a intrat în noul an cu hotărîrea fermă de a obține succese noi în lupta de înfăptuire a programului de măsuri economice preconizat de partid. Poporul nostru știe că numai prin eforturile sale, pășind pe drumul luminos pe care-l îndrumă partidul, își poate asigura o viață pașnică și îmbelșugată.

Primele zile ale anului au adus cu ele și primele victorii. Din toate colțurile țării au sosit știri ce vorbesc despre numeroasele inițiative ale oamenilor muncii, despre roadele lor tot mai bogate. La „Tricotajul Roșu" din București au intrat în lucru 20 de noi modele realizate de tehnicianul stahanovist Iosif Bardua. Muncitorii petroliști, dela secția IV-a a Oficiului Turbobur din Moinești, au obținut în primele 2 zile ale anului o depășire de 10% a sarcinilor de plan la metri forați.

La uzinele „Mao Țze-dun" din București, în prima zi a noului an, stahanovistul Căpățână Ștefan lucrând la filetatul tambururilor pentru podurile rulante și-a depășit norma cu 170 la sută. Brigada „7 Noembrie" dela „Uzinele Chimice Române", condusă de stahanovista Prodan Niculina, a dat și ea în prima zi, peste normă 70 perechi de cizmulițe de cauciuc, iar a doua zi 90 de perechi peste normă.

Primele victorii ale oamenilor muncii din țara noastră dovedesc marea forță creatoare a poporului nostru, dorința lui neclintită de a contribui cu toate puterile sale la făurirea unei vieți îmbelșugate și fericite.

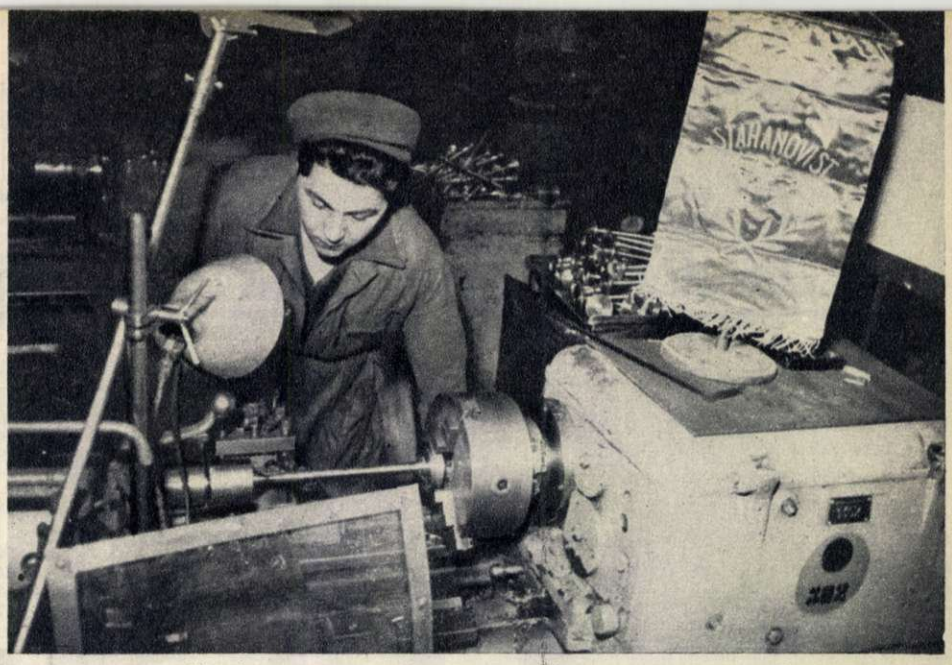

Încă din primele zile ale noului an, muncitorii și tehnicienii din uzinele patriei noastre au pornit la muncă cu un nou elan. Și cele dintâi succese n'au întârziat să apară. Așa de pildă strungarul stahanovist Iulius Gherghel dela Uzinele „23 August" și-a început noul an cu o depășire medie de 120 la sută.

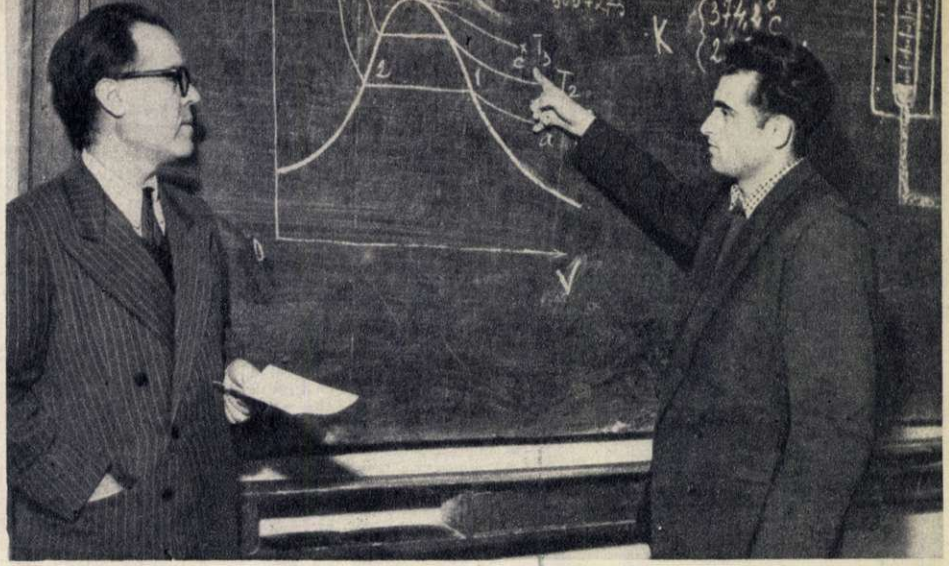

Cristea Traian, student anul III la Facultatea de Metalurgie din cadrul Institutului Politehnic-București, s'a pregătit temeinic pentru actuala sesiune de examene. Acum, în fața profesorului Lazăr Stoicescu, el dezvoltă, cu deosebită pricepere, demonstrația de termotehnică la care va obține cel mai înalt calificativ.

Legea privitoare la măsurile pentru dezvoltarea creșterii animalelor în anii 1954—1956 a fost primită cu bucurie și dezbătută pe larg de către cei ce muncesc în sectorul zootehnic al economiei țării noastre. În fotografie: mulgătorul Tănase Nicolae dela Gostat-Roșia, regiunea București, citește tovarășilor din grupa sa sindicală documentul care va sta deacum încolo la baza muncii crescătorilor de vite.

CRESCĂTORII DELA ZĂBRANI

E vremea mesei. Găinile se reped bucuroase asupra semințelor. Peste câtăva vreme, vor scormoni iar pământul în livada din spatele crescătoriei.

E plăcut să fii curat. Joian așteaptă cu bucurie ora spălatului și în vreme ce Marta Bechert îi șterge botul, vițelul întinde din nou gâtul spre ligheanul cu apă.

Grajdul era mic, dar cu o singură vacă în el, părea imens și trist. Vasile Budău privea însă vaca cu bucurie, mângâind-o pe frunte, pe coapsele mari, puternice.

— Ei, Dumană, multă vreme n'o să stai tu singuratecă...

Intâmplarea aceasta se petrecea în pragul toamnei lui '49, în primele zile ale gospodăriei colective din Zăbrani. Pe vremea aceea Dumana reprezenta „fermele zootehnice" ale gospodăriei.

Pe pajiștea din marginea satului, întâlnești cireada. 52 de vaci Siementhal, juninci și viteluțe, pasc liniștite. Ion Mărian, îngrijitorul lor, veghează în special asupra viteluțelor. Sunt atât de năbădăioase! Dintr'o zburdă își pot scrînti picioarele. Mărian e mândru de vacile sale. Părul lor e pieptănat, curat și lucios. Vacile sunt hrănite bine și la timp, așa că nu e de mirare că au dat anul trecut 25.000 de litri de lapte. Pe tabelul dela gospodărie, în care sunt trecute fermele, ferma de vaci e însemnată cu o depășire de 10 la sută.

...Gheorghe Ursu, porcarul, a avut câteva zile de neliniște. Una din scroafe a născut, dar nu și-a putut alăpta purceii. Ursu se uita mâhnit la ei cum răbdau de foame. Intr'o zi se gândi că ar fi bine să-i izoleze complect și să-i hrănească din farfurie. Ideea s'a dovedit bună. Purceii beau lapte din farfurie și în câtva timp s'au înzdrăvenit. Pas de-i deosebește acum de alți purcei de vârsta lor alăptați de mamă. Toți sunt grași și frumoși. Lucrul acesta se poate spune despre toți cei o sută și cincizeci de porci ai gospodăriei.

...Oile stau acum pe lângă saivan. Cu zeghea pe umăr, ciobanul Sabin Giurgiu cântă din fluier. In jur, oile pasc. De rasă merinos, spancă, ori țigae, toate cele patru sute de oi sunt la fel de frumoase. Incă din primul an al existenței fermei de oi, s'a folosit monta artificială, fapt care a dus la micșorarea numărului de oi sterpe. Anul trecut ferma de oi a produs 1400 kg. de brânză și 829 kgr. de lână.

...Pe malul unul pârâiaș, sunt niște căsuțe albe, împrejumuite cu sârmă. De departe vezi albul specific al găinilor Leghorn, roșul închis al celor de soiul Rodisland, petele pestrițe ale rațelor de rasă comună. Aici e ferma de păsări a gospodăricei. Ioana Ardeleanu și Ileana Han au acum în grijă 600 de păsări. Anul trecut prin munca îngrijitoarelor s'au obținut 25.000 de ouă. Nu-i un lucru de lepădat, deși s'ar fi putut scoate și mai mult.

...Colectiviștii au cu ce se mândri. Fermele se dezvoltă an de an. Cresc în pas cu gospodăria, prin grija tuturor membrilor. Anul trecut, colectiviștii din Zăbrani au avut succese deosebite. Gospodăria lor e milionară. Veniturile ei au ajuns la aproape un milion și jumă-

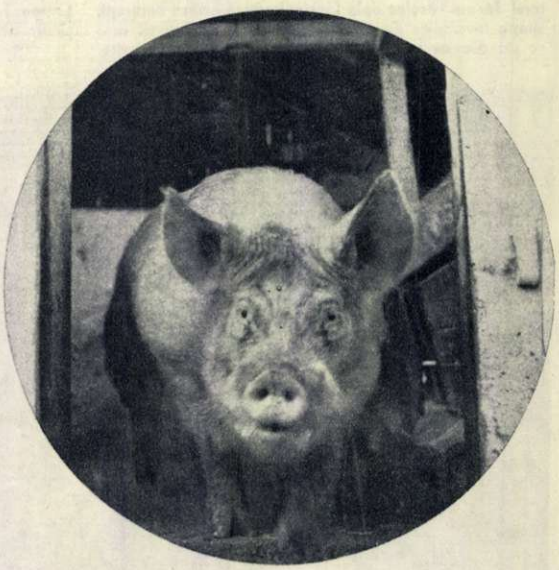

Dumnealui e furios. Masa a întârziat cam mult astăzi.

Pentru bunul mers al treburilor gospodăriei, membrii colectivului de conducere se adună deseori pentru a-şi împărtăşi unul altuia părerile.

Păsările trebuesc ferite de boli. Deaceea zootehnicianul Vasile Budău injectează păsările cu ser. →

E greu să domoleşti iepurii. Totdeauna le e frică de ceva. Brigadierul zootehnic a reuşit să-l potolească pe „Unchias" — pregătindu-l pentru fotografiat.

Ingrijitorul Maier Dumitru se desparte cu greu de acest purcel pe care l-a crescut cu dragoste ca şi pe ataţia alţii şi pe care l-a cumpărat acuma colectivista Eftimie Maria.

tate lei. Din aceste venituri o parte le-au dat fermele zootehnice.

Conducerea a avut grijă să mărească baza furajeră pentru a asigura vitelor o hrană îndestulătoare. S'au amenajat grajdurile, s'au împrospătat animalele de reproducţie.

Vasile Budău, brigadierul zootehnic, a urmat o şcoală de zootehnişti. El a învăţat să îngrijească vitele în mod ştiinţific. Membrii brigăzii urmează şi ei cursurile de calificare. De două ori pe săptămână vin în sat ingineri dela raion şi predau lecţii. Colectiviştii din Zăbrani fac pregătirile necesare ca gospodăria lor să devină o mare crescătorie de animale. Ei sunt hotărîţi să dea pe piaţă cât mai multe produse. In anul trecut ei au desfăcut prin cooperativă, prin diferite instituţii cu care au încheiat contracte şi pe piaţa liberă produse animale în valoare de peste 300.000 lei.

Legea privitoare la măsurile pentru dezvoltarea creşterii animalelor în anii 1954—1956, votată de Marea Adunare Naţională, va contribui la dezvoltarea pe o scară şi mai mare a creşterii vitelor în gospodărie.

Nicolae Gherman, preşedintele gospodăriei, ne vorbea despre planurile colectiviştilor din Zăbrani pentru anul acesta.

— Ne-am propus să ajungem la sfârşitul anului la o mie cinci sute capete de vite şi peste o mie de păsări. Vom avea desigur mai mult, în special păsări. Plusul îl vom vinde. Vom căuta să obţinem cel puţin 50.000 de ouă, trei-patru mii kilograme de brânză. Tot în anul acesta, vom construi un grajd pentru 150 de vite şi o maternitate de scroafe. Vom căuta să dăm cât mai multe produse pe piaţă. Oamenii muncii dela oraşe au nevoie de ele. Noi ne vom strădui să răspundem cât mai bine sarcinilor trasate de partid.

A. CONSTANTIN

Colectiviştii se mândresc, pe bună dreptate, cu oile lor. Au oi de rasă — merinos, spancă. Sabin Giurgiu, ciobanul, caută să obţină cât mai multă lână de bună calitate.

E miezul lui Decembrie. Raţele însă nu se sinchisesc de asta. Ar rămâne în apă şi zi şi noapte.

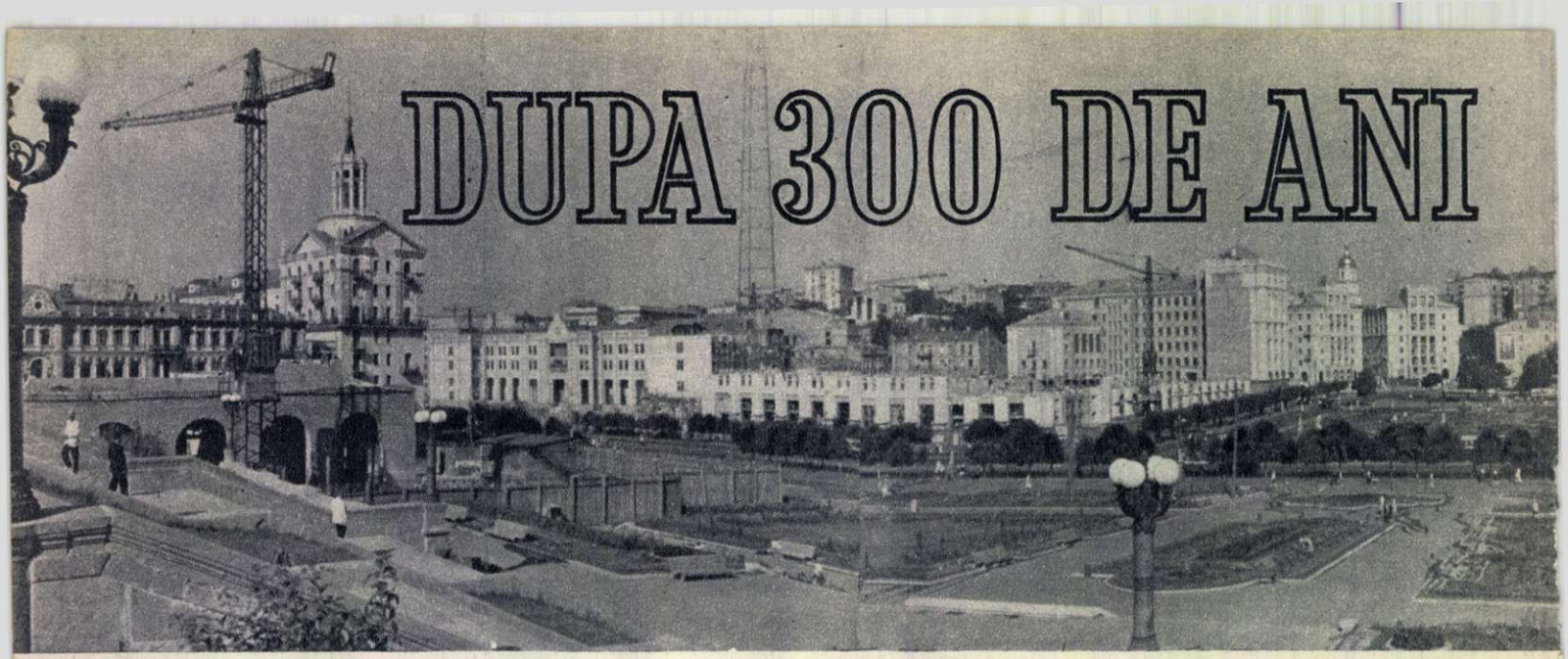

DUPĂ 300 DE ANI

de V. BÂRLĂDEANU

Coboram, cufundat în gânduri, de pe înverzitele coline pe care se profilează clopotniţele vestitei mânăstiri a Lavrei (Lavra). Pe alei fâlfâiau cu aripi galbene, ca păsări fulgerate de o moarte subită, ultimele frunze ale toamnei. Păşeam tăcuţi, paşii ni se înecau în aşternutul moale al frunzelor.

In vale, la picioarele noastre, scânteiau printre sălciile palide, apele Niprului, ape încărcate de amintiri şi poveşti, de mărturii şi balade. Deasupra noastră zumzăia Chievul, ca un stup uriaş.

Ce istorisesc apele Niprului

Tovarăşul meu de peregrinare, un bătrân falnic, cu o barbă sură, despletită în falduri pe piept, rupse tăcerea:

— Dacă ar putea vorbi apele Niprului...

Pe Timofei Nichiforovici, bătrânul cu barba sură, îl cunoscusem sus la Lavra. Vizita străvechile peşteri, ca şi mine. Se minuna de ştiinţa cu care fuseseră mumificate moaştele acelora pe care biserica îi înfăţişase veacuri dearândul ca pe sfinţi. La un moment dat începuse să-mi povestească cum se destrămase legenda foştilor „sfinţi" încă înainte de revoluţie, şi cum anii de după aceea, au răsturnat-o cu totul.

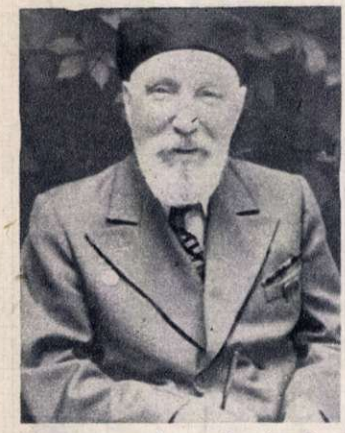

Mare este numărul oamenilor de ştiinţă ucrainieni care ocupă un loc de cinste în rândurile înaintate ale ştiinţei sovietice. In fotografie, savantul V. P. Filatov.

Aflai că Timofei Nichiforovici este pensionar, că a lucrat peste 40 de ani la poştă, şi că acum trăieşte fără grijă, împreună cu soţia sa, din pensie şi din ajutorul pe care-l primeşte dela fiul — inginer, şi dela fiica — ziaristă.

Pornirăm apoi amândoi, de parcă ne-am fi cunoscut de când eram, către malurile Niprului. Răcoarea proaspătă a fluviului ne ademenea cu farmecul ei.

— Dacă ar putea vorbi apele Niprului...

Chipul solemn şi sfătos al bătrânului cu barba sură se oglindea în Nipru.

Apele fluviului parcă aduceau din vremuri trecute oglindirea unor vitejii fără seamăn, unor fapte de faimă, unor întâmplări care au chezăşuit slava poporului ucrainian, frăţia lui cu marele popor rus, închegată în luptă.

Parcă vedeam în mişcătoarea oglindă, parcă auzeam din continua susurare a undelor povestea primilor chievieni care s'au creştinat în apele Niprului, la începutul mileniului trecut, sub domnia lui Vladimir Creştinătorul, povestea neogoitelor bătălii ale cazacilor zaporojeni împotriva turcilor şi tătarilor, parcă răsuna prin vremuri pătimaşul glas al lui Taras Bulba care rostea, pe rugul arzător, cuvinte de mânie şi de îndârjire: „Voi, leşilor, diavolilor, ce aţi prins? Credeţi că există ceva pe lume de care să se teamă cazacul?"

Retrăiam parcă evenimente petrecute pe aceste meleaguri cu trei veacuri în urmă, când poporul ucrainian şi-a hotărît pentru vecie soarta.

A fost o iarnă grea, iarna aceea dela începutul anului 1654. Norodul de pe malurile Niprului se pregătea să primească în ascuţişul spadelor noua năvală a trufaşilor pani polonezi, care aduceau cu ei jugul şi jaful. Trudnice încercări îl aşteptau. O singură nădejde era: MOSCOVA, marea împărăţie dela Răsărit. Şi, în iarna aceea, la 8 Ianuarie 1654 se întruni faimoasa Radă dela Pereiaslavl, sub conducerea marelui hatman Bogdan Hmelniţchi. Hatmanul rosti în faţa cazacilor:

— „Stim cu toţii că vrăjmaşii noştri vor să facă în aşa fel încât să nu mai rămână pe pământ numele de rus (adică de ucrainian n.n.). Iată, deci aveţi de ales între patru suverani: unul este sultanul Turciei, cel ce asupreşte pe greci, altul este hatmanul Crimeei, de multe ori el a vărsat sângele fraţilor noştri. Al treilea, este regele Poloniei. Ce am îndurat dela panii polonezi este fără de folos să mai amintesc. Al patrulea este ţarul marii Rusii, ţarul Răsăritului..."

Miile de voci ale celor de faţă răspunseră într'un cor imens: „Il vrem pe ţarul Răsăritului!" Prietenia cu marele popor rus a fost pecetluită apoi prin bătăliile împotriva înrobitorilor polonezi, împotriva başibuzucilor turci, împotriva fasciştilor nemţi.

Susurau apele Niprului vopsite în bogăţia de nuanţe şi culori ale asfinţitului... şi istoriseau despre ajutorul care venea în veacurile trecute de pe malurile lui înverzite către vecina ţară a Moldovei. Nu va uita niciodată poporul nostru că de pe aceste ţărmuri au pogorît în vara anului 1574 cazacii hatmanului Sviercevschi care au luat parte vitejeşte la bătăliile date de oastea lui Ioan Vodă cel Cumplit, lângă iezerul Cahulului împotriva hoardelor turceşti. Nu va uita niciodată poporul nostru prietenia de veacuri care-l leagă de poporul ucrainian — ca şi de poporul rus — prietenie care se întruchipă din vreme în vreme în astfel de uniri, precum căsătoria fiicei lui Vasile Lupu, domnitorul Moldovei, cu Timuş, fiul marelui hatman Bogdan Hmelniţchi.

...Nu ştiu, poate grăise bătrânul, poate fusese doar susurul undelor, dar gloria vremurilor trecute se revărsase în gloria prezentului, precum Niprul se revarsă tumultuos în mare...

Inserarea pe Cresciatic

Soarele incendiase orizontul când ajunserăm pe strada principală a Chievului — Cresciaticul. Timofei Nichiforovici mă însoţea. Ne simţeam vechi prieteni. Avea bătrânul în statura falnică, în pasul rar, măsurat, în barba sură, îmbelşugată, în vorbirea dulce, domoală, un aer de vechime impunătoare şi, totodată, de nesecată tinereţe. Mai târziu m'am lămurit că acesta nu este numai aerul lui, ci aerul însuşi al Chievului.

Pe locurile unde în urmă cu veacuri cazacii viteazului hatman Bogdan Hmelniţchi jurau să lupte alături de fiii marelui popor rus împotriva cotropitorilor Ucrainei, se înalţă în zilele noastre mai măreţ şi mai luminos ca oricând minunatul Chiev — capitala R. S. S. Ucrainiene. In fotografie, Cresciaticul chievian aşa cum arată el azi.

— Nu sunt cuvinte destule pentru a putea zugrăvi toate distrugerile săvârşite de hitlerişti la Chiev. Este deajuns numai să spun că în partea centrală a oraşului, prin care păşim acum, era o sinistră adunătură de ruine. Şi acum — iată Cresciaticul — mândria noastră...

Imi roteam privirile uimite de jur împrejur. Cine ar putea crede că în 1944 aici se înşiruiau ruine lângă ruine. De o parte şi de alta a străzii largi — una dintre cele mai largi străzi ale Uniunii Sovietice — se înalţă clădiri de o nespusă măreţie şi de o gingaşă frumuseţe, cu coloane albe de o suplete plină de graţie, cu arcade care vestesc parcă nenumăratele triumfuri, cu faţade acoperite de plăci de ceramică, împodobite cu motive naţionale ucrainiene.

Vitrinele magazinelor străluceau ca nişte adevărate expoziţii ale belşugului. Fel de fel de bucate îmbietoare ademeneau din vitrinele restaurantelor. O mulţime veselă şi grăbită intra şi ieşea din magazine şi restaurante şi se îndrepta spre teatre şi cinematografe. Ne oprirăm în faţa unei clădiri care mă impresionă în chip deosebit prin strălucirea ce se degaja din fiecare linie a faţadei. Parcă nu se afla pe pământ ci plutea în aer. Deasupra ei sclipea cu litere de neon inscripţia cinematografului „CHIEV".

La câteva zeci de metri mai departe se înălţa clădirea nouă a circului, împodobită cu o cupolă maiestoasă şi sprijinită în coloane albe: părea o imagine desprinsă dintr'un oraş al clasicismului antic.

Se înserase. Luminile zilei se stingeau, apăreau luminile nopţii. Deasupra caselor se aprindeau jerbele multicolore ale reclamelor

luminoase. Urcam împreună cu Timofei Nichiforovici către partea cea mai veche a oraşului. In jurul nostru, grădini şi parcuri. Aerul era îmbălsămat de mireşmele toamnei. Bătrânul rosti cu o undă de veselie în glas:

— Se întreabă unii dece pleacă locuitorii Chievului în vilegiatură când au în jurul lor atâta verdeaţă, când deasupra lor se revarsă razele soarelui atât de darnic. Aşa este omenirea, îi plac schimbările... După o socoteală recentă, de fiecare locuitor al Chievului revin câte 19 — 20 m.p. de verdeaţă. Numai anul acesta se plantează în oraş şi în împrejurimi peste 400.000 de arbori noi.

Ajunserăm într'o piaţă dominată de statuia lui Bogdan Hmelniţchi. Intr'o latură a ei se înalţă catedrala Sf. Sofia, zidită în 1037, sub domnia lui Iaroslav Înţeleptul. In depărtare se zăresc turlele pline de graţie ale catedralei Sf. Andrei, opera minunatului arhitect al secolului al XVIII-lea — Rastreli.

Aici, în piaţa aceasta, pe locurile unde cândva au fost înfrânţi pecenegii şi polovţienii, s'au pus — după predanie — temeliile oraşului. De pe calul său focos de bronz, marele hatman Bogdan Hmelniţchi priveşte mânios către apus, de unde năvăleau asupritorii poporului ucrainian, şi arată cu buzduganul spre Răsărit de unde veneau salvarea şi nădejdea.

— A ştiut Bogdan Hmelniţchi — rosti într'un târziu bătrânul meu tovarăş — încotro să îndrepte norodul ucrainian. Dacă nu ar fi fost unirea cu fraţii noştri ruşi am fi zăcut cine ştie câte veacuri sub jugul panilor. Dacă nu ar fi fost unirea cu fraţii ruşi am fi zăcut şi azi sub călcâiul hoardelor profitoare de bogăţiile noastre. Dacă nu ar fi fost unirea cu fraţii ruşi nu am fi cunoscut nici libertatea, nici lumina, nici fericirea zilelor de azi. Dacă nu ar fi fost unirea cu marele popor rus cine ştie dacă ar mai fi existat azi pe faţa pământului poporul ucrainian...

Bate inima Donbassului

Una dintre cele mai înfloritoare regiuni ale Ucrainei Sovietice este vestitul bazin al Doneţului — Donbassul. Am călătorit prin Donbass şi am văzut cu ochii mei viaţa îmbelşugată a minerilor.

...La câteva zeci de kilometri de Stalino—capitala Donbassului—se află oraşul minier Rutcencovo.

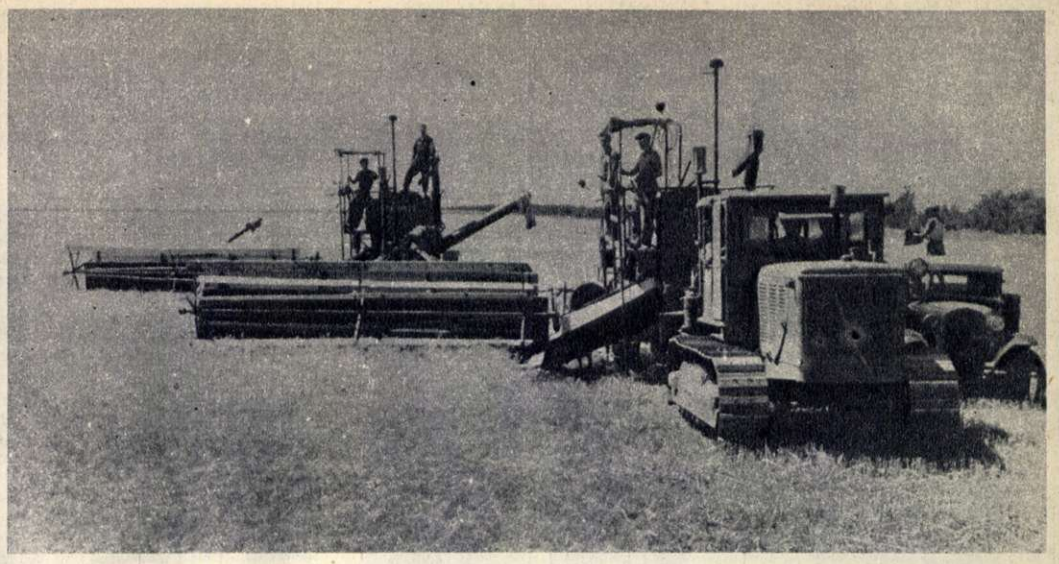

Holdele bogate cu rod ale Ucrainei Sovietice sunt brăzdate în lung şi în lat de puternice maşini agricole.

Intr'o dimineaţă uscată şi geroasă de iarnă, la sanatoriul de noapte al minerilor din oraş, îl căutam pe un vechi prieten cu care mă întâlnisem pentru prima oară la Conferinţa Partizanilor Păcii din Uniunea Sovietică. O soră în halat de un alb mai sclipitor decât neaua mă întâmpină:

— Feodor Maximovici Avdeenco? Indată îl anunţ.

Peste câteva minute îl aveam în faţă chiar pe cunoscutul stahanovist. Il măsurai din cap până în picioare. Nu s'a schimbat. Este la fel ca şi acum un an. Poate numai obrajii i s'au mai împlinit şi au căpătat o culoare mai roză...

Feodor Maximovici fu foarte bucuros de oaspeţi. Imi povesti în grabă că a ieşit din schimb aseară la ora 10, că s'a odihnit după toate „regulile medicinei" în sanatoriul de noapte şi că acum, până la ora 2, este liber şi mă poate călăuzi prin oraş...

— Şi la ora prânzului eşti musafirul meu...

In faţa unei invitaţii atât de categorice nu puteam decât să mă închin.

După ce tovarăşul Avdeenco se încotoşmăni într'o şubă groasă, ieşirăm în curtea sanatoriului. Aici aşteptau un şir de maşini „Pobeda" şi „Moscvici". Feodor Maximovici se opri în faţa uneia dintre „POBEDA" şi mă invită cu un gest larg să urc. Era maşina lui personală.

Peste câteva minute maşina frână în faţa unei case roşii cu trei etaje, cu ferestre mari, prin care pătrundeau din belşug aerul şi lumina.

— Aici este căminul tinerilor mineri, mă lămuri călăuza mea. Hai să urcăm.

In pragul căminului ne ieşi în întâmpinare un om înalt cu părul argintiu, cu chipul parcă luminat de o puternică bucurie lăuntrică.

— Acesta este Nicolai Savici Sobcenco, directorul căminului, îmi spuse Feodor Maximovici. Miner vechi, din 1894 a tot lucrat în mină. Iţi poate povesti zile la rând istoria Donbassului. Oamenii l-au poreclit „istoria vie"...

Munca a devenit şi în Ucraina Sovietică o chestiune de onoare. In fotografie, maistrul turnalist Foma Trofimov din Dnepropetrovsc.

Delegaţia R.S.S. Ucraineană la cea de-a patra Conferinţă Unională a partizanilor păcii din U.R.S.S.

Bucuria recoltei îmbelşugate luminează chipul tinerei cultivatoare din colhozul „Ziarul Pravda", din regiunea Chiev. In surâsul ei fermecător, în aurul de chihlimbar al ciorchinilor de struguri, în munca ei liberă se citeşte mărturia vie a unei vieţi fericite.

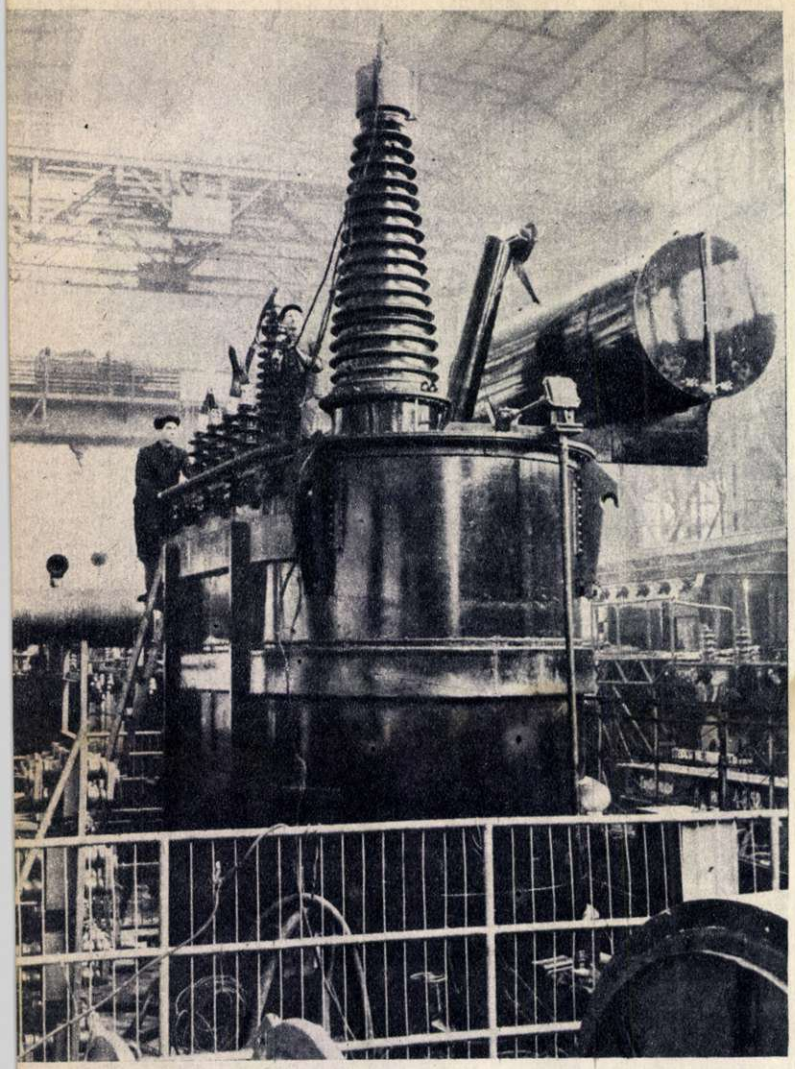

Un gigantic transformator electric, construit în uzinele din Zaporojie.

Lecție de istorie în clasa III-a a școlii Nr. 55 din Chiev. Filele cărților povestesc elevilor despre trecutul glorios al poporului ucrainian și despre frăția indisolubilă cu marele popor rus.

Feodor Maximovici râse cu hohote. Pe chipul tovarășului Sobcenco alunecă o umbră de surâs. Apoi ochii se adâncirâ parcă într'un trecut a cărui grea amărăciune doar el o cunoaștea. Ne așezarăm la o măsuță și Nicolai Savici începu să ne istorisească.

— Pe la sfârșitul veacului trecut mândria noastră de azi — orașul Stalino—era un sat murdar și mizer numit Iuzovca, după numele celui care stăpânea aceste locuri, nobilul Iuzov. Se perindeau pe aici capitaliști de tot felul — americani, englezi, francezi — și fiecare dintre ei ne aducea o exploatare și mai groaznică, o mizerie și mai mare. Era pe vremea aceea pentru noi mai rău decât în iad. Scoteam cărbuni cu târnacopul, iar de dus afară îi duceam cu un soi de sanie greoaie la care trăgeam de ne ieșea sufletul. Trăiam câte 10—15 inși în cămărțte joase pline de beznă și duhoare, „mobilate" cu niște laviță de scânduri pe care mișunau armate întregi de ploșnițe. Umblam în zdrențe și desculți ca cerșetorii. Singurele „așezăminte culturale" erau cârciumile, în care agenții patronilor amețeau cu votcă capul oamenilor. Satul nostru nici măcar apă nu avea; o aduceam cu polobocul dela 50 km. depărtare.

Acolo unde se află acum Institutul Cărbunelui la Stalino era pe vremea aceea cazarma unui regiment de jandarmi. Când ne ajungea cuțitul la os și porneam câte o grevă numai ce se năpusteau jandarmii cu nagaicele asupra noastră și ne însemnau spinările.

Accidentele se țineau lanț. Îmi aduc aminte, de parcă ar fi fost ieri, de un accident înspăimântător care a avut loc în 1908 la mina din Calinovca, unde au murit 375 de cameni. Dar a venit o zi când paharul suferinței s'a umplut și a răbufnit ura poporului. Aceasta a fost în Octombrie 1917. Am luat atunci arma în mână și am răsturnat pe capitaliști și moșieri. Dar nici cu asta nu am terminat lupta. Au urmat ani grei când, deși minele erau în mâinile noastre, sabotajul specialiștilor străini ne ridica în cale greutăți fără număr. Ați auzit de afacerea dela Șahtî. I-am demascat atunci și i-am pedepsit fără cruțare pe nemernici. Și au început să răsară zorii unor zile mai bune și pentru minerii Donbassului. Viața devenea din ce în ce mai frumoasă, mai înfloritoare. De aici, dela noi, a pornit mișcarea lui Stahanov, care a cuprins aproape întreaga noastră țară. Aceasta este mișcarea patriotică a unor oameni liberi și fericiți!

...Tovarășul Sobcenco ne conduse apoi prin încăperile mari, luminoase și mobilate cu gust ale căminului. În unele camere tinerii mineri, care nu erau în schimb, citeau, scriau, se pregăteau pentru cursurile diferitelor școli pe care le urmează.

La colțul roșu al căminului, un tânăr studia cu sârguință, aplecat asupra unui volum gros, pe ale cărui foi zăream calcule complicate. Nicolai Savici ni-l prezentă:

— Stahanovistul Semion Ptașco. Este în anul IV al Institutului de Mine din Stalino. Învață prin corespondență. La anul va ieși inginer.

Tânărul întoarse capul către noi, ne salută și surâse. O șuviță de păr blond îi căzuse pe ochi. O zvârli cu un gest repezit și se adresă lui Sobcenco:

— Dece mă lauzi doar pe mine, că mai sunt destui... Numai dintre locatarii căminului nostru șapte învață prin corespondență. Și sunt unii care învață mai bine ca mine...

...Tovarășul Avdeenco mă plimbă în dimineața aceea prin întreg Rutcencovo. Îmi arătă magazinele, palatul cultural a cărui clădire era aproape terminată, cinematograful, creșa, cele două grădinițe de copii, cele două școli de zece ani.

Către ora prânzului, ajunserăm la el acasă. Soția sa, o femeie voinică și energică, ne întâmpină cu vioiie:

— Fedia, te mai așteaptă un musafir...

Intr'adevăr, in sufrageria apartamentului larg și confortabil aștepta un bărbat mustăcios cu ochii mari și adânci. Feodor Maximovici mi-l prezentă:

— Ivan Ivanovici Dolgov, tovarășul de muncă cu care sunt în întrecere de aproape 10 ani... Apoi se adresă musafirului:

— Știu, Vania, pentruce ai venit. Dar să mai amânăm cu câteva minute discutarea noilor angajamente și să ne așezăm la masă împreună cu oaspetele nostru din România...

...Peste câteva minute Feodor Maximovici ridică un toast:

— Donbassul este un leagăn al frăției naționalităților din țara noastră. In Donbassul nostru drag trăiesc și muncesc laolaltă ca niște frați ucrainienii și rușii. Iată, chiar la masa aceasta, eu sunt ucrainian, iar Ivan Ivanovici este rus. Ne întrecem unul cu altul de ani și ani pentru binele patriei noastre socialiste, pentru fericirea noastră și a poporului nostru. Noi, ucrainienii, știm cât datorăm marelui popor rus, care ne-a ajutat să prefacem Ucraina într'o republică înfloritoare. Să ridicăm primul pahar în cinstea prieteniei popoarelor noastre — prietenie tare ca stânca de granit...

★

Am vizitat Ucraina în repetate rânduri. Am fost în orașe, am fost în sate. Am stat de vobă cu mineri și savanți, cu artiști și colhoznici, oameni feluriți din regiuni felurite, cu preocupări felurite. Pretutindeni m'a impresionat acest adevăr pe care cuvintele, ori cât ar fi ele de frumoase, nu-l pot reda în întreaga lui măreție: poporul ucrainian este legat prin milioane de fibre temeinice de marele popor rus cu destinele căruia și-a împletit destinul acum 300 de ani.

N'am să uit niciodată pe colhoznica Ecaterina Ignatievna Mialovițcaia din colhozul „1 Mai" de lângă Chiev, o femeie mărunță și înțeleaptă, cu ochii mai grăitori decât toți ochii pe care i-am văzut până acum, în casa căreia am văzut în rafturi, operele lui Tolstoi și Sevcenco, Goethe și Shakespeare în original. Ea mi-a spus simplu, firesc:

— Pentru noi, ucrainienii, Rusia a însemnat întotdeauna lumina și adevărul. Care suflet omenesc adevărat nu tinde spre lumină și adevăr?

Bătrânul miner ucrainian Nicolai Savici Sobcenco a apucat să vadă aceste zile, când viața lor a încetat de a mai fi un iad, când în minele din Donbass au coborît oamenii și mașinile comunismului. Tânărul miner din fotografia noastră se bucură din plin de roadele luptei poporului sovietic.

ÎNTR'UN MAGAZIN UNIVERSAL

de N. VÂLMARU

Drept să vă spun n'am câştigat niciodată la loterie, iar jocurile de noroc m'au îngrozit de când mă ştiu. Fiind contabil de meserie, m'am obişnuit să preţuiesc banul şi să-l drămuiesc cu grijă nespusă. Pun totdeauna câte ceva la o parte, nu cine ştie cât, dar pun. Urmând pilda mea (puterea exemplului este mare) Ştefan, fiu-meu, tehnician la o mare întreprindere metalurgică, a început şi el să facă economii. Câştigă bine, şi se'nţelege că mi-a luat-o înainte şi la C.E.C. Frumos e însă că şi nevastă-sa s'a molipsit curând. „Dacă Fănică depune, depun şi eu, a hotărît ea. Ce, eu n'am salariu?" Adevărat este. Ca strungăriţă stahanovistă, noră-mea aduce mulţi bani în casă. Atunci dece să nu depună ceva la o parte? N'o să le prindă bine? N'au doi copii?

Acum, să vă spun mai departe. Noi am locuit zece ani în Pantelimon, pe lângă biserica Capra, dacă ştiţi. Anul ăsta însă noră-mea a primit apartament nou în Ferentari, într'unul din blocurile muncitoreşti. Ne-am bucurat că scăpăm de strâmtoare, şi ne-am mutat îndată. Aici, palat nu alta! Baia-baie, parchetul-parchet, mă rog, civilizaţie. Nu mai vorbesc de bucătărie, de balcoanele elegante şi de toate celelalte. In vreme ce ne orânduiam noua locuinţă, băgarăm de seamă că lucrurile cu care veniserăm nu se mai potriveau... cu noul decor. Nevesti-mi i se părea acum că paltonul meu e cam ponosit, măcar că nici atunci când mă cunoscuse nu avusesem unul prea bun. Noră-mea începu să fie şi ea foarte nemulţumită de lînjerie, şi susţinu că avem nevoie de o groază de lucruri noi. Până şi paharele, sau farfuriile, începură să ni se pară sărăcăcioase acum.

Hotărîrăm aşa dar să ne mai înoim. Mă angajai să întocmesc o listă de lucrurile trebuincioase, şi bineînţeles că tot eu făcui şi socotelile şi stabilii sumele necesare. E drept că ni se micşorau serios economiile dela C.E.C., dar nu mai stăturăm pe gânduri. Intr'un consiliu de familie, foarte operativ, am dezbătut apoi felul în care aveam să facem noile achiziţii. Ştefan pretindea să cutreerăm tot Lipscanul şi să ne aprovizionăm dela mai multe magazine. Dar nevastă-mea opuse acestei păreri un veto categoric. Ea ne demonstră că e mult mai înţelept din partea noastră să ne facem cumpărăturile la un magazin universal, fapt care avea să ne scutească de multă alergătură. Punctul ei de vedere triumfă, până în cele din urmă. Şi astfel într'o bună zi ne făcurăm apariţia, foarte emoţionaţi, la magazinul universal de pe Calea Victoriei...

Odată ajunşi, rămaserăm o clipă dezorientaţi. Lista întocmită de mine cu atâta tipic nu ţinuse seama de aranjamentul mărfurilor în magazin, şi această scăpare din vedere se răzbuna crunt acum. Să ţinem un nou consiliu familial, era cu desăvârşire exclus. Valul de cumpărători ne-ar fi strivit fără milă. Deodată tresării, iluminat. In galantarul din faţa mea zării lame de bărbierit. Bunicu-meu, dumnezeu să-l ierte, avea o vorbă bună: „Nepoate, zicea el, barba bine săpunită este pe jumătate bărbierită". Înţelepte şi bine gândite vorbe, dar fără o lamă ca lumea tot cu barbă rămâi. Aşa dar cerui vânzătoarei o lamă bună.

— Să vă dau „Bucureşti", îmi propuse vânzătoarea.

Nu ştiu dece mi se păru că mă priveşte cam compătimitor. A doua zi aveam însă să înţeleg tâlcul acestei priviri: o săptămână întreagă umblai cu plasturi lipiţi de obraz...

Fiindcă nepoţelii mei începură să dea semne de nerăbdare, le făcurăm pe plac şi ne îndreptarăm spre raionul de jucării. Pentru puzderia de micuţi care roiau peste tot, priveliştea asta trebue să fi fost desfătătoare. In privirile lor se citea, într'adevăr, o fericire nespusă. Mă uitai şi la nepoţelii mei: ce să spun, erau captivaţi! Trebui să le lăsăm iniţiativa, şi ei profitară din plin de aceasta. Se aprovizionară cu căluţi şi cu automobile, atât cât poftiră. Jucării frumoase, cu grijă confecţionate, şi de tot felul. N'am ce să zic, copiii erau mulţumiţi.

La un moment dat, noră-mea făcu nişte ochi mari. „Ai văzut ciorapi?" — o iscodi nevastă-mea adulmecând înspre un anumit galantar. Au femeile astea sensibilitate teribilă, când e vorba de ciorapi. Nevastă-mea nu se înşelase. Zărise ciorapi, şi ciorapi fini încă. In faţa noastră două cumpărătoare întrebau alarmate:

— Dar trei sferturi nu aveţi? Precis?

— Precis tovarăşe. Poftim, uitaţi-vă...

Şi vânzătoarea făcu un gest larg, un gest care arăta neputinţa şi dezolarea. Femeile plecară bosumflate, dar noră-mea stărui:

— Cum, n'aveţi în magazin ciorapi trei sferturi? Se poate?

Vânzătoarea zâmbi cam acru:

— Am spus eu asta? Sunt, dar la etajul IV...

Eram intrigat: ori sunt, ori nu sunt. Intrebai:

— Dacă sunt, dece n'aţi spus şi tovarăşelor dinainte?

Femeia mă privi aprig:

— Ei tovarăşe, să te văd pe dumneata în locul meu!... Ce, poţi să-i lămureşti pe toţi?

La un moment dat nişte drăcuşori de copii începură să plângă de ţi se rupea inima de milă, şi să tragă cu desnădejde de fustele măicuţelor lor. Ne apropiarăm curioşi, ca să înţelegem mai bine despre ce este vorba. Nu era, de bună seamă, nicio tragedie la mijloc. Nu se găsea încălţăminte pe măsura micuţilor, şi mamele, sătule de atâtea încercări, vroiseră să-i ia de acolo. Copiii ţineau însă morţiş să se 'ncalţe cu ghetuţele noi, şi de aici toată muzica. Cineva, o femeie impozantă ca o statuie, îl mai întrebă odată pe vânzător:

— Dar când crezi matale că o să vină şi numere mici?

— Nu ştiu, răspunse politicos omul. Nici eu nu pricep dece fabricile nu fac sortimente pentru toate vârstele...

La confecţiuni făcurăm cumpărături bune. Magazinul era plin de lume. Feţele cumpărătorilor ni se păreau radioase, surâzătoare şi tinereşti. Chiar atunci când câte unul se mai necăjea pentru o haină prea strâmtă, sau pentru cine ştie ce altă marfă cu cusur, uita repede de necaz. In galantarul de alături — sau, dacă nu aici, la etajul de sus — găsea neapărat ceva care să-l mulţumească pe deplin, şi care să-i aducă iar zâmbetul pe buze.

Lenuţa îşi cumpără un „kimono" de toată frumuseţea, ceeace-l făcu pe Fănică s'o privească cu ochi galeşi. Nevastă-mea stătu însă mai mult la îndoială. Nu ştia ce să-şi aleagă: cu revere, cu mânecuţe drepte, trei sferturi... Cusurgie din fire, dădu cam mult de furcă vânzătoarei. Dar aceasta părea obişnuită cu asemenea „toane". Grijulie şi răbdătoare, ea îi arătă tot felul de modele confecţionate la „Tânăra Gardă". Cu prilejul acesta aflarăm că fabrica fusese cam zgârcită mai înainte cu sortimentele, dar că, în timpul din urmă, a început să trimită la magazine nenumărate modele. „Toate bune, mă gândeam, uitându-mă mulţumit la nevastă. Cât e de cusurgie, uite că tot şi-a găsit un pulover pe plac..." Vroii să mai zic ceva, dar noră-mea mă împinse binişor mai la o parte. Se înfipse apoi în faţa galantarului şi începu să aleagă nişte ciorapi de mătase vegetală. Biata Lenuţa, avea însă ghinion! O pereche de ciorapi începu să deşire chiar în mâna ei, şi, simţindu-se vinovată, noră-mea se dădu mai înapoi. Incercă apoi şi nevastă-mea. Işi alese o pereche de ciorapi „Kapron", mărime „trei puncte". Când ajunse însă acasă, băgă de seamă că mărimea ciorapilor nu corespundea indicaţiilor date de fabrică. Dar această nepotrivire avea să fie în folosul Lenuţii. Văzând, mai târziu, că ciorapii îi vin de minune (ea care poartă ciorapi „două puncte"!) noră-mea fu despăgubită pentru ghinionul ce-l avusese în magazin. A trecut de atunci multă vreme, dar niciun firicel din aceşti ciorapi nu s'a clintit dela locul său...

*

De valize n'aveam nevoie, dar trecurăm şi pe acolo aşa, să ne uităm. Un băieţandru, să tot fi avut vr'o opspe ani, încerca cu disperare să găsească o valiză mai bună, dar avea ghinion: buclucaşele de încuietori nu vroiau deloc să se închidă. Un cumpărător mai în vârstă, hâtru din fire pesemne, încercă să-i dea o idee:

— Lasă tinere — îi zise — te duci la un meşter şi-ţi pune „yale"...

Băiatul luă gluma de bună. Răspunse, cam cu năduf:

— Ce „yale", tovarăşe, că nu face. Nu te uiţi la valiză? Orice hoţ ţi-o taie felii-felii, numai c'o lamă...

Cumpărătoarea este dezamăgită, şi pe drept cuvânt. „Dece fabricile nu dau mai multă atenţie ciorapilor de mătase vegetală?"

— Atunci dece-ţi mai trebue încuietoare? făcu celălalt, cu aerul omului a cărui logică protestează.

— Ei aşa, ca să fie, zise băiatul, şi începu să caute mai departe.

*

Aşteptarăm răbdători ca lucrurile să se desfăşoare în voie. Aşteptarea noastră fu lungă, dar, până în cele din urmă, izbutirăm să ne eliberăm din captivitate. O zbughirăm cu toţii, cât puturăm mai repede, profitând de un moment tactic care ne era prielnic. Şi abia atunci ne dădurăm seama că baricada peste care trecuserăm nu era altceva decât o imensă coadă pe care cumpărătoarele o făceau la raionul de mănuşi de damă...

Fiindcă sunt cavaler, am hotărît netto: mai întâi fac cumpărături femeile. Noi, bărbaţii, mai aşteptăm. Ne-am dus la rochii. Lenuţa şi-a trecut mâna pe după braţul lui bărbatu-său, şi i-a zis cam dulceag:

— Fănică, mai ţii minte rochia cu pliuri dela expoziţie?

— Dela care expoziţie? se minună bietul băiat.

— Ei, nu ştii! făcu noră-mea bosumflată. Dela expoziţia de anul trecut...

— Tot nu ştiu, îndrăzni Fănică.

— Fugi d'aci, că eşti nesuferit. Expoziţia fabricii de confecţii „Gheorghiu-Dej", omule...

Să vedeţi ce era. Noră-mea admirase la expoziţie o rochie cu pliuri, care-i plăcuse ei mult. Acum căuta modelul, şi nu-l găsea deloc. Vânzătoarea îi arătase o mulţime de modele, dar ea o ţinea una şi bună cu rochia văzută la expoziţie.

— Nici n'o s'o găsiţi, îi spuse vânzătoarea. Fabrica a expus atunci vreo cincizeci de modele, dar nouă ne-a trimis numai câteva.

Stăturăm mai mult de vorbă cu simpatica vânzătoare dela acest raion, şi aflarăm lucruri interesante...

Nevastă-mea era foarte mirată să vadă modele de rochii confecţionate din material „ecossaise", şi o întrebă pe vânzătoare dacă n'ar fi fost mai potrivit ca acele modele să fie făcute din material „uni". Şi Lenuţa fu de acord că aici e o lipsă de gust, iar vânzătoarea ne lămuri că se mai întâmplă ca la fabrica de confecţii să nu se ţină cont de exactitatea modelului, adică să nu se respecte modelul prototip şi articolul indicat atunci când are loc reproducerea în serie. Tovarăşa aceasta ne arătă chiar, pentru ca cele spuse de ea să fie mai convingătoare, o rochie în dungi care fusese proiectată, la fabrică, să fie confecţionată din material „ecossaise"; drept să vă spun, strâmbarăm cu toţii din nas când văzurăm acest model. Dealtfel, ceva mai târziu aveam să vedem nişte pardesiuri cam curioase; ele aveau mânecile dintr'o stofă a cărei culoare se cam deosebea de rest, sau, la altele, „spatele" se deosebea cu un „bemol", sau chiar cu o notă întreagă, de partea din faţă. Din fericire asemenea ciudăţenii croitoriceşti nu erau prea numeroase, astfel că cumpărătorii plecau de cele mai multe ori mulţumiţi. Mulţumită fu şi Lenuţa până în cele din urmă. Ea îşi alese altă rochie, şi, băgând de seamă că îi vine ca turnată, o dete uitării pe cea căutată.

Trebue să recunosc că adeseori vânzătoarele ne ajutară să facem cumpărături bune. Purtarea aceasta ne plăcu într'atâta, încât ţinurăm să cunoaştem câteva dintre ele. O cunoscurăm, astfel, pe tovarăşa Maria Lăzărescu şi mai cunoscurăm şi alte tovarăşe cumsecade: pe Emilia Neacşu, dela „articole de copii", sau pe Estera Marcu, dela „mercerie". Este drept că, tot la mercerie, avuserăm mult de furcă cu o tovarăşă mai tinerică, ce era pesemne „foarte nervoasă" şi care, până în cele din urmă, ne făcu nervoşi şi pe noi. Tovarăşa Virginia Marcu, căci aşa aflarăm că o cheamă, nu prea se împacă cu „toanele" cumpărătorilor. Sunt sigur însă că, atunci când ea îşi cumpără câte ceva, este din cale afară de mofturoasă. Mă pricep eu nitel la psihologie...

Merserăm apoi la pălării, şi poposirăm mai multă vreme. Ce să vă spun! Mă uitam la nevastă-mea, şi cugetam în sinea mea. „Mare lucru şi pălăria. Cu aia gris, nu i-ar sta tocmai rău. Dacă şi-o pune însă pe cea cu pană îmi sporie nepoţeii". Cu Lenuţa, tocmai pe dos. Ei îi sta bine cu pălăria cu pană, dar îi venea nu ştiu cum când o punea pe cealaltă. Se vede treaba că s'au gândit ei, tovarăşii dela fabrica de pălării din Timişoara, când au făcut vreo 80 de modele. Să aibă omul de unde alege...

Ei, dar şi cavalerismul meu are o limită. Dacă ar fi să ne luăm după neveste, ne întoarcem cu tot magazinul acasă. Ia stai niţel să ne mai cumpărăm şi noi bărbaţii câte ceva. Hai la cămăşi.

— Daţi-mi o măsură mare, cere Fănică.

Mă uit mândru la el. S'a făcut ca un urs. O fi şi din sport, că joacă rugbi într'o echipă, o fi şi neamul nostru aşa. Vânzătorul îi dă o cămaşă fină, fină, mă rog, bijuterie. Fănică ia gulerul de rezervă şi şi-l pune în jurul gâtului, apoi îl încheie. Ei, dar ce s'o fi întâmplat cu bietul băiat? Mă uit iarăşi la el şi-l văd că s'a făcut vânăt la faţă, şi că holbează disperat ochii înspre vânzător.

— Fănică, tată, zic eu îngrijorat, tu suferi de inimă. Mai dă-l încolo de rugbi...

— Aş, răspunde băiatul, deschizându-se iute la guler. Mă strânge. tătuţă...

Apoi caţă rugător spre vânzător, şi-l întreabă sfios:

— N'ai un număr mai mare?

— Nu, răspunde scurt vânzătorul. Nu se fabrică mai mari...

Aşa o fi, dacă spune. Să-şi cumpere cămăşi de gata cine are gâtul fin!... Eu îl iau pe Fănică de braţ şi-l duc la „metraje". Aici cerem poplin pentru două cămăşi. Vânzătorul nu ne dă însă poplin. Ne dă explicaţii:

— La noi, nu găsiţi poplin. Vreţi cămăşi bune? Poftiţi la confecţii.

Mă uit mirat la Fănică, şi Fănică se uită la mine. Poplin este, dar numai gata confecţionat. Cămăşile se fac însă numai pentru anumite calapoade. Dacă natura nu te-a făcut după calapodul după care se fac confecţiile, nu vei purta niciodată cămăşi de poplin. Cum vine asta?

— Dă-ne zefir, face Fănică, pus pe concesii.

La urma urmei, are dreptate. Nici bunicul n'a purtat cămăşi de poplin, şi a trăit o sută de ani.

— Nu din ăsta, îl aud iar pe Fănică. Vreau alb...

Vânzătorul clătină din cap. N'are alb. Cred şi eu. Parcă fabrica putea să prevadă că o să vină într'o bună zi fiu-meu şi o să ceară zefir alb. Poftim, pretenţie la Fănică...

*

Mergem mai departe. „Bunicuţule, zice un nepoţel, matale nu-ţi cumperi nimic"? Are dreptate. Îmi pusesem în gând să-mi cumpăr nişte pantofi. Aşa dar, hai la încălţăminte...

...Mă simt parcă pierdut. In jurul meu sunt atâtea modele că nu ştiu pe care să-mi arunc ochii. Mulţi cumpărători cer pantofi dela „Ianoş Herbac". Alţii caută, musai şi musai, încălţăminte dela cooperativa „Victoria" din Cluj. Se vede treaba că clujenii ăştia sunt mari meşteri la făcutul pantofilor. Unul din copii zice ghiduş: „Ia-ţi cu microporos, bunicule, să te vedem şi noi!" Aş, nu face. Sunt om bătrân, şi nu merge. Dar nevasta începe şi ea: „Ia-ţi cu crep, Tache, că se poartă din ăştia. Are şi Săndulescu". O avea Săndulescu, dar eu nu-mi iau cu crep. Eu vreau pantofi negri, cu talpă. Sunt „mai serioşi"...

— Negri tot cu crep, vă rog! zice vânzătorul, auzind pesemne discuţia.

— La anii mei nu face, încerc să-i explic.

— Să fii sănătos bunicule! îmi răspunde el vesel. Da'dacă n'avem...

Dacă n'au, nici nu-mi trebue... Hai la paltoane...

*

Până la paltoane, mai facem popasuri. Lenuţa ţine morţiş ca Fănică să-şi facă un costum nou. Fănică se cam împotriveşte, dar fără cine ştie ce înverşunare. In cele din urmă cedează. Îşi alege o stofă frumoasă, bleumarin, cu dungi albe. Toţi admiră stofa lui Fănică, numai eu privesc îndărătnic un anumit balot dintr'un raft. Inchipuiţi-vă că am zărit „buret"! Imi înnec un oftat. Ce-am mai căutat, toată vara, „buret". Fiindcă n'am găsit, am umblat în iulie cu haine negre. Vechea mea dorinţă parcă şi acum mă îmbie... Ce-ar fi să-mi iau totuşi? In definitiv, deşi e decembrie, încă n'a nins...

Iată-ne şi la paltoane. Frumos lucrate, dar parcă prea uniforme. Toate au gaică. Mie, unul nu-mi place. Dar nevasta vine cu o idee. „Ia-ţi cu gaică, Tache. Acasă o dăm noi jos"... Are dreptate. Dar păcat de stofă s'o aruncăm...

— Ah, era să uit! face înspirată Lenuţa.

O privim cu mirare. Ce era să uite? Cercetez lista lucrurilor ce ne mai trebuiau: da, da, un impermeabil pentru Fănică. Mă uit şi la galantar, dar nu văd nimic. Poate nu se găseşte pânză impermeabilă...

— Nu se găseşte pânză? întreb.

— Ba da, îmi răspunde vânzătorul. Dar din ea se fac numai bluze...

Bluze, bluze, foarte bine. Dar dacă plouă, ce faci cu bluza? Insfârşit, Fănică îşi aminteşte de viitorul lui costum bleumarin. Îi trebue „furnituri". Mergem la „furnituri".

— Numai pentru mâneci, vă rog, spune scurt vânzătorul.

Fănică e foarte mâhnit. Cred şi eu. O să umble cu haină căptuşită numai la mâneci?

— Poate mai aveţi ceva, stăruie totuş Lenuţa.

— Nu mai e, zice din nou vânzătorul. A fost „roshar" şi nu mai e.

*

Ne întoarcem într'un târziu acasă. N'am găsit tot ce-am fi vrut să cumpărăm, şi totuşi suntem încărcaţi de pachete, ca nişte brazi de sărbătorile de iarnă ale copiilor.

Copiii dau năvală în cameră, şi răsucesc manivelele jucăriilor mecanice. Nevasta se uită fudulă într'o oglindă: „Ce zici Tache de pălărie? Mă aranjează?" Lenuţa priveşte visătoare rochia cea nouă şi-i zice tandru lui Fănică: „Acum o să mergem mai des la teatru, cu rochia asta!..." Ne uităm cu toţii, de jur împrejur. Ei, aşa, parcă mai merge. Casa e nouă, şi lucrurile noastre la fel. Mi se pare că este mai multă armonie acum. Mai multă bucurie.

Jucării, jucării, jucării... „Uf, greu te mai descurci printre atâtea maşinuţe şi ursuleţi şi căluţi"...

Aspect din noul oraș muncitoresc Hunedoara. Aici s'au construit blocuri cu sute de locuințe. Asemenea construcții pot fi văzute în multe alte orașe ale țării.

Şi muncitorii din industria farmaceutică au primit cu bucurie Hotărîrea Guvernului cu privire la reducerea preţurilor la medicamente şi filme radiologice. Ei sunt hotărîţi să-şi ridice şi mai mult calificarea muncii, să dea cât mai multe produse farmaceutice oamenilor muncii. In clişeu: muncitoarea fruntaşă Elena Sprânceană dela Fabrica de Medicamente Nr. 1 din Capitală lucrând la maşina rotativă de comprimat pastile Vitamina B. 1. Ea şi-a îndeplinit angajamentul luat în cinstea alegerilor de deputaţi în Sfaturile Populare, depăşindu-şi norma cu 75 la sută.

IDEILE MARELUI LENIN

TRĂIESC ŞI TRIUMFĂ IN LUMEA INTREAGĂ

de Leonte TISMĂNEANU

La 21 ianuarie 1954 se împlinesc 30 de ani dela moartea lui V. I. Lenin, întemeietorul eroicului Partid Comunist al Uniunii Sovietice şi al Statului Sovietic, geniul revoluţiei, strălucit teoretician, care a dezvoltat în mod creator marxismul în noile condiţii istorice.

Lenin a reuşit printr'o muncă titanică să îmbrăţişeze, să analizeze cele mai complexe fenomene sociale, să le descopere legile de dezvoltare, să atragă masele la aplicarea conştientă a acestor legi. Lupta pentru crearea neînvinsului Partid Comunist al Uniunii Sovietice, pentru întărirea partidului prin curăţirea lui de elementele oportuniste, a mers paralel cu lupta ascuţită pe plan ideologic împotriva oportunismului în toate domeniile de activitate socială.

Lenin a dat lovituri nimicitoare idealismului filosofic şi idealismului fizic în „Materialism şi Empiriocriticism"; lucrările lui Lenin consacrate problemelor literaturii, cuprinse în culegerea „Lenin despre literatură" vădesc o luptă înflăcărată pentru partinitatea literaturii.

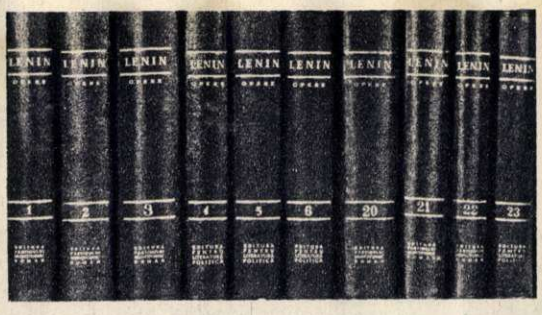

Pornind dela ideea posibilităţii victoriei socialismului la început într'o singură ţară, Lenin a fundamentat posibilitatea construirii depline a societăţii socialiste în U.R.S.S. în condiţiile încercuirii capitaliste.

Astfel, încă la începutul anului 1918, în lucrarea sa „Sarcinile imediate ale puterii sovietice" Lenin a expus planul construirii temeliei economiei socialiste.

Lenin a dezvoltat în mod concret planul construcţiei socialiste în perioada 1921—1925, în ultimele sale lucrări printre care: „Despre noua politică economică", „Despre politica internă şi externă a Republicii", „Despre cooperaţie", ş.a.

Lenin trasează căile concrete ale noii politici economice cu ajutorul căreia proletariatul deţinând posturile economice-cheie: industria, pământul, transporturile, băncile, etc. — uneşte strâns industria socialistă cu agricultura şi duce întreaga economie naţională spre socialism.

Singura bază materială a socialismului — sublinia Lenin — este industria grea.

Sub conducerea Partidului Comunist oamenii sovietici au făurit o industrie grea, multilateral dezvoltată, care constitue fundamentul puternic al economiei socialiste; datorită muncii lor fără preget U.R.S.S. este astăzi ţara cu cea mai dezvoltată industrie din lume, condiţie care oferă posibilitatea practică de a organiza un avânt vertiginos al tuturor ramurilor industrei uşoare şi alimentare, de a lărgi considerabil producţia bunurilor de larg consum, scopul fundamental al producţiei socialiste fiind satisfacerea maximă a nevoilor materiale şi culturale mereu crescânde ale întregii societăţi.

In lucrarea „Despre cooperaţie" şi o serie de alte lucrări, Lenin trasează calea pe care masele principale ale ţărănimii pot fi atrase la opera de construcţie socialistă. Planul cooperatist al lui Lenin a fost dezvoltat de I.V. Stalin într'o armonioasă teorie a colectivizării agriculturii, teorie pe baza căreia — sub conducerea partidului — s'a înfăptuit orânduirea colhoznică, care a marcat lichidarea vechii orânduiri economice burgheze la sate şi crearea orânduirii noi, socialiste.

In operele din perioada 1920—1923 şi-a găsit o vie expresie marea grijă a lui Lenin pentru îmbunătăţirea activităţii aparatului de stat şi a întăririi legăturii sale cu masele. Lucrările lui Lenin sunt pătrunse de o profundă credinţă în forţele creatoare ale clasei muncitoare, ale maselor populare, în care el vedea forţa hotărîtoare a istoriei.

De un deosebit ajutor pentru activişti în munca lor practică sunt ideile lui Lenin cu privire la dictatura proletariatului. Lenin considera dictatura proletariatului ca formă deosebită a alianţei de clasă a proletariatului — conducătorul — cu masele exploatate ale claselor neproletare (ţărănimea şi alţii). Lenin arăta că proletariatul are nevoie de puterea politică pentru conducerea pe linia de stat a masei uriaşe a populaţiei şi în primul rând a ţărănimii.

*

V. I. Lenin a educat partidele comuniste din lumea întreagă în spiritul internaţionalismului proletar, al luptei neîmpăcate împotriva oportunismului, al devotamentului neţărmurit pentru cauza clasei muncitoare. In lucrări ca „Stângismul, boala copilăriei comunismului," Lenin trasează sarcinile partidelor comuniste, programul lor, strategia şi tactica lor. El arată că partidele comuniste sunt adevăraţii reprezentanţi ai clasei muncitoare, adevăraţii apărători ai celor ce muncesc, luptători consecvenţi împotriva jugului imperialist.

In operele sale, Lenin a fundamentat sub toate aspectele inevitabilitatea pieirii capitalismului. Analizând imperialismul, contradicţiile sale de neîmpăcat, contradicţiile care-l sfâşie, Lenin a arătat că imperialismul s'a copt şi răscopt; aceasta a creat toate premizele necesare pentru revoluţia proletară socialistă.

Lenin a înfierăt în special imperialismul american ca cel mai prădalnic şi mai hrăpăreţ. Politica de aservire şi exploatare a popoarelor din Europa, de pregătire şi dezlănţuire a unui nou război, dusă de imperialiştii americani în special războiul din Coreea şi metodele folosite de agresorii americani împotriva eroicului popor coreean, au demascat pe aceşti sugrumători ai libertăţii popoarelor şi i-au ţintuit la stâlpul infamiei.

In operele lui Lenin ideea luptei pentru pace, împotriva războaielor imperialiste, ocupă unul din primele locuri. Astfel Lenin a subliniat în mod deosebit că statul sovietic duce o politică consecventă de pace, politică de stabilire de relaţii de afaceri cu toate ţările. Proclamând politica externă de pace a statului sovietic, Lenin menţiona că prima poruncă a politicii externe a statului sovietic este să stea de veghe pentru a preveni şi zdrobi orice act de agresiune a statelor capitaliste. Aceste idei sunt şi astăzi deosebit de actuale şi guvernul sovietic — fără a uita o clipă de încercuirea capitalistă — promovează în permanenţă o politică consecventă de pace, de convieţuire paşnică cu celelalte popoare, de zădărnicire a oricăror tentative ale imperialiştilor de a dezlănţui un nou război.

*

In ţara noastră operele lui Lenin au început a fi tipărite, difuzate, studiate, din iniţiativa partidului nostru, încă din perioada activităţii ilegale.

Eliberarea ţării noastre de către eroica Armată Sovietică şi instaurarea regimului de democraţie populară au creat condiţii nemaivăzute pentru editarea şi răspândirea largă în mase a operelor clasicilor marxism-leninismului. Tirajul acestor opere a atins cifre nemaiîntâlnite în ţara noastră. Astfel tirajul total al operelor lui Lenin apărute în perioada 1945—1953 se ridică la cifra de peste 3.600.000 exemplare.

Operele lui Lenin constitue pentru oamenii muncii din ţara noastră un nesecat izvor de învăţăminte şi de forţă în lupta lor pentru construirea socialismului, un îndreptar de nepreţuit pentru înarmarea lor ideologică. Ideile nemuritoare ale lui Lenin călăuzesc popoarele spre visul de aur al omenirii — comunismul.

SOSIREA DELEGAȚIEI OLANDEZE DE FEMEI

Sosirea în Gara de Nord a delegației olandeze de femei condusă de Elsina Van Goerts, responsabila organizației de femei din regiunea Arnhem. Delegația care ne vizitează țara, la invitația Comitetului Femeilor Democrate, a fost întâmpinată de tov. Maria Ciocan, membră în Comitetul Femeilor Democrate din R.P.R.

CONSFĂTUIREA PE ȚARĂ A LEGUMICULTORILOR

Consfătuirea pe țară a legumicultorilor din sectorul agricol socialist care a avut loc în sala Institutului de Cercetări Agronomice din Capitală. Participanții la consfătuire au dezbătut măsurile practice ce trebuesc luate de către muncitorii și tehnicienii din sectorul socialist al agriculturii în vederea sporirii simțitoare a producției de legume.

În Balta Albă, cartier mărginaș al Bucureștiului — mărturie a grijii față de om — se înalță anul după altul noi blocuri de locuințe pentru metalurgiștii Uzinelor „23 August" și „Republica". În fotografie: câteva din noile blocuri construite de curând.

Întâlnirea amicală de hochei dintre echipele Progresul I.T.B. și Minerul M.I.C., desfășurată pe patinoarul Progresul I. T. B., s'a soldat cu scorul 20 — 3 în favoarea echipei Progresul I. T. B., care a dovedit o pregătire temeinică, reușind să desfășoare un joc mai bun.

Vacanța de iarnă, munți învestmântați în omăt, zbenguială și bătaie cu zăpadă... ...Acum, încălecați pe sănioare, haidem să lunecăm cu repeziciune la vale pe pârtia albă... Pionierii aceștia găzduiți în tabăra dela Sinaia, și mulți alții ca ei din alte tabere, petrec o vacanță plină de joc și veselie, o vacanță ce le va stărui multă vreme în amintire.

Câteva din cărțile unor scriitori francezi contemporani, luptători activi pentru progres și pace.

fotocronica FLACĂRII

Săpăturile arheologice recente au scos la iveală obiecte care întregesc datele despre străvechii locuitori ai țării noastre. Secțiunea de Științe Istorice a Academiei R.P.R. a organizat, în localul Muzeului Național de Antichități din str. I. C. Frimu Nr. 11, o expoziție arheologică permanentă. În fotografie: Acad. C. I. Parhon împreună cu un grup de oameni de știință vizitează expoziția.

Vineri 8 ianuarie, la Librăria Noastră Nr. 1, sub auspiciile Institutului de relații cu străinătatea, a fost organizată „Ziua cărții franceze". Publicul bucureștean manifestă un deosebit interes pentru cele mai bune opere ale literaturii franceze clasice și contemporane.

Aspect din aula Bibliotecii Centrale Universitare unde a avut loc, la 5 ianuarie, conferința tovarășului inginer Mihai Florescu despre „Lupta poporului francez pentru independența națională și pace".

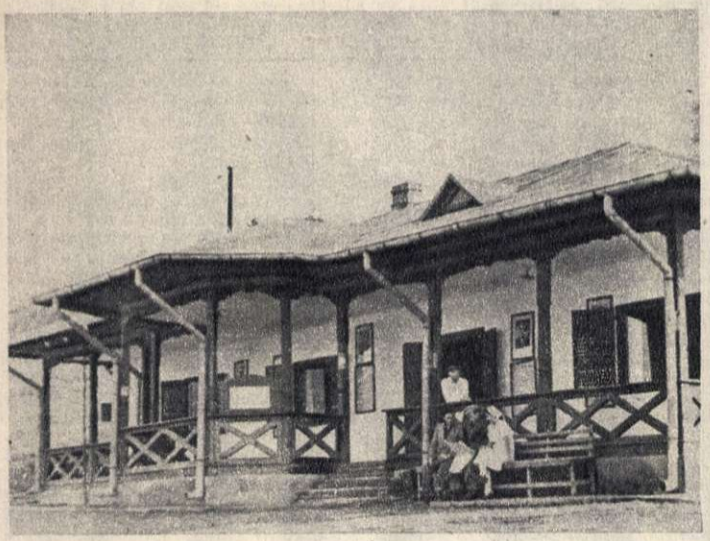

Clădirea Sanatoriului de noapte al petroliștilor dela Schela Boldești, mărturie a grijii ce o poartă Statul nostru democrat-popular, sănătății oamenilor muncii dela orașe și sate.

Forța artei progresiste a lui Honore Daumier n'a slăbit odată cu scurgerea anilor. Desenele sale zugrăvesc aspecte tipice ale societății burgheze din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Numeroși cetățeni ai Capitalei vizitează expoziția de litografii dela Muzeul de Artă al R.P.R. În medalion, academicianul Oprescu rostindu-și — la deschiderea expoziției — conferința despre viața și opera artistului francez.

Fotocronica FLACARII

CLOPOTE în AMURG

– fragment de roman –

de Nicolai VIRTA

Ilustrații de N. POPESCU
Laureat al Premiului de Stat

Publicăm mai jos un fragment din romanul lui Nicolai Virta, „Clopote în Amurg" ce urmează să apară în cursul anului 1954 în Editura „Cartea Rusă".

Este primul din ciclul de șase romane, conceput de autor ca o vastă frescă istorică cuprinzând o perioadă de peste o jumătate de veac din viața poporului rus și anume începând din ultimul deceniu al veacului trecut și până în zilele noastre.

Acțiunea romanului „Clopote în Amurg" — primul din ciclu — se desfășoară între anii 1893 — 1903 și graviteză în jurul familiei bătrânului țăran Luca Luchici Storojev, un fervent apărător al temeiurilor de viață patriarhală, reprezentant tipic al acelei părți a țărănimii din Rusia care până la revoluționarea ei, prin pătrunderea și răspândirea ideilor marxiste la sate, se menținea pe pozițiile vechii întocmiri a „obștei țărănești".

Lupta de clasă în sânul țărănimii se accentuează și ia forme tot mai concrete, mai ascuțite, ca urmare a dezvoltării relațiilor capitaliste la sate după abolirea formală a iobăgiei prin reforma agrară din 1861. Tocmai acest proces complex de diferențiere socială a țărănimii, în preajma revoluției din 1905, îl urmărește autorul, ilustrându-l prin exemplul familiei Storojev — cronică a trei generații — pentru a delimita raportul de forțe și atitudinea lor față de revoluție.

Treptat, treptat, în sufletul bătrânului Luca Luchici se năruie acea credință neclintită în trăinicia vechilor rânduieli patriarhale care în concepția lui se sprijineau pe tripla formulă sacramentală: dumnezeu, țar, familie. Căci realitatea istorico-socială în dezvoltare desminte această filosofie a vieții adânc înrădăcinată în psihologia lui Luca Luchici. Fiul său mai mic, Flegont, în căutarea soluției care să rezolve nedreptățile sociale pe care se întemeia regimul burghezo-moșieresc al Rusiei țariste, trece printr'un proces tipic pentru țărănimea muncitoare — dela protestul spontan, neorganizat, la trezirea conștiinței și solidarității de clasă. În evoluția dinamică a acestui personagiu, îl vedem ca discipol devotat al lui Lenin.

Momentul descris în fragmentul de mai jos se referă la litigiul dintre țăranii din satul Dvorichi — locul de obârșie al familiei Storojev — și moșierul Ulusov care le acaparase pământul, lipsindu-i până și de dreptul de folosire prin arendă.

Țărănimea pauperizată, secătuită de forțe, încearcă să se adreseze justiției, întemeiându-și drepturile asupra pământului din jurul satului Dvorichi pe existența unui vechi hrisov datând din veacul al XIV-lea prin care un cneaz dăruia — chipurile — drept moștenire acest pământ.

Două zile mai târziu, Flegont se duse în ulicioara Bolșoi Cazacii unde locuia avocatul a cărui adresă i-o dăduse Tania. La casa cu numărul 7, pe ușa locuinței indicată de Tania, Flegont văzu o carte mică de vizită pe care era scris: „Secretar de avocat V. I. Ulianov". Flegont bătu la ușă și intră în locuința avocatului. Camera avea aspectul încăperilor locuite de studenți și funcționari celibatari. Era sărăcăcios mobilată, dar curată și luminoasă.

Din curtea casei vecine se auzeau sunetele triste ale unei flașnete hodorogite. Un flașnetar cerea de pomană.

Gazda, o persoană grăsuță și foarte vioaie, estoniană după înfățișare, cu fața rotundă ca o clătită, puțin ciupită de vărsat, cu ochi spălăciți sub sprâncene aproape albe, deretica prin casă, ștergând praful de pe puținele lucruri și numeroasele cărți din odaie; cărțile erau înșirate, care culcate, care în picioare, pe prichiciul ferestrelor, pe masă, și pe dușumea, iar o stivă întreagă era îngrămădită într'un ungher.

— Vasăzică aici locuiește domnul avocat?— o întrebă Flegont pe gazdă, pentru a zecea oară, cercetând cu neîncredere camera.

— Da, da, repetă ea. Aici stă chiriaș nostru cel mai pun afocat! Cel mai pun în tot Peterspurg.

— Ia-n te uită! Chiar cel mai bun? — surâse Flegont.

— Da, da, îi tot dădea gazda. — Este un afocat cenial. Dar totdeauna, totdeauna el nu are pani. Da, da! Acum e sărac ca un șorece de piserică. E un tânăr foarte ciudat, nu vrea se ocup de meseria lui. Și ce răspunde?— femeia se opri în fața lui Flegont și, uimită ea însăși de cele ce urma să spună, căscă ochi mari și rosti: — El spune: „nu trepue pani, nu, nu, trepui cu tot altceva mai important". Ha, ha, dar ce pot fi mai important decât pani, nu-i așa? Dar el râde și spune: „Fom fedea!" El spunea că are nefoie ca popor să'nțeleagă ceva. El clumea...

— Da, e un om de neînțeles, — răspunse Flegont.

— Dar are un minte colosal! — gazda scutură cu energie cârpa de praf chiar în nasul lui Flegont și se apucă să șteargă cărțile cu și mai mult zor. — El scrii, el citești! Grosaf, grosaf ce mult cărți el citești! La el vine lume de tot soi: un mujic — fui! — un muncitor, un fădufă sărac și el merge tripunal pentru ei. Dumneata aveți proces mare?

— Mare, — răspunse Flegont. — Un sat întreg trebue scos din belea.

— Satul domnifostr e pogat? Da?

— Nu ne scumpim la bani, numai să câștigăm procesul. Chiriașul dumneavcastră mi se pare însă cam ciudat. Mi l-a recomandat un om de nădejde în care am încredere ca în mine însumi, dar după cum văd nu pare a fi chiar ceeace-mi trebue.

— O-o! Femeia începu să-și agite mâinile. Dumneata nu îndrăznești forpești așa! E un mare afocat. El vă va scoate apsolut din belea dumneafoastră. Gazda vroia să rețină clientul cu orice preț și, ca să nu-l scape, născocea tot ce putea. Nu toriți un cafe?

Flegont trăgea cu ochiul spre ușă.

— Nu vreau nimic, mulțumesc. Cred că n'am să pot aștepta până vine. Poate altădată, nu-i așa? Și-și tot mototolea șapca în mâini.

— Nu, nu! Trepue stați! Trepue încercați cafe nostru estonian! El face tot pentru dumneafoastră, afocat cenial al meu! El e cel mai bun afocat din lumea întreg. Pălăria dumneafoastră, pălăria dumneafoastră! Gazda îi smulse șapca din mâini și intră în apartamentul ei.

„Dracu m'a pus să viu aici! — se gândi înciudat Flegont. — Of, mi s'a urît de caterinca asta!" Deschise fereastra, îl strigă pe flașnetar și-i aruncă un ban de aramă.

În clipa aceea intră în odaie Vladimir Ilici. Se'ntorcea tocmai dela o ședință a tribunalului, și deaceea era în frac. Flegont se'ntoarse și își pironi mirat privirea asupra conducătorului de cerc, îmbrăcat într'un chip atât de neobișnuit.

— Dumneavoastră sunteți, Nicolai Petrovici?

— Chiar eu, Flegont. Hm... Cum îți...?...

— Luchici, Luchici, răspunse grăbit Flegont.

— Deci, Flegont Luchici, chiar eu sunt!...

Vladimir Ilici îl privea surâzând pe Flegont. Omul acesta îi plăcea: ochii lui limpezi, trupul lui de voinic și privirea inteligentă îți inspirau încredere.

— Dați-mi voie... — Flegont nu pricepea nimic. — Și dumneavoastră ați venit la avocat?

— Nu, nu, Flegont Luchici, n'am venit la avocat, chiar eu sunt avocatul.

— Dumneavoastră?!...

Vladimir Ilici râdea cu atâta poftă încât și Flegont se porni pe râs ținându-se de coaste.

— Iată ce este, — îl lămuri Vladimir Ilici:— de vreme ce ești aici, află că pentru dumneata și numai atâta vreme cât suntem singuri, nu mai sunt Nicolai Petrovici, ci Vladimir Ilici și numele meu este Ulianov.

— Așa! Ei, acum înțeleg tot, — îi răspunse încurcat Flegont. — Că zău, nu-mi credeam ochilor! Era cât pe ce s'o șterg de-aici. Mi se păruse că prea e nerăbdoasă camera avocatului! Ia te uită, doamne! Păi, atunci, dau fuga după tata, că-i aici în apropiere la un birt... Dumneavoastră o să ne scoateți din încurcătură, sunt sigur — făcu Flegont într'un elan de entuziasm, și așa cum era, cu capul gol, ieși alergând în stradă.

Gazda se duse în vestibul să închidă ușa.

— Cafe? — întrebă ea scuturând un fir de praf de pe fracul chiriașului ei.

— Cu plăcere. Ciudată-i luna mai la Piter, nu găsești? Ba o căldură ca vara, ba zăpadă și frig.

— Da, da, foarte frig, foarte frig! răspunse femeia. Foarte frig și dumneafoastră aveți un palton foarte subțirel!

Vladimir Ilici, zâmbind cu blândețe, o îndemnă să iasă; el trecu după un paravan și, peste câteva clipe, ieși de acolo în costumul cu care îl văzuse Flegont în pădure. Gazda aduse cafeaua. Vladimir Ilici sorbea grăbit de parcă îl zorea cineva.

Femeia stătea în fața lui.

— Omul acest a spus: colosal proces! Trepue salfat sat mare! Eu am spus: el salfes! Începeți proces!

— Bine, bine. Vom câștiga procesul, îl vom câștiga neapărat... Dacă nu acum, atunci puțin mai târziu, — adăugă el schițând un surâs.

— Eu spus și bărbatul meu spus! Forpit amândoi la toți! Dumneafoastră faceți carier uriaș! — rosti solemn gazda.

Se auzi o bătaie în ușă și femeia se duse să deschidă. In vestibul îi șopti lui Flegont:

— Domnul afocat mi-a spus secret — el câștigă proces. Poftiți fă rog.

Introduse în cameră pe Flegont, pe Luca Luchici și pe Piotr, apoi se retrase.

— Iată, domnule avocat, că l-am adus la dumneavoastră pe împuternicitul obștei, pe tatăl meu, — spuse Flegont. — Numele lui este Luca Luchici. A venit cu el și nepotul meu Piotr al lui Ivan.

Luca Luchici se plecă în fața avocatului. La fel făcu și Piotr.

— V'am spus despre ce-i vorba, — începu Flegont, — cunoașteți și basmul lor cu Pravila; hrisovul e la dânșii. Scoate hrisovul, tătucă.

Luca Luchici, care din respect ședea pe marginea scaunului, scoase hrisovul dintr'o geantă de piele și îl întinse, cu multă luare aminte, avocatului.

— Aci stă nădejdea noastră, — și ținu să întărească printr'un ton grav cât preț punea pe hrisov. — E scris cu titluri! O să-l puteți deslușì? Hârtia are, cred, mai mult de două sute de ani.

— Il deslușim noi! — Vladimir Ilici se apropie de fereastră și, la lumina slabă a zilei cețoase, începu să citească hrisovul.

Luca Luchici era cam încurcat; se așteptase să vadă un om în vârstă, venerabil, într'un birou bogat mobilat, cum e deobicei la avocați.

„Cam tânăr avocatul, of, că tânăr îi, ai zice un copilandru. Odăița-i săracăcioasă, iar gazda... dracu știe ce hram poartă! Și nici strada nu-i grozavă. Nu, nu de-un asemenea avocat avem nevoie! Câte a îndrugat și a făgăduit Flegont și a ieșit naiba știe ce!"

Luca Luchici aruncă o privire spre Piotr. Stătea sprijinit de perete, își frământa căciula și se gândea la ale lui. Luca Luchici își mută privirea către Flegont, care ședea la masă și citea o carte. „Uite-l cum își bagă nasul în cărți din cele rele!" — și Luca Luchici se supără tot mai mult. „Ți-i viața fără rost, fiule, de neînțeles, nu-i cum trebuie. Să fi rămas tu acasă — ce gospodar te făceai! Câtă putere îi în tine! Și toate degeaba, te-ai înhăitat cu alde ăștia, cum le zice... ehehe! Chipeș ești și trupeș, cu mintea deschisă și când colo, aï scrântit-o. Te-am scăpat de sub ochi!" Și Luca Luchici oftă din greu.

— Ei, Luca Luchici, spuse Vladimir Ilici, înapoindu-i pergamentul îngălbenit de vremuri. E un hrisov ca oricare altul... In fond nu e nimic deosebit, — se adresă el lui Flegont, — e un inventar de curte obișnuit, de pe vremea țarului Alexei. Nu se pomenește despre vreun dar de pământ...

— Dar satul e al nostru! Cum vine asta? — făcu Piotr, cam înfipt. — E al nostru satul sau nu-i al nostru?

— Cine poate ști asta! Și Vladimir Ilici dădu din umeri. — Se pomenește despre sătuleț Dvorichi, dar e oare sigur că e vorba de Dvorichi al vostru?

— Cum adică „al vostru"? — glasul lui Luca Luchici răsună mânios. — Asta-i bună! Auzi Piotr? Apăi nu, domnule avocat, aci scrie despre Dvorichi al nostru. Hrisovul s'a găsit la noi, înseamnă că de noi scrie...

Vladimir Ilici luă hrisovul și-l reciti încă odată dela început până la sfârșit.

— Nu, — spuse el, punându-l cu grijă pe masă (ca nu cumva să-l jignească pe bătrân).— Aici nu-i deloc limpede despre care Dvorichi e vorba... Și de unde reiese că acest hrisov are vreo legătură cu gubernia Tambov? — îl privi cu atenție pe Luca Luchici care părea amărît. — Dealtfel, cum de a ajuns la dumneavoastră, Luca Luchici? Unde l-ați găsit?

— L-a găsit popa prin hârțoagele boierești la Ulusovo, — răspunse Flegont.

Ii venea greu să se uite la tatăl său: Luca Luchici părea doborît, — nimeni nu-i vorbise atât de tăios și deschis despre hrisov. E drept că nici Luca Luchici nu credea chiar cu totul în puterea lui. In fundul sufletului său avea o îndoială, deși socotea asta ca un păcat și nu ar fi mărturisit-o nimănui; — o asemenea mărturisire ar fi răpit nu numai lui ci și întregului sat, sutelor și miilor de oameni, ultima nădejde în dreptatea de pe pământ, care le susținea curajul.

Vladimir Ilici își dădea seama de cele ce se petrec în sufletul lui Luca Luchici. Era deajuns să vadă cât era de zbuciumat atunci când atingea hrisovul, ca să'nțeleagă multe... Să-i fie milă de el? Nu, trebuia să-i înăbușe această licărire de nădejde într'o dreptate fantomatică, și-i spuse:

— Deci, era la boier... Iar boierul dumneavoastră l-ar fi putut căpăta indiferent de unde, ca moștenire, ca dar... Dar nici asta nu este principalul, Luca Luchici. Important este, și vi-o repet, că în hrisov nu scrie niciun cuvânt cum că niște pământuri ar fi fost lăsate acestui sat Dvorichi în stăpânire veșnică. Nu, aici nu scrie așa ceva.

Luca Luchici își plecase capul. Piotr care tăcuse toată vremea, se amestecă și el în vorbă. Cuvintele avocatului îl ardeau ca niște bice șfichiuitoare.

— Apăi nu, domnule Ulianov. — făcu el și fața i se întunecă de mânie și dezamăgire. — S'au găsit și la noi deștepți din aceia care au zis că scrie ceva, dar că nu se știe ce scrie. Și pe deștepții aceia i-au bătut măr chiar pe loc, la adunare, înțelegeți?

Amenințarea aceasta neașteptată îl amuza pe Vladimir Ilici care se stăpâni să nu izbucnească în râs.

— Bine că nu sunt la adunare, — observă el. — Că altfel aș fi pățit ca deștepții dela voi, nu-i așa?

Luca Luchici își plecă și mai tare capul cărunt.

— Să lăsăm gluma laoparte, iată ce am să vă spun, Luca Luchici...

— Spune, tătucă, te ascult,—răspunse mâhnit Luca Luchici.

— Cu hârtia asta nu trebue să vă arătați la tribunal. O să vă ia în râs și atâta tot. Mai bine fără ea. Afacerea dumneavoastră, după cum văd, este încurcată și nu aveți aproape niciun fel de sorți de câștig, dar nu cred că ăsta este miezul lucrurilor. Nu-i așa, Flegont Luchici?

— Adevărul adevărat! Principalul este să tărăgănim și să nu-i dăm prilej lui Ulusov să-și ia pământul.

— Just. Cunosc un avocat foarte bun, numele lui e Wolkenstein. E un om din cale afară de cinstit, nu-i are la inimă pe șefii de zemstve, ca și dumneavoastră dealtfel, dar dintr'un alt motiv, și, în genere, e foarte priceput în asemenea chestiuni. Dar hrisovul să nu i-l arătați nici lui, că o să râdă, nu din răutate ci pentru că nu face nici cât o para chioară.

Se umpluse paharul și Luca Luchici izbucni.

— Vă foarte mulțumim pentru sfat, numai că după cum înțeleg, nu mai avem de fel nevoie de avocat. Luca Luchici se ridică.

Piotr holbă nedumerit ochii asupra bătrânului. Flegont trecu la fereastră și de acolo îl privea pe tatăl său: avea un aer hotărît, părea că se lămurise, că-și lămurise sie-și ceva chiar în clipa în care se ridicase.

— Nu, nu de avocați avem nevoie, repetă Luca Luchici și-și strânse cu putere toiagul în mână. Dvs. spuneți că hrisovul ăsta n'are putere. Bine... Poate să fie așa, poate să nu fie chiar așa... Și nu de hrisov mi-i acum... Imi trebue o altă putere, nu cea avocățească, îmi trebue o asemenea putere care să treacă peste toate

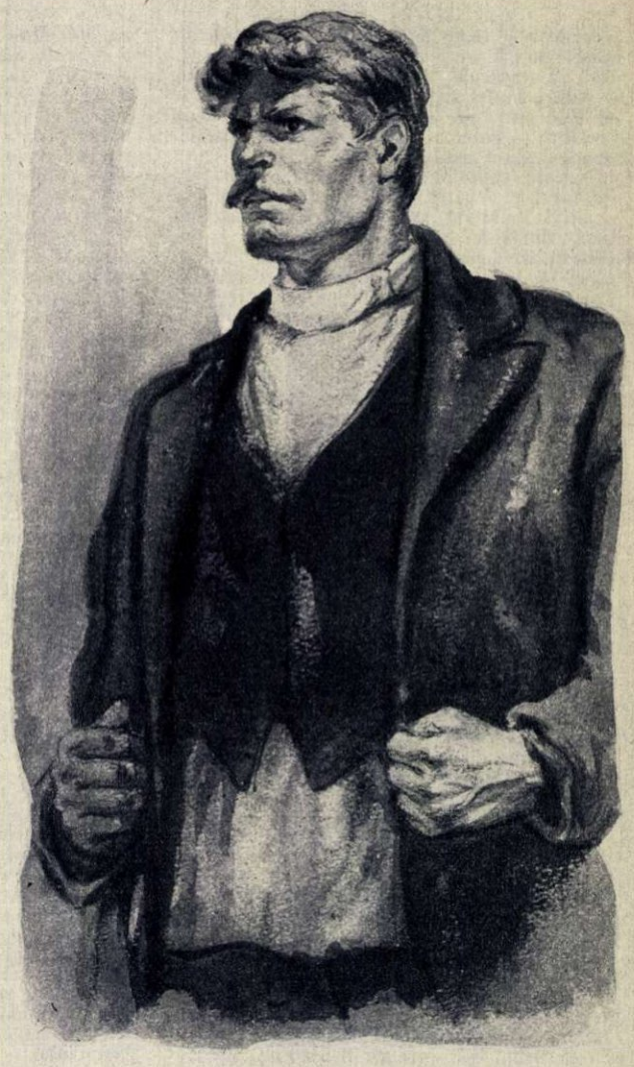

judecătile şi toate legile. Care să-l sperie de moarte pe Ulusov şi să ne dea înapoi pământul. Fără ea, tătucule, înseamnă şi pentru ai mei şi pentru mulţi alţii, moarte. Puterea asta — eu cred într'însa ca în domnul nostru Isus Christos, — puterea asta îi cuvântul ţarului. Acum drumul meu îi la ţar...

— Ehei, moşule, dumnezeu e sus de tot, iar ţarul e departe, — rosti posomorît Piotr şi privi îndurerat spre Ulianov. Ce'nseamnă asta, domnule, vasăzică tribunalele n'au să ne întoarcă pământul? Cum vine asta, domnul meu! Ce suntem noi fără pământ? Pulbere... Fără pământ înseamnă că eşti fără drepturi, fără libertate... Dela cine să le cerem atunci?...

Vladimir Ilici se opri în faţa lui Piotr şi-i ascultă cu luare aminte.

... — Ca să fi stăpân deplin de pildă? — întrebă Piotr cu o lucire de lăcomie în ochi. Ca să stai pe picioarele tale, să-ţi rostueşti o gospodărie temeinică?...

Flegont tuşi, făcu un gest de dispreţ cu mâna, şi-i întoarse spatele. Vladimir Ilici îl privea ţintă pe cel mai tânăr dintre Storojevi. Ochii lui Piotr, care luceau trădându-i o lăcomie aprigă, dezvăluiau tot ce era în acest om.

„Oho, — se gândi el, — ăsta se zbate numai pentru el". Apoi spuse cu glas tare:

— Staţi jos, Luca Luchici, dece să staţi în picioare! Vă rog... Iată că nepotul dumneavoastră a adus vorba despre pământ, drepturi şi libertate. Desigur că mai devreme sau mai târziu le veţi căpăta pe toate — şi pământ, şi drepturi, şi libertate deplină...

Piotr sorbea cu nesaţ fiece cuvânt al avocatului.

— Vă rog să mă iertaţi, dar nici ţarul şi nici guvernul nu vă vor înapoia pământul şi toate drepturile, de bună voie...Că dacă ţarul...

Luca Luchici îl întrerupse.

— Vă rog să nu-mi spuneţi nimic despre ţar, domnule avocat! Glasul lui suna aspru. — Ţarul poate că nici nu ştie nimic despre toate nelegiuirile astea. Nu poate un singur om să le ştie pe toate, nu poate! încheie apăsând vorbele, Luca Luchici.

— Iar dacă le-ar şti, ar face după voia noastră? — îl întrebă Flegont pe tatăl său.

— Taci, fiule, nu te întreb. Tu eşti ca o felie tăiată: nici mujic, nici orăşan, dumnezeu mai ştie ce eşti... Şezi binişor şi taci.

Toţi sunt aşa, — se gândi Vladimir Ilici, — au o credinţă naivă în ţar... Ce să faci ca să le-o scoţi din cap?"

— Nu, dacă ţarul le-ar şti pe toate, îşi urmă Luca Luchici gândul, fără a se adresa cuiva, ci vorbindu-şi mai mult sie-şi — dacă ar afla de toate năpastele noastre şi lipsa noastră de pământ, ar face tot pentru noi. El e părintele nostru, iar noi copiii lui".

— Dumneavoastră... Luca Luchici, vreţi ca ţarul să-i poruncească lui Ulusov să vă dea înapoi pământul? Numai asta vreţi sau şi altceva? — Vladimir Ilici îşi trase scaunul mai aproape de Luca Luchici, se aşează şi-şi sprijini capul de spetează.

— Aşa-i, domnule avocat, nu vrem altceva dela ţar decât asta. Milostenie în privinţa pământului. Luca Luchici oftă.

— Milostenie în privinţa pământului numai pentru dumneavoastră sau pentru toţi ţăranii?— căuta Vladimir Ilici să-l iscodească.

— Nu suntem nici noi lupi, iartă-mă doamne, vrem binele pentru lumea întreagă, răspunse Luca Luchici cu demnitate. Noi suntem oamenii obştei. Dacă noi vom trăi îndestulaţi iar în jurul nostru vor trăi alţii în cruntă sărăcie, nu vom avea nici noi bucurie şi linişte.

— Aşa, aşa! — lui Vladimir Ilici îi plăcea din ce în ce mai mult tatăl lui Flegont. „Ce spirit integru are, câtă noblete, câtă convingere şi curăţenie sufletească!" — se gândea el. Dar spuneţi-mi, Luca Luchici... dar poate că vă reţin?...

— Nicidecum. Luca Luchici îşi netezi mustaţa. Nu-i niciodată rău să vorbeşti cu un om învăţat. Obosise aşteptându-l pe Flegont în cârciuma gălăgioasă şi se simţea bine aici într'o odaie liniştită şi caldă, pe când afară era o ploaie urâcioasă, cum plouă deobicei la Petersburg. Îi plăcuse şi lui avocatul. „Nu-i vândut banului, se gândea el privindu-l pe tânăr. Nu trăieşte în belşug şi totuşi n'a vrut să primească procesul dela bun început. Inseamnă că are un suflet mare!"

— Uite ce vreau să aflu dela dumneavoastră— am uitat să-l întreb pe Flegont Luchici — cât pământ are Ulusov ăsta al dumneavoastră?

După ce socoti în gând, Luca Luchici răspunse:

— Cinci mii patru zeci şi două de desiatine de pământ bun, iar pământ sărac, vreo... cred ceva mai mult de o mie... Cât despre pământul cu tufişuri, ia, acolo, un crâng, nu mai cade la socoteală..

— Ei, dar răufăcătorul dumneavoastră e sărac lipit! — spuse Vladimir Ilici glumeţ. E cel mai sărac din toţi moşierii noştri bogaţi! Dar vreţi poate să ştiţi, Luca Luchici, cine e cel mai bogat moşier din toată Rusia?

— Nu ştim, dar dece să nu aflăm? — răspunse grav Luca Luchici.

— Moşierul cel mai bogat din Rusia, Luca Luchici, este ţarul. Asta-i ! Sute de mii de desiatine de pământ, de păduri, de livezi, de lunci, Luca Luchici, şi toate astea sunt numai ale ţarului.

— Numai că noi nu ştim asta,—răspunse cu nepăsare Luca Luchici, însă cuvintele avocatului îl năucisră. „Sute de mii de desiatine! La un singur om!"

— Dar dece are nevoie de atâtea? — întrebă Piotr, răguşit.

— Taci, Petca! — se răsti la el Luca Luchici. — Deaceea îi ţar al Rusiei, ca să aibă de toate din plin!

— Ei, taică, taică!... începu Flegont,— dar Luca Luchici îl repezi şi pe el.

— Dece-mi spuneţi toate astea? — i se adresă el avocatului. Ce vreţi să dovediţi cu asta?

— Vreau să vă dovedesc un singur lucru, Luca Luchici, şi anume că ţarul este cel mai bogat dintre toţi moşierii cei mai bogaţi din Rusia. Şi cum puteţi crede că ţarul, cel mai de seamă moşier din Rusia o să lase să-i fie obidit fratele, boierul, moşierul şi sluga credincioasă — şeful de zemstvă, — Ulusov.

Luca Luchici tăcea.

— Toate sunt foarte simple, Luca Luchici... ţarul, după cum am spus, este cel mai bogat moşier... Toată puterea lui stă în aceea că este sprijinit de mii de moşieri, deasemenea foarte bogaţi! Ulianov vedea şi îşi dădea seama că fiecare cuvânt al lui pătrunde ca un cui înroşit la foc în inima bătrânului, dar nu-i nimic, aşa-i mai bine; e mai bine aşa! — Ştiţi dumneavoastră că aceste mii de slugi credincioase ale ţarului sunt sprijinul tronului său, că ei stăpânesc aproape o sută de milioane de desiatine de pământ?

— Ian auzi, moşule! Tot pământul i l-au răpit mujicului! — zise Piotr tremurând de furie.

Bătrânul tăcea. Flegont fuma ascultând cu interes convorbirea.

— Dar asta nu-i încă totul... Şapte sute din aceste mii de moşieri stăpânesc 21 de milioane de desiatine. Dacă împărţi, reiese că fiecare boier

din ăştia are 30 de mii de desiatine. Dar satul dumneavoastră cât pământ are?

— Una peste alta, trei desiatine de suflet, — şi glasul lui Luca Luchici sună înăbuşit.

— Aşa-aşa! şapte sute de boieri au câte 30.000 de desiatine, iar nouă milioane de ţărani nu au mai mult de trei desiatine de gospodărie!

Luca Luchici, întunecat, îşi pironi privirea în perete.

— La ce-i bună împărţeala asta? spuse Vladimir Ilici. — Cum de e cu putinţă o nedreptate atât de strigătoare la cer? Am să vă spun dece. Boierii au nevoie ca dumneavoastră să n'aveţi pământ, pentru ca domnii moşieri să nu ducă lipsă de argaţi ieftini şi supuşi. Că altfel, te pomeneşti că i-aţi putea sili pe moşieri să-şi tocmească muncitori din altă parte, nu chiar atât de ieftini şi nici atât de copleşiţi de nevoi. Au nevoie ca dumneavoastră să vă plătiţi cum trebue răscumpărarea. Dumneavoastră ştiţi că pentru acele petece de pământ care vi s'au dat, potrivit manifestului, aţi şi plătit două miliarde de ruble?

— Cât înseamnă asta? — întrebă obosit Luca Luchici.

— Numărul ăsta, Luca Luchici, înseamnă, să zicem, două mii de milioane.

— Doamne dumnezeule! — făcu uimit Luca Luchici.

— Şi pentru ce plătim atâta? — se amestecă Piotr. Când te gândeşti pentruce ne jupoaie? Pentru un fleac, doamne iartă-mă! Pentrucă pe ogorul nostru nu numai că nu putem sta cu amândouă picioarele, dar nici măcar pe un singur picior! Curat ca un cocostârc, stăm proţăpiţi pe câte un picior...

— Şi acum vreau să vă întreb, Luca Luchici, cum ar putea ţarul să poruncească tuturor Ulusovilor, să vă dea pământul, dacă el şi toţi boierii au nevoie de voi, tocmai în starea în care vă găsiţi — lipsiţi de pământ, săraci lipiţi, şi flămânzi? Numai aşa pot să trăiască îndestulaţi şi în bogăţie moşierii pe care se sprijină tronul ţarului...

— Nu avem nevoie de pământurile boiereşti, — răspunse Luca Luchici, dar fără a mai fi atât de convins. — Mai sunt şi alte pământuri.

— Care? — Vladimir Ilici îl urmărea cu atenţie pe Luca Luchici, şi-l vedea cum se întuneca la faţă, cum îi scădea glasul, cum îl chinuiau din ce în ce mai puternic îndoielile cuibărite în suflet. — Ce alte pământuri mai sunt? Cele bisericeşti?

— Nici de acelea nu avem nevoie. Acelea sunt pământurile lui dumnezeu, — răspunse încruntat Luca Luchici. E păcat să râvneşti la cele ale lui dumnezeu.

— Da, da! Popa are treizeci de desiatine iar Andrei Coziol — trei... Aşa le-o fi orânduit dumnezeu, tătucă? — interveni Flegont.

— Să taci! i-o reteză din nou bătrânul.

— Mai sunt şi pământuri de ale statului, — îi aminti Vladimir Ilici.

— Pământurile acelea sunt puterea cârmuirii noastre, şi nu ni-i îngăduit să le luăm, — răspunse Luca Luchici cu demnitate.

— Păi, da, eşti politician, tătucă, — râse Flegont.

— Vasăzică nu vreţi nici pământurile bisericeşti şi nici pe cele ale statului? Atunci rămân numai cele boiereşti...

— Nu ştiu ce fel de pământuri mai rămân, dar asta o ştie ţarul. El îi mai mare peste tot pământul, el îi la noi stăpânul cel mai de seamă, al pământului — iată cum stau lucrurile, — se apără Luca Luchici. El o să-şi pună mintea la bătaie şi o să hotărască care pământuri ni se cuvin nouă, care boierilor, şi care popilor...

— Bine, taică, — spuse Flegont surâzând. — Dar ia închipuieşte-ţi următorul lucru... Să zicem că ţarul o să spună: „Bine, să le dăm ţăranilor pământul ce-l vor lua dela boieri, dela fabricanţi, dela popi!" Dar dacă ei nu-l ascultă? Că ei sunt o liotă întreagă, în mâinile lor e toată puterea, nu-i aşa, domnule Ulianov?

— Aşa-i, aşa! — îl susţinu Vladimir Ilici. — Dar ia spune-ne, Luca Luchici, ce le-ar putea face ţarul, dacă în mâinile lor, ale nobililor şi ale bogătaşilor, e toată puterea? Băncile, armata, poliţia, sunt în mâinile lor...

— Dar dacă ţarul ar striga: „Oameni buni, voi toţi cu inima deschisă, credincioşii mei supuşi, ia daţi-mi ajutor. Eu singur n'am putere să le viu de hac boierilor!" Ei, şi atunci am năvăli grămadă cu toţii.

— Stai, Luca Luchici, — răspunse Vladimir Ilici clipind şiret din ochi, — cum ar putea face el să i se audă acest strigăt? Să-l tipărească în ziare? Ziarele sunt în mâinile bogătaşilor! Să vă trimită prin poştă manifestul despre milostenia în privinţa pământului, cum spui dumneata, însă poşta e în mâinile unui ministru, iar ministrul e un bogătan, un moşier... Cum ar putea să ajungă până la dumneavoastră glasul lui?

Aşteptă mult până să capete un răspuns. Luca Luchici tăcea, doborît de cuvintele avocatului.

— Insă ţarul nici nu vrea să i se audă glasul, Luca Luchici! — reluă Vladimir Ilici. — Intelege-mă că nici gând n'are să-şi ridice glasul, pentrucă nu vă poate da pământul, pentrucă a vă reda pământul, înseamnă a vă da pe mână, întreaga autoritate şi putere... Şi crezi că veţi obţine toate astea de bună voie? Păi, asta ar însemna să vă facă stăpâni peste întreaga Rusie.

Luca Luchici tăcea. Se frământa şi se chinuia într'una. Niciodată nu auzise asemenea cuvinte de răzvrătire, dar în acelaş timp atât de drepte şi înţelepte. Ce-i putea răspunde acestui tânăr? Ce poate opune el înţelepciunii cu care îl înzestrase dumnezeu?

— Dece-mi turburaţi sufletul? — întrebă cu durere şi amărăciune Luca Luchici. — Mi-aţi întors inima pe dos, îmi sfâşiaţi sufletul. Şi pentruce? Eu ţarului nu-i sunt duşman şi n'am să fiu în veci vecilor un răzvrătit împotriva lui.

Vladimir Ilici, — văzînd turburat de frământarea lui Luchici — se plimba prin cameră în lung şi'n lat. Auzind ultimele cuvinte ale bătrânului, se opri şi îi vorbi cu toată căldura de care sufletul lui era atât de plin.

— Dacă te-ai pătruns cu adevărat de nevoile poporului, Luca Luchici, trebue să ştii că mai devreme sau mai târziu, poporul va porni împotriva ţarului şi va fi cu noi! Şi d-ta vei fi cu noi, Luca Luchici, dacă inima d-tale sângerează într'adevăr văzând nevoile în care se zbate poporul!

. . . . . .

150.000.000

(fragmente)

de V. MAIACOVSCHI

. . . . . .

De pe faţa pământului, pustiul dispare.
Pretutindeni plantaţii, noian.
Azi, nemărginirile verzi ale fostei Sahare
sunt decorul serbării din fiece an.

Văzurăm, pe drum,
trecând zi de zi
şi nopţile cum
peste tot se 'ncovoaie.
Şi-un strigăt, din rânduri, clocotind, se auzi:
— Incepem! Dă-i bătaie!

..Voi oameni
şi fluvii
şi sălbăticiuni
şi muget şi imnuri de slavă,
cântaţi, ascultaţi, a vechilor lumi
prohodire adâncă şi gravă.

.Vouă,
milioanelor flămânzite 'ndelung,
înfruntând către raiul de-acum anii grei,
milioane de ani —
neuitaţi ăstăzi când
poţi să cânţi,
să mănânci
şi să bei

.Şi vouă, femei,
ce-aveaţi umeri făcuţi pentru blănı şi podoabe
şi-avuraţi din viaţă numai zdrenţele ei,
ruşinii
şi foamei
şi gerului roabe;

.Tie,
copilărie
pândită de dric
tinereţe zobită 'n mizerie grea,
cei care-aţi ajuns la ceva
sau n'aţi mai ajuns
la nimic;

.Vouă,
biete-animale
numai piele şi os,
pe când omul mânca ovăz dela vite,
care-aţi tras la corvezi, care-aţi fost de folos,
până când aţi pierit, istovite;

.Şi-apoi vouă,
ce-aţi durat baricadele gândului
ca să iasă, ce-i cântec, din căluşele ceţii,
care-aţi stat cu urechea la vestirile vântului,
voi pictorii vieţii,
cântăreţii,
poeţii;

.Şi vouă
care 'n fum
şi în scrum,
— nu pe lotuşi —
abia vă duceaţi un trai urgisit,
şi totuşi muncind, creind totuşi,
peste scrâşnet de roţi şi de fier ruginit;

.De-apururea strig — slavă vouă!...
Slavă, — pururea nouă —
înfiorînd peste ani,
vouă ce-aţi dus, pentru noi, chinuri grele,
Ivani, milioane
— vii, sau oase-uicele —
ataţia, ataţia Ivani"...

. . . . . .

Se mai plânge
acolo unde e un sicriu.
Vieţii spun
rămas bun
toţi drumeţii...
Dar ei toţi, cei din vuietul străzii, azi ştiu
bucuroşi, frumuseţile vieţii.

Pământ, hai 'nainte, rodul ţi-l strânge.
Secere, treeră, înfloreşte cu rost...
Iliada de jertfe, revoluţii şi sânge
Odiseia de foamete, —
pentru tine, au fost!

In. româneşte
de **Cicerone THEODORESCU**

Expoziția anuală de stat a artelor plastice

de Marin MIHALACHE
Director General Adjunct
al Direcției Generale a Artelor din Ministerul Culturii

Eveniment de seamă în viața noastră culturală, Expoziția Anuală de Stat a Artelor Plastice înfățișează poporului bogata creație din ultimul an a artiștilor noștri plastici. Numărul mare de lucrări prezentate juriului expoziției aduce o dovadă grăitoare a avântului artei plastice în patria noastră. Artiști din întreaga țară au trimis aproape 3.200 de lucrări, din care au fost selecționate pentru expoziție mai mult de 900 picturi, sculpturi și lucrări de grafică. Sunt deci expuse cu aproape 400 de lucrări mai mult decât în 1952, fapt care dovedește participarea mai masivă a artiștilor la expoziție. Deasemenea, este îmbucurător că anul acesta provincia este mai bine reprezentată. În afară de centrele importante și cu veche tradiție în ceeace privește arta plastică, cum sunt Clujul, Iașii, Baia-Mare, expun într'un număr mult mai mare decât în trecut și artiștii plastici din alte orașe ca Ploești, Brăila, Craiova, Piatra-Neamț.

Actuala expoziție constitue din multe puncte de vedere un pas înainte în creația noastră plastică, situându-se la un nivel superior celor de până acum. Calitatea lucrărilor, în ansamblu, e mai bună decât în trecut. A crescut exigența artiștilor față de propriile lor lucrări, s'a lărgit sfera subiectelor atacate.

Expoziția Anuală cuprinde aspecte mult mai variate ale vieții noastre sociale, aspecte de muncă dela oraș și sat, aspecte din viața tineretului, a armatei noastre populare, portrete ale unor fruntași în muncă, chipuri de personalități din lumea artei, peisagii care evocă bogățiile și frumusețile patriei noastre. Un număr de lucrări zugrăvesc străvechea prietenie româno-rusă și continuarea ei plină de înflorire din zilele noastre. Alte lucrări vorbesc despre trecutul de luptă al poporului nostru, despre lupta plină de abnegație a comuniștilor în anii ilegalității, despre viața bogată în fapte mari a contemporanilor noștri.

Ceeace mai caracterizează actuala expoziție este prezența unor compoziții complexe, de mari proporții, atât în pictură cât și în sculptură. Alegându-și teme mari, importante, unii dintre artiștii noștri încep să folosească, după exemplul sovietic, metoda de lucru în colectiv, potrivită mai ales atunci când e vorba de realizarea unor lucrări de mari dimensiuni. Acesta este un fenomen nou în arta noastră, care se cuvine a fi salutat cu bucurie. Așa de pildă, colectivele formate din: Ionescu—Constantinescu — Tureatcă—Iscovitz la București, Dăscălescu—Vedenivschi din Iași, Damian—Coman din Ploești, au prezentat lucrări mari, de valoare.

Intre compoziții, pictura istorică ocupă un loc de frunte. Marea pânză „Refuzul lui Petru cel Mare de a-l preda turcilor pe Dimitrie Cantemir" de Eugen Ispir aduce o temă interesantă; figura lui Petru este bine realizată, ca și unele detalii ale tabloului. Din păcate însă, nu e suficient de clară compoziția, iar figura lui Dimitrie Cantemir, mare cărturar al timpului, insuficient conturată. Tabloul „Ion Vodă cel Cumplit la Cahul" de Gh. Labin, deși neterminat, lasă să se vădească de pe acum mari calități de compoziție și de culoare. Alte tablouri înfățișează pe „Generalul Kiseleff făcând dreptate țăranilor" — autori Dăscălescu și Vedenivschi —, pe cronicarul Miron Costin de N. Popa, precum și alte figuri progresiste și momente din trecut.

Pictorița Lidia Agricola înfățișează într'o mare lucrare pe Lenin în mijlocul tovarășilor săi de luptă, vorbind cu înflăcărare delegaților Congresului al VII-lea al P.C.U.S.

Și în sculptură se remarcă tendința spre compoziție. Indeosebi baso-relieful este anul acesta bine reprezentat prin lucrări valoroase de mari dimensiuni, ca aceea a maestrului Baraschi — „Eliberarea", înfățișând cu o mare forță de convingere momentul istoric al intrării în București a ostașilor sovietici eliberatori; „Ștefan cel Mare după victoria dela Vaslui" ne-a fost evocat de colectivul Ionescu-Constantinescu-Tureatcă-Iscovitz, iar sculptorul Geza Vida, inspirându-se din lupta poporului contra asupritorilor, redă în alto-relieful „Pintea Grigore judecând un boier", figurile puternic conturate ale țăranilor ce s'au ridicat împotriva moșierilor.

Lupta plină de greutăți și de jertfe a comuniștilor în ilegalitate continuă a inspira artiștilor noștri plastici lucrări valoroase. „Râbnița" — tabloul plin de dramatism al lui T. Krausz zugrăvește un grup de comuniști în celulă în momentul când zbirii îi împușcă. Deși doi din ei au căzut, ei rămân toți strâns îmbrățișați, uniți ca un zid, cântând „Internaționala". Artistul a reușit să redea cu vigoare unitatea și forța comuniștilor, încrederea lor nestrămutată în dreptatea cauzei lor. Alte lucrări ca: „Arestarea lui Fonagy" de N. B. Abody, „In fața călăilor" de B.Kulksar, sau „Protestul muncitorilor la Doftana pentru cucerirea drepturilor politice ale deținuților" — compoziția tânărului V. Nereuță — zugrăvesc deasemenea sugestiv aspecte din marea luptă pentru fericirea poporului purtată de partidul nostru dealungul anilor.

Cele mai multe dintre compoziții oglindesc însă efortul poporului nostru în construirea socialismului, multilaterala activitate a oamenilor muncii, în fabrici sau pe ogoare, în școli și peste tot unde se plămădește viața nouă. Printre cele mai valoroase compoziții de acest fel se numără cea a lui Angheluță, „Reparație la cuptoare la uzinele Reșița", în care știința compoziției, coloritul, dozajul luminii, stăpânirea profundă a desenului se îmbină armonios, dând tabloului o vigoare deosebită care atrage și convinge pe vizitatori. In aceeași tematică largă se înscriu și operele lui M. H. Maxy, S. Barabas, C. Lucaci, Sonia Natra, etc. Viața nouă a satelor noastre se reflectă deasemenea în numeroase opere ca acelea ale lui I. Bene — „Scsesc noi membri în gospodăria agricolă colectivă", V. Jurca — „Lumină nouă în sat la noi", etc.

O problemă interesantă ridică lucrările de diplomă ale tinerilor absolvenți ai Institutelor noastre de Artă Plastică, A. Anastasiu, A. Avramescu, R. Duncan, D. Szasz, V. Nereuță și alții, ale căror creații stau cu cinste alături de cele ale artiștilor cu experiență. Expunând anul acesta pentru prima oară, ei se dovedesc dela început plini de îndrăzneală, atacând compoziții vaste cu numeroase personagii, lucrări care pun probleme dificile dar interesante. Aceasta constitue o trăsătură comună la toate lucrările prezentate de tinerii absolvenți, lucru ce dovedește orientarea justă a învățământului nostru artistic, succesele obținute în procesul de pregătire de noi cadre artistice.

Din păcate însă, cu puține excepții, mai toți acești tineri au atacat teme prea mari pentru posibilitățile lor și nu au putut duce până la capăt lucrările, unele figuri rămânând abia schițate, neindividualizate, lucru care evident, scade din valoarea operei respective. Pentru realizarea unor teme ca acelea alese de tinerii artiști, se cer în mod firesc o îndelungată experiență artistică, studii aprofundate și încercări numeroase care să familiarizeze pe artist cu multiplele și complexele probleme ce le ridică realizarea în bune condițiuni a unei mari compoziții.

In această expoziție, pictura de gen înregistrează noi succese prin lucrările lui Gh. Glauber, D. Hatmanu, Titina Călugăru, Pila Rubin și ale altor artiști. Aceste lucrări dovedesc creșterea spiritului de observație, sesizarea cu mai multă putere a noului din viață. Remarcăm în deosebi lucrarea „Micii chimiști", în care autorul, Gh. Glauber, redă momentul unei experiențe pe care o face un grup de copii în laborator.

Deasemenea, tabloul „Intr'o cooperativă" al tânărului pictor ieșean D. Hatmanu, reține multă vreme privirea. Artistul a surprins o scenă obișnuită, din viața de toate zilele, dar bogată în semnificații: momentul când un țăran, însoțit de nevasta sa, își cumpără o pălărie nouă dela cooperativă. Și aici firescul, redarea veridică a vieții, dau lucrării o reală valoare.

Colectivul de artiști dela Studioul Armatei a prezentat anul acesta o serie de lucrări, dintre care cele mai valoroase sunt cele ale tânărului pictor Atanasiu „Peisaj din Bărăgan" și „Unități românești în luptele din munții Tatra" și ale sculptorilor Julia Oniță și M. Butunoiu.

Intre numeroasele portrete prezentate în expoziție se remarcă în mod deosebit portretul maestrului Sadoveanu de Corneliu Baba, autoportretele lui Angheluță și Adam Bălțatu, portretul realizat de Justina Popescu, reprezentând pe artista emerită Irina Răchiteanu, cel al lui Ciucurenco — compozitorul Gh. Dumitrescu — precum și lucrarea maestrului Jalea — bustul compozitorului Ceaicovschi. Taru aduce în expoziție portrete ale unor fruntași ai poporului chinez. Busturile de marmoră realizate de Wagner, reprezentând pe Lenin și Stalin, constitue unele din lucrările de seamă ale expoziției, ca și bustul scriitorului M. Sadoveanu. Figura marelui geniu al revoluției V. I. Lenin este redată cu deosebită forță artistică și de statuia realizată de B. Caragea.

Trebue subliniată ca o creație cu totul remarcabilă lucrarea lui Irimescu, reprezentând pe pictorul Băncilă. Figura impunătoare a acestui creator, prins de sculptor într'o atitudine deosebit de sugestivă, în procesul de creație, îți rămâne întipărită în minte.

Peisajul ocupă deasemenea un loc important în expoziție. Printre lucrările care se remarcă printr'o redare caldă a frumuseților și bogățiilor patriei, se află cele semnate de O. Angheluță, Panteli Stanciu, P. Atanasiu, Corina Leca, A. Moscu, L. Grigorescu, Ivancenco, Maria Constantin și P. Hârtopeanu. Deși multe peisagii din expoziție sunt realiste, pline de viață și sensibilitate, unora le lipsește totuși îmbinarea frumuseții naturii cu frumusețile create de munca omului.

Expoziția mai cuprinde peste 350 de lucrări de grafică (ilustrații de carte, caricatură, afiș, grafică de șevalet, gravură, etc.) Printre cele mai valoroase sunt lucrările semnate de Ligia Macovei, Taru, Rony Noel Florin, J. Perahim, Gh. Adoc, Marcela Cordescu, Gh. Naum, G. Szabo Bela, Cik, Doru și alții.

Lucrările expuse dovedesc că artiștii plastici mai au mult de luptat pentru rezolvarea problemei centrale a artei noastre — înfățișarea chipului omului nou, zugrăvirea complexă a trăsăturilor sale.

Sunt puține portrete de fruntași în muncă — îndeosebi dela sate —, este sărac înfățișată viața noastră culturală, sunt puține scene din viața de toate zilele.

Una din lipsurile împotriva căreia artiștii noștri plastici trebue să lupte fără ostenire, este nefinisarea lucrărilor, prezentarea lor sub formă de schițe, în care doar câteva din figuri sunt terminate, iar celelalte sunt tratate sumar, învăluite într'o inexplicabilă ceață. Trebue dată mai multă atenție figurii omului — centru de maxim interes în orice operă de artă.

Important este însă — așa cum dovedește expoziția — că artiștii noștri plastici se află pe un drum bun, pe drumul cunoașterii tot mai adânci a vieții, al legării tot mai puternice a artei cu lupta și frământările poporului.

Vizitând expoziția, ai în față imaginea patriei noastre, cu întinsele meleaguri, cu frumusețile ei pline de farmec. Și pe deasupra, din toate lucrările expuse, se formează imaginea minunată a poporului nostru, stăpân pe aceste frumuseți și bogății, străduindu-se să le înmulțească, să le pună în valoare.

Toate aceste lucrări îți dau un sentiment de măreție, îți dovedesc încăodată frumusețea vieții noastre noi și arată participarea largă a artiștilor la viață, încadrarea lor în cultura noastră nouă și înflorirea continuă a artei noastre plastice, pe drumul realismului socialist.

Lidia AGRICOLA

V. I. Lenin la al VII-lea Congres al P. C. U. S.

Vitalie NEREUȚĂ
Protestul muncitorilor la Doftana pentru cucerirea drepturilor politice ale deținuților

Corneliu BABA · Maestrul Mihail Sadoveanu

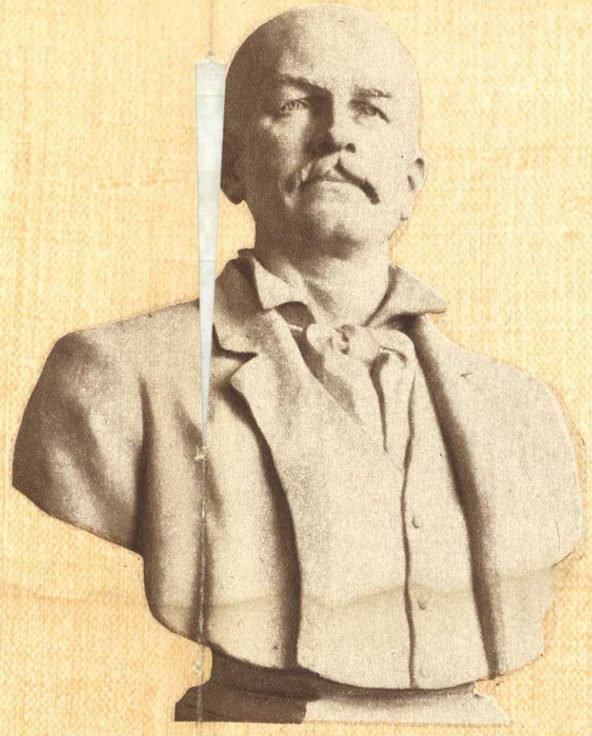

Zoie BĂICOIANU : Pictorul Grigorescu

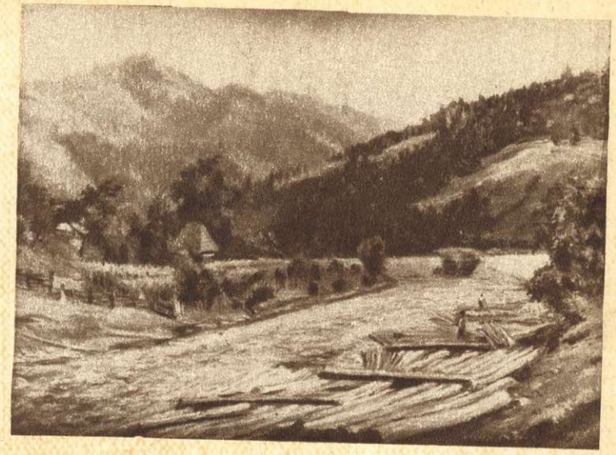

Corina LECCA : Cot al Bistriței la Bicaz

Vasile WEITH Chemare la întrecere

Iulia ONIȚĂ
Ostaș

Alex. AVRAMESCU : Lampa lui Ilici

Lelia ZUAF
Primăvara vieții și a păcii

Ligia MACOVEI — În drum spre casă

Constantin BARASCHI — Eliberarea

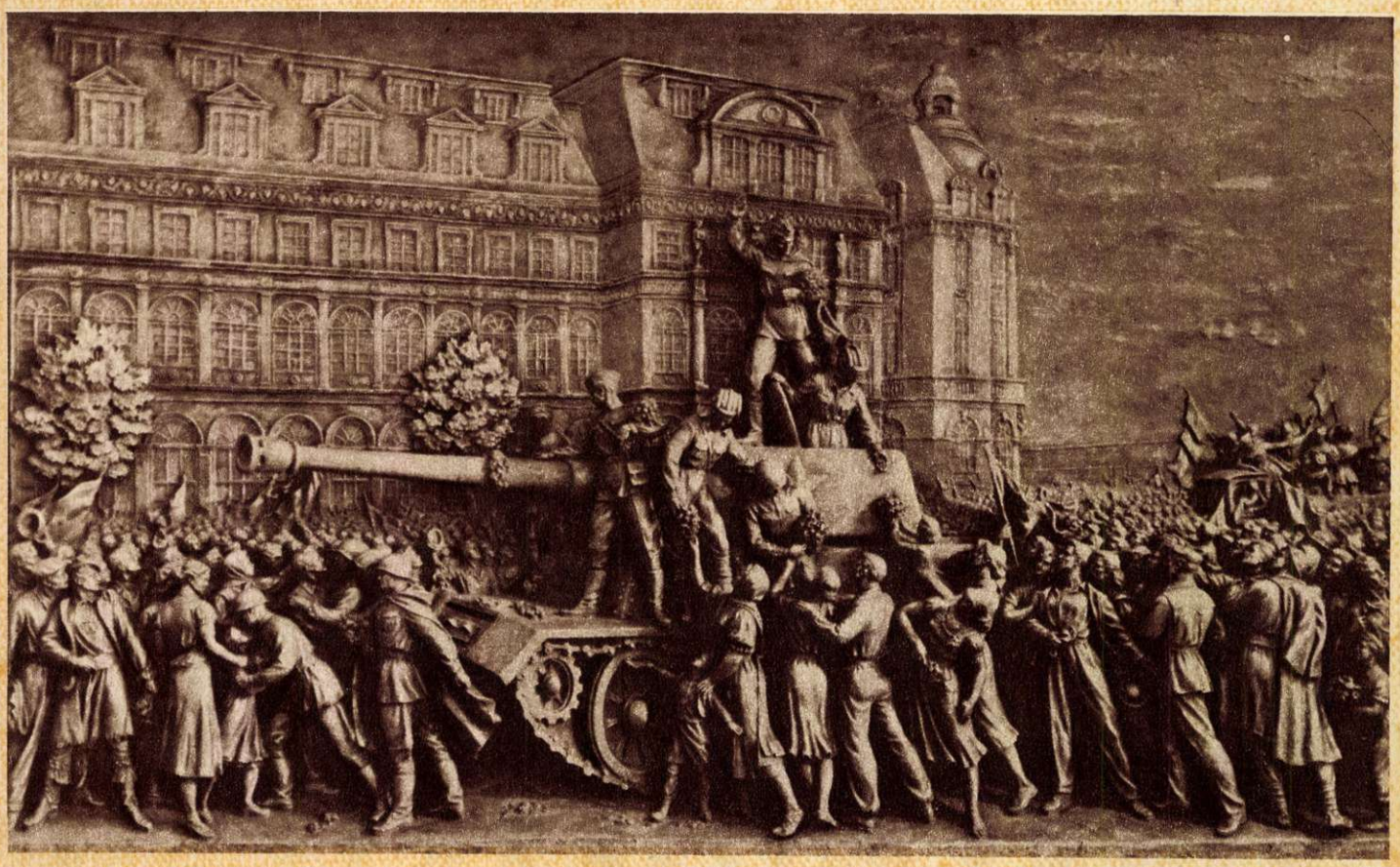

Strada nouă de pe dealul Feleacului

Frumos este interiorul acestei case! Cât de mulțumiți se simt cei doi soți, Andrei Kisgyörgy, muncitor la fabrica de confecții „Flacăra" și Iuliana Kisgyörgy, richtuitoare la uzinele „Iánoș Herbac".

De sus, de pe dealul Feleacului, casele — cu țigle roșii pe acoperișuri, cu obloane verzi la ferestre, cu fațadele vopsite în crem pal, odihnitor — par ca niște cuburi smălțuite într'o feerie de culori. Printre ele, Someșul mic șerpuiește alene, devenind mai impetuos pe treptele barajului din inima orașului.

Jos, la poalele Feleacului, mișună un furnicar de oameni.

— Incotro, tovarăși? E vreo cursă pe Feleac ?

— Nu, frate, nu-i nicio cursă! răspunde vesel unul dintre drumeți. Mergem o fărâmă de loc mai sus, pe strada cea nouă. Vrem să dăm un picuț de ajutor la construcții!

De vorbit, a vorbit Francisc Nagy, zidarul. Privirile celorlalți însă — ale muncitorilor curelari, Moghiorosy și Karoly, a lemnarului Heghedüș și a tinichigiului Leb — spuneau același lucru. Muncitori cu toții la uzinele „Iánoș Herbac", s'au gândit că nimic nu i-ar mulțumi mai mult în dimineața asta de sărbătoare, decât o „țărucă" de lucru pe șantierul caselor noi ale tovarășilor lor din uzină.

Drumul acesta este binecunoscut tuturora. Ei, ca și alți meșteri ai pantofului, l-au mai bătut voioși și în alte dăți, până ce le-a devenit drag, familiar. Iată colo, pe partea stângă, șirul de case e deschis de locuința nouă a fruntașului în producție Iánoș Szép, curelar harnic, distins cu „Medalia Muncii". Mai încolo, se zărește casa stahanovistului Endre Kiss, lăcătuș mecanic la „Iánoș Herbac", casă gemenă cu a fratelui său, Iánoș Kiss, fruntaș și el în producție. In preajmă, își sumetesc acoperișurile de țiglă alte locuințe individuale, ce aparțin muncitorilor dela fabrica de confecții „Flacăra", dela întreprinderea de transporturi auto-Cluj și dela alte întreprinderi. Toate casele — cele terminate, ca și cele în construcție — sunt ridicate cu împrumuturi acordate de stat, în condițiuni deosebit de avantajoase.

Pe Iánoș Szép, îl găsesc în curte, trebăluind împreună cu soția sa. Unul din oaspeți — venit pentru întâia oară aci, pe strada cea nouă — își manifestă dorința de a vedea și interiorul.

— Vasăzică, asta ți-i casa, tovarășe Szép! exclamă acesta cu uimire. Rotindu-și privirile peste tot, peste mobila frumoasă din dormitor, peste camera de baie și peste șpais, ochii oaspetelui prind o strălucire nouă, deosebită.

Odinioară, aci, zeci de robi recoltau pentru moșierul Nagy Gábor, trufandale, poame rare, cu pielița subțire și dulce. Robia însă, ca și celelalte silnicii ale vătafilor au apus pe veci. Intr'o zi a apărut, sprințară, ruleta unui tehnician dela cadastru, care a măsurat cu migală 120 de parcele pentru locuințe individuale. In scurt timp, au sosit camioanele și căruțele cu materiale, cu piatră de fundație, var și nisip, acordate gratuit de sfatul popular; cu ciment, țiglă și lemn, aprobate tot de către sfat. Meșteri diferiți din întreprinderi — zidari, lemnari, frezori, electricieni — au venit să ajute pe locatari la ridicarea caselor, la construirea unei străzi noi și frumoase.

Acum, oamenii își trag în case gazul metan. Grupuri de meșteri din diferite întreprinderi, elevi dela școala profesională metalurgică Nr. 2, gospodine, li s'au alăturat cu drag, la săparea fundațiilor, la montarea țevilor și la celelalte lucrări. Șantierul întreg răsună de veselie, de voie bună.

Pe strada cea nouă de pe dealul Feleacului, casele se înșiruie mândre, una după alta...

Lăsând pentru o clipă târnăcopul din mână, Francisc Nagy se adresă locatarului dela „casa Nr. 1".

— Păi, strada noastră n'are încă nume! Cum vine asta?

Cumpănind asupra întrebării, Iánoș Szép răspunse:

— N'are încă nume, însă va avea! Noi ne-am gândit să propunem comitetului executiv orășenesc ca strada noastră să poarte numele soților Rosenberg. Rămâne mereu vie în amintirea noastră atitudinea hotărîtă a celor doi soți uciși mișelește de imperialiștii americani. Rămâne mereu trează imaginea celor doi copii orfani. Numele soților Rosenberg este cel mai potrivit pentru o stradă nouă construită în liniște și armonie, în casele căreia trăiesc oameni fericiți și zâmbesc prin somn — în pătucurile lor albe—copiii noștri dragi!

★

Șantierul de pe calea Turzii nu-i singurul loc din orașul Cluj unde se ridică case noi. Oriunde ți-ai roti privirile — în cartierul Rákóczi, pe str. Horia, în Dâmbul Rotund, sau în alte cartiere — cetățenii își înalță locuințe proprii, cu împrumuturi acordate de stat. Din cele 130 de case începute anul trecut, 65 de case sunt terminate, iar restul în curs de construcție. Ele vin să se alăture celor 10 blocuri muncitorești cu câte opt apartamente din cartierul Iris, blocurilor muncitorilor ceferiști din strada Jaurés, celor patru blocuri construite de trustul 9 Construcții și altor blocuri de locuințe, contribuindu-se în acest fel la îmbunătățirea condițiilor de trai ale oamenilor muncii.

Un sprijin deosebit îl acordă întreprinderile, prin contabilii însărcinați cu perfectarea contractelor locata-

În fața noii sale case, fruntașul în producție Ianoș Szép este sfătuit de vecinul său Iosif Bugar, cum să planteze primul puiet din grădină.

rilor cu Banca de Investiții și cu gestionarea lucrărilor de construcții, prin antreprenori care să îndrume lucrările, prin diferite materiale provenite din deșeuri. La rândul său, comitetul executiv orășenesc pune la dispoziția locatarilor parcele, loturi de grădină de 4-500 metri pătrați, materiale, țesături de sârmă produsă de I.L.I.C. (Intreprinderea Locală Industrială-Cluj) pentru construirea gardurilor, instalatori de gaz, etc.

La sfatul popular orășenesc sosesc mereu noi cereri de locuințe. Hotărîrea Consiliului de Miniștri din 3 Decembrie a produs un viu interes printre cetățeni. Inginerul Nicolae Manea dela fabrica de zahăr — cap de familie cu 6 membri — e și el unul din solicitatorii de parcele. Inaintându-și cererea tovarășei Florica Oprea, secretara comitetului executiv orășenesc, el întrebă:

— Mai aveți multe cereri de parcele, tovarășă secretară?

— Sunt, tovarășe! Până acum câteva sute! răspunse aceasta zâmbind. Verbal însă și telefonic s'au anunțat și alții.

Locuințe noi, confortabile, construite — de acum înainte — pe bază de planuri noi, cu două etaje, cu câte 8—16 apartamente...

Locuințe care deschid străzi noi, la început încă fără nume, în jurul cărora se vor ivi treptat, zone de verdeață, parcuri cu flori, magazine, farmacii. Oare nu aceasta este calea luminoasă a socialismului?

Mircea SCRIPCĂ

Discursul

de Francisc MUNTEANU

Desen de Adrian LUCACI

— Ca să fiu sincer, n'am multe de spus. Atâta doar că mi-s filator și opt ore dearândul stau lângă mașină, controlez fiecare bobină și, dacă una se poticnește, mă duc să văd ce bai are. Dacă s'o rupt firul, îl leg, și-mi văd de treabă.

Maistrul meu, Sălăjan, e om bun. Dumnezeu să-l țină în puteri, și n'ar strica dacă ar mai fi mulți ca el. Că-i un om, pita domnului, nu altceva! Dimineața, când mă duc la lucru, îl salut, el mă salută. Dă mâna cu mine. Mă întreabă ce face muierea, copiii, dacă au înflorit sau nu crizantemele. „Ai avut noroc, măi Luță — îmi spune muierea — că ai picat sub mâna lui Sălăjan. Vezi să nu-l superi, că mare păcat ai face". Așa îmi vorbește muierea. Și ea încă nu-l cunoaște. Dar eu, care stau toată ziua cu el, oho, câte aș mai putea spune!... Că uneori mai ieșim împreună până peste drum, la Șchiopu, și tragem o dușcă, două. (Mai multe nu, că nici punga nu ne permite și nici beutori nu suntem...) Eu aș dori ca fiecare muncitor în republica noastră să aibă un maistru cum îl am eu pe Sălăjan. Dacă mai stau o leacă de vorbă cu vecinii și mi se rupe un fir, el își întoarce capul să nu vadă, ori mă bate pe umăr și-mi spune: „Nu te necăji, bace Luță, ce contează un fir! Că din pânza asta o să se facă poate un cearceaf, și cine se uită că lipsește un fir. Nimeni". Dacă mi se poticnește mașina că, de, — n'o poți ține curată ca pe o mireasă, Sălăjan îmi spune: „Nu te mânia—mașina care nu merge nu se uzează..."

Multe aș putea spune încă, dar nu-i timpul acum. Să-l mai laude și alții. Atâta vreau să mai adaug doar, că-i popular foc! El nu face deosebire între muncitor și maistru sau între muncitorul fruntaș și cel codaș. E deopotrivă cu toții. Uneori chiar în timpul lucrului stăm la un taifas la vestiar, mai schimbăm o părere două, că așa e omul. Maistrul Sălăjan ne îmbie cu o țigară, râde cu noi. Nu se bagă în lucrul fiecărula cu indicații, cu controlul — ca alții. Și deaceea fiecare om s'a deprins să muncească cum îi cade la îndemână. Și nici cu metodele noi nu ne omoară: fiecare cu metoda lui. De aia îl iubim, pentrucă ține la om. Îi spun: „Măi Sălăjane — mâine n'o să viu la lucru — că — de — e ziua mea". Sălăjan mă bate pe umăr, și-mi spune: „Dar să te gândești și la mine". Cum să nu te gândești la el? Dacă-ți cade mult deșeu — Sălăjan imediat: „Ascunde-l mă, să nu ne vadă inginerul". Intr'o zi l-a prins pe unul că venise la lucru cu o sticlă de săcărică în buzunar, din care trăgea mereu câte o dușcă. N'a făcut scandal. Au împărțit pe jumătate și totul a ieșit bine. Ei, cred și eu că oamenii îl iubesc, dacă-i înțelege!...

Aici Luță se opri. Se uită lung în sală, să vadă cum îi primesc oamenii vorbele. Era mulțumit. Își mângâie mustățile mari, îngălbenite de nicotină, și continuă:

— La un ring alăturat lucrează prietenul meu Simon. Eu, zău nu știu cu ce-o fi păcătuit într'atâta, că tare-i bătut de dumnezeu. O duce greu. Lucrează sub mâna maistrului Crișan. Mie nu mi-e frică să spun deschis că maistrul Crișan nu e omul care ar trebui să fie. E arțăgos și tare lute îi sare țandăra din te miri ce. Nu-i mulțumit de nimic. Ba că Simon nu leagă firul cum trebue — și gândiți-vă, Simon muncește de vreo douăzeci de ani - ba că nu aplică metoda Clutchih, Jandarova sau cine mai știe care încă!... Dacă Simon oprește mașina și iese în timpul schimbului în vestiar să asculte poveștile lui Dudău — Crișan e foc! Cică nu-i conștient! Imi spunea deunăzi muierea: „Să mulțumești, Luță, sfântului Antonie că n'ai picat sub mâna lui Crișan". Caută nod în papură și unde este și unde nu este. N'ai curățat mașina și din cauza asta se poticnește? Crișan, gata e lângă tine. Îți controlează turațiile la bobine, grosimea și tăria firului. Și nu-i ajunge nici atâta. Imparte la oameni broșuri, și-i pune să le citească pe toate. Am văzut și eu una din ele. Îi spunea „Firul de calitate"! Parcă noi, filatorii, n'am ști nimic despre fir! Zău așa. Și odată pe lună îi silește să meargă și la doctor—ci-că să-și vadă măruntaiele la raze. Dar ce suntem noi, copii mici? Eu, să spun drept, nu știu cum rabdă Simon al meu. Dacă vine mai târziu, Crișan îl ia în răspăr, că el e dela șapte lângă mașină. Niciodată nu-l lasă să plece mai devreme, nici măcar cu o juma' de oră înainte de terminarea schimbului. Dar parcă și Simon s'a molipsit dela el: într'o zi îl văd că stă lângă mașină și înjură ca un turbat. Și pe director, și pe cei dela planificare. „Ce ai?", zic. „Nu vezi?" — se răstește la mine. „N'am material; stau degeaba"... „Păi, banii tot îți vin..." Da el: „Du-te dracului". Vreau să mai schimb o vorbă, dânsul cică n'are timp. Asta din cauza lui Crișan. S'a obișnuit și Simon să fie așa... nepopular...

Și, în afară de asta, Crișan își adună lucrătorii și-i dăscălește de parc'ar fi copii de școală — nu oameni cu familie. Cică să se păzească de curelele de transmisie — ba mai mult: se ține și de cei dela protecția muncii: să mai instaleze un ventilator, să mai pună încă un grătar de siguranță lângă dinam...

Când o să vă povestesc ce s'a întâmplat ieri, o să rămâneți cu gurile căscate. Și nu-mi pasă dacă se supără. Acu îl demasc. Se bagă și în viața particulară a oamenilor. Știți că noi primim câte un kilogram de lapte pe zi. Ei bine, Crișan îl vede pe Simon că nu bea laptele, îl dă altora. Și fără vorbă multă, îl oprește. Cică să-l bea el, Simon, om în toată firea. Și-i ține o predică despre sănătate și despre dracu știe ce încă... Spuneți și dumneavoastră: laptele e sau nu un bun al nostru? Facem ce vrem cu el, sau nu!?...

Aci Luță se opri din vorbă și răsucindu-și mustățile mari, privi roată prin sală.

— Poate, acum, mă întrebați dece vă spun toate astea? Iacă: am o mare nedumerire. Eu câștig șase sute de lei, iar prietenul meu Simon o mie. Cum vine socoteala, vă întreb? Să vedeți ce mi-a spus muierea. Că ea la toate are răspuns. Zice: Cei patru sute de lei, diferența dela salariul tău la al lui Simon, îi plătești pentru Sălăjan. „Cum vine asta?" — zic. Și tot eu mi-am răspuns. Păi, bunătatea asta a lui Sălăjan costă cam mult. Pe mine patru sute, pe tovarășii care lucrează cu mine cam tot atât — iar de fabrică nici nu mai vorbesc...

Eu numai asta am avut de spus... Și mă gândesc: popularitatea asta ieftină a lui Sălăjan ne costă cam mult... Ce ziceți, tovarăși?

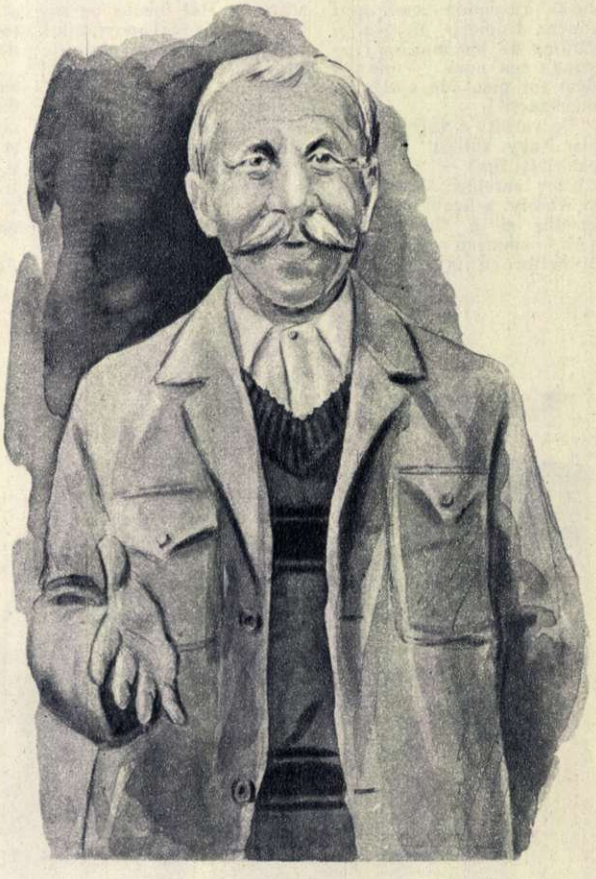

Babik

— povestire —

de Stephan HEIM

Desene de L. BRODATI

Babik stătea în picioare, sprijinindu-se cu toată greutatea trupului în coada cazmalei și cerceta cu privirea o casă. „Căsuța mea" — se gândea el.

Încet, încet, ca și cum ar fi răsfoit un album cu fotografii vechi, i se perindară prin minte toate casele în care locuise până atunci: casa părintească, scundă și lăsată într'o rână, acolo departe, în patria lui, lângă Katowice; camerele prost mobilate și friguroase dela Pittsburg și Cleveland; barăcile de scânduri pentru mineri, de aici, din Goldsborough, unde-și avea patul într'un colț pentru care plătea chirie, locuind în mijlocul unei familii pentru care era un străin și unde niciodată nu putea să rămână singur, deși întotdeauna se simțea stingher.

„Fiecare om trebue să-și aibă casa lui", își spunea adesea Babik. Și iată că acum avea și el, însfârșit, casa lui, o casă adevărată, cu fundații de beton, cu patru pereți făcuți din bârne trainice, cu un acoperiș fumuriu din care se înălța un coș de cărămizi, cu ferestre mari, luminoase. Ba mai avea și o mică verandă, o scară cu cinci trepte la intrare și o aleę, mai bine zis o viitoare alee; nu mai trebuia decât să cumpere niște pietriș, să-l presare dealungul ei și să-l bătătorească...

Babik își încreți fruntea. Da, o să cumpere pietriș. Dar câte alte lucruri mai trebuia încă să cumpere!

Aici, la el, totul era făcut cu socoteală, nu ca la alții, pentru care casa nu-i decât un loc unde se pot adăposti de ploaie. Tot timpul se gândea la casa lui: atunci când stătea cu spinarea încovoiată, lucrând cu ciocanul de abataj în întunecatele mine de cărbuni, ca și atunci când petrecea seri întregi în fața unei halbe de bere la „Clubul-bar" al lui Make. Ani de zile gândul ăsta nu-i ieșise din cap.

Vedea ca acvea cum va arăta bucătăria: cu o mașină de toată frumusețea, albă, emailată, cu o cuvetă atât de curată că-ți lua ochii și cu două robinete sclipitoare din care să curgă apă rece și caldă. Lângă mașină, un frigider mare, care să se deschidă cu un țăcănit ușor. Pereții bucătăriei să fie vopsiți în albastru deschis, iar sub tavan, de jur împrejur, o ghirlandă de flori roșii.

Pe urmă, baia: un duș acoperit de o perdea și un closet adevărat, cu un scaun comod. I se făcuse lehamite de tichioasele acelea de magherniță din fundul curții, frecventate de numeroși locatari, unde bâzâiau întotdeauna niște muște mari verzi și unde duhoarea era atât de puternică încât parcă ți se'mpregna în piele!

Dormitorul: îmbrăcat de sus până jos în tapete cu flori. În dormitor un pat lat, moale, cu cearceafuri albe ca zăpada și cu o plapumă de puf, tighelită, iar pe jos un preș gros, ca să nu-l pătrundă frigul pân'la oase dimineața când, dându-se jos din pat, ar pune piciorul pe o dușumea goală și rece.

Și, însfârșit, salonul: o masă mare, fotolii — că doar o să aibă și el musafiri — o canapea frumos îmbrăcată și câteva perne, pentru nevestele musafirilor, cărora le place să stea rezemate de spătar. Un bufet cu veselă și cu pahare. Biblioteca plină cu cărți — și toate numai de scriitori vestiți: probabil că anticarul va reuși să-l convingă să cumpere de ocazie o bibliotecă întreagă. Pe fiecare perete câte două tablouri în rame aurite.

Așa arăta casa pe care o visase. O mândrețe de casă, în care nu s'ar fi rușinat să-și aducă o nevastă. S'o aducă și să-i spună: „Uite, ăsta-i cuibul tău! Ce zici, îți place?" Cărei femei nu i-ar fi plăcut? Și atunci cine s'ar mai fi uitat că nu ești un bărbat prea chipeș și că nu vorbești prea bine engleza (de fapt n'o învățase încă cu adevărat), nici că, dansând, semeni puțin cu un elefant și că rareori buzele tale rostesc — ca cele ale altor bărbați — o glumă reușită sau un cuvânt de spirit; sigur că da, toate astea n'ar mai fi avut nicio importanță atunci...

Babik oftă. Ei, dacă ar fi mai tânăr cu vreo zece, douăzeci de ani, firește toate acestea n'ar mai avea, într'adevăr, nicio importanță. Dar acum... acum e un om cam trecut. E drept, părul încă nu i-a încărunțit, dar stă prost în alte privinți. Gura i s'a surpat, ochii i-au intrat în fundul capului, urechile-i sunt blegi ca toartele unui castron de supă, pielea i s'a înăsprit ca o scândură de călcat. Numai brațele i-au rămas tot așa vânjoase ca înainte, bune pentru muncă, brațele astea cu care a tăiat cărbuni în minele din Pensilvania, tonă după tonă. Oare câte mii de tone o fi tăiat în viața lui?...

Babik puse mâna pe cazma și o înfipse cu îndârjire în pământ. Nevastă o avea, n'o avea el, dar cel puțin casa o are! Patruzeci de ani i-au trebuit ca să economisească cei trei mii de dolari de care, după toate socotelile lui, avea nevoie ca s'o clădească. Acum, însă, știa măcar dece a muncit din greu o viață întreagă! Acum el stă mai bine decât toți ceilalți care plătesc chirie societății miniere pentru barăcile lor nenorocite și care, după toate celea, s'au apucat să facă o droaie de copii, și e știut că plozii îți mănâncă și capul, de nu-ți mai rămâne o pence, oricât ai câștiga!

Poate că n'ar mai fi fost nevoit să strângă dolar cu dolar atâta amar de vreme — patruzeci de ani în șir — dacă n'ar fi venit criza care bântuia toată țara. Atunci, toți bănișorii lui, pe care-i depusese la bancă, s'au dus pe gârlă într'o singură zi. A trebuit să ia totul dela început. Punea de o parte fiece dolar, iar banii economisiți îi înfășura într'un ziar și-i tinea ascunși la brâu (își făcuse singur un brâu cu care-și încingea deobicei pântecele supt). Mai degrabă și-ar fi îngropat dolarii în mină odată cu sterilu, decât să-i mai încredințeze vreunei bănci.

Acum nu mai are nimic la brâu. În schimb, are casă și o bucată de pământ, adică locul pe care e clădită locuința!

Babik râse cu un fel de mândrie tristă. Se simțea un cuceritor, deși, ca să fim drepți, trebue să spunem că ceeace cucerise el nu prea semăna cu visurile lui din trecut.

Da, căsuța asta era cu totul altceva decât aceea pe care o visase. Babik săpa de zor răsturnând pământul, și înfigea în el fierul cazmalei cu tot mai multă îndârjire, ca și cum ar fi vrut să se răzbune pentru tot răul pe care i-l făcuse.

De aici, dela bucata asta de pământ au început toate necazurile lui. De câte ori nu socotise și răssocotise totul! Câte nopți nu stătuse de veghe în pat, cu carnetul pe genunchi, scăzând, ștergând, scriind cifre peste cifre, calculând cât l-ar costa cutare sau cutare lucru, materialele, manopera, chibzuind cam ce ar putea să facă singur și pentru ce anume ar trebui să-și tocmească oameni și cât să le plătească.

Dar tocmai când își încheiase bilanțul și avea în mână cei trei mii de dolari de care avea nevoie, pământul s'a scumpit brusc! Pe urmă s'a scumpit ceresteaua. Apoi cimentul. Toate se scumpeau: cuiele, sârma, materialele pentru învelit acoperișul, mâna de lucru...

Make, patronul „Clubului-bar", i-a spus:

— Măi Babik, ești un dobitoc. Păstrează-ți mai bine bănișorii strânși cu atâta trudă. Oamenii de teapa noastră nu-și pot cumpăra moșii. Banii contează. În cazul cel mai rău, poți oricând să-i bei...

Babik l-a înjurat pe Make. Știa că dacă nu se va apuca să clădească imediat, n'o să mai facă treaba asta niciodată, va muri sărac lipit pământului după ce și-a irosit viața în zadar. Babik s'a îngrozit atât de tare, încât parcă simțea cum i se încuibase spaima în măruntaie, sfâșiindu-le cu dinții ei ascuțiți. Se dădea de ceasul morții la gândul că își trăise viața fără niciun rost, dar și mai vârtos îl înspăimânta gândul bătrâneții, faptul că-și va sfârși zilele undeva într'o odăiță dosnică de lângă cârciuma lui Make sau în cine știe ce ungher, laolaltă cu alții, umblând în vârful picioarelor ca să nu-i deranjeze. Din păcate avusese deseori prilejul să vadă cum trăiesc la bătrânețe acei care se istoviseră muncind în minele de cărbuni.

El, Babik, își făcuse totuși o casă. După ce cheltuise ultimul lui dolar, casa era gata, fără să fie împovărată cu nicio datorie, nici măcar cu o pence. Era casa lui, proprietatea lui!

Zâmbetul amar al cuceritorului se mai îndulci, deveni aproape duios. Babik își curăță cazmaua și porni spre casă, târșindu-și picioarele. Lăsă uneltă cu băgare de seamă pe treapta de jos a scării și își șterse pe îndelete ghetele murdare, pe o bucată de sac. Pe urmă, se urcă pe verandă.

Babik scoase tacticos cheia din buzunar. Îi trebui câtva timp până să dibuiască gaura broaștei. De fapt, n'avea niciun rost să încuie ușa: vecinii lui erau oameni cinstiți; și apoi, de bine de rău se numea că el este proprietarul legal al avutului său. Îi făcea însă plăcere ca, la plecare, să-și închidă cu cheia casa — în felul ăsta avea sentimentul proprietății — și s'o descuie apoi la înapoiere. Până atunci nu mai avusese niciodată cheie la casă!

Ușa se mișcă lin în țâțâni. Babik intră înăuntru. În clipa aceea zâmbetul îi dispăru de pe față. Își luă un aer grav care-l făcea puțin caraghios.

Vestibulul îngust avea trei uși care duceau: una în bucătărie, alta în camera de baie și cea de-a treia în dormitor. În bucătărie, pe masă, se afla o lampă de gătit cu petrol, pe un fotoliu vechi un toanc de farfurii nespălate, iar într'un colț o găleată ciuruită, plină cu tot felul de cutii de conserve și cu hârtii murdare. Mobilierul acestei încăperi triste era completat cu un pat de campanie, cu o saltea sărăcăcioasă, cu o pătură vărgată și cu două cearceafuri soldățești care nu erau deloc aspectuoase.

Salonul era pustiu. Doar un vraf de cărți de scriitori renumiți stătea îngrămădit pe pervazul ferestrei. În locul mesei, o bicicletă rezemată de perete. Ei și, ce are a face dacă i-a dat voie unui copil din vecini să-și țină deocamdată bicicleta aici? Asta nu strică cu nimic dichisul casei.

Babik se așeză pe pat. Stătea țeapăn, trăgând cu urechea. De nicăieri nu se auzea însă niciun zvon. Nici flecăreală, nici răsetele musafirilor, nici țăcănit de pahare, nici glasul nevestei, chemându-l la masă. Babik se uita la mâinile lui care se odihneau greoaie pe genunchi, la unghiile murdare și crăpate, la degetele aspre, butucănoase și bătătorite, la cicatricea albă și lată care-i brăzda dosul mâinii drepte. Cu mâinile astea își făcuse el casa. Mai avea însă destulă vlagă în ele, mai era încă în stare să scoată cărbuni, nenumărate tone de cărbuni. Asta înseamnă deci că va putea să cumpere cu timpul și mobilă, și o mașină de gătit electrică, și un duș și un closet. Nu, viața lui încă nu s'a isprăvit, nu are decât cincizeci și opt de ani și niciun fir de păr alb în cap...

Bagă mâna sub pătură și scoase de acolo o foaie de hârtie bătută la mașină și plină de pete ca și cum ar fi umblat cu ea niște mâini murdare. Hârtia era datată cu șase luni în urmă. „Înștiințare" — așa scrie sus, în capăt. Urmau câteva rânduri bătute la mașină, iar ceva mai jos se putea citi numele lui și o semnătură pusă în grabă.

Nu, încă nu-și încheiase socotelile nici cu casa și nici cu viața. Ce are a face că în mină fusese pusă în mișcare o nouă mașină pentru încărcat cărbuni? Mare lucru să înveți s'o mânuești? Și apoi, ar putea foarte bine să-i dea altceva de făcut, de pildă, să încarce cărbunii cu mâna, undeva în altă parte. Tot muntele ăsta e alcătuit numai din straturi de cărbuni, iar muntele aparține în întregime societății. Nu s'o găsi oare acolo, sub pământ, ceva de făcut și pentru el?

— Babik! He, Babik!

Faptul că auzea însfârșit un glas omenesc, indiferent al cui, fie chiar și glasul răgușit și aspru al lui Make, îl bucura atât de mult, încât mai zăbovi un pic până să deschidă ușa: Las' să mai strige odată! Se uită apoi pe fereastră și-l văzu pe Make urcând poteca. Cârciumarul avea bluza descheiată, iar șireturile ghetelor îi atârnau pe jos; gâfâia obosit și era leoarcă de sudoare. Părul roșu încărunțit îl atârna în șuvițe pe fruntea stacojie, dându-i un aer caraghios; Make aluneca și se poticnea la tot pasul căci drumul era plin de hârtoape și bălțoace. În urma lui mai venea cineva, un om care călca cu băgare de seamă, căutând locuri zvântate și strângând sub brațul drept umbrela și servieta, în timp ce cu mâna stângă ținea o pălărie nouă, gri.

Babik se încruntă. Nu-i plăceau oamenii necunoscuți, mai ales acei bine îmbrăcați; îi dădeau întotdeauna de bănuit. Și apoi, ce i-o fi venit lui Make să-și părăsească tejgheaua tocmai la ora asta, când oamenii care se întorceau dela lucru obișnuiau să ia câte o halbă de bere?

Amândoi, Make și necunoscutul cu umbrela, se opriră în fața scărilor dela intrare.

Make își trase sufletul, își șterse sudoarea și-i explică:

— Ce mi-am zis: ia să urc puțin pân'aici, să văd ce mai faci și cum te-ai instalat...

Necunoscutul tăcea și se uita la Babik, ca și cum l-ar fi cântărit.

— Ce vrei? — se răsti la el Babik peste capul lui Make.

— Dumneata ești Joseph Babik? întrebă necunoscutul.

— Păi, cine vreți să fie! exclamă Make pe un ton nițeluș supărat. Nu v'am spus că vă conduc la el? Am spus ori nu așa?

— Pot intra înăuntru? întrebă necunoscutul agățându-și umbrela de braț.

Babik însă stătea proțăpit în fața lui, tăindu-i drumul.

— Ce mi l-ai adus pe cap? — se stropși el supărat, ca și cum Make ar fi fost un trădător.

Ochii spălăciți ai lui Make căpătară o expresie rugătoare.

— Păi, cum crezi c'ar fi găsit drumul dacă nu l-aș fi condus eu? Și apoi, am socotit că-i mai bine să fiu și eu de față când... Make se opri. După ce tăcu o clipă, adăugă pe un ton mai hotărît: — Ce mai tura-vura: omul a venit la mine la „bar" și m'a întrebat cum poate să ajungă la tine acasă, asta e! Ei, drăcie, dacă nu-ți place, n'am decât să plec!...

Dar nici nu se clinti din loc.

— Atunci, să intrăm în casă, spuse necunoscutul, acoperindu-și capul și punând piciorul pe scară.

Babik se dădu la o parte, făcându-i loc să treacă înainte. Intrând în vestibul, străinul șovăi o clipă, uitându-se în jur, apoi se îndreptă spre dormitor. Acolo începu să caute ceva pe care să șadă sau de care să se rezeme măcar, dar nu găsi nimic în afară de șeaua bicicletei. Își puse servieta pe șea, făcu să-i țăcăne încuietoarea și scoase dinăuntru o hârtie.

Babik intră în odaie, iar în urma lui se strecură pe ușă și Make.

— Sunt dela serviciul de îmbunătățire a vieții muncitorilor din districtul Goldsborough, mister Babik — începu vizitatorul. — Ați făcut o cerere de ajutor, nu-i așa?

— Sir, nu știu, dar nu mi se plătește ajutorul de șomaj, bolborosi Babik, abia mișcând buzele. Și ce vreți, stomacul cere de mâncare...

Tăcu câtva timp și termină cu ceva mai mult curaj:

— Dar vedeți, pentru chirie n'am nevoie de ajutor. Am acum și eu căsuța mea...

— Văd, spuse necunoscutul.

— Am alergat peste tot, doar-doar oi găsi ceva de lucru — continuă Babik cu glas înf. ndat. — Toată viața am muncit aici, în mine, mă cunosc toți și mi s'a promis...

— Da, da, știm și asta, îl întrerupse omul cu servieta. Am examinat cu toată atenția cazul dumitale.

În glasul lui se simțea oarecare oboseală sau, poate, un pic de nerăbdare.

— Dar singur n'o să-și găsească de lucru — interveni Make — trebue să i se găsească! Doar e un om în toată puterea! Chestiunea e că, acolo, la ei, au adus o mașină nouă, așa că el, care încarcă cu mâna, nu mai are ce face, iar pe de altă parte, spun că e prea bătrân ca să mai învețe să lucreze cu mașina...

— Da, știm și asta, repetă omul dela serviciul de îmbunătățire a vieții muncitorilor. Din moment ce ne ocupăm de un caz, noi înțelegem să-l studiem punct cu punct.

Buzele lui se strâmbară ușor, în chip de zâmbet: omul încerca să fie mai amabil. Dar tocmai zâmbetul acesta îl făcu pe Babik să simtă niște furnicături în spate.

— Nu vreți să ședeți? se grăbi el să spună. Vă aduc imediat un scaun dela bucătărie.

— Nu vă mai deranjați, îi răspunse nerăbdător funcționarul. Nu trebue decât să semnați hârtia asta. Uite aici. Și atunci veți primi și ajutorul, asta-i tot.

Făcu o cruce cu creionul pe foaia de hârtie, arătându-i unde să-și pună semnătura și i-o întinse.

Babik încercă să descifreze textul bătut, în rânduri înghesuite, la mașină. Dar, după ce citi primele trei sau patru rânduri, se lăsă păgubaș: frazele erau nemăsurat de lungi și nu înțelegea nimic.

— Ce scrie aici, mister? întrebă el îngrijorat. Pentruce trebue să semnez asta? Doar am mai iscălit odată cererea de ajutor.

Pe chipul omului se ivi din nou același zâmbet slab.

— Credeam, mister Babik, că ați înțeles totul dela început, spuse el politicos. Hârtia asta e un act de cedare a drepturilor de proprietate.

— Da? — făcu Babik.

Nici de astă dată nu înțelese o boabă. Totuși simți că plutește o amenințare asupra lui și asupra casei sale.

— Uite, mister Babik, să-ți explic despre ce este vorba. Noi avem datoria să-i ajutăm pe acei care n'au absolut nimic: nici de lucru, nici bani, nici măcar un adăpost. Dumneata însă ai casă, ești, adică, proprietar. Și cred că n'ai de gând să primești niște bani care nu ți se cuvin, nu-i așa? Nici nu vrei să iei banii celor care n'au nici după ce bea apă?

— Bineînțeles că nu, spuse Babik. Fața lui era încordată ca și cum s'ar fi chinuit să priceapă ceva. — Eu nu vreau să iau banii altora. Nu cer decât atât: să mi se dea un ajutor. Toată viața mea am muncit. Nu mi-am întrerupt munca decât atunci când am rămas fără lucru. Doar n'o să mă lăsați să mor de foame.

— Nimeni nu vrea ca tu să mori de foame, Babik, spuse Make, frângându-și mâinile disperat. Nu înțelegi că acest gentleman îți cere altceva...

— Da, da! spuse Babik cu glas puternic. Dar pentruce-i trebue să semnez hârtia asta?

— Ți-am mai spus odată, mister Babik, că acesta este actul de cedare a drepturilor de proprietate. Dumneata cedezi districtului drepturile asupra casei și asupra terenului dumitale. Iar noi, în schimb, te înscriem pe lista acelora care urmează să primească ajutoare.

— Bine, dar asta-i casa mea! exclamă Babik. Eu am clădit-o. Am făcut-o din bănișorii mei. Timp de douăzeci de ani am pus ban pe ban, după ce alți douăzeci de ani mai înainte mi-am rupt dela gură ca să strâng o sumă, dar știți, tocmai atunci banca a dat faliment și...

Funcționarul dela district ridică din umeri. Acum nu mai zâmbea.

— Mister Babik, din momentul în care cedezi dreptul de proprietate, se cheamă că nu mai e a dumitale. Fii pe pace însă. N'avem de gând să te dăm afară din casă. Te vom lăsa să locuești mai departe... câtva timp. Pentru noi, casa asta reprezintă doar o garanție, ți-o luăm ca să fim siguri că, îndată ce vei găsi de lucru, o să restitui ajutorul. Pe scurt: dumneata ai o proprietate. În acest caz, ajutorul e un fel de împrumut pe care ți-l acordă statul. Iar statul, mister Babik, după cum știi și dumneata, îl constitue contribuabilii. Doar n'oi fi vrând ca contribuabilii să-și riște banii pentru dumneata?

— Nu, spuse Babik, nu vreau așa ceva. Eu n'am nevoie decât de un ajutor. Puteți să-mi dați mai puțin decât altora pentrucă am casa mea și nu mai trebue să plătesc chirie.

— Dar înțelege odată că nu putem să-ți dăm ajutor atâta vreme cât ai casă!

Vasăzică, așa stătea socoteala! Voiau să pună mâna pe casă! Babik simți că-i tremură picioarele și i se înmoaie genunchii. Sigur că da, mai întâi l-au lăsat fără lucru, iar acum vor să-i mai ia și casa. I-o mărturisise chiar omul ăsta venit din partea guvernului.

— Uite ce e, dumneata nu înțelegi tocmai esențialul! spuse iar funcționarul, cuprins de milă parcă, văzând că Babik s'a rezemat de perete. Nu vezi că noi nu-ți vrem decât binele. Am fi putut, de pildă, să-ți spunem: vinde-ți proprietatea ca să nu mai fii o povară pentru contribuabili! Și, totuși, n'am făcut așa. Dimpotrivă, îți acordăm ajutorul și considerăm că imobilul dumitale e al nostru până în momentul când ai să începi iar să câștigi și să te poți achita de datorie!

— Dar dacă n'am să mai găsesc nicăieri de lucru?... Glasul lui Babik era stins de tot, aproape fără timbru. Să-mi pun singur ștreangul de gât? In mine nu se mai angajează oameni de vârsta mea. Doi ani de zile am bătut la toate ușile să primesc ajutorul de șomaj. Și vreau să-l primesc de aci încolo, dacă n'o să am tot timpul de lucru... N'am decât o casă, asta-i tot avutul meu. Dece vreți să mi-o luați? Un stat așa de mare... Ce nevoie are el de o biată căsuță, patru pereți și un acoperiș, atâta tot...

Lui Babik i se tăie glasul.

Interlocutorul lui era vădit încurcat. Își scoase pălăria și își trecu mâna prin păr.

— Imi pare foarte rău, mister Babik, dar legea asta n'am făcut-o eu.

Tinea și acum hârtia în mână.

— Hai, semneaz-o, îl îndemnă el, aproape rugător.

Babik luă hârtia și o rupse încet în bucăți; apoi își desfăcu mâinile lăsând bucățile să se împrăștie pe jos.

Funcționarul dela district își puse pălăria. In prag se mai opri odată:

— Dacă te răsgândești, să ne dai de știre.

Și plecă.

Timp de câteva clipe, în camera goală stărui o tăcere apăsătoare, încătușându-i parcă pe

cei doi oameni. In cele din urmă, Make vorbi cu o neobișnuită dulceață în glas:

— Nu ți-am spus eu: îndeasă-ți mai bine, băiete, brâul cu bani. De unde puteau ei să știe cu ce-ți înfășori tu mijlocul? Așa ai fi primit ajutorul și le-ai fi râs în spate! Dar tu nu, ai vrut să-ți faci casă. Și atunci te-au dibuit că n'ai buzunarele goale. De, voiai să fii proprietar!...

Babik, însă, nu-l asculta; se ferecase în el. De pe fața lui brăzdată de zbârcituri pierise parcă orice urmă de viață.

Din poezia japoneză anti-imperialistă

CÂNTEC PENTRU OCHII NEGRI

de Tzueși TAKOSU

I

Florile tânjesc printre ruine
și orașu-l prins de înserare;
se aude, sus în slăvi — ascultă! —
zgomot de motor trecând spre zare...
Sus, pe-o casă, un steag nerușinat
își atârnă pânza înstelată;
lângă casă a rămas de pază
un yankeu cu armă-automată.
Noapte de April. Miroase-a scrum,
simți aproape moartea, bate 'n ușă,
din Coreea'n flăcări, azi, în zbor
peste-oraș trec vânturi cu cenușă.
Despre ele vreau să-ți povestesc
în această oră prea târzie
ca din ochii tăi cu ape-adânci
flacăra revoltei să învie...

II

Lângă zid stau ghemuite flori
și tânjesc printre moloz și lut.
O femeie trece 'nfometată;
în război ea fiii și-a pierdut.
Peste tot reclame de neon,
strada-i luminată ca în vis,
doar într'o magherniță, în beznă
o familie s'a sinucis...
Tu auzi de-aicea cum vuiesc
străzile?
Cum larma le cuprinde?
Uite!
cumpărată de-un dușman
o niponă tânără se vinde..

III

— Spune-mi tu, dece mă întristez
când vorbim în taină amândoi?

— Pentrucă ziarele de azi
urlă iară despre alt război...
Hai,
privește-acum peste pământuri!
Vezi lumini?
apar în rânduri, rânduri...
Avioane trec peste strâmtoare
cerul depărtat cutremurându-l.
Trenuri grele trec. Privește! Duc
arme - aducătoare de pierzare;
se târăsc, convoi după convoi
cavalerii morții'n depărtare.
Ei ți-au ars și casa părintească,
fără milă ți-au ucis și tatăl,
tot de ei ți-a fost ucisă mama,
ucigașul fratelui tău, iată-l!
Mâinile,
— privește-l — și le'ntind
să ne curme viața ce-o iubim...
Uite, în Japonia ta dragă
peste tot e-un peisaj străin.

IV

Zile, nopți, ei le petrec la fel,
veșnic beți colindă pe afară,
vin și ne strivesc la demonstrații
bestiali, sub cisma lor murdară.
La alegeri ne'nconjoară — zid —
cu măciuci și mii de pistolete;

ei au cocoțat la cârma țării
mult disprețuite marionete.
Trag în noi la meetinguri, din plin
otrăvesc văzduhurile-albastre...

Dar vom rupe vălul de pe ochi
și-au să ardă-atunci nestinse astre!
Urlă'n jur furtuna tot mai tare,
arde'n ochi acum nestinsă pară,
e aproape ceasul când poporul
va goni pe ocupanți din țară.
Incolți-va bobul semănat
pe ogoru'ntins și în grădină...

Luminați Japonia, voi ochi,
negri ochi, adânci, plini de lumină.

1952

Traducere de Cornel BOZBICI

COPIII SUB TEROAREA

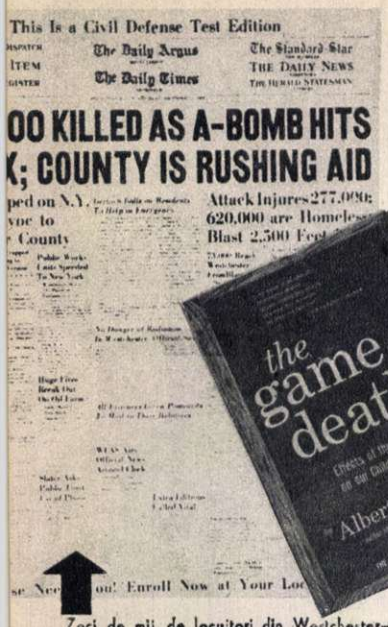

Zeci de mii de locuitori din Westchester—New-York au primit la domiciliu această stranie ediție specială, care anunța cu litere de o șchioapă bombardamentul atomic.

Numeroși cititori, între care tovarășele Maria Gheorghe, țesătoare stahanovistă, și Reghina Brejan, filatoare stahanovistă dela Uzinele Textile „7 Noembrie"; s'au adresat revistei noastre cu o serie de întrebări în legătură cu modul în care sunt educați astăzi copiii în Statele Unite ale Americii, cerându-ne să publicăm materiale documentate despre influențele pe care le produce asupra copiilor americani „războiul rece" dus de cercurile militariste din S. U. A. Reportajul pe care îl publicăm mai jos constitue tocmai un asemenea material, cu valoare de documentar, întrucât el a fost scris pe baza datelor și cifrelor cuprinse în cartea „Jocul morții" a cunoscutului scriitor progresist american **Albert Kahn**. Această lucrare, apărută recent la New-York, reprezintă un document zguduitor despre educația criminală ce se face milioanelor de copii americani în condițiile „războiului rece".

Albert Kahn, care s'a făcut cunoscut în lumea întreagă ca autor al cărților de mare răsunet „Marea Conspirație", „Sabotaj" și „Înaltă trădare", dezvăluie, în noua sa carte „Jocul morții", întreaga tragedie a copiilor din S. U. A., dedesubturile marelui complot urzit împotriva copiilor americani cu scopul de a-i îndobitoci și a-i folosi ca unelte docile ale „războiului rece". În acest joc infernal, școala americană, presa trusturilor, radioul, televiziunea, filmul și în general literatura gangsterească, contribue în mod sistematic la „educarea" copiilor americani în spiritul războielor de agresiune, în spiritul fascismului, al șovinismului, al ideologiei urii și a crimei.

— „Dece nu mănânci Charlie? O să ți se răcească mâncarea. Sunt sigură că iar te-ai îndopat cu bomboane, în drum spre casă".

Dar Charlie, elev în clasa doua primară, abia dacă aude cuvintele mamei sale. Privirile băiețelului alunecă ba sub pat, ba sub masă, când nu se furișează cercetător spre dulapul cu haine. Gândurile lui sunt tot la „exercițiul" de azi dimineață: în timpul orei de gramatică un fluierat prelung a sfâșiat liniștea.

— Adăpostiți-vă! a strigat profesoara cu o voce atât de stridentă, încât Charlie a simțit în piept ceva rece ca ghiața. Cu gesturi înspăimântate copiii și-au scos în grabă „cearceafurile" din pupitre și învelindu-se cu ele, cum au putut mai bine, s'au repezit sub bănci.

— Fugiți dela fereastră, capul între brațe, închideți tare ochii, nu mișcați! Cine mișcă e pierdut!

Niciun copil nu mai mișcă. În liniștea apăsătoare, Charlie își aude bătăile inimii și respirația. Deodată, cu o voce îngrozită, profesoara îi strigă:

— Charlie, mâna dreaptă ți-a ars, piciorul stâng ți s'a dus, iar fața ți-e pe jumătate carbonizată...!

Sirenele asurzitoare au vestit din nou un atac atomic imaginar. Școlarii îngroziți s'au repezit sub bănci pentru a-și salva viața...

Acest tânăr american, în vârstă de 17 ani, a fost arestat pentru că vindea stupefiante unor școlari din Brooklyn-New-York.

— Ce ai Charlie, dragă? îl întreabă iar mama, îți privești mâna de parcă acum o vezi pentru prima dată. Cu o tresărire speriată băiatul duce mâna la spate, apoi se uită la mama sa. Ar vrea să-i spună ce are pe suflet, dar cuvintele îi ies greu din gură.

— Mamă... vocea lui tremură nesigură.

— Ce-i Charlie? Nu ți-e bine? și se apropie îngrijorată de el. Parcă-i mai palid ca deobicei, gândește ea. S'a întâmplat ceva la școală?

Charlie s'a ridicat de pe scaun, a luat mâinile mamei și uitându-i-se drept în ochi o întrebă:

— Mamă, nu există nicăieri un loc fără cer?

— Nu Charlie, nu există, dar dece?

În ochii lui Charlie se ivesc lacrimi. Peste o clipă, din cuvintele lui înnecate în plâns, abia se mai deslușește: „Mi-e frică de bombe... nu vreau să mă ardă... pe obraz... și pe mână..."

Când mama reuși să-și liniștească copilul, acesta îi povesti „exercițiul" dela școală.

— Uite ce ne-au dat, începu Charlie și băgându-și mâna în sân scoase o plăcuță legată cu un lanț în jurul gâtului.

— Ce e asta?

— Tăbliță pentru cățel; așa se cheamă. Dirigintele a spus că pe fiecare tăbliță este scris numele și adresa noastră ca să putem fi duși acasă, în caz de bombardament. După el a venit și directorul și a spus că sunt făcute dintr'o tablă specială, care nu se topește chiar dacă noi suntem arși de vii. Și ne-a mai spus să aducem cearceafuri mai mari pentru „exercițiile de adăpostire", dar băieții dintr'a patra au spus că e nevoie de cearceafuri ca să ne învelească în ele, după ce murim...

Spaima... organizată

În fața Comitetului de securitate al statului New-York, Dr. George James, director adjunct al departamentului de stat al serviciului medical, a ținut să sublinieze nu de mult că în S.U.A. s'a pus problema de a se crea o „spaimă controlabilă" printre cetățenii americani și că „singura rezolvare justă o constitue compromisul, care poate produce tocmai acea cantitate justă de spaimă, care va stimula cel mai bine pregătirea fizică și psihologică. În imaginea pe care fiecare și-o face despre viitorul său, chestiunea unui atac atomic trebue să ocupe un loc din ce în ce mai mare".

RĂZBOIULUI RECE

„Tăbliţe pentru cotei" — iată ce trebue să poarte fiecare copil american, pentru a putea fi identificat în cazul când ar fi... carbonizat de pe urma unui „atac atomic". Pe chipurile şcolarilor din această fotografie, se citeşte tristeţea provocată de atmosfera de groază provocată şi întreţinută de atomiştii americani.

Şi, într'adevăr, ce ar putea stimula mai mult aşa zisa „cantitate justă de spaimă", printre milioanele de părinţi americani, decât pregătirile zgomotoase în legătură cu bomba atomică, care seamănă isteria războinică şi în rândurile copiilor americani.

In timp ce Administraţia Federală a Apărării Pasive din S.U.A. cerea Congresului să-i aloce banii necesari pentru procurarea unui prim milion de giulgiuri, autorităţile comunale din majoritatea oraşelor mari anunţau transformarea unor mari terenuri, parcuri şi grădini publice în „rezerve pentru cimitire atomice", iar şcolile întocmeau listele de elevi cu adresa rudelor la care aceştia să fie trimişi în cazul când părinţii vor fi daţi dispăruţi. In şcoli, exerciţiile de „apărare atomică" s'au înmulţit. Doctorul Kurt Fantl, psihiatru din Los Angeles, sfătueşte pe părinţi: „Dacă copiii voştri se joacă de-a războiul sau se prefac că se bombardează unii pe alţii, trebue să-i încurajaţi. S'ar putea ca sălbăticia şi cruzimea lor să vă îngrozească, dar nu aveţi dreptate".

Subvenţionate de stat, studiourile produc filme de... apărare pasivă pentru copii. Aceste pelicule se întrec în a înfăţişa cele mai înspăimântătoare orori... pentru a-i convinge pe copii să se adăpostească în caz de bombardament atomic...

In acelaş scop este folosită şi presa. Astfel în zorii unei zile de decembrie, zeci de mii de exemplare dintr'o „ediţie specială" au fost difuzate în cartierul Westchester din New-York. Titlurile uriaşe anunţau că un bombardament atomic asupra New-Yorkului făcuse 203.000 morţi şi 277.000 răniţi, lăsând fără adăpost 620.000 oameni. La prima vedere era greu să-ţi dai seama că „ediţia specială" făcea parte din „exerciţiile atomice" ale guvernului.

Şcoala crimei

Isteria războinică face adevărate ravagii în şcolile americane. Mii şi mii de profesori şi popi sunt antrenaţi într'o vastă acţiune de întreţinere a unei permanente psihoze atomice.

In ceeace priveşte, însă, învăţătura din şcolile americane, ne putem face o idee precisă din declaraţiile unora dintre conducătorii institutelor superioare de învăţământ, ca, de pildă, faimosul Elwood C. Nance, preşedintele Universităţii din Tampa-Florida — care, făcându-şi reclamă cinicelor sale „principii pedagogice", a declarat cu emfază:

„Ceeace ne trebue este o pregătire totală, bazată pe legile junglei. Fiecare trebue să înveţe toate artele şi ştiinţele de a ucide. Personal, cred că războiul nu trebue limitat la armată, vase de război şi avioane, sau că trebue să existe vreo restricţie în ce priveşte metodele sau armele de distrugere. Mă declar de acord cu războiul bacteriologic, chimic, cu bombele atomice sau cu hidrogen, cu racheta intercontinentală şi aşa mai departe. Nu aş cere să fie cruţate spitalele, bisericile, instituţiile de învăţământ sau anumite categorii de persoane"...

Iar în ceeace priveşte aclimatizarea copiilor cu ideile de violenţă, groază şi moarte subită, şcoala este lăsată cu mult în umbră de uriaşa industrie a hârtiei tipărite, care difuzează sub forma senzaţionalului, ideile canibalice ale unor savanţi ai crimei, de teapa lui Nance.

După declaraţiile unei anchete oficiale americane industria cărţilor denumite „comics" a realizat cel mai mare volum de circulaţie cunoscut vreodată în S.U.A. de către orice fel de cărţi sau reviste.

In 1952, au fost vândute în S.U.A. peste 100.000 000 „comicsuri" lunar (cu mult peste un miliard de exemplare într'un an). Tipărite pe o hârtie de proastă calitate, broşurile „comics", se caracterizează prin abundenţa desenelor în culori ţipătoare, reprezentând scene de violenţă şi groază, de sadism şi perversitate, însoţite de texte reduse adeseori la o înşiruire de interjecţii şi sunete guturale, sugerând agonia, scurgerea sângelui, răpăitul mitralierelor sau fâşâitul aruncătoarelor de flăcări.

Ele înfăţişează tot felul de degeneraţi demonici, glorifică „supraoameni" cu muşchi enormi, care aplică „justiţia" linşajului, exaltă folosirea forţei şi a violenţei şi fac din chinurile morţii o chestiune obişnuită, de fiecare zi. Titluri ca: „Spitalul crimelor"; „Magia neagră"; „Călătorie spre groază"; „Gangsterii criminali"; „Crima perfectă"; „Mormântul groazei", îşi dispută clientela juvenilă şi adultă a Statelor Unite (98 la sută din copiii americani de vârstă şcolară şi 50 de milioane adulţi citesc cu regularitate aceste „comicsuri").

Cele mai „reuşite" comicsuri devin scenarii pentru filme şi emisiuni de televiziune, aducând venituri fabuloase celor ce se îndeletnicesc cu livrarea crimelor la domiciliu... 70 la sută din totalul programelor televizate special pentru copii se bazează pe crimă. 82 la sută din scenele de mare brutalitate sunt incluse în programele speciale pentru copii. Iată o statistică originală, cuprinsă în titlurile reportagiilor lui Jack Mabley din „Chicago Daily News": „Menu-ul de sărbători al televiziunii pentru copii: asasinate. Totalul în patru zile: 77 ucideri, otrăviri, bătăi, răpiri, se adaugă la o baie de sânge de copil". „Patru staţiuni prezintă într'un an copiilor de aici 2.500 crime televizate". „Televiziunea prezintă la ora copiilor 93 de asasinate într'o săptămână; 295 crime în 134 emisiuni." Zi după zi, ore dearândul, milioane de copii americani privesc ca hipnotizaţi la aparatele de televiziune, unde, la nesfârşit, se desfăşoară scene de violenţă sălbatecă şi de vărsare de sânge, de crimă.

Dela „Comics" la marijuana

In rândurile tineretului american toxicomania a căpătat în ultimii ani proporţii uriaşe, dând loc unor răsunătoare procese în S.U.A.

Potrivit relatărilor presei americane, pe tot cuprinsul S.U.A. acţionează o vastă reţea de traficanţi de stupefiante, condusă şi finanţată de către gangsterimilionari cu înalte legături politice.

Hoarde întregi de contrabandişti, ucigaşi de meserie, derbedei şi pungaşi, deservesc reţeaua traficului de stupefiante lansând „pe piaţă" cantităţi imense de marijuana, heroină şi cocaină provenind din Asia şi America de Sud. După cum afirmă „World Telegram and Sun", centrul reţelei de traficanţi de stupefiante pentru copii se află chiar în oraşul New-York, unde „vreo zece bande de traficanţi de stupefiante îşi dispută între ele business-ul cu copiii"

Se cunosc cazuri când heroina a fost prizată chiar în timpul lecţiei... Anchetele oficiale au dezvăluit proporţiile uriaşe ale criminalităţii în rândurile copiilor toxicomani. In faţa anchetatorilor, copii între 10 şi 19 ani au povestit cum au ajuns la furt, spargeri, la cerşetorie şi prostituţie pentru a-şi putea cumpăra stupefiantele de care nu se mai puteau lipsi. Degradarea lor morală a întrecut cu mult degradarea lor fizică. Dar cea mai groaznică descoperire a anchetatorilor au constituit-o „porţiile fierbinţi". Mulţi copii, bănuiţi că ar putea „trăncăni" ceva părinţilor, au primit în locul stupefiantului obişnuit o astfel de „porţie fierbinte": cianură sau arsenic. Numărul copiilor bolnavi nu a fost niciodată dat în vileag, dar reprezentanţii departamentului sănătăţii au recunoscut în faţa Congresului S.U.A. că mai multe sute de foşti combatanţi, internaţi pentru boli de nervi, au trebuit să fie evacuaţi din spitale pentru a face loc copiilor toxicomani.

Victimele „războiului rece" iau locul victimelor celui de al doilea război mondial!...

Manuale ale crimei: comicsuri senzaţionale — iată „literatura" care otrăveşte sufletele şi minţile milioanelor de copii americani.

APA POTABILĂ

Tovarășul Radu Zamfir, instalator, I.C.A.S., ne roagă să publicăm un material în legătură cu problema alimentării cu apă potabilă. In cele ce urmează răspundem acestei dorințe.

Problema apei a fost în toate timpurile o problemă vitală pentru om. Deaceea în perioada preistorică și în primele începuturi ale istoriei, omul își ducea viața întotdeauna lângă o apă curgătoare sau lângă un lac cu apă dulce. Cu timpul el a învățat să scoată apa din puțuri (la început naturale, apoi artificiale) ceeace i-a permis să se îndepărteze de albiile râurilor și de lacuri.

In China, Egipt și Babilonul antic se foloseau sisteme simple de trolii pentru scoaterea apei din puțuri adânci și se cunoștea folosirea conductelor de ceramică, lemn sau chiar de metal pentru transportul apei. Grecii și romanii aveau sisteme complexe, centrale de alimentare cu apă. Apeductele romanilor sunt creații strălucite ale artei inginerești din acele timpuri. La Roma apa era adusă la rezervoare centrale de unde era furnizată diverșilor consumatori, astfel: 13% pentru fântânile de uz public, 25% pentru băi și 62% pentru palatul imperial și locuințele patricienilor.

Epoca feudală a reprezentat un regres serios în problema alimentării cu apă. Aceasta a fost una din cauzele răspândirii frecvente a epidemiilor care au secerat sute de mii de vieți în această epocă. In perioada de avânt a capitalismului se îmbunătățesc condițiile de alimentare cu apă. „Prima necesitate a mașinilor cu aburi și necesitatea principală a aproape tuturor ramurilor industriei mari este de a avea la dispoziție apă aproximativ curată“ [1]). Ușurarea condițiilor de producere a conductelor și apariția pompelor a permis extinderea alimentărilor centrale cu apă pe suprafețe mari. Descoperirile în domeniul microbiologiei au condus la introducerea unor sisteme perfecționate de îmbunătățire a calității apei. Insă ceeace caracteriza în perioada capitalistă sistemele de alimentare cu apă era politica de „a îndrepta investițiile principale pentru creșterea bunei stări a cartierelor locuite de elemente burgheze; cartierele muncitorești, periferiile și satele fiind ținute în întuneric, fără apă, canalizare și cele mai elementare comodități“ [2]).

In U.R.S.S. grija regimului socialist pentru om, creșterea rapidă a industriei, dezvoltarea diverselor ramuri ale agriculturii și totodată creșterea într'un ritm rapid a nivelului de trai al oamenilor muncii a condus la o extindere neîntâlnită în nicio altă țară a sistemelor centrale de alimentare cu apă, atât la orașe cât și la sate.

*

Apa în natură este într'o permanentă mișcare. Căzând pe suprafața pământului, apa provenită din ploi, zăpezi, rouă, etc. urmează drumuri diferite. O parte din apă se va evapora imediat. O altă parte va rămâne în straturile imediat superioare ale pământului și va servi pentru pregătirea hranei plantelor prin intermediul cărora se va evapora deasemeni. Unele picături vor pătrunde mai adânc, până vor întâlni un strat de pământ impermeabil, deasupra căruia vor forma o pânză de apă subterană, sau vor îmbogăți una deja existentă (apele subterane pot forma fie pânze stătătoare— adevărate lacuri și mări subterane — fie pânze curgătoare — adevărate râuri subterane — sau să ajungă la suprafață sub formă de izvoare). In sfârșit o parte din apă se va prelinge pe suprafața pământului și adunându-se fir cu fir, șuvoi cu șuvoi, va forma pârae, râuri și fluvii, ale căror ape ajunse în lacuri, mări și oceane vor înlocui cantitățile de apă ce se evaporă de pe suprafața acestora. Apa evaporată va reînnoda firul, transformându-se în nori, ploaie, zăpadă, etc. Se înțelege că în realitate drumul apei nu urmează întotdeauna această schemă simplă, ea putând căpăta aspecte diferite, după împrejurările locale, anotimpuri și chiar activitatea omului.

*

Pentru necesitățile sale, omul a învățat în decursul vremurilor să capteze apa sub orice formă s'ar prezenta ea în natură.

In zonele în care există o pânză subterană de apă la mică adâncime (2—10 m.) apa este scoasă prin puțuri puțin adânci, care se construesc fie pentru gospodăriile individuale, fie pentru alimentarea unor aglomerații. Favorabile sunt cazurile când pânzele subterane pot fi captate în punctele unde ele apar la suprafață, dând naștere la izvoare.

In cazul când captarea nu se poate face din pânza subterană, se recurge la apele de suprafață (lacuri cu apă dulce, râuri). Atunci când cantitatea de apă ce se captează este o parte puțin importantă din apa râului, captarea se poate face fără stăvilirea (bararea) cursului de apă. In caz contrar, captarea implică construirea unui stăvilar care să îndrepte apele râului pe făgașul dorit. Captările din lacuri sunt în general mai ușoare, deoarece condițiile pe care le creează stăvilarul pe un râu le găsim gata pregătite în cazul lacului.

Deobicei se preferă apele pânzelor subterane celor de suprafață, deoarece primele au de cele mai multe ori calități care sunt mai aproape de cele ale unei ape bune de băut. Apele conțin trei feluri de substanțe care pot să le facă improprii pentru a fi potabile: corpuri în suspensie, adică particule de diferite materii (în genere mai grele ca apa) care însă sunt antrenate de apă datorită vitezei cu care se mișcă; substanțe disolvate în apă; vietuitoare, în special microorganisme. O apă bună de băut trebue să fie limpede, adică să nu conțină corpuri în suspensie, să nu aibă bacterii patogene, să nu aibă miros sau gust neplăcut, să nu aibă substanțe disolvate, dăunătoare sănătății. In cazul când aceste condițiuni nu sunt îndeplinite este necesar să se treacă la îmbunătățirea (tratarea) apei. La instalațiile de îmbunătățire, apa este trimisă dela captare prin cădere sau prin pompare. Instalațiile de tratare cuprind după împrejurări: decantoare-construcții prin care apa trece cu viteză mică, astfel încât particulele care sunt în suspensie în apă cad la fund și sunt apoi evacuate printr'un mijloc oarecare; filtre — instalații în care apa este silită să treacă prin corpuri poroase având pori din ce în ce mai mici, în care se depun corpurile în suspensie mai fine și o parte din microorganisme; instalații de clorizare sau ozonizare în care bacteriile sunt distruse, datorită unor reacții chimice produse cu ajutorul clorului sau ozonului. Construcțiile pentru tratarea apelor pot să mai cuprindă instalații pentru scoaterea din apă a unor săruri (de fier, magneziu, calciu, mangan) sau a unor gaze (acid carbonic, hidrogen sulfurat) care în cantități prea mari pot fi dăunătoare sănătății.

După ce apa a căpătat calitățile necesare pentru a fi potabilă, ea trece în bazine de unde este trimisă prin conducte (prin pompare sau cădere) în rezervoare sau în castele de apă. Aceste construcții au rolul de a asigura rezervele necesare pentru orele când consumul este mai mare sau pentru cazul când pompele se defectează pentru un anumit timp.

Dela rezervoare apa ajunge printr'o rețea de conducte la consumatori. Rețeaua de conducte de alimentare este astfel concepută încât fiecare consumator să fie alimentat din două sensuri pentru a nu se produce întreruperea furnizării de apă în cazul unei defecțiuni pe rețea. Dela rețeaua exterioară care deobicei urmărește traseul străzilor, pornesc conducte în interiorul clădirilor care aduc apa în punctele de consum.

Este dela sine înțeles că un sistem de alimentare cu apă trebue să fie completat cu un sistem de canalizare pentru evacuarea apelor uzate, fără de care utilizarea apei în condiții higienice nu este posibilă.

La noi în țară alimentarea în condiții corespunzătoare cu apă potabilă a populației, în special a celei rurale, nu a fost niciodată o preocupare a regimului burghezo-moșieresc. Regimul de democrație populară, în scopul asigurării unor condiții de viață din ce în ce mai bune oamenilor muncii și pentru completa dezvoltare a capacității de producție a industriei și agriculturii, se preocupă intens de îmbunătățirea situației și în acest domeniu și rezultatele acestei preocupări se fac simțite într'o măsură tot mai largă.

Ing. S. DINU

Schema instalațiilor pentru alimentarea cu apă potabilă

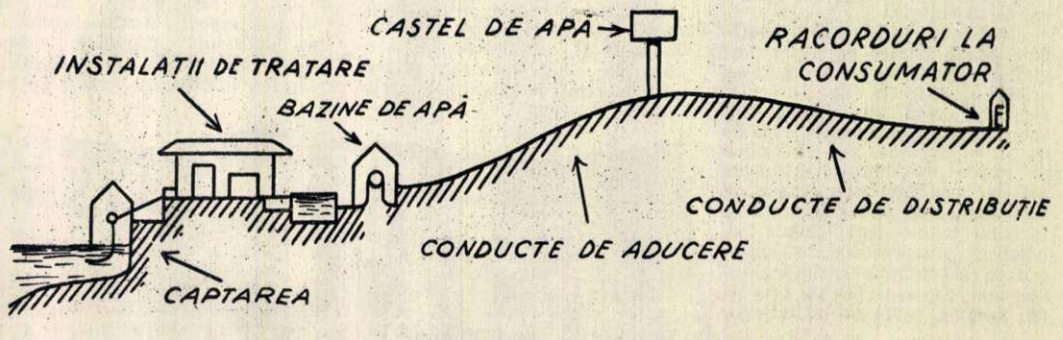

[1]) Friedrich Engels „Anti-Dühring“.
[2]) Din Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. din Iunie 1931.

Sus pe înălțimile Bucegilor, străjuind până departe minunata vale a Prahovei, se înalță impunătoarea clădire a Casei Stahanoviștilor „9 Mai" dela cota 1400 Sinaia. După plimbările pe crestele munților, după ce au coborît pante lunecând pe schiuri, orele petrecute în sălile moderne ale vilei — sunt pentru oamenii muncii sosiți aici în concediu, cu atât mai odihnitoare și mai plăcute.

Zor mare, la fabrica de produse zaharoase „București". Sunt atâtea de făcut! Prăjituri, bomboane, torturi, figurine de șocolată...

Primul nostru film spectacol

de Ion FINTEȘTEANU
artist emerit al R.P.R

Inspirându-se din arta cinematografică sovietică și folosind marea ei experiență, cinematografia noastră a început, prin noua ei realizare, „O scrisoare pierdută", să umple un mare gol: spectacolul-filmat. Evenimentul este de o covârșitoare importanță și trebue semnalat.

Prin această nouă latură de activitate, cinematografia românească va face să pătrundă capodoperele dramatice românești în cele mai îndepărtate colțuri ale țării și va putea face cunoscut străinătății tezaurul dramaturgiei noastre. Fără să mai vorbim și de valoarea de document a filmului, care va arăta peste ani și ani stilul de joc al actorilor de azi, făcând ca arta actoricească — efemeră până acum — să trăiască în timp.

Judecând filmul-spectacol din punctul de vedere al documentului pe care acesta îl reprezintă, nu putem să-i simțim mai bine însemnătatea, decât gândindu-ne câte creații actoricești ale marilor noștri înaintași, nu s'au pierdut dealungul timpurilor, fără să li se păstreze o imagine concretă, materială. Spectatorul de mâine nu va putea vorbi de Iancu Petrescu, Nottara, Demetriad, Soreanu, Brezeanu și alți iluștri maeștri ai scenei românești, decât din „memorii" mai mult sau mai puțin înflorite, din „amintiri" oarecum romanțate, din „cronici dramatice" de cele mai multe ori lipsite de obiectivitate, făcute cu părtinire, sau din cele câteva discuri pe care sunt imprimate câteva monologuri. Dacă deplângem soarta actorului de ieri, care odată cu dispariția sa lua cu el și interpretarea lui, trebue să fericim actorul de azi, a cărui creație poate fi păstrată vreme îndelungată, datorită spectacolului-filmat.

Dacă vor fi unii sceptici care se vor îndoi de calitatea artistică a acestui gen de film, pretextând că spectacolul filmat își pierde din prospețime, le voi răspunde că dimpotrivă, nu numai că se păstrează tot atât de viu și colorat, dar că spectacolul în fața obiectivului devine mai complect, luând forme de exprimare desăvârșite. Și voi da câteva exemple cu filmele-piese de teatru venite din Uniunea Sovietică și care au fost reprezentate pe ecranele noastre.

Publicul nostru își reamintește desigur de succesul obținut de „Adevărul e bun, dar norocul e și mai bun" de Ostrovschi, spectacol al Teatrului Mic Academic din Moscova. Cu toții am fost cuceriți de măestria artiștilor Turcianinova, Râjova, Râjov, Grigoriev și ceilalți. Lumea noastră artistică a discutat cu însuflețire, mult timp, pe deoparte perfecțiunea creațiilor artistice, iar pe de altă parte valoarea comediei lui Ostrovschi. Aflându-mă în capitala Uniunii Sovietice în vara anului 1952 am văzut la Teatrul Mic capodopera lui Maxim Gorchi „Barbarii" într'o interpretare de înaltă calitate: Iablocichina, Gogoleva, Likso, Zubov, Annenkov, Velihov, Olenev. Piesa filmată a rulat de curând la București. Am revăzut-o. Am urmărit-o cu aceeași emoție pe care ți-o dă un spectacol de mare artă; filmul-spectacol era îmbogățit cu unele scene, altele erau adâncite, în general, era o realizare impresionantă.

Rezervându-mă numai la aceste exemple, voi căuta să arăt în ce fel spectacolul „O scrisoare pierdută" și-a găsit în film mijloace de exprimare mai ample. In primul rând decorurile și costumele au fost mult îmbunătățite. Dacă azi pe scena mică a Teatrului Național — sala Comedia — decorul primelor două acte înfățișând casa lui Ștefan Tipătescu, nu putea să redea îndeajuns opulența moșierului-prefect din pricina dimensiunilor ei reduse, în film în schimb, totul s'a ridicat la proporțiile cerute de starea socială a celor ce conduceau politica țării în regimul burghezo-moșieresc. Deasemeni, holul primăriei orașului în care se ține întrunirea are alt aspect și alte proporții — proporții care, prin depășirea decorului de teatru, a obligat regisorul să mărească figurația; aceeași situație și cu grădina casei lui Trahanache, din ultimul act.

Când s'a trecut la repetiții în vederea filmării, directorul de scenă Sică Alexandrescu, în colaborare cu regisorul de film Victor Iliu, precum și interpreții principali Elvira Godeanu, Al. Giugaru, I. Talianu, Niki Atanasiu, V. Birlic, Marcel Anghelescu, Radu Beligan au trebuit să-și revizuiască și ei vederile asupra spectacolului.

Sarcina mea era să dau o imagine autentică conservatorului Farfuridi, avocat, „stâlp al puterii, proprietar, membru al Comitetului permanent, al Comitetului electoral, al Comitetului școlar, al Comițiului agricol și etetera" și am încercat cu acest prilej să pătrund mai adânc în viața personagiului, să accentuez stupiditatea lui și să subliniez în „moderatul" conservator — care nu vrea „să se schimbe nimica" — disperarea cu care se aruncă în discurs, hărțuit de grupul Cațavencu, înnotând în fraze disperate și luptându-se cu frânturi de idei, fără legătură între ele; am vrut să dau sens „importentului discurs"; am căutat odată mai mult să se înțeleagă clar poziția lui de clasă, să se vadă că este împotriva „ideilor subversive", adică a acelor idei progresiste care au adus zguduirile dela 1821 și 1848; să-și îmbete cu aceste argumente alegătorii spre a le stoarce sufragiile în apropiatele alegeri. (Aceasta numai aparent, pentrucă sistemul electoral burghez, i-ar fi adus — după replica lui Trahanache către Dandanache — „nu majoritatea, unanimitate...")

★

Este greu pentru actorul de teatru să se adapteze metodei de lucru a cinematografiei. Mai întâi, că aici se cere o disciplină cu totul diferită de cea a teatrului și pe deasupra o răbdare de fier. In ceeace mă privește, trebue să declar că în timpul turnării unui film, iau hotărîrea eroică de a refuza pe viitor să mai colaborez cu cinematografia, ca imediat ce văd rezultatul muncii, când stau în fața lucrului finit, să revin asupra strașnicei hotărîri și să aștept să fiu invitat la o nouă realizare.

Munca de film nu este deloc ușoară. Și atunci când este vorba de un spectacol-filmat, cred că devine și mai grea.

In spectacolul de teatru, actorul este obișnuit ca într'o respirație de 3—4 ore, să trăiască toată viața personagiului, întrerupt doar de 2—3 pauze pentru schimbarea decorurilor. In film, nu numai că durata se schimbă în luni de zile, dar viața personagiului se fărâmițează, realizarea artistică e alcătuită dintr'o infi-

SOMNOTERAPIA

O METODA PAVLOVISTA DE VINDECARE

de Dr. Octavian CORTEA

Cercetările marelui fiziolog și savant rus I. P. Pavlov, recunoscut drept cel mai adânc cunoscător al tainelor creerului, au dus nu numai la descoperirea și aplicarea a numeroase metode de vindecare a bolilor dar și la o nouă și revoluționară concepție a înțelegerii medicinei în general.

Pe temelia acestora s'au călit azi noi metode de vindecare. O asemenea metodă este și somnoterapia, prin a cărei acțiune se modifică turburările patologice din scoarța cerebrală care dau loc la manifestări de boală în diferite organe: stomac, intestin, piele, etc.

O vizită la Centrul de Somnoterapie din București

La noi în țară unde, prin grija

Trecând însă pe culoar, deschidem curioși o ușă și aruncăm o privire indiscretă într'o cameră în care dorm două persoane.

Chipurile lor cu trăsăturile destinse nu par deloc ale unor bolnavi. Unul din ei e muncitor la o fabrică de produse zaharoase din București. Tratamentul lui e pe sfârșite. S'a internat înainte cu 18 zile, suferind de ulcer gastric. Din foaia de observație — foarte atent întocmită — rezultă că după prima săptămână s'a înregistrat o simțitoare ameliorare. Crizele, care nu-l iertau nici trei zile, nu mai vin acum, iar după 15 zile dela internare, la controlul radioscopic, rana din stomac —sau „nișa", cum o numesc medicii — a dispărut aproape cu totul. Bolnavul „a

se obține un somn natural și reconfortant, fără niciun medicament, ci datorită numai condițiilor speciale, în primul rând liniștei absolute din clinică. Intregul personal poartă încălțăminte cu talpă din piele moale, camerele au covoare, ușile capitonate izolează orice zgomote din afară și un susur ușurel, produs de un mic aparat — care prin bâzâitul său uniform și învăluitor te îmbie să atipești — creează adevăratele reflexe ale somnului natural.

Dar, dacă mediul exterior oferă toate elementele necesare reușitei acestui tratament, bolnavul însuși trebue să aducă și dânsul — în propriu interes — aportul său în vederea vindecării rapide și depline.

Deaceea, când pacientul se prezintă pentru a fi internat, medicii socotesc de mare însemnătate ca îndemnurile și sfaturile lor să aibă un ecou și o înțelegere deplină în conștiința lui. Numai în felul acesta, cu o încredere liber consimțită, se pot pune într'un repaos desăvârșit funcțiunile mașinii omenești. Se cere astfel bolnavului să-și uite toate preocupările anterioare internării, căci numai astfel boala de care suferă, (fie ea ulcer, hipertensiune arterială, boală de piele, etc.), va putea fi influențată în bine, condusă pe calea vindecării și numai astfel efectul celor 16—18 ore de somn zilnic poate fi îmbunătățit.

In tratamentul nevrozelor, somnoterapia a dat deasemeni rezultate excelente. Să înfățișăm, de pildă, un caz al elevei U.T., în vârstă de 17 ani.

Această școlăriță, planificându-și greșit eforturile intelectuale, s'a apucat târziu să studieze, în ajun de examen, și a început să învețe zi și noapte, neorganizat, ~~de~~ una singură, fără a-și acorda repaosul mental necesar, în așa măsură, încât s'a trezit cu o astenie psihică. Cum boala era de dată recentă, i s'a recomandat tratamentul prin somn.

Mediul cald și odihnitor dela Centrul de Somnoterapie, priceperea și interesul pe care personalul medical și sanitar de aici l-au depus în tratarea acestui caz, au făcut, ca, după 22 de zile, eleva — care la internare refuza să vorbească și se opunea oricărei apropieri — să se vindece și să se întoarcă acasă.

Inainte de plecare, însă — la fel se procedează cu toți bolnavii — eleva a primit sfaturi precise, instrucțiuni pentru perioada de convalescență și indicațiunile științifice necesare unei desăvâr-

nită serie de segmente. Aceasta desigur că îngreunează munca actorului, care e nevoit să-și părăsească personagiul cu fiecare nou plan filmat și, abia încălzit, trebue să se răcească după filmarea scenei, obligat fiind să-și găsească temperatura la care și-a părăsit personagiul îndată ce este reluată filmarea scenei. Fără să mai vorbim de timpul care se scurge dela plan la plan și care de foarte multe ori este de săptămâni de zile.

Apoi, pentrucă totul a fost revăzut, actorul face cunoștință cu un decor nou prin factura sa, prin amplasament, prin amploare. El vine aici cu amintiri din teatru; acolo a trăit într'o altă ambianță. Are senzația că s'a mutat într'o nouă locuință, altfel amenajată, mai bine utilată. Are sentimentul că peste noapte a survenit un important salt în viața personagiului, care l-a situat într'un cadru mai plin, mai arătos. Și iată o altă greutate de adaptare. Era obișnuit până ieri să intre pe o oarecare ușă, să stea pe un anumit scaun plasat într'un anumit loc, camera în care personagiul evolua — cu toate că era mai adunată — îi aparținea în întregime, putea să se miște în voie în tot cuprinsul ei. Pe scenă, nimeni nu s'ar fi arătat nemulțumit, dacă gestul era larg, făcut cu dărnicie; dar acum face film, aici trebue să se supună cadrului, acest gâde care îngrădește cu dimensiunile lui libertățile îngăduite până ieri pe scenă.

Fiecare plan se trage de mai multe ori și poate fi variat. Dacă actorul scapă de obsesia cadrului, dacă devine stăpân pe el, înseamnă că piedicile au fost înlăturate și planul a reușit.

In general, actorii sunt de părere că primul plan tras e cel mai bun — și cred că nu se înșeală, fiindcă el include și voia bună și concentrarea și dispoziția fizică. Eu cred că reușita mai depinde și de calmul și tactul regisorului. După ce repetițiile pe platou au fost terminate și toate pregătirile de filmare sunt gata, dacă regisorul nu ține seama de sensibilitatea actorului, și în clipa turnării dă comanda răstit: „Motooor!", aceasta cade ca o lovitură de tun asupra actorului, turburându-l și făcându-l să-și piardă stăpânirea de sine. Intr'o asemenea condiție de lucru nimeni nu trebue să se mire că s'a cheltuit material și timp degeaba. Interpreții „Scrisorii pierdute" au fost însă feriți de asemenea neplăceri.

Ceeace pare oarecum nejustificat este faptul că în timpul turnări, actorii sunt cuprinși de emoție. Dece oare? Doar suntem între noi — actori și regisori — ne cunoaștem foarte bine și facem o treabă meticulos pregătită; ce rost are tracul? Nu simt cumva actorii că dincolo de obiectiv sunt adunați zecile de mii de spectatori cu ochii ațintiți asupra lor? Nu vor ei să vadă și trebue să vadă o imagine artistică desăvârșită? Desigur că da.

După ce filmarea „Scrisorii pierdute" s'a terminat și ne-am întors la reprezentațiile de teatru, interpreți și regisori, am adus cu noi în spectacol, toate îmbunătățirile adăugate filmului. Spectacolul s'a întregit cu experiența

Cititorul FRUNTAȘ

Schiță de Ferenc PAPP

Desene de D. NEGREA

Szabo Mișka răsfoiește, întunecat la față, cartoteca cu evidența bibliotecii, trecându-și din când în când mâna prin părul bălai cârlionțat. Ei, dar treaba asta se deosebește oleacă de tâmplărie și chiar de citit. Să citești nu-i lucru mare, dar să ai în grijă activitatea unei biblioteci, să-i deprinzi pe alții cu cititul sistematic, asta nu-i glumă! Totuși, odată ce ți-a fost încredințată, munca trebue dusă la capăt cu cinste! Cum au mai aplaudat tovarășii la adunarea de ieri, când secretarul sindicatului a anunțat: „Karsai Imre, bibliotecarul de până acum, trebue înlocuit din cauza deselor absențe dela lucru; sindicatul propune ca bibliotecar pe Szabo Mișka". Au aplaudat cu însuflețire și când Katona Peter, cel mai sârguincios cititor din uzină, a primit ca premiu șase cărți.

Katona Peter, tânărul magazioner, era premiat pentru a doua oară; ca și altădată, și acum citise într'o singură lună nouăsprezece cărți. Katona e dealtfel un băiat curios, cam zăpăcit, dar să vezi aseară ce cuvântare a trântit:

„Tovarăși, pentru mine cartea e totul; din carte scot eu forță pentru a munci, din carte învăț să iubesc lumea nouă ce-o construim, din carte înțeleg perspectiva nelimitată a dezvoltării noastre"... Trebue să recunoaștem, a fost o cuvântare frumoasă.

In liniștea bibliotecii, Szabo Mișka își reaminti fiecare fapt petrecut ieri și se mai învioră puțintel; numai că aceasta nu ținu mult. O privire în cartotecă, și fruntea i se înoură din nou. Uite, de pildă, Iacob Matei; e un muncitor cu adevărat conștient. dar nu a citit decât trei cărți într'o lună bătută pe muche. Și cei mai mulți nici atât. Doar Katona și alți doi, Kovacs și Szöcs, au citit mai mult.

Biblioteca dela fabrica de cărămizi e cu mult înaintea lor; și asta-i, oricum, rușinos, căci acolo lucrează mai mult muncitori sezonieri.

Cu cât își frământă mintea mai mult, cu atât Szabo Mișka vede mai limpede că singur nu-i în stare să-și îndeplinească sarcina.

Karsai a lucrat de unul singur; asta se și vede... Deci, mai întâi, organizarea colectivului — hotărăște el în sine. Dar din cine să se compună colectivul? E clar: din cei mai buni cititori. Din cei ce citesc cel mai mult, tovarășii care iubesc cartea, biblioteca.

Deci, în primul rând Katona, apoi Kovacs și Szöcs.

Ajungând până aici cu planurile, Szabo Mișka uită de îndoielile sale. Era nerăbdător să-și înceapă activitatea; urmară apoi idei din ce în ce mai frumoase: discuții literare, recenzii, eventual invitarea unui scriitor în uzină...

— Eu?

— Firește că tu. Cine altul?

— Apoi eu nu.

— Nu pricep. Uite evidența... Și ieri, la adunare...

— Așaaa! Atunci, se vede, Karsai nu ți-a predat metoda. Înțeleg. Ei, ascultă-mă pe mine, binefăcătorul tău.

Katona își prinse cu mișcări distinse ochelarii pe nas, se așeză comod picior peste picior, își aprinse țigara și suflă fumul drept în fața lui Mișka, care strâmbă din nas.

— S'a întâmplat atunci când cei dela fabrica de cărămizi ne-au trimis prima dare de seamă — începu el să povestească cu vădită plăcere. — Cifre mari, frățioare, tare mari... Karsai mi-era bun prieten — între noi rămâie vorba, nici acum nu pricep dece-a fost înlocuit un om așa de cumsecade; cum am spus, mi-era prieten și a venit să-mi ceară sfatul. Ce dracu' fac ăia, mă întreabă, de merge la ei așa bine? Iar eu, ca să-l consolez, îi spun: ăia mint! Eu știu că acolo nu citește nimeni. Atunci Karsai s'a luminat la față. I-a trăznit o idee, frate, de mi-a venit să-l pup. Căci pentru mine, cel mai sfânt lucru e onoarea fabricii... Așa dar, am organizat cititori. Eu am devenit primul.De trei ori pe săptămână, luam o carte-două. Ce-i pentru mine „Tânăra Gardă"? O zi! Ce-i „Departe de Moscova"? In cel mai rău caz o jumătate de noapte. Citesc eu și pe bandă rulantă, dacă-i nevoie. Dacă-i vorba de onoarea fabricii! Duceam și aduceam cărțile ca un apucat. Creștea circulația...

In tot acest timp, mintea lui Mișka se împotrivea cu încăpățânare: nu-i adevărat, nu-i adevărat! Totuși nu putea fi altfel; doar Katona vorbea limpede și pe înțeles. Bucuros ar fi luat-o la goană Mișka dacă surpriza nu l-ar fi țintuit pe scaun și nu i-ar fi dat ameteli. Nici n'a mai făcut vreo mișcare. A mormăit doar, sfârșit:

— Înțeleg... Dar Szöcs și Kovacs? Doar nu și ei...?

— Szöcs și Kovacs sunt eu, — anunță Katona cu aer triumfător.

Mișka se prinse disperat de scaun, înghiți în sec de vreo două ori și numai din ochi mai putu arăta că nu înțelege. Nu înțelege!

— Eu sunt, dacă-ți spun! — explică Katona. Există dealtfel Szöcs Bela, la „fierărie", și Kovacs Imre la „șlefuit", dar dracu' știe dece ăia nu citesc. N'au niciun respect pentru literatură. In ce-i privește pe Kovacs și Szöcs care citesc. [illegible] Poți să-ți [illegible]ficii fac eu [illegible]ricii?... Fi[illegible]ijă să nu [illegible]te. Dacă ai [illegible]m'au pro[illegible]Prima oară [illegible]i... Incet, [illegible]liotecșoară [illegible]ipalul e: Intâieta[illegible]i care să

— Admirabil — stabili Mișka. Adică tu și Karsai... Iar sindicatul te-a premiat...

— Așa ceva.

— Minunat lucru, — repetă Mișka, reținându-și furia. Ești dispus, așadar, ca și pe viitor să stai în fruntea cititorilor?

— Mai precis: să car cărțile — corectă prudent celălalt.

— Așa am și înțeles.

— Firește, sunt dispus. Și nu pentrucă mi te consider prieten, pentrucă pentru mine principalul este onoarea fabricii. Ba mai mult, îmi iau angajamentul că și Szöcs și Kovacs... vor face să circule mai multe cărți.

Toate acestea le spunea cu un ton atât de firesc, cu atâta liniște, încât Mișka nu mai știa ce să creadă. Avea în fața lui un nebun? Sau pe unul care vedea lumea cu susul în jos? Lucrul începea să devină tot mai interesant. Ce să facă? Să-i răcnească în față că-i un excroc ordinar, ori să-i dea cu o carte în cap? Nu. Aceasta nu-i o metodă. La urma urmei, Katona Peter e utemist.

Intre timp, Katona, ca unul care își îndeplinise bine misiunea, se ridicase și-și aruncă alene ochii spre polițele încărcate cu cărți.

— Vrei cărți? — întrebă Mișka mecanic.

— Firește, s'ar mira băieții dacă m'ar vedea întorcându-mă acasă fără cărți. Mi-aș pierde prestigiul.

— Adevărat... Ce să-ți dau? Nici nu știu ce-ai ci... adică ce-a fost pe la tine și ce nu...

Katona se apropie de polițe și cu generozitate își alese singur cartea „Dauria".

— E destul de groasă, — notă el mulțumit. Bătrâne, scrie-o pe fișa mea. Și plecă.

Mișka începu să măsoare cu pași mari încăperea. Biblioteca cu polițele ei pline de cărți, îi insufla un simțământ întunecat de teamă, ca un tainic lăcaș al păcatelor. Din când în când se oprea locului, întrebându-se: „Ce să fac?" Apoi iar începea să măsoare în sus și'n jos încăperea. Când își puse cam a șasea oară întrebarea, reuși să-și răspundă cu un proverb nicicând auzit, care fără'ndoială nici nu există: „umblă în așa fel cu paguba, încât să dea folos".

Așadar, „cazul" Katona trebue dezbătut și rezolvat în așa fel, încât să crească popularitatea bibliotecii și numărul cititorilor.

*

Adunarea organizației de bază U.T.M. a început ca deobicei. Apoi secretarul a făcut un lucru neobișnuit: a propus abaterea dela ordinea de zi, adică complectarea ei cu un punct și să se ocupe mai întâi cu problema lecturii. După ce membrii, olecuță surprinși, aprobară, secretarul începu să vorbească:

— E vorba de tovarășul Katona. La adunarea sindicală a fost premiat pentru setea lui de cunoștințe, aceasta spre bucuria organizației noastre. Dar noi toți citim. Așa că dorim să cunoaștem metoda tovarășului Katona. Cum citește, cum își face notițe, ce învățăminte trage...? De curând a citit, de pildă, „Dauria". Am citit-o și eu. Să-l rugăm dar pe tovarășul Katona să ne spună ce părere are despre Davâdov, cum privește prietenia ce i-o poartă lui Grigore Melehov, consideră justă atitudinea celui de

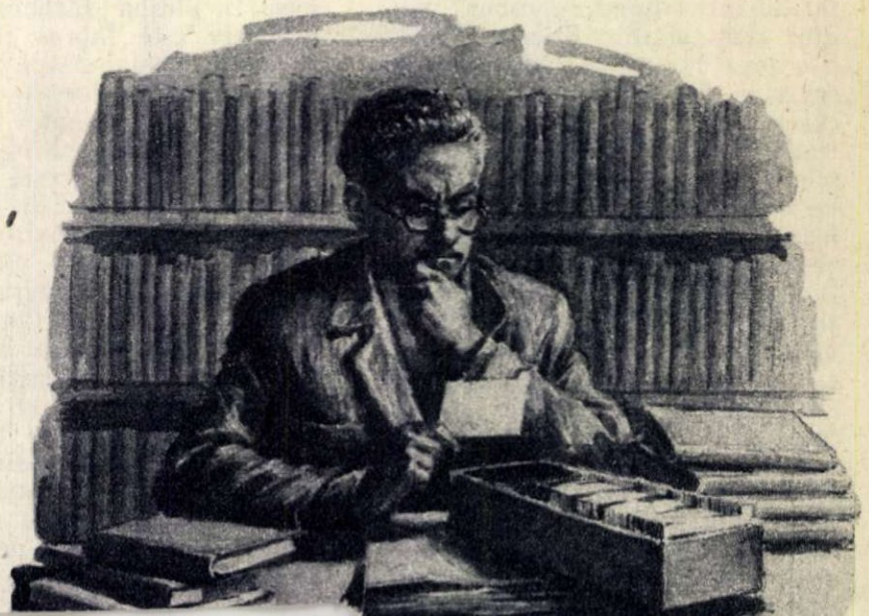

al treilea prieten, Evghenie Sizov, în problema patriotismului? Rugăm pe tovarășul Katona să ne vorbească pe scurt despre asta.

Tinerii muncitori ascultau contrariați. Cineva dădu să se ridice, dar secretarul făcu un semn energic, cerând liniște; ochii săi verzui pironeau a așteptare obrajii pălițl ai lui Katona Peter.

— Tovarășul Katona are cuvântul!

Cel pomenit sperase pân'acum tot timpul că poate-i vorba de altcineva decât de el, dar cum toată lumea îl privea, n'avu ce face și se ridică greoi.

Iar dacă s'a ridicat a trebuit să și vorbească:

— Adevărat, tovarăși, că am citit cu mare atenție cărțile—gemu el în disperare.— Totuși e greu, așa, pe neașteptate... Trebuia să mă fi gândit la așa ceva...

— Gândește-te, dar — îl încurajă prietenos secretarul.

— Davâdov, după părerea mea, ca prieten... se poate spune... Dar numai pe-alocurea! Pentrucă'n alte locuri cu totul altfel stă lucrul... Pentrucă prietenia sa cu acel...

— Grigore Melehov — îl ajută cineva.—Din „Pe Donul liniștit".

— Da. Cu Melehov... Nici nu putea fi... nu-i așa...

— Firește că nu putea fi — spune cu adâncă convingere blonda Kapus Maria, mica lustruitoare.

— Da. In ce privește... al treilea, eu înțeleg cât se poate de bine. Doar de oameni e vorba, tovarăși, și omul e ființă complexă. Asta nimeni nu poate ști...

— Noi însă știm, îi opri secretarul, bâlbâiala.

Katona se turbură mai mult, și, strigând „Atât am avut de spus", se așeză. Secretarul continuă cu glas sever:

— Noi știm că tovarășul Katona n'a citit nici „Pământ desțelenit", nici „Pe Donul liniștit", nici „Atelierul de foc". Și nici „Dauria" n'a citit-o. Altminteri ar fi trebuit să știe că trei eroi din trei cărți diferite nu se pot întâlni într'o a patra carte. Tovarășul Katona ne-a tras pe sfoară. A cărat cărțile acasă, dar nu le-a citit. Deaceea propun...

Tavanul se prăbușea, iar podelele păreau că se despică sub picioarele lui Katona. Dar nu se întâmplă nimic de felul acesta. A trebuit să rămână și să îndure privirile încruntate ale celorlalți; se părea că nimic altceva nu este mai vrednic de privit ca el. Noroc că el nu mai vedea aceste priviri, căci nu mai vedea pe nimeni: prin fața ochilor îi defilau, răzbunătoare, cărțile pe care, cu premeditare, nu le citise... Și pricepu că nimic din ce se întâmplă și se va mai întâmpla cu el, nu poate spăla această mare rușine...

Szabo Mișka interveni cu glasu-i puternic:

— Tovarăși, sunt de acord cu sancțiunea. E o greșală mare care apasă asupra organizației noastre, a colectivului nostru și a întregii fabrici. Dar fiindcă-i vorba de un om, de unul tânăr — precum a spus însuși tovarășul Katona — un om „complex", eu am o propunere. Să facem în așa fel ca tovarășul Katona să aibă posibilitatea să lucreze totuși în colectivul bibliotecii.

Sunt convins că-mi va fi de ajutor. In afară de aceasta, are tare mult de citit... Să-i dăm această posibilitate și, fără îndoială, se va îndrepta...

Katona a îndrăznit să-și ridice încet, încet, capul. Privirea sa întâlni privirea înțelegătoare și puțintel înduioșată a lui Mișka; și Katona simți că Mișka are dreptate: el va fi neapărat cel mai sârguincios membru al colectivului bibliotecii.

In românește de Remus LUCA

„PULBEREA ARGINTIE"

Nu a trecut decât puțină vreme decând studiourile sovietice „Mosfilm" au terminat lucrările filmului în culori „Pulberea argintie" și iată că cetățenii țării noastre vor și avea prilejul să-l vadă pe ecranele noastre. Nerăbdarea cu care este așteptată această remarcabilă creație a scenariștilor Iacobson și Filimonov și a talentatului regizor Romm este pe deplin justificată de arzătoarea actualitate a temei pe care o abordă și de înalta calitate a realizării artistice a filmului.

Cu filmul „Pulberea argintie" intrăm într'o lume, cunoscută nouă din ziare și din diferite lucrări literare, lume pe care artiștii sovietici de cinematograf au evocat-o cu o impresionantă autenticitate. Este vorba de America zilelor noastre, sau mai bine zis de cele două Americi care se înfruntă astăzi într'o cumplită încleștare: America stăpânilor de trusturi, ahtiați după profituri uriașe și aventuri războinice, și America marilor mulțimi de oameni cinstiți, cărora le este dragă viața, pacea. Realizatorii filmului au surprins și au adus pe ecran unul din aspectele semnificative ale modului de viață american și anume lupta dintre trusturi — în cadrul goanei comune după înarmări — pentru a pune mâna pe cele mai diabolice arme de exterminare în masă, produse ale minților unor așa

centrează acțiunea este tocmai un astfel de „savant", profesorul Steel, creatorul unei cumplite „pulberi argintii", din care un singur miligram distruge — atunci când substanța este supusă unui anumit tratament și devine radioactivă — tot ce este viu pe o întindere de un hectar. De un înfiorător cinism, acest individ — care cu ani înainte și-a ucis fără scrupule profesorul pentru a-i moșteni soția și laboratoarele — își vinde descoperirea contra unor sume fabuloase, perfect conștient că aceasta va fi pusă în slujba războiului. Semnificativ este faptul că cel mai apropiat colaborator al său este dr. Schneider — un fascist notoriu, condamnat la moarte în procesul dela Nürenberg — și că niciunul din acești savanți ai morții nu ezită să-și experimenteze substanța otrăvitoare asupra unor oameni cinstiți, vinovați doar de a avea pielea neagră și de a fi luptat pentru pace. Conflictul filmului se intensifică datorită rivalității dintre trustul chimic răsăritean, reprezentat de generalul Mac Kennedy și trustul din sud, al cărui președinte, Bruce, finanțase până atunci lucrările experimentale pentru producerea pulberii argintii; iar deznodământul este tragic pentru Steel: cu puțin timp înainte de a fi uciși cei câțiva negri — ce le fuseseră „cedați" de poliție pentru a se experimenta asupra lor eficacitatea sinistrei arme — propriul fiu al lui Steel cade dintr'o întâmplare sub influența ucigătoarelor radiațiuni ale pulberii și își pierde viața în chinuri. Insuși Steel moare dintr'un acces de cord (atunci când este supus unui șantaj de către un bandit mai experimentat ca el, Mac Kennedy) și duce cu el în mormânt taina înfiorătoarei arme.

Marea valoare a filmului constă tocmai în această deosebită capacitate demascatoare, în faptul că el trezește în sufletul omului cinstit protestul necruțător, ura fierbinte împotriva unor monștri ca Mac Kennedy, Steel, Bruce, Schneider, Twist. Și aportul adus în acest sens de interpreții acestor roluri — cunoscuții actori Pleatt, Bolduman, Belocurov, Chirilov, Pelevin — este considerabil. Filmul are deasemeni o rară forță mobilizatoare datorită reliefării pregnante a creșterii mișcării pentru pace, împotriva provocatorilor de război, din America. Văzând nestrămutata hotărâre de a frâna acțiunile criminale ale trustmanilor și ale slugilor lor, hotărâre pe care o manifestă și dr. Armstrong și fiul vitreg al lui Steel — Allan, și studentul negru Ben, și alți zeci și sute de americani simpli, spectatorul pleacă cu convingerea că în Statele Unite forțele păcii devin tot mai puternice. Filmul „Pulberea argintie" constitue o incontestabilă dovadă a felului în care o operă de artă poate contribui nemijlocit în lupta pentru o cauză înaltă.

S. F.

NECAZURILE AMBASADOAREI

Dela o vreme încoace, i s'a stricat somnul doamnei ambasadoare. Mai întâi au fost numai niște visuri grele, care o încercau din când în când. In ultima vreme însă, lucrurile s'au agravat. Ce ți-e și cu italienii ăștia, domnule !... Și doar citise atâtea lucruri frumoase despre ei: țara carnavalurilor, a catedralelor și canalurilor venețiene, țara cântecelor și a dragostei, a bărbaților focoși și a femeilor frumoase, țara vinului și portocalelor, țara... Și când colo, niște nepoliticoși, niște nerecunoscători, niște... Să se poarte atât de urît cu o femeie ca ea, Clare Boothe Luce, ambasadoarea S. U. A. în Italia!

Dar ce s'a întâmplat oare?

Lucrurile stau astfel:

Grevele uriașe ale muncitorilor și funcționarilor italieni, ocuparea pământurilor de către țăranii săraci, activitatea largă de apărare a păcii, acțiunile de stradă și în parlament pentru schimbarea politicii italiene au îngrijorat-o pe doamna ambasadoare. Cu atât mai mult cu cât se vorbește, din ce în ce mai des, de necesitatea schimbării actualei politici italiene într'o politică de pace și de apărare a libertăților democratice, de necesitatea scuturării jugului american și alungării ocupanților, de recâștigarea independenței naționale, de necesitatea comerțului cu țările lagărului democratic, etc.

Situația devine din ce în ce mai critică și doamna ambasadoare nu poate asista pasivă la această catastrofă a politicii atlantice tocmai în provincia de care — vezi bine — ea răspunde.

Și s'a gândit ce s'a gândit ambasadoarea, s'a frământat îndelung și până la urmă și-a adunat colaboratorii și le-a cerut în mod confidențial (să nu afle Mc Carthy, că te pomenești că o cheamă în fața comisiei pentru cercetarea activității anti-americane) „să i se pregătească un studiu confidențial asupra implicațiilor ce ar decurge pentru S. U. A., în cazul unei schimbări de guvern în care ar trebui să intre și comuniști sau tovarăși de drum ai acestora" („New-York Times", 20 dec. 1953).

Lucrurile n'au putut fi ținute însă sub cheie. Și iată că ziarul „New-York Times" sare ca fript și dă alarma. Ce ne facem, frații noștri? Unii zic să facem noi alegeri (e vorba, bineînțeles, de alegeri în... Italia). Bine, să facem, dacă e nevoie; dar... ce ne facem cu legea noastră electorală? Și ziarul scrie în continuare: „Există temeri că legea electorală pe care comuniștii și socialiștii de stânga au numit-o „legea truffa", adică legea frauduloasă, și care dă o majoritate parlamentară coaliției care a obținut mai mult de 50% din voturi, să se întoarcă în favoarea stângei în viitoarele alegeri". Și atunci, ce se va face doamna ambasadoare?

(Ehei, să fi trecut prin România doamna Luce, s'ar fi găsit vreun om cumsecade să-i facă un bine și să-i vorbească de niște proverbe din bătrâni, precum că „cine umblă cu focul se arde pe degete" sau de un altul care sună cam așa: „ce-și face omul singur, nici dracul nu-i poate desface"...)

Și ziarul continuă: „Consecințele unei victorii a aripei stângi sunt incalculabile. Cum ar putea N. A. T. O. (Organizația agresivă a tratatului Atlanticului de Nord, n.n.) să lucreze cu un guvern pro-comunist? Ce va deveni Cartierul General al Mediteranei, cu sediul la Neapole?"

Deci, noi alegeri, nu! In niciun caz, nu. Altceva, altă soluție trebue căutată! Și, susnumitul ziar începe să facă calcule care de care mai năstrușnice. Să-l atragem în guvern pe Nenni, preconizează redactorul diplomatic al ziarului. Spargem unitatea lor, ne asigurăm majoritatea în parlament și apoi îi aranjăm noi pe luptătorii ăștia pentru pace. Și mai departe — scrie ziarul — vânzând pielea ursului din pădure, îi vom da lui Nenni ministerul de externe. Dar ce-ar spune S.U.A.? Citez: „Ar putea S. U. A. permite (atenție la aceste formulări care dovedesc grija americanilor de a nu se amesteca în treburile altora!) alegerea ca ministru a unui om cunoscut pentru opiniile sale pro-comuniste? Am putea oare permite (același ton obraznic de patron!) ca el să aibă acces la documentele N.A.T.O. sau cele privind pe fiecare membru al coaliției în parte sau cele ale Comandamentului Suprem în Europa al generalului Alfred M. Gruenther?"

Grele probleme într'adevăr, pentru ambasadoare și prietenul ei, redactorul diplomatic la „New-York Times". Dar ce poți să faci? Căpătânoși rău, italienii ăștia! Și când te gândești că dacă stai de vorbă cu ei, sunt gata să-ți răspundă cu ironie că preferă Neapole, fără frumusețea de Cartier General al Mediteranei!

UNIUNEA NEUNIȚILOR

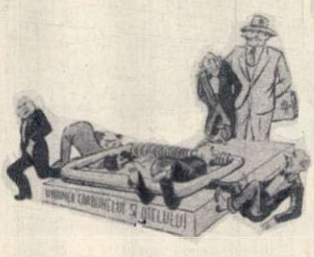

Este cunoscută reclama uriașă făcută de americani și sateliții lor europeni vestitului „plan Schuman". „Uniunea Cărbunelui și Oțelului", în care au intrat Franța, Italia, Germania occidentală, Belgia, Olanda și Luxemburg, a fost prezentată la început drept o realizare epocală, menită să pună bazele unei Europe „unite", să ducă la înlăturarea concurenței între aceste state, să le ajute să-și ridice bunăstarea, etc.

In realitate, organizatorii uniunii urmăreau cu totul alte scopuri: punerea sub controlul magnaților americani și germani a industriei grele din aceste țări, fixarea de către aceștia a unor prețuri de jaf, tragerea pe sfoară a concurenților francezi și a celorlalți, și, însfârșit ceeace este mai esențial, crearea unor baze pentru fabricarea de armament pentru noua armată hitleristă, pe care Adenauer se străduie s'o pună pe picioare conform ordinului stăpânilor săi. Numai că socotelile organizatorilor s'au cam încurcat. Protestul popoarelor se ridică din ce în ce mai vehement și ia forme din ce în ce mai variate împotriva acestor afaceri războinice. Dar nu numai popoarele acestor țări, ci însiși magnații cărbunelui și oțelului din Franța, Italia, Belgia, Luxemburg au început să crâcnească față de politica de diktat dusă de americani în cadrul uniunii.

Iată de pildă ziarul „Information" din Copenhaga: „Relațiile dintre producătorii din diferite țări nu sunt prea bune", se exprimă delicat acesta. „Prețurile fixate de uniune nu sunt respectate, iar măsurile represive au dus la creșterea nemulțumirii față de uniune".

Și în continuare, subliniază ziarul „nemulțumirea față de uniunea cărbunelui și oțelului este atât de mare, încât țările participante doresc s'o rupă cu ea." Și tot același ziar arată că ea nu s'a destrămat numai pentrucă monopolurile americane nu vor să admită acest lucru.

Pasă-mi-te vor să fericească popoarele Europei occidentale. Sau, cum se spune pe românește, vor să le bage în rai cu bâta. Ceeace însă nu se mai prinde! Popoarele sunt azi mult mai înțelepte și experiența lor mult mai bogată ca oricând. Deaceea scârțâie din încheieturi acest avorton denumit „Uniunea Cărbunelui și Oțelului".

Carnet extern

de M. RADIAN

FAPT DIVERS

Tatruji Ishii era un mic meseriaș tinichigiu în Tokio. Zilele trecute, împlinise 43 de ani. Era om însurat și-l blagoslovise soarta cu cinci copilași. Prilej de bucurie în casă, veți spune dumneavoastră, gândindu-vă desigur la jocurile pline de veselie ale copiilor cu râs cristalin. Numai că lucrurile nu se prezentau chiar atât de vesel. Pentrucă Japonia se află de mulți ani sub ocupație americană, și pentrucă nu s'ar putea spune că ocupanții nu s'au străduit să introducă și aci „prosperity"-ul lor, așa cum au făcut-o peste tot pe unde le-a călcat cizma.

Rezultatul: o mizerie crâncenă apasă pe umerii poporului japonez. Zece milioane de șomeri, prețurile la alimente și alte mărfuri cu 59% mai scumpe decât în 1950, un val de inflație cum n'a

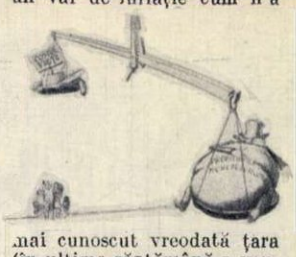

mai cunoscut vreodată țara (în ultima săptămână a anului 1953, Banca Japoniei a atins apogeul emisiunilor de monedă—574.000.000.000.000 yeni), etc. In ultimele zile guvernul lui Yoshida a provocat o nouă devalorizare a banilor, hotărînd ridicarea prețului orezului cu 12,5%, scumpirea tarifelor telefonice și telegrafice cu 30%; tot astfel s'a fixat ridicarea prețurilor biletelor de cale ferată, a prețurilor la bere, țigări, timbre, lichior și altele.

Și toate, bineînțeles, se sparg în capul poporului.

...A simțit-o și Tatruji Ishii. Acesta era dealtfel un tinichigiu harnic și priceput și lucra — spun vecinii — din zori și până'n noapte. Și totuși ajunsese la sapă de lemn. Datora bani băcanului, lăptarului și diferitor alți negustori. Acum trei săptămâni și-a vândut mașina de cusut—singurul lucru de preț din casă — pentru a plăti datoria lăptarului. Iar cu o săptămână mai târziu, nemaigăsind nicio soluție pentru starea disperată a familiei sale, și-a luat împreună cu nevasta și cei 5 copilași ultima masă, după care i-a strangulat pe toți, el aruncându-se apoi sub roțile unui tren.

Fapt divers, dealtfel, în Japonia, unde numărul sinucigașilor, al prostituatelor, al copiilor vânduți traficanților de sclavi, a crescut considerabil în ultimii ani. Și toate numai mulțumită generosului „ajutor" al ocupanților americani.

ȘACALII INTRE EI

„France Soir" aduce, printre ultimele sale știri, și vestea că în Coreea de Sud continuă epurările hotărîte de Li Sîn Man.

Până acum președintele-marionetă a reușit să realizeze o performanță unică în felul ei. Iată faptele:

1) Conducătorii a ceeace ar putea fi vreodată o „opoziție", în cazul când ea ar exista, au fost „atacați deodată de niște tineri patrioți" și ca urmare trimiși rapid la închisoare „pentru a fi protejați de furia populară".

2) „Partidul" lui Li Sîn Man — care a avut curajul să nu aleagă pe protejații lui la ultimul Congres — a fost epurat la sânge.

3) Organizația de tineret Tachan a fost „reorganizată"; despre conducătorii ei nu se știe, până în momentul de față, nimic.

4) Generalul Lee Bun Suc, fost „mare" conducător militar, fost ambasador pe lângă Cian cai-și, epurat și el.

5) Ministrul de Interne epurat și apoi arestat.

6) Delegatul lui Li Sîn Man la discuțiile preliminare la Panmunjon acuzat de spionaj. (Alte vești cu privire la acesta nu există).

7) Redactorul responsabil al unuia din cele mai mari ziare din Seul condamnat la moarte pentru „spionaj". Directorul aceluiași ziar va apare și el zilele acestea în fața unei curți marțiale.

8) Epurare masivă în armată. Până acum numeroase cadre au fost scoase dar cel vizat în mod special — așa cum arată „France Soir" — este generalul Paik Sun Up, șeful statului major, care se află sub anchetă, etc. etc.

Pentru lunile viitoare programul prevede, probabil, epurarea restului „miniștrilor", epurarea familiei „președintelui" până la rudele de gradul cinci în linie directă și colaterală, epurarea aghiotanților, grăjdarilor și bucătarilor, ș.a.m.d.

IARNA IN MUNȚI

Încă o etapă a fost parcursă. Popas! In fața cabanei ospitaliere sportivii își pregătesc schiurile pentru viitoarea călătorie.

Dela Prislop la Porțile de Fier, în Bucegi, ca și în Apuseni, munții patriei noastre și-au primit oaspeții de iarnă.

A venit zăpada! Așa, alene, într'o zi când gerul și-a mai tocit dinții reci, pe furiș, în liniștea unei nopți în care copiii visează săniuș și oameni de zăpadă.

Și chiar dacă mai de mult calendarul și frigul au vestit venirea iernii, deabia acum când neaua învestmântează totul în alb strălucitor, iarna apare cu bucuriile ei de fiecare an, aducând câmpurilor haina călduroasă sub care se pregătește bogata recoltă viitoare; aducând bucurii copiilor care își vor înroși mâinile și nasurile prin nămeți, dând forme lumii lor de basm; sportivilor, cărora le deschide drumuri spre țara minunată a munților împodobiți ca de sărbătoare, ce le așternt în cale firul alb al pârtiilor de bob, sau cristalul patinoarelor.

Și în timp ce sportivii sezonului cald se restrâng în sălile orașelor, sportivii iernii se avântă spre înălțimi. Acolo, încă din toamnă, s'a pregătit totul pentru ei. S'au construit și s'au reparat cabane, au fost transportate alimente, s'au croit pârtii noi, asigurându-se și în asprul climat de munte condițiile bune de activitate sportivă și de odihnă celor care au venit aici să-și sporească forțele de muncă.

Și ei sunt anul acesta mai mulți ca altădată. Miilor de tineri care au cunoscut schiul anul trecut în complexul G.M.A., celor 20.000 de sportivi ai satelor care s'au întrecut în spartachiadă, celor 6.000 de participanți la campionatele R.P.R. și celor 2.000 de juniori li s'au adăugat și li se adaugă alte zeci de mii de tineri care prin schi învață să îndrăgească munții și cabanele.

Schiorii fruntași au ieșit și ei din bârlogul Postăvarului și al Bucegilor și merg în centrele muncitorești din regiunile de munte. Freamătul marilor concursuri de schi e cunoscut acum pârtiilor de pe „Straja" ale minerilor din Valea Jiului, pârtiilor dela Vatra Dornei, celor dela Baia Mare și Băișoara inaugurate anul acesta, celor dela Sinaia și altora.

La Miercurea Ciuc, la Păltiniș, la Predeal, Bușteni și în multe alte localități, cei tineri se străduesc să învețe ca să ajungă cât mai curând în rândurile, astăzi încă destul de rare, ale celor mai buni săritori. Trambuline mari și mici oferă tinerilor iubitori ai săriturilor posibilitatea frumoaselor și îndrăzneților lor încercări. Dar vorbind de munte și de schi putem uita oare Poiana Stalin și Borșa Maramureșului? Desigur că nu. Poiana Stalin este doar centrul celor mai mari concursuri și locul de muncă intensă al celor mai buni, din care vor fi aleși solii sportului nostru de iarnă în întrecerile internaționale; iar Borșa este visul

Peste întinsul alb și neîntinat al zăpezii strălucește soarele. Unul câte unul, alunecând pe schiuri și sprijinindu-se în „bețe", schiorii urcă o colină.

de câţiva ani al schiorilor noştri. Şi aici, pentru iarna lui 1954 s'au făcut pregătiri. Pârtiilor existente dela Poiana li s'au adus modificări devenind cu adevărat pretenţioase. Altele noi s'au tăiat de pe Piscul Ruia şi sub linia telefericului, completând minunatul combinat dela poalele Postăvarului. Hopurile presărate peste tot, virajele iuţi şi grele fac ca nivelul tehnic al celor mai buni schiori să se ridice peste plafonul atins în ultimii ani.

Schiul nu este însă numai un sport de întrecere. Prin calităţile lui, prin mediul în care îşi desfăşoară activitatea, prin frumuseţile care le oferă ochiului, el este un minunat mijloc de recreare pentru oamenii muncii, de cunoaştere a frumuseţilor patriei noastre. Acestor oameni schiul le oferă atmosfera înălţimilor cu aerul rece şi pur, le oferă posibilitatea de a înfrunta voinicește vârfurile cele mai semeţe ale munţilor noştri. Pentru cei care la capătul unei săptămâni de muncă intensă simt nevoia unei reîmprospătări fizice, a unei destinderi morale, o excursie la munte este o încântare şi o necesitate. Cu excursiile organizate de C.C.S. mii de oameni ai muncii din mediul oraşelor pornesc, în fiecare săptămână, spre zăpezile care încununează piscurile. Staţiunile de odihnă de altitudine, mai multe decât în anul trecut, sunt puse în întregime la dispoziţia celor ce vor să-şi petreacă concediul de odihnă făcând schi. Poiana Mărului, dela poalele Tarcului şi Muntele Mic, Păltinişul Sibiului, Lacul Roşu şi Borsecul găzduesc acum pe oamenii muncii şi le oferă posibilitatea de a face minunate plimbări pe creste împădurite, cărora iarna le-a dat podoaba albă a zăpezii.

Alături de schiori, în munţii patriei noastre, dar nu sus pe creste, ci mai către poalele lor, alţi sportivi ai iernii şi-au început activitatea. Încă din noembrie, pe apa încremenită, ca de sticlă, a lacului Bâlea din munţii Făgăraş, hocheiştii dela C.C.A. au început să deseneze cu patinele linii albe de aleasă îndemânare. Apoi ei au coborît în depresiunea Ciucului unde s'au întâlnit cu ceilalţi hocheişti, la fel de sârguincioşi în pregătirea primei lor întâlniri din acest an. În acest timp ghiaţa patinoarelor din oraşe a fost deadreptul asaltată de sutele şi miile de tineri şi tinere care luni de zile priviseră nostalgic patinele şi crosele atârnate în cui. Patinatorii de viteză şi cei care practică patinajul artistic îşi fac de mult pregătirile, iar pomul de iarnă a adus multor copii, aninate de crenguţele verzi, mult visatele patine. Tineretul va trebui să asalteze în acest an rezultatele celor mai buni sportivi şi să înmulţească aşa cum se cuvine numărul încă mic al patinatorilor noştri.

Şi tot aşa aşteptăm ca în acest an pe pârtiile de bob dela Sinaia şi mai ales pe cea dela Poiana Stalin, concursurile să se ţină lanţ. Cu bobeuri de mare curaj, cu materiale foarte bune şi, mai ales, cu o pârtie cum puţine se găsesc în lume, se pot realiza mari performanţe în acest sport. Sportivii bobului s'au dovedit vrednici şi la locurile lor de muncă. Ei au oferit minunate exemple de împletire armonioasă a muncii de înaltă productivitate cu activitatea sportivă. Stahanoviştii din echipa de bob a întreprinderii „I. C. Frimu"-Sinaia trebue să aibă la campionatele din acest an ca adversari sportivi cât mai mulţi tovarăşi de muncă, tovarăşi de întreceri socialiste.

Iarnă, sporturi de iarnă, sportivi schiori, hocheişti, patinatori, bobeuri, prieteni ai întrecerilor, prieteni ai munţilor din patria noastră... Puţini ieri, când cabanele nu erau deschise decât pentru cei ce veneau să se desfete cu banii storşi din sudoarea clasei muncitoare; mulţi, din ce în ce mai mulţi astăzi când muntele şi sportul aparţin celor ce făuresc prin străduinţa braţelor şi minţilor lor o viaţă luminoasă în patria noastră.

Alături de ei — de sportivi — toţi oamenii muncii trebue să se străduiască să cunoască muntele şi odată cu el schiul, patinajul, bobul. Să le cunoască şi să le îndrăgească, pentrucă ele dau bucurii de neuitat.

Gh. EPURAN

Alunecând cu bobul pe pârtie cu mai mult de 150 de kilometri pe oră. Acest sport îţi dezvoltă tenacitatea şi îndrăzneala.

Filatelie

In cursul celor 30 de ani care au trecut dela moartea marelui conducător al oamenilor muncii V. I. Lenin, au apărut în Uniunea Sovietică numeroase emisiuni de timbre închinate memoriei sale.

Dintre acestea, primele au fost emise chiar în acel trist Ianuarie 1924, în zilele funerariilor sale. Această serie se compune din patru timbre litografiate, având culorile şi desenul comun ce reprezintă bustul lui Lenin într'un cadru de doliu, înconjurat la rândul său de o îngustă dungă roşie.

Seria următoare a apărut în anul 1925. Desenul celor două valori (de 5 şi 10 ruble) înfăţişează efigia lui Vladimir Ilici. Emisiunea a fost imprimată în sistemul gravurii în oţel, şi are încă două variante cu dantelură.

Din seria de timbre emisă în cinstea celei de a XV-a aniversări a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, una din valori (3 kop.) înfăţişează momentul reîntoarcerii lui Lenin în Rusia la 3 Aprilie 1917, după ani îndelungaţi de emigrare.

Cu ocazia celei de a 10-a (1934) şi a 20-a (1944) comemorări a morţii sale, a apărut câte o serie de timbre înfăţişându-l pe Lenin. Unele valori ale acestei serii reprezintă pe un fond de drapele roşii portretele celor doi mari conducători ai Statului Sovietic, Lenin şi Stalin, iar altele reprezintă mausoleul din Piaţa Roşie.

Valoarea de 15 kop. a emisiunii, apărute în anul 1935 închinată copilului, reprezintă celebra sculptură „Lenin între copii".

In anul 1941 cu ocazia aniversării a 5 ani dela înfiinţarea Muzeului Lenin, s'a emis o serie de patru valori dintre care două (de 15 şi 45 kop.) înfăţişează o sală a muzeului cu un grup de vizitatori, în jurul unei sculpturi ce îl reprezintă pe Lenin. Pe timbre este imprimat textul: „In cinci ani peste cinci milioane de persoane au vizitat acest muzeu". Celelalte două valori (30 kop. şi 1 rublă) reprezintă clădirea muzeului.

La seria emisă cu ocazia aniversării a 25 ani dela Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, desenul valorii de 1 rublă îl înfăţişează pe Ilici la tribună.

Cinci timbre au apărut în anul 1945 cu ocazia aniversării a 75 ani dela naşterea lui Lenin. Două valori reproduc portretul său, timbrul de 30 kop. este o copie în miniatură a celebrului tablou al pictorului sovietic Brodski: „Lenin citind Pravda", iar restul de două valori îl înfăţişează în camera sa de lucru şi la tribună.

Începând din anul 1947 se emit anual, în ziua de 21 Ianuarie, emisiuni de timbre închinate memoriei lui Vladimir Ilici.

Emisiunile anilor 1947 şi 1948 reprezintă copii de pe portretele lui Lenin şi o vedere a mausoleului din Piaţa Roşie (câte trei valori). Cea apărută în anul 1949 este imprimată în două culori, desenul unic al celor două valori reproducând deasemenea mausoleul după desenul celebrului pictor N. Jukov, distins cu Premiul Stalin. Emisiunea anului 1950 formată din trei valori înfăţişează cabinetul de lucru şi casa unde a murit Lenin, precum şi sculptura: „Lenin scriind", iar emisiunea comemorativă din anul 1951, alcătuită din două valori, de o execuţie plastică şi tehnică impecabilă, imprimată în culori naturale, înfăţişează pe Lenin în ilegalitate, în faţa unei cabane de pădurar, şi între delegaţii tineretului.

Tot în culori naturale (fototipie) au fost imprimate cele trei valori ale emisiunii anului 1952. Desenele, opera pictorului I. I. Dubasov, îl înfăţişează pe Lenin ca licean pe malul râului Volga, între copii în munţii Gori şi în mijlocul ţăranilor.

Cea de a 29-a comemorare a morţii lui Lenin a ocazionat în 1953 emiterea unui frumos timbru, al cărui aranjament grafic a fost executat de pictorul I. I. Dubasov, după celebrul tablou al artistului poporului al U.R.S.S., Gherasimov.

Emisiuni de timbre înfăţişând portretul lui Lenin sau diferite aspecte din viaţa sa de luptă, au apărut în R. P. Bulgaria, R. P. Ungară şi în R. Cehoslovacă. Deasemenea, în ţara noastră s'au emis în anii 1945, 1949 şi 1952 timbre înfăţişând portretul lui Ilici.

Acum cu prilejul comemorării a 30 de ani dela moartea marelui conducător al omenirii muncitoare, filatelia sovietică, cea din ţara noastră, ca şi filatelia din celelalte ţări de democraţie populară, cinstesc prin noi emisiuni amintirea marelui Lenin.

Al doilea concurs de jocuri al „FLACĂRII"

In numărul de față, începe al doilea concurs de jocuri distractive al „Flacării". Jocurile din această pagină alcătuesc seria I-a a concursului. Celelalte vor fi publicate în numerele următoare ale revistei; ultima (a șasea) va apare la 1 Aprilie.

Deslegătorilor acestui concurs li se oferă următoarele premii:

— Un premiu I. de Lei 1.000
— Un premiu II. de Lei 800
— Un premiu III. de Lei 500
— Un premiu IV. de Lei 300
— Zece premii a câte un abonament pe un an la revista „Flacăra", zece premii a câte un abonament pe șase luni, zece premii a câte un abonament pe trei luni și zece premii în cărți.

Toate premiile de mai sus se acordă în ordinea punctajului obținut de deslegători.

Deslegările jocurilor distractive din al doilea concurs „Flacăra" vor fi trimise, toate odată în același plic, pe adresa redacției, cel mai târziu până la 1 Mai 1954. Ele trebue să fie scrise pe o singură față a hârtiei și să fie însoțite neapărat de toate cele șase bonuri de participant și de o notă completată citeț care să cuprindă: numele și pronumele deslegătorului, domiciliul, profesiunea, denumirea întreprinderii sau instituției unde lucrează. Plicul va purta mențiunea: „Pentru concursul de jocuri".

SEARA IN EGIPT, PE MALURILE NILULUI

(10 puncte)

Realizând acest desen, autorul său a făcut mai multe greșeli. Se cere să arătați care anume.

CALCUL REBUSIST

(10 puncte)

Rezolvați toate operațiunile înlocuind figurile cu cifrele corespunzătoare.

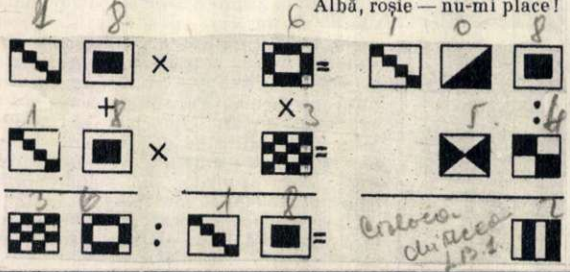

DOMINOUL SILABELOR

(5 puncte)

Presupunem că pe un joc de domino în loc de puncte sunt înscrise cuvinte formate fiecare din două silabe.

Dacă pe prima piatră a fost scris cuvântul CO-PIL, pe următoarea PIL-DA, pe a șasea TA-TA și pe a unsprezecea BU-NIC, puteți spune care au fost celelalte intermediare?

LIGAMENTE

(8 puncte)

Prin unirea sfârșitului unor cuvinte cu începutul celor următoare veți găsi în frazele de mai jos opt localități din patria noastră.

1. Nu voia să predea la clasa a cincia sub motiv că nu cunoștea elevii.
2. Jocul nu este egal. Ați luat cei mai buni jucători în echipa voastră.
3. Nu duce el lipsă de bani. N'aveți nicio grijă. E îndemânatic și se va descurca.
4. Nu-și mai găsește tricoul. In timp ce el stătea la umbră i l-au luat alții și l-au ascuns.
5. Să fi văzut statuia pe soclu; jurai că trăiește.
6. Cutreera țara dela un capăt la celălalt împreună cu turneele teatrale.
7. A luat hârtia și a băgat-o în buzunar fără ca măcar să se uite dacă are sau nu stampilă.
8. Ba eu socot că are și țața Lisaveta o țară de dreptate!

MONOVERB

(3—6)

2 puncte

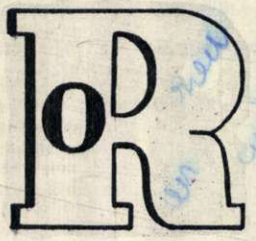

ANAGRAMĂ

(2 puncte)

— Ce-i atâta gălăgie?
Cine pentru ce o face?
— Căpățâna'n farfurie
Albă, roșie — nu-mi place!

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

NINGEI

(15 puncte)

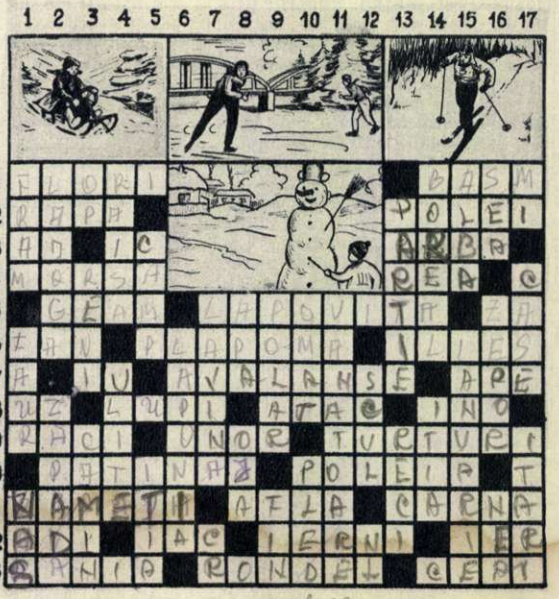

ORIZONTAL:

1. Picturi de ghiață pe geam — Ți-l povestește iarna bunica la gura sobei. 2. Vale abruptă periculoasă pentru sănius — Ploaie înghețată. 3. In zăpadă! — Pană — Comună în Algeria. 4. Animal polar — Ca vremea viforoasă — O sută. 5. Pânză pentru picturile iernii — Ploaie măruntă amestecată cu grindină sau zăpadă — Inceput de zăpadă! 6. Iarna, ține vitelor de cald și foame — Fără ea frigul te pătrunde noaptea până la oase — Fiu al lui Petru Rareș. 7. Chiot (trans.) — Zăpadă în marș (pl.) — Ghețuri... lichide! 8. Intrebuințare — Iarna se adună și ies după pradă — Imbolnăvire cauzată de o răceală puternică (pop.) — Zeiță în mitologia greacă. 9. A scade temperatura — Cinste—Stalactite de ghiață. 10. Sport de iarnă — Soarele aurea crestele înzăpezite. 11. Din văzduh tot ninge și în prag se strânge (pl.) — Primea veste — Cu nasul în vânt! 12. Localitate în Abisinia — Animal din Tibet — A început de ieri să cadă câte un fulg... (pl) — Inceputul iernii! 13. Iarna ele sunt bucuria copiilor — Poezie de 13 versuri — Băutură caldă pentru cei răciți.

VERTICAL:

1. Personaj principal dintr'o povestire cu subiect polar de Cezar Petrescu — Numele popular al lunii Februarie — Unul care înghează repede iarna. 2. Lac în nordul Europei — Gingașe steluțe, albe danteluțe, cad mereu și multe și la șes și'n munte. 3. Operă — Animale de tracțiune în regiunile polare — Acolo unde e cald și bine. 4. Nume feminin — Copiii le transformă adesea iarna în arene pentru luptele cu bulgări de zăpadă. 5. Cu cât se așează zăpada în strat mai gros pe el, cu atât e mai bine—Interjecție (mold.) 6. Ținut al zăpezilor. 7. Avalanșe de zăpadă — Crom. 8. Oferă prilej de sport și iarna și vara — Lac pentru unghii. 9. Din Nordul indepărtat — Delicat. 10. Straturi peste straturi se înalță'n caturi — Invelitoare călduroasă. 11. Incă un sport de iarnă. 12. Colac de fire de lână — In înlănțuire. 13. Este amenajată pentru schi sau pentru bob — Ca zilele de iarnă. 14. Termen geografic care îți inspiră frig — Apărea. 15. Ca zăpada — Poporul îi zice și Gerar. 16. Pe ea încalecă povestitorul când începe să-ți spună basme — Revărsări de ape provocate de topirea zăpezii — Cade și iar cade, din văzduh nu scade. 17. Notă muzicală — Luminoase, fumigene, se zăresc printre troiene — Pantaloni țărănești, albi ca zăpada.

COPERTA I-a: V. I. Lenin—sculptură de Boris Caragea.

COPERTA IV-a: Peisaj de iarnă.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÂNTEII Căsuța Poștală 56 Tel. 7.60.10 Int. 1787 ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la secțiile raionale de difuzare a presei. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni 6 luni un

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scânteii „I. V. Stalin".

1 Costum de schi cu mâneci chimono. Gluga şi manşetele au garnituri din blană.

2 Hanorak din ballon-seide. Gluga este croită din aceeaşi bucată cu feţele. Talia se fixează printr'un elastic.

3 Hancrak cu croială raglan. Platcă şi manşete tricotate. Garnitura tricotată dela glugă este o continuare a plăticii.

4 Costum de schi din stofă, închis cu fermoar. Garnituri de elastic tricotat. Mănuşile din ballon-seide au şi ele garnituri de tricotaj.

5 Costum de schi din postav sau aba. Garniturile au motive populare care se pot executa

PREȚUL 1,50 LEI

05
F

FLACARA

Nr. 3 — 1 FEBRUARIE 1954

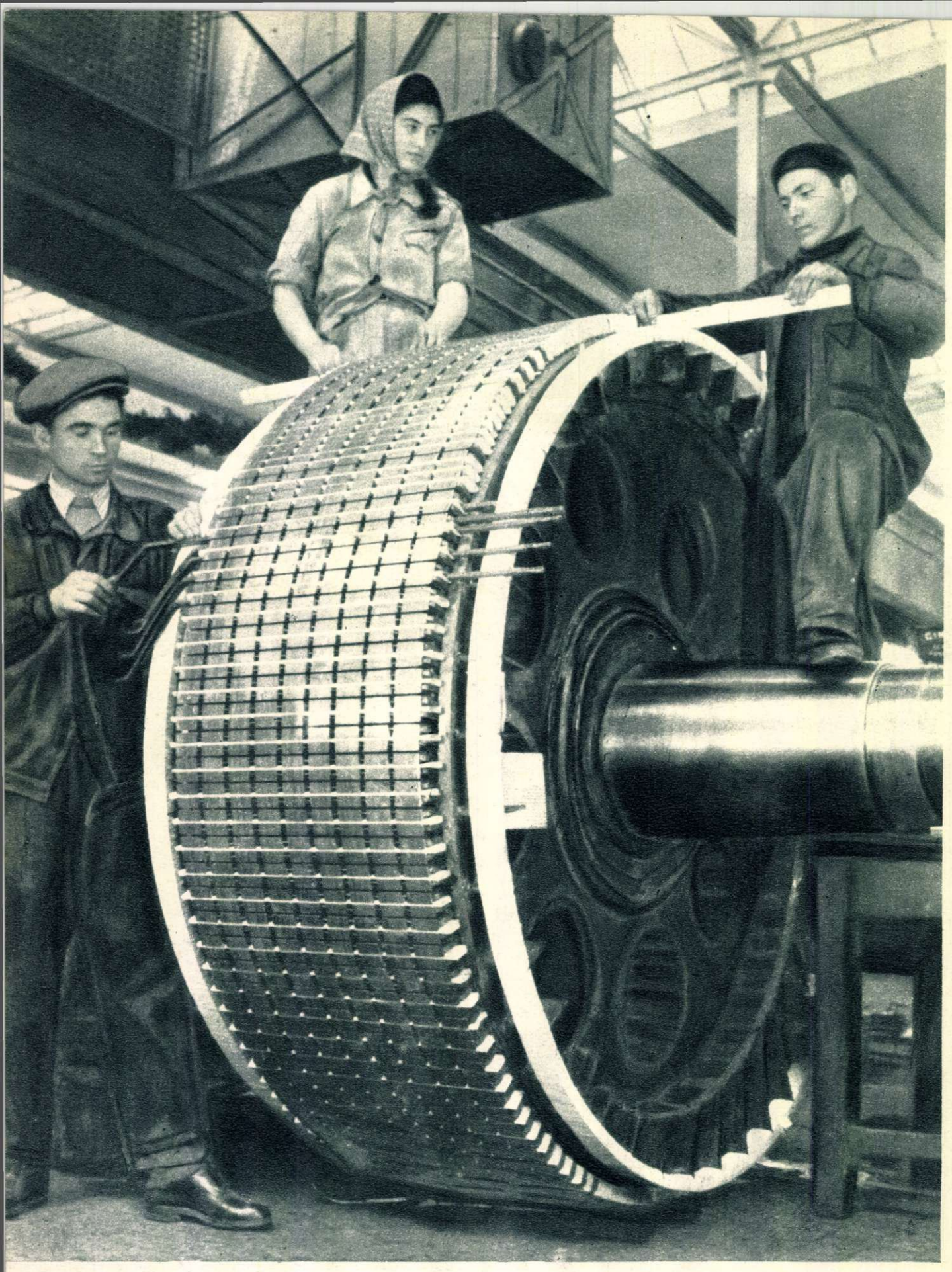

Fabrica „Electroputere" – Craiova. Se bobinează puternicul motor electric de 1.000 Kw.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 3 (28) 1 FEBRUARIE 1954 ANUL III

REVISTĂ SOCIAL — POLITICĂ ȘI LITERAR — ARTISTICĂ

Prezidiul adunării solemne comemorative din Capitală, cu prilejul împlinirii a 30 de ani dela moartea lui Lenin.

IN AMINTIREA LUI VLADIMIR ILICI

De pe steagul acesta, din fiece cută
viu, Lenin ne cheamă, tovarăși și frați.
— Proletari pregătiți-vă pentru ultima luptă!
Și voi, robilor, sus!.
In genunchi nu mai stați!
Proletari, ridicați-vă, oaste'ndrăzneață!

Versurile înflăcărate ale lui Maiacovschi evocă marea forță a leninismului, ale cărei idei trăiesc astăzi în inimile milioanelor de oameni ai muncii de pe întreg globul. Cuvîntul leninist a ridicat proletariatul rus — și, după pilda acestuia, proletariatul conștient al lumii întregi— împotriva exploatării, pentru construirea unui viitor pașnic și fericit.

Urmînd învățătura leninistă, partidul revoluționar al clasei noastre muncitoare ne-a condus pe drumul libertății și independenței, pe drumul construirii socialismului. „Poporul de robi" nu mai stă în genunchi, pentrucă, urmînd calea leninistă, a scuturat lanțurile robiei. Eliberați și sprijiniți de minunatul popor pe care Lenin l-a condus la victoria Revoluției Socialiste — poporul sovietic — oamenii muncii din patria noastră s'au avîntat în bătălia pentru cucerirea fericirii, pentru făurirea bunelstări materiale și construirea unei culturi înaintate, pentru socialism.

Numele lui Ilici, învățăturile sale, sunt nespus de scumpe poporului romîn. Comemorînd 30 de ani dela moartea lui Lenin, oamenii muncii din țara noastră au cinstit amintirea făuritorului Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, întemeietorul Statului Sovietic socialist. In zilele premergătoare comemorării lui Vladimir Ilici au avut loc adunări ale oamenilor muncii din orașe și sate. Oameni de știință, academicieni, istorici, economiști au arătat rolul important ce-l ocupă însușirea învățăturii leniniste în viața poporului nostru. In fabrici și pe șantiere, muncitorii și-au manifestat dragostea lor față de învățătura lui Lenin, care i-a ajutat să fie oameni liberi, conștienți de puterea lor. Colectiviștii au arătat că-și datoresc viața lor din ce în ce mai fericită faptului că au urmat învățătura leninistă despre transformarea socialistă a agriculturii, că mulțumită luptei partidului sub steagul leninist, au scăpat de exploatarea moșierească și chiaburească și pot trăi astăzi fără apăsarea vechiului coșmar al nesiguranței în ziua de mîine. Scriitorii, actorii, artiștii plastici, și-au manifestat prin lucrările lor, prin articole și conferințe, recunoștința pentru faptul că Lenin i-a învățat să se apropie de popor, să-l înțeleagă și să reflecte în artă năzuințele lui.

Comemorarea lui Lenin s'a încheiat prin adunarea comemorativă a oamenilor muncii din Capitală. In telegrama de salut adresată Comitetului Central al P. C. U. S. și Consiliului de Miniștri al U. R. S. S., poporul nostru și-a afirmat hotărîrea de a lupta cu puteri sporite pentru construirea socialismului sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn, de a rămîne credincios învățăturii leniniste, de a păși ferm înainte pe drumul arătat de Lenin.

La Expoziția Anuală de Stat a Artelor Plastice, în fața bustului lui V. I. Lenin.

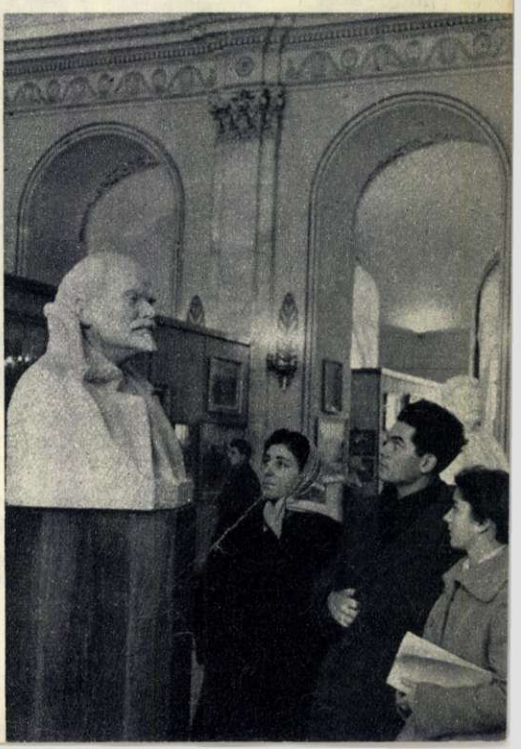

PILDA CELOR MAI BUNI

Reportaj de Eugen POP

Ilustrații de Gh. ADOC

— Vă spun sincer, tovarăși, că mie nu-mi place pîinea dela „Pionierul". Mi-e și lehamite să mă duc s'o iau dela O.C.L. Dece? Păi, nu au spus-o și ceilalți? E întotdeauna rece, are lipituri și de multe ori nici nu e coaptă.

— Ei asta e prea de tot — Drăguș Achim, directorul fabricii, își întrerupse însemnările... Se uită lung la bătrînica care vorbea. Era necăjit de faptul că la consfătuirea aceasta cu consumatorii se spun atît de puține lucruri bune despre calitatea pîinii fabricate de ei. Îl durea acest lucru, pentrucă în ultimul timp s'a muncit pe brînci în toată fabrica... Și, cu toate acestea, bătrînica cu basmaua țipătoare nu mai contenește cu vorba-i repezită și usturătoare.

... Cîteva zile în șir m'am fost dus pe la centrele de distribuire din alte raioane. M'am dus să văd, oare peste tot e așa de proastă pîinea? Da de unde? În unele locuri am dat de pîine cum nu vedeam cu lunile în cartierul nostru. Proaspătă, rumenă, crescută, bine coaptă... M'am fost dus și la O.C.L.-ul de lîngă gară. Și acolo pîinea e destul de bună.

— Păi, dacă dumneaei are atîta timp să se plimbe — se indignă maistrul Chiș răsucindu-și nervos mustața scurtă. Nici el nu se simțea bine în focul criticilor aduse întreprinderii.

— Cred că exagerează oleacă, se întoarse către Dumitrașcu Gherghina.

— Cred că nu. Chiș se uită curios la însemnările pe care femeia le făcea într'un carnețel. Observă că vîrful de creion tremura ușor în mîna ei osoasă, că buzele-i erau strînse de supărare.

— E adevărat, tovarăși, tot ce s'a spus aici, se ridică un muncitor tîmplar. Pîinea fabricată de dumneavoastră nu e întotdeauna bine coaptă. Și apoi bine ar fi să fie mai arătoasă, așa cum a spus dumneaei mai'nainte... mai rumenă, mai pufoasă. Cînd cineva din dumneavoastră se duce la un magazin să-și ia o haină se uită dacă e trainică și frumoasă, dacă e din stofă bună. Care va să zică are cerințele lui bine stabilite. Cred că putem avea și noi cerințele noastre față de pîinea dela fabrica „Pionierul".

— Are dreptate. Ce mai încoace, încolo, nu lucrăm așa cum trebue. Cocătoarea Ana Vișan oftă din adîncul sufletului. Și pe ea o durea cuvintele omului care vorbea, dar își dădea bine seama că are dreptate.

Își dădeau seama și ceilalți delegați la consfătuire că oamenii au dreptate. Și totuși, în adîncul sufletului, erau necăjiți și chiar supărați. Și tovarășul Drăguș, și maistrul Chiș, și cocătoarea Vișan Ana. Ei au venit la această ședință cu convingerea că străduințile lor din ultimele luni vor fi recunoscute și apreciate. Se știe doar, Hotărîrea din august a partidului a pus în fața lor sarcini de seamă pentru o mai bună aprovizionare a oamenilor muncii cu pîine... Dar parcă n'au răspuns ei la chemarea partidului, parcă nu s'au străduit să dea oamenilor muncii pîine de bună calitate? Oricine poate spune cum se făcea mai înainte prepararea aluatului. Fără utilaj corespunzător, fără un serios control tehnic. Și cum se face astăzi? Cu dulapuri de dospire speciale și după regulile stabilite în procesul tehnologic. Se respecta oare mai înainte timpul de fermentare a aluatului? Nu se prea respecta fiindcă nu erau nici cazane suficiente și apoi unii din cocători și maiștri socoteau că pîinea se face „așa cum trebue făcută" și nu cum scrie la carte. Acum însă funcționează 7 cazane speciale. Aluatul poate fi lăsat să fermenteze conform indicațiilor laboratorului. Și laboratorul și-a îmbunătățit mult munca. Puterea de fermentare a aluatului se stabilește acum cu un aparat special construit de tînărul laborant Toth Ervin. Cît de frumos a scris chiar revista „Inovatorul" despre acest aparat, despre importanța lui în lupta pentru îmbunătățirea calității pîinii!

Știu oare oamenii care i-au criticat despre toate aceste realizări? De unde să știe? Cine să le spună? Ei știu însă una și bună. Că pîinea nu e așa cum trebue... Rumenă, crescută... bine coaptă. Aceasta înseamnă că în munca colectivului fabricii persistă încă destule lipsuri, greșeli... Și în zilele următoare mulți dintre cei care au fost de față la consfătuire au început să se gîndească serios la greșelile acestea.

*

— Eu zic, tovarășe Becheanu, că va trebui să sprijinim mai serios comitetul de întreprindere. În grupele sindicale consfătuirile de producție trebue să fie organizate mai temeinic. Să fie stabilite bine lipsurile dela fiecare loc de muncă, iar în întrecere să se dea bătălia tocmai pentru înlăturarea acestor lipsuri.

Tovarășul Becheanu desena rotocoale de fum pe hîrtia ce o avea în față. Și el se gîndise mult la măsurile ce vor trebui luate de biroul organizației de partid... Într'adevăr, așa cum spunea Gherghina, una din aceste măsuri va trebui să fie îndrumarea temeinică a muncii comitetului de întreprindere.

Gherghina privea atent la omul din fața ei. Tace, dar știe că în timpul acesta se gîndește. A fost de curînd ales secretar și are obiceiul să judece mult asupra fiecărui lucru și numai după aceea să-și spună părerea.

— Ce zici, tovarășe Becheanu?

— E bine ceeace spui, tovarășă Gherghina, însă înainte de toate trebue să știm noi care sunt aceste lipsuri și cum pot fi lichidate. Eu mi-am dat seama că la noi se fac deseori greșeli care sunt trecute cu vederea pentrucă la început par mărunte, neînsemnate. De pildă, uneori coca stă prea mult în cazane căci nu se ține seama de capacitatea cuptoarelor. Din aluatul stătut ieșe apoi pîine cu crăpături. Asta nu e bine... La consfătuire nu s'a atras atenția asupra acestui lucru. Apoi eu am mai observat că șefii de echipă trec cu vederea faptul că unii cocători dau goana după cantitate și nu respectă timpul de coacere. Pîinea de 1½ kg. în loc să stea în cuptor cele 40 de minute așa cum prevede fișa tehnologică, este scoasă cîte odată cu 7—8 minute înainte de vreme. Se înțelege că miezul pîinii rămîne crud, că nu le place consumatorilor. Ce părere ai, tovarășe Ciobanu? — îl întrebă secretarul pe omul uscățiv care stătea la celălalt capăt al mesei.

— Ahă, se întîmplă...

Puse laoparte broșura pe care o răsfoia și-și ridică privirea spre ceilalți doi. Becheanu luă în mînă broșura.

— De un lucru îmi pare rău, tovarășe Ciobanu. Uite, ți-o spun așa deschis! Dumneata ești stahanovist și membru în biroul organizației noastre. Oamenii din fabrică au încredere în dumneata, te stimează. Dece? Pentrucă îi ajuți în muncă, pentrucă te străduiești să fii un om în care ceilalți să vadă un exemplu. Și totuși s'a întîmplat... s'a întîmplat ca de cîteva ori să scoți chiar dumneata, pîinea din cuptor înainte de vreme. Ce zic atunci oamenii: uite nici Ciobanu nu respectă întotdeauna regulile științifice. Mai uită și el din cînd în cînd de calitatea pîinii...

Ciobanu nu răspunse. Părea extrem de preocupat de examinarea unei pete de cerneală de pe fața de masă.

Becheanu se gîndea acum la cele ce i s'au spus la raion, zilele acestea. El ca secretar trebue să se ocupe de fiecare în parte și acum la început în mod deosebit de membrii biroului. Să înrădăcineze în sînul biroului o muncă colectivă temeinică, combativitate și spirit

autocritic. Munca aceasta nu este deloc ușoară. Uite cum s'a încreţit fruntea lui Ciobanu, cum îşi muşcă buzele.

— Noroc bun, tovarăşi! Intră un om înalt cu privirea vioaie.

— Noroc, tovarăşe Micu. Am auzit că ai avut o consfătuire cu schimbul de cuptor. Becheanu îi făcu semn noului venit să şadă.

— Vă povestesc îndată cum a fost. Incepem şedinţa?

— Incepem.

Cînd Vişan Ana şi-a exprimat dorinţa de a lucra la cuptor în munca de cocătoare, unii au rîs de ea. Alţii, printre care şi directorul întreprinderii, au fost de părere că trebue să încerce... Şeful de linie Farkaş a bîzîit la început îndrugînd lucruri nelămurite şi confuze în legătură cu femeile care se cred atotştiutoare, dar apoi văzînd străduinţa şi dragostea de muncă a fetei, a ajutat-o să se califice la cuptor şi a sprijinit-o chiar în rezolvarea lecţiilor dela cursurile de pregătire profesională. Ana Vişan era acum într'adevăr fericită. Cît de mult se schimbase în ultimul timp viaţa ei, cît de interesantă şi plăcută i-a devenit munca. Cu 10 ani în urmă cînd venise la Bucureşti, se gîndea să intre slujnică la boierii din Capitală, să cîştige la ei bucata de pîine pe care nu o avea acasă. Nişte consătence cu care se întîlnise aici au sfătuit-o să intre mai degrabă la fabrică. Şi a intrat la întreprinderea Gagel, astăzi „Pionierul". Asta era în septembrie 1944. Vişan Ana avea pe atunci 15 ani. A cunoscut aici în fabrică mulţi oameni dintr'o bucată, care nu se împăcau cu patronii, care nu se împăcau nici cu sărăcia, care făceau adunări şi demonstraţii de stradă purtînd cu mîndrie steagurile purpurii cu secera şi ciocanul.

Ţara întreagă fierbea în vîltoarea anilor de după eliberare. Vişan Ana înţelegea însă prea puţin din cele ce se întîmplau în jurul ei.

— Cît de mare este clasa muncitoare? Cine sunt duşmanii care trebuesc demascaţi, aşa cum spun unii oameni la adunările din fabrică, la manifestaţii? Ce înţeleg oamenii cînd spun că luptă împotriva burgheziei? I-a întrebat odată pe un muncitor, pe nume Scundu, care era tare inimos şi iubit de toţi cei din fabrică. — „Burghezi sunt stăpînii, capitaliştii, fetiţo. Stăpînii la care au slugărit părinţii tăi la ţară, stăpînii la care au robit amar de ani muncitorii dela oraşe. Impotriva lor ne-am ridicat noi, muncitorii. Păi, poţi să stai cu mîna în sîn, cînd sugarii n'au lapte la ţîţa mamei, cînd vii cu mămăliga rece la fabrică?... Ştii şi tu prea bine că boierii trăiesc altfel, că ei au din belşug de toate. Belşugul acesta e din munca noastră... furată. Deaceea îi urîm pe boieri, pe burghezi; deaceea luptăm împotriva lor. Acum a sunat ceasul nostru." — „Şi-o fi altfel vreodată, nea Scundu?" — „Vor trece doar cîţiva ani Ana şi vei avea şi tu altă viaţă, cu totul alta decît cea pe care ai trăit-o în trecut. Pentru această viaţă trebue să lupţi şi tu alături de noi. Şi tu faci parte din clasa muncitoare, din glorioasa noastră clasă muncitoare. Să fii mîndră de asta, tovarăşă..."

— E un om tare bun şi înţelept nea Scundu acesta, spuse Ana unei muncitoare mai în vîrstă, cu care lucra împreună la tablă.

— E comunist, draga mea...

A mai cunoscut Ana şi alţi comunişti din fabrică. Şi-a dat seama că oamenii au multă încredere în ei, îi iubesc şi-i urmează fără şovăire. Ana avea dorinţa să semene cu ei, să vadă lumea cu ochii lor, să vie şi ea în sprijinul oamenilor, să-i ajute, să le dea încredere şi tărie aşa cum făceau comuniştii. In mod deosebit a îndrăgit-o Ana pe mătuşa Gherghina. Şi ea făcea parte din partid. Gherghina îi povestea despre ţara minunată a Sovietelor, despre înfrăţirea muncitorilor din toate ţările lumii, despre lupta lor comună. Abia acum a început Ana să înţeleagă cît de mare este clasa muncitoare, cît e de puternică.

In 1947, Ana a cerut să fie primită în rîndurile partidului. „Carnetul Roşu, draga mea, îi spunea mătuşa Gherghina, te obligă să fii întotdeauna demnă în faţa oamenilor, să înveţi sîrguincios, să fii om de caracter cu însuşiri bune." N'a uitat Ana de aceste sfaturi de mamă şi de comunistă ale Gherghinei. De unde ar fi avut altfel atîta răbdare şi voinţă la şcoala de alfabetizare, atîta perseverenţă la şcoala de calificare, de unde ar fi avut altfel tăria de a suporta critica atunci cînd greşea în muncă, cinstea de a-şi recunoaşte greşelile, de a vedea căile de îndreptare. Şi cu toate că încă şi peste ani de zile Ana avea să mai fie uneori pripită în muncă şi cu judecata întunecată cînd era criticată, totuşi cei dela brutărie văd în ea pe muncitoarea comunistă, în conştiinţa căreia educaţia partidului e ca sămînţa aruncată în pămînt roditor. De curînd în brigada Anei a fost repartizată Niculina Militaru, o fată tînără dela ţară care venise nu demult să lucreze la fabrică. „Tovarăşă Ana, dece sunt oamenii în întrecere?" o întrebă într'o zi. „Ce-i aia calitate superioară?" „Dece sunt unii oameni puşi la tabla cu fotografii?" Ana îşi aducea aminte de întrebările sfioase cu care venea la inimosul nea Scundu, cu ani în urmă. O, dar Niculina va creşte mult mai repede ca ea. Ea a intrat în fabrică în 1953, nu în 1944. Ea ştie a citi, a scrie. Ana a obişnuit-o să citească „Scînteia Tineretului", s'a îngrijit de înscrierea ei la cursurile politice ale organizaţiei U.T.M. Şi are angajamentul Niculinei că va învăţa cu sîrguinţă şi la şcoala de calificare.

★

In jurul Anei Vişan sunt strînşi cîţiva cocători din brigadă şi ajutorii lor, panacodarii.

— Uite, tovarăşi, ce hotărîre trebue să luăm după cele vorbite acuma între noi. Să ne ţinem cu sfinţenie de procesul tehnologic, de indicaţiile maiştrilor. Vă aduceţi aminte ce spunea tovarăşul director, zilele trecute? Cîţi oameni au lucrat pentru aluatul pe care noi îl băgăm în cuptor? Tractoriştii, colectiviştii şi ţăranii muncitori, care au arat, au semănat şi au treierat grîul, muncitorii ceferişti care l-au transportat, morarii care l-au măcinat. Un an de zile s'a lucrat pentru pîinea asta de grîu. Şi tu, cocător, care scoţi pîinea cu trei minute înainte de timp, dai cu piciorul într'o muncă de un an de zile. Asta nu e atitudine muncitorească, asta e goană urîtă după cîştig... şi...

— Tovarăşă Ana — o strigă ajutorul — trebue imediat să încărcăm...

— Înţeleg, înţeleg — spune cocătoarea Voicu Sanda, o fată frumuşică cu ochii mari, îndreptîndu-se spre cuptor. Dar dece să ne bage pe gît procesul ăla tehnologic. Zău nu face să te certi cu oamenii pentru un minut, două.

După terminarea schimbului, Vişan Ana se duse la cuptorul lui Anton Ilarion: „Tovarăşe Anton, brigada mi-a dat o sarcină de cinste. Să chem la întrecere în numele ei echipa dumitale. Voi munciţi foarte frumos şi noi ne-am hotărît să vă ajungem".

In aceste zile, în şedinţele de grupă sindicală, s'au luat hotărîri importante pentru întărirea disciplinei în muncă. Direcţiunea a organizat o consfătuire cu maiştrii pentru respectarea întocmai a procesului tehnologic. In întreprindere era permanent un delegat al trustului de panificaţie. Se ceruse şi sprijinul Ministerului, al Institutului de Cercetări...

Şi totuşi chiar în zilele acestea Voicu Sanda a scos odată pîine crudă din cuptor. Ana ceru convocarea unei şedinţe speciale pentru acest caz. Să-şi spună colectivul cuvîntul, să se amintească încăodată Sandei ce a spus despre colectivul întreprinderii bătrîna aceea cu basmaua ţipătoare.

★

Cine şi-ar închipui că e greu să-i obişnuieşti pe unii oameni să creadă că doi ori doi fac patru? Cine şi-ar închipui că e greu să obişnuieşti pe unii cocători să ţină pîinea de 1½ kg. 40 de minute în cuptor cînd ei ştiu că aşa trebue să facă şi aşa e bine. Cine ar crede?

... Ciobanu se uită la jumătatea de pîine pe care o ţinea în mînă. Cei strînşi în jurul lui se uitau la bucata de pîine ca la a 8-a minune

a lumii. De, Ciobanu are dreptate. Miezul nu e chiar copt...

— Nu știu încă dela care cuptor a ieșit pîinea. Dar am să aflu. Trebue să vedem cine este cel care nu ține seama de cererea cetățenilor de a avea la masă o pîine gustoasă, bine coaptă, cine lucrează cu atîta nepăsare?

Cîteva clipe de tăcere apăsătoare.

— Se întîmplă uneori și la dumneata, tovarășe Ciobanu...spuse într'o doară cocătorul Neacșu.

— La mine? Ciobanu își strînse pumnii. Privirea taie ca lama. Zici că după consfătuire s'a mai întîmplat așa ceva la mine? Spunemi în față dacă știi ceva. S'a întîmplat?

Neacșu stă o clipă pe gînduri.

— Nu s'a întîmplat...

... La sfîrșitul lucrului Ciobanu îl luă laoparte pe Anton Ilarion:

— M'ai întrebat deunăzi cum am ajuns stahanovist. Mi s'a părut ciudată întrebarea pentrucă lucrezi aici lîngă mine. Dar niciodată nu am stat așa mai mult de vorbă asupra muncii noastre. Eu cred că în afară de minutele alea afurisite trebue să ne mai gîndim mai serios la felul cum se face încălzirea cuptorului, și apoi la felul cum se încarcă vetrele. Vrei să mergem împreună o bucată din drum?

—Să mergem, tovarășe Ciobanu...

★

Maistrul Chiș e mînios. Aleargă furios dela un capăt la altul al atelierului și înjură printre dinți. Își vorbește de unul singur, să-și verse necazul. Apoi îl prinde la colț pe șeful de linie Farkaș. „Auzi domnule ce li se urcă la cap tinerilor care au făcut oleacă de școală. Zău li s'a urcat la cap. Uite-l pe mucosul ăsta de Bălan Aurel. A mai fost sancționat pentru indisciplină și tot nu-și vede de treabă. Îi spun omenește să treacă o oră, două la table căci e nevoie de oameni. Zice să-l las în pace! Că știe el ce să facă. Atunci m'a luat gura pe dinainte...I-am zis-o pe șleau de o să mă pomenească. Acum iar o să fiu criticat că n'am atitudine justă... S'o fi auzit desigur și la organizație și la direcție..."

Toată ziua a umblat furios prin atelier. In zilele acestea numai de critică și necazuri a avut parte. Și la consfătuirea cu maiștrii s'au dat serios la el. Că nu controlează respectarea prevederilor tehnologice, că nu este preocupat de întărirea disciplinei în atelier, că îmbunătățirea calității nu este o problemă principală pentru el. Poate să spună cineva că nu și-a însușit critica, deși pe alocuri a fost exagerată? Nimeni nu poate să spună asta. S'a revăzut fiecare fază a procesului de fabricație, s'a îmbunătățit munca la frămîntarea maialelor, s'a urmărit fermentarea lor după scripte, s'a controlat îndeaproape munca cocătorilor. Dar obrăznicia lui Bălan l-a scos din sărite. Păi, cum să-și îndeplinească bine munca de maistru, cum să întărească disciplina, dacă un nepriceput ca ăsta lucrează cum îl taie capul.

După masă venind dela cantină îl văzu pe Becheanu...

...O să vorbesc altădată cu el, își spuse Chiș, apoi se răzgîndi, căci tare mult îl sîcîia la suflet incidentul de astăzi.

— Zi și dumneata, tovarășe Becheanu, dacă a avut o atitudine justă. Eu zic că nu a avut.

— Sigur că nu a avut! spuse Becheanu. Și eu am vrut să-ți vorbesc astăzi. Purtarea lui Bălan a fost nesocotită, urîtă. Dar faptul că ai strigat în atelier a făcut impresie proastă asupra oamenilor, în special asupra tinerilor... Asta nu întărește autoritatea și prestigiul maistrului. Astăzi tinerii văd în maistru, învățătorul și sfătuitorul lor, îl iubesc, îl stimează. De-aia trebue să avem grijă cum să ne purtăm cu el!

— Cum tovarășe? izbucni Chiș— să-l fi lăsat să-și bată joc de mine?

— N'am spus asta, tovarășe Chiș... Voiam să spun că maistrul trebue să se ocupe și de educația tinerilor, să se apropie de problemele, de preocupările lor. Cînd ai necazuri cu tinerii, tovarășe Chiș, încearcă să stai de vorbă și cu organizația de tineret... cere-i să te ajute...

— Dar dacă omu' e îndărătnic— bombăni Chiș cu gîndul încă la ciocnirea lui cu Bălan...

— Incearcă totuși tovarășe... Un lucru bun și folositor merită osteneală.

★

Nu știa maistrul că încă în ziua aceea, tovarășul Becheanu va sta mult timp de vorbă cu cîțiva tineri din organizația U.T.M. și nu-și putea explica în zilele următoare decе îl salută Bălan mai puțin sfidător ca altădată, decе nu mai chiulește în timpul lucrului.

★

... Dragi tovarăși, ziua de astăzi este zi de sărbătoare pentru întreprinderea noastră... Astăzi se confirmă noi stahanoviști în întreprinderea noastră... Ne mîndrim cu acești tovarăși, ne sunt dragi pentrucă prin munca lor deosebit de rodnică au contribuit mult la succesele obținute în ultimul timp de colectivul nostru, în lupta pentru realizarea sarcinilor trasate de partid și guvern. De două săptămîni pîinea fabricată la noi e de calitate mai bună... Stahanoviștii noștri sunt în fruntea bătăliei pentru calitate. Și-i felicităm cu căldură. Cine sunt acești tovarăși? Îi cunoașteți, doar voi i-ați propus. Pleșa Ștefan, Victor Roth, Becheanu Florea, Anton Ilarion...

Ropote de aplauze îl opresc din vorbă pe activistul comitetului de întreprindere.

Să ne trăiți, dragi tovarăși...

★

— Tovarășă Gherghina — nu-mi vine să cred nici ochilor, nici urechilor.

— Măi tovarășe — zîmbi Gherghina — păi, a fost vreodată deosebire între cuvintele și faptele guvernului nostru... Iacă ai să-ți clădești și tu casă...

Grupul de femei care se îndrepta spre tramvaiul 26, se oprea mereu din drum asaltînd-o cu noi întrebări pe Gherghina. După sfîrșitul lucrului ea le citise Hotărîrea în legătură cu construcțiile de locuințe și acum se bucura împreună cu ele de planurile pe care le fac. „La geam voi pune perdele cu dantelă", spune una..., „în curtea căsuței vor fi flori multe". Îngînă visător o codană de curînd măritată.

Gherghina o învălue în privirea ei caldă plină de bunătatea unui larg suflet, iubitor de oameni. Cea mai mare bucurie pentru ea este să aducă între oameni cuvîntul partidului, să-i facă să-l înțeleagă, să le meargă la inimă. Muncitorii o ascultă întotdeauna cu dragoste. Despre orice ar discuta cu ea, fie despre copiii dela creșă, despre conferințele ascultate la Colțul Roșu sau probleme de producție, întotdeauna găsesc la tovarășa Gherghina înțelegere, un sfat, o vorbă bună.

... Iată-le acum pe muncitoarele acestea strînse în jurul ei cerîndu-i părerea dacă perdelele cu dantelă sunt mai frumoase decît cele de mătase, dacă e bine sau nu să ai balcon la casă.

— Eu mă gîndesc acum, dragile mele, că în țările capitaliste mulți muncitori sunt nevoiți să-și pună alte întrebări. Unde vor merge dacă vor fi scoși din cocioabe pentru neplata chiriei, ce vor face cu copiii lor azvîrliți pe stradă?... V'am arătat eu zilele trecute niște poze în ziar. Poate vă amintiți de ele. Arătau cum oameni stau în pivnițe, sub poduri, pe unde apucă... Ei, dragile mele, ne-am luat cu vorba și uite cum a trecut timpul.

— Mai stai puțin mătușă Gherghina, o rugă o femeie mai în vîrstă. Și-i șopti la ureche: mîine viu să stăm oleacă de vorbă. Bărbatu'meu... tot nu se lasă de băutură. Zău, nu mai știu ce să fac cu el.

★

E agitație mare în toată fabrica. La table, la cuptor și prin panacodari se zăresc figuri noi de oameni. Sunt muncitorii dela fabrica de pîine „Steagul Roșu" care au venit în schimb de experiență la această întreprindere unde în ultimul timp calitatea pîinii s'a îmbunătățit simțitor.

Mai este încă cineva nou venit în fabrică. A sosit și el încă disdedimineață. E îmbrăcat într'un halat lung de se vede dela o poștă că nu a fost croit pe măsura lui. Din cînd în cînd notează cîte ceva pe o hîrtie albă pe care o are în mînă. Gustă din aluat, îl frămîntă în mînă, se uită la grosimea pîinii, îi cercetează coaja și clipește nemulțumit din ochi cînd vede vreo pîine cu lipituri.

— Dar cine-i tovarășul acesta gras cu hîrtia în mînă? întrebă un panacodar pe maistrul Farkaș.

— E profesor dela universitate.

— Profesor dela universitate? repetă încet panacodarul cu mirare. Dar ce să caute un profesor la o fabrică de pîine... Apoi se

bătu cu palma pe frunte și se întoarse către o fată dela tablă: „Îl vezi pe acela de-acolo care vorbește cu șefii? E profesor mare. A venit să vadă dacă fabricăm pîinea așa cum spune știința."

În antreul dela brutărie profesorul universitar Simionescu ascultă cu atenție explicațiile pe care i le dă laborantul Toth Erwin.

— E incontestabil că pîinea dela dumneavoastră s'a îmbunătățit mult, chiar foarte mult. Tovarășii dela „Steagul Roșu" vor avea multe lucruri de învățat aici. Dar trebue să recunoaștem că nici dvs., nici noi n'am făcut încă tot ce era posibil. De exemplu... Ministerul a dat dispoziție ca inovația dumitale să fie aplicată peste tot. Acest lucru nu s'a făcut. Apoi aveți unele greutăți chiar în ce privește procesul de fabricație în ansamblu. Va trebui să studiem împreună, la institut, situația diastatică și puterea de fermentare. Pîinea dumneavoastră încă nu este chiar pufoasă și ușoară așa cum doresc cetățenii.

Aceste probleme și încă alte multe au fost discutate la consfătuirea de după amiază la care a participat și profesorul Simionescu. Care au fost concluziile consfătuirii? Că treburile nu merg chiar pe roate așa cum începuseră să creadă unii, că sistemul de încălzire a cuptoarelor nu se face cu grijă. La muncile importante încă nu sunt suficiente cadre calificate, laboratorul încă nu a reușit să stabilească o legătură permanentă cu atelierul...

•

— Cum vă place pîinea? întrebă responsabila centrului pe o femeie care în mai multe rînduri se arătase nemulțumită, pe drept, de calitatea pîinii.

— Ei, n'am ce zice. In ultimul timp e destul de bună.

— Ii chiar bună, tovarășă — intră în vorbă o altă gospodină așezînd cu plăcere în coș o pîine frumoasă și rumenă — acu o lună nu era nici măcar coaptă. Se vede că de atunci s'au schimbat lucrurile și la fabrică.

Responsabila îl căută cu privirea pe omulețul cu mustața deasă care sta de vreun ceas aci la centru și asculta cele vorbite de cetățeni. In ultimul timp maistrul Chiș vizitează din ce în ce mai des centrele de distribuire. A luat și el obiceiul lui Becheanu Florea de a-și pleca urechea la părerile cetățenilor despre calitatea pîinii. Nespus de mult îl bucurau acum cele spuse de gospodina aceasta. O însoți pînă în stradă.

— Și zici, tovarășă, că ar fi bună pîinea?

— Chiar așa este, spuse gospodina. Asta o știe tot cartierul.

Omulețul cu mustață părea totuși nelămurit:

— Da, într'adevăr e coaptă și rumenă, dar nu e chiar așa de crescută cum ar trebui să fie.

—Vezi-ți de treabă, tovarășe, făcu supărată femeia, cauți și dumneata nod în papură.

— Totuși îți spun că pîinea asta încă nu are înălțimea cerută. Trebue să știm cu toții că oamenii au cerințele lor bine stabilite...

O salută respectuos pe femeia ce-l privea mirată, apoi se întoarse țanțoș și vesel spre centrul de distribuire.

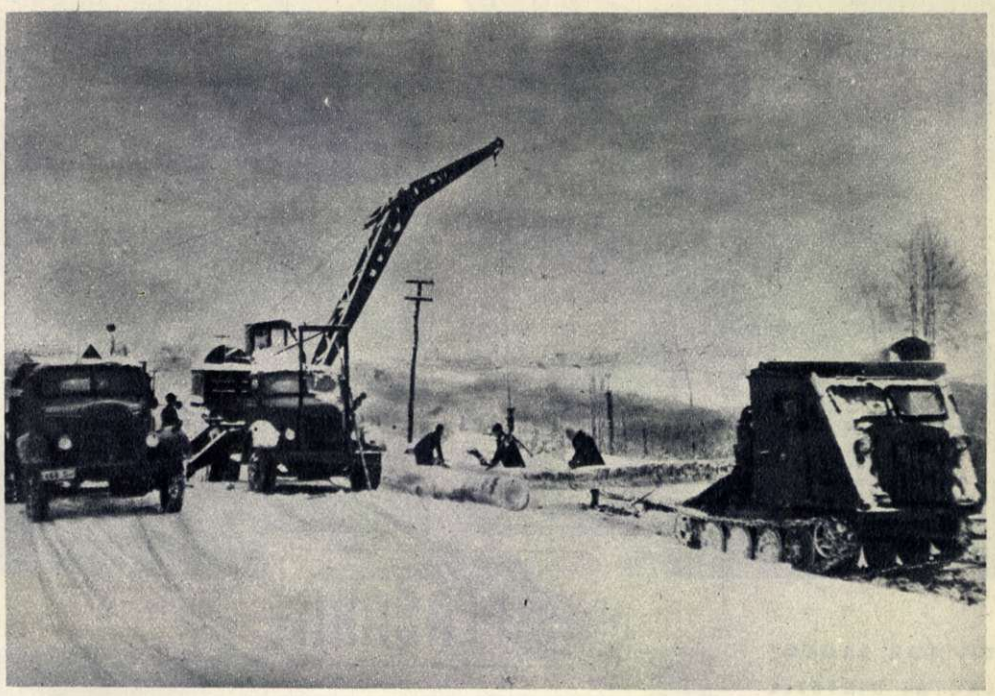

UN CENTRU MECANIZAT AL INDUSTRIEI FORESTIERE

In apropiere de Vatra Dornei se află centrul forestier mecanizat din Dornișoara. Mecanizarea dela această unitate forestieră arată din plin grija partidului pentru ușurarea condițiilor de lucru ale muncitorilor, grija de a-i ajuta în obținerea unei productivități cît mai ridicate. Dela uneltele rudimentare, dela munca aspră a muncitorului forestier de altădată, la munca ce se desfășoară la Dornișoara cu ajutorul mijloacelor tehnice cele mai moderne, deosebirea este ca dela cer la pămînt.

Fotografiile noastre înfățișează cîteva aspecte de muncă dela acest centru forestier mecanizat.

1. Aspect care ilustrează înalta mecanizare dela centrul Dornișoara: tractorul care poartă trunchiurile de copaci. Acesta și multe alte mașini au ușurat mult munca forestierilor, i-au ajutat să mărească considerabil productivitatea, au făcut ca salariile lor să crească simțitor.

2. O plută care coboară grăbită la vale este plină de pitoresc... Ninsoarea a căzut din belșug, și în curînd apa riului va îngheța. Deocamdată însă plutașii, înzestrați cu echipament de protecție, își văd nestingheriți de drum.

3. Trufașul copac va fi curînd doborît căci motoristul stahanovist Gheorghe Brănoaia, vestit în toată regiunea pentru succesele sale în muncă, folosește în locul uneltelor primitive de altădată, ferăstrăul electric de fabricație sovietică „T.N.M.I.K.5". Folosind mijloace tehnice moderne de muncă, colectivul dela Dornișoara luptă cu succes pentru a da țării cît mai mult material lemnos.

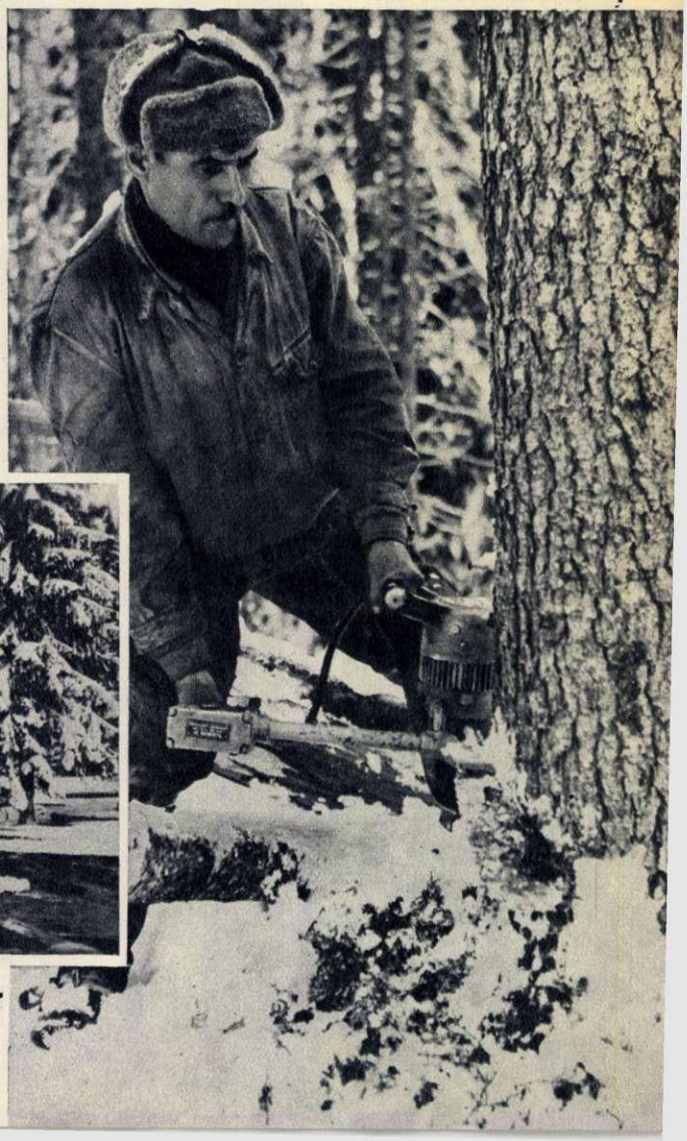

fotocronica FLACĂRII

UN NOU PRODUS LACTAT DIETETIC

„Lactofructul" este un produs agreabil la gust, cu calități nutritive și diuretice. Secția de produse dietetice a Fabricii de produse lactate „București" a început fabricarea pe scară industrială a acestui aliment hrănitor, care va fi în curînd desertul preferat al multora.

— Corespunde! Îl puteți livra! — îi comunică maistrului Ghiță Stelian, chimista Dorotea Lenguceanu, după efectuarea controlului în laborator.

SEARA, LA CLUBUL STUDENȚESC

După orele de încordată atenție, petrecute în sala de curs sau în laborator, sunetele acordeonului și chitarei sunt deosebit de îmbietoare. Un coleg vrea să audă un cearda, fiindcă și-a amintit de fata de astă vară; altul își amintește de „Seara din port"; un al treilea vine cu altă propunere... La micul concert al studenților Institutului de cărbune „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Petroșani nicio dorință nu rămîne neîmplinită. Repertoriul e destul de bogat...

Cu prilejul recentei consfătuiri a folcloriștilor din R.P.R. s'au dezbătut o serie de probleme referitoare la îmbunătățirea muncii de culegere și valorificare a tezaurului artistic al poporului nostru. În fotografie, un aspect din sala unde s'a ținut consfătuirea.

După ce a terminat școala de calificare, care funcționează în cadrul I.M.S. — Roman, tînărul Gheorghe Șahîn a intrat în producție. Pistoanele pentru tractoare, fabricate de el, sunt de bună calitate; șeful atelierului confirmă și el acest lucru. Directorul întreprinderii, tovarășul Nicolae Văcăreanu, a venit să se convingă personal de felul cum cresc tinerele cadre.

La interesanta expoziție zootehnică din Arad au participat gospodăriile agricole de stat și colective, precum și gospodăriile individuale, din regiunile Oradea, Cluj, Timișoara, Regiunea Autonomă Maghiară, Baia Mare, Iași și București. Vizitatorii au avut astfel prilejul să cunoască rodul priceperii zootehnicienilor și al străduinței muncitorilor agricoli, colectiviștilor și țăranilor muncitori.

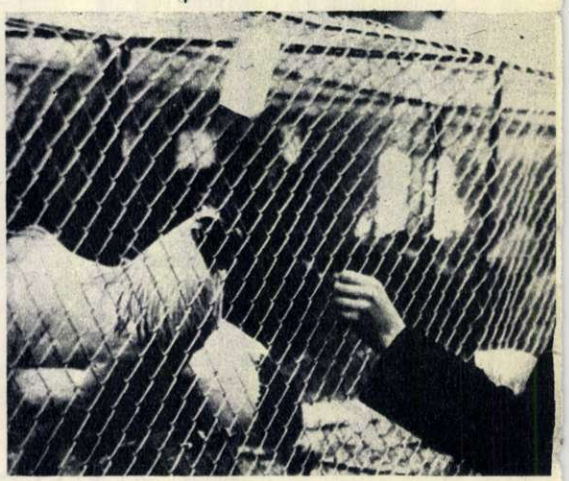

Expoziția „Copiii în arta plastică", deschisă în cadrul „Galeriei Naționale de Artă", cuprinde valoroase piese de pictură și sculptură. Copiii la joacă, la învățătură sau sport — iată teme îndrăgite de către artiștii noștri plastici. Ceeace străbate ca un fir roșu această expoziție, este grija deosebită ce o poartă partidul și statul democrat-popular, copiilor din patria noastră.

Hotărîrea Partidului și Guvernului cu privire la contractările de animale și produse animale a fost primită cu însuflețire de țărănimea muncitoare. Avantajele create celor ce cresc și îngrașă vite au făcut ca numărul contractelor să crească necontenit. Pe tot cuprinsul țării, bazele de recepție încheie lunar mii de contracte pentru îngrășarea porcilor și a vitelor mari. La sfîrșitul perioadei de îngrășare, vitele sunt predate, iar contractanții pot cumpăra prin comerțul de întîmpinare mărfurile prevăzute prin Hotărîre. Eforturile țărănimii muncitoare pentru creșterea și îngrijirea vitelor contribuie la îmbunătățirea aprovizionării oamenilor muncii dela orașe. In fotografie: la baza de recepție din Turnișor, raionul Sibiu, sunt aduse vitele îngrășate. Ele vor fi expediate abatoarelor și fabricilor de mezeluri și conserve, sporind cantitatea de carne pusă la dispoziția consumatorilor

VOIOȘIE PE PATINOAR

„Festivalul pe gheață", care a avut loc la patinoarul „Știința" din București (Calea Plevnei), a atras un mare număr de spectatori de toate vîrstele. Numerele de acrobație și de clownerie executate aici, au fost îndelung aplaudate. Iscusitul urs a fost bisat cu căldură, și invitat să arate și alte „numere" din repertoriul său (jos); de succes s'a bucurat și perechea Kahane (mijloc).

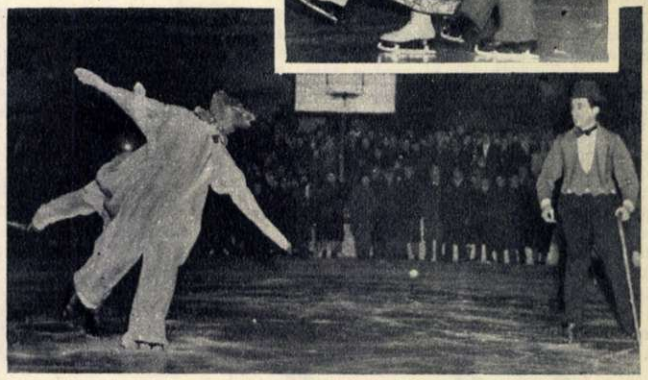

Fotocronica FLACĂRII

Patinajul a devenit în patria noastră un sport popular, iubit și practicat de tot mai mulți sportivi. Din clipa cînd și-a deschis porțile, patinoarul colectivului sportiv „Progresul-Învățămînt" a fost invadat de sute de tineri voioși.

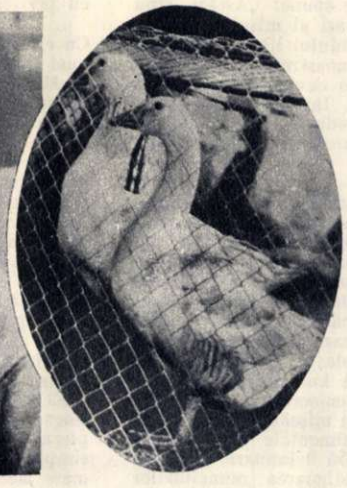

Un erou al clasei muncitoare

de C. DASCĂLU

Anul 1898... Congresul al V-lea al Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din Romînia se desfăşura în zilele acelea ale lunii april, într'o atmosferă cu totul nesatisfăcătoare. Se judecau o seamă de „afaceri de onoare", se cereau „jurii" şi „supraarbitrii", iar interesele acute ale muncitorilor se părea că fuseseră uitate. In această atmosferă de luptă personală, nedumerirea unor delegaţi creştea. Dezbaterile nu mai luau sfîrşit, iar problemele grave şi imediate ale clasei muncitoare aveau sorţi să rămînă fără răspuns. Dar deodată din mijlocul congresiştilor, un om de statură puternică, înalt, cu trăsăturile feţei energice, ceru cuvîntul. Omul se ridică încet, şi cu o voce domoală, moldovenească, începu să vorbească apăsat: — „Constat că noi, delegaţii din provincie, am venit de prisos la acest Congres, deoarece delegaţii clubului din Bucureşti răpesc tot timpul Congresului numai cu chestiuni personale. Noi am venit aici ca să ne luminăm şi să aducem o veste bună şi mîntuitoare celor care ne-au ales..." Această intervenţie stîrni aprobarea şi mulţi congresişti aplaudară prelung. Cel care ceruse Congresului să revină la problemele arzătoare ale muncitorilor era delegatul Vasluiului, I. C. Frimu...

Pe tovarăşul Frimu, cercuri restrînse din Iaşi, Bîrlad şi Vaslui îl cunoşteau încă de prin anul 1890. Bun agitator şi povestitor, el explica, în adunări, articole din ziarul „Muncitorul" dela Iaşi. Tîmplar de meserie, cu şcoală puţină (patru clase primare), el era unul din acei oameni cu o extraordinară energie, care nu se da niciodată învins şi pentru care lumina cărţilor era un izvor nesecat de putere, fără de care nu poţi trăi şi lupta.

In luna ianuarie a anului 1899 cluburile ţărăneşti, întemeiate de socialişti cu scopul de „înarmare a ţărănimii cu cunoştinţele necesare pentru a se putea opune lăcomiei şi nedreptăţii arendaşilor, proprietarilor şi uneltelor acestora", începură să fie devastate. Lascăr Catargiu — „ministrul daraverilor dinăuntru", cum îl numise un poet din acea vreme, într'o cronică rimată, pe falitul politician conservator— dădu ordin să fie arestaţi cei care activează în cadrul celor aproape o sută de cluburi ţărăneşti.

Teroarea şi schingiuirile încep...

Corespondenţa, registrele, bibliotecile se confiscă. Jandarmii cutreieră satele şi fac arestări. Baionetele împung ţăranii arestaţi pe drumurile pline de zloată care duc la închisori; jandarmi călări, calcă femei, copii; la Buzeşti ostatecii sunt schingiuiţi; la Poiana ţărani, legaţi de garduri, privesc însîngeraţi şi desfiguraţi de atîta bătaie, cum unora dintre ei le ard colibele. Escadroane de călăreţi strîng ţăranii şi-i înnecă într'o baie de sînge. Satele sunt un cazan în care fierbe mînia şi ura. Primăvara se arată însîngerată şi tristă... Numai Ion Nădejde — unul din conducătorii partidului social-democrat — e senin. Tocmai atunci constată că între el şi alţi membri ai partidului nu există „potrivire de idei". La 21 februarie, lasă altora „sarcina de a conduce partidul în luptele de toate zilele". Trădează...

I. C. Frimu

Şirul trădărilor începuse. La 20 aprilie, la cel de al VI-lea Congres al Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România, George Diamandy şi Vasile G. Morţun hotărăsc alipirea partidului socialist de liberali. Muncitorii şi ţăranii se zbat în mizerie, sunt schingiuiţi în închisori şi terorizaţi la procese, iar trădătorii, tocmai în focul acestor evenimente, dau partidul cu „generozitate" în mîna acelora care împuşcă, schingiuiesc, batjocoresc şi ţin în mizerie milioane de muncitori şi ţărani...

In momentele acelea zguduitoare cînd „generoşii" dela masa Congresului vindeau partidul, Frimu se ridică şi spune răspicat „că a venit acolo crezînd că e chemat la un congres socialist, nu la al unei alte grupări care nu-l interesează şi la care dînsul, Frimu, nu are ce căuta" (Barbu Lăzăreanu: I. C. Frimu. Ed. C.G.M. 1948). 51 de oameni semnează un apel-protest, cunoscut sub numele de „manifestul lui I. C. Frimu", în care se spune: „Astăzi, cînd prin trecerea unor fruntaşi ai mişcării muncitoreşti în rîndurile partidului liberal, se tăgăduieşte fiinţa mişcării noastre şi deci fiinţa suferinţelor noastre — se cuvine mai mult ca oricînd să ne afirmăm". Iar apelul se încheie cu o nezdruncinată încredere în forţele clasei muncitoare: „Mişcarea muncitorilor nu moare".

Frimu rămîne de acum înainte unul dintre acei care însufleţesc mişcarea muncitorească după capitularea „generoşilor" trădători. La sediul societăţii de ajutor „Munca" din strada Şelari, stă de vorbă cu muncitorii care se adunau acolo după lucru să asiste la vreo şezătoare ori conferinţă. Aici se alcătuieşte apoi grupul „Romînia Muncitoare" care, în 1902, editează un ziar săptămînal cu acelaş titlu, şi care strînge în jurul său muncitorii bucureşteni.

Revoluţia burghezo-democratică din Rusia (1905) dă un imbold nou mişcării muncitoreşti din ţara noastră. Evenimentele petrecute în „duminica sîngeroasă" din 9 ianuarie 1905, la Petrograd, stîrnesc indignarea muncitorilor romîni. La Bucureşti, apare ziarul „Jos despotismul" care înfierează crimele ţarului şi exprimă solidaritatea muncitorilor romîni cu cei din Rusia.

In zilele acelea, ziarul „Romînia Muncitoare", lansează un apel prin care cheamă pe muncitorii bucureşteni la o manifestaţie care are loc la 24 ianuarie 1905, în sala Băilor Eforiei. Poliţia intervine evacuînd sala de două ori. Dar mulţimea nu se dă bătută şi sala se umple din nou. Cuvîntarea lui Frimu e ascultată cu atenţie şi viu interes. El înfierează acţiunea criminală a ţarului, apoi trece la problemele arzătoare ale mişcării muncitoreşti din Romînia şi cere unirea celor ce muncesc...

Bătălia pentru organizare începu prin organizarea primelor sindicate. De numele lui I. C. Frimu şi Ştefan Gheorghiu se leagă crearea primelor sindicate muncitoreşti. Necruţătoare este lupta dusă de Frimu împotriva corporaţiilor care apărau interesele patronilor, superbe analizele economice făcute de el, tîmplarul simplu pe care tovarăşii de muncă din Vaslui şi Bîrlad îl vedeau deseori, în zilele tinereţii, studiind cu pasiune lucrări marxiste. Numele lui Frimu se găseşte în coloana semnăturilor din primul proces verbal de înfiinţare a primului sindicat.

Intr'un articol publicat în „Calendarul Muncii" (1907), Frimu scrie: „Sindicatul vrea să facă din fiecare membru al său un om demn, un lucrător care să ştie ce face, unde merge şi ce vrea, sindicatul vrea să facă din lucrători puteri, căci în puterile lor stă puterea lui. Sindicatul vrea oameni, corporaţia vrea boi.

Iată dece noi sîntem pentru sindicat şi contra corporaţiilor şi alături cu noi trebue să fie toţi lucrătorii care simt şi cugetă, care muncesc şi n'au, care au căutat lumina şi li s'au dat palavre, care au căutat drepturi şi li s'au dat datorii.

Corporaţiile sunt cu trecutul, sindicatul e cu prezentul şi cu viitorul."

... Un an dela Marea Revoluţie din Octombrie. Cu cîteva zile înainte, I. C. Frimu în fruntea unei delegaţii a muncitorilor tipografi fusese la Ministerul Industriei şi Comerţului pentru a-şi susţine revendicările. Guvernul nu acceptase. Atunci se hotărî ca la 13 decembrie să aibă loc o manifestaţie.

Ziua de 13 decembrie, rămîne în memoria poporului nostru, ca o pagină însîngerată a istoriei mişcării muncitoreşti, ca un act de acuzare împotriva bestialităţilor regimului burghez. Peste trupurile a sute de morţi şi răniţi a căzut noaptea. Zeci de arestaţi au înfundat beciurile poliţiei. Printre aceştia era şi Frimu. La corpul de gardă l-au tuns, apoi l-au gonit prin gerul nopţii prin curtea poliţiei, lovindu-l cu bastoane peste cap, peste picioare, peste coaste. L-au însîngerat şi schingiuit călăii, dar nu l-au înfrînt...

El rămîne în amintirea noastră ca un brav stegar al mişcării muncitoreşti, care nu şi-a plecat fruntea în faţa teroarei burgheze, care în timpul furtunilor a fost în primele rînduri şi a mers neclintit înainte.

Talosul

...Aşa s'a călit oţelul l..

Celula „Haş" e'n faţa mea;
Tavan de fier... pereţi crăpaţi...
Şi beznă grea, şi piatră grea,
Carpaţii-s oare-aici surpaţi?

Nu! Ii Doftana care'nchise
A ţării inimă şi vise.
...Nu-i pieptul greilor Carpaţi!...

Căci dacă'n pieptul lor cel greu
Se naşte-atîta minereu,
Aici sub zidul cel posac
Oţelul ţării s'a călit,
Din sare paloşu-ascuţit
S'a făurit pentru atac!...

Ion GHEORGHE

Din „Anii de Ucenicie" — Revista Studenţilor Şcolii de Literatură şi Critică Literară „Mihail Eminescu".

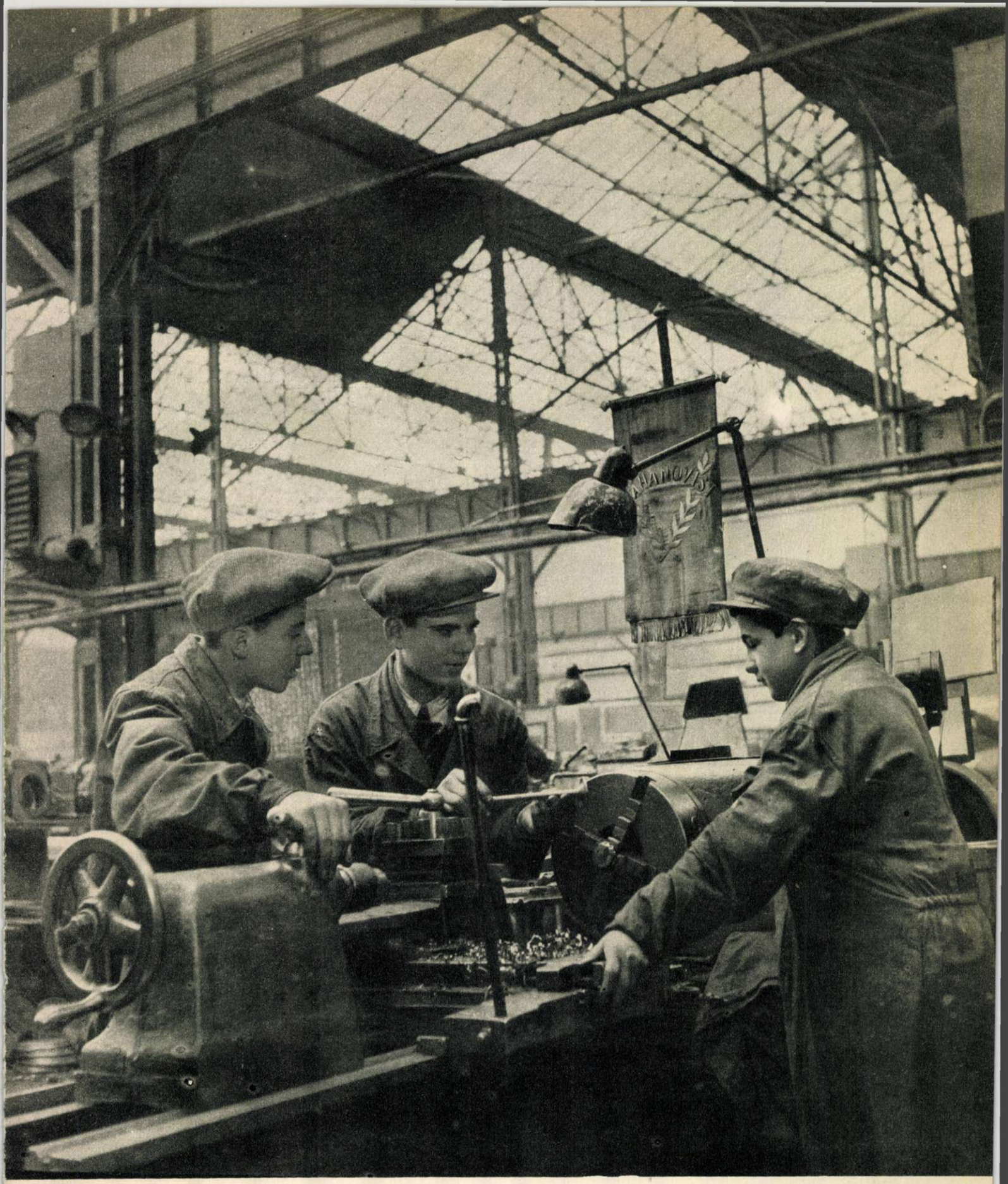

Pregătirea temeinică a schimbului de mîine e una din preocupările de căpetenie a Partidului nostru. Stahanovistul Tăbîrcă Tănase (în mijloc) dela Uzinele „Mathyaş Rakoşi" e hotărît să facă din Toma Aurel şi Burgescu Gheorghe, cei doi elevi ai săi, strungari destoinici.

Au dece să se bucure minerii stahanovişti Dumitru Sava, Aurel Deli şi inginerul Vasile Antonescu dela mina Altîn-Tepé (regiunea Constanţa). Au descoperit o nouă lentilă de minereu!

MECANIZATORII

— Să ocolim puţin şi să trecem şi prin Bod.

Maşina lăsă în dreapta şoseaua spre Oraşul Stalin şi porni spre Bod. Gheaţa de pe drum împiedica pe şofer să gonească aşa cum îi era obiceiul. De cîte ori încerca să mărească viteza, roţile lunecau înlături, îndemnîndu-l la prudenţă. Gheorghe era însă bosumflat şi ocăra de zor gheaţa, gerul, cauciucul cam uzat al maşinii, seara care se lăsa prea devreme iarna şi alte asemenea neajunsuri.

— Şi un car cu boi ar merge mai iute, mormăi el. Nici pînă la miezul nopţii n'o să ajungem acasă.

— Ei, lasă că nu-i nimic, rîse Pop. Fata-i răbdătoare şi o să te aştepte. Chiar prea răbdătoare. Să fi fost în locul ei de mult îţi întorceam spatele.

— Noroc că nu-i toată lumea ca dumneavoastră, îi întoarse flăcăul zîmbind.

Iosif Pop rîse din toată inima. Crăciun, şeful secţiei politice a S.M.T.-ului, îi făcu semn cu cotul.

— Asta nu rămîne nimănui dator. In vorbă. Că la fapte o mai scrîntește cîteodată.

Gheorghe feri o căruţă din drum, apoi întoarse puţin capul.

— Parcă dumneavoastră n'aţi avut 20 de ani? Mai umblă sticleţii prin capul nostru, dar cu încetul ne liniştim.

Iosif Pop, directorul S.M.T.-ului din Hărman, şi Ion Crăciun erau într'un mic turneu prin raion. Vroiau să vadă cum se prezintă semănăturile. Pînă în zilele acelea, zăpada fusese cam săracă, iar gerul, picat de curînd, cam aspru. Cum în toamnă nu prea a fost umezeală şi grîul n'a înfrăţit peste tot, exista primejdia ca gerul să pişte puţin semănăturile, mai cu seamă că, pe alocuri, oamenii nu puseseră parazăpezi. Directorul trecuse prin toate satele unde sunt gospodării colective şi întovărăşiri agricole deservite de staţiune. Conducerea S.M.T.-ului vroia să ştie dacă e nevoie de lucrări suplimentare pentru primăvară, ca să poată întocmi un plan de lucru cît mai aproape de realitate.

Nu intrase bine maşina în Bod, cînd în mijlocul drumului apăru un om mergînd cam legănat. Cînta cît îl ţineau puterile:

Zărzărea, zărzărea
Zărzărică, zărzărea
Pe la poarta mîndrei mele
Gheorghiţă trecea.

Cînd ajunse în dreptul lui, Pop făcu semn lui Gheorghe să oprească şi deschise uşa maşinii.

— Bună seara, Stane.

Omul se plecă să vadă cine e.

— Dumneavoastră sunteţi, tovarăşe director? Vă salut cu respect.

Pop coborî din maşină. Înalt şi bine legat cum e, îl domina pe flăcăul vînjos din faţa lui.

— Iar o făcuşi lată, măi Stane, ce dracu? N'a trecut săptămîna, decînd te-au scos oamenii din şanţ.

— Atunci a fost crăciunul. Ştiţi... ca omul.

— Dar acu două săptămîni tot crăciunul a fost?

Flăcăul se trudi să zîmbească. Pe faţa lată şi convulsionată de băutură, zîmbetul se transformă în rînjet.

— Atunci m'am însurat. Şi la însurătoare omul e vesel şi se trece cu firea.

— Dar...

— Ştiu ce vreţi să spuneţi, întrerupse Stan. Acum trei săptămîni terminasem campania şi se cuvenea să fac feştanie.

Directorul nu mai zîmbea.

— Ascultă Stane, lipseşti de 10 zile din staţiune fără învoire. Suntem în toiul reparaţiilor.

— Şi eu sunt în reparaţie, tovarăşe director, încercă omul s'o dea iar pe glumă.

— Gata cu snoavele, Stane. Cum ai predat tractorul din campanie, ai fugit, te-ai îmbătat, ai făcut de rîs şi staţiunea şi pe tine. Vino imediat la lucru. Eşti pus într'o echipă, băieţii contează pe tine, dar tu le încurci treburile. Ori dacă ai de gînd să nu mai vii, spune-o limpede şi gata.

Pe măsură ce vorbea directorul, Stan o făcea cînd pe pocăitul, cînd se uita sfidător.

— Am să vin, tovarăşe director, zău am să vin. Chiar de mîine.

— Bine. Şi cu asta directorul socoti discuţia încheiată şi porni mai departe spre sediul gospodăriei colective.

Cînd se întorceau spre staţiune, Crăciun deschise discuţia despre întîmplarea cu Stan.

— Stan zicea că e în reparaţie. In adevăr nu i-ar strica, da' nu în felul în care trebuie să ne ocupăm mai îndeaproape. N'ar fi băieţi răi, dar năravurile se prind mai lesne de om decît lucrurile bune. Suntem un colectiv puternic şi sănătos, deaceea ni-e mai uşor să-i îndreptăm.

Pop îl asculta gînditor.

— Şi pe mine mă frămîntă lucrurile acestea. Cu iureşul campaniilor am cam neglijat educaţia oamenilor. Acum în timpul reparaţiilor avem oarecare răgaz să ne ocupăm de problema aceasta. Eu cred însă că trebue să ne îngrijim de toţi deopotrivă, nu numai de cei care au călcat pe delături. Oricînd, dacă bat pasul pe loc, pot cădea în leasă şi cei pe care astăzi îi dăm de exemplu. Şi tractorul cel mai bun dacă nu-l îngrijeşti se duce dracului într'o zi. Dar mi-te omul...

Incepeau să se vadă luminile din Hărman. Pe valea Oltului bătea un vînt aspru.

— Şi mai e ceva, continuă directorul. Noi nu ne-am gîndit deloc ce material mînuim. Am cam lăsat oamenii la voia întîmplării. Cine sunt tractoriştii noştri? Fii de ţărani, oameni nu prea obişnuiţi cu disciplina muncii. Şeful secţiei politice îl asculta atent, înclinînd capul aprobativ.

Zece luni din an îşi fac veacul pe cîmp. Acolo lucrează, mănîncă, dorm. Trăiesc cam izolaţi şi asta îi face să primească mai greu intervenţiile altora, chit că sunt în folosul lor. Astea sunt datele problemei pe care trebue s'o rezolvăm. Cînd o începe campania o să trebuiască să mergem mai des pe la brigăzi, să zăbovim şi nopţile pe la ei, să le dăm cărţi, reviste. Am zăbovit cam mult şi cu deschiderea cursurilor politice şi de calificare. Nu trebue să scăpăm din mînă armele cele mai eficace. Mă rog, mijloace avem destule. Numai...

— Numai să nu uităm, încheie Crăciun discuţia.

Maşina intrase în Hărman. Stelele luceau puternic. Era un cer senin, pe măsura gerului. Intr'o poartă se ivi o mogîldeaţă. Fără să oprească maşina, Gheorghe scoase mîna pe fereastră şi făcu un semn. Umbra se furişă iar în curte. Directorul schimbă o privire cu Crăciun.

...Tinereţe.

*

Pentru tractorişti, campania reparaţiilor nu înseamnă numai revizuirea şi repararea maşinilor. Lunile de iarnă petrecute în staţiune, stau sub semnul luptei pentru cucerirea culturii. De cînd dă colţul ierbii şi pînă fulgue zăpada, oamenii stau pe ogor aproape tot timpul. Şi pe cît nu le permite munca, pe cît se lasă pe tînjală, băieţii nu prea pun mîna pe cărţi. Doar din cînd în cînd, în clipele de răgaz, se înceing matchuri de fotbal între tractorişti şi flăcăii din comună.

Acum, tractoriştii setoşi tabără pe cărţi, merg la cinematograf şi adeseori, pentrucă oraşul nu-i departe, la teatru. Zilele i se par scurte lui Făţuleţ. După terminarea orelor de lucru, merge împreună cu alţii la clubul staţiunii. Nu-i prea încăpător clubul, dar cine ia seama la îngrămădeală, cînd e vorba de jucat şah, sau tenis de masă. Amatorii de literatură nu zăbovesc mult la club. Îşi iau cărţile şi pleacă. Cei căsătoriţi, acasă; burlacii la cămin. Lui Gheorghe Păun îi place literatura sovietică. A luat să citească „Bursucii". Villy Promer a luat „Morţii rămîn tineri" de Anna Seghers, în limba germană. La cinematograful din comună, tractoriştii sunt nelipsiţi. In ziua cînd s'a prezentat filmul „Tractoriştii", ai fi putut face apelul în sală, fără teamă că lipseşte vreunul.

Fiind strînşi la un loc, în timpul campaniei de reparaţii, tractoriştii au posibilitatea să-şi împrospăteze cunoştinţele tehnice, să urmeze cursuri politice, pe scurt, să dea bătălia pentru a deveni oameni pricepuţi în meserie şi iscusiţi în munca politică.

Atelierele staţiunii sunt cam mici şi cam îngrămădite. Se simte nevoia unor alte remize şi ateliere. Promisiuni sunt, devizul e făcut, dar aprobarea s'a împotmolit pe drum. De vină e poate vremea de iarnă, ori vreun sertar buclucaş, obişnuit să dea adăpost hîrtiilor vitregite.

In alteliere e zarvă mare. Maiştrii tractoarelor s'au transformat în ucenici mecanici şi se străduiesc să-şi împlinească obligaţiile.

„Fii mai atent, Piter. Tractorul e un lucru delicat, nu te uita că e ditai-mai maşină". Mecanicul de sector Boitoş Emanuel îi explică pe îndelete lui Wagner Petre cum trebue să lucreze.

Cursul de calificare. Ion Popa, mecanic de sector, vorbeşte tractoriştilor despre întreţinerea raţională a motoarelor.

Cînd vizitezi atelierele şi afli ce se petrece în fiecare loc, ai impresia că lipseşte un singur lucru: o bandă rulantă. Munca se desfăşoară după acest principiu. Tractoriştii şi mecanizatorii din Hărman lucrează după metoda Bugaciov: reparaţia pe ansamble. Vechiul sistem, după care o echipă se ocupa de un singur tractor, făcînd toate operaţiile necesare, a fost dat uitării. Tractorul, aşa cum a isprăvit campania, uneori în plină putere, alteori vlăguit bine, intră la spălătorie. Pînă în acest an cuvîntul acesta lipsea din vocabularul tractoriştilor. Pentru spălarea tractorului se aducea apa cu căldarea dela fîntînă. Treaba asta, şi uneori chiar demontarea, se făcea afară şi, în cazuri fericite, sub un şopron de scînduri. Astăzi, dintr'un puţ părăsit se scoate apa cu pompa, iar spălarea se face cu furtunul. Din camera de demontare, diferitele organe şi ansamble ale tractorului trec pe la echipele însărcinate cu verificarea lor, cu schimbarea pieselor şi ajung în alt capăt al atelierelor unde se montează din nou, sunt date apoi în probă la bancul de rodaj, o altă instalaţie nouă a staţiunii. Pe grafic, toate aceste operaţii apar sub o singură cifră: 1-3 tractoare zilnic. Aceasta înseamnă că pînă la 10 februarie, toate tractoarele trebue să fie gata. Tractoriştii din Hărman, flăcăi inimoşi, socot însă că termenul e prea larg, aşa că vor termina mai devreme, dacă... — pentrucă există şi un dacă — vor primi piesele de care au nevoie, la timp.

La spălarea şi demontarea tractoarelor lucrează o echipă numeroasă, condusă de Lazăr Stăşescu, în viaţa de campanie, brigadier. S'ar părea că treaba asta e floare la ureche. Demontarea cere însă multă atenţie şi pricepere. Sare un şurubaş de pe undeva şi pe urmă mai mare necazul. Echipa aceasta demontează 4—5 tractoare pe zi. Zilele nu trec însă fără întîmplări interesante.

La vreo cîteva zile după Anul Nou, cînd reparaţiile erau în toi, a intrat timid, pe uşa atelierului, un flăcăiandru. Cei din atelier s'au făcut că nu-l bagă în seamă.

— Tovarăşe Stăşescu, am venit.

Şeful echipei s'a întors spre el şi l-a privit îndelung.

— A, Mailat? Credeam că te-ai rătăcit pe drum. Dela Feldioara pînă la Hărman, e cale lungă şi grea. Mai ştii ce se poate întîmpla omului?...

Băiatul lăsă capul în jos.

— M'am încurcat de sărbători, tovarăşe Stăşescu.

— Şi ţi-au mai trebuit cîteva zile să te descurci, sări în vorbă Velican. Noi n'am avut sărbători? Şi uită-te că suntem la lucru. Chiul ai tras pe cîmp, chiul şi aici. Şi pe urmă te plîngi că alţii cîştigă mai bine ca tine. Of, mototolule!

— Potoleşte-te, Velicane, o să discutăm mai tîrziu, interveni Stăşescu.

Pe seară cînd s'a terminat lucrul, 12 oameni au rămas în atelier. Era echipa dela demontare. Pricina zăbavei: judecarea lui Mailat. Tovarăşii lui au socotit că absenţa nu poate fi trecută cu vederea şi deaceea s'au gîndit să-l scuture puţin. I-au arătat că lipsa lui încurcă pe ceilalţi, că toţi formează o echipă aflată în întrecere cu altele, că această echipă lucrează în acord şi că orice abatere dela lucru se răsfrînge şi asupra celorlalţi.

Mailat a recunoscut că a greşit şi că din fire e cam slab. Acum i-a zis taică-său să mai rămînă cîteva zile şi-a rămas. Făgăduieşte însă că nici acum în timpul reparaţiilor şi nici cînd o începe campania, n'o să mai dea de furcă tovarăşilor săi.

Intr'o altă zi, la echipa lui Stăşescu a sosit un vizitator. Pentru cei mai mulţi nu-i un om necunoscut. E Eduard Brendörfer, brigadier în gospodăria agricolă colectivă „Tudor Vladimirescu" din Hărman. Vizita lui nu-i lipsită de tîlc. In anul trecut el a avut contract de lucru cu Stăşescu, şeful brigăzii de tractoare care lucrează pe ogoarele gospodăriei lor. Pe baza contractului, oamenii s'au controlat în muncă reciproc, avînd ca scop obţinerea unei cît mai mari recolte la hectar. In anul acesta cei doi brigadieri vor lucra din nou împreună. Brendörfer a socotit de datoria lui să vină să vadă dacă tractoriştii execută reparaţii de calitate. Nu de alta, dar de felul reparaţiilor depinde, în mare măsură, buna desfăşurare a campaniilor agricole. Brigadierul gospodăriei colective a zăbovit timp îndelungat în ateliere. Tractoriştii l-au primit ca pe un oaspete drag şi i-au dat toate lămuririle necesare, angajîndu-se să facă reparaţia tractoarelor în bune condiţiuni, astfel ca pînă în iarna viitoare tractoarele să nu mai intre în staţie.

Aceste vizite nu sunt întîmplătoare şi nici neobişnuite în viaţa tractoriştilor. Intre S.M.T. şi cele 27 de unităţi socialiste pe care le deserveşte există o strînsă legătură. Sfatul S.M.T.-ului, alcătuit din preşedinţii gospodăriilor colective şi întovărăşirilor, stabileşte, în pragul fiecărei campanii, măsurile ce trebuesc luate. Afară de aceasta, aproape toate satele au „reprezentanţii" lor în S.M.T. Tractoriştii sunt fiii colectiviştilor, întovărăşiţilor, ai ţăranilor muncitori din raion.

Campania de primăvară se apropie. Pentru tractorişti ea este de o mare însemnătate. Muncile agricole ale anului acesta se desfăşoară sub semnul înfăptuirii măsurilor economice luate de partid, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului nostru. De acest lucru sunt conştienţi cei mai mulţi dintre tractorişti, străduindu-se ca munca lor să fie de bună calitate. Acest lucru îl ştie şi Alfred Brendörfer, stahanovistul staţiunii, şi tînărul Piter care mai încurcă piesele dela carburator cu cele dela pompa de injecţie. Cu toţii sunt convinşi că vor realiza planul de reparaţii la timp, putînd să iasă în campanii cînd vremea va permite, pentru ca S.M.T.-ul lor să fie un sprijin hotărîtor unităţilor pentru care lucrează, în obţinerea recoltelor bogate ale anului acestuia.

Andrei CONSTANTIN

„E în regulă". Pusă la bancul de probă, pompa de injecţie se dovedeşte a fi bine reparată. Şeful atelierului Voinea şi tractoristul Nussbecher urmăresc probarea pompei.

TOTUL PENTRU OM

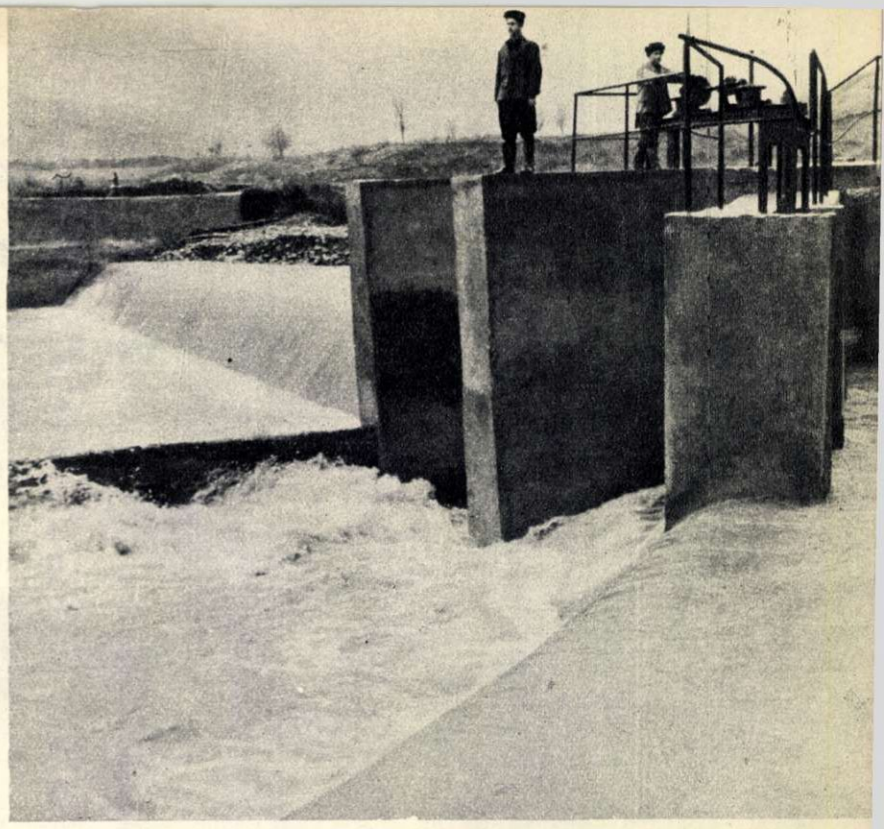

În afară de hidrocentralele gigantice, în Uniunea Sovietică se construesc sute de mici hidrocentrale intercolhoznice, care furnizează curent electric colhozurilor respective. O astfel de hidrocentrală a fost construită recent pe rîul Sulori din R.S.S. Gruzină. Noua hidrocentrală alimentează cu curent electric 22 de colhozuri din raionul Vanse, regiunea Cutaisi. În fotografie: barajul hidrocentralei.

Articol scris pentru „Flacăra"

de A. LIHOLAT

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice şi Guvernul Sovietic consideră drept lege fundamentală a activităţii lor, grija pentru bunăstarea poporului, pentru satisfacerea maximă a nevoilor lui materiale şi culturale. Toate acţiunile principale ale Partidului Comunist şi ale Guvernului Sovietic în domeniul politicii interne sunt pătrunse de grija faţă de oamenii sovietici, faţă de dezvoltarea industriei şi agriculturii, care, laolaltă, constitue temelia economiei socialiste şi, prin urmare, baza principală a îmbunătăţirii continue a buneistări materiale şi culturale a oamenilor muncii.

Creşterea necontenită a nivelului de trai al poporului sovietic decurge din însuşi caracterul sistemului economic sovietic, din esenţa orînduirii sovietice, sociale şi de stat. Oamenii muncii din U.R.S.S., fiind stăpîni ai bogăţiilor ţării lor, sunt vital interesaţi în dezvoltarea şi perfecţionarea producţiei, în sporirea produselor. Economia naţională a U.R.S.S nu se dezvoltă haotic, ca cea a ţărilor capitaliste, ci pe cale planificată. Tocmai datorită dezvoltării planificate, producţia socialistă creşte neîncetat, an de an, într'un ritm neîntîlnit în ţările capitaliste.

In anii Puterii Sovietice s'a obţinut un uriaş progres al industriei, pentru a cărui realizare ţările capitaliste ar fi avut nevoie de secole. In aceşti ani producţia industrială a crescut în U.R.S.S. de 39 ori, în timp ce în Statele Unite ale Americii ea a crescut, în această perioadă, doar de 2,6 ori. Numai în anul 1952 producţia industriei sovietice a depăşit de 2,3 ori nivelul anului 1940, iar în primele 6 luni ale anului 1953 a crescut cu 10% în comparaţie cu perioada corespunzătoare a anului trecut. Spre sfîrşitul celui de al cincilea plan cincinal, producţia industrială globală a Uniunii Sovietice va depăşi nivelul dinainte de război de trei ori.

Creşte neîncetat producţia agricolă. Astfel, din 1927 pînă în 1953, producţia-marfă a agriculturii sovietice a crescut precum urmează: la cereale, dela 10,3 milioane tone pînă la 40,4 milioane tone; la cartofi, dela 3 milioane tone pînă la 12,5 milioane tone; la carne (greutate vie), dela 2,4 milioane tone pînă la 5 milioane tone; la lapte, dela 4,3 milioane tone pînă la 13,2 milioane tone. Ţara Sovietelor este complet asigurată cu cereale pentru consum, are rezervele de stat necesare şi exportă mari cantităţi de cereale. Succese deosebite au fost obţinute

O casă de locuit pe cheiul Dorgomilovschi (Moscova).

Magazinele universale deschise în scopul de a satisface cît mai mult nevoile consumatorilor sunt bine aprovizionate. Prin liniile lor arhitecturale, prin confortul cu care sunt amenajate, prin bogăția și varietatea mărfurilor, ele răspund exigenței crescînde a oamenilor sovietici. În fotografie: Unul din marile magazine universale din Erevan — capitala Armeniei Sovietice.

Pentru a ușura simțitor și muncile casnice, industria sovietică produce mașini și aparate dintre cele mai perfecționate. În fotografie, una din cele mai recente realizări în această direcție: noua mașina electrică de spălat și uscat rufe. Capacitatea acestei mașini, care este produsă acum în serie de către uzina din Harcov, este de aproximativ 4 kg. rufe uscate pe oră.

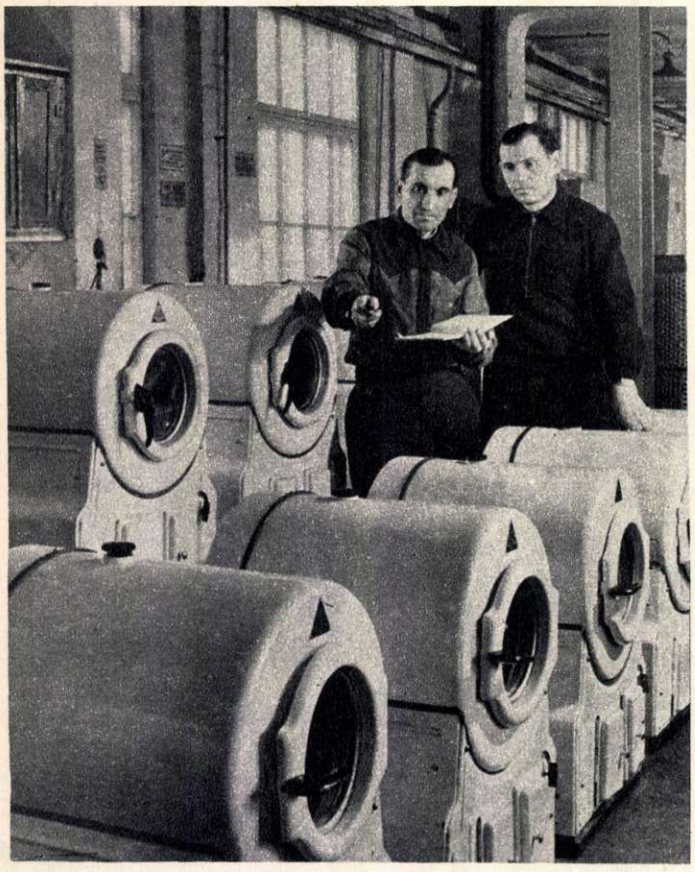

în producția de bumbac, sfeclă de zahăr, carne, lapte, lînă și alte produse.

Creșterea productivității agriculturii permite statului socialist să mărească continuu fondurile de produse agricole pentru asigurarea materiilor prime necesare industriei și pentru aprovizionarea populației cu tot mai multe alimente.

Agricultura socialistă se bizuie pe o puternică bază industrială și tehnică, fiind cea mai dezvoltată și cea mai mecanizată agricultură din lume. An de an crește gospodăria obștească a colhozurilor, cresc veniturile în bani și în natură ale colhoznicilor. Acestea sunt în momentul de față de cîteva ori mai mari decît veniturile țărănimii muncitoare în perioada dinaintea revoluției.

Plenara din septembrie a C.C. al P.C.U.S. a trasat sarcini care au ca scop dezvoltarea continuă a agriculturii sovietice. Plenara a trasat sarcina ca, în următorii 2—3 ani, să se satisfacă într'o măsură suficientă nevoile crescînde ale populației Uniunii Sovietice, în ceeace privește produsele alimentare, și să se asigure industriei ușoare și alimentare materiile prime necesare. In hotărîrile luate se prevede o ridicare și mai mare a nivelului mecanizării producției agricole, îmbunătățirea activității stațiunilor de mașini și tractoare, completarea cadrelor de specialiști în agricultură și ridicarea nivelului muncii politice la sate.

Dezvoltînd necontenit industria și agricultura socialistă, folosind din plin tehnica cea mai înaintată, Guvernul Sovietic și Partidul Comunist asigură o creștere sistematică și rapidă a cantității produselor de larg consum puse la dispoziția poporului. După cum a declarat tovarășul G. M. Malencov, Președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., la cea de a cincea sesiune a Sovietului Suprem al U.R.S.S., Guvernul Sovietic intenționează ca, în următorii 2—3 ani, să mărească cu mult aprovizionarea populației cu toate mărfurile de larg consum. In cursul anului 1953, în Uniunea Sovietică s'au produs 5.300.000.000 metri de țesături de bumbac, adică — cu 34% mai mult ca în 1940; peste 200.000.000 metri de țesături de lînă, adică aproximativ cu 70% mai mult ca în 1940; peste 400.000.000 metri țesături de mătase, adică peste cinci ori mai mult ca în 1940; 3.600.000 tone de zahăr, adică aproape cu 70% mai mult ca în 1940; 400.000 tone de unt, adică aproape cu 80% mai mult ca în 1940. Guvernul Sovietic depune în acelaș timp eforturi uriașe pentru îmbunătățirea circulației mărfurilor, pentru dezvoltarea comerțului de stat, cooperatist și colhoznic, pentru creșterea construcțiilor de locuințe, de școli, de instituții pentru ocrotirea sănătății, etc.

Creșterea necontenită a venitului național al U.R.S.S., creșterea salariului real al muncitorilor și funcționarilor și a veniturilor țăranilor, creșterea consumului public, constitue indici grăitori ai ridicării buneistări materiale a poporului sovietic. In anii 1940—1951, venitul național a crescut în Uniunea

Colectivul Uzinei de Tractoare din Stalingrad produce tot mai multe tractoare de tip „DT-54" pentru a satisface nevoile crescînde ale agriculturii sovietice.

Cînd oare în trecut minerul asuprit și exploatat din Cazahstan ar fi îndrăznit să viseze măcar că va veni ziua cînd va fi atît de înstărit încît își va putea cumpăra un automobil? Dar Puterea Sovietică a adus și poporului din Cazahstan belșugul vieții noi, socialiste. Iată-l acum pe minerul kazah, om al erei sovietice, cumpărîndu-și o limuzină, pentru el și familia sa, dela depozitul unui magazin de automobile din Caraganda,

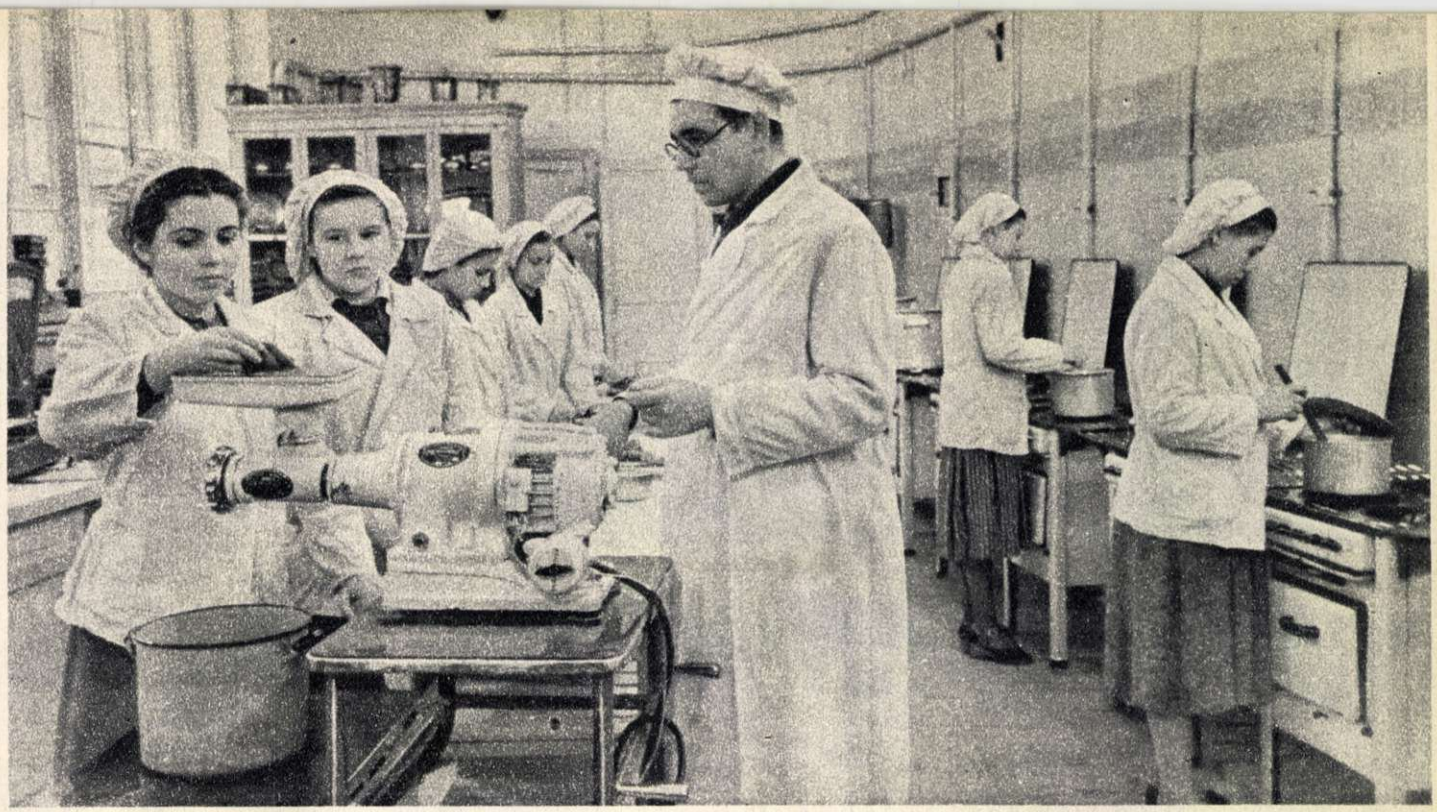

Pentru ca restaurantele, cantinele, cofetăriile, bufetele din întreprinderi şi fabrici să poată oferi salariaţilor mîncăruri variate şi cît mai gustoase, zeci de şcoli tehnice de alimentaţie publică pregătesc un număr mare de bucătari. Fotografia redă un aspect dela un curs practic de preparat bucate la Şcoala de alimentaţie publică din Leningrad.

Sovietică cu 83%. Cel de-al cincilea plan cincinal prevede sporirea venitului naţional al U.R.S.S. cu cel puţin 60%.

Partea covîrşitoare, circa trei sferturi din venitul naţional al Uniunii Sovietice, este folosită pentru satisfacerea nevoilor materiale şi culturale ale membrilor societăţii sovietice, (salarii, veniturile colhoznicilor, etc.), iar restul este cheltuit pentru extinderea producţiei socialiste şi pentru alte nevoi generale ale statului. Creşterea venitului naţional a dat posibilitate Guvernului Sovietic să efectueze, în perioada de după război, şase reduceri de preţuri la mărfurile de larg consum, ceeace a dus la o mare creştere a puterii de cumpărare a populaţiei.

Oamenii muncii dela oraşe şi sate capătă un sprijin uriaş din partea statului şi sub forma diferitelor plăţi şi ajutoare: ajutoare în cadrul asigurărilor sociale, instruirea gratuită a copiilor, tratament medical gratuit, burse acordate elevilor şi studenţilor, acordarea de foi de drum şi locuri gratuite sau cu preţuri reduse în sanatorii, case de odihnă, plata de ajutoare mamelor cu mulţi copii, concedii plătite pentru muncitori şi funcţionari, etc.

Paralel cu îmbunătăţirea situaţiei materiale, are loc o creştere sistematică a nivelului cultural al oamenilor sovietici. An de an, statul sovietic lărgeşte reţeaua institutelor de învăţămînt. In anul acesta, numai institutele de învăţămînt superior şi şcolile medii tehnice vor da economiei naţionale a ţării 500.000 de specialişti. Volumul investiţiilor capitale în dezvoltarea învăţămîntului, ştiinţei, instituţiilor cultural-educative şi pentru ocrotirea sănătăţii, în cel de al cincilea plan cincinal, va creşte cu 50% în comparaţie cu cel de al patrulea plan cincinal.

Oamenii sovietici se mîndresc, pe bună dreptate, cu realizările patriei lor socialiste — bastionul păcii, democraţiei şi socialismului. Ei sprijină în unanimitate politica înţeleaptă a Partidului Comunist şi a Guvernului Sovietic.

Printre maşinile noi şi perfecţionate, pe care industria sovietică le pune la dispoziţia agriculturii, este şi această maşină, simplă dar ingenioasă, pentru cules sfeclă.

STALINGRADUL AZI

In urmă cu 11 ani, în ziua de 2 februarie 1943, salvele invincibilei artilerii sovietice vesteau lumii întregi marea victorie dela Stalingrad.

In acele zile de crîncenă încleştare militară, armate întregi de bestii hitleriste luau drumul prizonieratului, păşind, sub escortă, printre ruinele fumegînde ale marelui oraş de pe Volga.

La Stalingrad, ostaşul sovietic a apărat, cu un eroism fără seamăn, măreaţa cauză a patriei sale, libertatea şi fericirea întregului popor sovietic, libertatea şi fericirea popoarelor lumii aflate sub robia ocupanţilor naziști.

Locuitorii oraşului-erou au jurat atunci să reconstruiască în cel mai scurt timp Stalingradul, să-i redea frumuseţea de odinioară.

N'au trecut decît cîţiva ani şi rănile războiului au început să dispară una după alta. Cu acelaş spirit de abnegaţie, cu acelaş patriotism înflăcărat, apărătorii de ieri ai Stalingradului s'au transformat în constructorii de azi ai noului Stalingrad.

Pe nesfîrşitele întinderi ale stepei Stalingradului, oamenii sovietici au pornit la ridicarea unor grandioase construcţii ale comunismului, podoabe ale oraşului renăscut din ruine.

Stalingradul erou se ridică victorios ca un simbol al forţei gigantice a marei Uniuni Sovietice, bastionul păcii şi libertăţii popoarelor.

Fotografia de mai jos, redă imaginea minunatului chei al portului Stalingrad pe Volga.

VIJELIE ÎN SUS PE JIL

Povestire de C. IGNĂTESCU

Ilustrații de D. NEGREA

Duduitul fără veste al tractorului sparse liniștea zorilor cenușii și stîrni ecouri adînci în dumbrava vecină. Cîteva ciori speriate zburară bătînd grăbite din aripi și o clipă oamenii tăcură. Era doar cel dintîi tractor venit în proaspăta lor întovărășire și ei stăteau martori la cele dintîi brazde pe care începea să le răstoarne pe pămîntul lor.

Un bătrîn se aplecă asupra arăturii, își înfundă bățul în țărîna răsturnată și îl scoase să măsoare cu ochii urmele adîncimii.

— Îți place, moș Alecule? îl întrebară de departe ceilalți.

Bătrînul mai privi o clipă semnele de țărînă și își dădu căciula pe ceafă.

— Uitați-vă și voi. Negru și gras de parcă-i uns!

Își scuturară palmele una de alta și privi în urma tractorului care, în timpul acesta, ajunsese la marginea dumbrăvii, ocolise și se înapoia duduind și răsturnînd alte brazde, negre și drepte ca trase cu sfoara.

Tractorul trecu iar prin dreptul lor și duduitul lui le acoperi glasurile. Oamenii priveau bucuroși mașina puternică, cu roți înalte. Spre răsărit, cerul se luminase. Acum întinderile se vedeau bine pînă departe, acolo unde dealurile păreau că încalecă unele peste altele, către munți. Încă nu dăduse mugurul și dimineața era rece, dar zăpadă nu se mai vedea nicăieri și pămîntul se zbicise.

— De acum haidem la treabă, că s'a făcut ziuă! se ridică un glas, îndemnînd.

Și dintr'odată, peste vuietul tractorului, se auzi un scrîșnet prelung, ascuțit și mașina se opri. Oamenii își înălțară capetele mirați și tractoristul sări jos.

— S'a întîmplat ceva! se sperie moș Alecu, grăbindu-se într'acolo.

Alergară și ceilalți și se opriră lîngă o tufă de porumbe, pe care tractorul o cruțase.

— Uitați-vă, ce am dezgropat! le făcu loc tractoristul dîndu-se într'o parte.

Jos lîngă tufă, printre bulgării proaspeți de țărînă, se vedeau împrăștiate cîteva oseminte omenești. Părea a fi fost un schelet întreg, pe care fierul plugului îl risipise.

Oamenii se îngrămădiră de jur împrejur și priveau turburați.

— Aici au murit mai mulți! vorbi gros moș Pîrgu, îndreptîndu-se de șale. Iaca trei mîini... coaste mai mari... coaste mai mici... Și cimitir n'a fost, că urmă de sicriu nu se vede! Și nici osemintele nu-s întregi...

— Le-or fi împrăștiat plugurile... fiarele... cine știe? vorbi moș Alecu, cu glasul lui molcom. Cîndva or fi fost întregi...

— Cînd cîndva? întrebă un glas turburat. Și ce să caute ele aci în mijlocul cîmpului?

— Aici, în mijlocul cîmpului, acu cincizeci de ani, era pădure! vorbi moș Alecu, pe gînduri. Iar ce să caute... eu socot că știu!...

O clipă tăcură toți privind la ciolanele mîncate de vechime și de udeală. Pe urmă, moș Pîrgu întrebă:

— Te gîndești la bunic?

Moș Alecu își înclină capul fără să răspundă.

— Despre ce e vorba, moșule? întrebă acelaș glas turburat. Știi ceva?

— Știu, măi flăcău, răspunse moale unchiașul. Dar iată răsare soarele și pierdem vremea. Am să vă spun desară, cînd om isprăvi treaba...

Și lăsîndu-se într'un genunchi, moș Alecu adună cu grijă oasele unul lîngă altul și scotîndu-și sumăieșul, îl aruncă peste ele, acoperindu-le.

— Așa! rosti el rar. Om trimite vorbă lui Cîrjă să facă un sicriș... o lăcriță... și le-om îngropa în cimitir devale, cu cinste și cuviință... că dacă-i ceea ce cred eu, nu suntem vrednici să le trecem pe dinainte, măi oameni buni...

Pe coastă, alți țărani se iviră însoțind pasul domol al boilor, și tractorul începu să duduie grăbit...

II

In sat lumini rare se aprinseră de cum căzuse sara. Departe, dincolo de dumbravă, duduitul tractorului încetase. Dincoace, nu departe de tufa de porumbe, noaptea neagră și fără stele nu era luminată decît de focul în jurul căruia se adunaseră cîțiva oameni, cu moș Alecu. Făceau un popas, cum fusese vorba de dimineață, să asculte istorisirea bătrînului.

— Așa era pe atunci, își urmă moș Alecu vorba începută. Bunicul meu era un băietandru de treisprezece, paisprezece ani, iată cum îi nepotelul acesta al lui Pîrgu, de pildă. Și cum simțea ceva, cum se strecura prin cîte o spărtură de gard, din bătătură în bătătură, și dădea de știre: „Vi-vine zzapciul!" Că de cîte ori era speriat i se înțepenea limba'n gură. Și cum auzeau birnicii, își luau pruncii și cățel și purcel, ce aveau pe lîngă casă și se pitulau prin buruieni, pe sub tufe, prin rîpe, pe unde puteau, pînă trecea primejdia! Că era mînia lui dumnezeu, măi oameni buni! Zapciii aceia veneau după dăjdii... după bir! Și oamenii n'aveau cu ce plăti, că erau săraci cum nu s'a pomenit om pe lumea asta! Și dacă nu aveau cu ce plăti și-i prindeau zapciii aceia ai stăpînirii, îi legau cu mîinile la spate, îi băteau de-i scoteau din sănătate și pe urmă îi cetluiau la butuc! Iar butucul era făcut din două capete de lemn, cu locuri pentru cuprins gleznele picioarelor. Așezau unul din capete jos, îți potriveau gleznele în locurile acele anume pregătite, așezau deasupra celalt capăt, strîngeau ca'n menghine, încuiau capetele cu lacăt și luau cheia. Acuma, cu mîinile legate la spate și cu picioarele legate în butuc, nu mai puteai face nicio mișcare. Stăteai trîntit ca un trunchi de copac, să te ardă soarele, să te mănînce mușteleș și toate gîzele pămîntului și nu puteai nici să te scarpini, nici să le alungi... pînă se îndurau neamurile, ori vecinii, ori punea satul, mînă dela mînă, să-ți plătească datoria! Pe alții îi legau în bordeie de piciorul laviței, făceau foc alături, aruncau în flăcări ardei iuți, cu sacul, și-i lăsau acolo să-i înăbușe fumul și iuțeala, pînă își scuipau oamenii sufletul! Iar pruncul ți-l luau din copaie și ți-l agățau de crengile copacului, să ți-l legene viforul și-l udau cu apă să ți-l facă sloi gerul, pînă plăteai!

Că nu era milă, nici îndurare, și nici fiară mai rea și mai cruntă decît slujbașul stăpînirii, ori al boierilor și arendașilor, nu era! Mai cu samă unul — mie, lucrurile acestea mi le-a spus tata și bunicul și n'am să le uit niciodată — mai cu samă unul, căruia-i zicea Iancu Serdarul, se arăta a fi fără saman de rău. Fusese slujbaș la caimacanul Craiovei și-l pusese caimacanul vătaf de plai în Jiul de Sus. Iar plaiul era cum au fost plășile, pînă nu de mult... Și era acel Iancu Serdarul ca un cîne turbat pe care dacă l-ar fi ucis careva, mare bunătate ar fi făcut pe lumea asta! Cădeau oamenii în genunchi în fața lui și țipa pruncul în pîntecele mamei, de spaimă și prigoană și asuprire! Și el nu se mîlostivea! Pe vremea lui ieșea un zapciu pe poartă, după ce-ți luase pentru bir și banul de comînd, și intra altul să te ia la beilic pentru cîte o lună și două și trei, numai bine cît să-ți moară de foame nevasta și pruncii rămași acasă! Și cînd veneai dela beilic, te apuca altul să te ducă cu sila să faci salahorie la cetățile turcești de la Dunăre! Și cum scăpa unul din brațele zapciilor stăpînirii, intra în brațele slujbașilor boierești ori ai arendașilor, tot atît de răi și neînduraț și de hoțomani ca și ceilalți... Incît, ne mai aflînd oamenii nici milă și nici crezare, nicăieri, fugeau în codru și se ațineau cu baltagul la cîte un cot de drum, să lovească și'n boier și'n arendași și'n oamenii stăpînirii. Să le plătească adica jaful și nemila și ticăloșia din pricina cărora, viața norodului ajunsese viață de cîne flămînd și alungat și lovit!... Că lor acuma le era tot una dacă mureau de plumbii poterii, ori de harapnicul zapciului, ori de foame și de istovire, într'un șanț!... Așa — măcar își sărau inima! Alții se făceau nevăzuți într'o zi și numai ce auzeai că au trecut în Moldova, unde umbla o vorbă mincinoasă — că se trăia mai bine! Mai erau unii care-și luau o desagă în spate și un băț în mînă și pribegeau către postăvăriile și hardurghiile de la Pociovalișlea, de la Tîrgoviște, de la Galați... că se făcea pe acolo postav, hîrtie, corăbii, sticlă... Dar aștia într'o bună zi se întorceau acasă mai flămînzi și mai goi decît plecaseră. Pentrucă acolo lucrau mai cu samă șerbii boierilor, stăpîni ai fabricilor, cu muierile și copiii lor. Din două săptămîni, șerbul muncea în fabrică una. Ce nevoie mai aveau stăpînii de munca ta cu plată?...

Numai pandurii nu plăteau bir. Pandurii, măi oameni buni, erau tot țărani ca mine și ca voi, numai că ei erau socotiți de stăpînire a fi și ostași... un fel de ostași de bună voia lor. Așa era legea lor din vechi. Venea o nevoie peste țară, ei erau gata, cu căpitani, cu comandiri, ca orice oaste, și cu armele lor: baltag, flintă, cal, șea, tarniță, care și ce avea, că țara nu le dădea nici leafă, nici armă. Numai bir nu plăteau. Asta era leafa lor. Și pentru asta ei își puneau viața fără cîrtire și țara — cît ținea banatul Craiovei — se știa apărată.

Numai că într'o zi...

Moș Alecu își întoarse capul către tufa de porumbe și își rupse povestirea:

— Ravecă, vorbi el către o bătrînică cu obrazul creț și cu broboada adusă pînă peste gură, învelește ciolanele cele cu țoala de colo și adu-mi sumanul că s'a făcut răcoare.

— Mă duc eu, moș Alecule! se repezi o fetișoară negruță și sprintenă. Da să mă aștepți și pe mine! se rugă ea. Să aud și eu!

— Du-te că te aștept! o încredință bătrînul.

Cineva aruncă în foc o mînă de găteje și un mănunchi de scîntei se risipi în aer pîrî-

ind încet... Dinspre sat, rar și slab, străbătea pînă aici un glas ca dintr'o mare depărtare. Luminile sărace spărgeau întunericul ca niște steluțe galbene. O buhnă cînta devale, în clopotnița bisericii.

III

— Am venit! se ivi Bălașa din întuneric, aducînd sumanul bătrînului. Moș Alecu îl îmbrăcă pe mîneci, și se așeză iar lîngă foc... Tăcu o vreme adunîndu-și gîndurile și urmă domol:

— Așa! Vasăzică pandurii nu plăteau bir. Numai că într'o zi domnul care stăpînea pe vremea aceea țara, unu Caragea, și-a făcut socoteală că nu mai are trebuință de slujba lor. Ce nevoie am eu de panduri, și-o fi zis domnul acela Caragea, dacă am oaste turcească la îndemînă cînd vreau și pentru orice întîmplare? Pandurul cît îi pandur, nu plătește bir. Și dacă nu plătește el, păgubesc eu! Ia să-l arunc eu în bir! Și într'o zi, măi oameni buni, numai ce vine dela București porunca domnească: Din toți pandurii rămîn în slujbă numai cinci sute, cutare și cutare și cutare. Ceilalți, de acu înainte, sunt birnici. Vrasăzică să se împrăștie cetele și căpitanii lor, că s'a mîntuit cu panduria! Așa! Birnici, adică la porunca zapciului și a căpitanului de plai și a ispravnicului și a plăieșilor cei cu strîngerea birului ... cu bătaia, cu schilodirea. cu butucul, cu fumul de ardei, cu toate cele ce vi le-am spus! Și cînd au primit porunca, pandurii cei zvîrliți în bir au stat întîi și'ntîi și s'au uitat unul la altul, prostiți. Cum adică? Au să vie și la ușa lor zapciii? Vezi bine că au să vie! și-au făcut ei socoteala. Și fără multă pregătire s'au sfătuit și opt căpitani dintr'ai lor au pornit la București să vorbească cu domnul țării. Erau oameni tari și cutezători. Cum să-i zvîrle pe ei în bir? Ei, dar la București altă făină se măcina la moară. La București au stat săptămîni întregi rezemînd gardurile curții domnești și pe domn nici nu l-au zărit! I-a primit într'o zi marele vistier și i-a mînat înapoi acasă: dacă domnul are să-i ierte de bir, el are să le trimită vorbă... Cu alte cuvinte numai a vrut să scape de dînșii! Stătuseră oamenii jumătate de toamnă și sărbătorile de iarnă și acu rămăseseră pe acolo de nu mai aveau nici ce mînca! Și s'au întors acasă cu mîna goală, că altă poruncă domnească n'a mai venit!

Și dacă s'au întors acasă, numai iaca și altă pacoste pe capul norodului: Este, măi oameni buni, în jos, în Dunăre, o bucată de pămînt, o insulă, care-i zice Ada-Kaleh. Unii dintre voi o știu și au și văzut-o. Și pe atunci țineau turcii, în insula aceea, oastea gata pregătită s'o zvîrle unde aveau ei trebuință, ori încoace în Țara Românească, ori în Serbia, ori în Transilvania... după socotința și nevoia lor. Țineau oaste, dar nu se îngrijeau să aibă oastea ce mînca! Pentru hrana ei, merindea trebuia strînsă din țara noastră și se vede că cei care o strîngeau încurcau hambarele! In loc să nimerească în insula aceea, nimereau în hambarul lor! Și tocmai atunci aștepta oastea aceea merindea de cuviință și nevenind, au pornit oștenii turci să și-o ia singuri. Și au umplut țara dintre Olt și Jiu! Au venit cu puști, cu iatagane, cu cai și care și au început a cără! Intrau din bătătură în bătătură, și din casă în casă și luau ce le cădea în mînă. Prădau! Și nimeni nu se putea împotrivi, că ei dădeau cu pușca și cu iataganul și spintecau cu spanga și ucideau! Țipau oamenii ca din gură de șarpe și își luau lumea în cap, că alt chip nu aveau. Cine să se puie cu dînșii dacă țara rămăsese fără apărare și panduri nu mai erau?

Și atunci, ce s'au gîndit cei opt căpitani de panduri, cei care fuseseră să vorbească cu vodă? Haidem la Craiova — și-au zis ei — la caimacan, să vorbim cu dînsul, iaca țara are nevoie de pază și noi dacă ne strîngem cetele pe care le-a desfăcut, într'o săptămînă zvîrlim pe toți turcii în Dunăre. Da, să rămînem panduri cum am fost neam de neam și să nu mai fie vorba de bir! Și s'au dus! Dar nici la Craiova n'au făcut nimic! Caimacanul, care era ginerele lui Caragea, îl pusese socru-su în slujbă să se îmbogățească, nu să ocrotească norodul. Vezi că pe dînșii îi durea inima de punga lor, nu de țară! Ce le păsa lor de țară? Ei strîngeau cu amîndouă mîinile să aibă cît mai mult atunci cînd i-or scoate turcii din scaune! La dînsul, la moșie, caimacanul adunase toți haidăii și zapciii și slujbașii și slugile și le dăduse arme să tragă în turcii dela Ada-Kaleh dacă s'or apropia. Și turcii nu se apropiau. Ei veniseră să prade, nu să bată război! Și erau grăbiți! Vrasăzică el, caimacanul, nu păgubea. Incolo... dumnezeu cu mila! Și a sfătuit pe panduri că mai bine ar fi să se bejenească pînă o trece primejdia! Că el nu poate apăra țara. Și de bir nu-i poate scuti! Și împotriva turcilor să nu se puie, că turcii aceia sunt niște răzvrătiți și au să vie alți turci, de peste Dunăre, să-i liniștească. Dar noi să nu ne ridicăm împotriva răsculaților, ca să nu ne liniștească și pe noi!... Ei, atunci s'au mîniat cei opt căpitani: „Cum, măi? Vine un turc să ne prade și noi să așteptăm să vie alt turc să ne apere? Dar ce suntem noi, ciungi, ologi, neputincioși? Să ne prade și să ne schingiuiască și stăpînirea și boierii și arendașii și turcii și noi să stăm cu mîinile în sîn? Haidem acasă să ne strîngem cetele!“

IV

Moș Alecu se încălzise. Își scosese cușma, își clătina pletele albe, ridica brațul cu pumnul strîns și glasul lui se întărise și se făcuse, în adevăr, mînios. Oamenii care îl ascultau se mișcară să se așeze mai bine, și să nu scape nicio vorbă. Un liliac zbură aproape și se pierdu în întuneric.

— Și, măi oameni buni, urmă moșneagul, se întorc căpitanii acasă și își adună pandurii lor de prin sate, de prin păduri, de unde fugiseră, își fac la Joc cetele și întîi izbesc la Jiu, la căpitănia de plai, acolo unde era căpitan acel lancu Serdarul. Dar nu l-au prins. Simțise fiara și fugise la Craiova. Au prins însă pe zapciii lui, pe acei oameni fără milă și fără suflet care schingiuiau și puneau la butuc și afumau! Și dacă i-au prins, i-au legat ca pe berbeci, de cîte un par și au așezat parii cu capetele sprijinite de prichicele ferestrelor din casa vătăjiei. Și dedesubt au făcut foc mare și au pus pe foc toți sacii cu ardei iuți, pe care i-au găsit gata pregătiți pentru afumatul birnicilor! Pe urmă au tras ușa după ei și au stat pandurii sub uși și sub ferestre ascultînd cum tușeau zapciii și gîfîiau și urlau și își scuipau sufletele!

— Așa! izbucni din umbră glasul unuia dintre ascultătorii.

— Așa! apăsă și bătrînul înălțînd capul. Și cînd cei închiși acolo au tăcut de istov, oamenii au scăpărat și au dat foc casei ca să ardă tot cuibul acela de șerpi!

Moș Alecu tăcu o clipă, privi către tufa de porumbe și urmă:

— Pe urmă, măi oameni buni, pandurii au început judecata cea mare împotriva celor care prigoneau și asupreau norodul...

Într'o zi au dat turcii în sat la Izvoare, au prădat și au ucis. Și din prăpădul acela, scăpînd un om, a alergat la panduri și s'a jăluit. Și pandurii s'au ațînut la un cot de pădure, și cînd turcii aceia coborau dela Izvoare cu căruțele încărcate, au pus pandurii mîna pe dînșii! Și i-au înhămat, măi oameni buni, în locul cailor și au întors căruțele și au pornit înapoi către sat, mînînd pe turci ca pe boi! Iar cînd au ajuns la Izvoare, au pus pandurii pe oamenii din sat să judece pe turci și să osîndească după inima lor. Și au spintecat oamenii pe turci chiar cu șpăngile lor! Unul n'a rămas!

— Așa! izbucni din întuneric acelaș glas care nu se putea stăpîni.

— Așa! își înălță fruntea și moș Alecu, izbind cu pumnul în aer.

Pe urmă s'au dus la Plopșori, la moșia caimacanului, dar nu s'au arătat cum erau în putere, pentrucă era conacul păzit strașnic. Stăteau la garduri haidăi cu îmblăcie și slujbași cu flinte și argați cu topoare și baltage și din ceas în ceas îi cerceta arendașul... Numai un pandur a trecut în lungul gardurilor și a șoptit ceva cu un haidău. Pe urmă haidăii au șoptit între ei și s'a făcut liniște mare. pînă a căzut întunericul. Iar cînd a căzut întunericul, au ieșit pandurii din marginea unei dumbrăvi unde stătuseră și s'au risipit de jur împrejur. Și cum i-au văzut, haidăii și slugile au pus mîna pe slujbașii și zapciii curții și au prins a le plăti toate asupririle și schingiuirile și bătăile... Și atît de repede au lucrat acei haidăi, încît nu s'au auzit decît cîteva glasuri singuratice și gîtuite. Dar cînd au intrat pandurii în bătătură, treaba era aproape gata! Numai arendașul cu nevastă și feciori și fete și neamurile cîte veniseră să-l ajute la adunat avuție, se încuiase în conac și trăgea de acolo cu pușca. Avea conacul uși groase de stejar și obloane tari la ferestre. Dar au răzbit pandurii pe la cuhnii, au răpus împotrivirile, au deschis obloanele și au aruncat pe ferestre, afară în zăpadă, toată liota de tîlhari adăpostită acolo. „Iaca, judecați-i după faptele lor și inima voastră“! au strigat ei către haidăi. „Că noi am rugat pe caimacan, cu lacrimi l-am rugat să ne arendeze moșia nouă, adică nouă și vouă, la toți cei din sat. Și n'a vrut! I-am dat cît i-au dat și tîlharii aceștia, și tot n'a vrut. Și dacă n'a vrut, iaca, voi în loc să fiți plugari la casa voastră, ați ajuns slugi la hoții aceștia și păziți vitele lor!“ Așa au vorbit pandurii. Și haidăii s'au repezit cu fur-

cile și țăpoaiele și împletăciile și au făcut judecată după priceperea lor...

— Așa, măi flăcăi, se îndîrji moș Alecu. Și au aprins stogurile și șirele de paie și conacul, iar la hambare și la coșere au chemat oamenii din sat cu căruțele, să ia fiecare cît o putea, că doar munca lor era acolo. Iar ei au stat pînă la ziuă în jurul pojarului și au copt cartofi...

V

Moș Alecu își scuturâ pletele și își cercetă brîul în căutarea unei țigări. Negruța ceea sprintenă apucă din foc un gătej cu capul aprins și îl întinse moșneagului să-și aprindă țigara.

Bătrînul trase adînc, slobozi fumul printre mustățile albe și țepoase și vorbi iar:

— Eu, măi oameni buni, nu le știu toate cum s'au întîmplat, adică ce faptă s'a petrecut mai întîi și care mai pe urmă. Vi le spun așa cum mi le aduc aminte de la bunicul și dela tata, care tot dela bunicul le știa. Țin minte că într-un rînd boierul dela Săcelu, care ședea la Craiova, s'a gîndit să tragă o fugă la moșia lui și să așeze o apărare, că zicea el — ce se găsește acolo în hambare și în ocoale, avuția arendașului este, dar hambarele și coșarele și conacul și tot ce se vedea acolo, ale boierului erau. Il trăgea ața! Și a luat cu dînsul cinci arnăuți cu flinte și cu iatagane — adică pază și doi surugii și — cu o săniuță ușoară — a ajuns val vîrtej la moșie, a rînduit apărarea și a pornit înapoi. Da pe drum, cum cobora el o curmătură, să treacă un podeț de bîrne, care încăleca Gilotrul, numai ce se scoală un om de sub un copac și aruncă o prăjină în picioarele cailor. Au venit peste cap caii dela sanie și peste dînșii s'au răsturnat și caii arnăuților cu călăreți cu tot. Cînd s'au trezit, și boierul și arnăuții erau legați burduf, trîntiți unul peste altul în sanie, și porniți înapoi spre Săcelu. „Noi nu-ți facem nimic — vorbeau ei pe drum către boier — dar la Săcelu au ajuns oamenii un fel de robi la arendaș, din pricina domniei tale! Vrasăzică se cuvine să te judece ei, nu noi". „Ba avem a-l judeca și noi puțin! se amestecară surugiii de pe capră. Că—zice—avem niște socoteli mai vechi!" Și la Săcelu s'a adunat satul și a judecat și pe boier și pe arendaș și pe zapciii lor, că pînă în ziuă au rămas dintrînșii numai niște pete negre pe zăpada răscolită de opincile oamenilor... Dar toate acestea au fost numai un început, pentrucă după aceea judecățile s'au întins din conac în conac cît se văd locurile din Rîmnic pînă în Jii. Se luminau pădurile de pojar și ducea vîntul miros de tăciuni și de fum, din sat în sat și din așezare boierească, în așezare boierească, la care și boierii și arendașii și slujbașii prinși, plăteau greu toate tichiușiile cu care asupriseră norodul. Iar cei scăpați din vijelie alergau la vale cu ochii holbați de groază, bîlbîiți și zăpăciți, purtînd către stăpînire vești potrivite cu spaima lor...

Iar într'o noapte, prea sfinția sa episcopul dela Rîmnic, călătorind către mînăstirea Cozia, a fost oprit în drum de niște panduri. Și pandurii aceia cunoscîndu-l, l'au ascuns într'un desiș, cu sanie cu tot, să nu dea peste el o ceată de turci care prădaseră în sat la Jiblea și acu coborau la vale cu carele încărcate. Și a stat prea sfinția sa ascuns acolo, pînă cînd turcii aceia, coborînd, au dat peste panduri, iar pandurii făcînd dreptate, i-au stîrpit pînă la unul. Și atunci, drept mulțămire pentru facerea de bine, a chemat episcopul pe căpitanul pandurilor și i-a spus așa: „Află, măi om bun, că împotriva voastră vine oaste turcească de peste Dunăre! V'au pîrît boierii și arendașii că adică voi prădați ținutul acesta, mai rău decît turcii cei răsculați, dela Ada-Kaleh!" „Noi, părinte, iaca luăm dela turci ce-au furat și dăm înapoi celor prădați", a zis căpitanul acela. „Văd, a vorbit prea sfinția sa, dar așa-i pîra împotriva voastră! Și voi, cu oastea regulată nu vă puteți pune! Luați aminte!"

VI.

Moș Alecu oftă adînc, se întunecă la față, și prinse iar a căuta în brîu după o țigară. Ceilalți îl priveau neclintiți.

Moșneagul urmă:

— Și a venit, măi oameni buni, oaste turcească de peste Dunăre, oaste tare cu comandiri și flinte și plumbi și cai strașnici... cum să te pui cu dînsa? Și au fost pandurii răpuși!... Au căzut de plumbii poterilor, oameni fără număr, cît ține cuprinsul dintre Olt și Jii... I-au mîncat ciorile și șoimii văzduhului, că nimeni n'a mai stat să-i îngroape. Unii au rămas prinși în mîinile spurcăciunilor și pe aceia i-au legat și i-au dus la Craiova să-i judece stăpînirea și boierii. Iar care au mai rămas, s'au tras spre păduri... și acolo aflară multă țărănime din plai, bejenită, pentrucă în fața puterii turcești nu putea sta nimeni!

Bătrînul trase din țigară și vorbi iar:

— ...La Craiova urmă judecata și uciderea în șireang a celor prinși, pentrucă „prădaseră țara în plaiurile de sus". Și, zic că, un pandur care-și aștepta osînda cu lanțuri la mîini și picioare și cu capul băgat în juvăț, a prins a striga: „Care țară? Țara pe care o prădați voi și o țineți în lanțuri, noi suntem"... Și nu se știe ce a mai vrut să spună acel pandur, pentrucă tocmai atunci gîdele a tras de funie și trupul cutezătorului a prins a se legăna în văzduh!...

Ascultătorii se mișcară nemulțumiți și cîteva glasuri se auziră mîrîind mînioase, în umbră. Bătrînul privi într'acolo și clătină domol din cap.

— Pe toți cei prinși i-au spînzurat, măi oameni buni! întări el. Bunicul meu nu-și aducea aminte să se fi întors vreun osîndit, acasă!...

Pe urmă s'a făcut primăvară și prea sfinția sa n'a mai avut cu cine lucra moșia. Și ne mai avînd cu cine, zic că s'ar fi dus la vodă, la scaunul domniei și s'ar fi rugat:„Iartă-i, măria ta, să iasă din păduri și să vie la lucru, că rămîne episcopia calică!" Și s'ar fi îndurat vodă de episcop și a trimis vorbă de iertare în plaiurile de sus. Iar ca să nu se mai răscoale oamenii, le-a făcut și o anume ușurare la biruri...

Atunci au ieșit din codri și din peșteri și din vizuini toți bejenarii și fugiții și pandurii, slabi de nemîncare și de iarna aceea cumplită petrecută ca fiarele codrului. Și au început muierile a căuta leșurile celor uciși de turci pe coclaurii aceștia, cît se vede cu ochii pînă în sus pe Jii. Căutau și plîngeau și nu-i găseau. Că trecuse, măi oameni buni, peste acei morți neîngropați iarna cu zăpezile și primăvara cu șuvoaiele și corbii și sălbăticiunile și cînii... Și au strîns ele atunci ciolane cîte le-au aflat și le-au îngropat după cuviință... numai iaca se vede că au mai rămas...

Moș Alecu își întoarse capul spre tufa de porumbe și ascultătorii — fără să vrea — își scoaseră cușmele și căzară și ei într'acolo.

Acum vîntul căzuse cu totul. In clopotniță buhna începu să cînte din nou. Luminițele din sat luceau departe, nemișcate.

VII.

— Și dacă au fost iertați, s'au liniștit oamenii aceia? întrebă un glas din întuneric.

— S'au liniștit... Cîteva luni de zile, răspunse bătrînul plecîndu-și capul alb. Pentru ca în primăvara care a venit, adică în anul o mie opt sute și șaisprezece, boierii socotind că din pricina acelor ușurări la bir, țăranii s'au îngrășat și numai pot de bine, au întors porunca spre folosul lor! Și atunci s'a petrecut iar prigoană și pojar și vărsare de sînge... Iar unii zic că odată cu pandurii s'ar fi răsculat și unii tîrgoveți din București împotriva acelui hrăpăreț domn, Caragea. Și gîdele dela scaunul domniei, ca și cel dela Craiova, au avut iarăși de lucru... Iar în anii care au venit a bîntuit mereu pe meleagurile noastre moartea, și leșuri de oameni flămînzi și rupți și istoviți s'au risipit peste tot și s'au făcut una cu pămîntul, îngropîndu-le ploile și zăpezile și frunzele... Pînă cînd în anul o mie opt sute și douăzeci și unu, Tudor din Vladimir a adunat pe panduri și pe țărani și au pornit cu toții spre București să răstoarne stăpînirea și să stîrpească prigoana... Că așa se trăia pe vremea aceea, măi oameni buni: munceai pămîntul și pămîntul nu era al tău. Era al boierilor! Scoteai roadă și roada ți-o luau boierii și arendașii și stăpînirea. Iar dacă doseai un grăunte din munca ta, acel grăunte ți-l luau vătafii și zapciii și slujbașii și tu crăpai de foame cu picioarele în butuc și răsuflai fum de ardei iute... Voi aceștia, mai tineri, care ați apucat vremea asta nouă de dreptate, fără domni, fără boieri, fără arendași și zapcii și trăiți pe pămîntul vostru, în întovărășirile astea mari ale norodului, ale voastre, cum îi întovărășirea asta, ori în colectivele din alte părți, îi bine să vă aduceți aminte de vremile acele și de oamenii cei de mai de mult, uciși pe brazda pe care n'o puteau smulge din mîinile tîlharilor ce stăpîneau atunci...

Bătrînul întinse un braț spre tufa de porumbe și urmă:

— ...pentrucă ei nu aveau povățuitori cum aveți voi, n'avea cine le deschide capul, n'avea cine să le adune puterile și înțelegerile într'un singur pumn... ăi săraci luptau fiecare cum îi tăia capul și își risipeau ciolanele ca cele de colo!...

VIII.

In sara aceea oamenii pornind spre casă și trecînd pe lîngă tufa de porumbe, s'au oprit și au stat cu adîncă cuviință, în fața oseminteloor care rămăseseră în țărînă. Iar baba Raveca s'a aplecat și a îndreptat peste ele, țoala cu care le acoperise fetișcana aceea negruță...

Iar a doua zi dimineața, moș Cîrjă, lemnarul, aduse o lăcriță făcută din scîndură albă care mirosea a brad, rîndui în ea ciolanele și cînd baba Raveca veni cu popa Gheorghe, lăcrița purtată pe brațe de oameni cu capetele descoperite porni la vale printre mirești, să fie îngropată la loc de cinste, în cimitir.

Și un ceas de vreme, cît a durat drumul și înmormîntarea și au bătut clopotele, oamenii dela arat, oprind tractorul, au stat cu cușmele în mîini și au privit tăcuți într'acolo...

ARTA MONGOLIEI LIBERE

Din vremuri străvechi, arta a pătruns în viața de fiecare zi a mongolului, înfrumusețîndu-i-o: crescătorul de vite — aratul — și-a numit copilul cu nume pline de poezie, și-a presărat obișnuita conversație cu metafore poetice, cu zicători și proverbe pline de înțelepciune, și-a lucrat cu artă fiecare lucru pe care-l folosea. Despre tradițiile străvechi ale artei plastice mongole, vorbesc vestite monumente ale trecutului: temple, palate, morminte, sculpturi; vorbesc operele de artă păstrate astăzi cu grijă în Muzeul de Artă Națională din capitala Republicii Populare Mongole — Ulan-Bator.

Au trecut doar trei decenii de cînd această țară, menținută într'o înapoiere seculară de către capitalul străin și feudalii autohtoni, a devenit, în urma luptei plină de abnegație a poporului, o republică populară. Dar neasemuita înflorire economică și culturală, pe care a înregistrat-o în acest răstimp, vorbește cum nu se poate mai limpede de forțele creatoare ale poporului mongol, atîta vreme încătușate. Artiștii plastici mongoli, ducînd mai departe tradiția realistă a artei lor naționale, au dat și ei opere de mare valoare, care aduc mărturia elementelor noi care au pătruns năvalnic în realitățile Mongoliei. Iată de pildă tabloul lui O. Meagmar—„Ciobanul"—sau cele pe care le reproducem alături — „Păzitor de herghelie" de Damgin Surgen și „Mulsul iepelor" de Tebegjab. Toate aduc — cu mult simț al culorii și finețe a execuției — imagini din noua viață a araților. Și oare ce poate fi mai semnificativ pentru noua Mongolie decît acest tablou plin de tinerețe și lumină — intitulat de pictorul Niansuren „Diploma de maturitate" — tablou care aduce o imagine a intensei vieți culturale care înflorește astăzi în toate colțurile țării? Aceeași tematică a vieții noi din Mongolia o regăsim și în lucrarea lui Damdim Suren—„Școala" — care înfățișează un băiețandru care învață pe un bătrîn țăran să scrie — și în alte multe tablouri aparținînd pictorilor Cioidok, Tsibikzhab, Jagamsurgen și alții.

Mulți dintre tinerii artiști plastici mongoli s'au inspirat din trecutul de luptă al poporului lor, dînd lucrări pătrunse de un cald simțămînt patriotic. Este de remarcat pînza lui Namhai-Tseren, intitulată „Suhe-Bator în bătălia dela Honhor" — lucrare valoroasă prin dinamismul compoziției, prin vitalitatea personagiilor și măestria cu care a fost redată atmosfera de luptă. Și în sculptură s'au remarcat o serie de tinere talente ca Davasuren, Cioimbil, Jamba, Guru-Dozhi, care, alături de pictorii mai susamintiți, au ridicat artele plastice ale Mongoliei libere pe o înaltă treaptă a măestriei artistice.

În atelierul tineretii fără bătrâneţe

de L. SĂRĂŢEANU

„Cu cîtăva vreme în urmă, am vizitat Muzeul de Artă al R.P.R. şi am admirat din nou minunate tablouri, dintre care unele vechi de sute de ani. Ştiu bine că vremea lasă urme pe aceste pînze, le îmbătrîneşte şi că pentru a le menţine prospeţimea, este necesară munca plină de grijă a artistului anonim, restauratorul. M'ar interesa mult un reportaj prin care noi, cititorii „Flacării", să cunoaştem unele aspecte ale muncii desfăşurate pentru restaurarea tablourilor", — ne scrie tovarăşul Pompiliu Marcea, student anul IV Facultatea de Filologie din Bucureşti.

Răspundem acestei cereri publicînd materialul de mai jos:

Dacă anticii socoteau, potrivit dictonului străvechi, că fiecare carte îşi are soarta ei, lucrul poate fi tot atît de bine aplicat şi la tablouri. Cu sute de ani în urmă, o mînă meşteră a făcut să încolţească un zîmbet pe o pînză, a desprins din înalturi o frîntură de senin şi a aşezat-o într'un cadru de lemn; a desfăcut larg petalele unui trandafir, lăsîndu-le aşa, într'o statornică plecăciune spre soare. Artistul s'a stins şi uneori nici numele nu i se mai ştie. Dar opera străluie, înfruntînd anii, ducînd cu ea emoţia care a înfrigurat mîna pe paletă, vibraţia care a dăruit simfonica apropiere de tonuri, alternanţă de lumini şi umbre.

Şi totuşi tablourile au şi ele momentele lor de bătrîneţe. Fălnicia nu dăinuie dacă nu se pune grijă deosebită pentru lucrarea artistului. Uneori, proasta întreţinere o gîrboveşte, îi încreţeşte faţa cu stigmatul cutelor moşnegeşti. Culoarea îşi pierde prospeţimea şi pînza capătă căutătura tristă, dezolantă a unei foste frumuseţi ofilite de vreme. Atunci este nevoie de vraciul purtător al tainei tinereţii fără bătrîneţe. Restauratorul de tablouri trebue să intre în funcţie. Muncă dificilă, de migăleală atentă, însufleţită de dragoste pentru opera de artă, de respect scrupulos pentru conservarea originalului.

Meşteşugul restaurării de tablouri se practică de vreme îndelungată. Nu însă totdeauna călăuzit de grija pentru a nu şterbi nimic din originalitatea lucrării. Uneori restauratorii au comis împietatea — sau poate actul de ignoranţă — cu care călugării feudali au aşternut, pentru gloria searbădă a papalităţii, scrieri noi peste manuscrisele lui Aristofan sau Virgiliu. A fost necesară strădania plină de abnegaţie şi dăruire a Renaşterii pentru a şterge scrierea nouă şi fără valoare, scoţînd la iveală cristalul versurilor nemuritoare, cuprinzătoarea gîndire a antichităţii. Aceeaşi muncă se cere adeseori pentru a îndepărta urmele intervenţiei arbitrare a restauratorilor care şi-au permis negrăita îndrăzneală de a repicta părţi de tablou, de a „corecta" şi de a altera în fel şi chip ceeace a lăsat posterităţii o mînă de maestru. O asemenea muncă se desfăşoară în prezent la atelierul central de restaurare a tablourilor care funcţionează la Muzeul de Artă al R.P.R. Şi despre această muncă, emoţionantă nu numai prin ţelurile ei, dar şi prin modestia cu care se duce, vreau să dau cîteva amănunte.

*

Atelierul, care azi asigură restaurarea tablourilor pentru toate muzeele ţării, nu fiinţează de mult. N'a împlinit nici vîrsta de doi ani. Şi totuşi vizitatorii expoziţiei organizate de Muzeul de Artă al R.P.R., conţinînd lucrările deja restaurate, sunt uimiţi de hărnicia şi rodnicia muncii depuse pînă acum. Atelierul s'a născut din grija, atît de caracteristică astăzi la noi, pentru conservarea şi respectarea tezaurului plastic aflat în ţară. Un consilier sovietic, artistul Alexei Alexeevici Feodorov, a adus din ţara Galeriilor Tretiacov nu numai o înaltă pricepere, dar şi rîvna oamenilor de acolo pentru apărarea culturii şi grija meticuloasă pentru păstrarea şi răspîndirea a tot ce e frumos. Un meşter tîmplar, un meşter fotograf şi cinci proaspeţi absolvenţi ai Institutului de Artă „Nicolae Grigorescu" alcătuiesc colectivul atelierului. Tinereţea stăpîneşte aici atît prin vîrsta acestor colaboratori ai lui Alexei Alexeevici, cît şi prin căldura şi dragostea cu care se lucrează la această muncă unde căldura şi spiritul de dăruire sunt atît de necesare.

*

Pentru a reda tinereţea unei picturi, trebue să fii un bun medic. Şi într'adevăr, aici afli de procedee ca la sanatoriu. Alterarea tablourilor poate avea cauze multe şi variate. Iată deci, cînd tabloul îmbătrînit a venit la atelier, se constitue o comisie care, după o cercetare atentă, îi pune diagnosticul. Uneori cercetarea implică şi adevărate scrutări radiologice. Lucrarea e pusă la raze Röntgen pentru a se constata — ceeace s'a întîmplat în unele cazuri — dacă nu cumva la o restaurare anterioară mîini străine au repictat-o. Cînd am vizitat atelierul mi s'a arătat un tablou de Mişu Popp (1851.) Un portret de femeie. La raze s'a văzut că fondul, gîtul, părul, fuseseră integral repictate. Meşterii vor spăla toate intervenţiile străine, redînd lucrării autenticitatea.

Tot ca la sanatoriu, tablourile suportă uneori şi... injecţii. E vorba, de fapt, de o operaţie care priveşte consolidarea lucrării în cazul cînd aceasta, din cauză că a fost ţinută în umezeală, prezintă umflături. O seringă înfiptă în locurile indicate injectează cleiul de peşte care lipeşte porţiunea desprinsă de umflătură.

In cazul unui mic orificiu în pînză, acesta odată chituit, se adaugă peste el culoare. Dacă e vorba de porţiuni mai mari, pentru a nu se altera originalitatea lucrării, ele sunt retuşate în tonuri neutre, pentru ca privitorul să-şi dea seama că acolo nu e vorba de mîna autorului şi totodată să nu fie deranjat în contemplarea operei.

O operaţie foarte dificilă este transpunerea unei lucrări de pe o pînză pe alta. Lucrînd după principiul de a evita orice operaţie care ar putea periclita cît de puţin autenticitatea picturii, restauratorii atelierului nu recurg la acest procedeu decît în cazuri de strictă necesitate, adică atunci cînd vechea pînză este în aşa măsură deteriorată încît nu mai poate fi dublată de una nouă. Transpunerea este făcută după un procedeu folosit de restauratorii sovietici. Tabloul se fixează cu faţa în jos lipit de o planşetă şi prevăzut cu o foiţă de protecţie. Apoi cu o atenţie excepţională începe operaţia de îndepărtare a vechii pînze. După starea ei, se procedează fie prin extragerea fir cu fir, fie cu ajutorul apei. Cînd pe planşetă a rămas numai pictura, se pregăteşte o nouă pînză, durabilă, care după ce e grunduită se aplică pe pictură. Că procedeul apără originalul de orice alterări o demonstrează luminosul portret de femeie făurit de exponentul pictorilor noştri din generaţia 1848, Constantin Daniel Rosenthal. Lucrarea se află în expoziţia atelierului şi e alăturată unui grup de fotografii înfăţişînd operaţia de transpunere. Meşterii au muncit luni de zile pentru ca „Femeia" lui Rosenthal să ne zîmbească iar din cadru, biruitoare ca voinicul din poveste care a sorbit picătura întăritoare de apă vie.

*

In expoziţie vizitatorul poate întîlni numeroase dovezi ale muncii răbdătoare, perseverente şi pline de emoţii dar şi de satisfacţii a meşterilor din atelierul de restaurare.

Lucrări din şcoala lui Dürer, din şcoala veneţiană, capodopere ale clasicilor noştri şi-au scuturat povara anilor. Există un tablou de Tintoretto care mărturiseşte din

Maestrul Alexei Alexeevici Feodorov lucrînd la restaurarea unui tablou.

Un tablou al pictorului C. D. Rosenthal, așa cum arăta înainte, în timpul și după restaurarea sa.

Tintoretto care mărturisește din plin măestria venețianului din cel de-al 16-lea veac; ori, „Buna Vestire" a elevului lui Tizian, artistul al cărui ideal era acela de „a uni coloritul venețian cu desenul lui Michel Angelo", își pierduse splendoarea și majestatea pe care le imprimase mîna măiastră a lui Tintoretto. In dreptul cusăturii pînzei, în partea stîngă, culoarea sărise. Pe pieptul îngerului, pînza era ruptă. Vernilul se gălbejise. Murdăria strica jocul de lumini.

Azi „Buna Vestire" a lui Tintoretto se oferă privirii cu toate drepturile sale de capodoperă restabilite.

Și poate că și Giorgio Vasari — artistul care a scris pe la mijlocul secolului 16 „Viețile celor mai mari pictori, sculptori și arhitecți", — dacă ar vedea a sa „Sfîntă familie cu sfîntul Ioan" expusă azi, după ce toate cojiturile de culoare i-au fost îndepărtate, s'ar bucura la gîndul că mîini harnice și pricepute știu să conserve la strălucirea inițială mărturiile istoriei artelor.

Iar „Bretona" lui Nicolae Grigorescu, redevenită tînără și frumoasă, așa cum a cunoscut-o maestrul, ar avea multe de povestit făuritorului ei, care, în toamna vieții, trebuia să constate cu atîta amărăciune: „...Dacă statul mi-ar fi făcut măcar un modest atelier acum cîțiva ani cînd abia aveam cu ce trăi, dar cînd eram în putere, cîte pînze de valoare pentru neamul nostru n'aș fi făcut..." I-ar putea spune fata cu chip luminos despre o altă orînduire de pe aceleași meleaguri pe care le-a cîntat Grigorescu în pînzele lui și care crează artiștilor nu numai ateliere de creație proprii, dar și atelierele unde niște oameni pricepuți dăruiesc pînzelor vechi prospețimea netemătoare de curgerea timpului.

Mihu DRAGOMIR

Pe povîrnîș

Tu poate ai uitat de mult. Dar eu...
E-o zi pe care o revăd mereu.

Pe povîrnișul muntelui ghețos
ne cățăram, tăcuți și înghețați.
In mantie de fier drapați
solemnii brazi priveau la noi, în jos,
cum lunecam, stîngaci, și răsuflam greoi,
parcă trăgeam tot muntele cu noi.

Apoi șantierul sus, și sala scundă,
și întrebările la care
abia mai pridideau să ne răspundă
cei ce de-un an munceau la stăvilare.
Ursuzul crivăț moțăie, pesemne,
încovrigat pe undeva, pe-un pat de lemne,
iar urșii se'ncălzeau, visînd la fragi.
Noi, printre oamenii necunoscuți și dragi
păstram pe-obraji tăioasa bucurie
de-a fi răzbit sticloasa stîncărie.
O sobă veselă, ca un unchiaș sporovăia,
și eu notam într'una în caietul meu scorțos,
și mîna ta pe schițe alerga,
ce repede și sigură-alerga...
Și parcă-atunci obrazu-ți luminos
l-aș fi văzut întîia oară.

Ți-o spun acum. Tot n'are ce să doară...
Baraca, oamenii, carnetul tău...
Cînd am ieșit,
zăpada se-așternea, încet și des,
și pentru mine totu-avea un înțeles.

Am coborît pe pantele subțiri,
ca printre maldăre de trandafiri.
Mașina ta sforăitoare
ne-a strîns alături, ca'ntr'o'mbrățișare.
Și ce șofer! Ne'nzăpezeam — și el rîdea
de alba bucurie ce ne copleșea.

...Zîmbeam: „Poate așa-i iubirea'n mugur
și nu știu: să fiu trist, sau să mă bucur?
Și cum să-ți spun, așa, deodată:
Vezi, astăzi te-am văzut altfel, ca fată..."
Biet mugur de iubire ne'ncercată!

Tu poate ai uitat, demult. Dar eu...
Cum coboram, cu'ncetineala carului,
în conul de lumină-al farului,
ușoară,
ca un salut al munților bătrîni,
deodată a zvîcnit o căprioară.

•

Șoferul a oprit. Și noi priveam,
înconjurați de harfele de brazi
prin care vîntul se-agăța, oftînd.
Văd urmele gingașelor picioare și-azi.

— „O, dacă-ar fi și el acum!"
Atît ai spus.
Și parcă-un fum
a'ncolăcit priveliștea unică.
Și inima-mi s'a zgribulit, mai mică.

Iar drum. Orașul. Și la revedere...
De-atunci e-un an, sau doi, sau trei,
sau o părere.
Din ce-am schițat, pe file, amîndoi,
au căpătat viață multe lucruri.
Doar unul n'a mai încolțit din muguri.
Prin mine ai trecut atunci, ușoară,
ca pe zăpada moale-o căprioară,
și ai lăsat un semn, fără să știi,
printre triști, sau printre bucurii.

Și ziua-aceea o revăd mereu.
Tu poate ai uitat, demult. Dar eu...

Ion BRAD

In fața unei vitrine

Eu cîmpul romînesc îl știu prea bine:
L-am străbătut de cînd eram copil.
Și uite azi ca'n luna lui aprilie
Mă simt în fața-acestei largi vitrine.
Parcă-i un șes adînc smălțat de flori
Ce scot la soare broderii gingașe...
Adesea parcă vîntul le înfașe
In adierea lui, tremurător.
Iar cînd și cînd un stol de rîndunele
Și fluturi mici parcă roiesc zglobii.
Eu, drept să spun, prea fericit aș fi
Să-i duc un dar de-aici iubitei mele,
Să văd în casă aurul din grîne,
Obrazul piersicii și flori de in,
Ori din grădini, puțin cîte puțin,
Să simt cum sub privirea mea rămîne...
Să laud minunatele culori,
Pe cel care penelu-și înmuiase
De le-a trecut pe pînză și mătase
In chip de fluturi, păsări, frunze, flori...
Dar totuși, totuși, mă mîhnesc ades
Cînd văd vitrine hîde și — mă'nfurii.
Ei au luat model Muma Pădurii,
Pustiul toamnei adormit pe șes;
Pe țesături au năvălit scaeți,
Cenușă moartă'n loc de broderie
Și n'au măcar atîta fantezie
Cît duc sub țeastă cei mai slabi poeți.
Nu strîmb din nas cu ură boierească —
N'am fabrici de mătase'n colonii,
Nici scutece nu vreau, pentru copii,
Din cea mai fină catifea turcească...
Dar este vremea să le cer cinstit
Să admirăm și'n ultima vitrină
Un colț din marea patriei grădină,
Sub brațul nostru harnic, înfloriți

Din volumul: „Cu suflețul deschis", sub tipar la E.S.P.L.A.

AZI la BERLIN

de Marin ROBAN

Rîul Spree își poartă liniștit apele prin marele Berlin, printre maluri nu prea depărtate, înalte, îmbrăcate în piatră cioplită.

Cheiurile îngrămădesc apa din două părți, înghesuind-o către firul ei. Pe sub arcadele podurilor întinse ca o cingătoare peste țărmuri, trec din vreme în vreme, lunecînd, pe suprafața vînătă a apei, remorchere albe, în urma cărora se înșiră pîntecoasele șlepuri. Spree străbate Berlinul dela răsărit spre apus. El trece cu o ignorare suverană peste linia de demarcație dintre sectorul democratic și cel englez.

Dealungul istoriei de veacuri pămîntul german a fost împărțit nu odată în mai multe state și stătulețe. Berlinul însă, niciodată. Și totuși, în zilele noastre, și Berlinul, ca și întregul teritoriu al Germaniei, este și continuă să rămînă fragmentat. Și aceasta împotriva voinței deschis afirmate a milioanelor de germani cinstiți, a căror năzuință fierbinte este unirea întregului popor într-e hotarele unui stat german unit, democrat și pașnic.

Tocmai pentru crearea unui asemenea stat în inima Europei, pentru rezolvarea pașnică și democratică a problemei germane au luptat și luptă de mai mulți ani forțele cele mai înaintate ale poporului german și toate țările iubitoare de pace, în frunte cu marea Uniune Sovietică.

Popoarele au întîmpinat cu deosebită satisfacție convocarea Conferinței dela Berlin a miniștrilor de externe ai U.R.S.S., S.U.A., Angliei și Franței, considerînd această reuniune drept un nou pas înainte pe calea destinderii încordării internaționale.

In urmă cu cîțiva ani, cînd în Germania fumegau încă ruinele lăsate de războiul provocat de banda de ucigași hitleriști, niciun german cinstit nu și-ar fi putut închipui că vor veni astfel de vremuri cînd umbra neagră a Wehrmachtului nazist va amenința din nou Germania și Europa și că vechile îndeletniciri agresive hitleriste vor fi reluate din ce în ce mai fățiș în apusul țării. Căci hotărîrile luate la Potsdam umpleau de noi speranțe inimile a milioane de germani însetați de libertate și pace.

Au trecut ani de atunci și Declarația dela Potsdam continuă să simbolizeze viitorul pașnic al poporului german.

*

Mă îndreptam în urmă cu cîtva timp spre Potsdam, pe șoseaua îngustă ce trece prin sudul Berlinului și care nu se lărgește nici atunci cînd intră în oraș.

Fosta reședință a regilor Prusiei, Potsdamul cu străzile sale obișnuite, cu casele sale nu prea înalte, este azi o localitate liniștită, destul de îngrijită.

Cînd am intrat în oraș, am întrebat pe însoțitorii mei: unde a fost întîlnirea?

— La Cecilienhof — a sunat răspunsul. Vom fi în curînd acolo.

După ce ne-am abătut dela șosea și am străbătut în goana mașinii aleile înguste ale unui parc natural, am ajuns în fața palatului Cecilienhof.

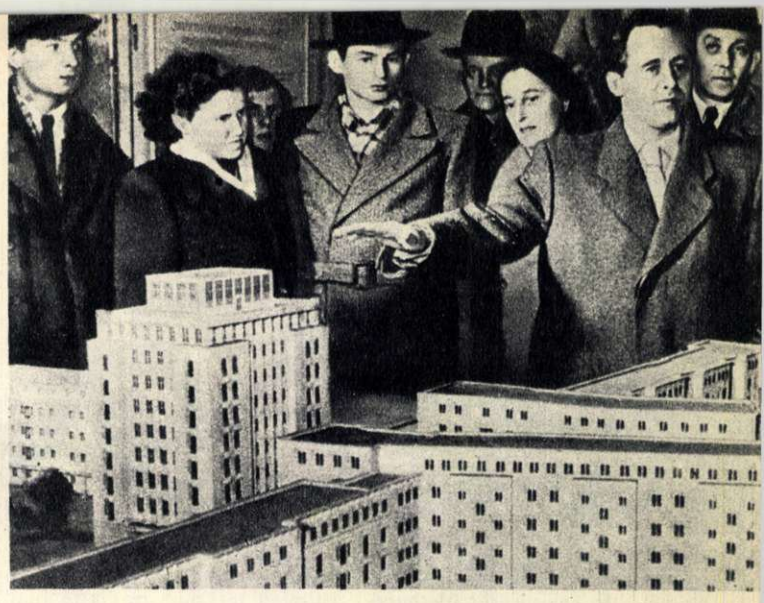

Unul din arhitecții din R. D. Germană prezintă cetățenilor machete ale viitoarelor construcții berlineze.

Unul din focarele de cultură din inima Berlinului democrat: Universitatea Humboldt

Cecilienhof. Fostul palat al fostului Kronprinz Wilhelm. Aici s'a ținut în 1945 istorica întîlnire în cadrul căreia s'au luat hotărîrile cuprinse în Declarația dela Potsdam

In întrecere cu timpul și cu normele. La fabrica de încălțăminte „Steagul Păcii" din Weissenfels (R. D. Germană) se obțin noi și noi succese în producție. In fotografie, brigadiera Rita Hübner schimbă locul indicatorului de pe grafic, arătînd cu mîndrie că brigada sa a repurtat o nouă izbîndă.

Scenă obișnuită din Berlinul de vest. Detașamente de șoc ale unui regiment american fac exerciții de luptă de stradă, în vederea reprimării unei manifestații populare.

Deasupra intrării sunt și azi arborate trei drapele, puse pentru prima oară în zilele conferinței din 1945. La mijloc se află cel sovietic, iar deoparte și de alta cele ale Statelor Unite și Angliei. (După cum se știe, Franța nu a fost reprezentată la Potsdam. Ea a aderat mai tîrziu la hotărîrile luate.)

Păşim cu emoție legitimă prin încăperile palatului care a găzduit Conferința dela Potsdam. Înăuntru întîlnim aceleași trei drapele înmănunchiate.

— Așezarea drapelului sovietic la mijloc este semnul recunoașterii unanime că poporul sovietic a adus contribuția hotărîtoare la eliberarea poporului nostru — ne dă explicații însoțitoarea berlineză. La eliberarea poporului german — subliniază ea, urmărind privirile noastre care se rotesc pe pereții camerei, unde s'a ținut conferința și se opresc asupra fotografiei delegației sovietice. Delegația sovietică a luptat mult la conferința care s'a ținut în această încăpere pentru a asigura un viitor bun poporului nostru — continuă însoțitoarea.

Se pare că în aprilie 1945, Kronprinzul Wilhelm a părăsit Cecilienhofu cam în grabă, căci trupele sovietice strîngeau cleștele în jurul Berlinului. A rămas intactă camera transformată în cabină de vapor, pe care principesa suferindă de... plictiseală și-o amenajase în așa fel, încît să redea cît mai mult realitatea unui vas plutitor și unde zgomotul înfundat al unui motor îi creia permanent iluzia zgomotului din sala cazanelor. Se spune că ea își petrecea aici timpul, privind... peluza palatului prin geamul circular — „ochiul cabinei".

Nu apucase bine să plece fostul stăpîn și au venit la Cecilienhof reprezentanții armatelor aliate. Ei au făcut ordine în casă, pregătind-o pentru conferință.

Camerele palatului au fost transformate în cabinete de lucru, în vederea Conferinței conducătorilor celor trei mari puteri.

Se împlinesc curînd 9 ani dela semnarea acordului dela Potsdam. Dacă prevederile acestui acord ar fi fost puse în practică pe întreg teritoriul țării — nu numai în răsărit, unde a intrat Armata Sovietică, ci și în apus, unde se găsesc trupele americane, engleze și franceze — Germania ar fi avut, desigur, astăzi o altă înfățișare, tratatul de pace cu ea ar fi fost de mult încheiat.

Realitatea este însă cu totul alta. E deajuns să răsfoiești presa revanșarzilor dela Bonn pentru ca să-ți dai seama încotro se îndreaptă adversarii gălăgioși ai acordului dela Potsdam.

Am în fața mea un ziar ce apare în Germania occidentală și al cărui titlu vorbește dela sine: „Deutsche Soldatenzeitung" — Ziarul soldatului german. Socotind că proza revanșardă pe care o tipărește zilnic în paginile sale este insuficientă, gazeta a hotărît să dea, în cadrul unui supliment special, apărut la 3 decembrie 1953, recomandări asupra cărților demne să țină companie cititorilor. „Cărți soldățești pentru masa de crăciun" — se numește acest supliment. Iată o parte din „fișa bibliografică" — care cuprinde 67 de titluri: Kesselring: „Soldat pînă în ultima zi"; Ramcke: „Parașutiști atunci și mai apoi"; Guderian: „Amintirile unui soldat", ș.a.m.d.

In Germania occidentală, presa revanșardă face în mod fățiș reclame cărților scrise de criminali de război și de căpetenii fasciste. În fotografie, o mostră de asemenea reclamă cinică.

Și iată ce se poate citi azi în „Welt am Sonnabend", care apare la Düsseldorf: „Noi suntem mai aproape decît oricînd să ne regăsim armatele... In opt zile putem pune pe picioare 12 divizii. Planuri, care au prevăzut totul, se găsesc gata în sertare".

Este clar pentru oricine vrea să vadă, dece nu a fost respectată în apusul Germaniei, Declarația dela Potsdam, dece puterile occidentale au preferat dezmembrarea Germaniei, reactivarea fascismului reorganizarea monopolurilor, menținerea industriei de război, renașterea militarismului agresiv.

Cîtă deosebire între situația din regatul lui Adenauer și realitatea luminoasă din R. D. Germană! Chiar și la Berlin este izbitoare această deosebire: în sectoarele occidentale forfotă revanșardă, șomaj și mizerie pentru muncitori, în sectorul democrat viață de oameni pașnici, bunăstare, încredere în ziua de mîine.

E plăcut să te plimbi acum în sectorul democratic al Berlinului pe Unter den Linden — pe „calea imperiului", pe care odinioară mărșăluiau diviziile hitleriste — și să nu auzi tropăitul cizmelor prusace. E plăcut să vezi în locul forfotei soldățimii, veselia tinerilor studenți care păşesc pragul Universității Humboldt și necontenitul du-te-vino al gospodinelor care își fac cumpărăturile pe Friedrichstrasse.

In apropiere de Alexanderplatz este Stalinalee. Nenumăratele lustre care sclipesc la „Café Warschau" m'au atras înăuntru. Mi-a fost aproape imposibil să găsesc locuri. Am intrat într'o librărie aranjată cu mult gust. Și aci numeroși cumpărători. Pe Weber Wiese am vizitat apartamentul locuit de arhitectul Dalchau și am intrat apoi la mecanicul Siebert. Minunate apartamente de două și trei încăperi, cu tot confortul modern. Am vorbit cu soția acestui mecanic.

— Chiria este foarte mică — mi-a spus ea. Soțul meu cîștigă 600 de mărci, eu cam tot atît. Avem tot ce ne trebue ca să trăim bine. Ne trebue pace, unitatea patriei noastre, pentru ca viața pe care am început-o acum să nu fie pusă în primejdie, pentru ca să nu existe întoarcere la trecut.

Am stat de vorbă cu unul din tinerii arhitecți proiectanți ai construcțiilor de pe Stalinalee. Îl cheamă Welser.

— N'avem încă destule case, multe au fost distruse în război — mi-a spus el. Dar le vom avea. Construim mult. Vezi, în camera aceasta lucrăm patru arhitecți. Curînd noi vom pleca în alt loc, iar aci vor veni noii locatari. In alte camere, alături, lucrează alți zeci de arhitecți. Dar pentru cît avem de construit, numărul lor nu e suficient. Va trebui să avem și mai mulți arhitecți...

Simplul fapt că în Germania democrată crește numărul arhitecților, reprezintă poate dovada cea mai elocventă a unei statornice politici de pace. Altădată tineretul german se gîndea să îngroașe numărul soldaților și ofițerilor. In apusul Germaniei el este și azi educat în spiritul militarist. Ceeace am văzut însă aci, în Republica Democrată Germană reprezintă cu adevărat noul în viața poporului german, acel nou care învinge întotdeauna.

„Noi muncim și construim cu gîndul că asta e de folos pentru unificarea patriei noastre, pentru crearea unei Germanii noi, pașnice, democratice" — mi-au spus și muncitorii dela cocseria din Lauchhammer și profesorii dela Institutul de Drept Internațional din Potsdam, și țăranii din cooperativa agricolă de producție din Jana, și studenții Institutului de Publicistică din Leipzig.

„Și știm că în rezolvarea democratică a problemei germane nu sunt interesați numai germanii, ci și celelalte popoare."

Tocmai deaceea popoarele lumii, și în primul rînd poporul german, au întîmpinat Conferința dela Berlin a miniștrilor de externe cu dorința ca această reuniune a reprezentanților celor patru puteri să contribue în mod nemijlocit la netezirea drumului spre slăbirea simțitoare a încordării în relațiile internaționale.

O viață fericită, pace, nu război și distrugere! — iată ce vor copiii din R. D. Germană. Părinții lor luptă pentru ca umbra hidoasă a războiului să nu le mai întunece niciodată căminele.

Ernst Busch

UN MARE CÎNTĂREȚ ȘI ACTOR GERMAN PROGRESIST

Articol scris pentru „Flacăra"
de Herbert JHERING-Berlin

Cei care ascultă emisiunile posturilor de radio ale Republicii Democrate Germane sunt adesea profund răscoliți de vocea plină de un patos rar întâlnit a cîntărețului german Ernst Busch. Cîntecele revoluționare interpretate de el — și pe care adeseori le ascultăm și în emisiunile posturilor noastre de radio — au înflăcărat și înflăcărează inimile oamenilor muncii din Germania. Dar Ernst Busch este nu numai cîntăreț, ci și un actor valoros. Publicăm mai jos un articol despre Ernst Busch, scris special pentru revista noastră de unul dintre conducătorii „Teatrului German" din Capitala Republicii Democrate Germane, pe scena căruia eminentul artist interpretează, în prezent, rolul lui Iago din tragedia lui Shakespeare „Othello".

Ernst Busch e mare nu numai prin talentul său de cîntăreț și actor dar mai ales prin atitudinea sa înaintată față de artă, prin faptul că a știut — fără să-și plece fruntea — să îndure, în numele artei puse în slujba aspirațiilor poporului, cele mai grele privațiuni. Artistul surghiunit de Hitler, arestat mai tîrziu în sudul Franței de către agenții Gestapoului și azvîrlit în beciurile închisorii din Brandenburg, a fos eliberat în 1945 de către Armata Sovietică și redat teatrului german.

Ernst Busch s'a născut în localitatea Kiel, pe malul Balticei. La început, îmbrățișează meseria de lăcătuș, dar încurînd talentul său viguros îl aduce pe scenele teatrelor. A interpretat la Kiel, bucurîndu-se de un remarcabil succes, rolul lui Marc Antoniu din piesa „Iulius Caesar" a lui Shakespeare; la Frankfurt pe Oder interpretează rolul intrigantului Iago din „Othello". Dar dragostea lui pentru un teatru, care să răspundă problemelor largi ale oamenilor muncii, se vădește cu mai multă putere la Berlin, unde duce o luptă susținută pentru realism în teatru, colaborînd la realizarea mai multor piese cu conținut politic înaintat, pe scena lui Piscator și la „Volksbühne".

In ciuda luptei dusă timp de peste șase decenii de artiștii progresiști germani la „Berliner Theater", pentru o artă realistă, în ciuda vechii tradiții realiste dela „Freie Bühne", în ciuda admirabilei pleiade de actori din acea epocă, reprezentată prin Else Lehman, Rudolf Rittner, Oscar Sauer, Albert Bassermann, etc., multă vreme tipul adevărat al muncitorului nu a putut fi realizat pe scenă. Pentrucă acestor artiști le lipsea totuși acea adîncă înțelegere și cunoaștere a sufletului și vieții muncitorului pe care le avea Ernst Busch... In interpretarea lor, figura muncitorului apărea adesea prea studiată, cu o accentuată notă de nefiresc. Ernst Busch a izbutit însă să se identifice, să se contopească pe deplin cu eroii - muncitori interpretați de el, să le dea acel veridic, fără de care jocul artistului este lipsit de viață. In această direcție, l-a ajutat cu prisosință perseverența sa uluitoare. Ernst Busch nu este niciodată mulțumit de ceeace a realizat. El se află într'o veșnică și nepotolită căutare... Un gest nou, un zîmbet, o privire, tot ceeace poate să-i dea personagiului interpretat mai multă expresivitate, este asimilat, prelucrat, concretizat pe scenă. Deaceea personagiile create de el conving, trezesc cu putere în sufletul spectatorului sentimentele cele mai deosebite.

Inainte de venirea lui Hitler la putere și după 1945, a jucat în piesa lui Friederich Wolf „Mateloții dela Cattaro". Aici apare în rolul unui marinar revoluționar. L-am revăzut nu de mult în rolul bucătarului din piesa lui Bertold Brecht: „Mutter Courage" (Mămucă curaj). Era într'adevăr un hăituit al războiului de treizeci de ani, rătăcit în căruța cu mărunțișuri a „mămucăi curaj", plin de un humor suculent, olandez.

In adaptarea scenică, pe care Brecht a făcut-o romanului lui Maxim Gorchi „Mama", simți în el pe omul, pe luptătorul rus. Acelaș Busch ne redă în chip desăvîrșit pe intelectualul luptător în rezistență antifascistă, pe eroul național ceh Iulius Fucik, în piesa dramaturgului sovietic Buriakovschi, după zguduitorul „Reportaj cu streangul de gât" al lui Fucik.

Cînd interpretează cîntece revoluționare, nu simți numai acea emoție pe care fiecare om o încearcă în fața unui mare cîntăreț, dar forța de expresie a cîntecelor face să se perinde în fața ochilor coloanele de neînvins ale clasei muncitoare, să simți puterea acestei clase chemate să împingă istoria înainte.

Busch a interpretat încă din tinerețe cîntecele lui Brecht, Erich Weinert și Tucholsky, compozițiile lui Hans Eisler și Paul Dessau. Cîntecele lui au înflăcărat și i-au îndemnat la luptă împotriva fascismului pe neînfricații voluntari în brigăzile internaționale din Spania. Nu fără să te cutremuri de emoție asculți astăzi, înregistrate pe discuri, aceste cîntece vechi, nepieritoare documente ale unei epoci de luptă crîncenă împotriva fascismului.

Busch izbutește să realizeze pe scenă și dîrzenia luptătorului progresist și humorul sănătos al poporului. Și aceste însușiri le valorifică marele actor, atît în teatru, cît și în cîntecul său.

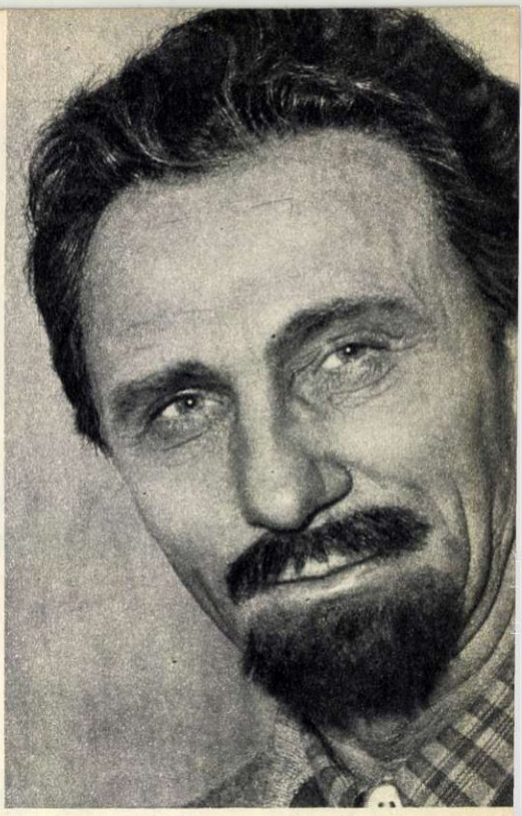

Ernst Busch în rolul lui Fucik din piesa „Voi trăi mereu" a lui Buriakovschi.

Ernst Busch (stînga) interpretînd, pe scena „Teatrului German" din Berlin, rolul intrigantului Iago din tragedia „Othello".

Ernst Busch în rolul bucătarului din piesa lui Bertold Brecht „Mutter Courage".

„Ascultă, nene Frangule, tocmai pe mine ai găsit să mă critici?"... întreabă pe jumătate supărat stahanovistul Voinea.

URZICA UZINEI

În dreptul biroului în care lucrează Wali Bujalschi, responsabilul cultural al sindicatului, Bucur Mateescu se oprește cu o ușoară strîngere de inimă. Prin glaswandul, care desparte coridorul de încăperea biroului, a zărit tot grupul „Urzicii", adunat în jurul unei mese. Brigada artistică „Urzica" pregătește, fără îndoială, un nou program satiric... Deschide ușa și pătrunde înăuntru cu un ușor zîmbet dojenitor:

— Ce coaceți din nou? Pe cine vreți să urzicați?

Și, apropiindu-se de masa „celor cinci", își aruncă ochii peste hîrtiile resfirate pe ea. Printre rîndurile unei poezii lungi, își zărește deodată numele:

— Am bănuit, izbucnește el, jumătate în glumă, jumătate serios. Se putea să nu mă'ncondeiați, afurisiților?

Dar privirile prietenești și rîsetele abia reținute ale „Urzicilor" îl dezarmează în aceeași clipă.

— La urma urmei, faceți cum credeți... Mă gîndeam la cei tineri, ce-au să spună că mă luați în zeflemea?...O să-mi pierd prestigiul... demnitatea... în fața lor.

De fapt, strungarul Mateescu e sigur că nu-și va pierde nici demnitatea, nici prestigiul în fața tinerilor. Dar ca toți cei care intră pe mîna „Urzicii", nu se simte tocmai bine la gîndul că de greșelile sale va rîde deodată o secție întreagă...

Curînd s'a aflat și în secția strungărie a uzinei „Sovrom Utilaj Petrolifer" din Ploești, că membrii brigăzii artistice de agitație pregătesc o nouă „surpriză". Vestea s'a răspîndit ca fulgerul și oamenii au început s'o comenteze cu veselie. Dar în sinea sa fiecare își examinează activitatea din ultimele două săptămîni, pentru a vedea dacă cei dela „Urzica" au sau nu motiv să-l înțepe...

Masa s'a terminat. S'au întors cu toții în secție. Intre timp scena a fost improvizată pe o masă de trasaj. In jurul ei, se face un cerc larg. Apoi apar și membrii brigăzii: mecanicul Sergiu Panait, tehnicianul Traian Teodorescu, strungarul Ion Răduță, planificatorul Nicolae Petrini, strungărița Dora Grünberg și responsabilul brigăzii — cel care compune majoritatea textelor satirice — Constantin Frangu, un muncitor micuț de stat, cu ochi negri neastîmpărați.

Programul începe cu o poezie adresată șlefuitorului stahanovist Bucur Mateescu... Incă dela anunțarea ei, oamenii bănuesc că va fi vorba de prostul obicei al tovarășului lor, care uneori întrece măsura la băut:

...El la plată cîntă'așa:
„Zîrzărică, zîrzărea".
După plată cîntă'n van:
„M'a făcut mama oltean"...

Toată lumea rîde. Numai Bucur Mateescu a plecat capul....

Pe scenă se instalează acum o masă. La ea vine tovarășul „Constantin Voinea", pentru a-și face autocritica... Cel care interpretează rolul constructorului Voinea s'a îmbrăcat în haine întocmai ca ale lui și caută să-i imite nu numai gesturile, dar chiar și timbrul vocii. Despre ce autocritică e vorba? Păi, să vedeți: Voinea, cunoscut dealtfel ca unul dintre cei mai pricepuți muncitori ai uzinei, unul dintre puținii care au ajuns deacuma în 1960, suferă însă de o boală gravă: e înfumurat. In uzină e singurul care în clipa de față știe să fabrice materiale de specialitate. Dece e singurul? Intrebați-l. Nu vrea să ridice cadre și gata. Vrea să rămînă stăpîn pe „monopolul" fabricării. „Nu pot alții să deprindă meseria asta grea" — spune el. Dar să-i ascultăm autocritica:

— „Greșala mea cea mai mare este că nu mi-am dat bine seama de capacitatea mea, de marile mele posibilități. Fiindcă trebue să recunosc că sunt cel mai bun din toată secția...!"

De undeva, de după un strung, un membru al brigăzii artistice, care s'a așezat într'adins acolo, îl întrerupe mereu pe „Voinea" cel de pe scenă, amintindu-i de întîrzierea lucrărilor... Aflat în primele rînduri ale spectatorilor, Voinea cel adevărat s'a făcut roșu și pe frunte i-au apărut picuri de sudoare. In primele clipe, schițează ușoare gesturi de revoltă; dar rîsul sănătos al tovarășilor săi, ce se revarsă în talazuri, îi înlătură fără să vrea mînia și se pomenește rîzînd împreună cu ei...

La masa de pe scenă a apărut acum, interpretat de Constantin Frangu, muncitorul Gheorghe Constantinescu, renumit pentru vorbăria lui din ședințe. Incepe execuția unui „model" de vorbire „concisă"... Strungarii rîd pe înfundate și, înălțîndu-și capetele, îl caută în sală pe adevăratul Constantinescu.

— „Da, tovarăși, începe Constantin Frangu în rolul lui Constantinescu. In primul rînd să vedeți ce mi s'a întîmplat mie în '47... și cînd spun '47 înțeleg de fapt 1947, dar pentrucă mie nu-mi place să vorbesc prea mult și vreau să fiu cît mai concis, am spus în loc de 1947 numai '47, adică am vorbit pe scurt. In felul acesta, spunînd '47 în loc de 1947, am făcut economie de timp, de vorbă, am contribuit la scurtarea ședinței..."

Ascuns după un strung, veritabilul Constantinescu s'a făcut mic, mic, de tot. Dar rîsetele și privirile ironice ale tovarășilor îl înconjoară oricum din toate părțile.

Apoi apare prezentatorul:

„Și uite așa se pomenește
Cîte unul că vorbește
Și în loc de un minut, măi frate,
Mai un ceas și jumătate
Se înnecă și tușește
Și problema ocolește.
Iar cînd, însfîrșit, o spune,
Sala s'a golit de lume..."

Au trecut zece zile. Roadele criticii au început să se vadă. Fiindcă trebue să știți, cei urzicați n'au scăpat numai cu atîta... Versurile și textele satirice au fost învățate pe de rost de mulți muncitori care au continuat să le recite de față cu cei ...urzicați.

In prima ședință, care a avut loc după programul „Urzicii", Gheorghe Constantinescu a vorbit cu miez și atît cît a trebuit. Voinea a început să-și mai lase din fumurile de „monopolist", iar Mateescu s'a jurat că nu va mai sorbi, două luni de zile, un pic de băutură...

Reprezentațiile echipei „Urzica" sunt îndrăgite de muncitorii uzinei, care le așteaptă cu nerăbdare. Numai directorul întreprinderii, tovarășul Filip Condeescu, a găsit felul acesta de critică „nejust"...

„Nu e cazul... nu e indicat să fie criticați așa, una-două, stahanoviști, oameni de frunte ai întreprinderii" — spune el.

Altfel spun însă muncitorii uzinei: „Critica „Urzicii" e sănătoasă. Stahanoviștii nu sunt oameni perfecți. Mai au și ei lipsuri... „Urzica" îi ajută...In ce privește oamenii de frunte ai întreprinderii, deh... Intr'o zi s'ar putea întîmpla ca năzdrăvanii dela „Urzica" să-l critice chiar pe tovarășul director... Și el mai are lipsuri..."

Prețuiți, încurajați de colectivul uzinei, membrii brigăzii „Urzica" își continuă cu însuflețire pregătirea programelor artistice viitoare.

I. MURGU

Șlefuitorul Bucur Mateescu surprins în momentul în care membrii „Urzicii" îi adresează poezia satirică.

„Autocritica" tovarășului Voinea, care se desfășoară în acest moment pe scenă, umple de nespusă veselie muncitorii secției strungărie.

CLIMAT NOU

Povestire de Singh NAVTEJ

scriitor indian, laureat al celui de al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților

Desen de A. STOICESCU

Mica Deepo întinse o farfurie cu „karah“ [1]) lui Ishar Kaur.

— Bunicuțo, — spuse ea într'un suflet, — azi ne-am treierat recolta de grîu. Mămica a făcut în cinstea acestei sărbători, „karah“-ul, din care îți trimite o parte.

Ishar Kaur trase de deasupra farfuriei ștergarul unsuros și simți un fior prin șira spinării. Ceilalți își și treieraseră recolta, dar bucatele ei nu mai aveau nevoie de nicio treierătoare. In decembrie anul trecut jandarmii îi luaseră unicul fiu, Sewa Singh. Bucatele nu se făcuseră pentrucă n'avusese cine să le'ngrijească, și acum pămîntul lor zăcea pustiu și părăginit.

Cuprinsă de neliniște, acoperi la loc farfuria.

— Du-o, mătușii tale, șade colo lîngă vatră — spuse ea, ceva mai liniștită.

Nora lui Ishar Kaur ședea lîngă cămin. Intinzîndu-i farfuria, Deepo băgă de seamă că ochii mătușii Banti străluceau, cu toate că vatra era rece. Ochii ei erau la fel cu cei ai mamei sale, după ce sufla în turtele de tizic, umede, ca s'aprindă focul. Banti primi tăcută „karah“-ul și-l goli într'o altă farfurie. Dar cînd întinse înapoi farfuria, își dădu deodată seama că în fața ei se afla mica Deepo. Fiece părticică a trupului ei se trezi la viață cînd văzu aceste brațe mlădii și frumoase, cu brățară, care se legănau în fața ei ca ramurile unui puiet. O clipă reținu farfuria goală, neștiind ce să facă, apoi, cu o mișcare bruscă, se pomeni c'o îmbrățișează pe Deepo — o îmbrățișare fierbinte, pătimașă. Părea că vrea să-și stingă focul singurătății acelor nopți din decembrie, cînd devenise întîiaș dată mireasă.

O sărută de nenumărate ori pe Deepo și o strînse la pieptul ei, la care niciun prunc nu supsese.

Cît de odihnitoare era atingerea acestui trup de copil, dezmierdarea acestor șuvițe castanii! Dar deodată, dincolo de aceste șuvițe castanii, i se năzări o altă priveliște — cea a turbanelor roșii ale jandarmilor care-i luaseră bărbatul și-l duseseră într'o temniță depărtată. Dădu drumul fetiței. Atingerea pielei lui Deepo nu mai era odihnitoare — parc'ar fi atins o flacără. Zăpăcită de această schimbare bruscă, micuța Deepo lăsă farfuria din mînă și ieși în fugă din casă.

Ishar Kaur stătea în prag și privea afară, cu ochii mistuiți de dor. In fața ei se întindeau lanurile de grîne. Intr'o săptămînă ardeiașii [2]) aceia vor da în floare, se vor face albi și vor umple văzduhul cu miresme îmbătătoare. Țăranii cu ioturi mici de pămînt își și înmagazinaseră noua recoltă și începuseră să se bucure de ea, gătind tot felul de bucate. Acum își pregăteau pămînturile pentru viitoarea recoltă de orez.

Toți locuitorii satului erau ocupați pînă peste cap. Femeile dregeau oalele de lut și măturau coșarele; foalele fierarilor pufăiau aprinse toată noaptea; trebuiau ascuțite coasele și secerile. Pînă și măturătorii, cîrpacii și țesătorii fără pămînt lucrau cu schimbul la seceră, în vreme ce bătrînii și copiii ședeau sub cîte un banyan [3]) și împleteau frînghii din tulpinele de orez. Dar recolta strînsă de Ishar Kaur, după trecerea musonului, n'ar fi ajuns nici măcar pentru țesutul firelor acestor frînghii; fiindcă tocmai înainte de secerișul de iarnă, îi răpiseră feciorul. Și astăzi, cînd întreg satul era plin de mișcare ca un război de țesut, ea și nora ei ședeau cu mîinile 'n sîn, neavînd nici măcar un pai de îndoit.

Nu numai priveliștea cîmpului gol o necăjea, ci și icoana tinereții lui Banti. De nenumărate ori nora-sa se ferise de tovarășia fetelor măritate de vîrsta ei. Se ferea totodată de copii. A doua zi după nuntă, Sewa Singh pornise să ia parte la lupta ce izbucnise între marele moșier și arendașii care-i lucrau pămîntul. Veacuri dearîndul munciseră pe acest pămînt și acum voiau să intre în stăpînirea lui.

Sewa Singh abia apucase să audă clinchetul brățărilor roșii, de mireasă, purtate de soția lui. Se trăsese asupra țăranilor și jandarmii îl luaseră atunci. In clipa aceea Ishar Kaur simțise că i se sfîșie pieptul, în vreme ce Banti, sfioasă și șovăielnică, privea dindărătul vălului ei roșu, de mireasă. Bărbatul ei era mînat departe, prin cîmpurile care începuseră să încolțească.

Cîndva Ishar Kaur obișnuia să-i spună fiului ei:

— „Fiule, tare-aș vrea să mă duci odată cu autobuzul, n'am umblat niciodată în drăcia aia“. Dar feciorul ei era atît de prins în munca lui obștească!

Oridecîteori îi amintea de dorința ei de a merge cu autobuzul, el se ghemuia lîngă ea și-i șoptea, cu căldură copilărească:

— „Maică, să ne fie liberă patria și-o să te duc și cu avionul, nu numai cu autobuzul!“

Ochii lui Sewa Singh străluceau atunci la gîndul acesta.

Dar iată că veni și „libertatea“, și — odată cu ea — călătoria cu autobuzul. Ishar Kaur și nora-sa se duseseră cu autobuzul ca să-l vadă pe Sewa Singh în marea închisoare din oraș. Așteptară amîndouă în fața uriașei porți de fier zăbrelite. Toată ziua auziră zornăitul lanțurilor și huruitul avioanelor care-și luau zborul de pe aerodromul de lîngă închisoare... Sewa Singh vorbise chiar de aceste avioane!

Către asfințit, un ofițer le dădu informația pentru care așteptaseră atîta:

— „Nu-l puteți vedea. E un ticălos, cine l-a pus să facă greva foamei alături de toți tovarășii ăia ai lui?“

Atîta putură afla dela el. Se întoarseră pe jos în satul lor, cu legăturica lor de unt și zahăr de casă.

*

Cineva bătu în ușă. Banti se duse să deschidă, dar vederea străinului care intră, o neliniști. Ishar Kaur recunoscu în persoana acestuia pe Kaku, vestitul tîlhar de prin părțile lor. Il văzuse odată, la un iarmaroc sătesc.

— Maică — rosti străinul — mă aplec cu respect în fața dumitale.

Ishar Kaur rămase uluită. Cum de ajunsese aici? Apoi se uită la Banti, se gîndi la tinerețea ei, și o cuprinse spaima. Erau singure, două femei lipsite de apărare. Deodată, sub cuvînt că are ceva de comunicat unor vecini, o trimise din casă pe nora-sa.

Kaku părea tulburat. Fără veste, izbucni:

— Maică, feciorul dumitale Sewa Singh e bine, sănătos. Îți trimite salutări dumitale și nevesti-si.

Ishar Kaur scoase un suspin de ușurare.

— Cum de te-ai întîlnit cu el? întrebă ea.

— La pușcăria mare din oraș. Mi-au dat drumul. Aveam o condamnare lungă, dar, mulțumesc lui dumnezeu, m'au grațiat.

— Ai fost grațiat? Cum așa?

— Umblă zvonul că mulți tovarăși de-ai lui Sewa Singh au fost arestați. Ca să facă loc pentru ei, unii dintre noi, păcătoșii mai vechi, sunt grațiați. Da' n'aș putea băga mîna 'n foc că e adevărat zvonul ăsta.

Ishar Kaur încercă să se liniștească.

— Nădăjduesc că feciorul meu n'a pățit nimic.

Kaku tăcu, dar se vedea că are ceva pe limbă și se codește să spună. In cele din urmă, rosti, foarte încet:

— Da, maică, acum e bine.

— Acum? Ce vrei să spui? Fiul meu... ce i s'a întîmplat?

— A fost atins de un glonte în închisoare... Dar acum e în spital și s'a făcut bine.

Spunînd acestea, își coborî ochii la pămînt.

— S'a tras în închisoare? întrebă ea, neîncrezătoare, și i se păru că vede gloanțele zburînd ca niște stele în lumina zilei.

Kaku urmă, fără să-și ridice privirile:

— Ai dece să te miri! N'am fi crezut-o niciodată dacă n'am fi văzut cu ochii noștri. Am stat atîția ani în închisoare, dar n'am pomenit vreodată să se tragă înlăuntrul ei. Sewa Singh și tovarășii săi au strigat lozinci... — restul vorbelor se pierdu în lacrimile-i cu greu înnăbușite.

continuare în pag. 24

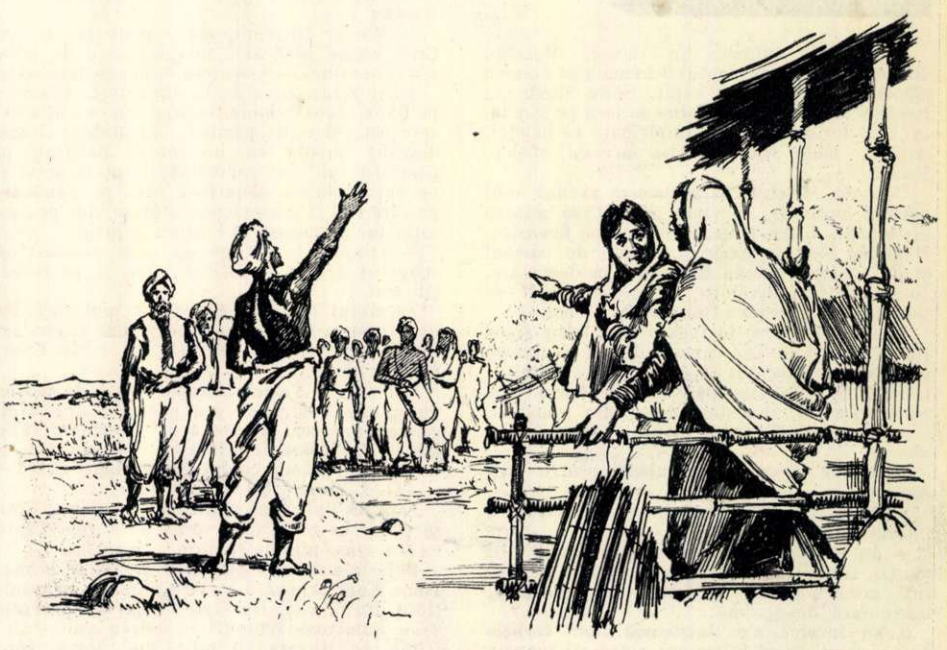

[1]) Karah : un fel de budincă din făină, zahăr și unt, preparată la anumite ocazii și simbolizînd uneori recolta nouă, alteori căsătoria.

[2]) E vorba de o varietate de ardei, foarte mici, cu care se condimentează în India mîncărurile.

[3]) Banyan : copacul național al Indiei, un fel de stejar rămuros.

UN MARE SAVANT RUS

D. I. Mendeleev s'a născut în Siberia la Tobolsc în anul 1834. De mic, lui Dmitri Ivanovici îi plăcea să învețe. La vîrsta de cinci ani și jumătate știa să citească și să scrie, la cincisprezece ani termina liceul. In această perioadă a vieții sale el a avut ocazia să-i cunoască pe decembriștii deportați la Tobolsc, să trăiască în apropierea lor și să-și poată pune întrebarea cum este posibil ca oameni atît de culți și înaintați să fie socotiți „criminali".

Mai tîrziu, dat afară din universitate de către o cabală de curteni, avea să înțeleagă pe pielea lui ce înseamnă să fii om de știință, deschizător de drumuri, într'un stat guvernat de despotismul țarist unde ani dearîndul savanții sunt siliți să trăiască de pe urma unor venituri de mizerie.

Incă în Institutul Pedagogic, studentul Mendeleev e remarcat pentru capacitatea sa. El studiază mineralogia, cristalografia și biologia. Reușește după absolvire și după susținerea tezei de magistru să plece în străinătate, unde uimește cercurile științifice apusene cu teoria sa în legătură cu relațiile dintre proprietățile fizice și chimice ale substanțelor, teorie considerată pe atunci drept o erezie. Dar această „erezie" nu era decît un tunet îndepărtat al furtunii pe care savantul rus avea s'o iște peste cîțiva ani în lumea chimiei cu tabloul său periodic al elementelor.

Intors în țară el se consacră unor lucrări despre soluții, apoi, interesîndu-se de aproape de producție lucrează la Bacu, în probleme legate de industria petroliferă și dovedește că rezidul de petrol obținut din distilarea benzinei și a petrolului lampant conține excelente uleiuri lubrefiante. Astfel, Rusia, care înainte importa aceste uleiuri, începe să le exporte în cantități valorificate la milioane de ruble.

La sfîrșitul secolului al XIX-lea, praful de pușcă cu fum e înlocuit prin pulberea fără fum. Deși francezii dețineau secretul fabricării acesteia, ei au refuzat să-l comunice și Rusiei cu care erau aliați.

Dar Dmitri Ivanovici, pe baza unor rapoarte oficiale ale căilor ferate care transportau materia primă la uzina franceză unde se fabricau pulberile fără fum, determină cu aproximație raportul dintre materialele necesare, îl verifică prin experiență și „secretul" se destramă neputincios în fața minții pătrunzătoare a marelui om de știință. Cînd Mendeleev a povestit mai tîrziu aceasta unor profesori francezi, aceștia n'au putut decît să zîmbească — pare-se, nu cu prea multă veselie.

El a vizitat Uralul, a cercetat zăcămintele de cărbuni și a emis ideea cu privire la posibilitatea arderii incomplete a cărbunelui sub pămînt (gazeificarea cărbunelui) astfel ca să dispară necesitatea muncii grele a minerilor.

Dar această lucrare complicată s'a început abia sub Puterea Sovietică, așa cum s'a întîmplat și cu conductele de gaze naturale — pe care savantul le-a prevăzut — și care azi străbat mii de kilometri cum sunt cele care pleacă din Saratov pentru alimentarea Moscovei, sau cele care alimentează Chievul venind din regiunea subcarpatică.

Studiind gazele, el s'a ocupat de probleme de zbor și el însuși a navigat cu un balon pentru a observa o eclipsă. A ajutat cu vastele sale cunoștințe pe constructorii ruși de dirijabile, pe Mojaischi — care primul în lume a pilotat pe o distanță lungă un avion mai greu ca aerul — pe celebrul C. L. Țiolcovschi, inițiatorul proiectului unui aerostat dirijabil, din metal.

Dmitri Ivanovici s'a ocupat cu știința solului, a scris o vastă lucrare de economie tehnologică, a lămurit nenumărate probleme ce țin de domeniul măsurilor și greutăților.

E greu de indicat limita preocupărilor lui D. I. Mendeleev față de problemele de producție, față de științele naturii, față de problemele tehnicii și ale științelor exacte.

„In fața noastră natura stă deschisă ca o carte minunată — spunea el — acela care n'are ochii legați, acela vede forțele încă ascunse ale naturii, a căror întrebuințare va crea un viitor luminos marii noastre patrii".

Dar între patria ce trebuia ajutată și savant, se afla Rusia capitalistă, Rusia birocratică.

Lucrările sale au dobîndit adevărata prețuire numai sub Puterea Sovietică și multe din planurile sale au fost realizate deabia în zilele noastre.

*

Legea periodicității elementelor — descoperită de D. I. Mendeleev — întrece cu mult cele mai avîntate visuri ale alchimiștilor Evului-Mediu.

Niciun fel de microscop electronic, nicio analiză spectrală, n'a dezvăluit cu mai multă putere, cu mai mare precizie cercetătorului prezența unui corp nou — așa cum a făcut-o tabelul periodic. Clasificînd elementele în primul rînd după greutatea lor atomică — el a spus: vor mai fi descoperite următoarele corpuri simple și le-a descris.

In mai puțin de douăzeci de ani, ele erau descoperite (galiu, scandiu, germaniu, etc.) și, proprietățile lor erau tocmai acelea descrise de savant.

A prevedea în felul acesta, e fără îndoială triumful științei. Dar el, Dmitri Ivanovici a prevăzut nu numai atît. El a reflectat asupra transformării Rusiei dintr'o țară agrară într'una industrială. El spunea: „minele de cărbuni trebue să fie proprietatea statului și nu a unor persoane particulare".

E lesne de înțeles că asemenea atitudini nu erau pe placul patronilor de mari întreprinderi industriale, nici pe placul latifundiarilor, care i-au și arătat acest lucru savantului prin intermediul funcționărimii țariste.

*

Dmitri Ivanovici Mendeleev a murit în 1907, cu zece ani înaintea nașterii acelei lumi în care ideile sale aveau să devină realitate.

Materialist și dialectician prin orientarea sa științifică, el a luptat pentru adevărata știință. Legile descoperite de Mendeleev sunt confirmate, întărite de cele mai noi cercetări în domeniul fizicii și chimiei, rămînînd niște minunate instrumente pentru dirijarea fenomenelor naturii în folosul omului.

D. PAVELIU

CONTINUARE DIN PAG. 23

Ishar Kaur plîngea în tăcere. Buzele-i erau nemișcate, dar pieptul îi fremăta de durerea sfîșietoare... Cînd era copil, Sewa Singh era foarte scund. Odată, pe cînd se juca pe stradă, un taur furios îl călcase în picioare pe băiețel. Atunci, Ishar Kaur simțise aceeași sfîșiere lăuntrică.

Deodată, urechile ei prinseseră zvonul unui zgomot puternic. Dinspre răsărit se auzeau niște tobe. Kaku trase cu ochiul pe fereastră. Douăzeci pînă la douăzeci și cinci de oameni și un toboșar puteau fi văzuți în depărtare. In spatele lor, învăluiți în praful stîrnit de picioarele lor, veneau trei perechi de boi.

Banti se întoarse în fugă acasă. Ishar Kaur își mîji ochii și văzu cum mulțimea se oprește în preajma petecului ei de pămînt. Duduitul tobelor se făcu mai puternic și cineva pășii către casa lor, desprinzîndu-se din mulțime.

— Cine dracu' or fi ăștia? — spuse Kaku, nervos.

Se temea că oamenii veniseră pentru vreo rechiziție.

Aproape fără să-și dea seama, Ishar Kaur o îmbrățișă pe Banti.

— Au venit să-mi fure pămîntul! Sunt solii morții, trimiși de boier. Vor să-mi fure pămîntul, mie, o femeie părăsită — se căină ea, înnebunită de spaimă.

Kaku încercă s'o liniștească, dar vorbele nu-i veneau. După atîția ani petrecuți înapoia gratiilor, îi venea greu să stea de vorbă cu o femeie.

— Maică, fii curajoasă — rosti el, blajin. Cîtă vreme sunt aici, niciun diavol de boier n'o să se atingă nici cu un fir de păr de dumneata.

Ishar Kaur părea ieșită din minți. Lăsînd-o pe Banti, care tremura toată, porni ca o apucată spre petecul ei de pămînt. Nu umbla, ci mai degrabă șuvoia ca un torent năvalnic pe pămîntul pe care răposatul ei soț îl arase și pe care prînzise de-atîtea ori, pe pămîntul pe care fiul ei deasemenea îl arase, dar pe care soția lui n'apucase să-i aducă prînzul.

— Tiranilor! — strigă ea dela distanță și strigătul acesta îl înfioră pînă și pe Kaku, tîlharul.

Zgomotul tobei se auzea tot mai tare, iar mulțimea se făcea din ce în ce mai compactă. Omul care venea în direcția lui Ishar Kaur, era Lal Singh.

Lal Singh! Trecuse, așadar, și el de partea dușmanilor! El, care era prietenul fiului ei, cu care mergea împreună la meetinguri! Ea însăși îi adusese de-atîtea ori de mîncare lui Lal Singh, odată cu mîncarea fiului ei!

— Lal Singh! Și tu, vasăzică!...

Fața lui Lal Singh strălucea de fericire. Pînă să poată ea rosti vreo vorbă, el se repezi spre ea și-i spuse plin de căldură: „Maică"...

Bătăile puternice ale tobei îi sfîșiau inima. Ishar Kaur aruncă o privire plină de ură mulțimii din fața ei. Dar apropiindu-se mai mult, văzu numeroase chipuri cc-i erau cunoscute. Uite-l pe Hazara, și uite-l pe Chana, care luptase cu strășnicie alături de țărani în bătălia din anul trecut, laolaltă cu fiul ei; uite-l și pe Prem, care cînta atît de frumos la adunările țăranilor!

Intre timp, duduitul tobei contenise, iar acum se auzeau vorbele lui Dalipa, — Dalipa despre care oamenii spuneau că avea un glas plin de vrajă. Ishar Kaur, simțindu-și sufletul ușurat, îl îmbrățișă cu putere pe Lal Singh.

Dalipa vorbea astfel:

— Pămîntul acesta e pustiu și părăginit — e pămîntul tovarășului nostru. El s'a luptat pentru noi toți, dar au venit jandarmii și, zăngănindu-și armele, l-au luat cu ei. Dar nicio tiranie nu poate stăvili mersul înainte al vieții. De azi înainte, va fi un climat nou. Vom făuri o viață nouă. Vom munci în devălmășie pămîntul acesta. Fiece brazdă trasă în pămîntul acesta va fi o lovitură împotriva stăpînitorilor din vremea noastră. Le vom spune sus și tare că acum, frînele timpului sunt în mîinile noastre. O, Sewa Singh, strălucirea climatului nou pe care-l porți în inima ta, nu poate fi stinsă de niciun glonte! Cîmpul acesta al tău și al nostru al tuturor, nu poate fi pustiit de nicio ploaie de gloanțe. Inainte, tovarăși!...

Oamenii își mînară boii pe petecul de pămînt al lui Sewa Singh. Ishar Kaur îl sărută pe Lal Singh. Deepo se ghemui strîns la pieptul lui Banti, iar cînd Ishar Kaur privi spre nora ei, văzu că fața acesteia strălucea ca fața unei mirese.

Traducere din limba engleză
de Petre SOLOMON

Iarna în munţii Făgăraşului.

Pînă acolo e o distanţă bunicică. Dar ce straşnic e pe urmă să-ţi dai drumul de sus! In fotografie, doi mici schiori din tabăra de pionieri dela Sovata.

N. D. COCEA

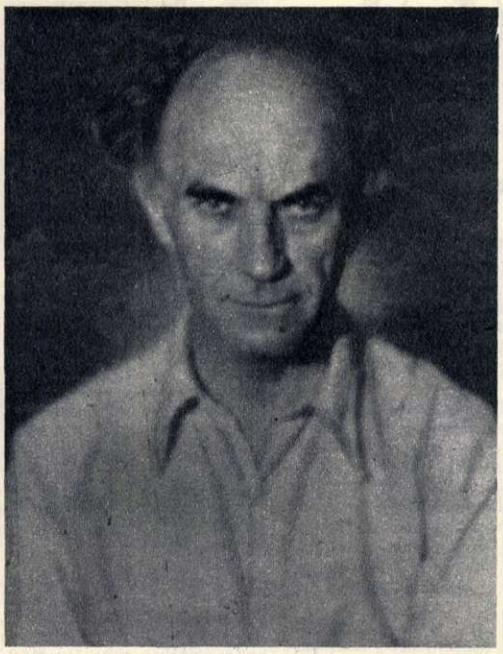

Un cap de efigie — frunte înaltă şi bombată, părul răzvrătit deasupra tîmplelor, ochi sfredelitori. Nu era înalt de statură, dar avea o robusteţe care-ţi recomanda dela prima vedere pe luptător. Ceeace aducea în scrisul său — era fermitatea convingerilor, o atitudine de virilă combativitate. Cînd, în gazetăria vremii, alţii îşi făceau din călimară — căldnliţă şi din pană — periuţă pentru umărul protectorilor capabili să le asigure o carieră, Cocea şi-a purtat condeiul ca pe o spadă. Oţelul a fost de soi, bine ascuţit, tăios, mînuit cu iscusinţă şi fără teamă.

Născut în anul 1880, apropiat de tînăr de mişcarea muncitorească (încă în anii dinaintea primului război mondial), Cocea a dat strălucire revistei „Facla" cu neînfricatele lui pamflete, adevărate modele ale genului. In acei ani cînd partidele burgheziei şi moşierimii îşi, autoadmirau „democraţia" — pe care o consolidaseră la 1907 cu temelia leşurilor ţărăneşti — scriitorul le smulgea dezgustat masca făţărniciei, le dezvăluia ticăloasa cîrdăşie. Democraţia parlamentară? Cocea numea parlamentul burghez cu nimicitoare ironie — o „academie de declamaţie".

Dar cutezătorul acuzator s'a ridicat şi mai sus — pînă la „momîia din vîrf", cum l-a spus Coşbuc regelui. Apărînd interesele poporului, Cocea n'a înţeles să facă reverenţe nici în faţa tronului. Zece mai — ziua parăzilor cu cai frumoşi şi a firitisellor spinărilor de gumilastic îmbrăcate în frac — a fost caracterizată de el, aşa cum o socoteau şi masele populare, o „zi de ruşine". Pamfletele antidinastice ale lui Cocea alcătuiesc capitolele unui rechizitoriu care n'a trecut sub tăcere niciuna din crimele monarhiei. In repetate rînduri, el a reamintit regelui că fusese sinistrul patron al reprimării sîngeroase dela 1907. Indrăzneţul a fost firesţe chemat în faţa justiţiei. Dar n'a putut fi intimidat, cum nu putuse fi nici cumpărat. Procesul a făcut multă vîlvă: un purtător de condei înfrunta întregul aparat al regimului burghezo-moşieresc. N. D. Cocea şi-a păstrat fruntea sus — şi a învins. A continuat să scrie, atingînd cu lovituri de bici şi pe „urecheatul" succesor al ridicolului „mare căpitan", şi pe augusta tîrfă, şi pe primul lor născut, viitorul protector al fascismului în Rominia.

In literatura pe care a scris-o (romanele „Fecior de slugă", „Pentr'un petec de negreaţă", „Nea Nae"), pagini izbutite sunt tot acelea în care străluceşte spada pamfletarului, scoţînd la iveală putreziciunea unei societăţi dominată de instincte josnice, coruptă, făcînd din politică o afacere murdară.

N. D. Cocea a răzbătut astfel curajos prin anii tulburi şi dureroşi şi a cunoscut bucuria eliberării aduse de 23 August 1944. A fost martorul entuziast al începutului de viaţă nouă, la apropierea căruia a contribuit şi el cu scrisul său acuzator.

Iată deci, la împlinirea a cinci ani dela moartea scriitorului, ne amintim cu îndreptăţită mîndrie de el.

Ion MANOLE

REGELE COMPLICE AL ASASINILOR

— Palatul gazdă de hoţi —

Să fim mîndri: avem regele meritat.

Slavă memoriei lui Brătianu, pripăşitorul dinastiei străine în ţară!

De mii de ori, slavă!

Sub regele Carol s-a înjghebat şi întărit cea mai lacomă şi nemilostivă oligarhie bugetară. Sub regele Carol s-au ferecat lanţurile încătuşării a şase mii de robi. Sub regele Carol au izbucnit patru răscoale ţărăneşti. Sub regele Carol satele au fost bombardate, 11.000 de ţărani asasinaţi. Sub regele Carol s-a înfrînt avîntul ţării spre democraţie. Sub regele Carol s-au întinat sufletele, s-au pîngărit caracterele, s-au sfărîmat voinţele, s-au domesticit rarele firi dîrze. Sub regele Carol ţara a fost dată peşcheş Germaniei.

Ţara de pripas şi-a găsit stăpînul.

Ţării de risipă, lene şi desfrîu îi fu dat un rege muncitor, aspru şi avar.

In ţara boierimii scăpătate, a burgheziei parvenite şi a ţărănimii răbdătoare, regele Carol îşi găsi ţelul vieţii: strînse averi.

Regele va muri cu satisfacţia calicului, dar fără mîndrie.

De augustul nostru suveran se va putea spune totul, dar că a fost iubit şi stimat de supuşii săi: nu.

Istoria a cunoscut feţe încoronate combătute, maltratate, lovite, răpuse de popoare; cu regele Carol ea va trebui să deschidă capitolul suveranilor indiferenţei generale.

La sate milioane de robi, ori nu ştiu că au un rege, ori ştiu că „neamţul" a izgonit pe Cuza, idolul lor. La oraşe, pînă şi castele politiciene măcinătoare ale bugetelor, sub înalta-i oblăduire, îl dispreţuiesc. Prăpastia dintre ţară şi dinastie e aşa de adîncă, gheaţa aşa de groasă, că de s-ar plănui descotorosirea ţării de rege, nu s-ar găsi supus care să-şi verse sîngele pentru augustul pripăşit.

Ultimul eveniment încheie, firesc o prea lungă domnie.

Regele Carol, lăudătorul soldăţimii barbare în represiunea din 1907, se revelează complicele asasinilor ţărănimii. Cînd guvernul ia hotărîrea urmăririi capilor ucigaşi, regele Carol le deschide porţile palatului.

Azi, dosarele pline de sînge ţărănesc închegat, dovezile crimelor brătieniste, în loc să stea în lăzile ministerului de interne, zac pecetluite în birourile Maiestăţii Sale.

Azi, palatul e gazdă de hoţi, regele complice de asasini.

Azi, cetăţenii dornici de oprirea ţării din cursa-i spre prăpastie vor trebui să strige:

Jos regele oligarhic!

Jos complicele asasinilor din 1907!

Jos găzduitorul hoţilor de dosare!

Trăiască republica!

„Facla", Anul III, Nr. 10 ; 10 martie 1912

M. S.

Menirea Ei e să sugă.

Pitită în alcovurile întîmplătoare, unde gurile se caută şi tremură înfrigurate de setea eternă a iubirii; ascunsă printre scîndurile patului sărac al studentului care veghează în întunericul nopţilor cum se elaborează dezlegarea unei probleme, sau în aşternutul umil al proletarului care visează neîmpăcat şi extatic cataclismul orînduirilor sociale nedrepte; turtită printre paginile in-foliului peste care se apleacă fruntea savantului, grea de toate enigmele universului, ploşniţa aşteaptă, pîndeşte, visează clipa divină cînd va putea să sugă şi să săvîrşească astfel misterul şi menirea vieţii ei.

Niciunul din visurile şi din avînturile sufleteşti ale oamenilor printre care trăieşte, n-o agită şi nu-i strecoară în conştiinţa ei obscură, spectrul zădărniciei şi germenul îndoielii. Printre stihurile Iliadei lui Homer, pe corpul gol al unei marmore de Praxiteles, pe obrajii unei madone de Rafael, dacă ar fi să treacă, ea ar trece cu aceeaşi nepăsare, gravă, solemnă, hieratică, sub spinarea lucioasă ca pieptul unui rege vărgat de ordine şi de cordoane, numai gură şi numai pîntec.

Asemenea ploşniţei, menirea regelui Carol I a fost să trăiască şi să sugă.

In mijlocul unui popor tînăr, pentru care erau făcute toate visurile şi în sufletul căruia ar fi putut să vibreze toate năzuinţele şi toate idealurile, regele Carol a domnit patruzeci şi cinci de ani, străin aspiraţiilor noastre, urîndune înteligenţa şi dispreţuindu-ne nebunia generoasă, tresărind numai la sunetul aurului, cu inima închisă ca o ladă de fier, înfipt în purpura tronului şi pe corpul ţării ca o ploşniţă uriaşă.

Pentru dînsul n-au existat nici artă, nici poezie, nici emoţie, nici înfiorările acelea tainice care strîng inima în faţa unei privelişti a naturii sau pe marginea abisului în care parcă uneori alunecă piciorul gîndirii omeneşti. Calculat, rece, cu sufletul sterp, pentru dînsul n-au existat decît banii. Din tot ce putea să-i dăruiască poporul acesta, din tot ce putea să ia din comorile lui de simţire, n-a ales decît banii.

Şi a supt!

A supt fără odihnă, fără milă, fără cruţare. A supt prin gurile politicienilor, prin ventuzele tuturor partidelor, prin toate societăţile, prin toate uzinele, prin toate domeniile, prin toate apanajele rupte din pîinea şi din foamea norodului. A supt pînă la măduvă, pînă la deznădejde, pînă la revoltă, a supt nu numai aurul nostru dar însăşi conştiinţa, încrederea şi speranţele noastre.

După cei patruzeci şi cinci de ani de domnie ai regelui Carol, suntem astăzi ţara sifilisului, a pelagrei, a răscoalelor cronice şi-a foamei permanente. Suntem poporul castrat de idealuri şi cu aripile avînturilor frînte. Suntem aşternutul în care s-au înmulţit şi furnică ploşniţele mărunte, ploşniţele nenumărate, ploşniţele brătieniste şi takiste.

Suntem patria regelui Carol I.

Nu vă întoarceţi, nu vă mişcaţi, nu visaţi, mai ales, ca să nu striviţi sub voi, din greşală, ploşniţa care vă suge.

„Facla", Anul III, Nr. 10 ; 10 martie 1912

PATET LAO ÎN LUPTĂ

Croindu-şi drum peste munţi înalţi, înaintînd prin jungla deasă, pe unde omul nu a pus încă niciodată piciorul, zdrobind rezistenţa unui inamic înarmat pînă în dinţi, patrioţii laoţieni, ostaşi ai Armatei Populare de Eliberare, oameni în inimile cărora arde flacăra dragostei de patrie, îşi continuă marşul victorios.

Ca şi fraţii lor vietnamezi, ca şi patrioţii luptători din Tailanda şi Khmer (Cambodge), trei milioane de laoţieni, însetaţi de libertate, au pornit să-şi facă dreptate cu arma în mînă împotriva unui duşman prădalnic, care de decenii îşi face de cap pe pămîntul încărcat cu rod bogat al Indochinei.

Telegramele sosite în ultimele săptămîni din îndepărtata ţară a patrioţilor laoţieni vestesc noi şi însemnate victorii ale forţelor populare în lupta împotriva cotropitorilor francezi. Cea mai însemnată dintre aceste izbînzi este desigur eliberarea oraşului Takek, capitala provinciei cu acelaş nume. Dînd lovituri năpraznice unor puternice forţe inamice masate în acest sector de luptă, Armata Populară de Eliberare din Patet-Lao a silit trupele colonialiste să se retragă rînd pe rînd din localităţile Hamkeut, Laksao, Nape, precum şi din Phontiou şi Boneng, situate la 75 km. de Takek, în zona minelor de cositor ce se aflau pînă acum în mîna patronilor francezi.

Valoarea noilor succese militare ale Armatei Populare de Eliberare reiese şi din faptul că numai în zece zile dela reluarea operaţiunilor ofensive a fost eliberat un teritoriu cu o suprafaţă de 40.000 km. p. şi cu o populaţie de 400.000 locuitori.

Salutînd victoria repurtată de forţele populare în regiunea centrală a ţării, guvernul de rezistenţă al statului Patet-Lao a adresat poporului laoţian, o chemare prin care, — după ce se subliniază că această victorie constituie o lovitură strategică dată agresorilor francezi, trădătorilor şi marionetelor, — se face apel la populaţia din regiunile eliberate să sprijine activ Armata Populară, să nimicească rămăşiţele trupelor duşmane, să consolideze puterea populară, să se înroleze în armata populară sau în detaşamentele de partizani, să-şi apere patria, să distrugă prin lupta neînfricată toate planurile cotropitorilor colonialişti.

*

Poporul din Patet-Lao şi-a început lupta pentru libertate cu mult în urmă, încă din anul 1893 cînd colonialiştii francezi, cotropind această ţară a munţilor înalţi, au impus prin foc şi sabie regimul lor de jaf şi asuprire.

In primul an al veacului acestuia, se răspîndise în lume vestea răscoalei laoţienilor conduşi de Fo-Ka-Duot. Stăpînitorii francezi nu îşi dădeau seama atunci că din această scînteie se va aprinde flacăra mişcării de eliberare. Cîţiva ani mai tîrziu, în 1911, revolta maselor înrobite răbufnea puternic în sudul ţării, pentru a se transforma apoi într'o luptă îndîrjită ce dură mai bine de un sfert de secol. Au urmat ani de groaznice vărsări de sînge, ordonate de patronii colonialişti dela Paris. Dar laoţienii au continuat cu preţul celor mai grele jertfe lupta lor eroică.

Cel de-al doilea război mondial aduse poporului laoţian năpasta ocupaţiei japoneze, tot atît de prădalnică şi sîngeroasă ca şi cea franceză.

Cînd oştile sovietice au dat lovitura de moarte hoardelor nipone din Kwantung, pecetluind înfrîngerea Japoniei militariste, poporul din Patet-Lao, odată cu celelalte popoare din Extremul Orient, şi-a cîştigat, pentru prima oară după secole de robie, libertatea mult visată.

Dar nu trecu mult şi vechii stăpînitori francezi reapărură în Patet-Lao. Poporul laoţian îşi văzu furată din nou fericirea. In primăvara lui 1946, colonialiştii francezi, cu sprijinul trupelor engleze şi australiene şi în colaborare cu bandele lui Cian-Cai-şi, au dezlănţuit un adevărat război de exterminare împotriva laoţienilor, care refuzau să redevină sclavi.

Patet-Lao, ţara pădurilor nepătrunse şi a marilor înălţimi, ţara nesecatelor izvoare de bogăţii minerale şi a pămînturilor celor mai roditoare, fu supusă iar unei crunte exploatări şi subjugări coloniale. Ţara a fost lăsată în cea mai cruntă înapoiere. Pe întreg teritoriul statului Patet-Lao nu sunt decît 6 kilometri de cale ferată, niciun fel de industrie şi doar o singură şcoală primară. In 60 de ani de ocupaţie franceză, numai 10 laoţieni au putut să urmeze, peste hotare, studii superioare. In ţară nu apărea niciun ziar. Dealtfel, nici nu s'ar fi găsit cititori, 95% din populaţie fiind analfabetă. Misionarii catolici trimişi de guvernanţii parizieni au semănat ani în şir neghina superstiţiilor în Patet-Lao şi au făcut totul pentru a învrăjbi între ele popoarele Indochinei.

Dar nici ei, nici mai marii lor dela Paris şi nici represiunile sîngeroase ale corpului expediţionar francez nu au putut frînge rezistenţa eroică a poporului iubitor de libertate din Patet-Lao.

Steagul roşu-albastru cu disc alb în mijloc — drapelul poporului din Patet-Lao, — flutură acum deasupra celei mai mari părţi a ţării. El înaintează tot mai mult, purtat de viteaza Armată Populară de Eliberare. Colonialiştii se retrag; în fuga lor, ei se dedau la tot felul de barbarii, lăsînd în urmă case strivite sub şenilele tancurilor, locuitori paşnici spînzuraţi de picioare, sate în flăcări, oraşe bombardate.

Dar furia şi barbariile cotropitorilor francezi nu pot frînge elanul şi voinţa de libertate a unui popor care ştie să lupte pentru cauza lui dreaptă. Victoriile răsunătoare pe care le obţine în prezent Armata Populară de Eliberare pe fronturile din Patet-Lao sunt noi avertismente date colonialiştilor francezi şi complicilor lor americani. Patet-Lao luptă şi învinge!

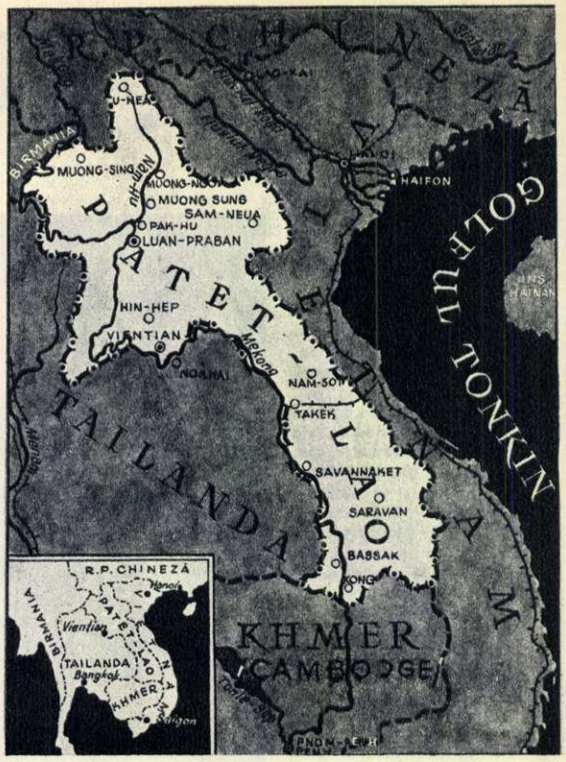

In regiunile eliberate, muncile agricole sunt în toi. In fotografie: femei din Patet-Lao la munca cîmpului.

Undeva în pădurile statului Patet-Lao. Detaşamentul de partizani se pregăteşte de atac. Se fixează pe hartă obiectivele de atins. Mîine, sau poate chiar peste cîteva ore, patrioţii laoţieni vor da o nouă lovitură cotropitorilor colonialişti.

CARNET EXTERN

CÎND FELDWEBELII DELA BONN AMENINȚĂ

Aristocraților parizieni le-a plăcut dintotdeauna să se fălească cu așa zisa lor „sensibilitate decsebită" care i-ar ajuta cică să sesizeze, în orice împrejurare, pînă și cele mai subtile nuanțe ale lucrurilor. Numai că, dela o vreme încoace, nici supersaristocrații dela Washington și nici purtătorii căștilor de oțel dela Bonn nu se prea sinchisesc de asemenea mofturi... Și domnii dela Paris, care mizează de atîția ani pe calul american, sunt siliți acum să încaseze în serie lovituri de copită nu numai dela acesta, ci și dela feldwebelii nărăvași ai lui Adenauer, porniți pe aventuri războinice.

Răcnetele neofasciștilor dela Bonn, care au devenit mai fioroase și mai amenințătoare de cînd domnul Dulles a bătut cu pumnul în masă la Paris, seamănă în mod izbitor cu ocările și amenințările hitleriste care au culminat în 1940 cu invadarea și ocuparea Franței. Căci iată ce le este dat să audă francezilor, la atîția ani dela capitularea Germaniei hitleriste:

— In momentul în care Germania occidentală va avea 20 de divizii, vom putea vorbi pe alt ton cu domnii francezi.

(declarația criminalului de război Frissner, fost general hitlerist, aflat azi în solda axei Washington — Bonn).

— Statele Unite sunt hotărîte ca deacum înainte să treacă fără cruțare peste voința prietenilor șovăitori. (Aluzie la Franța, care ezită să ratifice planul „Comunității defensive europene", pentrucă nu vrea să retrăiască zilele cumplite ale ocupației hitleriste— N.R.)

(din ziarul „Berliner Wirtschafts-Blatt", organul fabricanților de tunuri din Germania occidentală).

— Cînd mă gîndesc la catedrala din Strasbourg mi se frînge inima.

(Jacob Kaiser, ministru în guvernul dela Bonn).

— Dacă Franța va mai continua să tergiverseze aderarea sa la „Comunitatea defensivă europeană", atunci să nu fie cu mirare că în caz de război bombele și grenadele atomice vor cădea de preferință pe pămînt francez.

(din „Kölnische Rundschau", ziar revanșard vest-german).

Și pentru ca lucrurile să fie mai clare, oficiosul feldwebelilor revanșarzi, ziarul „Der Stahlhelm" („Casca de oțel") le zice pe șleau și cu toată brutalitatea: „Vrem să distrugem victorios Franța".

Nu știm cum le-o fi sunînd la ureche prea sensibililor aristocrați parizieni asemenea răcnete; fapt este însă că pînă și unul din purtătorii lor de cuvînt, ziarul „Le Figaro", se simte obligat să-și dea cu părerea: „In ultimele săptămîni — scrie cu candoare „Le Figaro" — am avut impresia ciudată că auzim ecoul unei voci pe care atît noi cît și alte popoare nu o putem uita: „Omul bolnav al Europei..." (așa caracteriza Hitler Franța — N.R.) „Acest popor imposibil, nesociabil, pierdut fără scăpare, care trebue pus la punct... " „Franța trebue nimicită".

Cu alte cuvinte, „Le Figaro" își dă seama că vechile sloganuri hitleriste sunt reluate de feldwebelii dela Bonn. „Le Figaro" vede că Franța este insultată, șantajată și amenințată fără rușine. Totuși „Le Figaro" continuă să aibă doar „impresia ciudată' că aude „ecoul" vocii lui Hitler... Halal sensibilitate! Aristocratică sută la sută...

BEN DUNCAN FLIRTEAZĂ...

O veche zicală spune: „Dragoste cu sila nu se face". Ben Duncan, american pur sînge, este însă de altă părere. El nu poate concepe bunăoară cum se face că, în ciuda nenumăratelor dovezi de „dragoste" oferite de Statele Unite Angliei, starea de spirit antiamericană devine un „fenomen general" în țara lui John Bull.

Cunosc cinismul Albionului— își zice mister Duncan — știu cît sunt de egoiști și rigizi locuitorii insulelor britanice. Dar pînă într'atît încît să nu prețuiască sentimente atît de nobile ca cele ale Wall-Streetului, să respingă cu alte cuvinte bunătate de ajutor american!...

Dacă Ben Duncan nu ar fi cunoscut chiar la fața locului, în inima Londrei, manifestările de ingratitudine ale englezilor, el ar fi acționat desigur cu totul altfel, deadreptul americănește, ca un stăpîn atotputernic.

Dar tocmai cînd se afla în Anglia, a ascultat la radio „sfaturile amicale" date diplomației americane de ziaristul englez Harold Nicholson; yankeul Ben Duncan a înțeles din lecția lui Nicholson că ceeace lipsește americanilor este tactul. Și ce înseamnă, mă rog, tactul după părerea ziaristului londonez? „Tactul înseamnă priceperea de a vedea ceeace poate ofensa sentimentele celorlalți oameni". Pornit pe strîngerea cu orice preț a legăturilor de dragoste dintre zeii dolarului și poporul englez, mister Duncan s'a apucat să facă o declarație de dragoste plină de... tact englezilor anti-americani, și aceasta sub forma unui articol patetic, publicat chiar la Londra, în „Evening Standard". Titlul articolului vorbește dela sine: „Englezi, dece nu ne iubiți?"

Autorul a ținut să sublinieze că, deși ca american iubește pe toți „aliații" Americii, „îi este totuși neplăcut faptul că majoritatea englezilor nu-i prea simpatizează pe americani".

Ura împotriva americanilor — constată Duncan — a devenit atît de adîncă în rîndurile englezilor, încît este deajuns ca un yankeu să fie recunoscut după accent pentru ca el să se lovească pretutindeni de refuzuri în Anglia. Și tot Ben Duncan descrie una din propriile sale pățanii: „Intr'o seară — spune el — am încercat să reținlaLondra o cameră. După ce am fost refuzat la trei hoteluri, un cunoscut englez (probabil unul din puținii filo-americani, N. R.) mi-a propus să vorbească la telefon în locul meu. Chiar la primul telefon i s'a oferit o cameră".

Lucrurile au devenit și mai clare pentru amorezul american, atunci cînd, întrebînd pe un chelner și pe un vînzător londonez ce părere au despre americani, i s'a răspuns fără ocol: „I-am expedia și mîine pe toți americanii acasă, dacă ni s'ar oferi posibilitatea..."

JOHN BULL LA STRÎMTOARE

De felul lui, bătrînul John Bull a fost întotdeauna un om calm și foarte comod... I-a plăcut adică să se simtă în largul lui, chiar și atunci cînd trecea pe bordul corăbiilor sale pr n strîmtoarea Gibraltar bunaoară, ca să nu mai vorbim de Canalul de Suez, de golful Persic și de altele. Și John Bull n'avea dece să se plîngă pe vremea domniei atotputernice a Albionului peste mări și țări, mai ales că lira sterlină ținea în mîinile ei și pe prichindeii fasciști dela Madrid și pe politicienii corupți dela Teheran și pe mulți alții.

Era epoca de strălucire a imperialismului britanic. Cine ar fi îndrăznit atunci să atîne calea vaselor imperiale britanice? Cine s'ar fi încumetat să se declare jignit de vizita reprezentanților britanici? In niciun caz prichindeii franchiști, ghiftuiți pînă la refuz cu șperțuri de tot felul.

Dar iată că la ministerul de externe al Marii Britanii se prezentă într'una din zile ambasadorul dictatorului dela Madrid. „Vin să cer din partea guvernului franchist — zise el cu vădită emfază — ca regina dumneavoastră, Elisabeta a Angliei, care întreprinde de mai multe luni o călătorie dealungul și dealatul imperiului britanic, să renunțe la vizita anunțată la Gibraltar. Și nu de alta — adăugă diplomatul franchist, cu prefăcută smerenie — dar știți, ca să nu se ofensezze națiunea spaniolă".

Nici nu apucase John Bull să se dumirească de cele auzite, cînd i se aduse vestea că Franco a și relua cu intensitate campania pseudopatriotică pentru retrocedarea Gibraltarului și că manifestațiile antibritanice nu mai contenesc la Madrid, la Cordoba, la Granada, la Sevila.

Nu le-a fost greu diplomaților și lorzilor londonezi să-și dea seama ce și cine se ascunde în dosul gălăgiei ventrilogilor dela Madrid.

Concluziile presei britanice au fost edificatoare: cînd Franco se simte jignit de vizita reginei Angliei la Gibraltar înseamnă că la Madrid plouă cu dolari. Iar cînd îl auzi pe ministrul american Harold Talbott declarînd că „Spania franchistă reprezintă unul din atu-urile principale ale strategiei americane" și cînd îl vezi pe Franco neîncăpîndu-și în piele, mai poți oare să te simți în largul tău la... Gibraltar? Firește că nu. Mai ales după cele petrecute la Abadan, la Cairo și în alte domenii imperiale de odinioară...

Răsfoind CĂRȚILE

Demostene Botez: „FLOAREA SOARELUI"

Demostene Botez, poetul tristeților provinciale, ale caterincilor care cîntau pe străzile pustii romanțe demodate, al duminicilor searbăde și al melancoliilor seminaristice, a reapărut, cu un nou volum de versuri intitulat simbolic „Floarea Soarelui".

Volumul marchează o cotitură în cariera poetului. A dispărut vechiul cîntăreț al tîrgurilor patriarhale în care oameni mici, cu un orizont limitat, își măcinau zadarnic viața, în care orice elan, orice aspirație înaltă, erau frînte.

A apărut un alt poet, îndrăgostit de viața nouă pe care o trăiește poporul său, slăvind în versuri avîntate frumusețea patriei sale, pe oamenii simpli care înfăptuiesc idealurile scumpe întregii umanități. Demostene Botez nu mai are privirile îndreptate spre tîrgurile patriarhale, în care toate par a dăinui de secole și de neschimbat în cursul secolelor. El simte cum inima-i bate acum mai tare în piept și

Spre viitor tot sufletu-mi îndrept
Mereu, ca floarea soarelui, spre soare.

Amintirea vechiului Iași nu-l face să regrete atmosfera patriarhală a acestui legendar oraș ci să se gîndească la tradițiile lui glorioase de luptă revoluționară, întruchipate de Ilie Pintilie, la monumentul căruia

Un copilaș cu roșie cravată,
Copil acum ferit de asupriri,
A pus un roș buchet de trandafiri
Pe soclul alb de piatră cizelată.

Chiar atunci cînd se reîntoarce în patriarhalul Iași, pe care l-a cîntat altădată, poetul află aci lucruri și fapte noi care-l impresionează adînc, lucruri și fapte care vorbesc tocmai despre marile schimbări petrecute în țară și care vestesc „o altă dimineață". El vede, de pildă, noii oaspeți ai Iașului, orfanii îndepărtatei Coree, „călîți în foc la doisprezece ani".

Veneau din depărtatul Pacific
Și ca un simplu om, bătrînul Iași,
Cu drag trecu pe umerii gingași —
O mînă încercată de bunic.

Și'n ochii lor ca'n preajma aurorii
Văzui cum clar sclipea printre tristeți
Lumina unei alte dimineți
Și siguranța dîrzei lor victorii.

Poetul pornește adesea dela un fapt concret, bogat în semnificații pentru a închega imaginea reînnoirii țării ca în poeziile „Lacul Tei", „In cartierul meu". Alteori, ca în poezia „Judecata", el ne înfățișează creșterea conștiinței oamenilor muncii și rolul pe care-l au în acest proces noile instituții de stat create de regimul de democrație populară.

Ivirea primelor semne ale noului în conștiința unui argat e cu mult firesc înfățișată în poezia „Vechi tablou de toamnă", în care e creionată deasemeni cu măestrie figura unui chiabur.

Demostene Botez vădește deasemeni posibilitatea unor largi generalizări poetice, ca în poezia „Pe frontispiciul expoziției industriale".

Statuia dela intrarea în expoziție, înfățișînd un muncitor și o țărancă simbolizînd poporul nostru harnic, îl face pe poet să se gîndească că oamenii aceștia simpli sunt creatorii întregii istorii, că ei, cu mîinile lor harnice și inteligența lor vie, au făurit toate bunurile societății.

Din vremi nemăsurate ca un hău
Ieșind din codrii vechi de vegetații
Tu ai născut, trudind, civilizații
Din care nu a fost nimic al tău.

Demnă de relevat e și tendința satirică din „Filosoful idealist", precum și optimismul poeziilor din ciclul „Momente dintr'o gospodărie colectivă", unde însă interesul poetului se îndreaptă mai ales spre elementele pitorești, luminoase. S'ar fi cerut ca în acest ciclu să figureze și unele poezii care să oglindească contradicțiile ce se ivesc într'o gospodărie colectivă, contradicții care i-ar fi permis poetului să înfățișeze greutățile pe care le presupune înfrîngerea influenței dușmanului de clasă, și distrugerea vechii mentalități individualiste. Deoarece poetul evită uneori oglindirea contradicțiilor din viață și se oprește asupra elementelor luminoase, nici nașterea noului nu e întotdeauna înfățișată ca un proces dramatic.

Saltul pe care l-a făcut poetul Demostene Botez — care, ca atîți alți poeți din vechea generație, s'a înrolat în frontul poeziei noastre noi, militante — justifică și certitudinea pe care o avem că el va depăși lipsurile existente încă în acest ultim volum, că va face din poezia sa o armă din ce în ce mai ascuțită în lupta pentru pace și socialism.

Eugen LUCA

Cîntece despre Țara Moților

Intr'una din poeziile sale M. Beniuc descrie traiul greu al moțului din trecut, care colindînd drumurile nesfîrșite, biruit de foame își închipuia că însăși luna este ca o mămăligă.

Piesajul sumbru, posomorît al vieții moților de altădată este reconstituit și în versurile tînărului poet Alexandru Andrițoiu, în volumul apărut recent „In Țara Moților se face ziuă". Poetul a cutreierat aceste locuri și a privit cu răsuflarea oprită, urmele urgiei din trecut. El a găsit tonalitatea poetică proprie sugerării tragediei vieții oamenilor săraci, înjosiți, care suportau atîtea umilințe și nedreptăți. Chipul moțului aspru, colțuros, avar la vorbă, căruia vremurile grele i-au înnăbușit parcă orice duioșie sau gingășie în gesturi și atitudine este surprins cu plasticitate de tînărul poet.

Imaginea mormintelor întîlnite pe drumuri reînvie în mintea poetului amintirea sfîșietoarelor întîmplări de altădată:

„Oprește-te o clipă în cărare
cînd dinspre sat, spre mină va s'apuci,
să vezi cum cresc, cum cresc
îngrozitoare,
din bălării, atît amar de cruci.
Sînt cruci pe care le-au cioplit dogarii
(din rămășițele dela ciubăr).
E pitoresc... I rostesc nazal,
mai-marii.
Așa-i... E pitoresc, într'adevăr".

Ciubărarii privesc însă cu o mînie surdă, această priveliște zguduitoare. Ei înțeleg că:

„Poporu-i stîncă, domnii-s numai apă
și „apa trece, pietrele rămîn".

Nestăpîniți, oamenii așteaptă ceasul răfuielii:

Iar pentru-aceste cruci la cari tresaltă
motescul pas pe pulberi de poteci,
vom pune domnilor o cruce'naltă,
o cruce neagră, pentru veci de veci.

§) Al. Andrițoiu: In Țara Moților se face ziuă. — E.S.P.L.A.

Scurta pictare a priveliștii înconjurătoare din finalul poeziei sugerează parcă întîmplarea impresionantă, răscolitoare petrecută:...

Era așa frumoasă înserare...
Luna părea un corn de vînătoare.
Și-și revărsa prelunga ei văpaie,
prin codri, spre hăitașul Niculaie...

In sufletele îndurerate ale moților, poetul vede cum s'a înfiripat sentimentul revoltei, încrederea în puterea celor mulți și în adevărul luptei. La îndemnul cîntecelor înflăcărate tresaltă inimile copleșite de amarul atîtor necazuri și suferințe. Zadarnic încearcă moțul să se amăgească singur, înspăimîntat la gîndul de a părăsi atitudinea de supușenie și umilință. Durerea a devenit prea mare; ea dă forță nădejdii și împotrivirii:

Frunză verde de gorun
alelei topor strâbun!
Frunză verde clătinată,
n'o veni ea vremea-odată?
(Doină).

Culorile luminoase, proaspete ale vieții noi care înmugurește în Țara Moților răzbat din versurile poetului din partea a doua a volumului. Lira poetului e gata să acompanieze cîntecele noi ale oamenilor eliberați de sclavia trecutului. Poetul e nelipsit la veselia și petrecerile care exprimă optimismul noii vieți:

Luna parcă-i un pahar de vin
revărsat spre noi, a bogăție.
Să nuntim prieteni, să nuntim,
intrunind cîntări de veselie.
Pentru voi ridic acest pahar.
Mult noroc și multă sănătate!
Pișcă struna mută, mai
cobzar,
că e nuntă, au-i prohod
de moarte.

Volumul de debut al lui Alexandru Andrițoiu îndreptățește speranța că autorul se va impune în lirica noastră ca un poet autentic, cu timbrul său specific, original.

Pentru aceasta el va trebui să-și croiască ferm și curajos cărarea lui în cîmpul poeziei noastre.

S. DAMIAN

Emilian Cristea, Mărgărit Blăgescu și Marcian Bleahu se servesc de bărcile pneumatice pentru a traversa unul dintre cele patrusprezece lacuri subterane.

PE UN DRUM NESTRĂBĂTUT

—ZECE ZILE IN CETĂȚILE PONORULUI—

Ne aflăm de trei zile sub pămînt, la peste 300 de metri distanță de rădăcinile cele mai adînci ale copacilor, într'o mare de întuneric, în care lampa de carbid pare un felinar minuscul și palid. Aici, în vecinătatea pereților uriași de calcar, apa unui rîu sapă de mii de ani, adîncindu-și albia, și dînd înfățișări curioase acestei lumi subterane plină de ciudățenii.

Bivuacul a fost amenajat. Pînza gălbuie a celor două corturi izoterme stă bine întinsă, sub peretele de stîncă, la aproape 25 de metri de apa rîului, înveselind oarecum acest colț de peșteră, în care ne-am găsit adăpost. In sălbăticia decorului, dominat de giganticele stînci, corturile și sclipirea lămpilor de carbid aduc o notă discordantă, vestind viața, prezența omului fără teamă, care vrea să cunoască tainele drumului subteran, cercetînd și cucerind.

Focul arde într'o vatră ridicată din pietre în apropierea corturilor. Flăcările fac să danseze pe pereții de calcar umbrele imense și ciudate ale celor aflați împrejur. Murmurul apei este un leit-motiv, care se repetă necontenit, fără să te mai surprindă.

Pe frînghiile întinse între pitoanele bătute în fisurile pereților, stau atîrnate haine de tot felul puse la uscat. Sub muchea unei stînci, pe scîndurile albe, se află proviziile de alimente, primusurile, vasele de gătit, sacul cu pîine. In fund, acolo unde peștera parcă se sfîrșește, iar pămîntul se unește cu peretele, stau cele două bărci pneumatice și cizmele de cauciuc, care ne vor fi de mare folos. Alături de ele, carabinierele, ciocanul geologic, cel de alpinism, corzile, toporul, scările de frînghie, cordelinele, completează decorul uneltelor de care ne servim în călătoria noastră sub pămînt. Deasupra tuturor, cuibărit într'o fisură parcă anume făcută, stă altimetrul ale cărui limbi de fosfor indică 910 metri.

Fără voie, gîndurile mă poartă spre anii școlăriei, și-mi aduc aminte de romanele științifico-fantastice ale lui Jules Verne, citite cu atîta plăcere.

Iată-ne, așadar, în inima munților Apuseni, în renumitele cetăți ale Ponorului! Am venit aici să explorăm cursul de apă subteran care dispare în rîtul Ponor și reapare după 4 km. în cealaltă parte a muntelui, în locul numit Izbucul Galbinei.

In literatura speologică, Cetățile Ponorului sunt amintite în „Enumerația grotelor vizitate" a savantului romîn Emil Racoviță, întemeietorul științei bio-speologice în țara noastră. Vorbind despre aceleași „Cetăți", geograful francez Emm. de Martonne scrie că sunt „cel mai grandios fenomen carstic, depășind în sălbăticie vestitele doline dela San Cassian" (Carniolia). Specialiștii maghiari consideră deasemenea că în aceste monumente ale naturii există întreaga varietate a fenomenelor carstice.

Atenția cercetătorilor speologi și geologi s'a îndreptat încă din anii trecuți spre aceste locuri, izolate de așezările omenești. După ce în anul 1949 speologul Mihail Șerban din Cluj se avîntă de unul singur în cea de a treia dolină a Cetăților, sălbatică și necercetată încă, pentru a se opri la prima cascadă întîlnită, tentativele de explorare se succed an de an, cea mai fructuoasă fiind întreprinsă în 1951, cînd oamenii de știință primesc ajutorul unei echipe de alpiniști a Consiliului Central al Sindicatelor. Atunci s'a ajuns pînă la un lac foarte adînc, la o distanță de 1.500 m. dela intrarea în Cetăți, de unde înaintarea nu a mai fost posibilă. De trecerea acestui punct se legau toate speranțele noastre, confirmarea presupunerilor celor doi tineri oameni de știință care ne însoțeau.

PE URMELE ȘOLOMÎȚULUI

— In toamna lui '49, cînd m'am hotărît să pătrund în Cetăți, plecasem de unul singur din Cluj, însoțindu-mă la Cîmpeni cu un moț din regiune, — povestește Mihail Șerban, subdirectorul Institutului de Speologie din Cluj. Omul, foarte cumsecade, cinstit, ca mai toți cei de pe aici, m'a dus fără șovăire pînă în buza muntelui, acolo de unde se vede intrarea prin care am trecut și noi acum trei zile. Aici, moțul se pironește locului și-mi zice:

— „Apoi, de-aci, tovarășe înjiner, merji sănătos, că eu unul aici rămîn. Înăuntru, acolo, stă Șolomîțul. Aci e adăpostul Șercaniei și Ouata Dracului". Și pînă mi-am luat rămas bun, el a tot încercat să mă oprească să intru, amintindu-mi vorbele oamenilor care zic că cei ce trec de poarta Șercaniei sunt prinși de vîltoarea apei, trași la fund și duși de pe astă lume.

Evident, moțul nu avusese dreptate și încercările repetate de a pătrunde în adîncul Cetăților, făcute an de an, după cum am arătat, dovedeau acest fapt, darnu e mai puțin adevărat că taina lor rămăsese încă necunoscută deplin. Această nouă tentativă a noastră, reunea pe speologul Mihail Șerban, pe geologul Marcian Bleahu, pe încercatul alpinist al C.C.A. Emilian Cristea, împreună cu echipierii săi: maestrul sportului Mărgărit Blăgescu și ostașul Ion Dragomir. Cu toții eram hotărîți să înaintăm pînă în fundul „Cetăților", și dacă va fi posibil, să ieșim chiar dincolo de munte, la Izbucul Galbinei.

La intrarea în a treia grotă a „Cetăților", expediția a întîlnit această coloană de calcar și gheață, înaltă cît peștera.

O dificilă traversare a unuia din lacurile subpămîntene. Membrii expediției au ajuns în locul unde se află uriașele cortine de calcar, superbe formațiuni stalactitice peste care de mii de ani se preling șuvoi picăturile de apă.

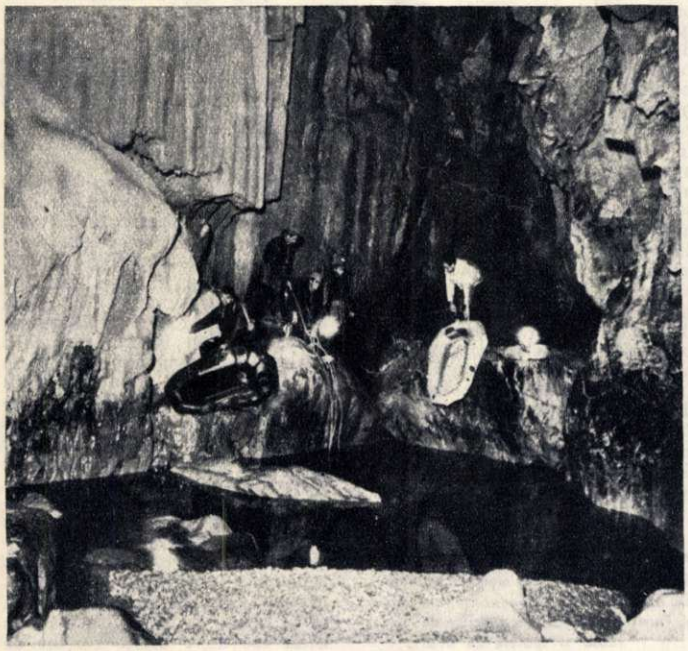

După instalarea bivuacului s'a trecut la recunoașterea primei părți a traseului și la amenajarea ei, pînă la Galeria C.C.S. atinsă la ultima expediție. Apoi ne-am oferit o zi de odihnă deplină pentru încercarea ce avea să urmeze. Timpul începuse să-și piardă din semnificația pe care, în mod obișnuit, o are la suprafață, la lumină. Următoarele 24 de ore, de muncă neîntreruptă, atentă, plină de încordare, dar și de surprize pline de farmec, aveau să confirme din plin acest fapt.

Odată echipamentul pus la punct, lămpile cu carbid verificate, bărcile pregătite, aparatele de fotografiat, magneziul și celelalte puse în saci, am pornit la lucru pentru a nu reveni la bivuac decît după trecerea a 22 de ore din momentul plecării.

Chiar dela început, înaintarea se dovedește dificilă deoarece avem de făcut o traversare peste doi bolovani uriași, separați prin ochiuri adînci de apă. Această acțiune necesită folosirea frînghiei și asigurarea oamenilor, care trec cu ajutorul pitoanelor și al carabinierelor. Pentru un echilibru mai sigur și pentru trecerea bagajelor se amenajează și o balustradă de cordelină. Obstacolele naturale sunt învinse rînd pe rînd, cu ajutorul uneltelor alpiniștilor, îndemînării și curajului deosebit cu care ei, în frunte cu încercatul Emilian Cristea, pregătesc fiecare trecere, cucerirea fiecărei noi porțiuni a traseului. Folosim scările de frînghie pentru a coborî pe pereții de stîncă, facem cunoștință cu „ramonajul" alpin, ne îmbarcăm de mai multe ori în bărcile pneumatice — cu ajutorul lor străbatem rînd pe rînd 14 lacuri subterane — ne strecurăm printr'o fisură și executăm un șpraiț, pentru ca mai tîrziu să folosim scările de frînghie și așa mai departe.

Galeria C. C. S. a fost lăsată cu mult în urmă. Prin locurile acestea suntem poate primii oameni care trecem de cînd lumea. E o senzație într'adevăr măreață! Mergem cu o nespus de vie dorință de a înainta cît mai mult în inima muntelui, și uităm de tot ceeace lăsăm în urma noastră, de faptul că fiecare obstacol depășit va fi îndoit (poate chiar întreit) de greu de trecut la înapoiere, atunci cînd vom avea de urcat fiecare coborîș de acum, cînd vom lupta împotriva curentului apei, cînd oboseala își va face loc în mușchii noștri, puși încă de pe acum, în mod serios, la încercare. La toate acestea se gîndește însă conducătorul nostru Emilian Cristea, care asigură, cu ajutorul cordelinelor, carabinierelor și coardelor, retragerea.

Emilian Cristea coboară pe scara de frînghie. Dedesubtul lui, între cele două stînci, se află o cascadă adîncă. Oamenii nu pot străbate aceste locuri decît sprijinindu-se în vreun fel de pereții laterali.

IN SALA MINUNILOR

Preocupați de o înaintare cît mai rapidă, ca și de trecerea obstacolelor întîlnite, atenți cu bagajele și lămpile de carbid, gata să ne ajutăm între noi de fiecare dată, nu putem totuși să nu admirăm măreția naturii, dimensiunile uriașe ale galeriilor, al căror plafon se pierde uneori în întuneric la mai mult de 100—120 de metri, lăsînd impresia unui cer adînc într'o noapte fără stele. Pereții laterali se apropie adesea, iar rîul își caută cu disperare locuri de ieșire din strînsoarea neîndurată a stîncilor, pe care singur le-a înfrînt altădată și le-a modelat, scăpînd în torente sălbatice, sau acumulîndu-și forțe noi, în liniștite lacuri cu apa ca de sticlă, pe care lopețile noastre o încrețesc pentru prima oară. Aspectul peșterii și mulțimea lacurilor ne fac să credem că suntem aproape de sfîrșitul galeriei. Cu siguranță toți ne gîndim la distanța care ne separă de lumina zilei... A mai nins oare pe afară și cît a mai nins? Suntem încleștați în această luptă cu natura și liniștea aceasta profundă, în care zgomotul pe care-l face apa curgînd nu ne mai surprinde auzul, ne determină să vorbim șoptit de multe ori, timizi, impresionați parcă de ceeace ne înconjoară. Lămpile de carbid se ridică de multe ori la înălțimea umerilor și mai sus pentru a lumina împrejurimile. Pe alocuri cad torente de apă din plafon sau de pe pereți, udîndu-ne hainele. Știm bine că nu avem decît un singur drum: înainte. Deaceea nu vorbim decît despre ceeace trebue făcut ca să înaintăm. Din ce în ce, curiozitatea pune stăpînire pe fiecare dintre noi. Geologul cercetează fețele de strat, planele de falie, fenomenele de eroziune de pe pereți, atinge cu mîna stînca rece și umedă; speologul cercetează cu luare aminte dacă nu cumva există viețăți cît de mici pe trunchiurile arborilor cățărați de șuvoaie pe stînci, prin ochiurile liniștite de apă dintre pietre; în carnete se notează amănuntele; în eprubetele cu spirt și fixatoare sunt introduse noi gîngănii; pe pelicula aparatelor fotografice se imprimă imagini după imagini.

Și grupul înaintează, înaintează mereu.

Deodată avem impresia că ne înconjoară un spațiu imens. Vocile au altă rezonanță, iar peretele din stînga nu se mai vede. Ridicăm lămpile și distingem o sală uriașă. Cu emoție, ne îndreptăm spre plaja acoperită cu un nisip foarte fin, contrastînd puternic cu pietrele de diferite forme și dimensiuni întîlnite pînă aici. Pe nisip nicio urmă. Pașii noștri imprimă pentru prima oară forme pe aceste meleaguri. E o liniște adîncă. Ne îndreptăm spre toate colțurile sălii. Privind spre nisipul umed întîlnim formațiuni splendide de calcar, pe care trebue să le ferim mai la tot pasul.

— Uite o floare de piatră! strigă unul dintre noi.

— Aici e un castel medieval, anunță altul.

— Fiți cu băgare de seamă, să nu stricați ceva din minunile astea.

Ne aflăm într'o lume de basm. Din plafonul sălii căzuseră odinioară, cine știe cînd, aceste bucăți de calcar purpuriu, pe marginile cărora stă țesută o splendidă dantelă albă, ca o spumă fină sau ca un filigram de argint, pe care ți-e teamă să nu-l desprinzi cu suflarea.

Amorțiți în hibernarea lor, liliecii negri, neclintiți, ca tot ce-i înconjoară aici, par niște stalactite de smoală, dintr'o lume încremenită de veacuri. Suntem atît de uimiți încît uităm să fotografiem. Această descoperire ne-a trezit mai puternic dorința de a merge înainte, de a găsi alte lucruri noi, alte frumuseți.

Lumea basmelor își deschisese porțile...

CORTINA DE PIATRĂ ȘI CANALUL VENEȚIAN

E o mare plăcere ca în serile de iarnă să depeni firul povestirilor la gura sobei. Gîndurile prind atunci aripi și imaginația stîrnită de descrierea întîmplărilor petrecute „aevea", țese la rîndul ei minuni de tot felul.

Cu totul altfel se petrec lucrurile atunci cînd te afli pe drumul adevărat al descoperirilor. Cu toată protecția cizmelor de cauciuc, înalte pînă la brîu și a îmbrăcămintei, umezeala ne-a pătruns pînă la piele; mîinile sunt roșii din cauza apei reci și roase de frînghie; mușchii mereu încordați; umerii apăsați de greutatea sacilor și a coardelor de alpinism; ochii obosiți de sfredelirea beznei dimprejur în căutarea celor mai bune locuri de trecere. Lumea de basm pe care o străbatem este cu totul altfel decît cea desprinsă din cărți. Fiecare lucru nou întîlnit ne răsplătește însă din plin eforturile depuse, ne împrospătează puterile. Mult timp am admirat superbele formațiuni stalactitice, masive cum nu mai întîlnisem pînă acum și care alcătuiau în acest loc niște uriașe cortine de

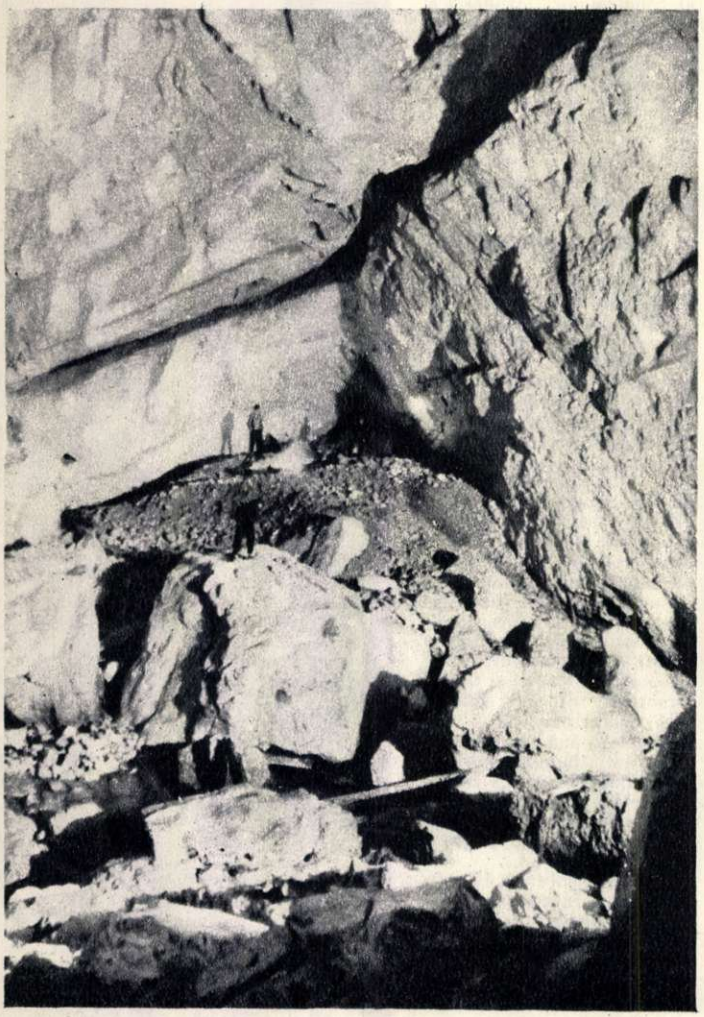

Aici a fost instalat bivuacul, care a adăpostit timp de zece zile, pe membrii expediției. Se observă dimensiunile uriașe ale grotei și formele ciudate ale stîncilor de calcar roase și spălate de ape.

Douăsprezece ghicitori pentru copiii silitori

de Cicerone THEODORESCU

Ilustrații de Ioana OLTEȘ

– Uite,
luna...
Cîte-s?

– UNA

1

– Uite,
prunu'...
Cîți sunt?

– UNU

1

– Uite,
două
flori cu rouă...
Cîte-s?

– DOUĂ

2

– Car
cu boi...
Cîți sunt?

– DOI

2

– Bravo, bine-ai învățat!
Dar ascultă ici
și ghici:
...O cocoașă
sta odată
pe-o cocoașă
cocoțată!
Spune: ce-i?

– Cifra TREI

3

– Ai ghicit și asta... Hai,
să-ți spun alta-acuma, stai:
Scurt și gros
E ca un
scaun!
Dar dacă-l întorci
frumos, –
(drept așează-l, nu de-a-latul!)
ai văzut ce e?

– E PATRU

4

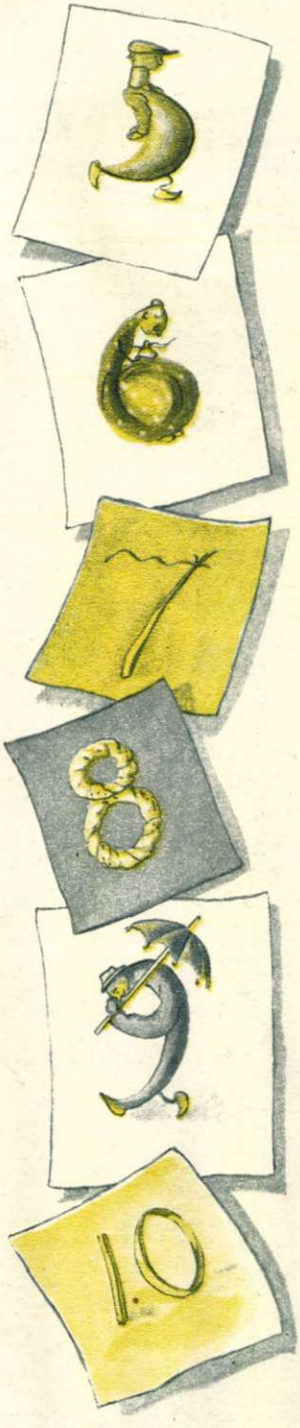

– Șapcă scurtă,
gît,
și-o burtă
ca juma'tea unei mingi...
Să vedem:
Știi cine-i?

– CINCI

5

– Ai dreptate.
Bine zici.
Le știi toate
pîn'aici!
Dar ascultă-acum la mine:
...Șade, toată ziulica,
aplecat cum stă bunica.
E-aplecat – și nu se scoală, –
parcă ține
nuci în poală,
parc'ar țese, parc'ar coase..
Ăsta cine-i?

– ȘASE

6

– Firicel de ață'n vînt,
sus pe băț
stă fluturînd...
Te gîndești o zi și-o noapte?
Haide spune.

– Este ȘAPTE

7

– Ei! Acuma,
să las gluma:
... Rotunjori și bucălați,
am doi frați
mereu legați
unul pe-altul cățărați.
– Sunt uitîndu-te la ei –
mititei,
doi colăcei,
numa buni să-i pui la copt!
...Cin' să fie?

– OPT

8

– Încă una, însfîrșit:
...Stă fricos
chircit,
pitit
(că pe toate le-ai ghicit)
și se'ndoaie
parcă-i ploaie...
Și nu plouă!
Cine-i?

– NOUĂ

9

– Numai una mai încerc:
...Am un băț.
Și am un cerc.
Unul pe-altul s'ar petrece,
dar nu vor deloc să plece...
Hai ghicește.

– Știu. E ZECE

10

...Știu băiatul și fetița!
Dar, cum spune-adesea tata,
Ce'nvățăm, nu-i cu lopata...
Mai domol. Cu lingurița.
Pentru astăzi –

TG.MURES
Str. Enescu No.2.
BIBLIOTECA CENTRALA
REGIONALA

2

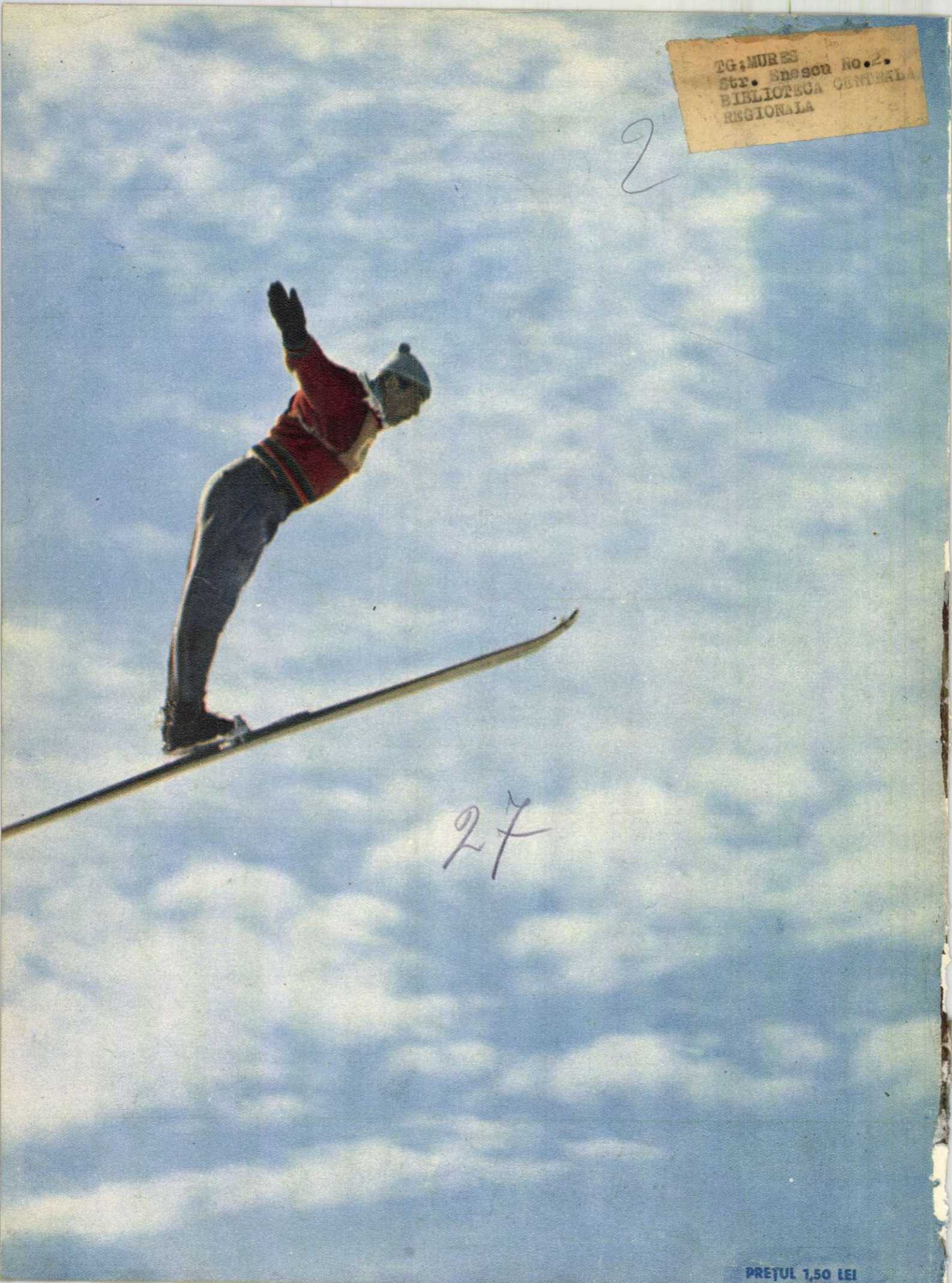

27

PREȚUL 1,50 LEI

05
F

FLACARA

Nr. 4 (29) 15 FEBRUARIE 1954

O nouă şarjă la uzinele „Progresul" - Brăila. Echipa de oţelari a maistrului-şef Preda Nicolae urmăreşte revărsarea scînteietoare a încărcăturii de metal încandescent.

COPERTA I-a : Continuînd tradiţia de luptă a înaintaşilor lor, feroviarii constituie şi astăzi unul din detaşamentele fruntaşe ale clasei muncitoare. In fotografie : mecanicul cincisutist Vasile Cerveniac, stahanovist de la Depoul C. F. R.-Oradea.

COPERTA IV-a : Sub protecţia acoperişurilor de sticlă, cresc chiar şi acum, în toiul iernii, legume şi zarzavaturi pentru aprovizionarea oraşelor. In fotografie : cules de roşii la serele Fermei alimentare de stat de la Popeşti-Leordeni.

Proletari din toate țările, uniți-vă!
FLACĂRA
REVISTĂ BILUNARĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR - ARTISTICĂ
ANUL III — Nr. 4 (29)
15 FEBRUARIE 1954

EXEMPLUL BUNILOR CRESCĂTORI

Din tren, privirile-s atrase de grupul de clădiri noi din marginea fabricii de zahăr. In jurul lor forfotesc oameni, circulă vagonete. Sînt oare magazii ale fabricii, secții noi, sau silozuri de un tip special? Nimic din toate acestea! E îngrășătoria de vite din Bod.

Pătruns în curtea îngrășătoriei, cercetînd grajdurile, vizitatorul rămîne în bună măsură uimit. Grajdurile sînt niște săli încăpătoare, curate, aerisite necontenit. Nu simți mirosul caracteristic grajdurilor, ci doar un ușor iz de borhot ce se ridică din jghiaburile cu mîncarea vitelor.

In grajdurile îngrășătoriei poposesc, din patru în patru luni, mii de boi și vaci. O armată de o sută de oameni le ia în primire. Incepe activitatea obișnuită.

In camere mari, spațioase, obrocarii pregătesc hrana animalelor, preparată dintr-un amestec de furaje, nutrețuri concentrate și borhot. Vagonete mari sînt descărcate din oră în oră în obrocărie. Atîtea vite mănîncă — nu glumă. In medie, un bou rumegă zilnic șaptezeci de kilograme furaje.

Din obrocării, tot cu vagonetele, mîncarea e dusă la iesle de trei ori pe zi. Vitele sînt curățate, țesălate, li se schimbă așternutul, apoi sînt lăsate să mănînce și să-și facă digestia. Intre mese, nimeni n-are voie să pătrundă în grajduri. Nici măcar îngrijitorii sau tehnicienii. Vitele au nevoie de liniște, de repaus complet, ca să poată digera mîncarea.

Andrei Koets, referentul tehnic, urmărește cu strictețe respectarea programului de hrană a animalelor. S-au stabilit patru perioade de hrănire, la care variază cantitatea alimentelor date. Prima perioadă este aceea de aclimatizare a vitelor, venite în mare parte din sectorul particular, și de acomodare a lor cu felul de hrană al îngrășătoriei. Cantitatea nutrețurilor concentrate variază în fiecare perioadă a îngrășării.

Ingrijitorii, obrocarii și tehnicienii se străduiesc să îngrașe vitele în cele mai bune condițiuni. La sfîrșitul celor patru luni vitele trebuie să cîștige în medie 137 kgr., adică o cantitate de 1,140 kgr. pe zi. Sînt cazuri cînd această medie este depășită, ajungîndu-se la obținerea unor exemplare de peste 1.200 kilograme greutate.

Varga Mihai, Gheorghe Moise și ceilalți șefi de grajd caută să aplice cele mai raționale metode de îngrășare recomandate de tehnicieni. Ei caută să asigure condițiile esențiale necesare unei bune îngrijiri: liniște și hrană îndestulătoare.

In satele de prin preajma locului, s-a aflat despre succesele crescătorilor de la Bod. Tocmai de aceea, în ultimele luni, după apariția Hotărîrii partidului și guvernului cu privire la contractările de animale, tot mai mulți țărani muncitori și delegați din gospodăriile agricole colective vizitează crescătoria. Dorind a furniza abatoarelor și industriei alimentare vite grase, de bună calitate, ei vin aici să stea de vorbă cu tehnicienii, cărora le cer sfaturi, și să vadă cum sînt îngrijite și cu ce sînt hrănite vitele.

Metodele folosite la această îngrășătorie se răspîndesc tot mai mult în satele regiunii și vor contribui la obținerea unor cantități sporite de carne, de bună calitate.

1. Moise Gheorghe, șeful de grajd, examinează zilnic vitele.

2. In toată perioada îngrășării, vitele sînt ținute sub supraveghere medicală. Datorită îngrijirii științifice, îmbolnăvirile sînt prevenite.

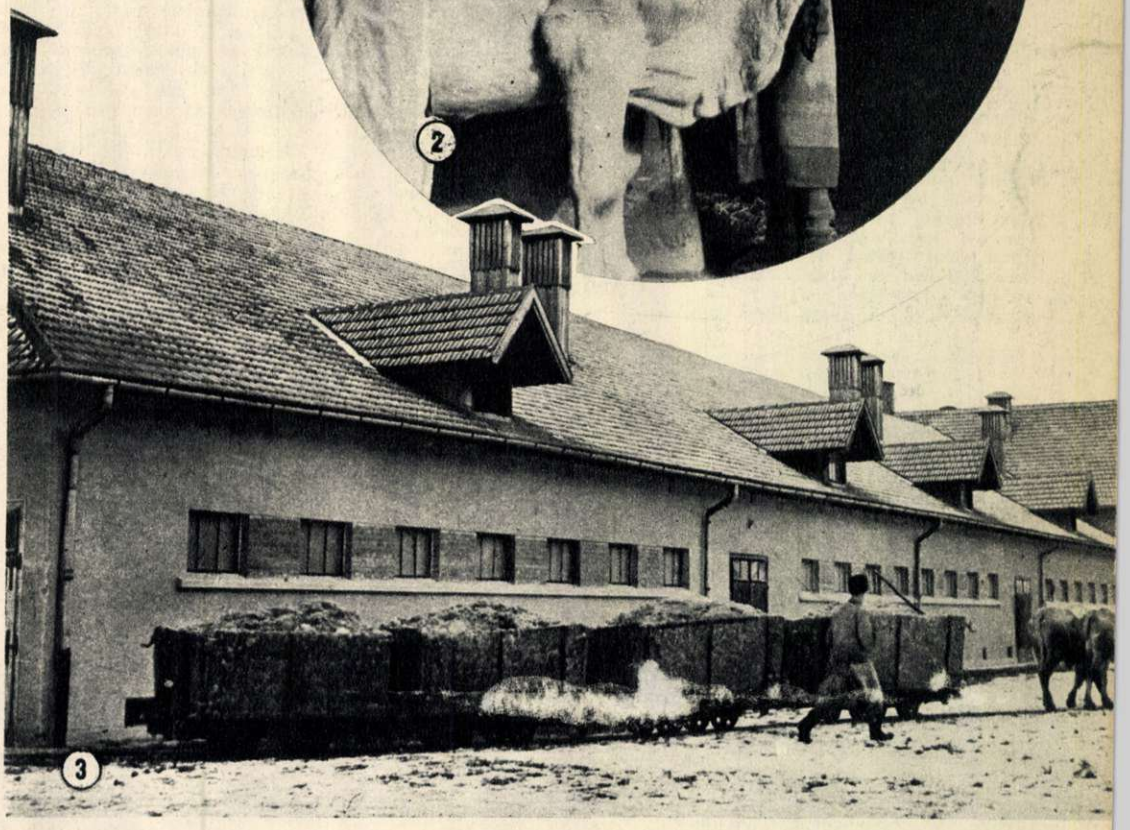

3. De cîteva ori pe zi, spre grajduri sînt transportate zeci de vagonete de borhot, hrana principală a vitelor din îngrășătorie.

DIRECTORUL DE TRUST

de N. VĂLMARU

Pe frumosul stadion de lîngă Livezeni se strînseseră mii de oameni, şi începuseră să discute. „Ştiinţa" venea cu „un bogat palmares de triumfuri", cum zicea un ziar local. „Minerul" cîştigase şi el cîteva renumite victorii. Cine avea să fie oare învingătorul? Unii preziceau triumful clujenilor. Alţii, dimpotrivă, credeau fără clintire în izbînda minerilor. Tovarăşul Lazăr Segal, directorul trustului 7 de construcţii, era printre aceştia din urmă. Îl întrebau unii ce crede. Directorul răspundea fiecăruia, zîmbind: „Tot minerii noştri cîştigă. Ehe! Eu am ajucat ceva fotbal în tinereţe, şi ştiu ce spun..."

...„În tinereţe!" La 34 de ani, cîţi are directorul, se poate vorbi, uneori, şi aşa. Inginerul Segal a lucrat pe multe şantiere. La Dudeşti-Stelnica şi la Petroiu a condus nişte lucrări de irigaţie. A muncit cu pricepere, şi a fost decorat cu Medalia Muncii. A plecat apoi la Craiova, la o mare construcţie. În meseria asta capeţi un temperament de nomad. Începi o lucrare, o termini, apoi pleci la alta. Eşti un fel de cutreieră-lume. Nu apuci niciodată să prinzi rădăcini într-un loc. Îţi faci datoria şi haide. În inimă se şi cuibăreşte dorul binecunoscut după alte meleaguri. Aşa a fost şi atunci. Dela Craiova a plecat în Dobrogea, la fabrica de ciment. Aici au fost şi succese, dar au fost şi greşeli. S-au stricat nişte stîlpi de beton şi inginerul Segal a fost sancţionat. Nimeni nu se naşte învăţat pe de-a gata. Cînd ai greşit odată, barem să te pui mai vîrtos pe învăţătură. Să consolidezi, cu betonul perseverenţei, ce-ai învăţat pînă atunci. Aşa a făcut şi el.

Adevărat mai este, însă, şi altceva. Pentru un constructor tinereţea revine mereu mai clocotitoare, cu fiecare lucrare nouă. Cînd, prin aprilie, inginerul Segal a fost numit director al trustului dela Petroşani, emoţia pe care trebuie s-o fi simţit acest om n-a fost, cu siguranţă, cu nimic mai prejos decît aceea încercată la cea dintîi lucrare pe care a condus-o. Un trust de construcţii este o vastă reţea de lucrări. Cînd îi faci schema pe o hîrtie, parcă e un pom cu ramuri. O ramură merge spre Uricani, şi dă rămurele la Vulcan, la Lupeni şi la Bărbăteni. Cealaltă ramură e tot aşa de întortochiată. Se încolăceşte dela Petroşani spre Livezeni, apoi se răscolăceşte înspre Petrila şi Lonea. Pentru un director de trust, cîte şantiere tot atîtea probleme, şi cîte probleme tot atîtea griji. Munca era pasionantă. Multe lucruri trebuiau luate dela început, iar altele, moştenite dela cei care le începuseră, trebuiau desăvîrşite şi duse la capăt. Cu ce să începi mai întîi?

*

În conducerea trustului se preţuiau, atunci, planurile formale. Se supraplanifica. Se ultra-planifica. Dactilografele nu-şi mai vedeau capul de lucru. „Încă un plan?" „Încă unul. Opt exemplare. Şaisprezece exemplare. Treizeci şi două de exemplare"... Planurile ziceau „în principiu": „vom face şi vom drege..." Prevederile rămîneau însă prevederi. Nu se duceau la îndeplinire. Se lua un angajament, se lua un angajament şi mai mare, pînă ce omul se înflăcăra bine. Atunci îşi lua angajamentul „suprem": „tovarăşi, îmi voi face datoria în chip absolut. Nu mai dau amănunte. O să vedeţi dumneavoastră". Noului director îi plăceau însă angajamentele chibzuite şi concrete. Îi plăcea şi punctualitatea. De aici se născu ideea graficelor cu termen. Venea, să zicem, inginerul-şef dela Petrila. Începea să spună: „Cu toate că ne lipseşte lemnul, eu unul mă fac luntre şi punte să iasă bine. Vă rog, tovarăşe director, să nu vă îndoiţi"... Directorul zîmbea. Îl lua de braţ pe inginer şi-l plimba pînă în dreptul peretelui unde erau graficele. Lua o riglă, şi arăta: „Uite blocurile dumitale. Be-ul trebuie să fie gata la 22. Ce-ul, la 30"... „Simţul predării apartamentelor", despre care obişnuia să vorbească directorul, începu să dea unele roade. La şedinţe se luau angajamente mai gîndite, şi se respectau. Legătura cu „terenul" era mai strînsă, controlul mai des. Din toate acestea avură de cîştigat, cei dintîi, minerii. În cinstea zilei de 1 mai 1953 trustul dădu în folosinţă 32 apartamente peste cele din plan.

În cîteva şedinţe furtunoase, ţinute prin primăvară, s-au pus multe la punct. Mulţi tehnicieni ziceau: „Sunt greutăţi obiective. Ce vreţi să facem?" Pînă la urmă se dovedi însă că nu era tocmai aşa. Vreo două treimi din „greutăţile obiective" îşi dădură arama pe faţă: puteau să fie foarte bine înlăturate. Pentru treimea care mai rămînea, directorul îşi scoase bloc-notesul şi însemnă: „Lonea are nevoie de var. La Lupeni trebuie încă ciment. La Uricani, lemnărie". Materialele nu se găsesc chiar aşa, cît ai bate din palme. Trebuie să umbli. Trebuie să fii ochi şi urechi. Trebuie să te descurci. Un drum la raionul de partid dă întotdeauna roade. Nu strică niciun drum la Sovromcărbune. La baza de aprovizionare trebuie musai să mergi. Dar Ministerul n'o avea prisosuri pe undeva? Transporturile sînt şi ele esenţiale. Atelierele trebuiesc controlate cu mare băgare de seamă. Raportul dispecerului este extrem de preţios. Dacă raportul semnalează că la Uricani s'au ivit defecţiuni, nu mai stai pe gînduri. Te duci şi le rezolvi. S-ar putea să întîrzii pe acolo mai mult. Nu strică să-ţi iei şi o carte cu tine. Nu strică să mai frunzăreşti odată „Departe de Moscova". Ia stai, chiar aşa, zău! Ce-ar fi făcut Batmanov în această împrejurare?

... O bătaie zdravănă în uşă. Directorul ridică privirile, parcă buimac. În cameră intră un om scund, bine legat, îmbrăcat cu o pufoaică enormă.

Se plînge de nişte maşini: s-au defectat, n-are cu ce să transporte cimentul la Lonea. Dispecerul anunţă, nervos: „Stau două brigăzi la Petrila. N-au cherestea". Sună prelung telefonul. Directorul ridică receptorul şi ascultă tot încruntîndu-se. În timpul ăsta, omul cu pufoaica vorbeşte de unul singur, cu amarnică supărare. „Mie să-mi daţi maşini, dacă aveţi. Eu n-am timp de pierdut, tovarăşe, să ştii dumneata dela mine. Mi-am lăsat acasă copilul bolnav de gîlci, şi-am venit aici să duc cimentul la Lonea. Cine-mi plăteşte mie timpul ăsta, ai? Trustul? Tata din groapă?"

...Directorul pune receptorul jos, cam cătrănit. Dispecerul i-a spus că au rămas şi săptămîna trecută în urmă cu planul. Îşi muşcă nervos buzele şi în mîini frămîntă de zor un vîrf de creion bont. Se apropie iarăşi de telefon, şi-l sună pe Ştefan Suciu, dela sindicat. Îi spune de omul dela transporturi, de ceasurile pe care le-a pierdut cu maşinile, şi de gîlcile copilului: bondocul cu pufoaica ascultă atent tot ce zice acolo directorul, apoi pleacă bombănind încă, dar nu aşa de aprig ca înainte.

După el vine un tovarăş dela raionul de partid. E tot aşa de mic de statură ca şi cel dinainte, şi e îmbrăcat tot în pufoaică. Fumează mult: nici nu termină bine o ţigară, şi aprinde alta. Directorului nu-i place tutunul, dar cu fumul s-a obişnuit de pe la şedinţe. Acum cere singur o ţigară, o aprinde stîngaci, şi încearcă să tragă în piept: se înnecă însă, şi o azvîrle. Vine curînd vorba de planul dela Lupeni. Directorul face pronosticuri „pesimiste": „Mi-a telefonat dispecerul, zice. N'au cherestea. Ieri am fost şi eu pe la ei. Nu stau tocmai bine. Ne trebuiesc încă materiale. Şi metode mai bune"... Celălalt ascultă răbdător, fără să-l întrerupă. Fumează mereu, şi tace. Niciun muşchi nu mişcă pe faţa lui aspră, arsă de soare. Ascultă tot timpul, cu bărbia rezemată în palmele mari, roşcovane. După ce directorul termină ce are de spus, tovarăşul dela raion îl întreabă despre materiale. „Să spună, tovarăşul director, mai limpede, cum e cu cheresteaua. Cîtă este, cîtă lipseşte. Mai concret"... Directorul vorbeşte „mai concret" despre var, despre cherestea, despre toate. Celălalt ia note într-un carneţel, întreabă din nou, notează tot timpul. Ridică apoi receptorul, îl cheamă pe secretarul comitetului de partid, îi povesteşte şi lui despre necazurile directorului. Mai vorbeşte şi cu cineva dela gară, despre nişte vagoane, cu altul fixează o întîlnire pentru ziua următoare. Abia tîrziu, tîrziu de tot, îşi aprinde iar o ţigară şi trage din ea cu poftă nespusă. Apoi se întoarce spre director şi-l întreabă, aţintindu-l cu ochii lui vioi şi zîmbitori: „A citit directorul „Cimentul"? „Cimentul", romanul lui Gladcov? Păcat că nu l-a citit, mare păcat... Să vezi"... (şi-aici începe povestirea romanului). Trece aşa un ceas, trec două, afară se-ntunecă bine.

În urmă cu doi ani aici era porumbiște. Acum se înalță, semețe, blocurile noului oraș Uricani.

Cine mai ține acum socoteală timpului? E noapte tîrziu.

La sediul trustului 7 de construcții din Petroșani, doi comuniști mai vorbesc încă despre literatură...

... Au trecut cîteva zile. Directorul a rezolvat povestea cu mașinile, dar nu a rezolvat-o pe cea cu cherestegiua dela Petrila. A trecut și pe la Lupeni, și a rămas acolo o dimineață întreagă. Și-a bătut mult capul să pună la punct cîteva lucruri — și el, și Kreindler. Pînă acum nu sunt încă noutăți bune de acolo, dar nici vești proaste nu sunt. O agendă mare, îmbrăcată în piele, stă de ieri pe biroul directorului. Din cînd în cînd mîinile lui o răsfoiesc, febrile, iar buzele murmură încet, ca pentru sine:... „mda, poate că sistemul dela Dorgomilovscaia ar fi potrivit... Bine mai zicea Alexandr Grigorovici"... Spre prînz, cînd lumea pleacă spre cantină, directorul scoate din servietă un volum gros, și-l desface cu grijă acolo unde a rămas cu cititul aseară. Desface și un caiet, și notează mereu:... „N.E.P.-ul... colectivizările... cel dintîi cincinal"...

Un ceas mare, prins în perete, bate de două ori. Directorul studiază...

*

Odată, directorul era la „Vulcan". Inginerul Andor plecase să caute niște schițe, tocmai sus, la barăcamente. Cineva îl căuta de zor pe șantier. Era mecanicul Craioveanu, care vroia să-l întrebe unde să așeze o macara. Craioveanu era pe vremea aceea șeful unei echipe micuțe. Echipa lucra binișor. Directorului îi plăcea întotdeauna să se oprească la oamenii lui Craioveanu, și să-i urmărească la lucru; Craioveanu îi ieșea în întîmpinare, și-i poftea pe schelă. De data asta, șeful de echipă părea însă mofluz. Era în timpul răgazului de prînz, și directorul se gîndi să se folosească de prilej și să mai stea cu oamenii de vorbă. Dar Craioveanu răspundea întrebărilor directorului cu jumătate de gură, și adeseori își pironea ochii în jos, stăruind cu încăpățînare într-un loc, unde scurma într-una cu vîrful bocancului. Omul nu era în apele lui, asta era limpede. Directorul încercă să afle pricina supărării, dar fu zadarnic. Limba lui Craioveanu nu se dezlega, și pace. Norocul fu că inginerul Andor veni cu schițele, tocmai atunci. Din vorbă în vorbă lucrurile se limpeziră. Echipa lui Craioveanu lucrase bine, săptămîni și luni în șir. Dela o vreme însă, începea să fie depășită de sarcinile tot mai mari care îi reveneau. Metodele rămaseseră vechi. Organizarea era cea apucată dela oamenii dinainte. Trebuia născocit altceva — altceva, dar ce? Directorul își aminti atunci de șantierele pe care lucrase, în timpul unei lungi vizite prin Uniunea Sovietică. Începu să-i povestească lui Craioveanu despre cele văzute acolo. Pe măsură ce povestea, se încălzea tot mai mult. Craioveanu asculta cu mare atenție. Inginerul Andor se dădu și el mai aproape. Băgînd de seamă ce se întîmplă, mai veniră și alții. Ce spunea directorul, era nemaiauzit. Iată-l pe șantierul din Piața Chiev, unde s-a construit clădirea înaltă, Dorgomilovscaia, cu 28 de etaje. Tehnica este uimitoare. Pe vreme de iarnă se betonează cu ajutorul curentului electric. Cofrajele care se fac sunt demontabile, zidăria este executată odată cu tencuiala exterioară. „Cum asta?", se miră Craioveanu. „Cu plăci de ceramică", spune directorul, și își continuă povestirea. Cine poate să-l uite pe Alexandr Grigorovici, șeful serviciului tehnic? Era un om admirabil, conducător energic, tehnician iscusit, colaborator, tovarăș și prieten. Dar brigadierul Simion, meșterul zidar? Directorul vorbește cu pasiune despre oameni și fapte, și nu-și dă seama ce povestitor de talent a devenit. Unde a plecat mai apoi? La Zaporoje. Acolo se construia un oraș pentru muncitorii din industria metalurgică. Brigăzile complexe, care lucrau la zidăria de roșu, făceau adevărate minuni. Craioveanu ciulește urechile. „Vorbește mai multe de brigăzile astea, tovarășe director. Cum lucrau anume?" Directorul zîmbește. Vorbește pe îndelete despre brigăzile complexe, pînă cînd Craioveanu se lămurește bine de tot. Cînd Craioveanu se lămurește, pleacă preocupat înspre cantină. Își întîlnește acolo zidarii, care tocmai se îndreptau spre terenul de fotbal, să vadă cum se antrenează echipa minerilor. S-au întins cam mult la vorbă, atunci; vreo două ceasuri tot au vorbit despre brigada complexă. Pînă la sfîrșit, au auzit sirena. S-au îndreptat atunci spre șantier, fără să se fi înțeles într-un fel sau într-altul. Uitaseră și de antrenamentul echipei de fotbal.

*

Povestirea directorului a avut răsunet pe șantier. Craioveanu nu și-a mai găsit tihna. A mai vorbit cu oamenii săi, a vorbit și cu oamenii din alte echipe. Inginerul Andor i-a fost de mare folos. Au trecut cîteva zile. După frămîntări și după discuții pătimașe, cea dintîi brigadă complexă de constructori lua astfel naștere în Valea Jiului, pe șantierul dela Vulcan. Vestea s-a răspîndit destul de repede. La Lonea, oamenii lui Drăgan făcură și ei brigadă. La Lupeni, tînărul constructor Gheorghe Comoli fu cel dintîi care auzi despre asta. Îi spusese tovarășului Barta, dela trust, apoi inginerului Kreindler îi vorbise și el. Comoli fu întărîtat. Îi rugă pe tencuitori să vină în mare grabă, că are să le spună ceva. Trimise vorbă și după mecanici, după Neguță și Albu. Echipa de dulgheri a lui Ștefan Schiopu fu invitată și ea, și de bună seamă că nu fură uitați nici zidarii lui Dumitru Negoiță. Veni și inginerul Kreindler. Directorul ținu să asiste și el. Consfătuirea ce urmă fu agitată.

Directorul a venit pe șantier... Stînd de vorbă cu constructorii, deseori te apucă noaptea fără să-ți dai seama cum se scurge timpul...

— Tovarăși, începu să le vorbească Comoli, nu mai merge așa. Ne-o iau toți înainte. Nu vedeți?

— Cine ne-o ia înainte? întrebă zidarul Tulei, cu firească mîndrie.

— Cine? făcu neîndurător Comoli și-l aținti pe Tulei c-o privire îndîrjită. Iauzi-l, că cine! Lasă, să-i spun eu: Craioveanu e unu. Cîmpeanu e altul. De Drăgan dela Lonea ai auzit? Trei pîn-acum...

— Și ce scofală face Craioveanu ăla? întrebă Negoiță, și chicoti cu tîlc.

— Dar Cîmpeanu ce face? mai zice altul, ca să-i țină isonul lui Negoiță.

— Fac ei ce fac! răspunse Comoli neturburat. Craioveanu cu oamenii săi a ridicat un bloc în patruzeci și patru de zile. Cincizeci de apartamente....

— In patruzeci de zile! se minunară oamenii, mai întîi.

— Șaizeci de apartamente! corectă, dela locul său, directorul trustului.

— Cum vă spun, făcu mulțumit Comoli, băgînd de seamă că le-a atițat curiozitatea. Vasile Cîmpeanu a lucrat și mai și. A terminat un bloc în douăzecișișapte de zile.

Ce zicea Comoli era nemaipomenit. Intrebările curgeau gîrlă, și omul n-ar mai fi prididit să răspundă tuturor, dacă directorul nu i-ar fi venit în ajutor. După aprige ceasuri de discuții, hotărîrea fu luată și la Lupeni: să se facă brigadă complexă. Și, cum era și firesc, Comoli fu cel ales să conducă această brigadă.

Au trecut cîteva săptămîni. Oamenii lui Comoli începuseră să învețe de zor. Directorul trustului era aproape zilnic acolo. Zidarii aplicaseră deja, în cîteva rînduri, sistemul de lucru al lui Orlov. Tencuitorii stătură multă vreme de vorbă cu directorul trustului. După sfatul lui, începură să aplice metoda lui Cutencov, mai eficace și mai rapidă decît metodele cu care se obișnuiseră. Dela Bărbăteni veneau mereu betoane prefabricate — grinzi, trepte, de toate. Directorul nu contenea să meargă dela unul la altul, să mai dea un sfat, să mai critice o lipsă. Inginerul era și el mulțumit. Cînd veni și pompa Socolovschi, pentru transportul mortarului, oamenii au înțeles încăodată ce înlesniri sunt peste tot creiate. Ai nevoie de mortar, la etajul al treilea? Foarte bine. Pompa Socolovschi îl trimite automat acolo. Ai nevoie de grinzi prefabricate? Un depozit e lîngă tine. Tot ici de acolo, și depozitul nu descrește; pe linia decovil vin mereu dela Bărbăteni alte sute de grinzi. Nici cu transportul materialelor nu mai ai bătaie de cap. Gigantele macarale ți le ridică acolo unde poftești. Cînd vii dimineața, găsești cărămizile gata. Cu metodele învățate acum, treaba merge mai bine. Trece o săptămînă, și un etaj e gata. Trece încă o săptămînă, mai e gata un etaj. Blocul se înalță semeț, dela pămînt și pînă la șarpantă. Vin apoi mozaicarii cu aparatele lor zgomotoase. Vine după asta zugravul Traian Covaci, și vopsește frumos pereții. După Covaci, vine Meser Anton, să mai dea cu vopsea odată. Cei doi mai vorbesc de una și de alta, și uneori Covaci exclamă:

— Ce zici de brigada lui Comoli ăsta! Au terminat blocul în 24 de zile!...

*

Directorul era peste tot. Brigada stahanovistului Ion Kinal, dela Petrila, se sfătui cu el și aplică cu atîta dibăcie metoda

lui Mălughin încît izbuti să facă peste 200 m. p. tencuială zilnic. Cifra era record. Se făcură referate, se organizară consfătuiri şi schimburi de experienţă. La început fu mai greu: oamenii nu prea veneau la consfătuiri, se codeau, clătinau capul, cu neîncredere. Azi aşa şi mîine cam la fel — o săptămînă, două sau trei. Cu vremea însă, metodele noi începură să le trezească interesul. Directorul era întrebat, i se arătau schiţe, i se cerea părerea. Zidarul Petre Tincu, meşter stahanovist, a făcut nişte inovaţii în domeniul mecanic. Lucru de mirare: „dacă e zidar, ce se bagă în mecanică?" Tincu nu se sinchisi de mirarea unora, ci-şi văzu mai departe de treabă. Născoci şi nişte vibratoare cu aer comprimat, şi mai făcu şi altele. Tînărul Ion Pocol prinse iute patimă pentru asemenea treburi. Găsi un procedeu să se ridice vagoneţii grei pe macara, şi prinse gust şi el de mecanică. Fetele dela macara se molipsiră la rîndul lor. Tereza Nagy folosea un sistem mai raţional de mînuire a macaralei. Celelalte se sfătuiră cu ea, şi hotărîră să lucreze la fel. Directorul era din ce în ce mai mulţumit. Se urca pe schelă, să-l vadă pe fiecare, îşi mai amintea de un procedeu sovietic, mai corecta o mişcare. Toate bune, pînă acum. Organizarea şantierului „în lanţ" rămînea, însă, cum ziceau unii, marea slăbiciune a directorului. Hotărî să încerce procedeul la Uricani. Să înceapă însă de unul singur era greu. Ceru părerea colectivului de colaboratori. Explică fiecăruia despre ce e vorba, şi se sfătui cu toţi: cu inginerul-şef, cu tovarăşul Barta, cu planificatorul Popescu, cu tovarăşul Schmider Ion, secretarul de partid. Ideea era bună, şi începură s-o sprijine practic.

La Uricani lucrările erau, cum s-ar zice, în erupţie lentă. Se construise mult, dar mai trebuia o scînteie ca să aprindă flacăra adevăratei construcţii. Mecanicul şef, Ştefan Suciu, îşi amintea bine. La 28 iulie, în 1952, venise aici să descarce un grup electrogen. L-a descărcat în porumbişte. De jur împrejur nici ţipenie de om, nici lumină aprinsă, nimic. Seara, începea să-ţi fie urît. Se auzea doar torsul monoton al greierilor, şi cîte-un bîzîit de fluture negru. Acum, cînd te uiţi acolo, nu-ţi vine să crezi: aproape 30 de blocuri, care au laolaltă vreo 450 apartamente, se înalţă cu semeţie în jur. Un oraşel nou a crescut acolo unde în urmă cu cîteva luni era doar porumbişte şi mărăciniş. Mecanicul şef zice, vorbind la figurat: „a crescut ca din pămînt". Cînd te uiţi însă la faţa lui blajină, şi la privirea aceea care se face tandră, oridecîteori vine vorba de Uricani, înţelegi bine tîlcul acestei creşteri „ca din pămînt". Uricani a însemnat, aici, în Valea Jiului, începutul unei epopei. La Uricani s-a desţelenit un teren virgin, şi a fost adusă civilizaţia.

*

Directorul face şi vizite. Noii locatari ai blocurilor construite de trust sunt cei mai buni judecători ai muncii sale. Mai e şi altceva, apoi. Contactul cu aceşti oameni este apă vie pentru el. Betonul, armătura şi varul capătă astfel un deplin înţeles; coeficienţii, ecuaţiile şi logaritmii se transformă, din abstracţiuni matematice, în realităţi vii. Poţi să pui cărămidă peste cărămidă şi să ridici un turn monstruos, pînă la cer. N-ai construit: ai ridicat un turn stupid, numai. In clipa în care ştii pentru ce aşezi cărămizile, abia atunci eşti constructor. In clipa în care ai şi văzut că oamenii trag foloase de pe urma muncii tale, atunci eşti plătit, răsplătit şi supraplătit pentru tot ce-ai făcut. Atunci ai şi mulţumirea cea mai adîncă dintre toate mulţumirile, de a fi răspuns hotărîrilor partidului, de a fi ajutat la înfăptuirea lor.

... Cineva bate la uşă. Deschide chiar minerul Alexandru Neacşu, dela Vulcan. E tînăr de tot, abia o să împlinească 20 de ani. Directorul este identificat iute. Iată o mulţumire pe care birocraţii ţintuiţi în fotolii n-o au niciodată.

— Poftim, tovarăşe director, poftim. Silvia...!

Silvia este nevasta tînărului miner. E măruntă şi sprintenă. Cînd primeşte musafirii devine şi mai sprintenă, aşa de sprintenă că nu ştie ce să facă mai întîi, şi atunci se fîstîceşte deabinelea. Noroc că Alexandru este de felul lui vorbăreţ. A şi găsit un teren comun de discuţie cu oaspetele său: fotbalul. Pînă să facă Silvia cafeaua, s-au pus la punct cîteva principii de joc, şi s-au schimbat preţioase informaţii despre matchurile văzute. Cînd vine nevasta minerului, directorul bagă de seamă serviciul cel nou, şi zice:

— Frumos serviciu. Acum l-ai luat?

Observaţia o măgulеşte pe gospodină. Silvia devine vorbăreaţă, şi Alexandru îşi opreşte la timp întrebarea privitoare la viitoarele campionate, care tocmai îi stătea pe buze. Nevasta vrea ca directorul să ştie şi alte noutăţi despre ei. Studioul cel nou l-a văzut? Dar şifonierul? Dar masa din sufragerie?

Alexandru s-a încălzit şi el. A uitat deocamdată de fotbal. Îşi priveşte drăgăstos nevasta, şi-i vorbeşte directorului despre nişte proiecte: un aparat de radio la prima chenzină, biciclete pentru amîndoi mai tîrziu. „Pentru amîndoi?", întrebă musafirul neîncrezător. Silvia zîmbeşte, şi se uită cu înţeles la Alexandru: „Tovarăşul Segal nu ştie, se vede treaba, că ea e cea mai sportivă din casă. Ce, fiindcă nu vorbeşte de fotbal?"...

Stau multă vreme de vorbă de una şi de alta. Din cînd în cînd directorul se ridică, cercetează cu degetele pereţii, ca unul ce vrea să se convingă de calitatea tencuielii. Trece şi la baie, şi în bucătărie, peste tot măsoară, cercetează, compară. In cele din urmă se aşează din nou pe scaun, mulţumit şi surîzător. Locuinţa minerului n-are defecte — asta e esenţial, asta a voit să ştie...

... Tîrziu, cînd directorul părăseşte apartamentul minerului, Vulcanul începe să-şi aprindă luminile. In oraşul vechi, în vale, sunt mai puţine. Cele mai multe sunt sus, la baracamentele constructorilor. Peste un an sau doi, cele mai multe lumini vor fi aici, unde se construieşte noul oraş... Directorul merge, visător, către gară. Din faţă, dinspre mină, vine un susur imens şi surd: plămînii minei respiră. O locomotivă şuieră prelung — undeva, pe o linie îndepărtată. Nişte brigăzi coboară spre şantier, pregătindu-se pentru schimb. Unul din oameni cîntă din frunză „Marinică" şi alţii îl acompaniază, veseli. Gata, dela placa de colo, drumul merge iute la gară. Directorul trece prin faţa plăcii, şi se uită într-o doară. Pe placă scrie aşa: „Cît mai multe apartamente minerilor!" Directorul zîmbeşte, şi continuă să-şi aţintească privirea acolo. Ce mai citeşte acum? Nu mai citeşte nimic. S-a gîndit numai, că trustul şi-a depăşit planul şi în trimestrul acesta.

... Dar zîmbetul îi dispare curînd de pe buze. Şi-a amintit de şantierul dela Petrila, de o consfătuire, de nişte betoniere. Se apropie de becul unui stîlp electric, scoate agenda şi o desface înfrigurat. Apoi porneşte, preocupat de problemele sale, înspre gara plină de fum şi de praf de cărbune.

Petre SOLOMON

CEAHLĂUL

Impărat era Ceahlăul
Peste văi şi peste munţi.
Il ştiau de frică hăul,
Apele fără de punţi.

I se închinau Ardealul
Şi Moldova. Il slăveau
Fluierele şi cavalul.
Oamenii i se-nchinau.

Stîncile-i de piatră albă
Păreau turnuri de cetăţi,
Inşirate ca-ntr-o salbă,
Peste mari singurătăţi.

Aşternute la picioare
Avea plaiuri şi poieni,
Să păşească pe covoare
Florile — ai săi curteni.

Tulburat e împăratul
In palatul lui de stei.
Umblă vorba că în satul
Dela poale, ar fi zmei.

I-au spus codrul şi poiana,
Urşii — tot aşa i-au spus —
Cum că zmeii prind bulboana
Intr-un lac cum alte nu-s.

Dela Hangu, cică -n vale,
Pîn-aproape de Bicaz,
Bistriţa Măriei Sale
Au s-o stringă într-un laz.

Zice zvonul deasemeni,
Cum că zmeii tale-acum
Printr-o namilă de cremani,
Apei sale un alt drum,

Cată-n jos temutul munte,
Cătrănit şi tulburat.
— Cine-a cutezat să-nfrunte,
Pe slăvitul împărat?

Nu sunt zmei, de bună seamă,
Oameni sunt, deşi îţi par
Dîrji ca zmeii: fără teamă. —
Şi sunt mulţi — un furnicar!

Stă Ceahlăul. Se gîndeşte:
— Impotrivă-am să mă pun!
Dar apoi, se răzgîndeşte,
Ispitit de-un gînd mai bun:

— Nu-i nimic! — parcă şi-ar spune.
Zmeii-aceştia, zău, îmi plac.
Ziua, pîn-la soare-apune,
Mă voi oglindi în lac!

Bicaz, octombrie 1953

Consfătuirile cu colaboratorii sînt esenţiale. „Simţul predării apartamentelor" se dezvoltă şi cu acest prilej...

Un oraș minier în vîrstă de 20 de ani:

CARAGANDA

Călătorul străin, care vizitează pentru prima oară pitorescul oraș minier Caraganda din R.S.S. Cazahă, cu greu se poate obișnui cu gîndul că acest oraș nu are decît 20 de ani de existență.

Pe locurile unde se înalță astăzi edificiile luminoase ale Caragandei, se întindea, în urmă cu cîteva decenii, stepa aridă — vara pîrjolită de arșița soarelui, iarna încremenită în troieni nesfîrșite.

In anii de după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, Puterea Sovietică, munca creatoare a poporului cazah, au făcut să răsară aici centrul carbonifer Caraganda, care reprezintă una din mîndriile Cazahstanului Sovietic. Minele din Caraganda sunt atît de bine utilate și mecanizate, încît ele funcționează ca adevărate uzine subterane.

Totul în Caraganda vorbește despre tinerețea orașului minier. Pînă și populația Caragandei este formată în majoritatea ei din tineri. In oraș pulsează o bogată viață culturală iar nu mai puțin de 40.000 elevi frecventează școlile medii.

Priviți în această fotografie, cum arată azi Caraganda cazahă, orașul care la 10 februarie a împlinit 20 ani de existență (fotografia de sus).

Un grup de tineri mineri din mina de cărbuni 104 a Trustului Leninugol din Caraganda. Pe fețele acestor tineri se citește bucuria succeselor repurtate în producție. →

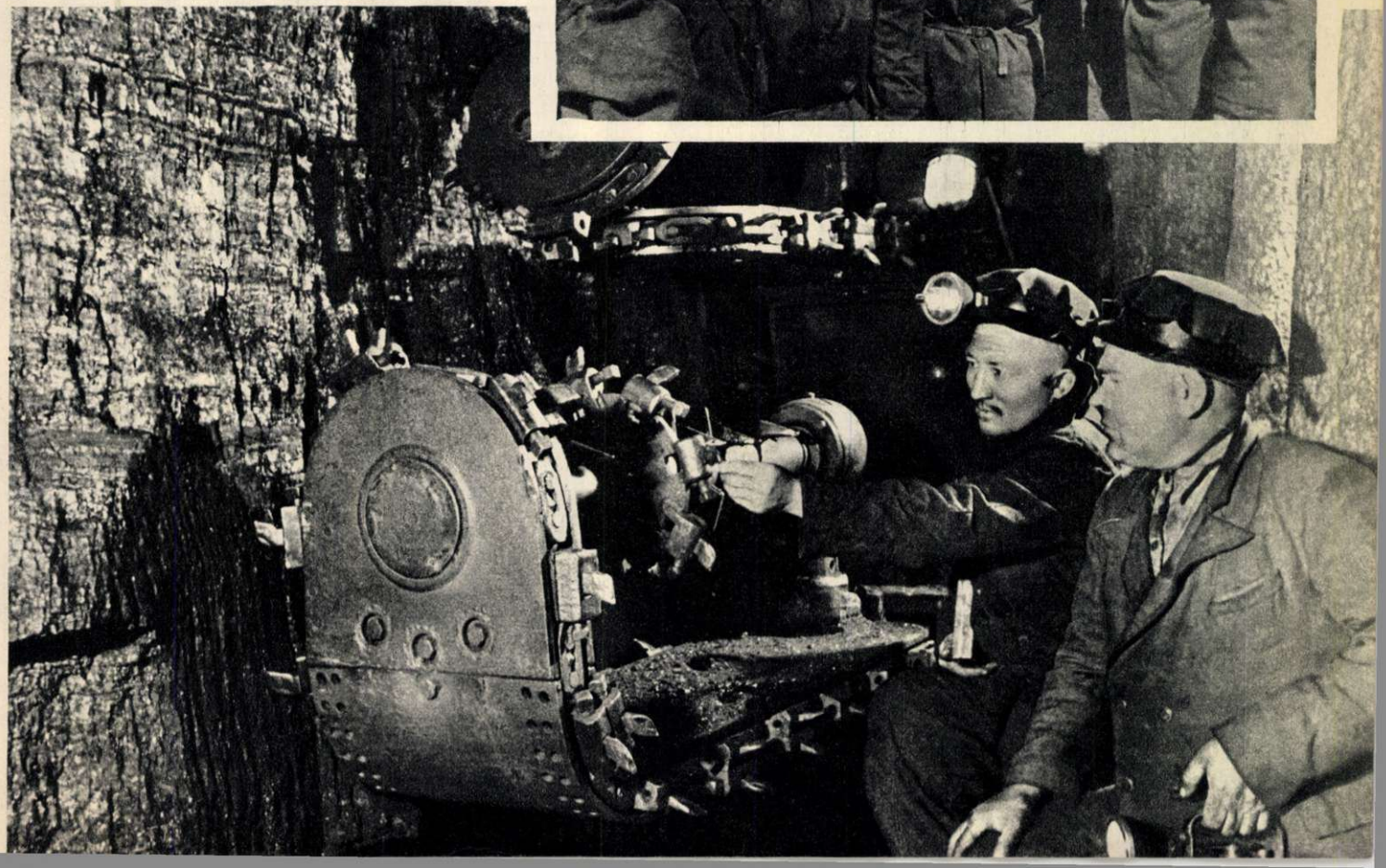

Minele din Caraganda sunt foarte bine utilate, iar minerii prin inovațiile lor contribuie la ușurarea necontenită a muncii. In fotografie: minerul S. Macarov, laureat al Premiului Stalin, îi explică brigadierului Acușup Mede, mecanismul combinei perfecționate, construită de el.

IN LUPTĂ CU NĂMEȚII

Peste întreaga Europă, uraganul și-a revărsat milioanele de tone de zăpadă. Sate, șosele, orașe, drumuri de fier, bulevarde, fabrici și uzine, toate au fost troienite de mînia dezlănțuită a viforului.

Bucureștenii își croiau anevoie pîrtiile spre locurile de muncă. La apelul guvernului nostru, la chemarea Consiliului Central al Sindicatelor, la apelul Comitetului Central al U. T. M.-ului, oamenii muncii din Capitală, — muncitori, ingineri, tehnicieni, funcționari, — au răspuns cu entuziasm pornind în mod organizat la deszăpezirea drumurilor, pentru asigurarea aprovizionării populației. Primele pîrtii au fost croite spre centrele alimentare. De aici, lunecînd pe schiuri sau croindu-și anevoie poteci cu lopețile, primele echipe și-au tăiat drum spre creșe, spre căminele de copii și spitale. Tractoare și mașini cu pluguri, oameni înarmați cu lopeți, au croit zi și noapte drum tramvaielor și autovehiculelor sub puternica biciuire a viscolului. Unele după altele au fost redate circulației străzile și bulevardele Capitalei.

In Capitală: drojdia de bere este dusă la brutării cu schiori.

Și de data aceasta am primit ajutorul poporului sovietic: din U. R. S. S. ne-au fost trimise pluguri speciale de deszăpezire a liniilor ferate. In cele două imagini de mai jos, poate fi văzut un asemenea plug lucrînd pe linia București-Constanța.

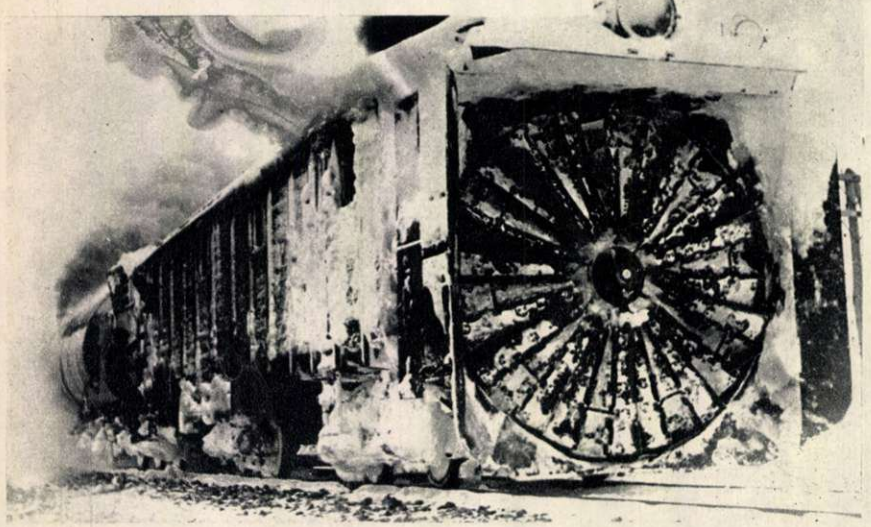

Politica justă dusă de partid în rezolvarea problemei naționale asigură dezvoltarea neîncetată a culturii în rîndurile minorităților. In fotografia noastră corul pionierilor de la școala sîrbă din Timișoara.

După consfătuirea pe țară a cadriștilor din 3 — 5 februarie 1953 necesitatea formării cadrelor de constructori de cale ferată pentru ridicarea neîncetată a potențialului tehnic al transportului feroviar, a luat ființă la Iași Facultatea de Construcții Feroviare. Majoritatea studenților sînt fii de muncitori și de țărani muncitori. Recent statul a alocat aproape două milioane lei pentru începerea lucrărilor în vederea amenajării și extinderii clădirii unde va funcționa în viitor Facultatea. Noul local va fi dotat cu un amfiteatru, cu săli de cursuri spațioase și cabinete de studiu pentru profesori. In fotografie, un aspect dintr-un laborator al Institutului.

B. LAZĂR
Iași

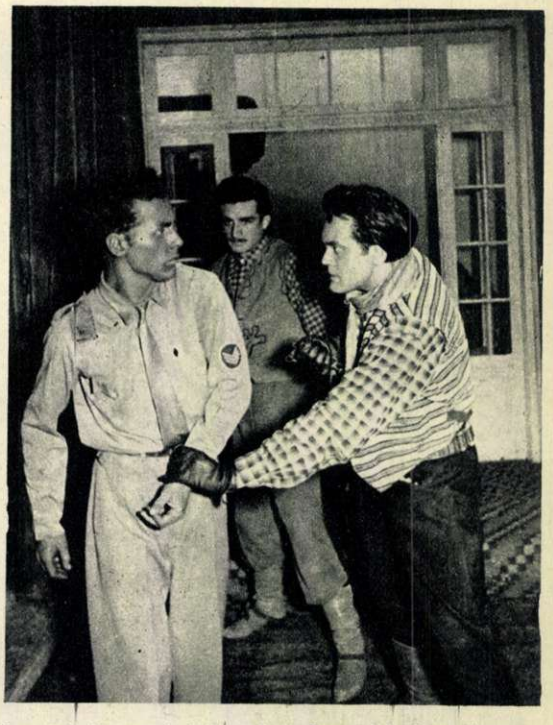

Examenele de iarnă de la Institutul de Teatru „I. L. Caragiale" au fost un bun prilej de trecere în revistă a rezultatelor atinse pînă acum de către studenți. In fotografie: Vasile Dupleac, Petrache Adrian și Val Rădulescu din anul IV, interpretînd o scenă din piesa „Rădăcini adînci" de James Haw și Arnold Dusow.

Fotocronica FLACĂRII

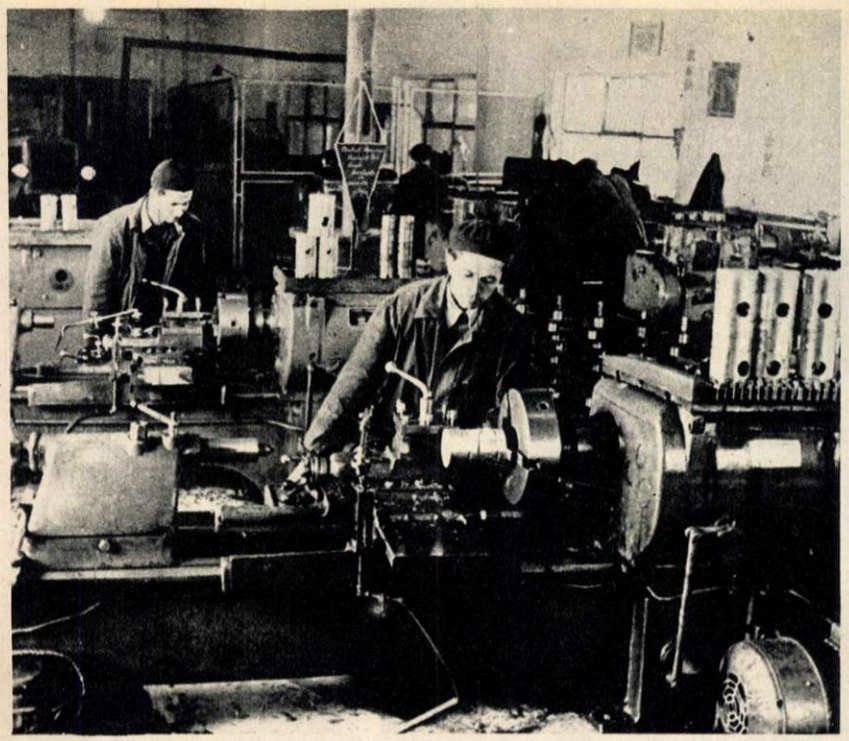

Tractoriștii și mecanizatorii centrelor mecanice și S. M. T.-urilor dau zor cu repararea tractoarelor și agregatelor. Aplicînd metoda reparațiilor pe sisteme și organe de mașini, primind piese de schimb fabricate în centrele mecanice, tractoriștii se străduiesc să isprăvească reparațiile înainte de termen. În fotografie: muncitorii centrului mecanic din Roșiorii de Vede, produc piese de schimb pentru repararea tractoarelor.

Páll Mihai și Kézdi Carol de la Atelierele Centrale ale cooperativei metalurgice „Ciocanul" din Tîrgul Mureș muncesc cu stăruință pentru ca din magazinele orașului și regiunii să nu lipsească nici aceste articole atît de necesare oricărui menaj.

În curînd și semănătorile acestea vor lua drumul S.M.T.-urilor din țară. Muncitorii Uzinelor „Semănătoarea" din București se străduiesc să îmbunătățească calitatea și să realizeze noi tipuri de mașini pentru mecanizarea tot mai largă a muncilor din agricultură.

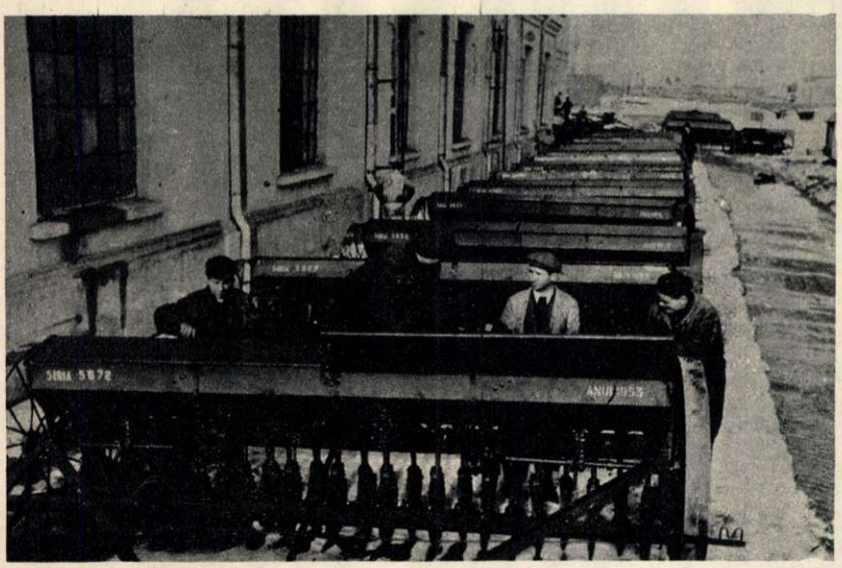

Cu toate că iarna persistă cu îndîrjire, pregătirile pentru campania de primăvară se desfășoară pe întreg cuprinsul țării. La gospodăria agricolă colectivă „6 Martie" din comuna Șelimbăr se semnează contractul de lucrări între gospodărie și S.M.T. - Turnișor Sibiu.

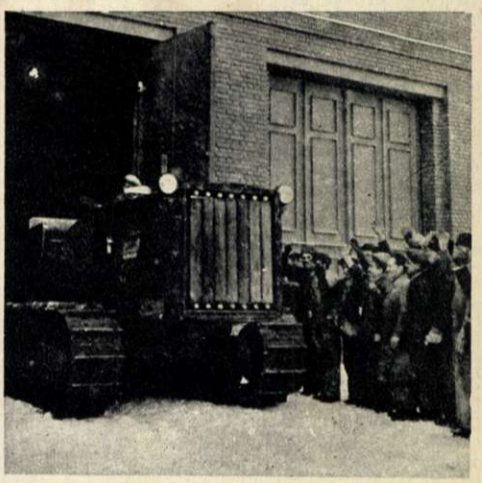

ÎN PROBĂ

Ora șapte dimineața. Stăruitor, prelung, mugetul chemător al sirenei izbucnește pe neașteptate.

Hala montajului. Ingînîndu-se cu zumzăitul mașinilor acompaniate de răpăitul sacadat al pistoanelor pneumatice, puternicele tractoare 23 August tip B1, de 120 cai putere, și-au început primele rotații ale motoarelor.

Ca niciodată, azi, brigada de producție-tractoare, condusă de maistrul Petrică Apetrei, a venit toată la lucru în schimbul de dimineață. Strungari, bormașiniști, frezori, motoriști, ajustori, monteuri, șefi de echipe, maiștri de schimb, dispeceri, forjari, și turnători, tehnicieni și ingineri, toți-cei ce lucrară la construirea tractoarelor erau prezenți în dimineața aceea. Odată cu primele rateuri ale motoarelor ei au fost cuprinși de neastîmpărul așteptării. Fără să vrei, zvîcnetul inimii se contopește cu mersul motoarelor. Noul tractor a fost proiectat și construit de muncitorii uzinelor „23 August", după cea mai modernă documentație tehnică primită din U.R.S.S. Noul tractor este superior prototipului produs anul trecut, prin economiile de lubrefianți pe care le realizează, prin posibilitățile ce le are de a străbate terenurile cele mai accidentate, printr-un control permanent asupra ambreiajului în timpul mersului ș. a.

Încălzitul motoarelor e gata. Ascultînd sfaturile inginerului proiectant, Edelstein Heller Ervin, mecanicii din echipa de probă au început să mărească turația motoarelor.

Masivele uși ale montajului s-au deschis. Duduitul puternicelor motoare a înnecat orice zgomot.

Costin HÎNCU

fotocronica FLACĂRII

In sala de montaj a meselor de operație.

IN SLUJBA SĂNĂTĂȚII POPORULUI

Departe de zgomotul orașului, răspîndite într-o grădină plină de pomi, clădirile roșii ale fabricii „Recas" — prima noastră întreprindere producătoare de instrumente și aparate medicale — par mai degrabă niște vile.

In urmă cu ani, aci se aflau doar cîteva ateliere vechi pentru repararea utilajului medical. Astăzi, însă, e o fabrică modernă, care nici nu suferă comparație cu ceeace întreprinderea era în trecut. Ea și-a găsit adevărata menire abea în anii puterii populare. Complet utilată cu mașini noi, sosite din Uniunea Sovietică și R. Cehoslovacă, întreprinderea „Recas" fabrică astăzi dela cele mai mici instrumente de chirurgie, pînă la cele mai mari și mai complicate aparate medicale.

O vizită prin nenumăratele secții ale fabricii „Recas" este deosebit de interesantă.

Să intrăm mai întîi în secția radiologie. Ca pretutindeni în fabrică, aci se cere o muncă de precizie, de înaltă calificare și calitate. Aparatul „Röntgen" nu este o mașină oarecare, care atunci cînd nu funcționează bine, rebutează o piesă, două. El lucrează cu „piese vii" — oamenii. De aceea, fiecare dintre zecile de muncitori, care iau parte la construirea acestui aparat dificil, este conștient de răspunderea lucrului său.

Pînă să ajungă la spital, aparatul „Röntgen" străbate un drum lung și plin de operații complicate în procesul producției. Intr-o parte a secției se lucrează comutatoarele și diafragma dublă pentru mărirea sau micșorarea cîmpului de examinare, piese minuțioase, care cer multă răbdare și pricepere. Nu departe de aici, tehnicianul Sacalici Teodor, unul din cei mai buni tehnicieni ai întreprinderii, lucrează rezistența de reglaj. Piesa aceasta cît pumnul este tare migăloasă. Ea se bobinează la cald, pentru ca sîrma să rămînă tot timpul întinsă.

Alți muncitori lucrează la confecționarea transformatorului de înaltă tensiune. In timpul lucrului, bobinatorul Hurmuzescu Teodor nu-și desprinde nici măcar o clipă privirea dela aparatul său. Dacă una din cele 80.000 spire ale bobinei nu este paralelă cu celelalte sau nu este îndeajuns de strînsă, transformatorul nu funcționează. La început, transformatorul le-a dat multă bătaie de cap muncitorilor secției. Lipseau izolatorii de porțelan, tabla de siliciu și hîrtia izolatoare, iar uleiul nu era de cea mai bună calitate. Statul, prin organele sale de resort, le-a dat însă ajutor muncitorilor dela „Recas" și aceste dificultăți au fost înlăturate.

Și pentru stativ, piesă care la prima vedere pare oarecum simplă, trebuie muncă multă și migăloasă. Iată-i pe maistrul Vasile Borza și pe muncitorul Vasile Tomescu cercetînd cu grijă toate părțile componente înainte de montare. Căruciorul pe care se fixează tubul „Röntgen" și ecranul fluorescent trebuie să se miște ușor... Și placajul stativului este examinat temeinic înainte de montare. Un singur nod sau o fibră de culoare închisă în compoziția sa pot să inducă în eroare pe medic, făcînd ca, atunci cînd razele din tub trec prin corpul omului, pe ecran să apară diverse pete care duc la un diagnostic greșit.

Curiozitatea vizitatorului nu poate să sfîrșească însă aci, în secția radiologie. Mai departe, într-alt corp de clădire, sînt deasemenea lucruri interesante de văzut: e secția în care se montează mesele de operații și fotoliile dentare.

Masa de operație se poate cerceta aci în toate „tainele" ei. Mai întîi postamentul masiv, apoi toba pe care este montată masa propriu zisă. Roata de manevră, pe care tînărul ajustor Dumitru Nicolae o învîrtește acum cu ușurință într-o parte, înclină masa lateral. O altă roată face înclinările longitudinale. Dumitru Nicolae cunoaște mesele de operație la fel de bine ca un chirurg, cu toate că, în urmă cu ani, în satul său el nu cunoscuse nici măcar termometrul...

— Și aparatul acesta se mai „îmbolnăvește" cîteodată — spune rîzînd tînărul ajustor, și arată spre mesele de operație sosite pentru reparații. Se întîmplă uneori să rămînă... olog. Asta-i „boala" cea mai răspîndită... Atunci masa de operație intră în „operație". O vindecăm repede. Îi verificăm mai întîi canalele prin care trece lichidul, căci sistemul de ridicare și coborîre este hidraulic. După puțină muncă e repusă în stare de funcțiune și o înapoiem spitalului care a trimis-o...

După ce ne despărțim de tovarășii din această secție, ne îndreptăm spre secția de instrumente chirurgicale, unde se lucrează și instalațiile complexe de sterilizare. O asemenea instalație se aseamănă în înălțime cu cea a unui vagon de tren, iar nenumăratele sale cazane, roți și butoane îți vorbesc dintru bun început despre o muncă dusă cu pricepere, cu migală și dragoste.

Iată și instrumentele chirurgicale. In forma brută, bisturiul seamănă cu un vîrf de lance din vremea romanilor. El trebuie prelucrat la polizor la diverse granulații, pînă capătă forma definitivă. Tot atîta prelucrare îndelungă și dibăcie se cere și pentru confecționarea casoletelor de sterilizat, a balanțelor de precizie, a seringilor sau a lăzilor izoterme pentru transportul sîngelui conservat.

Nenumărate produse se fabrică la „Recas" în serie; fabrica aceasta, una din nenumăratele realizări ale regimului de democrație populară pe linia asigurării sănătății oamenilor muncii, trimite astăzi în întreaga țară sute de tipuri de instrumente și aparate medicale, care deservesc spitalele și dispensarele noastre.

Maria RIZU

Lucrul la aparatele de sterilizare cere înaltă precizie, înaltă calificare.

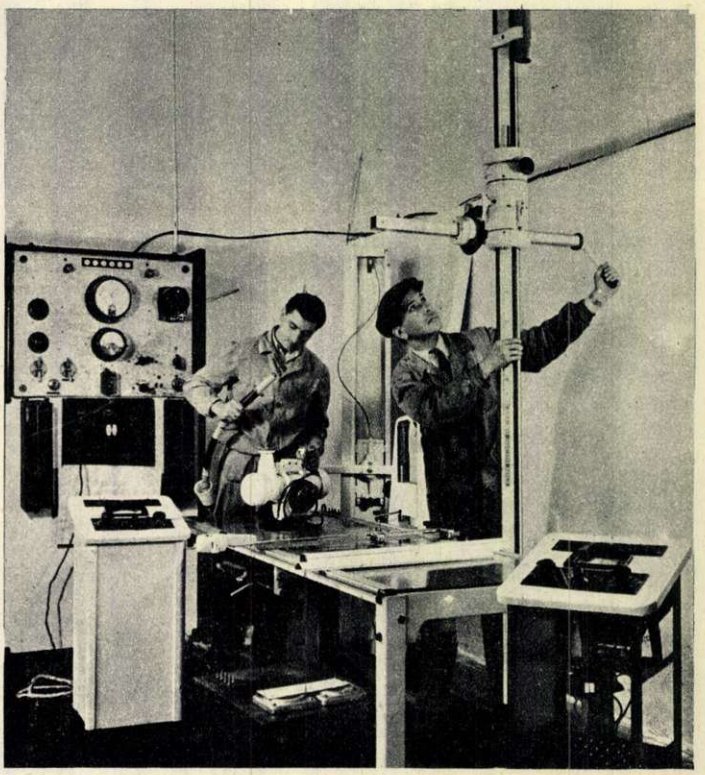

Secția de asamblaj a aparatelor Röntgen.

De strajă cauzei păcii

Februarie 1918.

De la porturile nordului, încremenite între gheţuri, şi pînă în stepele fără de sfîrşit ale Ucrainei, milioane şi milioane de oameni, descătuşaţi de către Marele Octombrie, se împotriveau cu aprigă îndîrjire asalturilor furibunde ale contrarevoluţiei, năvalei hoardelor intervenţioniste. Patria Sovietică, mugur al vieţii noi, nădejdea omenirii muncitoare, era în primejdie; trebuia apărată cu preţul sîngelui, cu preţul vieţii.

In vîltoarea acelor lupte grele pentru apărarea Puterii Sovietice, s-a născut Armata Sovietică — pavăză de oţel a măreţelor cuceriri revoluţionare ale poporului sovietic.

23 ani mai tîrziu cînd clicile imperialiste, neţinînd seamă de lecţiile istoriei, şi-au trimis cohortele de asasini hitlerişti împotriva Ţării Sovietelor, agresorii au fost izbiţi năprasnic de pumnul neiertător al poporului sovietic — Armata Sovietică, armata de tip nou, armata cu adevărat populară, a frăţiei dintre popoare, armată educată în spiritul internaţionalismului proletar. Ea a zdrobit maşina de război hitleristă, eliberînd popoarele subjugate de fascişti.

Ca şi celelalte popoare eliberate de către invincibila Armată Sovietică — oastea păcii şi a libertăţii — poporul nostru poartă recunoştinţă veşnică glorioaselor forţe armate sovietice.

Astăzi, ca şi în urmă cu 36 de ani, Armata Sovietică stă de strajă cuceririlor epocale ale marelui popor, constructor al comunismului, şi este, pentru toate popoarele lumii, scutul de nebiruit al păcii.

Monumentul eroului Matrosov din Parcul Victoriei, din Leningrad.

Paradă militară în Piaţa Roşie.

În secția pentru copii a bibliotecii centrale raionale din Sibiu. Micii cititori găsesc aici nenumărate povestiri despre eroi minunați, despre călători ce-au străbătut mări și oceane necunoscute, întîmplări din viața oamenilor zilelor noastre...

INOVATORII

de Francisc MUNTEANU

Privită de sus, uzina de tractoare dela Orașul Stalin pare un oraș model, socialist, cu străzi și bulevarde largi, drepte, cu scuaruri și parcuri cu alei străjuite de postamente de beton pe care suporți de metal susțin vitrine cu fotografiile stahanoviștilor și fruntașilor în producție. Clădirile mari, uniforme, sînt aliniate simetric, după o concepție arhitectonică clasică, inspirînd încredere, trăinicie. Printre grupurile de clădiri ale secțiilor, se încrucișează vehicule care se mișcă încet, lenește, pline de solemnitate: sînt tractoarele K.D. 35. Duduitul lor ritmic se împletește cu huruitul sutelor de mașini din secții și, ca într-o orchestră simfonică, toba mare — ciocanul pneumatic dela forjă — punctează sacadat această melodie tinerească, plină de avînt.

Din fața clădirii principale se poate vedea — pe sub arcadele ce țin pe umeri povara întregii clădiri — o curte largă, plină cu tractoare roșii. Aici te întîmpină o fotografie înrămată înfățișînd un om cu fața osoasă, cu ochi mici și vioi sub o frunte boltită, lată. Sub fotografie un text scurt, telegrafic: „Maistrul Teofil Ratz, inovator. Realizînd două bare de alezat, a redus timpul fabricației cu trei minute și jumătate de fiecare tractor". Atît.

Textul e scurt, dar îndărătul fiecărui cuvînt, dacă stai să meditezi, vei găsi ceeace știi și auzi în fiecare zi, fapte caracteristice pentru viața noastră de toate zilele.

E una din sutele de inovații ce se nasc aici, în ateliere. O inovație ce reduce timpul fabricării unui tractor cu trei minute și jumătate. Asta înseamnă că fiecare tractor părăsește poarta fabricii cu 3,5 minute înainte de termenul planificat.

Unora li s-ar părea poate că nu e mult, dar la mii de tractoare sînt de mii de ori trei minute și jumătate! Iar dacă vei trece pe lungile alei ale fabricii și vei citi fiecare explicație „telegrafică" de sub fotografiile inovatorilor, stahanoviștilor, vei aduna zeci și zeci de minute. Cîte un minut au smuls fabricării tractoarelor și stahanovistul Afanasie Paiu, și Francisc Balint, și inginerul Tiberiu Vădănici, și alții, și alții...

... O stație de mașini și tractoare va primi două K.D.-uri, cu douăzeci de zile înainte de termen. O gospodărie agricolă de stat va termina arăturile cu zece zile înainte de termen... In următoarele zece zile se vor ara pămînturile țăranilor individuali... Cîți din ei și cîți din noi ceilalți, care sîntem departe de ogoare, de fabrica de tractoare, cunoaștem numele lui Afanasie Paiu sau al lui Teofil Ratz?

Vino, cititorule, să trecem pragul cabinetului tehnic, să răsfoim „Cartea de onoare" a uzinei de tractoare din Orașul Stalin sau albumul inovatorilor. Vom găsi printre iscălituri numele, cunoscut azi tuturor metalurgiștilor noștri, al lui Bîkov. Fiecare filă statornicește cîte o amintire : au semnat în această carte stahanoviști maghiari, albanezi, secretarul general al F.M.T.D., Jacques Denis, eroi ai armatei de eliberare coreene, prieteni și tovarăși din marea bătălie pentru pace din India, Chile, Bulgaria, China, Africa și din multe alte colțuri ale lumii. Tot în acest album au iscălit viitorii ingineri constructori de tractoare, actualii studenți dela Facultatea de mașini agricole din București, care peste ani vor reveni în această fabrică și-și vor regăsi numele iscălit cu emoție în cartea de aur, legată în piele să reziste anilor. In celălalt album, mai gros chiar și decît primul, sînt trecute numele stahanoviștilor și inovatorilor. Pe unii îi regăsești înscriși de mai multe ori. Astfel stahanovistul Paiu și-a înscris numele în acest album de 25 de ori. Alături de el, zeci de nume, sute de nume...

Oameni minunați, constructori ai socialismului.

Să mergem, dar, merită să-i cunoaștem, să luăm exemplu dela ei.

★

Stahanovistul Afanasie Paiu este un om de statură mijlocie, cu glas domol, răgușit. Vorbește cu greu despre el, și cu o voce atît de scăzută de parcă i-ar fi rușine că n-a făcut decît 25 de inovații...

— Păi, cum să vă spun, tovarășe, — ne povestește el domol — prima inovație s-a întîmplat mai demult. Cred prin patruzeci și șapte. Tocmai livram niște semănătoare cînd cineva din comisie a constatat o lipsă la marcatoare. Știți, marcatoarele sunt niște gheare de oțel care servesc la păstrarea distanțelor între rînduri. Mă cheamă tovarășul inginer-șef Stoian Petrescu. Îmi explică cum stă situația și-mi zice scurt : „Trei zile îți dau să faci niște marcatoare la semănătoarele astea, că nu le putem expedia." M-am învîrtit eu ce m-am învîrtit, numai că nu m-am dat peste cap. Nu și nu. Pe urmă, m-am dus în curte unde erau înșirate semănătoarele. Le-am pipăit, le-am măsurat, și ajutat de țăranii care veniseră să viziteze fabrica am găsit soluția. In două zile le-am dat gata. Cum le-am făcut?... Apoi la asta e greu de răspuns. Le-am făcut, că doar sînt meseriaș, ce dracu? Și apoi nu puteau sta semănătoarele gata vopsite în curtea fabricii cînd brazdele stau răsturnate și așteaptă semințele!... Celelalte inovații? Apoi nu s-ar fi făcut ele dacă n-am fi observat la expediții iar vreo nerînduială. Vă spun sincer, am și uitat de marcatoare cînd, la o ședință a organizației de bază, ascultam ordinea de zi; spunea așa cuvînt cu cuvînt: Primul punct : Analiza inovației tovarășului Paiu. Na, zic eu, să știi că s-a întîmplat ceva cu marcatoarele. Dar nu mi-a fost teamă : știam că am făcut un lucru pe cinste. Și s-a ținut un referat de ți-era mai mare dragul să-l asculți. Abia atunci mi-am dat seama ce act politic important am făcut. Mi-or spus și cuvinte frumoase, dar unii — și ăștia aveau dreptate — m-au criticat foc. Cică de ce m-am închis în biroul meu de maistru și am căutat singur soluții, cînd împreună, în secție, am fi găsit-o, desigur, mult mai repede. Invidia, mi-am spus... Ehei, unde era mintea mea de astăzi. După ședința asta umblam țeapăn, supărat. Nu trece mult timp și sunt chemat la comitetul de partid.

— Măi tovarășe, îmi spune secretarul, de ce nu mai faci tu inovații?...

— Păi, zic, semănătoarele n-au nicio hibă.

— Acolo într-adevăr nu mai este, dar la piesele pe care le lucrăm... Nu crezi că la o ședință de producție ar fi bine să ridici problema asta?... Caută, vezi în secție care piesă se lucrează greu, care cere prea multe operații. Să faci și tu ceeace face Ratz: frezează patru piese deodată în loc de una la o singură mașină. Ei, ce zici?...

Eu n-am zis nimic. M-am întors în secție să controlez fiecare reper. Și ce să vezi? Mi s-a părut că pînă acum am umblat cu ochii închiși. Cu puțină judecată am găsit multe piese unde se putea reduce ba din operații, ba din timpul de execuție. Dau fuga la comitet și spun că am să fac asta, și asta, și asta... Mă uit la secretar și el rîde. Na, zic, iar ai sfeclit-o, Paiule. Oare unde am greșit?...

— E bine, zice el, chiar foarte bine, numai că tu, îmi spune secretarul, ai să reușești să faci cinci sau zece îndreptări, dar crezi că asta e deajuns?

— Desigur că da, că atunci mă întreb de ce m-ați mai îndemnat să caut nu știu ce nereguli?...

— Da, am spus asta. Să te duci să dai cîteva exemple ca fiecare muncitor din secție să se gîndească, să se frămînte, să găsească o metodă mai bună.

— Așa a fost, tovarășe ziarist. Și am avut de lucru după aceea... Întrebați care au fost inovațiile mai importante? Păi, nu le mai știu pe toate, au fost multe... De pildă îmi aduc aminte că am făcut și o mașină de alezat, iar la tractoarele I.A.R. 22 am construit o coloană planetară, pentru tăierea danturii roților. Am luat atunci o primă de patru mii de lei...

De restul inovațiilor mi-a spus să mă interesez la biroul tehnic

Stahanovistul Afanasie Paiu la Cabinetul tehnic.

Maistrul inovator Teofil Ratz în timpul lucrului.

Inginerul-topitor Tiberiu Vădănici

Maistrul-inovator Francisc Balint

că el — să-l iert — e cam ocupat: răspunde de întregul sector uzinaj-şpan şi ajută secţiile direct producătoare. Cei dela biroul tehnic nu sînt zgîrciţi cu informaţiile cînd e vorba de Paiu.

— Ce a făcut tovarăşul Paiu?... Axul osii fuzet, ştiţi, un dispozitiv pentru tăierea canelurilor de ulei. Înainte vreme se executa o singură osie, acum la aceeaşi maşină, în acelaşi timp, se fac patru. Staţi, staţi, mai e una despre care trebuie neapărat să scrieţi. La secţia uzinaj-şpan tovarăşii care lucrau la divizoare aveau regulat 5,10 la sută rebut. Ne-am gîndit să discutăm cu tovarăşul Paiu. Cînd am stat de vorbă cu el, clătina nemulţumit din cap. Cică de zece zile se tot frămînta din pricina blestematelor de divizoare. Nu trece nicio săptămînă dela discuţia aceea şi nu se mai semnalează niciun rebut. Ei, spun eu, s-a întîmplat ceva. Şi, într-adevăr, Paiu făcuse un dispozitiv cu care era imposibil să dai rebut. Nici să fi vrut cineva n-ar mai fi putut rebuta folosindu-se de axul cu roată construit de Paiu. Despre frecarea bucşelor nu vreţi să scrieţi nimic? Nici despre faptul că toate cele 25 de inovaţii ale lui Paiu au fost executate în timpul lui liber? Ar trebui... Şi-ar fi poate bine să amintiţi că Ion Pricop a devenit inovator cu ajutorul lui Paiu; staţi, staţi un pic, am lista tuturor tovarăşilor...

...De multe ori după sunarea sirenei, la uzinaj-şpan deasupra unei banchete de lucru arde o lampă. Sub conul gălbui de lumină o mînă mînjită cu ulei trage linii punctate... Şi seara tîrziu, cînd se întoarce acasă, nevastă-sa nu-l mai cicăleşte din cauza întîrzierilor. E mîndră cînd îi citeşte numele în coloanele ziarului local şi bucuria ei se împleteşte cu o altă satisfacţie concretă: drepturile de inovator ale soţului.

— Ştiţi, tovarăşe — îmi spune ea — de atunci s-a apucat de inovaţii de cînd a fost tovarăşul Bîkov la noi. De atunci tot meşterește în uzină. Dar lasă să meştereasca... Şi luna asta a adus primă acasă, şi apoi vedeţi locuinţa asta tot pentru meritele lui am căpătat-o.

Afanasie Paiu stă într-adevăr bine: are în cartierul muncitoresc un apartament format din două camere, bucătărie, baie, pivniţă şi cămară. Lumină şi gaz metan.

Ciudaţi sunt inovatorii ăştia: toată lumea e mulţumită de ei, numai ei nu sunt. Aşa şi Paiu.

— E drept că am făcut 25 de inovaţii, dar cînd te gîndeşti cîte sînt încă de făcut îţi vine să iei două kilograme de vin şi să te îmbeţi de necaz. Ar trebui ca fiecare muncitor să fie un inovator. Căci nu există lucru ce nu s-ar putea face mai bine. Şi atunci n-am smulge doar cîteva minute timpului de fabricaţie, ci ore sau zile. Dar eu nu mă las: cel puţin jumătate din muncitorii dela mine din secţie trebuie să fie raţionalizatori. Şi atunci să vezi salt în producţie! Mai ales că s-apropie şi Congresul Partidului şi nu se face să stăm cu mîinile în sîn. Eu, tovarăşe, sînt membru de partid, dar doamne ce n-aş da să pot fi din nou utemist. Cu vîrsta, bineînţeles — adaugă şi rîde încet, domol. Acum nu vă supăraţi tovarăşe, încheie Paiu, vă las că am treabă. Dacă mai staţi încă vreo cîteva zile aici, apoi va trebui să scrieţi despre 26 de inovaţii. Iar rîde: de astădată rîsul lui răsună plin de vigoare, de tinereţe.

Se îndreaptă spre o freză. Îl urmăresc cu privirile. Afanasie Paiu se apleacă asupra pieselor, le pipăie, şi-i lucesc ochii.

Omul acesta a reuşit să facă artă din munca lui.

*

Sînt unii oameni care dacă aud cuvîntul „război" îşi încleştează pumnii, faţa le devine mînioasă şi-şi strîng cu putere fălcile. Aceştia dacă vorbesc despre pace rostesc cuvintele rar, tărăgănat, să fie clar pentru fiecare ascultător. Vorbesc cu patimă şi ascultîndu-i simţi cum un fior îţi străbate şira spinării. Un astfel de om — dintre mii şi milioane de oameni din ţara noastră — e şi maistrul Teofil Ratz. Copila sa în vîrstă de doi ani şi soţia sa au murit în timpul bombardamentelor. Zece ani au trecut de atunci. Ratz şi-a refăcut viaţa, are două fetiţe, dar patima a rămas aceeaşi — poate mai puternică — tocmai din cauza fetiţelor. Lui, cuvintele niciodată nu i se par prea mari, vorbeşte aprins, gesticulînd larg:

— Ne trebuiesc tractoarele aşa cum ne trebuieşte aerul şi apa. Să răscolească pămîntul nostru bun, să-l facă mai darnic. Tractoare multe să fie pîine multă, să fim cu toţii sătui. Sătui şi veseli. Deaceea vreau să fiu inovator bun. Mi-a spus odată Bîkov că nu este nimic perfect în lumea asta, că nu este niciun procedeu de producţie care nu s-ar putea îmbunătăţi. Vedeţi acest tampon — îmi arată tamponul de lemn de pe masă — dacă tovarăşii tîmplari s-ar preocupa mai mult, ar putea să reducă cel puţin două operaţii. Mînerul s-ar putea face dintr-o singură bucată, fără aceste încheieturi de prisos. Cu atît mai mult că nici sugativa nu e prinsă bine. Dar ce am eu cu tamponul?...

Nu mi-a spus adevărul: sub cristalul biroului era prins un desen, pe care chiar eu — profan în desenul tehnic — am reuşit să-l descifrez: erau desenele unui tampon.

— Ei da, recunoaşte el roşind, am întocmit nişte schiţe, aşa într-o doară, să văd ce s-ar putea face. Şi zău, tovarăşe, s-ar putea reduce două operaţii... Şi operaţiile astea în plus, sunt cei mai periculoşi duşmani ai producţiei. Să vedeţi: mă duc într-o zi în secţie...

Aici Ratz se opri să-şi adune gîndurile. Faţa i se lumină de un surîs ciudat...

— La freza cea mare, urmă după o vreme, arătîndu-mi o maşină mare, cenuşie, se lucra o piesă. Treaba mergea încet... Mă duc la tovarăşul care lucra acolo şi-l întreb: „Ei, cum îţi place acest reper?" — „Nu-mi place, îmi răspunde el, cîştig puţin... Merge al dracului de încet". Îl întreb dacă nu s-ar putea face mai multe piese deodată. El, cică nu. Că a mai încercat. „Nu există, îi spun. Unde scrie că nu se poate?" Duc o piesă la mine în birou, iau un creion şi schiţez toate poziţiile operaţiilor. Încerc în toate felurile; nu merge. Are dreptate, mi-am zis eu şi voiam să las baltă toate proiectele schiţate. Pe urmă, supărat pe mine însumi mi-am spus: „Bine, măi Ratz, nu eşti tu acela care susţine că nu există niciu operaţie care să nu se poată îmbunătăţi?" Şi fără alte fasoane mă aşez la masă cu schiţele-n faţă. Trece un ceas, trec două... Sună sirena. Ce-mi pasă? Stau! Intră schimbul doi, apoi schimbul trei. Imi era grozav de foame. Nu m-am îndurat însă să plec, deoarece găsisem ceva... Dar era atît de puţin, aproape nimic. Chiar îmi spuneam: „las totul baltă că nu se poate face nimic!" — cînd se deschide uşa, şi intră tovarăşul Mărăcineanu dela Comitetul de partid. Ce faci? Mă întreabă. Îi arăt desenele. El îşi scoate haina, vrea să se aşeze şi văd că se uită lung la mine. Îşi îmbracă din nou haina şi-mi spune să mă duc acasă.

— Nu vezi că abia mai poţi sta pe picioare? M-am dus acasă, ce era să fac? A doua zi cînd vin la lucru mă aşez din nou lîngă schiţe. Nu se poate. Afurisită piesă. Imi pare rău de timpul pierdut. Pe la prînz vine iar tovarăşul Mărăcineanu. Mă întreabă ce se aude cu soluţia. Ce să se audă, îi spun, nimic. Nu se poate face nimic. El zîmbeşte numai şi-mi propune să adunăm după schimb pe toţi frezorii într-o şedinţă fulger. Îi adunăm. Le explic eu ce şi cum vreau să fac şi dece nu mi-a reuşit. Ce credeţi, cine se scoală să ceară cuvîntul? Un ucenic! Spune că el frezează cîte două piese cînd nu e de faţă maistrul său, că faţă de el nu îndrăzneşte, că l-o înjurat că strică maşina. Dar nu a aşezat piesele cum am încercat eu, adică în poziţia iniţială, ci tocmai pe dos. Maistrul său roşeşte şi tace.

Merge la maşină să ne demonstroze. Apoi ce credeţi că era acolo? Băiatul — mai deştept decît mine — a căutat poziţii nu la cuţitul iniţial, ci la un cuţit nou. Cum de nu m-am gîndit şi eu la asta?...

K. D.-urile sînt gata de expediţie.

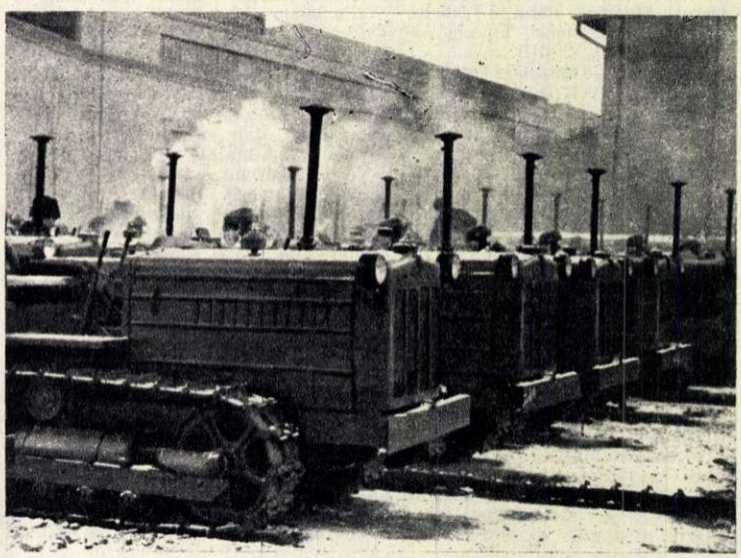

lar tovarășul Mărăcineanu se uita la mine și rîdea. Așa are el obiceiul să facă... rîdea și mie mi-era ciudă de-mi venea să crăp. Nu mă las, îmi spun, și peste vreo două zile, mult mai îndrăznet decît ucenicul, iau un alt cuțit și găsesc o soluție și mai bună. Era simplă ca oul lui Columb. Numai că vezi, de foarte multe ori, lucrul cel mai simplu ni se pare și cel mai complicat. Ce să mai lungim vorba. Încă în ziua aceea am construit dispozitivul. Uită-te acum la freză: douăzeci de piese se frezează dintr-odată. Douăzeci de piese! Dacă m-aș fi lăsat bătut în noaptea aceea, cum — îți pot mărturisi acum — eram gata s-o fac, tovarășul meu nu și-ar fi cumpărat poate porc gras și nici ucenicul încă un rînd de haine noi. Acum sîntem mulțumiți cu toții. Eu am luat și prima ce mi se cuvenea după lege, dar lucrul cel mai de seamă este că am rupt iar cîteva minute procesului de producție. Asta este.

Vedeți cartonul acesta? Și-mi arătă un carton verzui. Citesc cu voce tare inscripțiile de pe fișă: „Inovația nr. 784/23 III. 1953. Un dispozitiv pentru executarea reperului D.25-043."

— Zece luni am lucrat la asta. E aproape gata, îmi spuse Ratz cu fața aprinsă. Încă nu vă pot spune nimic. Peste o săptămînă, două, o să citiți despre ea în ziarul uzinei noastre. Vă pot spune numai atîta că această inovație va fi de talia racordului manometru — o altă inovație a mea unde am redus șase operații din opt, la o piesă dificilă care acum se efectuează în 60 de minute, în loc de 2400. Nu, n-am greșit, 2400 de minute am spus...

Îmi închipui cît de fericit este acest om. Fiecare știre din ziar unde se pomenește de roadele ogoarelor noastre e oarecum legată și de numele lui. Spor la lucru, tovarășe Ratz!

*

Seara, cînd întunericul îmbrățișează halele, din ușa întredeschisă a unei clădiri scunde, răzbat limbi de lumină, trandafirii, violete, albe. Acolo e topitoria. În fața unui cuptor electric înalt, luminat de oțelul fluorescent, topit, stă un omuleț tînăr, lat în umeri, îmbrăcat în salopetă de asbest și un șorț lung de piele. Lîngă el, pe platoul unde se înșiră oalele de turnare, stă un alt om, la fel de tînăr ca și primul. Îmbrăcămintea lui e mai sumară. N-are pe el decît o haină cenușie, descheiată, și în jurul gîtului, un șal cadrilat de culoare galbenă.

— E gata?

— Gata.

Cel de lîngă cuptor, maistrul-turnător Francisc Balint, zîmbește. Celălalt, care puse întrebarea, inginerul-topitor Tiberiu Vădănici, zîmbește și el. Peste cîteva clipe se va turna ultima șarjă din schimb, șarjă fără scurgeri.

Oțelul, un șuvoi alb orbitor, se scurge în oale. Mii de scîntei roșii și argintii sar în toate părțile. Fețele se colorează, umbrele oamenilor se cațără pe pereții halelor, zdrențuite de colonadele de fier pe care, zdrăngănind, alunecă macaraua. Rîngile de oțel caută supapele dopurilor de grafit, se agață de ele, dopurile pocnesc și oalele suspendate de lanțuri se leagănă deasupra formelor. Zeci de șuvoaie de grosimea brațelor se revarsă în formele pregătite pe banda rulantă. Se nasc piesele tractorului K.D. 35.

Cei doi prieteni, maistrul Francisc Balint și inginerul-topitor Tiberiu Vădănici, rămîn în secție și după terminarea schimbului. Așteaptă să se răcească oalele ca să le mai controleze odată. Merită doar. Datorită lor nu se mai scurge niciun kilogram de oțel în zadar. Pe vremuri dopurile întărite cu pastă de șamotă se topeau și ele și oțelul topit cu atîta greutate se revărsa în zadar. Maistrul oțelar Francisc Balint, candidat de partid, și inginerul utemist Tiberiu Vădănici au preparat o pastă care nu se mai topește nici la 1400 de grade. Această inovație, ca dealtfel toate inovațiile din această fabrică, are o poveste ce merită să fie cunoscută.

Multă vreme topitoria a fost o secție codașă din cauza scurgerilor. Nemulțumiți de aceste rezultate, și tînărul maistru de curînd calificat în meserie, și inginerul sosit abia cu un an în urmă în fabrică au rămas lîngă cuptoare, controlînd dopurile, oalele, formele. De multe ori se întîmpla ca Balint, care locuia la cîțiva kilometri de oraș, să piardă cursa cu care mergea acasă și atunci era oaspetele inginerului. În una din acele nopți petrecute în casa inginerului s-a născut punctul de plecare al inovației.

— Știi, tovarășe inginer, a spus într-o seară Balint, eu am observat că toate scurgerile se datorează dopurilor. De aici trebuie să pornim ca să găsim soluția.

— Bine, se topește șamota cu care tencuim dopurile, dar de ce se topește numai la noi? Eu am trimis scrisori altor topitori, se frămînta Vădănici. De ce se topește numai la noi?

Și într-o bună zi au găsit cauza. Aici pentru piesele tractorului K.D. 35 se folosea oțel bazic. Trebuia găsit deci un aluat tot bazic care să nu sufere schimbări chimice în timpul turnării...

Praf de magnezită. Balint a preparat primele dopuri din materialele prescrise de tînărul inginer. Și ca prin minune nu se mai scurgea niciun strop de oțel.

Cînd cei doi părăsesc fabrica, nimeni n-ar putea spune care e inginerul și care e maistrul.

— În curînd vom fi amîndoi ingineri, spune Tiberiu Vădănici. Chiar de pe acum lucrăm împreună. E drept că Balint se mai sperie uneori de formulele chimice, dar rezultatul care se datorește tocmai acestor formule chimice n-a putut să nu-l influențeze pe Feri al meu. O să răzbatem. E nevoie de oțel bun, de oțel mult și în special de oameni la fel de tari ca și oțelul. Iar noi, care stăm în apropierea cuptoarelor, o să ne călim repede.

Oare cine va scrie epopeea tractoarelor românești? Cine va scrie despre minunații oameni, despre minunatele lor realizări?

...Iar voi, acei care pe frig sau pe arșiță, munciți pe ogoare pentru a asigura pîinea acestui harnic popor, ascultînd fiecare duduit al tractoarelor noastre, răsturnați pămîntul mai adînc, căci acolo, departe, în mijlocul țării, la Orașul Stalin, alături de Paiu, Ratz, Balint și Vădănici, inovatori ca Ștefan Szavay, Artur Gaspar, Vasile Stoica, Tache Marcu și alții, și alții, luptă cu minutele să construiască tractoare, cît mai multe tractoare...

Stahanovistul Iosif Stanek și Constantin Nanu lucrează cu pricepere la curbarea lemnului.

Fruntașul în producție Ion Curescu montează scaunele, confecționate din deșeuri.

LA O FABRICĂ DE MOBILĂ CURBATĂ

În fiecare zi, trenuri mărfare, venind dinspre Armeniș ori Valea Ruscăi, descarcă în gara Balta Sărată de lîngă Caransebeș stive întregi de lemne: bușteni groși de fag, trunchi de plop, stejar cu miezul alb ca laptele, trunchi de nuc cu lemnul scump plin de aromă tare, etc. În imediata apropiere a gării este așezată fabrica de mobilă curbată. Ea produce cele mai felurite tipuri de mobilă; aci se fac, printre altele, scaune curbate de felul celor pe care le cumpărăm în magazinele de mobilă, și fotolii pentru sălile de teatru și cinematograf.

Intîiul drum dela rampa de descărcare din vagoane, trunchii de lemn îl fac spre gaterele fabricii. Apoi alte fierăstraie reduc scîndurile ieșite din gatere pînă la dimensiunea unor stinghii. Pe urmă sînt rotunjite de niște strunguri simple dar ingenioase.

În secția strungurilor lucrează unul din cei mai tineri stahaniviști ai fabricii, utemistul Neghină Niculae. Sub mîinile lui Neghină, pînzele de fierăstrău se înfig repede în miezul puternic și rotund al lemnului. Stinghiile rotunjite — subțiri și prelungi ca niște lăncii — sînt introduse apoi în celulele de aburit și lăsate să clocotească cîteva ceasuri, fără contenire, într-o baie de aburi. Unul cîte unul, lemnele înfierbîntate trec printr-o mașină care pare a fi întruchiparea modernă a străvechiului Strîmbă-Lemne din poveste. Piesa principală a mașinii e un arc de oțel, în a cărui îmbrățișare rapidă lemnul se încovoaie, din ce în ce mai mult, pînă devine cerc: e rama viitorului scaun. Alte mașini îndoaie picioarele scaunelor, dîndu-le suplețea cunoscută.

La secția de furnire a fabricii, mașinile de decupare taie din trunchii de fag și de nuc felii de lemn subțiri doar cît coala de hîrtie. Din aceste plăci de furnir se fac spătarele și fundurile scaunelor.

În decursul întregului proces al producției nicio bucățică de lemn nu se pierde. Talașul — combustibil extrem de ieftin — e aruncat în gura mașinilor de forță Din deșeuri se fac scaune de grădină, lăzi pentru fructe, taburete, capace de perii, etc.

Muncitorii dela Iprofil-Balta Sărată luptă pentru a pune la dispoziția oamenilor muncii mobilă curbată de bună calitate; produsele fabricii lor sînt bine cunoscute și apreciate în cele mai îndepărtate colțuri ale țării.

Petru VINTILĂ

Copiii muncitorilor se joacă voioși în grădina căminului de zi al întreprinderii. Avioanele, trotinetele, toate sînt făcute de părinții lor.

Ultimele lucrări la locuințele individuale pe care și le construiesc muncitorii fabricii cu ajutorul creditelor acordate de stat.

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

CÎNTECELE PĂDURII TINERE

Volumul „Cîntecele pădurii tinere“ *), deși de dimensiuni mici, cuprinde totuși rodul unei activități destul de îndelungate a poetului Eugen Jebeleanu. Pe lîngă poemele de mari proporții „În satul lui Sahia“ și „Balcescu“, care oglindesc aspecte din trecut ale luptei poporului nostru, poetul răspunde — în versuri puține ce e drept, dar valoroase — și sarcinii de a prezenta în poeziile sale aspecte ale zilei de azi. Poeziile cuprinse în acest volum, închinat tineretii și luptei pentru fericire, poartă pecetea unui suflet ce-și exprimă sentimentele printr-un scris eliberat de expresiile întortocheate de odinioară. Poetul exprimă direct, în imagini convingătoare de viață ori în simbolurile pădurii tinere, cele mai înalte idei ale zilelor noastre, izvorîte din stăvilarul uriaș pe care omenirea îl ridică în fața dușmanilor vieții și-ai păcii. Luminile de azi, care împodobesc crengile pădurii tinere, sînt aprinse

„De cei ce n-au văzut lumină
și-n crengile-nverzite, care
de-atîta păsăret s-apleacă,
sînt toate cîntecele celor
ce, robi, au trebuit să tacă“.
. . . . . .
Răsfrînge-ți zvelta frumusețe
În ale cerurilor lacuri.
De două ori ești mai frumoasă
Tu, ce răsari din plins, de veacuri.
(„Pădurea tînără“)

Această legătură pe care poetul o face cu trecutul de luptă al poporului, în poemul care ține loc de prefață, dă valori noi ideilor întruchipate în poemele ce-i urmează.

Ciclul „Drum de 23 August“ cuprinde poeme închinate poporului sovietic și Armatei Sovietice eliberatoare. Micul oștean care „din fundul Rusiei venit“, înalță cîntec tineresc peste vuietul mulțimii ce întîmpină Armata eliberatoare, e un simbol al bucuriei și fericirii pe care o aduceau, el și ca tovarășii lui de luptă, poporului nostru:

„Zbuta în cîntul lui, departe
o bucurie fără nume
cum poți să te mai temi de moarte
cînd scapi de ea atîta lume?“

„Vestitorul“ este un zguduitor tablou din zilele războiului. Soldatul sovietic, aplecat asupra unui rîu din Vlașca, nu e un Narcis al frumuseții îmbătătoare, ci un om care și-a jertfit viața în lupta pentru frumusețile omenirii și ale acestor pămînturi.

„Cu un smoc de păr bălai răsfrînt în unde
și arma-n pumni, părea că se adapă
ca să pornească mai departe-n frunte.
Dar sîngele se prelingea în apă“...

Poetul aduce drept cadru peisajul mîristii pustii și al colibelor sărace ale oamenilor cărora soldatul căzut le-a sfărîmat lanțurile robiei. Finalul poeziei proiectează în viitor tihna și binul trai pe care soldatul le vedea cucerite prin lupta sa. În „Drum de 23 August“, copilul din stradă, înălțat de tanchista sovietică, constituie o impresionantă imagine a umanismului socialist.

Duritatea expresiei lui Jebeleanu capătă înfățișare nouă cînd poezia cuprinde gingășia anilor copilăriei.

O poezie valoroasă este „Glasul lui Lenin“, în care poetul evocă momentul cînd o simplă placă de patefon aduce în auz, glasul celui care a condus valul uriaș al revoluției proletare. Cuvintele lui Lenin, rostind Decretul pentru Pace, impresionează viu în poezie ca o zdrobitoare mărturie a luptei popoarelor pentru cauza păcii, Imaginea discului care ia proporții cosmice este impresionantă:

„Se ridicau cuvintele cît piscul,
Cît lumea, uriaș, crescuse discul.
. . . . . .
„Pe-ntregul glob tăind mănoase șanțuri,
cuvîntul lui sfărîma cătușe și lanțuri.
. . . . . .
„Se-oprise discul însă-ntreg pămîntul,
mergînd-nainte îi purta cuvîntul.“

Ciclul „Eroi“ evocă tipuri de luptători ai clasei muncitoare, din trecutul de luptă al poporului. „Țăranul căzut“, „1907“, „Petre Gheorghe“, „Cîntare la cimitirul 3 pruni“, (un poem închinat eroului poporului grec Nikos Beloiannis).

Inima lui Beloiannis este frunza vie ce arde „pe cea mai-naltă creangă, luminînd — în mărețul pom cu frunze miliarde — al popoarelor lumii.“

Poemele „de dragoste și mînie“ sînt zguduitoare imagini ale războiului antiimperialist dus de poporul erou al Coreei: „Fîntîna din Coreea“, „Războiul bacteriologic“, și „Călăul“ cuprind toată mînia poetului pentru cei care au săvîrșit atîtea crime împotriva poporului coreean. În „Rîurile“, poetul își exprimă admirația față de măreția canalului Volga-Don.

Ultimul ciclu, închinat Festivalului Mondial al Tineretului pentru Pace și Prietenie, cuprinde „Cîntec despre București“, diferite momente din lupta tineretului lumii pentru pace și fericire. Poetul își găsește sufletul tînăr alături de tinerețea lumii și volumul își împlinește contururile firești. În felul acesta „Cîntecele pădurii tinere“ adună poeziile lirice valoroase ale unuia din poeții noștri de frunte, și cunoașterea lor înseamnă înflăcărarea inimii și bucuria de a trăi îndemnurile la luptă ale unei poezii adevărate.

Ioan HOREA

*) E. Jebeleanu: „Cîntecele pădurii tinere“ — Editura Tineretului.

UN NOU ROMAN DESPRE MINERI

Tînărul scriitor Dragoș Vicol e cunoscut prin poeziile sale în care cîntă frumusețea plaiurilor nemțene și ale Tării Dornelor. Scriitorul avînd șart la vorbă și grai potolit de moldovean, scrisul lui te atrage, îți merge la inimă. Ultima sa carte, romanul „Valea Fierului“*), ni-l recomandă ca pe un prozator de nădejde. Această carte bogată în episoade de o umanitate caldă, reliefează eroismul matur al unor oameni însuflețiți de idealurile luptei pentru libertate, pentru viață. Eroismul acestora nu are în el nimic teatral; el oglindește o luptă surdă, grea, încrîncenată.

„Valea Fierului“ se află departe, în mijlocul munților împăduriți, sus, prin părțile Dornei. Ajungi acolo pe drumuri pietroase, strîmte, care se ondulează pe marginile prăpăstioase ale văilor. Vînturile aspre ridică vara mult colb, iar iarna îți îngheață răsuflarea. Aici și vînturile, și omul au ros șisturile munților. Unul pe dinafară, iar celălalt în inima lui, la sute și sute de metri adîncime, scoțînd mangan pentru stăpînii minelor.

Dacă roteșți privirea în jur vezi falnice păduri de brad și molid; pe vremuri minerii nu puteau încropi din truda lor mai mult de o cuhnie și o tindă. Viața întunecată, sărăcia, mizeria, erau înstăpînite pretutindeni.

Romanul „Valea Fierului“ ne răsfrînge o imagine adîncă a evenimentelor pe care le-au trăit acești mineri cu cîteva luni în preajma eliberării țării noastre de către eroicele Armate Sovietice. Mașina de război hitleristă avea nevoie de manganul scos din adîncurile munților, de brațele trudite ale minerilor din Valea Fierului. Și fiindcă minerii, conduși de comuniști, sabotau producția și încetineau exploatarea, fasciștii militarizară mina. Prin galeriile ei, în abataje, și la halda de steril, călcau apăsat cizmele santinelelor naziste sau ale sturmführerului. Naziștii voiau ca prin forță și samavolnicie să-i supună pe mineri; de aceea îi închideau în mină, punîndu-i să lucreze luni întregi fără a întîlni lumina soarelui, fără a-și vedea nevestele și copiii. Pentru momentul cînd vor fi nevoiți să fugă, naziștii pregătiseră aruncarea în aer a minei peste minerii ei.

Avînd în frunte comuniști ca Pavel Ursuț, Teofil Ometiță, Ionuț Sava, Nichita Pîrdău, — minerii se împotrivir ocupanților hitleriști și stăpînilor minei, slugi ale concernelor naziste, roase de dorința de a stoarce profituri cît mai mari.

Onofrei și Filimon Dranca au căzut în această luptă dar tovarășii lor au ajuns la lumină, trăind momentele emoționante ale eliberării lor de către ostașii sovietici.

Eroii acestui roman sînt oameni care nu se lasă striviți de exploatatori, de fascism. Cuvîntul partidului, pilda comuniștilor, îi îndeamnă la luptă, la rezistență. Romanul reliefează în bună măsură firea lor mîndră, semeția, dragostea pentru libertate, omenia lor.

Dragoș Vicol a reușit în general să pătrundă cu ascuțime și să redea sugestiv caracterele eroilor săi, izbutind să trezească în sufletul cititorului atît ura pentru ocupanții fasciști și vînzătorii de patrie, cît și dragostea adîncă pentru oamenii aspri și neînduplecați ai minelor.

Totuși, furat de curgerea acțiunii, autorul își pierde unele personaje pe drum, readucîndu-le abia spre sfîrșitul povestirii. Așa se întîmplă cu Nichita Pîrdău și cu Vasile Negrea. De asemenea, cei doi contopiști ai lui Mătăsaru, surprinși cu măiestrie la începutul romanului, apar șarjați în desfășurarea acțiunii, iar în final se pierd cu totul.

Autorul întrebuințează o frază domoală, moldovenească: aceasta frază e însă deosebit de mlădioasă și, cînd o cere acțiunea, scapără ca din cremene. Romanul lui Dragoș Vicol dovedește o trecere efectuată cu succes dela poezie la proză și aduce în fața cititorilor creația unui talent viguros, cu reale posibilități de dezvoltare.

L. CURSARU

*) Dragoș Vicol: „Valea Fierului“ — E. S. P. L. A.

DEREK KARTUN: „S.U.A.-53“

(Editura pentru Literatură Politică)

Cartea cunoscutului ziarist englez Derek Kartun „S.U.A. -53“ constituie o palmă usturătoare la adresa societății capitaliste din S.U.A., care-și continuă mersul firesc spre degenerare.

Autorul demască prin fapte autentice grăitoare, farsa grosolană a alegerilor americane, caracterul fascist al legilor antimuncitorești, Taft-Hartley, Smith, Mc. Carran, precum și al „Comisiei pentru cercetarea activității antiamericane“, menită să frîneze mișcarea muncitorească americană; el ne prezintă tabloul zguduitor al vieții mizere a milioanelor de negri din S.U.A., lipsiți de drepturi și mereu amenințați cu linșajul, al numărului tot mai mare de șomeri, etc.

Făcînd o caracterizare a vieții economice a Statelor Unite, autorul arată că teama magnaților americani în fața primejdiei permanente a crizei economice, dezvăluie cauzele cursei înarmărilor, setea de dominație a capitalismului monopolist.

ZUURACAN-STĂPÎNA PĂMÎNTULUI

de Toma George MAIORESCU

Ilustrații de A. STOICESCU

Cînd am intrat în curtea casei, cu ferestre viu zugrăvite în motive naționale, un ied cu lîna albă, răsucită în sute de melci, ne-a privit cu ochii triști, behăind prelung și sacadat. Venirea noastră era într-adevăr pentru el un prilej de îngrijorare. Căci așa e în casele chirghize — obicei din străbuni: cînd îți vin oaspeți dragi, tai iedul cel mai fraged.

Zuuracan Cainazarova — o femeie voinică, cu mișcări energice și priviri vii — ne întîmpină cu vorbele obișnuite ale gazdelor chirghize:

„Bine ați venit, oaspeți dragi. Să vă simțiți, sub acoperișul nostru modest, ca la voi acasă".

După ce ne-a strîns puternic mîinile a adăugat:

„Dacă observați neajunsuri, spuneți-le să învățăm din ele. Dacă aveți ce învăța dela noi, învățați".

Camera Zuuracanei n-avea mobile multe: un pat larg, un șifonier și o măsuță rotundă, pe care stătea un aparat de radio. In schimb, pereții erau acoperiți cu covoare țesute în culori vii, tablouri și fotografii de familie, perdele cu lucrătură fină, iar pe jos erau risipite, în jurul unei blăni de cămilă și a plăpumilor de mătase, perini moi de puf. Un telefon prins de perete întregea mobilierul camerei.

Intr-un colț, mai stătea un geamantan de piele pe care Zuuracan se pregătea să-l ducă în camera vecină:

„Tocmai împachetam. Mîine trebuie să iau avionul din Frunze. Știți desigur că peste cîteva zile începe la Moscova sesiunea Sovietului Suprem".

Intr-adevăr, Eroina Muncii Socialiste Zuuracan Cainazarova e deputată în Sovietul Suprem al Uniunii Sovietice.

Sorbeam încet din pela[1]) cumîsul[2]) albicios și în fața noastră se perindau, ca într-un film, scene din viața acestei femei, cunoscută astăzi pe tot pămîntul sovietic.

*

Bătrînul Culatai încerca să se împotrivească măritișului Zuuracanei cu Cutrechei.

...Dicon-bai îi reteză scurt vorba:

— Și ce dacă-i de-o vîrstă cu tine? Fata trebuie să se mărite cu el, că-i demn de ea. Așa spun legile noastre. Obiceiurile pămîntului le-ai uitat, iapă ciolănoasă! Datoria să mi-o plătești! Pe drum te arunc, măgar bătrîn, să te mănînce toți cîinii; în închisoare te arunc, să putrezești...

Culatai își șterse cu palma mîinii, picăturile de sudoare ce-i apăruseră pe firele albe ale bărbii. Își lăsă încet capul în piept, iar mîna îi alunecă greu, de pe bărbie, dealungul corpului, într'un gest deznădăjduit.

Și-n timp ce Zuuracan, fata cu codițele negre ca tăciunii, păștea viteii lui Dicon-bai gîndindu-se visătoare la orele de seară cînd se va întîlni cu prietenul ei bun, Imenalî păstorul, — pe Susamîr[3]) se iviră patru călăreți. Trei erau djighiți[4]) necunoscuți, iar al patrulea, cel cu capul în piept, tatăl ei, Culatai.

— Bine ai venit, tată — s-a repezit Zuuracan în întîmpinarea sa.

Dar bătrînul a rămas mut. Doar ochii săi blînzi priveau neasemuit de trist.

A coborît încet de pe cal, a sărutat-o pe frunte și, cu o voce obosită dar gravă, i-a spus:

— „Te vei duce cu djighiții. Fii supusă stăpînului tău. Alah să te aibă în paza sa".

Cele cincisprezece capete de vite, primite dela Cutrechei, calîm[5]) pentru Zuuracan, au fost imediat alăturate turmei lui Dicon-bai. Insfîrșit, Culatai îi plătise datoria: vitele rătăcite în cei douăzeci de ani de argăție.

Singur și tăcut pe povîrnișul muntelui, bătrînul stătea ca un copac negru căruia fulgerul i-a retezat podoaba.

...Asta s-a întîmplat pe pămîntul chirghiz în anul în care uraganul Revoluției zguduia din temelii zidurile palatului de iarnă.

*

— Zuuracan, du-te după apă...

— Zuuracan, ai tăiat bucățile prea mari la bișbermac[6])?!

— Zuuracan, iar n-ai spălat copiii!...

— Zuuracan, umple ciubucul lui Cutrechei...

— Mai repede Zuuracan... Zuuracan... Zuura...can...

Ciinoasă era viața la Cutrechei bătrînul de 76 de ani. Toată lumea îi poruncea: îi poruncea Cutrechei, îi porunceau celelalte soții, ba chiar și copiii. Munca grea, istovitoare, din zori și pînă în noapte, a început să sape urme adînci pe obrajii fetei de patrusprezece ani.

A trecut timpul. Ani lungi de trudă și umilire dar și de vise și speranțe pîlpîitoare. Da, Imenalî, djighitul iubit, o caută și într-o zi o va urca pe calul său de foc și vor pleca în munți, departe, departe de bai-manapii[7]) răi și de Cutrechei, bătrînul cu inima de cîine.

Și, într-adevăr, într-o noapte întunecoasă de vară în care parcă și luna se făcuse părtașă iubiților, ascunzîndu-se după nori, a venit pe furiș Imenalî.

Zuuracan îl privi curioasă. Se schimbase Imenalî. Se făcuse un djighit în toată firea. Și apoi mai avea în privire ceva nou, nemaiîntîlnit altădată. Ochii îi erau mai limpezi, mai senini, priveau mai cutezător. Imenalî îi povesti cum a fugit dela bai și despre timpul petrecut într-o țesătorie, la oraș.

Multe s-au schimbat și în satul natal. Incă din iurta lui Cutrechei auzise Zuuracan vorbindu-se în șoaptă de o nouă putere, dușmănoasă, ce venise amenințătoare peste oamenii cucernici. Abia cînd a ajuns la Sasîc-blac, printre prietenii copilăriei, a priceput Zuuracan că puterea rea de care se vorbea în iurta lui Cutrechei era într-adevăr dușmănoasă — dar nu pentru oamenii simpli și cinstiți, ci pentru Cutrecheii și Dicon-baii care le sug sîngele ca lipitorile bălților. Pe frații ei, Orozbai și Seitalî, nu i-a mai găsit: o boală nimicitoare, căreia îi spunea tifos, îi mutase din aul, împreună cu mulți cunoscuți dragi, în satul vecin: al morților...

Culatai s-a bucurat sincer de venirea copiilor. Dar apoi s-a speriat. Ce-o să spună Dicon-bai? Ce-o să spună mulla[8]) ? Și mulla și-a spus cuvîntul. A prevestit, nu numai tinerilor nelegiuiți, dar și lui Culatai, și tuturor urmașilor săi, groaznicele chinuri ale iadului veșnic. Căci islamul nu cunoaște milă față de cei care păcătuiesc

1) pela — ceașcă fără mîner.
2) cumîs — lapte de iapă.

3) Susamîr — păsune vestită, aflată în mijlocul munților chirghizi.
4) djighit — călăreț tînăr.
5) calîm — plată pe care părinții fetei o primesc dela ginere.
6) bișbermac — o mîncare din carne de berbec cu tăiței.

7) bai-manap — aristocrație feudală.

8) mulla — preot musulman.

împotriva legămîntului sfînt al căsătoriei...

Alungaţi din casa lui Culatai, Zuuracan şi Imenalî au început o luptă trudnică pentru existenţă. Fără iurtă, fără un cap de vită, fără pămînt, tot la bogătaşi erau siliţi să-şi cîştige bucata de pîine. Apoi, Zuuracan mai era neliniştită şi de vorbele unor femei ce-i tot spuneau despre Coran şi despre caznele păcătoşilor. Nu i-a venit uşor lui Imenalî s-o facă să priceapă, încetul cu încetul, că nici puterea Coranului, nici puterea bai-manapilor nu mai pot ajunge pînă la ei. Că ei sînt ocrotiţi de noua putere ce se înjghebase, numită puterea sovietică. Eliberată de sub jugul lui Cutrechei, Zuuracan aştepta, cu inima pîlpîindă, marea eliberare de care vorbeau oamenii ce veneau tot mai des dela oraş...

*

Şi atunci cînd în aul s-a înfiinţat colhozul, Zuuracan şi Imenalî au fost printre primii care şi-au apăsat pecetea degetelor pe actul de constituire. Şi l-au apăsat puternic, ţinînd dinţii strînşi, cu ochii strălucitori. Zuuracan şi Imenalî au deschis hotărîţi poarta noii vieţi şi au intrat cu tot avîntul tinereţii lor. Munca nu era nici acum lipsită de trudă: aceleaşi unelte primitive moştenite din moşi-strămoşi, aceleaşi vite slabe şi betege. Dar o făceau cu voie bună şi inimă uşoară: lucrau pentru ei înşişi. Iar toţi ceilalţi, cu care lucrau cot la cot, erau la fel cu ei: simpli şi cinstiţi. După orele de muncă, pînă seara tîrziu, stăteau aplecaţi peste caiet, desenînd cu grijă primele litere. Zuuracan şi Imenalî au învăţat să citească.

O lume nouă, mult mai frumoasă şi mai largă, li s-a înfăţişat ochilor. Au aflat lucruri minunate despre pămîntul pe care-l locuiesc chirghizii şi despre pămîntul vecinilor înalţi şi blonzi, care veniseră de atîtea ori dela oraş. Fiecare zi aducea atîtea lucruri noi, nemaiîntîlnite. Odată au apărut, în praful străzii, bivoli mari de oţel: tractoarele. Altădată au sosit grape, pluguri, unelte agricole de toate soiurile. Brigada în care lucra Zuuracan a început să semene sfeclă de zahăr. Dar sporul nu era prea mare: nu culegeau niciodată mai mult de 40 de centnere[9]) pe hectar. A venit însă o zi care a fost hotărîtoare pentru Zuuracan. Citise într-un ziar despre colhoznica Maria Dimcenco, care obţinuse o recoltă record: 500 centnere pe hectar. Cu ziarul în mînă, a fugit la organizaţia de partid.

In seara aceea, geamurile sediului au fost luminate pînă tîrziu...

Iar cînd a avut loc un miting, după ce preşedintele comitetului executiv raional a dat citire chemării către colhoznici a Mariei Dimcenco, Zuuracan ştia deacum ce are de făcut.

A cerut cuvîntul şi, înroşindu-se ca o rodie, a spus cu o voce puţin tremurată dar sigură:

„Maria Dimcenco e colhoznică ca şi noi. Am studiat cu atenţie, împreună cu echipa mea, metoda ei. Iată concluzia noastră: e o ruşine să continuăm munca cu metodele noastre înapoiate. Pămîntul nostru este bun. Afînat şi udat cum trebuie, el va deveni şi mai roditor. De-aceea, pentru început mă angajez să obţin pe parcela mea 800 de centnere pe hectar, iar în numele membrilor echipei mă angajez la 500..."

A început lupta înfierbîntată cu pămîntul, cu seceta, cu forţele naturii. Pămîntul a fost arat şi fărîmiţat, curăţat de rădăcini şi pietre. Au fost cărate pe el tone întregi de fosfat, bălegar, cenuşă. S-au săpat sute de arîc-uri[10]). Se ducea o muncă febrilă în care greutăţile organizatorice erau învinse prin ingeniozitatea soluţiilor de moment, iar lipsa de experienţă, prin găsirea unor metode noi. Era o muncă neobosită, cu un ritm trepidant şi inegal, dar plină de frumuseţe şi măreţie creatoare. Au fost atunci momente de mare încordare sufletească: momente tragice şi momente de eroism. Se întîmpla ca îngrăşămintele să fie împrăştiate de cîte-un uragan iscat din senin. Şi atunci Zuuracan cu echipa sa ieşeau pe cîmp să pună iar ordine printre rînduri. Se întîmpla ca tulpinile firave să fie ameninţate de arşiţa nemiloasă a soarelui. Şi atunci Zuuracan cu echipa sa ieşeau noaptea să ude rădăcinile fragede. Se întîmpla ca fosfaţii să mai întîrzie prin gară, pentrucă nu era cine să-i descarce. Şi atunci Zuuracan cu echipa sa plecau să descarce. Se mai întîmpla ca ploi mari să aducă la suprafaţă mii de viermi albi, cuibăriţi la rădăcini. Şi atunci, cu sacul de in legat de git, sub avalanşa ploii torenţiale, Zuuracan aduna viermii...

Şi truda bună îşi arată întotdeauna roadele. Rezultatul a fost deasupra aşteptărilor: membrii brigăzii au recoltat cîte 700 de centnere, iar Zuuracan peste 1000.

Era prima victorie, primul record al Zuuracanei Cainazarova.

*

Şi nu era ultimul. An cu an, munca devine mai bine organizată, metodele mai ştiinţifice. După cinci ani de ucenicie, membrii echipei devin şefi ai altor echipe. Zuuracan e decorată în repetate rînduri.

Dar în colhoz sînt şi nemulţumiri: cică Zuuracan obţine recoltele mari numai pentrucă ei i se dau pămînturile cele mai roditoare. Unii au dus chiar o plîngere raionului de partid...

Insuşi primul secretar s-a urcat în maşină să cerceteze cazul la faţa locului. Cădea o ploaie torenţială. Parcă s-ar fi deschis porţile cerului. Maşina înainta din greu prin glodul alunecos. Şoferul a oprit motorul. Cînd soarele a ieşit dintre norii negri, secretarului îi atrase atenţia o mogîldeaţă ce se mişca pe cîmp, printre straturile de sfeclă. A coborît din maşină şi s-a apropiat pe nesimţite: Zuuracan afîna pămîntul.

— Ce faci, Zuuracan, pe o asemenea pacoste de vreme?

— Hrănesc pămîntul, tovarăşe secretar.

— Dar dece tocmai pe ploaie?

— E timpul cel mai potrivit. Sub soare apa se evaporă repede şi îngrăşămintele rămîn la suprafaţă. Puţin folos. Aşa, însă pătrunde bine hrana în pămînt, pînă la rădăcini...

Maşina s-a întors la oraş. Da, o asemenea femeie ar merita să i se încredinţeze chiar şi pămîntul cel mai bun!...

Dar şoaptele odată începute continuau şi mai înveninate. Zuuracan s-a sfătuit cu echipa sa. Saara, fiica adoptivă, a remarcat simplu:

„Trebuie să dovedim tuturor că nu pămîntul e stăpînul nostru, ci că noi sîntem stăpînii pămîntului".

Zuuracan a repetat îngîndurată: „Da, stăpînii pămîntului sîntem noi, oamenii!"

La prima şedinţă a colhoznicilor, Zuuracan a cerut cuvîntul.

„Tovarăşi, am să vă comunic o hotărîre importantă, luată de mine şi echipa mea. Incepînd cu anul acesta, am decis să lucrăm pămîn-

9) centner — semichintal.

10) arîc—canal îngust printre straturi.

Veronica **PORUMBACU**

ŞCOLI ŞI ŞCOLI

Dece-ţi cad buclele de smoală
pe frunte? Scrii, ei mii de trebi.
— Tu mamă, unde pleci?
— La şcoală

— La şcoală?
Parcă vrei să-ntrebi,
şi întreberea de pe faţă
îmi cere negreşit răspuns:
— Cum, chiar şi mamele învaţă,
cînd lor nu li-i nimic ascuns?

Apoi: — Tu stai în bancă?
— Sigur!

— Şi-nvăţătorii?
— Nu arar!
— Cine să creadă, bombăni singur:
învăţătorii sunt şcolari?

Atunci şi inginerul poate,
cu barba albă?
— Chiar şi el
spre altă şcoală drumul bate,
unde e simplu-nvăţăcel.

Te uiţi ne-ncrezător: — Ei bine,
vreau să-mi arăţi caietu tău.
Sau poate doar îţi rîzi de mine...
— Eu să-mi bat joc? Imi pare rău!

Uite caietul... Zeci de file
am scris şi încă n-am sfîrşit.
— Dar ce-nvăţaţi voi ani de zile?
— Cum să fii tu mai fericit!

(Din volumul „Prietenii mei" — E.S.P.L.A.)

turile cele mai nerodnice. Tuturor acelora care, fie din neîncredere, fie din prostie, fie ca să-şi mascheze propria comoditate, şuşotesc pe la colţuri, vrem să le dovedim că nu pămîntul e bun sau prost, ci oamenii care-l lucrează sunt vrednici sau nevrednici."

Cuvîntarea scurtă şi dinamică a Zuuracanei a stîrnit de o parte aplauze entuziaste, de alta zîmbete neîncrezătoare, în care citeai prea lesne indiferentul: „să vedem!"

Dar recolta Zuuracanei a arătat tuturor de partea cui e dreptatea. Dar nici să o obţii n-a fost uşor. Trebuia dusă o luptă îndîrjită şi răbdătoare cu un sol vîrtos, nicicînd deştelenit, cu o natură aspră, vrăjmaşă. Dar şi răsplata era pe merit. Asta au recunoscut-o toţi colhoznicii, chiar şi muierile cunoscute prin aul ca avînd gurile cele mai rele. In anul acela, în pieptul şefei de echipă, fu prinsă o mică stea de aur. Zuuracan Cainazarova deveni Eroină a Muncii Socialiste.

*

Terminasem de mult cu bişbermacul. Imenalî, bătrînelul cu barba albă şi ochi vii, nestatornici, plini încă de avînturile îndrăzneţe ale tinereţii, ne-a turnat pe mîini apa caldă dintr-un ulcior de pămînt, ce aducea mult cu ulcioarele noastre romîneşti. Ne-a invitat să mai bem o pela de cumîs şi să ne odihnim comod în perinile moi. Dar timpul înaintase pe neobservate şi afară, de pe crestele de argint ale Tian-Şanilor, cobora încet amurgul.

Cu paşi întinşi am pornit-o spre parcela Zuuracanei.

— In luna asta rădăcinile sunt încă mici. N-au decît 5—6 kgr. Ajung însă la 13...

Printre rîndurile de sfeclă lucrau fete din echipă: Rîsian, Cliuncan, Balai, Ajake şi Anar cea cu obrajii roşii, cea mai mică dintre cei patru copii adoptivi ai Zuuracanei.

— Ultima păsărică din cuib care încă nu şi-a luat zborul — ne-a spus Zuuracan, prezentîndu-ne-o cu glasul plin de căldură, dar în care simţeai trecînd parcă şi un fior de tristeţe.

Apoi, deodată, schimbîndu-i-se toată expresia feţei, îşi aţinti ochii spre celălalt capăt al cîmpului, strigînd puternic:

— Ce faci Ajake? Nu ţi-am spus de atîtea ori să laşi apa mult mai încet prin arîcuri?

— Dece să lase mai puţină apă? — am întrebat-o.

— Dacă curge apa repede, spală pămîntul, îngrăşămintele. Dacă curge încet, rădăcinile pot absorbi mai bine. Acum trebuie să fim cu mare băgare de seamă şi la cele mai mici lucruri.

Zuuracan era într-o mare întrecere. La consfătuirea cultivatorilor de sfeclă a fost chemată la întrecere de echipa comsomolistă a fiicei sale. Şi Zuuracan nu numai că a primit cu bucurie chemarea Saarei, dar şi-a şi luat pe loc un angajament minim: pe fiecare parcelă a fiecărui membru al echipei, 1.000 de centnere.

Şi asta nu era tocmai o cifră mică...

Amurgul ţesea în jur pînze albastre. Maşina noastră aluneca în toată viteza pe asfaltul marelui traseu chirghiz. Strălucea din depărtare un punct alb, pe covorul verde al tulpinelor fragede de sfeclă.

In mijlocul cîmpului, stătea Zuuracan Cainazarova.

Zuuracan — stăpîna pămîntului din valea riului Ciu...

Vă prezentăm artişti sovietici:

BORIS ANDREEV

Un flăcău uriaş, greoi şi stîngaci, înzestrat cu o rară forţă fizică, dar ascunzînd un suflet plin de delicateţe şi generozitate — aceasta este imaginea pe care ne-a adus-o Boris Andreev, în multe din filmele în care a jucat. Şi cu toate că aceste trăsături le-am regăsit şi la încăpăţînatul Nazar din „Tractoriştii", şi la minerul Balun din „Viaţa cea mare", la naivul Saşa Svinţov din „Doi camarazi" ori la neîndemînatecul, plin de farmec, Burmac din „Balada Siberiei", la curajosul topitor Alexei Ivanov din „Căderea Berlinului" şi la marinarul cu inimă de aur din „Maximca", fiecare din personajele întruchipate de marele artist sovietic a avut puternica sa individualitate, care le diferenţia profund. Aceasta este marea artă a lui Boris Fedorovici Andreev. Prin jocul său firesc şi sincer, el a conturat pe ecran imaginea omului simplu sovietic, cu lumea gîndurilor, a simţămintelor şi preocupărilor sale, omul sovietic căruia îi este drag cîntecul şi munca, care iubeşte şi suferă şi care ştie să lupte pentru a-şi apăra fericirea. „Boris Andreev este întotdeauna extrem de sincer în faţa aparatului — arăta odată marele cineast sovietic Ciaureli. Fiecare mişcare a sa, fiecare gest, mimica, intonaţia vocii, nu constituie o realizare tehnică, ci sunt dictate de sentimentele personajului... Dar cel mai mult mă impresionează la el curiozitatea, setea tinerească de a şti. Oriunde s-ar afla, Andreev găseşte întotdeauna ceva interesant pentru el. Acest enorm interes pentru tot ce-l înconjoară, dorinţa nestăvilită de a cunoaşte tot ce e nou, spiritul său de cercetător, îl ajută pe Andreev să fie un mare actor, să pună în fiecare rol ceva nou".

Cît de puternic simţim acest nou în jocul actorului cînd, după ce l-am cunoscut pe Balun, minerul înapoiat şi anarhic din „Viaţa cea mare", luăm cunoştinţă de un alt erou întruchipat de Andreev, Alexei Ivanov, de pildă. Şi unul şi altul cresc, se transformă dealungul filmului, iar marea măestrie a lui Boris Fedorovici constă tocmai în fineţea cu care el a ştiut să nuanţeze aceste transformări. Dar cît de fundamental se deosebesc mijloacele de expresie prin care actorul a dat viaţă acelui flăcău cu deprinderi dezordonate, pătimaş şi nechibzuit, grosolan ca aparenţă, dar de o deosebită puritate sufletească — de cele care au conturat pe neuitatul topitor Ivanov din „Căderea Berlinului".

Ceeace l-a dus pe Boris Andreev la crearea profund realistă a zecilor de personaje interpretate de el, în zeci de filme, este fără îndoială cunoaşterea adevărului vieţii. El însuşi lăcătuş mecanic, care şi-a însuşit primele noţiuni de artă scenică în cercul de amatori al unei uzine din Saratov, Andreev nu şi-a părăsit niciodată deprinderea, ca înainte de a turna un nou film, să vină în mijlocul muncitorilor din ramura respectivă, să stea în mijlocul lor vreme îndelungată.

Statul Sovietic i-a răsplătit meritele sale decernîndu-i titlul de artist al poporului din R.S.F.S.R. şi de mai multe ori Premiul Stalin. Iar toate însuşirile sale i-au cucerit marelui actor dragostea şi preţuirea a milioane şi milioane de spectatori, dintre care nu unul şi-a spus, revăzînd pe ecran chipul deschis, cu privirea limpede şi [illegible] aprind uneori licăriri şugubeţe: „Hotărît lucru,

Naştere fără dureri

de D. AGATOVA

Cu un sentiment de bucurie, amestecat cu teamă şi emoţie, Galina Mihailovna Calileţ aştepta să devină mamă. Ea ar fi vrut să-şi vadă cît mai repede copilul, să-l strîngă la piept, să regăsească în el trăsăturile soţului iubit! Dar între zilele de aşteptare şi acea oră fericită, se afla un „ce" inevitabil şi îngrozitor, dela care nu-şi putea abate gîndurile. Şi cu cît ziua se apropia, cu atît mai des îşi amintea Galina Mihailovna tot ceeace citise şi auzise despre chinurile naşterii.

Au venit zilele de concediu. Viitoarea mamă nu se mai ducea la fabrică; aceasta făcea ca nimic să n-o mai distragă dela gîndurile ei chinuitoare. Temerile o frămîntau într-atît, încît atunci cînd veni la consultaţie, medicul o întrebă îngrijorat:

— Ce aveţi? Vă simţiţi prost?

Galina Mihailovna împărtăşi medicului neliniştea ei crescîndă. El o ascultă şi rîse atît de natural şi de vesel, încît, pe buzele palide ale tinerei femei, înflori un zîmbet involuntar.

— Noi aplicăm acum o nouă metodă, pentru ca naşterea să aibă loc fără dureri — îi spuse medicul. Vă asigur că nu veţi simţi nicio durere. Trebuie numai să luaţi parte la cîteva din discuţiile noastre asupra naşterii...

Şi iat-o pe Galina Mihailovna, împreună cu alte femei gravide, vizitînd cabinetul primitor şi liniştit al medicului.

Discuţiile începură dela o idee uimitor de logică şi dătătoare de speranţă: naşterea este un act normal şi firesc pentru organismul femeii, iar tot ceeace este normal nu poate şi nu trebuie să fie însoţit de durere. Femeile ascultau cuvintele simple, rostite pe înţelesul tuturor, asupra actului naşterii, care sunt etapele ei, cărui fapt se datoresc durerile naşterii şi cum pot fi ele prevenite, masîndu-se uşor abdomenul, fricţionîndu-se cu degetele regiunea rădăcinilor nervoase ale şalelor şi normalizînd respiraţia.

Cuvintele medicului au puterе de sugestie, mai ales cînd sunt rostite în timp ce pacientele cad într-o stare de uşoară somnolenţă, stare în care toate cele auzite se fixează mai trainic în creier.

Şi dacă înainte Galina Mihailovna socotea naşterea ca pe o suferinţă inevitabilă şi cumplită, acum ea o vedea într-o lumină nouă: actul de creare a unei vieţi noi, un proces armonios şi natural. Totul era simplu, firesc, omenesc.

La această concluzie, ajung toate gravidele care vizitează acest cabinet medical. Ele capătă siguranţa că naşterea apropiată va fi lipsită de durere. Dispar frămîntările şi teama. Acest lucru s-a întîmplat şi cu Galina Mihailovna. Viitoarea mamă veni liniştită la maternitate. In sălile spaţioase, inundate de lumină, ea văzu pe aceiaşi medici cu care s-a întîlnit la consultaţii şi auzi din nou vocea cunoscută, încurajatoare:

— Totul va fi bine! Vă asigur că nu veţi simţi nimic.

Şi, într-adevăr, totul merse bine. Atît de bine, încît atunci, cînd se auzi primul ţipăt al copilului, Galina Mihailovna nu înţelese îndată că naşterea se terminase. Ea privea cum moaşa îngrijea pe noul născut, făcîndu-i prima toaletă, şi o cuprinse sentimentul unei nemărginite duioşii pentru această făptură mică, acel sentiment de fericire fără margini, care se numeşte fericirea maternităţii...

— Cum vă simţiţi? — întrebă medicul, înclinîndu-şi faţa pe jumătate acoperită de o mască de tifon.

— Mulţumesc, — răspunse ea. — Dacă aş crede în minuni, aş spune că este o minune ceeace s-a petrecut cu mine.

Metoda psihoprofilactică pentru naşterea fără dureri este într-adevăr atît de simplă şi în acelaş timp atît de eficace, încît nu poate să nu stîrnească admiraţie. Iniţiatorii acestei metode sunt un grup de savanţi din Harkov, în frunte cu docentul I. Z. Velvovski. Ca punct de plecare în elaborarea acestei metode, ei s-au servit de aceeaşi teză cu care încep acum discuţiile în cabinetul de pregătire pentru naştere: durerea însoţeşte numai naşterile anormale, patologice; dacă nu există deviere dela normal, nu trebuie să existe nici durere.

Dar atunci, dece totuşi apar durerile naşterii? Invăţătura marelui fiziolog rus I. P. Pavlov a ajutat să se găsească răspuns la această întrebare. Convingerea că durerile sunt inevitabile, care s-a format de veacuri în mintea femeii, a creat un oarecare sistem de reflexe condiţionate specifice. Teama de durere intensifică senzaţiile neplăcute, istoveşte femeia, îi măreşte sensibilitatea. Pentru a elibera pe viitoarea mamă de această teamă, trebuie ca întreaga putere de sugestie să fie îndreptată tocmai asupra sistemului ei nervos, asupra scoarţei cerebrale. Aceasta din urmă dirijînd toate procesele în organism, este capabilă să imprime şi uterului voinţa omului, normalizînd şi accelerînd naşterea.

Cuvîntul — iată acel puternic „excitant condiţionat" care este chemat să influenţeze scoarţa cerebrală, să frîneze, să stingă vechile reflexe condiţionate, să menţină excitaţia regiunii subcorticale şi să micşoreze prin aceasta durerile naşterii. Iată pentruce e nevoie de discuţii pregătitoare pentru naştere, care se ţin atunci cînd femeia se află în stare de aşa numită „inhibiţie prin somn" şi sufletul ei este deosebit de susceptibil.

Majoritatea medicilor, care aflau pentru prima oară despre noua metodă, nu prea erau entuziasmaţi de ea: se părea că totul este prea simplu, prea uşor... Ei însă deveneau repede adepţi fervenţi ai acestei metode. Printre aceşti entuziaşti este medicul-şef al Maternităţii Nr. 32 din Moscova, candidatul în ştiinţele medicale B. C. Corabelnic, adjunctul său, candidatul în ştiinţele medicale D. Daron, toţi medicii, moaşele şi îngrijitoarele, — pe scurt întregul colectiv al acestei vaste instituţii ginecologice.

Maternitatea Nr. 32, ca şi toate casele de naştere din Uniunea Sovietică, este unificată cu centrul de consultaţii pentru femei. Tocmai această unitate creează condiţiile cele mai bune pentru aplicarea noii metode: aceiaşi medici ţin sub observaţie femeia din primele zile ale sarcinii, îi predau cursul necesar pentru ca naşterea să decurgă fără dureri şi asistă la naştere.

In maternitate se păstrează un album gros, legat în piele, în care aproape fiecare lehuză a scris la plecare cîteva rînduri. Şi, oricît de scurte ar fi aceste rînduri, ele exprimă o mare emoţie, o nemărginită recunoştinţă faţă de oamenii de ştiinţă.

— „Cît de mult se gîndeşte şi are grijă de noi guvernul! — a scris aci Valentina Smirnova, muncitoare la fabrica de telefoane din Moscova. — Guvernul nostru nu numai că ridică minunate maternităţi, nu numai că ne dă posibilitatea să beneficiem gratuit de toate formele ajutorului medical, el se mai îngrijeşte şi ca durerea să nu întunece bucuriile femeii-mamă. Este o fericire să devii mamă într-o astfel de ţară."

Metoda psihoprofilactică a naşterii fără dureri capătă acum o largă apreciere. Ea se deosebeşte de multe alte metode prin însuşirile, pe care ştiinţa sovietică le preţuieşte în cel mai înalt grad — caracterul ei de masă, accesibilitatea ei. Această metodă este aplicată, cu acelaş succes, în clinicile din Moscova şi Leningrad, în spitalele sătesti, în casele de naştere din colhozuri.

Realizările ştiinţei medicale sovietice sunt accesibile fiecărei mame sovietice.

(din „Sovietscaia Jenşcina")

Ștefan BARABAS
Ajutorul sovietic

Paul ATANASIU
Unități românești în luptele din Munții Tatra

Yvonne HASAN: Scriitorul indian Naviej, laureat al celui de al IV-lea Festival Mondial al Tineretului

Dan HATMANU Într-o cooperativă

Anastase ANASTASIU Și la noi va arde lampa lui Ilici

M. H. MAXY Bogăția apelor noastre

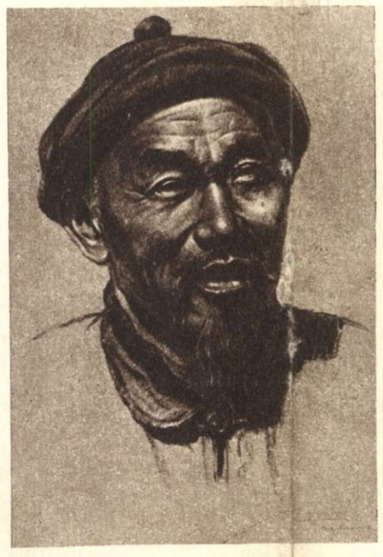

Eugen TARU: Țăranul Tzui nu mai este iobag

Iutta PALLOS Protestul docherilor francezi împotriva descărcării armamentului american

Ion JALEA
Ceaikovschi

Florica IOAN Un nou aeromodel

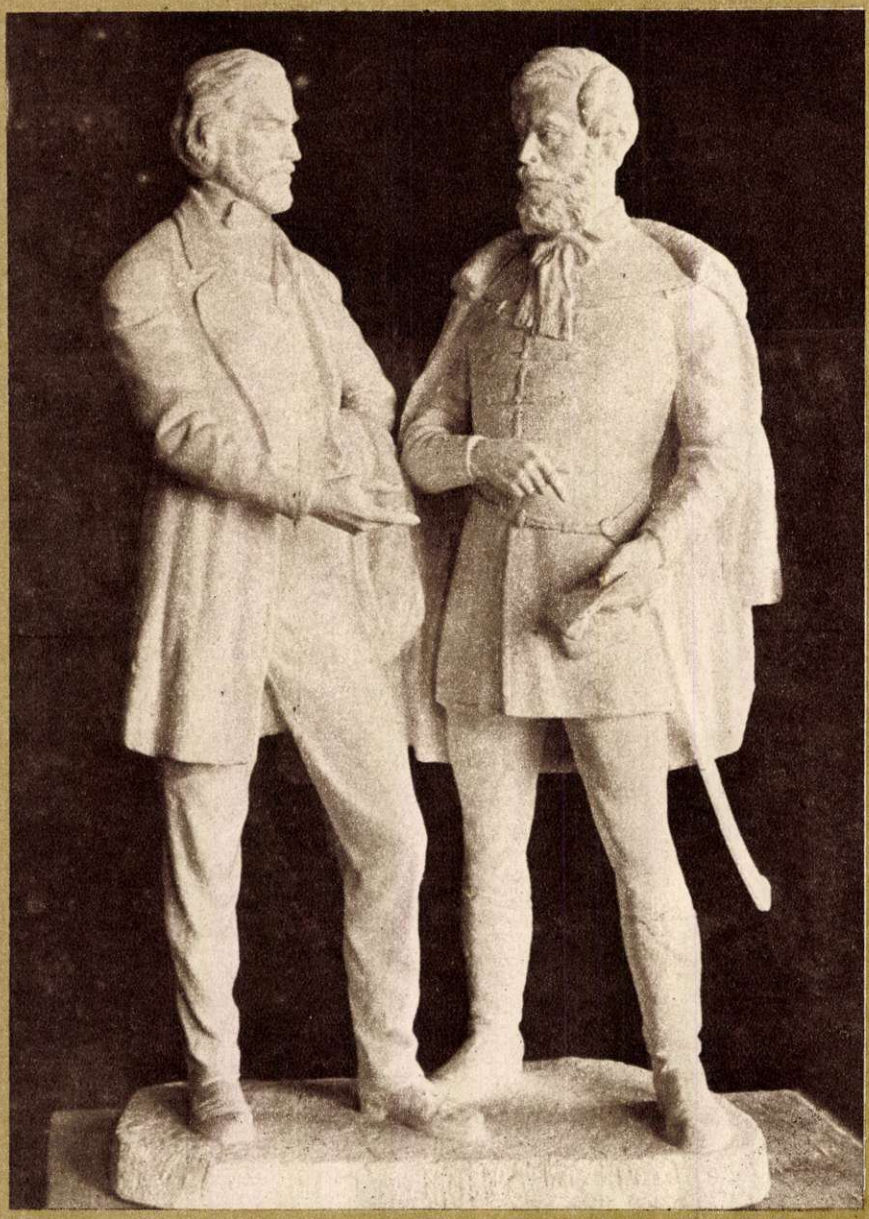

Artur VETRO
Intîlnirea lui Kossuth cu Bălcescu

Tușa Voica

de Valentin SILVESTRU

Ilustrații de A. POCH

Motorul — inima morii — bătea rar și regulat, împroșcînd prin țeava din acoperiș șomoioage de fum alb, gros.

Sătenii așteptau liniștiți rîndul la măcinat; unii dormitau pe saci, alții citeau jurnale; vreo cîțiva se strînseseră în jurul unei femei care spunea snoave stîrnind multă veselie.

Anii și truda lăsaseră urme adînci pe obrazul ei uscățiv; de sub broboada cu flori roșii și cafenii ieșeau la lumină șuvițe cu fire argintii. Dar ochii negri erau tineri și neastîmpărați. Iar cînd se ridică odată să-și scuture poala de coji (mîncase semințe de floarea soarelui), se văzu cu mirare că e mai înaltă și mai lată în spate decît oricare din bărbații care o ascultau.

— Iac-așa, măi oameni buni — se așează iar povestitoarea — așa i se întîmplă unei femei ca mine rămasă fără bărbat. Și să tragă pildă din întîmplarea ce vi-o spusei și suratele astea care ascultă cu gurițele căscate de ți-e mai mare dragul.

Oamenii întoarseră capetele spre cele două fete rezemate una de alta, și izbucniră iar în hohote de rîs; căci într-adevăr suratele — de mirarea întîmplării povestite — rămăseseră cu gurile deschise. Acum rîdeau și ele, rușinate ca de cine știe ce poznă.

— Iar tu, flăcăule — îi spuse unuia tînăr cu șapcă de culoarea sfeclei și cămașă-n pătrățele — să nu mai faci glume pe socoteala mea că dau cu grenada după tine.

— Aoleu — se prefăcu speriat tînărul — doar n-ai fi fost la război, de știi arunca grenada?

— Ce contingent ești tu, copilă? — întrebă șiret un moșneag pletos — poate că am făcut instrucție împreună și n-am băgat de seamă...

Femeia nu se descumpăni deloc; așteptă puțin să se facă liniște și-i spuse flăcăului:

— Grenada de care-ți vorbii, e grenadă de pace, nu de război. Te lămuresc eu acuș după mintea ta, ca să înțelegi. Iar dumneata, moșnege — se întoarse către bătrîn — n-aveai cum să faci instrucție laolaltă cu mine, că azi n-ai mai fi fost teafăr.

— Acum să-mi spui, rogu-te — se întoarse iar tînărul, după ce se mai ostoiră rîsetele — cum îi povestea cu grenada ceea?

— Iaca am să-ți povestesc — și femeia își strînse mai bine broboada sub bărbie. Toată povestea a început dela vacă. Știți și dumneavoastră că omul, dacă-i supărat uneori, parcă-i vine să arunce cu ce are în mînă. Uite, așa m-am necăjit eu odată pe vaca mea.

— A naibii vacă — rîse una din fete, sunîndu-și mărgelele aurii.

— Chiar a naibii, fată dragă. Pentrucă eu o mînam spre casă — doar asfințise soarele — și ea se trăgea nu știu unde înapoi. O rog cu binișorul, îi mai fac niște complimenturi, îi mai scap și o vorbă... — de, să-mi fie cu iertare, că nu eram decît noi două pe cîmp — dar Florica mea o ținea într-una s-o ia razna. Și ce credeți dumneavoastră c-am putut-o opri? Ași! Deodată a țîșnit pe lîngă mine și a pornit-o trap ca mușcată de streche. Cît m-am supărat de tare, nu pot să vă spun; nici una, nici două, pun mîna pe țăruș — că scosesem frînghia de pe el, da-l lăsasem înfipt în pămînt — îl zmulg dela locul lui și zvîrrr... îl arunc cu ciudă după ea.

— Și-ai pălit-o în cap — își dădu cu părerea un bărbat bălan, arătîndu-și patru dinți îmbrăcați în metal alb.

— Ttț... A zburat țărușul hăt-încolo peste vacă, peste cîmp, tocmai pînă la drum, de m-am minunat și eu pînă unde ajunsese. Pe drum trecea taman atunci unu- al lui Vasile Insurățelu, Tică. N-aveți de unde să-l știți; un băietan vajnic. Vede necazul meu, sare șanțul, pune mîna pe țăruș, prinde vaca și vine cu dînsa spre mine. „Mulțămesc dumitale — îi zic — că mi-ai prins-o pe nebuna asta", și dau să plec. Da-el de colo: „Ia mai stai oleacă, mătușă Voica, să-ți spun ceva".

— Al dracului băietan — zîmbi moșul — n-a văzut că ești cît bunică-sa?

— Gîndul dumitale calcă-n strachini, moșule — zîmbi și povestitoarea — dar vezi că al lui era altul. Și-apoi trebuie să știi că-i un băiet cuminte, lucrează și la Sfat, e secretar, nu știu ce pe-acolo. Zice: „Mătușă dragă, tare departe ai mai aruncat țărușul ăsta. Nici nu-mi vine a crede". Eu, zorită să mulg vaca, zic: „Nu mă ține aici, hai să vorbim pe drum dacă ți-i a vorbi". „Stăi olecacă, să-ți spun acum — zice — ce-ar fi dacă ai face și dumneata sport, cu noi ăștia tinerii?" Mie nu-mi trecuse încă supărarea cu Florica; și unde mă otărăsc din nou și mă încrunt către dînsul: „Ascultă — îi spun — că mi-ai prins vaca ți-am mulțămit; dar dacă vrei să șugurești cu mine, apoi capeți una gospodărește după cap, c-ai să uiți și cum te cheamă". Și o pornesc îndată trăgînd-o pe Florica după mine. El nu se lasă deloc; tropăitel pe lîngă cărare și-i tot zice mereu: „Nu e ce crezi dumneata... Stai să vezi, că noi tinerii ne adunăm colo, la marginea satului, și jucăm fotbal, volei, sărim cu prăjina..."

„Treaba voastră — îl reped eu iar — ce mă amesteci pe mine la asemenea socoteli? Dece să m-apuc să sar cît o prăjină și mai știu eu ce?" „Uite — zice el tot mai înfierbîntat — este un sport de aruncări... cu greutatea, cu ciocanul, cu grenada... Dacă ai arunca și dumneata, cum aruncași țărușul, apoi sigur ieși campioană". Și iaca așa mi-a tot cîntat, oameni buni, pînă la capul satului.

— Să fi fost mai tînără, nu te țineai atîta de mîndră — rîse flăcăul cu șapcă.

— Să fi fost tu mai bătrîn nu vorbeai ca un sugaci.

— Apoi acu- nu- rupe povestea — spuse una din fete, cea mai oacheșă, cu basmaua galbenă.

— Ei, atunci am scăpat eu de el, dar după vreo două zile — era iar într-un asfințit — văd că vine cu alți doi: una Firuța, soră-sa, și unu- Manafu a- lui Costache Păcuraru care-i la noi la partid. „Seara bună, mătușă Voico" — spun ei toți trei într-un glas. „Scurt — zic eu — scurt, dragilor, că vaca stă nemulsă; care-i necazul?". „Tot cu sportul, mătușă — începe iar Tică — te rugăm să vii neapărat pe terenul de antrenament". „Măi băieți — i-o tai eu — nu vă pierdeți vremea; altele am eu pe cap. Nu-mi șade bine, femeie bătrînă și fără bărbat, să ies la hîrjoană cu voi". „Nu-i hîrjoană, mătușă — sare și frumușica ceea de Firuța — asta-i o treabă serioasă, zău așa". „Cum gîndești dumneata, adaugă cel al lui Păcuraru — c-am venit să te luăm la vreo batjocură? Uite, duminică avem campionat, se adună la noi flăcăi și fete din patru comune. Ne pregătim cu toții... Are să fie o întrecere mare la București, cu tineri din toate țările. Și trebuie să avem rezultate bune".

— D-apoi cum — vru să știe cel cu dinții îmbrăcați — este teren acolo în sat?

— Teren este, vezi bine. Le-a dat Sfatul căruțe de și-au adus niște cărămidă pisată, au tras linii cu var, au întins frînghii, au pus cîrlige, cîte și mai cîte... De frumos, e tare frumos, n-ai ce spune. Dar dumneavoastră mă înțelegeți că nu puteam să-mi dau în petec la anii mei. Ce mai tura-vura, le-am zis-o scurt: „la mergeți sănătoși, dragii mei, duceți-vă voi și la București și-n toate țările lumii, cum spuneți, dar pe mine lăsați-mă-n pace, că dacă se-ntîmplă, ferească dumnezeu, să pun mîna din greșală pe țăruș, atunci facem un sport pe uliță, de-o să se mire lumea". S-au uitat ei unul la altul, au spus iar bună-seara și s-au dus. Pe la o joi, iar îmi calcă pragul Tică ăsta a-lui Insurățelu. Căpătînos nevoie mare. Vede că mă încrunt la el și sare dînsul întîi cu gura: „Stăi, mătușă Voico, că n-am venit să te mai necăjim. Mă sfătuii cu tovarășul Păcuraru și-mi zise că dacă nu vrei, cu sila n-o să te luăm. Cu toate că s-ar face comuna noastră fruntașă la sport, dacă te-am avea la noi în echipă. Atîta doar, te chemăm să vii și dumneata duminică, așa... ca invitată. Că vine tot satul și nu e bine să lipsești. Înțelegi? Ca să ne sprijini..." „Asta am să văd eu — zic — pînă duminică mai sunt zile". „Atunci te așteptăm". „Așteptați-mă, dacă n-aveți altă treabă".

— Da- de gîndit în sufletul dumitale, ce gîndeai? — întrebă fata cu mărgelele.

— Ei, ce întrebi și tu? Își vîrîse naiba o codiță de ispită. Auzi, dacă viu și eu, iese comuna fruntașă la sport! Nu-i puțin lucru. Vorbește-i cu cuvinte dulci femeii că i se moaie inima ca ceara la soare. Nu-i așa, fetelor?

Cele două fete începură să rîdă lăsîndu-și capetele în piept, iar flăcăul își trase șapca cea conabie mai pe-o sprînceană, privindu-le cu coada ochiului.

— De privit... așa... — spuse moșneagul — puteai să te duci, nu-i păcat. Ce te îndîrjiseși împotriva lor?

— Știu și eu? Omul cînd îmbătrînește nu te înțelegi ușor cu dînsul.

— Ci spune, tovarășă, te-ai dus ori ba? — se arătă nerăbdătoare una din fete.

— Pînă la urmă, m-am dus; da- mă chibzuisem să mă țiu mai la o margine. Ei, și să vedeți ce mi-au pregătit acolo împieliții ceia de băieți.

— Nu s-au lăsat — rîse cealaltă fată.

— Nu le șade în obicei să să lase cu una, cu două. Cînd am ajuns acolo, la teren, după masa de duminică, lume grămadă. Dau să mă ascund și eu după spatele oamenilor; numai ce văd că mă iau de mînă Tică și Firuța și mă trag spre o bancă lungă din față. „Dumneata, mătușă Voică — zise Tică — te rugăm să stai în față să vezi cum și ce". Și mai cu voie, mai fără, mă așează drept în fața brîului de tineri, lîngă tovarășul Păcuraru dela noi, dela partid. El nu se arată deloc mirat de asemenea alăturare. Ba chiar începe să mă întrebe și el, rîzînd pe sub mustață, cum a fost cu țărușul. Mă uit eu la jocurile acelea cu mingea, mai niște sărituri, mai niște nu știu ce... drept să vă spun, nu prea mă veseleam așa tare; mi-era și cald, că ardea soarele. Deodată, cel cu pîlnia — că era Manafu ăsta a-lui tovarășul Păcuraru de vestea printr-o pîlnie mare ce jocuri mai vin — strigă: „Urmează aruncarea greutății... Acu- uită-te bine, tovarășă Voica..." Cînd mi-am auzit numele, să intru în pămînt, nu alta; mă roșisem ca o fetiță și mă uitam speriată împrejur, că se ochea la mine tot satu- și lighioana de Chiriloaia rînjea și ea, bătîndu-se cu mîna peste gură. Dacă au început flăcăii a arunca greutatea, m-am mai potolit. Ghiuleaua cea mititică, un fleac. O aruncau, unul la cinci metri, altul la șapte metri; din toate nu prea îmi venea la socoteală. Dau să mă ridic, nu mă lasă deloc. „Stăi, mătușă, că mai este numai o singură probă și s-a terminat". „Mi-e cam sete", fac eu. „Măi Firuțo — strigă Tică la soră-sa — ia adu tu o cană cu apă rece mătușii Voica".

— Aha, îți pusesră gînd rău! — înțeleseo fata cu mărgelele.

— Păi, da... Aștept eu să mai arunce vreo doi ghiuleaua și numai ce-l aud pe Manafu din vîrful scării, unde era cocoțat: „Urmează aruncarea cu grenada... Mătușă Voico, fii cu ochii în patru". Și iar se hlizesc unii către mine și iar mă roșesc ca para și-i trîntesc una în gîndul meu lui Manafu ăsta — da- n-am auzit decît eu...

— Semăna grenada cu țărușul dumitale? — întrebă cel cu șapca roșie.

— Era așa, ca un țăruș mai mititel, o nimica toată. Aruncă întîi unul din alt sat, dela Căușești; aud: „douăzeci și unu de metri". Eu am început a rîde cînd am văzut pînă unde s-a dus. „Ce rîzi? — sar vreo trei la mine — dumneata n-ai aruncat nici pe atîta". „Ia tăceți voi — mă-nfierbînt eu — da-ce, ăla-i flăcău? Ia, acolo, un copilaș... Parcă a dat cu piatra-n gîrlă". Aruncă altul: „douăzeci și trei de metri". „Orice-ai zice — mă zădărăște și tovarășul Păcuraru — pe ăsta nu-l mai poți întrece". „Vai de mine — rîd eu iar — păi, da-n glumă azvîrl de două ori pe atît". „Taci, Voico — zice el — că te-or lua flăcăii în răspăr". „Cum, nu crezi?" — mă mir eu și simt că mi se urcă sîngele la cap. „Nu-i ce crede — se amestecă și Firuța, de lîngă Tică — oricît, grenada nu-i priponul dela vaca dumitale". Manafu aude și el de pe scară ce vorbim și cînd îi vine rîndul lui Tică, îi strigă prin pîlnie: „Aruncă departe, frate, că te rîde mătușa Voica". Rîde Tică, rîd și eu, da- cam în silă, rîd și ceilalți. Zvîrle și Tică; la el iese două zeci și șase de metri. „Ei, ce zici?", strigă Manafu către mine. „Apă de ploaie" — strig și eu la el. „Aruncă dumneata mai departe dacă poți" — face și Tică din mijlocul terenului.

— Na... Aici ți-a fost, șugui iar moșneagul cel pletos care asculta cu luare-aminte molfăind o bucată de pîine.

— Aici... Tocmai vroiam să mai beau apă, da- cît îs de bătrînă, am scăpat cana din mînă și am simțit că nu mai pot de fierbințeală.

„Da- ce crezi — mă reped la Tică — mare lucru să mă încumet și eu?" Oamenii încep a bate din palme și care mai de care caută să mă întărîte. Tinerii prind a striga ca la adunare: „Voi-ca", „Voi-ca", iar tovarășul Păcuraru mă tot împinge ușurel către locul de unde se arunca. Dac-am văzut că-i pe-așa, am dat broboada jos, mi-am suflecat mînecile și m-am proptit pe piciorul dinapoi, cum văzusem că au făcut și ceilalți. Da-se lăsase o liniște acolo!... de-am auzit pasărea în crîng. L-am așteptat pe Manafu ce-a strigat — după regulamentul lor, mă rog — „Aruncă grenada tovarășa Radu Voica". Pe urmă am aruncat-o și am așteptat să aud ce spune cel cu metrii: „Treizeci și unu" — dă de veste Manafu. Bate poporul din palme, dar mie nu-mi plăcea că era prea aproape și parcă mă și apucase un chef grozav de sport. „Ascultă — strig eu la Manafu — pot s-o mai azvîrl odată?" „Cum nu! De trei ori ai dreptul". „Bun, la mai dați-o încoace!" Și iar se face liniște. Și iar o arunc, dar mai vîrtos. Strigă Manafu: „34". Eu mă simțeam ca la nunta mea; oamenii mă lăudau în gura mare: „bravo Voica", „a cîștigat Voica", „ura". Numai într-un colț Chiriloaia mea cu leliițele ei se boldeau la mine cu ochii mari și cu mîinile peste gură, de-ai fi crezut c-am făcut cine știe ce rușine. Și m-a prins așa ca un fel de ciudă, oameni buni. „Odată o mai arunc — zic eu ciudoasă către băiatul lui Păcuraru — și gata". Mi-o dau ei încăodată. Imi suflec mîneca pînă după cot, mă înțepenesc bine pe picioare și... Cînd am aruncat-o a treia oară, s-a auzit un huiet de mirare pe tot terenul că se ducea grenada ca rîndunica. „37" — răcni a- lui Păcuraru de pe scară; și unde mi se avîntă tinerii care mai de care să mă ridice pe sus, cu chiote și „ura" chiar ca la nuntă, cum vă spun, dragii mei, de n-am mai știut ce se întîmplă acolo cu mine.

— Care ești Radu Voica? — se auzi un glas dinspre moară.

— Eu! — sări femeia în picioare, potrivindu-și repede broboada.

— Treci la măcinat că ți-a venit rîndul.

— Stăi, nu pleca — își aminti flăcăul cu șapcă — spune degrabă ce-a mai fost pe urmă?

— Asta am să ți-o spun cînd ne-om mai întîlni sănătoși, rîse femeia. Deocamdată află că am ieșit campioană pe raion și n-am să mă opresc numai la raion. Altfel sînt mulțămită că te-am lămurit cum îi cu grenadele de pace. Iar pînă ce ne-om mai vedea, vă las cu bine pe toți care m-ați ascultat.

Și se depărtă repede, legănîndu-și trupul, înalt și voinic, printre carele încărcate cu grîne noi.

GOTTWALDOV

Note de drum din Republica Cehoslovacă

de Al. CORNESCU

Automobilul nostru înaintă în viteză pe şoseaua dintre Brno şi Gottwaldov. In noapte, farurile azvîrleau fîşii puternice de lumină pe asfaltul udat de burniţă. După o cotitură, o insulă strălucitoare ne apăru înaintea ochilor. Se vedeau mii de ferestre din care se revărsa, puternică, lumina. Mai deaproape, distingeam contururile marilor uzine, cele ale uriaşului palat administrativ cu 15 etaje din Gottwaldov. In întuneric încă, nu-mi puteam da seama de felul cum arăta acest oraş, mare centru industrial al Cehoslovaciei. A doua zi, însă, privind doar construcţiile fabricilor, colosul administrativ şi puzderia de căsuţe vechi şi incomode, am avut imaginea a ceeace a însemnat exploatarea în această regiune, a ceeace a însemnat aproape jumătate secol de domnie a familiei neîncoronate a lui Thomas Batta.

Povestea unui oraş

Ludvik Craştina, un vechi muncitor al fabricii de încălţăminte care se numeşte astăzi „Svit" (Zorile), mi-a povestit istoria oraşului. Avea un glas potolit, bătrînul Craştina, şi zîmbea mereu amintirilor. Sunt oameni care, atunci cînd povestesc despre trecut, zîmbesc chiar dacă trecutul a fost vitreg cu ei. Inţelegînd aceasta, am citit în zîmbetul său bucuria omului pentru care exploatarea a rămas undeva în urma vieţii sale, a omului care se bucură de viaţa nouă şi liberă, înflorită în patria sa.

Iată ce mi-a povestit Ludvik Craştina:

„Acum o jumătate de secol, într-o vale nefertilă din regiunea Valasska, era un mic orăşel, Zlin, aşezare cu oameni foarte săraci. La Zlin s-a născut, în anul 1876, Thomas Batta. De foarte tînăr, acesta vădea un deosebit spirit afacerist, astfel că la o vîrstă cînd alţii abia părăsesc anii copilăriei, el dăduse deja de două ori faliment.

In 1894, Batta devine proprietarul unui atelier de încălţăminte din Zlin, cu trei lucrători. Acesta a fost începutul. Introducerea maşinilor şi exploatarea nemiloasă a lucrătorilor au făcut să crească productivitatea întreprinderii, iar căsătoria sa cu fiica medicului curţii imperiale habsburgice i-a atras protecţia guvernului. Primul război mondial a însemnat pentru Batta începutul prosperităţii sale.

„Experienţa" americană

Indată după război, Thomas Batta pleacă în S.U.A. spre a învăţa, din experienţa capitaliştilor americani, cum să-şi dezvolte afacerile. De acolo se întoarce cu un sistem al său de a conduce întreprinderea, pe care, plin de orgoliu, îl numeşte battism. El introduce o aşa zisă „cointeresare" a muncitorilor, croită astfel, încît cîştigul fiecărui muncitor să fie în funcţie de soarta lucrului făcut: dacă o pereche de ghete se vinde, cel ce a muncit la ea îşi primeşte salariul; în caz contrar, el va aştepta pînă ce marfa se va vinde. Bineînţeles că acest sistem a stîrnit protestul muncitorilor, în frunte cu comuniştii, care porniseră deja lupta împotriva hrăpăreţului patron. Pentru ca nimeni să nu i se mai poată opune, Batta a hotărît să pună stăpînire pe întreaga regiune. Cu ajutorul unor bande de bătăuşi, el a izbutit şi cu aceasta şi-a început domnia absolută asupra Zlinului.

Pe atunci, exista o lege prin care primăriile erau obligate să acorde dreptul de a fi cetăţean al oraşului, oricărui om care locuia într-un singur loc timp de zece ani. Prin aceasta, el nu mai putea fi scos fără voia lui din oraşul respectiv. Ca primar, Batta n-a mai acordat nimănui acest drept, şantajînd masa salariaţilor săi. Mai întîi, a gonit din oraş pe toţi cei pe care-i bănuia că ar fi comunişti; apoi a izgonit pe oricine-şi exprima vreo nemulţumire; însfîrşit, o a treia categorie de cetăţeni pe care Batta îi scoase afară din oraş fu formată din oamenii mai în vîrstă, care nu mai puteau da randamentul cerut de patron. In locul lor, familia Batta aducea muncitori tineri, a căror mînă de lucru costa puţin, şi pe care-i ademenea cu cele mai năstruşnice minciuni. Dar tinerii veniţi aci erau mai întîi trimişi de primarul Batta în lagăre de muncă forţată. Abia după ce, ajunşi la disperare, acceptau orice condiţie, ei erau angajaţi cu salarii de nimic, de acelaşi Batta, în calitate de patron al fabricilor.

Tot ca urmare a experienţei acumulate în Statele Unite, Batta a înfiinţat în fabrică o închisoare şi obişnuia să-i lege pe muncitori de maşină, astfel încît să nu se depărteze cumva şi să piardă cîteva secunde. Pentru a nu fi stingherit de lupta comuniştilor, el a pornit o aşa zisă campanie pentru apolitizarea oraşului Zlin şi a numit un comitet de întreprindere format din slugi ale sale.

In acest timp, din beneficiile realizate, familia Batta — organizată în societate pe acţiuni şi cointeresînd diferiţi miniştri, printre care şi pe Eduard Beneş — a pornit o largă campanie de construcţii. Uriaşe blocuri diforme, după modelul zgîrie-norilor americani, au răsărit în valea Zlinului. In jurul lor, au fost construite mici case cubice pentru salariaţi, înghesuite şi lipsite de confort. Uzinele se dezvoltau din ce în ce mai mult. Alături de fabrica de încălţăminte, Batta şi-a construit uzine de armament şi altele

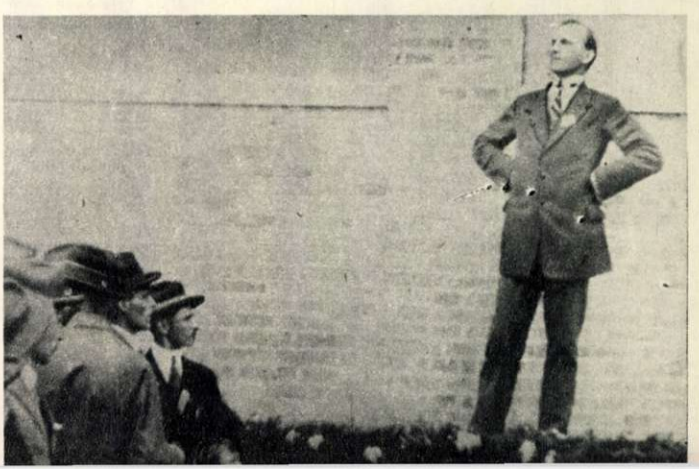

Iată-l pe înfumuratul patron hrăpăreţ Thomas Batta vorbind cu cinism salariaţilor despre „binefacerile" sistemului său de jecmănire nemiloasă a muncitorilor.

de produse chimice. Sucursalele sale împînziră toate capitalele europene.

Cel de al doilea război mondial a găsit familia Batta făcînd afaceri atît cu americanii, cît şi cu fasciştii. Mare admirator şi prieten al lui Göring, Jan Batta, succesorul lui Thomas, a devenit unul din principalii achizitori de materiale de război, pe piaţa mondială, pentru armata hitleristă.

Această istorie a Zlinului a durat pînă în 1944. Cu cîteva luni înainte, şi anume cînd trupele sovietice eliberaseră primele teritorii din Slovacia, aviaţia americană a început bombardarea Zlinului, distrugînd în special uzinele de încălţăminte şi locuinţele. In mai 1944, trupele sovietice, împreună cu trupele romîne, au eliberat Zlinul. Două monumente — unul închinat ostaşilor sovietici, celălalt închinat ostaşilor romîni — amintesc de luptele purtate atunci. Două monumente, în jurul cărora buchetele de flori nu se vestejesc niciodată...

1

2

3

1 — Arta plastică este îndrăgită de mulţi tineri din Republica Cehoslovacă. In fotografie, gravorul stahanovist Petrika, conducătorul unui cerc de gravură din Gottwaldov, iniţiind-o pe tînăra Pavelkova în arta gravurii.

2 — Noile blocuri muncitoreşti construite la Gottwaldov dispun de asemenea frumoase săli de restaurant.

3 — Una din echipele feminine de handbal din Gottwaldov.

O nouă istorie

Cu aceasta începe noua istorie a Zlinului, istoria zilelor noastre, cînd fostul domeniu al familiei Batta a intrat în stăpînirea poporului muncitor, iar oraşul a căpătat numele marelui luptător pentru libertatea şi fericirea poporului cehoslovac, numele lui Klement Gottwald.

Gottwaldov mai poartă şi azi urme ale dominaţiei lui Batta. Uzinele construite pe atunci sunt încă lipsite de cerinţele moderne; dar în locul uzinelor bombardate de americani au fost construite în anii din urmă, altele noi, cu săli spaţioase şi luminoase, cu instalaţii de protecţie a muncii. La Gottwaldov, s-au ridicat deasemenea cartiere întregi de blocuri cu locuinţe pentru oamenii muncii. Unul din aceste cartiere, care poartă numele eroului naţional al poporului cehoslovac, Iulius Fucik, cuprinde mai multe străzi de cîte 10—12 blocuri. Iar blocurile sunt construite astfel, încît locatarilor să nu le lipsească nimic.

Cînd automobilul s-a oprit pe peluza din faţa unui şir de blocuri, m-am pomenit înconjurat de un grup de copii ce nu depăşeau nici unul vîrsta de şase ani. Dintre ei, un băieţaş blond, rumen la faţă, purtînd pe nasul micuţ nişte ochelari mari, mi se adresă:

— Eu sunt Frantisek Svoboda. Tu cine eşti? Şi pe cine cauţi?

I-am spus semeţului Frantisek ce mă aducea aci.

— Apoi, cu mama trebuie să vorbeşti negreşit. Auzi?

— Şi cu mama mea, adăugă o fetiţă roşcovană.

— Nici nu ştii să vorbeşti cu un om străin, interveni Frantisek. Intîi trebuie să te prezinţi...

— Eu sunt Jarka... Jarmila Kraica... se corectă fetiţa, plecîndu-şi ruşinată capul.

Pe mama lui Frantisek n-am găsit-o acasă, aşa că am vizitat familia lui Iaroslav Kraica, care locuieşte într-un apartament de trei camere, baie şi bucătărie. El este muncitor la fabrica de încălţăminte „Svit", iar soţia sa, taxatoare pe un troleibuz. Pe fetiţa lor am avut plăcerea s-o cunoaştem înainte. Fratele ei, care poartă tot numele tatălui său, Iaroslav, are un deosebit simţ muzical. El a început să cînte la vioară, dar curînd a părăsit-o, preferînd tuba. In prezent, cîntă din tubă în fanfara tineretului din Gottwaldov.

Printre noile construcţii de locuinţe, se numără şi cîteva blocuri uriaşe, la fel de comode, prevăzute cu creşe şi cămine de zi proprii, precum şi cu restaurante, la care toţi locatarii pot lua masa cu preţuri reduse.

Minunate construcţii, care fac mai frumoasă viaţa oamenilor de aci, sunt şi bazele sportive de iarnă şi de vară, printre care se numără bazinul acoperit de înnot, una din mîndriile oraşului.

Produse noi la fabrica „Svit"

S-au schimbat condiţiile de viaţă, laolaltă cu condiţiile de muncă. Muncind pentru ei înşişi, cetăţenii din Gottwaldov dau patriei din ce în ce mai multe produse. Numai producţia de încălţăminte este în prezent la Gottwaldov cu 40 la sută mai mare decît înainte de război. Frantisek Fuksa, de pildă, aplică tălpi de cauciuc la pantofii de sport. Prin mîna lui trec în fiecare zi şase sute de perechi şi în curînd, printr-o mai bună raţionalizare a producţiei, vor trece 680. El a fost iniţiatorul lucrului la mai multe maşini, metodă aplicată astăzi în toată uzina de încălţăminte de cauciuc. Fuksa nu este singurul stahanovist inovator din fabrică. Datorită lui şi celorlalţi, în afară de lupta pentru cantitate, se dă şi lupta pentru îndeplinirea sarcinii trasate de partid, de a îmbunătăţi calitatea şi de a lărgi sortimentele. Astfel, în uzinele de încălţăminte „Svit" a început fabricarea unor noi modele de încălţăminte din ce în ce mai elegante.

In fosta vilă a lui Batta se află acum Casa Pionierilor. Rîsetele copiilor înveselesc atmosfera. Intr-una din săli, pioniera Alena Niemeţova, cîntă la pian un menuet de Ceaicovschi; în altă sală, conducătorul cercului de gravură, stahanovistul Petrika, arată pionierei Pavelkova meşteşugul gravatului; într-o cameră specială, pionierii Ruzicka şi Kubart dau viaţă unor marionete... Pretutindeni, viaţă, muncă şi bucurie, în această casă, în care decenii în şir s-au copt doar planuri de exploatare cît mai sălbatecă a omului.

...Casa Pionierilor a fost ultimul loc pe care l-am vizitat la Gottwaldov. Inainte de a pleca, conducătorul casei, Vaclav Androusek, i-a întrebat pe pionieri dacă ar vrea să comunice cîteva cuvinte pionierilor romîni. Mai întîi, n-au ştiut ce să răspundă. Apoi, Alena Niemeţova a spus că ar dori foarte mult ca pionierii din Romînia să le scrie pionierilor din Gottwaldov. Ca o explozie a răsunat glasul copiilor: într-adevăr, aceasta era dorinţa lor.

„Aci nu sunt mine"

La întoarcerea spre centrul oraşului, pe peretele unei clădiri am citit o inscripţie, care a rămas, dealungul anilor, ca o amintire de preţ. Pe acel perete alb, cu vopsea neagră, era scris: „Aci nu sunt mine. Lt. major Bîkov". Citind aceste cîteva cuvinte, am reconstituit istoria lor: o mică unitate sovietică de avantgardă pătrunsese pe această stradă, într-una din zilele lui mai 1945. După ce au izgonit pe fascişti, înainte de a porni mai departe, comandantul şi-a înştiinţat tovarăşii, care veneau din urmă, că pot înainta liniştiţi. Aci nu erau mine.

Este o părticică din istoria grandioasă a vitejiei ostaşilor sovietici care au adus libertatea şi pe pămîntul cehoslovac. In faţa acestei inscripţii lapidare, mi-am amintit că elevii noştri din „Oraşul ucenicilor", de lîngă Oraşul Stalin, au în grija lor un mormînt, pe piatra căruia sunt săpate cuvintele: „Aici odihneşte locotenentul major Andrei Banov, mort la datorie în acest loc, la 7 septembrie 1944".

Anii au trecut. Pe locurile pe unde au luptat Bîkov, sau Banov, două popoare frăţeşti îşi construiesc o viaţă nouă şi fericită. Şi către eroii sovietici, deschizătorii unui drum luminos, popoarele noastre îşi îndreaptă deopotrivă recunoştinţa...

UN ÎNAINTAŞ AL CARICATURII REALISTE

In cîteva din sălile Muzeului de Artă al Republicii Populare Romîne, a fost organizată o expoziţie cuprinzînd un număr de circa 150 de lucrări ale lui H. Daumier, marele pictor francez progresist din veacul trecut, care poate fi pe drept cuvînt socotit unul dintre cei mai de seamă înaintaşi ai caricaturii realiste, combative.

Lucrările ce pot fi văzute în această expoziţie dovedesc actualitatea vie a operei lui Daumier. Caricaturile create acum un veac sînt valabile şi în zilele noastre, pentrucă artistul a ştiut să exprime tocmai acele trăsături tipice care dezvăluie esenţa unei anumite forţe sociale, respectiv a burgheziei din epoca sa.

Să ne oprim în faţa cîtorva caricaturi din această expoziţie, pentru a înţelege mai bine actualitatea şi valoarea operei lui Daumier.

Iată, de pildă, caricatura intitulată „Ordînea domneşte în Jamaica". John Bull — simbolul care întruchipează spiritul mercantil al burgheziei engleze — s-a aşezat peste un negru prăpădit, pe care îl striveşte. Colonialistul englez declară totuşi cu seninătate că „ordinea domneşte în Jamaica". Asuprirea, împilarea, ipocrizia colonialiştilor sînt limpede demascate în această caricatură, prin care Daumier ia poziţie împotriva înrobitorilor popoarelor.

In această caricatură, autorul a dezvăluit o trăsătură tipică a capitalismului şi deaceea lucrarea sa a rămas valabilă şi după trecerea unui veac.

Problema subjugării ţărilor înapoiate de către marile state capitaliste, sub masca „ajutorării" lor, e foarte actuală în vremea noastră. Daumier o trata încă de acum o sută de ani şi arăta ce se ascunde de fapt în spatele ei, ce poate însemna „ajutorul" pe care un stat capitalist îl oferă unei ţări mai slabe. Să ne oprim cîteva clipe în faţa caricaturii intitulată: „Felul delicat al englezilor de a cere unui popor prieten plata unei datorii", pe care o vedem în expoziţia dela Muzeul de Artă al R.P.R. Un amiral englez ameninţă cu pistolul cîţiva greci înspăimîntaţi, silindu-i să-l plătească datoriile. In cealaltă mînă el ţine foaia cu socoteli. Tîlcul caricaturii se află tocmai în această socoteală. Pentru un milion luat cu împrumut, datornicul trebuie să plătească patru milioane. Dobînda e mică, dar „cheltuielile neprevăzute", „cheltuielile pentru cumpărarea pistoalelor" cu care creditorul îl sileşte pe datornic să plătească, sînt mari. Şi pînă la urmă se mai greşeşte la adunare cu o bagatelă de vreo două milioane. Dar socoteala nu se discută, ci se achită, căci amiralul cu pistolul în mînă nu glumeşte; neavînd încotro, ţara „prietenă" plăteşte împătrit „ajutorul" primit.

Problema caracterului aşa zis democrat al parlamentului burghez e actuală şi în zilele noastre, mai ales în urma reformelor anticonstituţionale din diferite ţări capitaliste. Daumier înfăţişează într-o caricatură celebră adevărata faţă a acelora care se pretind reprezentanţii poporului. Puhavi, lacomi, deputaţii prezentaţi de Daumier pe băncile parlamentului constituie o adevărată tipologie umană, variată în nuanţe, dar unitară prin aceeaşi trăsătură generală care o defineşte, şi anume urmărirea intereselor de clasă şi totala nesocotire a adevăratelor interese ale poporului.

Cine a fost acest artist care a demascat cu atîta curaj şi măestrie viciile orînduirii burgheze?

Honoré Daumier s-a născut la Marsilia, la 26 februarie 1808. Tatăl său, muncitor sticlar, avea o pronunţată înclinaţie pentru poezie, ceeace l-a făcut să părăsească Marsilia şi să se stabilească în Paris, marele centru cultural spre care-l atrăgea dragostea sa de literatură. Sărăcia nu l-a cruţat însă aici, nici pe el, nici pe ai săi: familia Daumier a avut de îndurat foamea şi mizeria. Tînărul Honoré Daumier s-a văzut nevoit să muncească la o vîrstă cînd alţi copii se mai jucau. A început prin a fi curier la un portărel, apoi a intrat practicant la o librărie. Cum ar fi putut să se împace însă cu aceste slujbe cînd visul său era să deseneze? Stăruitor, înzestrat cu o voinţă de neînfrînt, Daumier îşi va împlini acest vis, în ciuda tuturor stavilelor şi greutăţilor ce i-au stat în cale.

După ce a învăţat cîtva timp meşteşugul artei cu un pictor mediocru, a prins tehnica litografiei dela un coleg şi a început să-şi cîştige singur existenţa, ilustrînd cîteva romanţe populare sau strecurînd unele desene într-un mic ziar pe care nu-l citea aproape nimeni. Dealungul întregii sale vieţi, Daumier a trebuit să înfrunte lipsurile şi nevoile. Chiar cînd ajunsese să se bucure de o faimă deosebită, nu obţinea mai mult de 50 de franci pentru o caricatură şi izbutea cu greu să-şi acopere cheltuielile zilnice. In anii bătrîneţii cînd, nemaiputînd lucra—deoarece îşi pierduse vederea — se retrăsese la ţară, era cît pe ce să fie aruncat pe drumuri pentrucă nu fusese în stare să-şi plătească chiria.

Cînd a murit — la 11 februarie 1879 — în vîrstă de 71 de ani, a trebuit să fie înmormîntat pe socoteala statului. Ziarele burgheze de pe vremea aceea au protestat scriind că a plăti cheltuielile pentru înmormîntarea lui Daumier ar însemna „un scandal nemaipomenit" şi „o adevărată delapidare a banilor statului". Aceste cheltuieli s-au ridicat la modesta sumă de 12 franci, reprezentînd plata celor patru oameni care i-au purtat cosciugul pînă la cimitirul din sat.

Dece l-a urmărit cu atîta ură neîmpăcată, pînă şi după moarte, marea burghezie franceză? Pentrucă Daumier i-a smuls de pe faţă cu mult curaj vălul făţărniciei, i-a demascat viciile, a luptat împotriva exploatării, a sprijinit cu neclintită tărie năzuinţele oamenilor muncii care îşi revendicau dreptul la viaţă.

H. Daumier: „Ordînea domneşte în Jamaica"

In caricaturile sale Daumier a prezentat, ca şi admiratorul său, romancierul Balzac, o adevărată „Comedie umană", analizînd moravurile epocii sale, cu un spirit critic necruţător.

Daumier a luat totodată parte activă la marile evenimente ale epocii sale, avînd o atitudine democrată, de cetăţean conştient. El a atacat cu vehemenţă regimul de jaf şi împilare al regelui Ludovic Filip, exponent al marii burghezii financiare, a apărat revoluţia burghezo-democrată din 1848, s-a ridicat împotriva lui Napoleon al III-lea care a înnăbuşit-o, a fost un sprijinitor dîrz şi neînfricat al Comunei din Paris.

Daumier a devenit celebru printr-un desen intitulat „Gargantua", publicat în numărul din 15 decembrie 1831 al revistei „Caricatura". Regele Ludovic Filip e înfăţişat sub chipul uriaşului Gargantua, eroul vestitului roman al lui Rabelais. Miniştrii, deputaţii, sfetnicii, reprezentanţii marii burghezii financiare, profitori ai regimului, îi toarnă acestuia pe gură saci de aur, primind în schimb o avalanşă de decoraţii, brevete, concesiuni, bastoane de mareşal şi portofolii ministeriale. Caricatura aceasta dezvăluia coruptia unui regim caracterizat prin înăbuşirea celor mari, prin scoaterea la mezat a funcţiunilor publice, prin asuprirea cruntă a poporului. Pentru această caricatură, Daumier a fost condamnat la şase luni închisoare şi trei sute de franci amendă.

Prigoana autorităţilor nu l-a clintit însă pe Daumier de pe poziţia sa democrată, nu l-a făcut să şovăie în acţiunea de demascare a burgheziei.

Celebrul desen intitulat „Strada Transnonain Nr. 12, la 16 aprilie 1834" e o strălucită dovadă în această privinţă. In urma răscoalei muncitorilor din Lyon, izbucniseră turburări şi la Paris. Poliţia şi armata le înnăbuşiseră cu o cruzime înfiorătoare. In imobilul din strada Transnonain Nr. 12, ca şi în alte zeci de case din Parisul acelor zile, toţi locuitorii — bărbaţi, femei, bătrîni şi copii — fuseseră măcelăriţi. Daumier s-a simţit dator să înfiereze această crimă şi să-i răzbune pe cei căzuţi, realizînd o operă care a zguduit puternic conştiinţa oamenilor cinstiţi.

In primul plan, lîngă patul răvăşit, zace cadavrul unui muncitor sub care e strivit un copilaş. Alături, într-o băltoacă de sînge, se vede capul unui bătrîn. In fund e cadavrul unei femei. Călăii au plecat, lăsînd în urma lor tragica imagine a furiei oarbe, dezlănţuite, ucigătoare. Totul e adevărat în această operă atît de mişcătoare, atît de elocventă. Şi astfel, protestul lui Daumier împotriva cruntei represiuni a căpătat o forţă uriaşă, a stigmatizat pentru totdeauna ororile săvîrşite de organele represive ale statului burghez.

S-a strîns o mulţime de oameni în faţa galeriei Vero-Dodat şi a magazinului Aubert unde se găsea această litografie. Şi dragostea pentru acest admirabil artist care abia împlinise douăzeci şi şase de ani, a pătruns adînc în conştiinţa maselor muncitoare.

Daumier a fost şi un mare pictor. Lucrările sale „Emigranţii", „Don Quijotte", „Spălătoresele", „Călătorii de clasa III-a" dovedesc tematica precumpănitor socială a operei sale şi excepţionalele sale însuşiri de pictor. De altfel, chiar desenele lui Daumier sînt picturale, prin abila îmbinare a petelor de lumină şi întuneric, prin strălucirea suprafeţelor negre care sugerează deseori culoarea.

Daumier reprezintă o figură exemplară de pictor realist, de luptător conştient pentru drepturile şi libertatea celor exploataţi, de artist care a ştiut să-şi pună arta în slujba poporului.

I. JIANU

H. Daumier: „Strada Transnonain Nr. 12, la 16 aprilie 1834".

Cu „domnișoara" la Domnișoara

Mic ghid pentru cei ce călătoresc pe unele linii secundare

Dragă călătorule,

Aflîndu-mă prin minunata regiune a Dornei, am aflat și țin să-ți împărtășesc și dumitale cele de mai jos:

Acum 600 de ani, Dragoș-Vodă, venind din Maramureș pentru a descăleca în Țara Moldovei, negăsind pe aici nici autobuze, nici cale ferată, nici măcar șosele, ci numai niște strîmte poteci de munte, a hotărît să dăruiască ținutului o cale ferată și un tren. De atunci, zice-se, ființează „Domnișoara"...

Se pare că legenda ar avea un oarecare temei: vîrsta matusalemică a trenului. Pentru că să fim bine lămuriți: împotriva tuturor aparențelor numelui său și a obiceiurilor cînd de melc, cînd de rac, — „Domnișoara" este totuși un tren. Un tren veritabil, dar bătrîn și modest, așa cum modești sînt toți bătrînii ce au trecut de vîrsta cînd își mai pot permite să străbată kilometri pe timp de ninsoare sau zloată.

Cu toată vîrsta sa înaintată, „Domnișoara" nu prea stă pe acasă, ci mereu umblă. Umblă, cu o viteză amețitoare și răsuflet de bătrîn astmatic, în sus și-n jos pe linia Vatra-Dornei — Dornișoara, ducînd și aducînd de la lucru muncitorii forestieri, transportîndu-le corespondența și cele necesare aprovizionării, trăgînd (sau, mai bine zis, împiedicîndu-le venirea la vale în virtutea forțelor gravității) vagoanele încărcate cu bușteni tăiați la Dornișoara.

Încăpățînarea „Domnișoarei" de a trăi peste veacuri și, mai ales, de a circula se explică, desigur, prin dragostea față de tradiție a tovarășilor de la Direcția Regională C.F.R.-Iași...

Că „Domnișoara" circulă, este de fapt un fel de a zice: pentru că, în realitate, ea mai mult stă decît merge. Căci, dacă e greu pînă se pornește, de oprit însă, ca se oprește ușor... Pasămite, „Domnișoara" noastră e foarte sensibilă la frumusețile naturii. Și, cum regiunea este deosebit de frumoasă, nu e de mirare că în fiecare dintre cele opt stații dintre Vatra-Dornei — Dornișoara, ba chiar și între stații, „Domnișoara" se oprește și stă... și stă... căzută în extaz în fața splendorii munților și a farmecului înspumatei Dorna...

Or fi mecanicii și șefii de tren de pe „Domnișoara" atît de subjugați de minunățiile naturii — sau statul pe loc se datorează capriciilor ce-au atras trenului porecla domnișorească? Pentru că, într-adevăr, „Domnișoara" e capricioasă: vine cînd vrea, pornește cînd poftește, ajunge cînd dorește, cu un dispreț total față de romanul științifico-fantastic apărut în editura Ministerului Căilor Ferate sub titlul „Mersul trenurilor"! Desigur că și fantezia personalului de tren își are rolul ei; nu încape însă îndoială că Serviciul de exploatare feroviară din Ițcani și Regulatorul de circulație din Cîmpulung sînt mai ales acele ce răspund de cultivarea capriciilor „Domnișoarei".

Pe lîngă capricii, „Domnișoara" are și multe defecte: în primul rînd, e rece, atît de rece, că gheața de pe geamuri nu i se mai topește din noembrie pînă în aprilie; în al doilea rînd, e o domnișoară care nu-și îngrijește tenul, ceeace face ca pereții vagoanelor ei să se mențină sub o vopsea antedeluviană coșcovită; în al treilea rînd, se bălăbănește cînd merge, în așa hal, încît pe băncile ei șchioape nu poți sta decît cu o permanentă încordare a simțului echilibrului; în al patrulea rînd, e uitucă, atît de uitucă, încît uneori uită pînă și să bea apă, fiind nevoită să-și întrerupă drumurile (cum s-a întîmplat, în secolul nostru, în ziua de 12 ianuarie 1954 cînd, plecînd de la Vatra-Dornei la Dornișoara, s-a oprit în stația Floreni — după cîțiva kilometri de mers! — și-a lăsat vagoanele la voia întîmplării și s-a întors la stația-mumă spre a se adăpa)...

Am fi însă ingrați dacă am susține că „Domnișoara" are numai defecte. Ea are și calități. In ciuda perseverenței cu care se menține în circulație (împotriva tuturor regulilor tehnicii și tehnologiei!) „Domnișoara" este un personaj foarte popular. E atît de bine cunoscută prin partea locului, încît niciodată n-ai să afli vreun localnic așteptînd-o pe peron la ora fixată în mersul trenurilor, ci totdeauna cu 3-4 ore mai tîrziu; în schimb, odată aflați în tren, toți călătorii ei obișnuiți îți vor putea da o seamă de amănunte asupra obiceiurilor și chiar a structurii intime a „Domnișoarei": injectorul locomotivei e defect, cazanul pierde apa, țeava prin care se trimite, de la locomotivă, abur pentru caloriferul vagoanelor — „pipa", cum i se spune — nu poate fi cuplată la vagoane pentru că e de altă dimensiune, etc. (Localnicii povestesc că odată s-a izbutit cuplarea, dar că instalația de încălzire nevoind să facă notă stridentă în acest tren-minune, a transformat compartimentele în cabine de baie de aburi. Și cum oricine preferă aburul la baie, e lesne de înțeles că s-a renunțat la asemenea experiențe...)

Ceeace nu se știe niciodată despre „Domnișoara" este cînd vine și cînd ajunge — deși în medie s-a calculat că în circa 7 ore izbutește să sosească, (cu o iuțeală de bolid!), la capătul distanței pe care un pieton nu prea exersat la mers ar străbate-o cam tot în atîta timp...

Și acum, iubite călător, dacă ai aflat toate acestea și te pregătești să călătorești cu „Domnișoara", nu te înarma numai cu răbdare și tutun; ia-ți cu tine tot ce ți-ar fi necesar pentru o expediție de lungă durată. Nu uita, dacă-l iei în voiaj și pe băiețașul tău, să-i pregătești și un aparat de bărbierit; la capătul călătoriei va avea poate nevoie de el... Și nu neglija nici să te aprovizionezi cu o cantitate masivă de hîrtie și plicuri; în fiecare haltă de pe parcurs vei avea timp berechet să adresezi cîte o lungă scrisoare de felicitare pe adresa:

1) Regulatorului de circulație din Cîmpulung;
2) Serviciului de exploatare feroviară din Ițcani;
3) Direcției regionale C.F.R. Iași.;
4) Ministerului Căilor Ferate.

Drum bun!

V. SAVIN

SOLIPSIȘTII*)

Fabulă de Teodor PÎCĂ

Un dovleac pleșuv de gînduri,
sămînțos pînă-n străfunduri,
tăinuia pe îndelete
cu-n vecin, cu-n castravete,
sub umbrar de frunză crudă,
nimeni taina să le-audă.

„Incotro s-o fi-ndreptînd
vremea-n zbor de-a berbeleacul.
La ce bun? Și pînă cînd?"
Șopotea uimit dovleacul.
„Ba mă-ntreb cu osebire
rumegînd în sinea mea:
oare nu-i doar nălucire?
vremea însăși, fi-va ea?"
„Lumea-ntreagă mă trudii
și-o răstălmăcii cu sete;
Adevăruri mii și mii
cercetat-am, castravete".
„Dar, scurmînd a vieții vatră,
am aflat deșertăciuni:
lumea, cea de foc și piatră,
e scornire de nebuni".
„Ce, nu vezi? Cînd dorm eu parcă
cerul se topește-n taină;
cînd mă scol, din nou-și-ncarcă
în spinare-a vieții haină".
„Soarele, să cred îmi vine,
cînd cu raza-i mă cuprinde,
că sunt eu, văzut de mine,
în cerești oglinde".
„Ciripit de păsărele,
adiere parfumată,
au nu-s rod al minții mele
de făptură minunată?"
„Chiar și tu, modest vecine,
poate ești, să zic așa,
plăsmuirea-mi (pentru mine
și singurătatea mea)".

„Nu, nepoate, n-avem știre
și nici cred că vom afla
dacă în întreaga fire
o mai fi sau nu ceva"...

Și ideea-împărătească
îi plăcu vecinului,
cînd porni să se-ndoiască
chiar de existența lui.
Dar cînd vru, ca-n alte dăți,
încîntarea să și-o spună,
umbra se făcu bucăți,
căci prin vrej pătrunse-o mînă.

— „S-au răscopt! Ce-i tot întorci?"
zise-un glas din bătătură.
— „Cel mai mare-i bun la porci,
iar cel mic — la saramură!"

Dintre vrejuri l-a desprins
el, Ion... Ce soartă tristă!
Insă cred că s-au convins,
că, oricum..., Ion există.

*) SOLIPSISM — Idealism subiectiv, antiștiințific, concepție filozofică reacționară care susține că nu există decît eul și conștiința eului, lucrurile, fenomenele și obiectele lumii reale fiind doar o creație a spiritului.

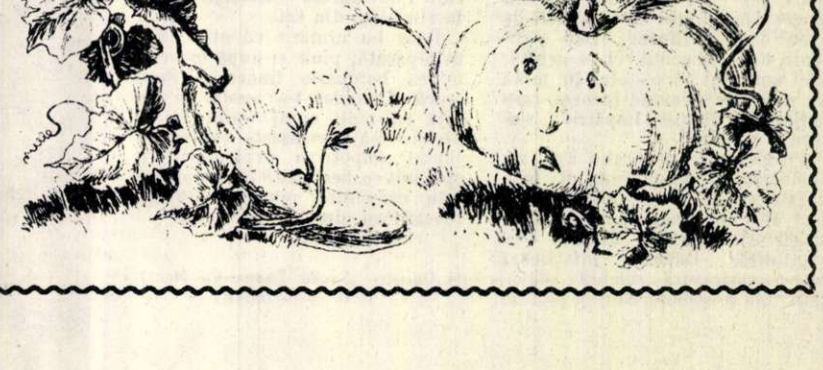

IN NOAPTEA ACEEA...

— schiță —

de Maria ARSENE

Ilustrații de N. KONI

Fațada clădirii Siguranței e ștearsă și comună ca oricare obraz dintr-o mie, întîlnit pe stradă.

Scările îi sînt de marmoră roză, brăzdată de vinișoare albastre. Cîte o vergea rotundă de alamă prinde de fiece treaptă vălul fumuriu al covorului uriaș de lînă, care coboară din capul scării pînă la intrarea principală.

Pereții groși și fără rezonanță sînt măscuiți cu straturi groase de ulei în tonuri potolite, iar deoparte și de cealaltă a ferestrei înalte din hol, Antonescu și Mihai te privesc ponciș din ramele aurite.

Camerele sînt înzestrate cu birouri masive de stejar, fotolii largi de piele, biblioteci cu pretinse preocupări de știință și artă, telefoane și butoane. Multe și felurite butoane, așezate cu fereală în tocurile ușilor, în ramele meselor, în picioarele lămpilor de pe birouri.

Domnii inspectori, domnii subinspectori, comisarii, detectivii, agenții, gardienii și paznicii din această onorabilă instituție de Stat pentru smulsul părului din cap, pentru frîntul oaselor și lichidarea comuniștilor, par persoane cumsecade. Iscălesc statele de salarii cu conștiinciozitate, fac note grase de cheltuieli, iar seara, acasă, își îmbrățișează nevasta și-și sărută pe frunte copiii...

Privit de pe trotuarul de peste drum, lăcașul Siguranței seamănă cu o pașnică clădire în care doar chiriașii, comozi, burtoși și tabietgii, ies și vin la ore nepotrivite.

Incolo...

Dar pivnița de la subsol e mucedă și întunecoasă. O scărîță îngustă cu trepte știrbe te prăvale înăuntru.

Coborîrea de la parterul aflat la zece metri înălțime, pe scara în spirală și fără balustradă, se face pe burtă, ca și la înot, sau ca la sănius, pe spinare.

Pereții pivniței mustesc, prin porii deschiși, igrasia strînsă în zeci de ani. O sudoare neagră și grasă care se prelinge ca rîmele în șuvițe lungi și vîscoase.

Insă dușumeaua rece de ciment o simți, prezentă, cum îți strecoară — saltea de gheață — mii de cuțite, în trupul înfierbîntat de bătăi, de foame și nesomn.

Tavanul nu-i înalt. Se pot vedea bine două frînghii care atîrnă. La capete, frînghiile au cîte un cerc de fier, cu catarămi din piele și încuietori cu arc.

Lumina puternică a becului de 500 wați învăluie într-o văpaie orbitoare masa cu cîrlige din mijlocul încăperii.

— Vorbește!

Stănișel întoarse capul spre ușă, ferindu-și ochii de lumină, și iarăși nu răspunse.

— Vorbește, n-auzi?

— Nu știu nimic...

Pumnul comisarului îl lovi ca un baros în frunte.

Stănișel se clatină ametit. O perdea roșie i se așeză înainte.

— Vorbește!

— Nu știu...

O ploaie de pumni și palme se abătu puhoi.

Căzu întîi în genunchi, apoi, atins de vîrful pantofului în șale, alunecă într-o rînă.

— Vorbește, maica ta de tîlhar. Bolșevicule!

— Nu...

Inspectorul Vasilescu se apropie cu țigara aprinsă între degete. Trase un fum, și-l zvîrli în fața celui leșinat.

Stănișel rămase nemișcat.

— Furtunul, Vitane!

Comisarul Vitan îl apucă pe Stănișel de-un picior și începu să-l tragă. Doi agenți sărira să-i dea ajutor.

— Sus!

— Sus cu el!

— Prindeți-i mîinile și picioarele în cîrlige să nu se scuture... Așa! Mai strîns! Mai strîns! Acum...!

Cu mîinile strînse în nodurile curelelor și picioarele la un sfert de metru de dușumea, Stănișel atîrna ca un miel în cinghelul măcelarului.

Șuvoiul de apă îi plesni obrajii.

Pielea de pe față i se crăpă și sîngeră din belșug.

Stănișel se zbătea cercînd să-și ferească capul.

— Vorbește! Cine ți-a dat manifestele?

— Nu... știu... nimic...

— Cîți ați fost la manifestația dela Obor?

— Nu știu...

— Nu vrei? Binece! Vitane! Presiune mai mare!

Furtunul de cauciuc învelit în sîrmă împroșca acum un sul de apă, tare ca oțelul...

— Ahh!... O...! Opriți...!

Vasilescu ridică mîna.

— Ai prins glas, puișorule? Oprește, Vitane!

Robinetul se-nchise. Furtunul mai icni odată, apoi își stinse furia.

Lumina din tavan clipi ca o geană speriată.

Inspectorul privi lung la Stănișel, care nu mai mișca. Apoi întrebă pe comisar.

— A leșinat?

— Nu cred, dom-inspector. Vedem noi acum.

— Stai puțin. Lasă-mă întîi pe mine.

Vasilescu apropie încet țigara aprinsă și o lipi de bărbia celui leșinat.

Arsura îl trezi pe Stănișel.

— Ahh!

Agenții izbucniră în rîs.

— Trăiește! Are să spună și cîte stele erau pe cer cînd l-a fătat mă-sa...

Interogatoriul continuă:

— Vorbește!

— Nu cunosc...

— Îți dau cinci minute. Dacă nu te hotărăști să răspunzi, începem din nou.

— Nu știu...

— Vrei o țigară?

— Nu...

Inspectorul Vasilescu se căzni să-și frăgezească vocea. Dar glasul lui tot zgîria.

— Nu fii prost. Mărturisește și scapi. E de prisos să încerci să reziști. Pînă la urmă tot te îmblînzim. Avem mijloace destule. O să trebuie să-i declari... Pe toți.

— ...

— Și te alegi și cu bătaia... De pomană. Nu-i păcat? Ești încă tînăr. Ai copii. De ce să-i lași orfani?

— ...

— Hai, gîndește-te! Și nu te mai canonim. Cine ți-a dat manifestele pe care le-ai împărțit la Obor? Unde stă cel de la care le-ai primit? Unde s-au tipărit? Spune tot, tot ce știi și scapi.

— ...

— Îți dau cinci minute. Sînt... Cît e ceasul, Arghire? Cum, măi, agent fără ceas? Sau ți l-ai băut? Vezi că mi-am pus brățara în buzunarul paltonului. Ai grijă să nu se spargă geamul! Acolo, acolo! Fără zece? Bine. Pune-l la loc. Zece fără zece. Am întîrziat. Atunci la zece fără cinci, domnule Stănișel... Vitane, dezleagă-l la cîrlige!

Căzu ca un sac cu pietre pe dușumeaua udă.

Zece fără zece...

Stănișel are o baniță de plumb în loc de creier. Oasele îi sînt frînte. Durerea îl mușcă de pretutindeni. Din tălpile picioarelor bășicate de lumînarea aprinsă, din genunchii umflați ce i-au fost loviți cu vergeaua de fier, din pieptul strivit de bocancii agenților călăi ai Siguranței.

Își îndoi piciorul stîng.

— Auu!

„... Parcă mi l-au retezat cu sabia tîlharii. Și nu-s mulțumiți cu atîta schingiuire. Mai vor".

Zece fără nouă...

„... Cîți au fost în acțiunea dela Obor? Doi... Trei... Cinci... Zece...! Nu! Nu vreau și nu trebuie să-mi aduc aminte..."

„... Inspectorul Vasilescu are mîini albe și grăsuțe de cucoană. Adineauri și-a stins țigara de bărbia mea... A vrut să mi-o înfigă în ochi... Bestia!"

„... Cinci am fost în prima grupă... Anton... Anton... Zaharia? Nu, Zaharia... Pe Zaharia l-am găsit la Jilava... Mihai și Niculae... Lupii nu-s siguri dacă Niculae și Cristea au luat parte la manifestație... Niculae și Mihai n-au recunoscut..."

— Ah, capul, cum mă doare de rău!

Zece fără opt...

„... Ce vrea Vasilescu? Ce vrea comisarul Vitan? Ce vor toți ăștia? Nu știu nimic! Ce să le spun? De o lună stăm arestați. De o lună sîntem rupți de casă... De oameni. De partid... Ce vrea Vasilescu? Dacă i-aș da un nume străin? O adresă falsă?"

„... Am să-i spun că am primit manifestele de la unul Ionescu... De la Stamatiu... De la... De la... Mi-a zdrobit spinarea, Vitan... Ce să spun?... Partidul... Tovarășul Dumitrașcu, legătura mea, unde-i? Tovarășul Dumitrașcu mi-a dat pachetul... Nu spun nimic... Mi s-a rupt limba în gură... Ce să fac? Cum să scap?..."

— Offf, picioarele care mă ard!

Zece fără șapte...

„... Neamțu e un tîlhar... Plutonierul major Neamțu de la închisoarea Jilava mi-a spus că... Majorul Neamțul mi-a zis că mă cheamă la tribunal... Dar el știa, cîinele că voi fi adus la Siguranță... Ce fac băieții care au rămas în celule? Ei mă cred la tribunal... Mă așteaptă".

„Și soarele ăsta care arde în capul meu... Dacă ar veni noaptea, s-ar mai răcori puțin... In apă e rece..."

„... Apa zgîrie și smulge bucăți de carne vie... Vasilescu... Ce vrea cîinele? Antonescu bestia, are să plătească... Ce să caut la Obor?"

Zece fără șase...

„... Cît e de greu să te întorci pe o parte... Dacă am să scap... Dacă o să reușesc să-mi fur zilele din ghearele ăstora... Cînd am să fiu liber... Toată noaptea... N-am să dorm... Am să mă întorc mereu pe-o parte și pe cealaltă fără să mă doară... Și ziua am să umblu kilometri... Pe tălpi... Cu tălpi sănătoase..."

„... Niculae m-așteaptă acasă... Nu... In celula nouăsprezece... Cu Niculae... Imi vîjîie iarăși capul... Ce spunea Vitan? Zece, fără... Zece fără... Celula nouăsprezece...? Parcă mi se încîlcește mintea..."

„... Dece mă ține legat cu fața la soare? Nu e soare. Este un bec... Afurisit bec... Arde ca un grătar..."

— Hei! Stinge... Stinge beecuul!

„... Cine sunt ăștia dela căpătîiul meu? Dece rîde Vasilescu? Pe Vitan nu-l doare capul... Nu-l doare încă..."

„S-a stins becul... Parcă e mai bine... și gîndurile mi se limpezesc... Vor iar să mă chinuie...? Dece au stins lumina? Unde sunt...? Au plecat? Nu cumva...?"

Stănișel își adună încet și cu greu puterile și reuși să-și întoarcă spinarea. Junghiuri ascuțite îl străbăteau, scuturîndu-i trupul zdrobit de bătaie.

Își mușcă buzele să nu urle de durere. Și deodată, îndoiala cumplită îl cuprinse.

„... Dacă am spus ceva...? Desigur că am spus de vreme ce călăii m-au lăsat în pace... Ce-am făcut? Am trădat! Cum de am putut face asta? Nu m-am putut opri... Ce-am spus? Dumitrașcu...?"

„...In clipa aceasta călăii aleargă cu mașina... Cu motocicletele... Acasă la Dumitrașcu... Au să-l prindă ca din oală... Cu material cu tot... Și odată cu el vor cădea și alții... Alții... Un lanț întreg... Și Niculae... Și Cristea... Ei stau în celulă și nu știu ce-i așteaptă... Am vorbit...? Am vorbit...?"

Și pe măsură ce teama și ciuda greșelii făptuite îl pătrundeau mai cu putere, gîndurile prindeau să i se limpezească tot mai mult.

„...Sunt un trădător... Asta-i adevărul... Un ticălos... Un slăbănog care nu a putut rezista torturei și a vorbit... Deaceea Vasilescu nu mai mă schingiue... Are altă treabă acum... Să-l prindă pe Dumitrașcu... Poate că l-a și arestat... Apoi are să-și trimită copoii și la mine acasă. Are să-mi bată nevasta... O să-mi sperie copiii... Și Lenuța care-i atît de bolnavă..."

Zece fără cinci...

Glasul inspectorului vine parcă de departe.

— Gata! Domnule Stănișel au trecut cele cinci minute.

— Cum?

Vasilescu îl zguduie de piept.

— Ei, îmi pare bine că ai deschis meliția. Dă-i drumul! Repede! Că mai am și eu casă, familie...

Stănișel făcu un efort disperat și se ridică în capul oaselor. Sîngele prinse să i se aprindă și mai mult în vine. Inima o porni la galop. Șopti înc-odată:

— Cum?

Inspectorul se enervă.

— Ce tot întrebi?

— Trebuie să... vorbesc...?

— Auziți ce -ntreabă: Bine înțeles. Vorbește!

Stănișel a deschis pleoapele umflate și vinețite de pumni, ca să-l privească mai bine pe inspector.

Morfoli cuvintele între gingiile sfîrtecate și dinții sparți.

— Nu... știu... ni-mic...

— Mă bolșevicule! Măi comunistule! Să nu mă iei peste picior că... Vorbește că nu mai ieși viu de aici...

Pe Stănișel bucuria îl învălui deodată cu aripa ei caldă...

„... Vor să mă bată... Vor să mă bată!... Atunci...? Atunci... Inseamnă că n-am vorbit... N-am trădat..."

Își linse cu limba uscată buzele plesnite. Respiră adînc. Și-i strigă răgușit:

— Bate-mă!

— Ce? Ce spui, ocnașule?

— Bate-mă!

— Stai atunci, că-ți dăm noi!

Și răpăiala loviturilor începu cu sete și metodă... Intîi capul, apoi pieptul, după aceea pîntecele și picioarele...

— Bate-mă...!

„...N-am vorbit...! N-am trădat...!"

— Măicuța ta de bandit roșu... Ia uitați-vă la el. Noi îl ucidem în pumni și el zîmbește...

— Bate-mă!

„... N-am vorbit... Nu vorbesc... Poate să mă și omoare... Nu spun nimic... Nu vorbesc... N-am trădat..."

— Asta-i culmea!

— Bate-mă!

„...Dumitrașcu e liber... Partidul lucrează mai departe cu el... Dumitrașcu... Partidul... Copiii, copilașii mei..."

— Ba... te...

— Lasă-l c-a înnebunit. Arghire! Nu mai e nimic de scos dela ăsta.

— L-am luat poate prea repede, dom-inspector.

— Mai știi...?

Stănișel alunecă cu o viteză înfricoșătoare într-o groapă, într-un puț fără fund... Privi sus... La gura groapei chipurile lui Vasilescu și Vitan, ca ale unor pitici, se strîmbau într-un rînjet nebunesc...

Se propti cu picioarele în pereții tunelului întunecos și fără-de sfîrșit. Își făcu vînt și reveni la suprafață... Alunecă iar... Se agață cu degetele de marginea ghizdurilor groapei. Puterile îi slăbesc... O mînă îi scapă... In cîteva secunde va cădea și se va duce de-a dura... Unde...? Nu știe... E sleit dar, înainte să-și dea, istovit, drumul la fund, mai strigă odată călăilor:

— Bate-mă!

Dar niciun sunet nu-i mai iese din gură. Doar buzele îi prinseră, ca o adiere ușoară, șoapta.

. . . . . .

Vitan se spală pe mîini la robinet. Era pătat de sînge pe mîneca hainei și pe piepții cămășii.

Inspectorul fuma furios a opta țigară.

Agenții așteptau ordinele, smirnuiți lîngă ușă.

— Dacă nu moare în noaptea asta — spuse Vasilescu — îi dați mîine dimineață rația reglementară de „secret", poimîine pauză și... Adică azi e luni. Așa, dar marți pauză fără mîncare și miercuri la fel. Joi îl duceți la Văcărești cu dosarul anchetei și declarația lui de astă seară... De-acolo va lua iarăși drumul Jilavei și al Tribunalului Militar.

— Am înțeles, dom-inspector.

— Și acum treci, Vitane, la masă și scrie declarația. Ia o hîrtie dublă... Cu tocul, nu cu creionul... Așa. Incepem. Dă-i drumul. Subsemnatul Stănișel Ion, de profesiune lăcătuș... Așa... Declar de bunăvoie și nesilit de nimeni că... Așa, că... Primind ordin dela Partidul Comunist să... Așa... M-am dus și am luat material de propagandă dela...

— Dela...?

— Nu... Șterge cuvîntul, dela... Pune numai. Am luat material de propagandă comunistă...

— Comunistă...

— Pe care l-am împărțit în manifestația dela Obor.

— Obor...

— Cu scopul de a răsturna prin violență regimul și...

— Și?

— Ce să punem, Vitane?

— Păi...

— Stai nițeluș. Nu te grăbi. Aci e aci.

— Da. Aci e aci.

— Ei, ce zici?

— De... Să trecem că a vrut să-l omoare pe general.

— Nu. Nu merge...

— Atunci?

— Stai! Am găsit. Scrie așa... Unde am rămas?

— Cu scopul de a răsturna prin violență regimul și... Așa... A instaura comunismul. Înțelegi?

— Păi, asta am cam pus-o la toți.

Vasilescu se supără.

— Și ce-i dacă am pus? Nu-i adevărat? Treci acolo cum îți spusei. Și mai departe...

— Dar semnătura?

— Asta-i bună! Tot eu vreți să v-o rezolv? Pune-i tocul în mînă și trage tu cu degetele, peste mîna lui, semnătura...

— Am înțeles.

— Așa, măi, ce naiba, ești comisar vechi! Și joi îl trimiteți cu actele făcute la Văcărești... Să isprăvim odată cu Oborul că altminteri nici pînă la anul nu le mai facem proces bandiților. N-ați văzut ce încăpățînat e ista? Moare bolșevicul cu dinții strînși și nu scoate un cuvînt. He-he-he! Cu d-alde ăștia o să mai avem mult de furcă. Greu să le venim de hac...

— Sunt puțini, dom-inspector.

— Puțini dar dîrji.

— Asta așa-i.

— Da, da, măi Vitane, puțini la număr dar sunt mulți cu ei... Alături de ei... Tu nu simți nimic?

— Ce să simt, dom-inspector?

— Așa... Cum să-ți explic...? Ca un val năpraznic care vine mugind peste noi... Brrr! Hai, să lăsăm gîndurile negre... Ia spune-mi, noi nu bem nimic, Vitane, că am făcut cum s-ar spune, o treabă bună...

*

In noaptea aceea, fațada clădirii Siguranței era ștearsă și comună ca oricare obraz dintr-o mie, întîlnit pe stradă...

Un nou proiect de locuințe muncitorești este gata. Arhitecții (în fotografie dela stînga la dreapta) Eugen Cosmatu, Dan Slavici și Noldi Marcus dela Institutul „Proiect-București" revăd ultimele calcule.

Moda

1. Pardesiu la două rînduri cu mîneci chimono. Cordonul, care e prins cu nasturi, se poate desface.

2. Jachetă pepit cu incrustații în verif. De remarcat croiala umărului care formează un interesant joc de linii.

3. Jachetă sport. Gaica este croită odată cu clapa buzunarului. Linia croielii este accentuată prin tighele late.

4. Taior de culoare deschisă cu o interesantă rezolvare a buzunarului.

5. Taior elegant de culoare neagră. Gulerul este croit odată cu fața, prelungindu-se în spate unde se încheie cu un nasture.

← Septimiu Sever în rolul doctorului Murgu din piesa „Oameni de azi".

CÎTEVA ROLURI DRAGI

DIN CARNETUL UNUI TÎNĂR ACTOR

In fiecare proces de creaţie artistică — fie el din domeniul plasticei sau al literaturii, al muzicii sau al teatrului — regăsim, cu toate particularităţile sale care-l disting puternic de celelalte elemente comune, caracteristici esenţiale general valabile: este vorba de necesitatea cunoaşterii adînci a realităţii, de necesitatea intensei participări sufleteşti a artistului la acel proces de creaţie.

Ca om de teatru, cred însă că, mai mult, poate ca în oricare alt proces de creaţie artistică, în arta dramatică este necesară o intensă participare sufletească şi o deosebită cunoaştere a vieţii. Specificul muncii actorului îi cere acestuia să se contopească cu fiecare personaj interpretat, să întruchipeze simţirea şi raţiunea lui. Şi acest lucru nu se poate obţine decît printr-o perfectă cunoaştere şi pătrundere a individualităţii personajului. Tocmai din această pricină procesul de creaţie al actorului este lung şi dificil, apropierea de personaj se face prin multă gîndire şi concentrare, prin nesfîrşite cercetări. După prima lectură a piesei, în fantezia actorului încep să se schiţeze contururile personajului, pe care îl cunoaşte bine numai dintr-o studiere temeinică a piesei şi a materialului documentar. Cunoaşterea situaţiei economice, sociale şi politice din epoca respectivă lărgeşte viziunea interpretului, îi arată cauzele care au dus la diferitele stări de lucruri, îl ajută mult să înţeleagă acţiunile personajului. Odată precizată viziunea regizorală asupra spectacolului şi cunoscut temeinic materialul documentar, începe munca actorului cu el însuşi asupra personajului. Experienţa mea de actor mi-a arătat cît de adînc este adevărul învăţăturilor lui Stanislavschi. „In muncă — spunea el — trebuie să porneşti întotdeauna dela tine, adică dela calităţile tale naturale, în al doilea rînd să te supui legilor creaţiei, în al treilea rînd să te subordonezi logicei unui alt om, adică a personajului".

Cu cîtăva vreme în urmă am avut de interpretat un rol care mi-a fost cu deosebire drag şi anume rolul căpitanului sovietic Martînov din piesa „Cui i se supune vremea" de fraţii Tur şi L. Şeinin. Mă aflam în faţa unei sarcini de mare răspundere: aceea de a da viaţă unui erou al zilelor noastre, unui om sovietic cu o conştiinţă înaintată, care este gata să-şi sacrifice fără preget viaţa atunci cînd patria şi poporul i-o cer. Trebuia să creez un om viu, de o mare bogăţie sufletească şi nu o schemă de „erou pozitiv", o fantoşă. Am început prin a studia piesa, replică cu replică, pentru a cunoaşte perfect biografia personajului, căutînd să completez în mod veridic, cu imaginaţia, ceeace textul nu-mi spunea. Şi iată cum, încetul cu încetul, în mintea mea se închega imaginea acestui neînfricat ofiţer sovietic care, trimis în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei într-o grea misiune în spatele frontului inamic, izbuteşte pînă la urmă, cu ajutorul partizanilor locali, să-şi ducă la îndeplinire sarcinile, aruncînd totodată în aer întregul stat major fascist. Am înţeles că acest personaj este deosebit de complex şi că sublinierea unei singure trăsături a caracterului său—vitejia — deşi foarte importantă, duce la o rezolvare scenică schematică a personajului. Pătrunzînd în textul autorului, am aflat de pildă, că Martînov, în viaţa civilă student la facultatea de astro-fizică, este un spirit calculat şi precis — fapt care m-a ajutat mult în realizarea unor scene dificile din piesă. Nu am neglijat nici amănuntul că el a fost campionul de şah al universităţii. Textul reliefa bine complexitatea caracterului lui Martînov: el este un fiu duios, un logodnic plin de căldură, scrie versuri şi iubeşte natura. Căutînd să redau puternica individualitate a ofiţerului sovietic Martînov, m-am străduit totodată să subliniez ceeace este în el caracteristic omului sovietic: morala comunistă, puternica dragoste de patrie, capacitatea de a-şi subordona interesele personale celor obşteşti.

Generalul Lavrov, din monumentala piesă a lui Boris Cirscov „Invingătorii", a fost primul meu rol de compoziţie. Şi acesta a fost un rol de mare răspundere, întrucît aducea imaginea conducătorului politic în Marele Război pentru Apărare a Patriei, fapt pentru care am studiat cu atenţie lucrarea tovarăşului Stalin „Despre Marele Război al Uniunii Sovietice pentru Apărarea Patriei". Intrucît între Lavrov şi Martînov, doi oameni sovietici cu înalte calităţi morale, erau destule asemănări, m-am străduit să elimin — în interpretarea lui Lavrov — parte din mijloacele artistice pe care le întrebuinţasem în construirea personajului anterior. Şi aci am ajuns numai după ce am înţeles perfect că, deşi ei au comune trăsăturile esenţiale ale caracterului, fiecare are individualitatea sa, puternic distinctă de a celuilalt. In Lavrov m-am străduit îndeosebi să subliniez acea admirabilă trăsătură a omului sovietic: încrederea nestrămutată în viitor, previziunea limpede a celor ce vor veni. In plin

Clody Bertola şi Septimiu Sever în spectacolul „Liubov Iarovaia".

război, Lavrov se gîndeşte cu intensitate la începerea lucrărilor de refacere a Stalingradului.

Un actor nu poate stăpîni dintr-odată un rol. Mereu se iveşte ceva neclar, ceva greu de pătruns. Deaceea, în crearea unui rol, încep cu ce este mai simplu, mai accesibil însuşirilor mele naturale. Pe ele se fixează mai bine un rol şi astfel pot mai bine să mă subordonez personajului.

Alternativ cu piesele „Invingătorii" şi „Cui i se supune vremea" am jucat şi în piesa „Vadul nou" de Lucia Demetrius, unde interpretam rolul unui ţăran tînăr, încăpăţînat şi plin de sine. Vincent are un caracter vulcanic, greu de stăpînit. E influenţabil, vanitos şi plin de ambiţie. El are momente de laşitate şi părăseşte munca atunci cînd este mai mare nevoie de el. Dar, ajutat de comunişti, îşi dă seama la timp că a făcut jocul chiaburilor şi se reabilitează, demascîndu-i.

Interpretîndu-l pe Vincent nu am izbutit să reliefez dela început şi în măsura cuvenită aspectele pozitive ale caracterului său. Imi îndreptasem atunci atenţia îndeosebi asupra lipsurilor lui, care, avînd uneori şi un caracter comic, trezeau rîsul publicului şi mă făceau să cred că am realizat intenţia autoarei. Ajutat de colectiv, am înţeles pînă la urmă că această interpretare falsifica în parte personajul, în care trebuiau mai ales să se facă bine simţiţi germenii viitoarei sale transformări.

Erau zile, cu ani în urmă, cînd jucam la matineu o piesă

Scenă din piesa „Cui i se supune vremea". In rolul ofiţerului sovietic Martînov—Septimiu Sever, iar în cel al gaulleterului hitlerist Rogge — Dan Nasta.

și seara alta, sau chiar cînd jucam trei piese în aceeași zi. Treceam dela graiul dialectal al lui Vincent la vorba așezată, domoală și profundă a lui Lavrov sau la cea reținută și calculată a lui Martînov. Deaceea veneam la teatru cu mult înainte de începerea spectacolului și rosteam cu glas tare anumite pasagii din rol. Foloseam gesturile, glasul și vorbirea specifică a personajului. Fără aceste exerciții pregătitoare, intram destul de greu în rol.

Un alt rol care mi-a pus probleme grele de interpretare a fost cel al locotenentului Mihail Iarovoi din piesa „Liubov Iarovaia", a cărei acțiune se petrece în timpul războiului civil.

In fața unor personaje însuflețite de idealuri înălțătoare, personajul interpretat de mine trebuia să opună trădarea cea mai mîrșavă. Aveam sarcina dificilă de a interpreta un ticălos, un trădător abject, un decăzut și un ucigaș care se prăbușește vertiginos. Trebuia să reprezint prin acest personaj o întreagă lume putredă care se încleștă într-o luptă pe viață și pe moarte împotriva Revoluției Socialiste. Dealungul piesei, această lume se prăbușește și, odată cu ea, eroul interpretat de mine trebuie să ajungă la o totală descompunere. Mi-am asumat sarcina de a stîrni ura spectatorilor împotriva oamenilor și ideilor pe care le reprezintă Mihail Iarovoi.

Deosebit de dificil în realizarea rolului, a fost negativismul lui Iarovoi, totala lipsă de afinitate sufletească dintre mine și acest personaj.

Nu același lucru se petrece cu doctorul Vasile Murgu din piesa „Oameni de azi" de Lucia Demetrius.

Doctorul Murgu, proaspăt absolvent al facultății de medicină, este trimis de minister la dispensarul din satul Găvanul, cu toate că dorința tînărului medic ar fi fost să lucreze într-un spital din Capitală „unde, după cum spune el, „ar fi avut mai multe posibilități de studiu și de evoluție".

La primele repetiții am crezut că acest rol nu mi se potrivește, din cauza timidității personajului, care-l făcea nehotărît și lipsit de inițiativă. Dar pe măsură ce am cunoscut în adîncime caracterul eroului, am înțeles tot mai bine cum se poate realiza acest rol și cît de firești sunt toate sentimentele lui Murgu, care cresc și se dezvoltă dealungul piesei. Am căutat să imprim personajului meu, chiar din prima parte a piesei, o deosebită preocupare profesională și să arăt că pînă la urmă Murgu înțelege că reușita activității sale pe tărîmul medicinii depinde de atitudinea sa politică. Desigur că m-am întrebat cum voi rezolva acest lucru. Răspunsul l-am găsit în decursul muncii mele, acolo unde am pus sinceritate, trăire autentică.

Cu fiecare nou rol pe care îl interpretez, înțeleg tot mai bine că reușita imaginii scenice nu depinde numai de valoarea textului și de însușirile profesionale ale actorului, ci de înseși calitățile morale ale realizatorilor spectacolului, de gradul de sinceritate și de devotamentul acestora față de interesele colectivității. Actorul care nu merge în pas cu vremea nu va putea fi niciodată la înălțimea sarcinilor care-i revin.

Septimiu SEVER

La expoziția de artă populară de la Paris

Expoziția de artă populară românească inaugurată la Paris în cadrul unei serii întregi de manifestări culturale consacrate prieteniei franco-române, s-a bucurat de un succes deosebit, fiind vizitată cu interes de mii și mii de parizieni. In fotografie: expoziția primește vizita lui Jacques Duclos (x) și Marcel Cachin (xx), conducători ai Partidului Comunist Francez, precum și a unui grup de ziariști francezi.

Un grup de oameni de știință englezi a vizitat de curînd Uniunea Sovietică. Oaspeții au avut posibilitatea să cunoască îndeaproape numeroși oameni de știință sovietici precum și uriașele realizări ale științei sovietice. In fotografie: oamenii de știință englezi se întrețin cu oamenii de știință sovietici la Academia de Științe a U.R.S.S. De la stînga la dreapta: academicianul D. V. Skobelțin, academicianul A. V. Topciev, secretar științific principal al Prezidiului Academiei de Științe a U.R.S.S.; omul de știință englez, doctor R. H. Hilton, lector la Universitatea din Birmingham; doctor Dorothy Crowfoot Hodgkin, membră a Societății regale din Londra; academicianul V. P. Volghin; academicianul A.N. Nesmeianov, președintele Academiei de Științe a U.R.S.S.; profesorul J. D. Bernal, membru al Societății regale din Londra; profesorul J.H.C.Whithead, membru al Societății regale din Londra; doctorul A. H. Gordon; J. L. Fyfe, colaborator al școlii de agricultură a Universității din Cambridge; academicianul V.A. Engelhardt; A. N. Tihonov, membru corespondent al Academiei de Științe a U. R. S. S. și academicianul P. S. Alexandrov.

Și în această iarnă grea, zeci și sute de mii de muncitori austrieci au trebuit să îndure chinurile șomajului. In fotografie: șomeri vienezi, purtînd pancărte prin care muncitorii rămași fără lucru sînt convocați la o întrunire de protest împotriva politicii de înfometare la care sînt supuși oamenii muncii din Austria de către cercurile conducătoare reacționare.

Aspect din sala de ședințe a conferinței de la Berlin a miniștrilor afacerilor externe ai U.R.S.S., Angliei, Franței și S.U.A. În centru — ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., V. M. Molotov; ministrul adjunct al afacerilor externe al U.R.S.S., A. A. Gromiko; ambasadorul U.R.S.S. în Anglia, I. A. Malik, și membrii delegației sovietice. La dreapta — secretarul de stat al S.U.A., John Foster Dulles, și membri ai delegației americane. La stînga — ministrul afacerilor externe al Angliei, A. Eden și membri ai delegației engleze.

CONFERINȚA DE LA BERLIN

de I. FÎNTÎNARU

— Se va ajunge oare la înțelegere? Pacea va ieși întărită?

Întrebări ca acestea am auzit din zeci de guri, pe stradă, în tramvai, în cursul celor trei săptămîni de cînd are loc, la Berlin, conferința miniștrilor de externe ai U.R.S.S., S.U.A., Angliei și Franței. Cu siguranță, aceleași întrebări s-au putut auzi în aceste zile pe străzile Berlinului, Parisului, Londrei, ca și în cele mai îndepărtate colțuri de lume. Ele stau pe buzele oamenilor iubitori de pace de pretutindeni, oglindind nu numai interesul lor viu pentru această conferință, dar și năzuințele lor ca ea să contribuie la slăbirea încordării internaționale, la întărirea păcii.

Înainte de toate trebuie amintit celor care au pus și pun întrebări ca cele de mai sus, că însuși faptul întîlnirii la aceeași masă a celor patru miniștri de externe constituie un factor pozitiv de mare însemnătate pentru situația internațională. Este o victorie a forțelor păcii, la obținerea căreia au contribuit toți oamenii cinstiți din lume, care, de mai mulți ani, luptă tot mai hotărît pentru rezolvarea pașnică, pe calea tratativelor, a problemelor internaționale litigioase.

Este clar pentru oricine că tratativele — în cazul nostru conferința de la Berlin — pot da roade numai dacă toate părțile dau dovadă de bunăvoință, de dorință sinceră de a se ajunge la soluții acceptabile pentru toți. Din acest punct de vedere, de la începutul conferinței de la Berlin s-au manifestat două atitudini: pe de o parte atitudinea părții americane, susținută de delegațiile engleză și franceză, pe de altă parte, atitudinea delegației sovietice. Cu privire la spiritul cu care a venit la Berlin delegația americană, nimeni altul decît cunoscutul ziar american „New York Times", sub semnătura comentatorului său oficios James Reston, a scris: „Înainte de plecarea la Berlin, Dulles a primit din partea președintelui Eisenhower și a lui National Security Board (ministerul securității naționale din S. U. A.) ordinul formal de a nu face la conferința de la Berlin nici cea mai mică concesie".

În ceea ce privește spiritul de care este animată delegația sovietică, chiar și un ziar burghez ca ziarul francez „France Soir" a găsit cu cale să scrie în primele zile ale conferinței: „Observatorii cei mai sceptici încep să admită că Molotov a venit la Berlin pentru a trata și a rezolva problemele..."

Problema fundamentală a zilelor noastre este problema slăbirii încordării în relațiile internaționale. Deși delegațiile occidentale au urmărit să evite discutarea acestei probleme, ele n-au putut să împiedice ca ea să fie examinată la Berlin.

Cu argumente de necombătut V. M. Molotov a demonstrat că, cauza păcii și securității internaționale cere ca statele, și în primul rînd marile puteri, să renunțe la cursa înarmărilor, la instalarea de baze militare pe teritorii străine, la măsurile de limitare a comerțului internațional, ca ele să treacă neîntîrziat la normalizarea relațiilor dintre cele cinci mari puteri, în primul rînd prin reglementarea relațiilor cu Republica Populară Chineză și restabilirea drepturilor ei legale în O.N.U. Este cu totul nefirească și intolerabilă actuala situație în care cel mai numeros popor din lume, poporul chinez de 500 milioane de oameni, este împiedicat să-și spună cuvîntul în O.N.U. și în alte foruri internaționale. Cadrul cel mai nimerit pentru examinarea tuturor acestor probleme l-ar constitui o conferință în cinci. În acest sens, V. M. Molotov a propus convocarea în mai-iunie 1954 a unei conferințe a miniștrilor afacerilor externe ai Franței, Angliei, S U.A., U.R.S.S. și R.P. Chineze, pentru examinarea măsurilor urgente în vederea slăbirii încordării internaționale.

Ecoul mondial al acestei propuneri a fost foarte puternic. De pildă, ziarul francez „Le Populaire" a scris: „Puterile occidentale nu au nimic de pierdut dintr-o discuție cu China comunistă la o conferință în cinci, dimpotrivă, pot cîștiga pacea în Asia". Trebuie spus că în acest domeniu s-au manifestat viu și deosebirile de interese dintre delegațiile occidentale. În timp ce Dulles s-a opus categoric propunerii sovietice, Bidault și Eden n-au ridicat obiecții de fond împotriva ei. Examinarea posibilității unei conferințe în cinci a continuat în mai multe ședințe restrînse.

În cadrul discutării punctului doi de pe ordinea de zi a conferinței, delegația Uniunii Sovietice a prezentat un vast program concret cu privire la reglementarea problemei germane.

Acest program pornește de la ideea că reglementarea problemei germane trebuie subordonată unui țel fundamental: asigurarea securității în Europa. Și aceasta nu se poate obține decît prin preîntîmpinarea renașterii militarismului german. În acest sens încheierea tratatului de pace cu Germania, în baza căruia să ia naștere un stat german unit, independent, democratic și iubitor de pace, constituie o revendicare esențială a popoarelor Europei și năzuința supremă a forțelor patriotice din întreaga Germanie.

Puterile occidentale urmăresc însă să amîne la... calendele grecești chestiunea încheierii tratatului de pace cu Germania. Ele tind să înlocuiască un asemenea tratat prin acordurile militariste de la Bonn și Paris, încheiate în 1952, care tind să mențină timp de 50 de ani ocupația militară a Germaniei occidentale și ridică obstacole de neînvins în calea unificării celor două părți ale Germaniei.

V. M. Molotov a demonstrat convingător că „armata europeană" — progenitura proiectatului bloc militar a șase state cu participarea Germaniei occidentale denumit „comunitatea defensivă europeană" — duce inevitabil la renașterea militarismului german. Astfel prin planul „armatei europene" se rezervă rolul de garant al securității Franței și Europei ...militarismului german renăscut. Ca și cum s-ar încredința unei haite de lupi paza unui sat de locuitori pașnici. Și unii numesc aceasta „plan de asigurare a securității europene și, cu deosebire, a securității Franței"!

În timp ce delegația sovietică, manifestînd continuu dorință de înțelegere, a prezentat numeroase propuneri juste și logice, miniștrii de externe occidentali au făcut în problema germană o singură propunere: „planul Eden" cu privire la ținerea unor alegeri sub controlul autorităților de ocupație. Scopul evident al acestui plan, care trădează neîncredere în forțele democratice ale poporului german și care lasă cale liberă arbitrariului și dezmățului reacțiunii, este de a aduce la putere, într-o Germanie unificată, clica militaristă a lui Adenauer, care s-a oferit să refacă Wehrmachtul și să-l integreze, ca principală forță de șoc, în „armata europeană".

În contrast cu aceasta, guvernul sovietic a făcut o serie de propuneri menite să asigure unificarea Germaniei și desfășurarea unor alegeri cu adevărat libere. Propunerile sovietice pornesc de la ideea că problema germană — așa cum a declarat V. M. Molotov — este în primul rînd o chestiune a germanilor înșiși. Guvernul sovietic a propus constituirea unui guvern provizoriu al întregii Germanii, compus din reprezentanții parlamentelor Germaniei occidentale și răsăritene, la care să participe și organizațiile democratice. Sarcina fundamentală a acestui guvern ar fi aceea de a pregăti și efectua într-un timp scurt alegeri cu adevărat libere. Pentru a asigura premizele cele mai bune desfășurării unor asemenea alegeri, guvernul sovietic a propus retragerea, încă înainte de alegeri, a trupelor de ocupație, atît din Germania răsăriteană, cît și din Germania apuseană, cu excepția unor trupe limitate de pază.

Propunerile sovietice, perfect logice și realizabile, au întîmpinat însă opoziția fățișă a delegațiilor apusene. În legătură cu aceasta, ziarul parizian „L'Information" a scris: „Dulles n-a venit la conferința în patru pentru a încerca să promoveze pacea în lume sau, mai simplu, pentru a rezolva problema germană, ci pur și simplu pentru a face să se accepte scindarea definitivă a Germaniei..."

În împrejurările cînd presa reacționară din occident anunța pe toate tonurile „impasul" conferinței, delegația sovietică a prezentat o nouă propunere, menită să deschidă căi noi tratativelor și în același timp să deschidă mari perspective întregii situații internaționale. Este vorba de propunerea prezentată la 10 februarie de V. M. Molotov „Cu privire la asigurarea securității în Europa" și la proiectul „Tratatului general

european cu privire la securitatea colectivă în Europa". Prezentînd această propunere, V.M. Molotov a arătat „...că Uniunea Sovietică consideră necesar ca în locul opunerii unor state europene altora, să fie creat un sistem general european de securitate colectivă. Acest sistem trebuie să prevadă colaborarea strînsă a tuturor statelor europene pentru a nu admite violarea păcii în Europa, pentru a da riposta cuvenită în cazul violării păcii şi tot odată trebuie să prevadă obligaţii concrete corespunzătoare ale fiecărui stat, includ obligaţiile cu caracter militar, pentru a face acest sistem eficace şi real". Crearea acestui sistem de securitate colectivă ar facilita şi rezolvarea problemei germane, deoarece acest sistem exclude atragerea unei părţi sau alteia a Germaniei în grupări militare şi în felul acesta înlătură una din principalele piedici din calea creării unui stat german, unit, democrat şi paşnic. Potrivit propunerii sovietice, la acest sistem ar putea să participe toate statele europene, indiferent de regimul lor social; guvernele S.U.A. şi R.P. Chineze — ca mari puteri neeuropene — ar avea dreptul să-şi trimită observatori în organele ce se vor crea.

Propunerea delegaţiei sovietice pentru asigurarea securităţii europene a găsit cea mai vie aprobare a opiniei publice mondiale. „Nici odată încă — a scris ziarul francez „Liberation" — n-a mai fost prezentată o propunere atît de excepţională în scopul de a lichida scindarea Europei şi a lumii, de a face cu putinţă coexistenţa paşnică a celor două regimuri şi de a asigura pacea ameninţată tot mai mult de o ciocnire între două blocuri militare."

Miniştrii de externe occidentali au adoptat chiar de la început o atitudine negativă şi faţă de această nouă propunere constructivă a Uniunii Sovietice. Dar trebuie spus că ecoul ei mondial a fost atît de mare, încît ziarele au adresat cuvinte de mustrare miniştrilor occidentali, care, după cum a transmis agenţia France-Presse, „s-au cam pripit cu „Nu"-ul adresat lui Molotov". Propunerile sovietice, care se bucură de aprobarea popoarelor, vor continua să stea în centrul atenţiei conferinţei, iar miniştrii de externe occidentali nu se vor putea eschiva de la un răspuns la aceste importante propuneri.

In ziua apariţiei acestui articol, lucrările conferinţei continuă. Propunerile delegaţiei sovietice în cea de a treia chestiune de pe ordinea de zi — cu privire la Tratatul de Stat cu Austria — au deschis calea reglementării problemei austriace şi semnării tratatului respectiv chiar acum, la Berlin. Dar şi aceste propuneri întîmpină opoziţia nejustificată a delegaţiilor occidentale.

Ziarul indian „National Herald" a scris zilele trecute că „opinia publică mondială, care a silit Statele Unite să accepte să discute la o conferinţă cu Uniunea Sovietică, mai poate obţine succese". Aceasta subliniază marele rol ce revine popoarelor şi răspunde cît se poate de bine la întrebarea pe care şi-o pun oamenii asupra şanselor de succes ale conferinţei şi asupra posibilităţii de a se asigura o înţelegere.

Desfăşurarea de pînă acum a conferinţei a arătat încă odată şi cu toată forţa că Uniunea Sovietică, dornică să trăiască în pace şi prietenie cu toate popoarele, nu precupeţeşte nici un efort pentru a face să triumfe spiritul tratativelor, pentru a contribui la destinderea internaţională. Milioane de oameni din toată lumea îşi îndreaptă cu recunoştinţă privirile spre Uniunea Sovietică, crainicul şi stegarul păcii.

Un cărturar de seamă al poporului nostru:

GHEORGHE ŞINCAI

In a doua jumătate a veacului al XVIII-lea, Transilvania a cunoscut momente de puternică efervescenţă. Contradicţiile dintre burghezia română şi celelalte burghezii naţionale, maghiari, saşi şi secui — pe de o parte — condiţiile de grea asuprire socială şi naţională în care trăia populaţia românească iobagă — pe de alta — au dat un anumit caracter mişcării naţionale a populaţiei româneşti din Transilvania. In această fază, în care burghezia românească se afla în plină creştere, interesele ei coincideau momentan cu cele ale ţărănimii iobage, astfel că atît una cît şi cealaltă luptau sub acelaşi steag, agitînd ideea naţională şi participînd din plin la procesul formării naţiunii. Intîlnind împotrivirea furibundă a întregii nobilimi din Transilvania, care se străduia să menţină structura feudal-agrară, poporul din această provincie lupta pentru libertate atît pe plan social, cît şi pe plan naţional

In aceste împrejurări s-a născut acea mişcare culturală, cu caracter patriotic-progresist, cunoscută sub numele de „Şcoala Ardeleană".

Cărturari de seamă, reprezentanţii şcolii ardelene şi-au putut da seama că rostul lor nu era acela de a apăra aşa zisul „drept divin" statornicit de biserica catolică, ci de a milita deschis pentru drepturile şi libertăţile fundamentale ale poporului.

Un loc de seamă în activitatea şcolii ardelene îl ocupă şi Gheorghe Şincai, de la a cărui naştere se împlinesc 200 de ani. El s-a născut într-o familie de mici nobili de provincie, originari din localitatea Şinca-Veche. A urmat şcoala la Sebeş şi apoi la Şamşud. După ce învaţă doi ani latineşte şi ungureşte la Mureş-Odorhei, Gh. Şincai îşi petrece multă vreme în şcoala iezuiţilor, la Cluj, unde

fusese dus de către fratele său Ioan. Terminîndu-şi studiile, el se statornici la Blaj, unde în scurtă vreme deveni profesor de retorică şi poetică. Nici nu împlinise un an de profesorat cînd, împreună cu Petru Maior, plecă la Roma, unde studie şi strînse cu perseverenţă un vast material asupra istoriei poporului nostru.

De la Roma, plecă la Viena, unde făcu diverse studii şi colaboră cu Micu la întocmirea vestitei gramatici care a apărut, în anul 1780, sub titlul „Elementa linguae dacoromanae sive valachicae". In acelaşi an, reîntors în ţară, Şincai începu să desfăşoare o vastă activitate culturală, menită să lămurească o serie de probleme din cele mai variate ale populaţiei româneşti din Ardeal.

Viaţa lui Şincai e plină de meandre. Il găsim cînd la Presburg sau la Oradea, cînd la Buda sau la Viena. Peste tot, în ciuda grelelor condiţii materiale, Şincai a lucrat cu zel, cu perseverenţă, frecventînd bibliotecile, sintetizînd şi elaborînd materialul cules. Lucrează cu ardoare la Istoria românilor — „Hronica românilor şi a mai multor neamuri", pe care începe s-o publice în anul 1806.

Greaua stare materială îl apăsa neîncetat, aşa cum mărturisea într-o scrisoare: „Să am numai un rînd de haine cumsecade pînă atunci, căci se uită lumea şi la haină, nu numai la capul ce are omul". Anii aceştia au fost deosebit de dureroşi pentru învăţatul ardelean. Bolnav, fără sprijin, persecutat de autorităţile papistaşe, el s-a stins în grea suferinţă, probabil la 2 noembrie 1816, la Şinca. A murit omul, dar i-a rămas opera. Vie, plină de avînt, opera lui Şincai e un veritabil manifest al luptei pentru drepturile poporului romîn.

Şincai a susţinut în domeniul istoriei şi idei greşite — cum ar fi bunăoară aceea a descendenţei romînilor direct din cuceritorii romani ai Daciei. Ideile acestea greşite şi-au aflat ecou şi în lucrările filologico-lingvistice ale lui Şincai, în care el militează pentru o scriere etimologică şi pentru înlăturarea cuvintelor nelatineşti din limbă. Esenţial în activitatea lui Şincai este însă faptul că el a fost călăuzit de idei înalte, progresiste, că s-a ridicat cu hotărîre împotriva instituţiilor feudale, a bisericii papistaşe, a obscurantismului.

Astfel, Gheorghe Şincai înfierează nobilimea asupritoare şi-şi exprimă dragostea pentru iobagii nefericiţi care — spune el — „la atîta ajunsese pe vremea mea, de se vindeau ca dobitoacele".

Luptînd împotriva supremaţiei papale, Şincai dezvăluie întreaga falsitate a conducătorilor bisericii catolice, necinstea înaltului cler catolic:

„Vezi — spune într-un loc Şincai — socoteşte şi judecă ce vreau arhereii aceştia: să te înveţe să-ţi prindă partea pe lumea aceasta, au să te ducă la ceruri? Nu crede, o romîne, pentru că numai punga ta o işiesc, ca să-şi umple pungile lor şi tu să rămîi rob..."

„Capii bisericii — spune Şincai într-alt loc — tund cu lăcomie oile cele cuvîntătoare".

Poziţia aceasta net antipapistaşă a lui Gheorghe Şincai — ca de altfel şi a lui Maior, Micu şi Budai Deleanu, ceilalţi trei reprezentanţi de seamă ai Şcolii Ardelene — îşi are sorgintea nu numai în trista experienţă personală a cărturarului nostru, ci este însăşi expresia lipsită de echivoc a urei maselor populare, care vedeau în prelaţii de vază ai bisericii catolice pe cei mai odioşi exploatatori şi jecmănitori. Reprezentantul papistaş dela Blaj, episcopul Ion Bob, a fost un adversar feroce al şcolii ardelene, şcoală care lupta pentru drepturile elementare ale maselor. Bob l-a urmărit pe Şincai cu strășnicie, prigonindu-l sistematic şi fără răgaz.

Dar dragostea faţă de popor a lui Şincai a izbutit să înfrunte duşmănia lui Ion Bob. Ea s-a făcut simţită nu numai prin activitatea sa istorică, filologică şi lingvistică. Paralel cu aceasta Gheorghe Şincai a desfăşurat o vastă şi rodnică activitate de culturalizare a maselor populare. In calitatea sa „de director al şcolilor româneşti," pe care a deţinut-o timp de 12 ani, Gheorghe Şincai a înfiinţat peste 300 de şcoli. Pentru ca funcţionarea acestor şcoli să se facă în cele mai bune condiţii cu putinţă, cărturarul ardelean a alcătuit şi tradus o serie de lucrări didactice dintre cele mai variate, ca "Istoria Naturii sau a firii", „Indreptar către aritmetică", o carte de fizică, etc.

Gheorghe Şincai este una din figurile remarcabile de patrioţi, care a exprimat din toată inima setea de libertate socială şi naţională a maselor populare.

Mitu GROSU
lector la Facultatea de Filologie a Universităţii „C. I. Parhon"

EMISIUNI DE TIMBRE ÎNCHINATE ARMATEI SOVIETICE

Multe emisiuni de timbre a închinat filatelia U.R.S.S. Armatei Sovietice și Flotei Militare Sovietice, chezășia apărării sigure a granițelor patriei, chezășia succesului construcției pașnice a socialismului și comunismului. Prima serie, apărută în 1923, constituie un omagiu adus ostașului sovietic. Emisiunea are valoarea de 50 ruble și înfățișează un soldat sovietic îmbrăcat în echipament de iarnă. În același an, 1923, a apărut și un alt timbru, în valoare de 3 ruble, care prezintă tot un ostaș sovietic, însă într-un grup, alături de un muncitor și un țăran muncitor. Desenul acesta se repetă, pe timbre în valoare de 3; 7; 10; 40 copeici; 1 și 3 ruble, și în emisiunile anilor următori: 1924 și 1925.

În anul 1928, cînd Armata Sovietică a împlinit zece ani de glorioasă existență, a apărut o serie de timbre închinată în întregime Armatei și Flotei Militare Sovietice. Cele patru valori înfățișează, succesiv, un infanterist (8 copeici — brun), un marinar (14 copeici — albastru), un cavalerist (18 copeici — roșu) și un aviator (28 copeici — verde). Emisiunea anului următor, 1929, reprezintă, în valoarea de 5 copeici (brun-roșcat), chipul unui ostaș sovietic, iar în valoarea de 70 copeici (roșu) un grup alcătuit dintr-un muncitor, un țăran și un ostaș.

Cu ocazia aniversării a zece ani dela înființarea cavaleriei sovietice s-a pus în circulație, în anul 1930, o serie de patru valori: divizie de cavalerie (2 copeici — verde), șarjă de cavalerie (5 copeici — roșu-brun), cavalerie în marș (10 copeici — oliv-cenușiu) și atac de cavalerie (14 copeici — albastru și roșu).

În 1938, la a 20-a aniversare a Armatei Sovietice, a apărut o frumoasă serie de șapte valori: 10 copeici — infanterist, 20 copeici — tanchist, 30 copeici — marinar din flota militară maritimă, 40 copeici — aviația, 50 copeici — artileria, apoi un timbru reprezentînd pe I. V. Stalin trecînd în revistă o unitate de cavalerie și un altul reprezentînd o scenă de luptă și portretul eroului Ceapaev. Cu valori respectiv de 80 copeici și 1 rublă.

Aviatoarele sovietice Polina Osipenko, Marina Raskova și Valentina Grisodubova sînt omagiate printr-o serie de 15; 30 și 60 copeici care a apărut în anul 1939.

Cu ocazia aniversării a 23 ani dela înființarea Armatei Sovietice apare în 1941 o serie de opt valori (5; 10; 15; 20; 30; 45; 50 copeici; 1 rublă) înfățișînd diferite arme, precum și bustul mareșalului Kutuzov. Tot în anul 1941 un timbru de 30 copeici (carmin) este închinat ostașului sovietic.

Multe sînt seriile apărute în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Ele înfățișează scene de război, acțiuni ale partizanilor și figuri de tineri eroi ca Zoia Kosmodemianskaia, Alexandr Matrosov, Oleg Koșevoi, Serghei Tiulenin, Liubov Șevțova și alții.

Emisiuni speciale sînt închinate orașelor-erou Stalingrad și Leningrad, iar la 9 mai 1945, cu prilejul Zilei Victoriei, a apărut un timbru în valoare de 3 ruble, înfățișînd Ordinul Victoriei. Alte emisiuni sînt închinate zilei tanchiștilor, zilei artileriei, zilei marinei, etc.

Concert la cererea ASCULTĂTORILOR

Astăzi au venit în vizită mecanicul stahanovist Cropos Petru dela depoul C.F.R.-Petroșani, cu soția. Musafirii răsplătesc cu aplauze, împreună cu părinții, pe Cornel și Lenuța, tinerii violoniști ai familiei... Primul lor succes. După el or să vină poate altele, mai mari...

Bune prăjituri face mama. Fragede, de se topesc în gură. Cornel mai cere încă una.

Elena, sora mai mică, se agață și ea de brațul mamei, alintîndu-se.

— Mamă, mai dă-mi și mie una...

Mama se preface supărată.

— Nu vă mai dau niciuna. Zău, parc-ați avea doi ani... La masă n-o să mai mîncați deloc. Ați tăbărît pe mine... Duceți-vă în camera voastră și mai cîntați puțin. Vin musafirii acum și voi mi se pare că nu v-ați pregătit deajuns, le spune ea ca să scape de ei. Lenuța, să te îmbraci cu rochița cea nouă.

Copiii s-au supus. Au trecut în camera lor. Cornel, și-a luat vioara de pe masă și trage de cîteva ori cu arcușul peste coardele bine înstrunite.

— Lenuța, ce cîntăm în seara asta?

Ochii căprui ai fetiței îl privesc îngînduraţi. Parcă, de atenție, s-au încordat și codițele blonde cu vîrfurile întoarse obraznic... Ce să cînte ei în seara aceasta? Trebuie ales un program frumos. La masă va veni prietenul tatălui lor, Martin Elemer — „moș Martin" — cum îi spun ei, cu soția. E mecanic pe locomotivă ca și tatăl lor, stahanoviști amîndoi la depoul C. F. R.-Petroșani. Lenuța are o idee. Azi la Școala Populară de Artă pe care o urmează amîndoi, au învățat „Dunărea albastră" de Iohann Strauss.

— Da, asta o putem cînta — aprobă Cornel, trăgînd cu o bucată de sacîz peste părul arcușului. O să cîntăm și „Valsul Moscovei".

Lenuța scrie pe o bucată de hîrtie programul. Cornel dictează mereu.

— Scrie și cîntecul ăla al lui Soloviev-Sedoi... Cum îi spune?

Lenuța roade vîrful creionului, îngîndurată.

— Știi, mă gîndesc că nu-i bine să facem noi programul. Poate lor le place altceva. Cîntăm așa... la cererea ascultătorilor.

★

Și fripturile de porc, și prăjiturile și Odobeștiul, toate au fost uitate.

Arcușurile micilor violoniști, Cornel și Lenuța, ating ușor corzile și cîntecul e pur, poate așa cum îl visa Johann Strauss cînd punea pe note legănatul valurilor Dunării...

Martin Elemer urmărește cu ochi mirați, ca de copil, mîna ușoară ca o aripă de porumbel a fetiței de 12 ani, care trage arcușul sigură, calmă.

Tatăl ascultă nemișcat, cu mîna pe umărul lui Martin. Țigara i s-a stins între degete, ochii i s-au aprins de bucurie, de mîndrie. „Dragii tatei, ce frumos cîntă..." Ochii mici au scăpărat într-o licărire de vis: peste ani, într-o sală mare, frumoasă, strălucitoare, cu coloane de marmoră... Într-o lojă, un bătrînel, stahanovistul Hașcău, cu soția sa se așază timizi pe scaunele plușate... Se aud aplauze... Pe scenă cîntă un violonist. Cu lacrimi în ochi, Hașcău îi strînge mîna soției. „Vezi, Cornel, băiatul nostru..."

Tatăl se freacă la ochi. Ce vis! Așa a visat și atunci cînd copiii au venit la el, amîndoi, să-i spună: „Tată, mergem și noi la Școala Populară de Artă. Se duc o grămadă de copii acolo. Și oameni mari... Mergem după ce venim dela școală, în timpul liber. Vrem să învățăm să cîntăm la vioară..."

Cîntecul s-a terminat. Îl trezesc din gînduri aplauzele. Martin Elemer aplaudă cu palmele sale grele, care mînuiesc fără greș manetele locomotivei.

— Tovarăși artiști — se adresează el copiilor, încercînd să pară serios — vă rog și eu să-mi cîntați un cîntec. Un cîntec care vreți voi. Numai să fie de Soloviev-Sedoi...

Tatăl își privește copiii lung, uimit parcă. Cînd Martin se așează pe scaun, emoționat, simte nevoia să spună ceva:

— Știi, — se apleacă el spre acesta — am cumpărat trei viori... Mai aștept un violonist. E pe drum...

Orieît de încet a vorbit el, soția tot l-a auzit și a roșit, zîmbindu-i mustrătoare:

— Omul ăsta e nu-știucum. Își face atîtea visuri despre copiii lui...

Ion BĂIEȘU
corespondent

CU 150 Km. PE ORĂ

Printre sutele de sportivi care roiesc în zilele de iarnă la Poiana Stalin, bobeurii sînt uşor de recunoscut. Îi recunoaşte oricine după hainele de piele şi după mersul lor domol. Şi mai au bobeurii un amănunt caracteristic: aproape toţi sînt vînjoşi, bine legaţi şi cîntăresc 90-100 kgr. Dealtfel, pe lîngă curaj, bobeurului îi trebuie şi greutate mare, care să imprime bobului viteza pe pîrtie şi să-i schimbe direcţia, cînd e nevoie, prin balansări.

Cînd pornesc bobeurii întrecerile, pîrtiile celelalte rămîn goale. Schiorii veniţi la antrenament, sportivii aflaţi la odihnă, localnicii, cu mic cu mare, se adună cu toţii la pîrtia de bob, se împrăştie la start, la sosire, în locuri de unde să-i poată privi mai bine şi să-i admire pe sportivii cei mai curajoşi.

Spectatorii îi cunosc destul de bine, chiar dacă bobul alunecă la vale cu mai mult de 150 kilometri pe oră. Ei ştiu că maestrul sportului Mărgărit Blăgescu şi Liciniu Ciplea aleargă cu un anumit fel de bob, ştiu cine pune frînă mai des şi cine nu pune deloc. Şi ştiu deasemenea că Mărgărit Blăgescu e şi jucător de rugbi, titular în echipa naţională, că Liciniu Ciplea e şi trăgător de frunte şi că echipajul colectivului „Metalul" L. C. Frimu-Sinaia e format din muncitori stahanovişti, care obţin succese din cele mai frumoase nu numai în sport, ci şi la locurile de muncă.

Prea puţini sînt însă acei care ştiu că pentru întrecerile care se desfăşoară an de an în februarie, pentru minutul cît durează o cursă, bobeurii s-au pregătit cu sîrguinţă dealungul unui an întreg şi că în ultimele luni dinaintea concursului s-au antrenat cu conştiinciozitatea cu care se antrenează Söter, Zeno Dragomir sau Iosif Sîrbu în preajma unei competiţii importante.

Covoare ruginii de frunze acopereau pămîntul, cînd bobeurii parcurgeau zilnic kilometri întregi, făcînd crosuri care să-i ajute la mărirea rezistenţei. Apoi, cînd frigul s-a lăsat deabinelea, au trecut în săli. Bobeurii dela „Metalul" I.M.S. Roman s-au antrenat sub conducerea antrenorului Nichi Constantinescu; cei dela C. C. A. sub îndrumarea lui Gh. Mariţiu, iar cei dela „Metalul-Steagul Roşu" după indicaţiile date de Budişteanu.

Cînd din înaltul cerului au început să se cearnă primii fulgi de nea, bobeurii s-au bucurat ca nişte copii, la fel cum s-au bucurat şi schiorii care priveau cu nerăbdare pe ferestrele cabanelor din Bucegi să vadă crestele munţilor îmbrăcaţi în mantie albă. Odată cu căderea zăpezii a început o nouă muncă. La Poiana Stalin, tehnicienii au lucrat la amenajarea pîrtiei: au îndreptat unele viraje stricate de ploi, au făcut talazurile. Trebuie arătat că munca aceasta este deosebit de grea, mai ales că îngheţarea pîrtiei se face noaptea, turnîndu-se apă din puţurile de rezervă special construite. Săptămîni întregi au durat aceste lucrări.

In acest timp, la Predeal, Sinaia, Oraşul-Stalin, Roman, bobeurii au trecut la antrenamentele cu bobul. N-au avut la îndemînă pîrtii asemănătoare cu cea de concurs, dar pe pante mai uşoare au pus încă destule lucruri la punct: startul, frînarea, balansarea. Intr-o cursă de bob fiecare fracţiune de secundă este preţioasă. Uneori o asemenea fracţiune poate determina echipajul campion şi chiar recordul pîrtiei.

Cînd pîrtia dela Poiana Stalin a fost gata amenajată, ca la un semnal toţi bobeurii din ţară s-au adunat aici. Şi ce pîrtie minunată au găsit în acest an! Există multe pîrtii renumite de bob în lume. Dar nu multe sînt atît de bine construite, cu atîta grijă faţă de om, cum este pîrtia dela Poiana Stalin, cu care pe bună dreptate se mîndresc sportivii din patria noastră.

In 1951-1952, norvegienii au construit şi ei una la Oslo, folosindu-se de experienţa construcţiei pîrtiei noastre.

Cîtă deosebire între pîrtiile din ţările capitaliste şi cea din Poiana Stalin! La Lace Placid (S.U.A.), negustorii de sport americani amenajează pîrtia cu gheaţă artificială. E drept că ei realizează o pîrtie de acrobaţie, dar care pune viaţa concurenţilor în continuă primejdie. Pîrtia noastră a fost construită după calcule minuţioase: poţi atinge viteza de 150 km. pe oră, dar nu poţi ieşi din pîrtie să te trezeşti aruncat peste taluz, ori... să nu te mai trezeşti deloc. Siguranţa este aşa de mare încît, dîndu-se drumul unui bob fără echipaj, el a trecut linia de sosire fără să lovească un singur taluz.

Pe pîrtia dela Poiana Stalin bobeurii s-au avîntat cu curaj şi încredere în puterile lor, întrecîndu-se tovărăşeşte pentru cucerirea titlului de cinste, de campion al ţării. A fost un examen greu: de rezistenţă, voinţă, tehnică şi tactică. Adeseori, pe unele porţiuni ale pîrtiei, aceşti oameni curajoşi au alergat cu 150 km. pe oră, aşa cum aleargă o maşină bună pe asfaltul şoselei Bucureşti—Valea Prahovei. Dar pentru a înţelege mai bine un concurs de bob pe minunata pîrtie dela Poiana Stalin să vă arătăm cum se desfăşoară o cursă...

Bobul e la start. In cabina dela plecare, oficialii sînt numai ochi şi urechi. Frînarul a spus „gata" şi bobul a pornit. Cînd a trecut prin dreptul celulei fotoelectrice şi plecarea a fost înregistrată, frînarul mai face cîţiva paşi, sare şi e la post. Chiar după 10 metri parcurşi simţi că te afli pe o pîrtie excepţională şi deci, într-o cursă tare. Cînd ai intrat în primul viraj, simţi o căzătură ca într-un gol de aer. Automat ieşirea din primul viraj te anunţă că trebuie să fii foarte atent.

Străbaterea virajului 2 şi intrarea în 3 — deci la mai puţin de $^1/_4$ din parcurs — te face să simţi că eşti în plină viteză. Trecerea prin virajul 3 nici n-o simţi, însă atenţia e şi mai încordată deoarece legătura dintre virajul 3 şi 3' e foarte mică (5 m. marcat vizibil pe linie dreaptă). Ieşirea din virajul 3 e cheia coborîrilor pînă la virajul 15. Dela ieşirea din 3 şi pînă la intrarea în virajul 4, nici n-ai timp să te gîndeşti. După virajul 4 treci pe sub un pod. Aici, între virajele 4 şi 5, se poate respira mai adînc. Urmează virajele 5, 6 şi 7 care nu se simt că sînt despărţite. După ultimul te concentrezi din nou, deoarece intri în virajul 8 care are formă de „U" şi impresionează prin peretele său înalt. Virajul 9 se ia strîns, iar 10, 11 şi 12 în plină viteză, fiind deschise şi cu o vizibilitate perfectă. 13 e un viraj simplu, iar 14 de redresare. In schimb virajul 15 e pur tehnic. Incepi să urci pînă la 1 m. şi înainte de a vedea jumătatea curbei începi să tragi bobul spre coborîre. Ultimul viraj e de atenţie pentru sosire şi apoi după un parcurs de 1650 m. cu o diferenţă de nivel de 170 m., treci linia de sosire. In acest timp, un frînar bun a pus numai 3 frîne: înainte de 3, înainte de 6 şi la cca. 60 m. înainte de virajul 15.

Senzaţia pe care o ai într-o cursă de bob e rară. Cînd treci linia de sosire te simţi mai puternic, ai mai multă încredere în puterile tale. Deaceea, dacă întîmplător vei trece, cititorule, iarna prin Poiana Stalin, nu uita să mergi şi pe la pîrtia de bob. Cu dragă inimă bobeurii îţi vor da mai multe amănunte, şi dacă nu vor fi în concurs, ei s-or arăta gata să te ia într-o coborîre de plăcere, cu viteză redusă ca în cursele de pilot cînd verifică pîrtia. Nu de alta, dar ei vor să arate tuturor cît de frumos este acest sport. Şi după ce ai coborît odată pîrtia, cu siguranţă că vei îndrăgi şi mai mult acest sport al oamenilor curajoşi.

Ion DULĂMIŢĂ

Start! Echipajul de bob Nr. 1 „Progresul" Sinaia porneşte în cursă. Conducător este Nicolae Paraschivescu; frînar — Gheorghe Moldoveanu.

Zori în Bucegi... Brazii argintaţi vor fi în curînd scăldaţi de cele dintîi raze ale soarelui. Ceţurile ce învăluie muntele Bucşoiu îşi vor destrăma perdelele lor fine. Sportivii dela cabana Diham vor începe o nouă zi de palpitante coborîri, cu schiurile, pe pantele muntelui...

123

PREȚUL 1,50 LEI